

สุยามรณจสุต เตปิฏกํ

๒๓

สุตตนตปิฏเก

องคุตตรนิกายสุต

จตุตถโก ภาค

ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ

อภิปุทธนิกาโย

294.311

๓ ๑๖ ๙

ค. ม. ๓ ค. ๔

สยามรัฐสด เคบ็วก

สุตตตบปีฏเก อังคตตรนิกายสุต

จตุตถโก ภาโค

สตตก-อฏฐก-นวกนิปาตา

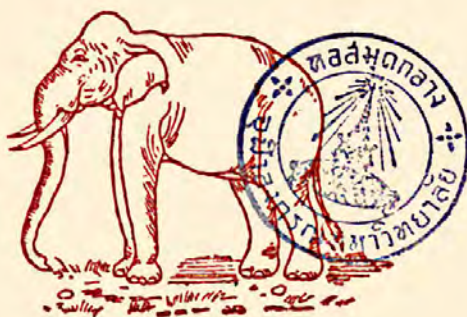
อรุณนิภาคุณากเรน ถาวรวิริยคุณเตน ๑

อาโท โสธิตา

ชินวเรน มหาสงฆมาเสน

ปุน โสธิตา

ราชปบุเชน สยามรัฐวาสนา มหาชนเนน มุทุทาบีตา

345๖๙

สยามรัฐสด ราชธานี

มหามกุฏราชวิทยาลัยเช่น ปกาสิตา

พุทธปรินิพพานา ๒๔๓๑

มกักรมสถิติตามพระราชบัญญัติ

กรุงเทพ ฯ
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ถนนราชบุรี

ปทานุกรกโม							ขงเก	๔๘๘
อสาธรรณนามานิ							”	๕๕๘
คาถานํ ปจัมปาทา							”	๕๖๘
ขมมุขปปะโท							”	๕๗๐

สูตรตนูปัฏเฐ ของคุตตรนิกายสูตร
จตุตถโก ภาโค

สูตรกนิปาโต

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมุทฺทสฺส ฯ

ปจฺมปณฺณาสโก

ธนฺวคุโธ ปจฺโม

[๑] เอวฺมุเม สุตฺติ ฯ เขถํ สมฺมํ ภควา สํวตฺตึยฺมํ วิหริติ
เชตฺวเน ฌณาทึปฺปติภฺตสฺส อารามे ฯ ตคฺคร โห ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส
ภิกฺขโวลฺลิตฺติ ฯ ภทฺตเตตฺติ เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจสฺสโงสฺส ฯ ภควา เขต-
ทโวลฺลิตฺติ สํคฺคตฺติ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺแนกโต ภิกฺขุ สํพฺรหฺมจารึนํ
ชบฺบิโย จ โหติ อมฺนาโป จ อกรฺ จ ยถาวนํโย จ ฯ กตฺเมหิ
สํคฺคตฺติ อีช ภิกฺขเว ภิกฺขุ ลภกกาโม จ โหติ สํกฺกการกาโม จ
ธนฺวเบตฺตักกาโม จ ยถีโรโก จ ยโนตฺตปฺปํ จ นํมิจฺจุโธ จ มิจฺจุทฺธิจฺจิ
จ อีเมหิ โห ภิกฺขเว สํคฺคตฺติ ชมฺเมหิ สมนฺแนกโต ภิกฺขุ สํพฺรหฺมจารึนํ
ชบฺบิโย จ โหติ อมฺนาโป จ อกรฺ จ ยถาวนํโย จ ฯ สํคฺคตฺติ
ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺแนกโต ภิกฺขุ สํพฺรหฺมจารึนํ นํมิจฺจุโธ จ โหติ อมฺนาโป

จ ครุ จ ภาวนีโย จ ๑ กตเมหิ สัตตหิ อธิ ภิกขเว ภิกขุ น
 ลาภกาโม จ โหติ น สกการกาโม จ น อนนฺตคตฺติกาโม จ หิรฺมา
 จ โยคตฺตปปี จ อปปีจโน จ สมนฺนาทิจิ จ อิมหิ โส ภิกขเว
 สัตตหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาทโค ภิกขุ สพัรหมจาร์นี ปีโย จ โหติ มนาโป
 จ ครุ จ ภาวนีโย จาติ ๑

[๒] สัตตหิ ภิกขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาทโค ภิกขุ สพัรหมจาร์นี
 อปปีโย จ โหติ มนาโป จ อครุ จ อภาวนีโย จ ๑ กตเมหิ
 สัตตหิ อธิ ภิกขเว ภิกขุ ลาภกาโม จ โหติ สกการกาโม จ อน-
 นนฺตคตฺติกาโม จ อหิริโก จ อนฺตคตฺตปปี จ อธิสฺสํ จ มจฺฉํ จ
 อิมหิ โส ภิกขเว สัตตหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาทโค ภิกขุ สพัรหมจาร์นี
 อปปีโย จ โหติ มนาโป จ อครุ จ อภาวนีโย จ ๑ สัตตหิ
 ภิกขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาทโค ภิกขุ สพัรหมจาร์นี ปีโย จ โหติ มนาโป
 จ ครุ จ ภาวนีโย จ ๑ กตเมหิ สัตตหิ อธิ ภิกขเว ภิกขุ น
 ลาภกาโม จ โหติ น สกการกาโม จ น อนนฺตคตฺติกาโม จ หิรฺมา
 จ โยคตฺตปปี จ อธิสฺสํ จ มจฺฉํ จ อิมหิ โส ภิกขเว
 สัตตหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาทโค ภิกขุ สพัรหมจาร์นี ปีโย จ โหติ มนาโป
 จ ครุ จ ภาวนีโย จาติ ๑

[๓] สัตติมานิ ภิกขเว พณานิ ๑ กตมานิ สัตต สทฺธาพถํ
 วิริยพถํ หิรฺพถํ โยคตฺตปพถํ สติพถํ สมาริพถํ ปญฺญาพถํ อิมานิ
 โส ภิกขเว สัตต พณันติ ๑

๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

อริยสํวโก สติมา โหติ ปรมณ สติเนปกุณณ สมนนาคโต จิรกตมฺปิ
 จิรภาสิตมฺปิ สริตา อนุสฺสริตา อิทํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว สติพฺถ ๑
 กตมญฺจ ภิกฺขเว สํมาธิพฺถํ อิทํ ภิกฺขเว อริยสํวโก วิวิจฺเจว กามเมหิ
 ๑เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ อิทํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว
 สํมาธิพฺถํ ๑ กตมญฺจ ภิกฺขเว ปญฺญาพฺถํ อิทํ ภิกฺขเว อริยสํวโก
 ปญฺญเวว โหติ อุตฺตมุตฺตคามินิยา ปญฺญาย สมนนาคโต อริยาย นิพฺพ-
 เหติกาย สํมมาทกฺขณกฺขยคามินิยา อิทํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว ปญฺญาพฺถํ ๑
 อิมานิ ๒ ภิกฺขเว สํตฺต พณํตี ๑

สํทฺธพฺถํ วิริยพฺถํ	หิริ โยตฺตปฺปมฺมํ พฺถํ
สติพฺถํ สํมาธิพฺถํ	ปญฺญา เว สํตฺตมํ พฺถํ
เอเตหิ พทฺวา ภิกฺขุ	สํชํ ชีวติ ปณฺทโกโต
โยนิโส วิจิเน รมฺมํ	ปญฺญาตฺตํ วิปัสสติ
ปโชตฺสเสว นิพฺพานํ	วิโมกฺโข โหติ เจตโงติ ๑

[๕] สํตฺตอิมานิ ภิกฺขเว ฌานานิ ๑ กตมานิ สํตฺต สํทฺธานํ
 สํตฺตํ หิริณํ โยตฺตปฺปมฺมํ สํตฺตํ จาคณํ ปญฺญาณํ อิมานิ ๒
 ภิกฺขเว สํตฺต ฌานํตี ๑

สํทฺธานํ สํตฺตํ	หิริ โยตฺตปฺปมฺมํ ฌนํ
สํตฺตญฺจ จาโค จ	ปญฺญา เว สํตฺตมํ ฌนํ
ยสฺสํ เขตฺตา ฌนา อตฺถิ	อิตฺติยา ปุริสสํสํ วา
อทฺทโทติ ตํ อาหุ	อโมฆํ ตสฺสํ ชีวติ ๑

ตสฺมา สทฺธมฺมจ สัตถมฺมจ

ปลํทํ ฌมฺมทสฺสํ

อนฺนุญฺเจถ เมธาวี

สวํ พุทฺธานสํสํนฺนํติ ฯ

[๖] สัตถุติมานิ ภิกฺขเว ชนานิ ฯ กตมานิ สัตถุ สทฺธมฺมจ
 สัตถนํ หิริชนํ โยคฺคตปฺปณํ สุตฺตณํ จาคณํ ปณฺณวณํ ฯ กตมณฺจ
 ภิกฺขเว สทฺธมฺมจํ อิทฺถ ภิกฺขเว อริยสํวโก สทฺโธ โหติ สทฺทหติ
 ตถาคคสฺสํ โพธิํ อิตฺถิํ โส ภควา อรหํ สํมาสัมพุทฺธํ ฯ เป-
 พุทฺธํ ภควาติ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สทฺธมฺมจํ ฯ กตมณฺจ ภิกฺขเว
 สัตถนํ อิทฺถ ภิกฺขเว อริยสํวโก ปาณาติปาตา ปริวิเวโก โหติ ฯ เป-
 สฺสวเมรยมฺมชฺชปมาทญฺจํ ปริวิเวโก โหติ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว
 สัตถนํ ฯ กตมณฺจ ภิกฺขเว หิริชนํ อิทฺถ ภิกฺขเว อริยสํวโก หิริมา
 โหติ หิริยติ กายทฺถจฺริเตน วจฺทฺถจฺริเตน มโนทฺถจฺริเตน หิริยติ
 ปาปกาณํ อกฺขสํกมํ ฌมฺมานํ สํมาปคฺติยา อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว หิริ-
 ชนํ ฯ กตมณฺจ ภิกฺขเว โยคฺคตปฺปณํ อิทฺถ ภิกฺขเว อริยสํวโก
 โยคฺคตปฺปํ โหติ โยคฺคตปฺปติ กายทฺถจฺริเตน วจฺทฺถจฺริเตน มโน-
 ทฺถจฺริเตน โยคฺคตปฺปติ ปาปกาณํ อกฺขสํกมํ ฌมฺมานํ สํมาปคฺติยา
 อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว โยคฺคตปฺปณํ ฯ กตมณฺจ ภิกฺขเว สุตฺตณํ
 อิทฺถ ภิกฺขเว อริยสํวโก พหุสฺสํโต โหติ สุตฺตโร สุตฺตสํนิจโย เป-
 เต ฌมฺมา อาทิกถฺยาณา มชฺฌเมกถฺยาณา ปริโยสานกถฺยาณา สํคฺคํ
 สํพยุญฺชนํ เกวลปรีปฺพณํ ปริสํพุทฺธํ พุทฺธมจฺริยํ อภิวทฺถนํ ตถา-
 ปาสฺส ฌมฺมา พหุสฺสํตา โหติ ชตา วจฺสา ปริจิตา มนฺสาณูปกฺขิตา

ທິງຊີຍາ ສຸປປຸວິທຸຣາ ຍີທໍ ດຸຈຸຈຕິ ກິກຸຊເວ ສຸຕະນໍ ໑ ກຕມນຸຈ
 ກິກຸຊເວ ຈາກະນໍ ຍີຣ ກິກຸຊເວ ຍຣິຍສ່າວໂກ ວິດຕມຕມຈຸເນເນເນ ເຈຕສ່າ
 ອຸກາຣໍ ອຸຊຸມາວສຕິ ມຸຕຸຕຈາໂຄ ປຢຕນຳເນີ ໂວສຸສຸຕຸກໂຕ ຍາຈໂຍໂຄ
 ທານສໍວິກາກໂຕ ຍີທໍ ດຸຈຸຈຕິ ກິກຸຊເວ ຈາກະນໍ ໑ ກຕມນຸຈ ກິກຸຊເວ
 ປນຸເນາະນໍ ຍີຣ ກິກຸຊເວ ຍຣິຍສ່າວໂກ ປນຸເນວາ ໂທຕິ ໑ ເປ ໑
 ສໍມາທຸກຸກຸຊຍາມິນິຍາ ຍີທໍ ດຸຈຸຈຕິ ກິກຸຊເວ ປນຸເນາະນໍ ໑ ຍິມານີ
 ໂຂ ກິກຸຊເວ ສຸຕຕ ນານໍຕິ ໑

ສຸຕະນຸຈ ສຸຕະນໍ	ຟີຣີ ໂອຕຸຕະນິຍໍ ເນີ
ສຸຕະນຸຈ ຈາໂຄ ຈ	ປນຸເນາ ເວ ສຸຕຕມໍ ນໍ
ຍສຸສ ເອຕາ ເນາ ອຕຸຕິ	ຍິຕຸຕິຍາ ນຸຣິສຸສ ວາ
ຍທຸທິໂທຕິ ຕໍ ຍາຖຸ	ຍໂມສໍ ຕສຸສ ສິວິຕໍ ໑
ຕສໍມາ ສຸຕະນຸຈ ສຸຕະນຸຈ	ປສ່າທໍ ນມຸມທສຸສໍນໍ
ອນຸຍະເນເນ ເນາວີ	ສໍວໍ ພຸທຸຊານສ່າສໍນຸຕິ ໑

[໘] ອດ ໂຂ ອຸຕຸໂຄ ກາຊມາມຕຸໂຕ ເຍນ ກຕວາ ຕະນຸປສໍກມິ
 ອຸປສໍກມິກຸວາ ກຕວນຸຕໍ ອກິວາທະກຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສໍຕິ ເອກມນຸຕໍ ນິສິນຸໂນ
 ໂຂ ອຸຕຸໂຄ ກາຊມາມຕຸໂຕ ກຕວນຸຕໍ ເອຕທໂວຈ ຍຸຈຸຣິຍໍ ກນຸເຕ ອທຸກຸຕໍ
 ກນຸເຕ ຍາວ ອທຸໂໝຈາຍໍ ກນຸເຕ ມິກາໂຣ ໂຣເຣເນຍຸໂຍ ຍາວ ມທຸກຸໂນ
 ຍາວ ມທາໂກໂຄຕິ ໑ ກິຕຸຈ ອທຸໂໝ ປນຸກຸຕ ມິກາໂຣ ໂຣເຣເນຍຸໂຍ ກິຕຸຈ
 ມທຸກຸໂນ ກິຕຸຈ ມທາໂກໂຄຕິ ໑ ສຕໍ ກນຸເຕ ສໍສຸສໍານິ ຟິຣິນຸເນສຸສ ໂກ
 ປນ ວາໂທ ຣຸບິຍສຸສຕິ ໑ ອຕຸຕິ ໂຂ ເອຕໍ ອຸຕຸຕ ນໍ ເນຕໍ ນຕຸຕິຕິ

วทามิ ตณฺณจ โห เอตํ อุกฺกุคฺช ฌนํ สํชารวณํ อคฺคคินา อุกฺกเถน ราชฺฐหิ
 โจเรหิ อปฺปียะหิ ทายาทะหิ ฯ สํคฺคต โห อิมานิ อุกฺกุคฺช ฌนานิ อสํ-
 ชารวณานิ อคฺคคินา อุกฺกเถน ราชฺฐหิ โจเรหิ อปฺปียะหิ ทายาทะหิ ฯ
 กตมานิ สํคฺคต สํทุทธาณํ สํถฌนํ หิรัณฺณํ โยคฺคตปฺปณฺณํ สํคฺคตํ จากณํ
 ปณฺณวณํ อิมานิ โห อุกฺกุคฺช สํคฺคต ฌนานิ อสํชารวณานิ อคฺคคินา
 อุกฺกเถน ราชฺฐหิ โจเรหิ อปฺปียะหิ ทายาทะหิ ฯ

สํทุทธาณํ สํถฌนํ	หิรั โยคฺคตปฺปียํ ฌนํ
สํคฺคตณฺณจ จาโก จ	ปณฺณวา เว สํคฺคตมํ ฌนํ
ยลฺลํ เอตตา ฌนา อคฺคคิ	อิตฺติยา ปุริสํลฺลํ วา
ส เว มหทฺธโน โสเก	อเชยฺโย เทวมาณฺสํ ฯ
คสฺมา สํทุทธญจ สํถญจ	ปสาทํ ฌมฺมทลฺลํ
อนฺนญฺเจต เมธาวํ	สํวํ พทฺธธานํสาณฺณนฺติ ฯ

[๘] สํคฺคติมานิ ภิกฺขเว สณฺโณปนฺนานิ ฯ กตมานิ สํคฺคต อนฺ-
 นยสณฺโณปนฺนํ ปฏฺยสณฺโณปนฺนํ ทิฏฺฐิสีสณฺโณปนฺนํ วิจฺจิกิจุณฺณสณฺโณปนฺนํ มาน-
 สณฺโณปนฺนํ ภวฺวาคสณฺโณปนฺนํ อวิชฺชาสณฺโณปนฺนํ อิมานิ โห ภิกฺขเว
 สํคฺคต สณฺโณปนฺนานิ ฯ

[๙] สํคฺคตณฺณํ ภิกฺขเว สณฺโณปนฺนํ ปทานาย สํมฺจุเตทาย พุทฺธมฺ-
 จริยํ อุลลสฺสตี ฯ กตเมสํ สํคฺคตณฺณํ อปฺปณฺนสณฺโณปนฺนํ ปทานาย
 สํมฺจุเตทาย พุทฺธมฺจริยํ อุลลสฺสตี ปฏฺยสณฺโณปนฺนํ ๑ เป ฯ ทิฏฺฐิ-
 สีสณฺโณปนฺนํ วิจฺจิกิจุณฺณสณฺโณปนฺนํ มานสณฺโณปนฺนํ ภวฺวาคสณฺโณ-

ชนสัจจ อวิชชาสัจจ โขชนสัจจ ปหานาย สัมมจเนตถาย พุทฺธมจริยํ วุตฺถสัจจ
 อิมํ ๒ ภาทเว สัจจคณํ สัจจโคชนนํ ปหานาย สัมมจเนตถาย
 พุทฺธมจริยํ วุตฺถสัจจ ๑ ยโต ๒ ภาทเว ภาทฺชโน อุนนยสัจจโคชนํ
 ปเทํ โหติ อุกฺคินฺนุเมตฺ ตาลาวตฺถกตํ อนภาวํ กตํ ยายคฺคิอนุปฺปา-
 ทมมํ ปฏฺฐิสสัจจโคชนํ ๑ เป ๑ ทิฏฺฐิสสัจจโคชนํ วิจิกิณฺหาสัจจโคชนํ
 มาณสัจจโคชนํ ภาวภาสัจจโคชนํ อวิชชาสัจจโคชนํ ปเทํ โหติ อุก-
 คินฺนุเมตฺ ตาลาวตฺถกตํ อนภาวํ กตํ ยายคฺคิอนุปฺปาทมมํ อยํ
 วุจฺจติ ภาทฺชเว ภาทฺช อจฺเจตฺติ คณํ วิวตฺตติ สัจจโคชนํ สัมมามา-
 นากิสมฺยา อนตฺตมกาสิ ทฺวสฺสสัจจสัจจ ๑

[๓๐] สัจจคณํ ภาทฺชเว สัจจโคชนนํ ๑ กตมํ สัจจคณํ อุน-
 นยสัจจโคชนํ ปฏฺฐิสสัจจโคชนํ ทิฏฺฐิสสัจจโคชนํ วิจิกิณฺหาสัจจโคชนํ มาณ-
 สัจจโคชนํ อีสสัจจโคชนํ มจฺจนยสัจจโคชนํ อิมํ ๒ ภาทฺชเว
 สัจจคณํ สัจจโคชนนํ ๑

ชนวคฺโค ปจฺจโม ๑

คตฺตสัจจคณํ

เทวปฺปยญฺจ พตฺ ๒

(สัจจคตฺตคณํ วิวตฺต)

อจฺจคตฺตคณํ

ปหานมจฺจนยคณํ จาติ ๑

อนุสยวคฺโค ทฺติโย

[๓๑] สัจจคณํ ภาทฺชเว อนุสย ๑ กตมํ สัจจคณํ กามวคฺคานุสย

วา นาทํ นิสํหิตุํ ๑ สุตตฺถิ ภิกฺขเว อวเคหิ สมนฺนาคํ กุถํ อญฺปนฺนํ
 คณฺหฺวา วา อถํ อญฺปนฺนํ อญฺปนฺนํคณฺหฺวา วา อถํ นิสํหิตุํ ๑ กตเมหิ
 สุตตฺถิ มนาเปเน ปจฺจุจฺจนฺตํ มนาเปเน อภิวาทนฺตํ มนาเปเน
 อาสํ เทนฺติ สมนฺนาคํ น ปวิคฺชนฺตํ พหุณฺตํ พหุณฺตํ เทนฺติ ปณฺณตฺตํ
 ปณฺณตํ เทนฺติ สกฺกจฺจํ เทนฺติ โน อสกฺกจฺจํ ยิเมหิ ๒ ภิกฺขเว
 สุตตฺถิ อวเคหิ สมนฺนาคํ กุถํ อญฺปนฺนํคณฺหฺวา วา อถํ อญฺปนฺนํ
 คณฺหฺวา วา อถํ นิสํหิตฺตํ ๑

[๑๔] สุตฺติเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา อากุญฺเญยา ปากุญฺเญยา ทกฺขิ-
 เณญฺยา อเนชิตฺถิกรณฺเญยา อเนชิตฺถํ ปญฺญเวกฺเขตฺตํ โถกสฺส ๑ กตเม
 สุตฺต อุกฺกาทิกวิมฺบุโค ปญฺญเวกฺเขตฺตํ กายสํกฺขิ ทิฏฺฐิจิปปคฺโค
 สทฺธาวิมฺบุโค ธมฺมานุสํวํ สทฺธานุสํวํ ยิเม ๒ ภิกฺขเว สุตฺต ปุคฺคตา
 อากุญฺเญยา ปากุญฺเญยา ทกฺขิเณญฺยา อเนชิตฺถิกรณฺเญยา อเนชิตฺถํ
 ปญฺญเวกฺเขตฺตํ โถกสฺสํ ๑

[๑๕] สุตฺติเม ภิกฺขเว อุกฺกปฺมา ปุคฺคตา สมนฺโต สวฺวิชฺชมานา
 โถกสฺมํ ๑ กตเม สุตฺต ยิธ ภิกฺขเว เขกฺกจฺจํ ปุคฺคโต สกํ นิมนฺนํ
 นิมนฺนํ ๖ โหติ ยิธ ปน ภิกฺขเว เขกฺกจฺจํ ปุคฺคโต อุมฺมุชฺชิตฺวา
 นิมนฺนํ ยิธ ปน ภิกฺขเว เขกฺกจฺจํ ปุคฺคโต อุมฺมุชฺชิตฺวา จิโต
 โหติ ยิธ ปน ภิกฺขเว เขกฺกจฺจํ ปุคฺคโต อุมฺมุชฺชิตฺวา วิปัสฺสติ
 วิไลเกติ ยิธ ปน ภิกฺขเว เขกฺกจฺจํ ปุคฺคโต อุมฺมุชฺชิตฺวา ปตฺตติ
 ยิธ ปน ภิกฺขเว เขกฺกจฺจํ ปุคฺคโต อุมฺมุชฺชิตฺวา ปทิกฺขรณฺนํ โหติ

ยิธ ปน ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺชิตฺวา ตินฺโน โหติ ปารกฺโข
 กเถ ตินฺนํ จิตฺตํ พฺราหฺมโณ ๑ กถเวยฺย ภิกฺขเว ปุคฺคโถ สกั นิมฺมุคฺโค
 นิมฺมุคฺโค ๑ โหติ ยิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโถ สมนฺนาคโถ โหติ
 เอกนุตตาทถเอหิ อฏฺฐเสหิ ชมฺเมหิ เอยํ โช ภิกฺขเว ปุคฺคโถ สกั
 นิมฺมุคฺโค นิมฺมุคฺโค ๑ โหติ ๑ กถเวยฺย ภิกฺขเว ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺชิตฺวา
 นิมฺมุขฺชติ ยิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺชติ สํว สํว
 กุสฺสเสฏฺฐํ ชมฺเมสฺสุ สํว หิเร สํว โยคฺคปฺปํ สํว วิริยํ สํว ปญฺญา
 กุสฺสเสฏฺฐํ ชมฺเมสฺสุติ ตสฺสํ สํว สํว เอยํ จิตฺตํ โน วทฺธติ
 หายติเยว ตสฺสํ สํว หิเร ตสฺสํ ตํ โยคฺคปฺปํ ตสฺสํ ตํ วิริยํ ตสฺสํ
 สํว ปญฺญา เอยํ จิตฺตํ โน วทฺธติ หายติเยว เอยํ โช ภิกฺขเว
 ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺชิตฺวา นิมฺมุขฺชติ ๑ กถเวยฺย ภิกฺขเว ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺชิตฺวา
 จิโต โหติ ยิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺชติ สํว สํว
 กุสฺสเสฏฺฐํ ชมฺเมสฺสุ สํว หิเร สํว โยคฺคปฺปํ สํว วิริยํ สํว ปญฺญา
 กุสฺสเสฏฺฐํ ชมฺเมสฺสุติ ตสฺสํ สํว สํว เอยํ จิตฺตํ โน วทฺธติ จิโต
 โหติ ตสฺสํ สํว หิเร ตสฺสํ ตํ โยคฺคปฺปํ ตสฺสํ ตํ วิริยํ ตสฺสํ
 สํว ปญฺญา เอยํ จิตฺตํ โน วทฺธติ จิโต โหติ เอยํ โช ภิกฺขเว
 ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺชิตฺวา จิโต โหติ ๑ กถเวยฺย ภิกฺขเว ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺ-
 ชิตฺวา วิปัสฺสติ วิโลเกติ ยิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโถ อุมฺมุขฺชติ
 สํว สํว กุสฺสเสฏฺฐํ ชมฺเมสฺสุ สํว หิเร สํว โยคฺคปฺปํ สํว วิริยํ
 สํว ปญฺญา กุสฺสเสฏฺฐํ ชมฺเมสฺสุติ โส ตินฺนํ สมนฺนาคโถ ปริกฺขยา

โสคาปนโน โหติ อวินิปาตมโม นียโต สัมโพธิปรายโน เขวံ ไช
 ภิกขเว ปุคฺคโต อุมมุขชิตฺวา วิปัสฺสติ วิโตเกติ ฯ กถณฺจ ภิกขเว
 ปุคฺคโต อุมมุขชิตฺวา ปตฺรติ อธิ ภิกขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต อุมมุข-
 ชติ สํว สํว กุสฺสเสฏฺฐํ ฆมฺเมสฺสํ สํว หิริ สํว โธคฺคปฺปํ สํว วิริยํ
 สํว ปญฺญา กุสฺสเสฏฺฐํ ฆมฺเมสฺสํติ โส คิณฺณํ สเนปิเชนํ ปริกฺขยา
 รากโทสโมหานํ คณฺฐคฺคา สกทาคามิ โหติ สกเทว อิมํ โลกํ อากนฺตุวา
 ทฺวณฺณสํสํ กโรติ เขวံ ไช ภิกขเว ปุคฺคโต อุมมุขชิตฺวา ปตฺรติ ฯ
 กถณฺจ ภิกขเว ปุคฺคโต อุมมุขชิตฺวา ปตฺรติปฺปโต โหติ อธิ
 ภิกขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต อุมมุขชติ สํว สํว กุสฺสเสฏฺฐํ ฆมฺเมสฺสํ
 สํว หิริ สํว โธคฺคปฺปํ สํว วิริยํ สํว ปญฺญา กุสฺสเสฏฺฐํ ฆมฺเมสฺสํติ
 โส ปญฺญานํ โธมฺภาคิยานํ สเนปิเชนํ ปริกฺขยา โอปปาทโก โหติ
 คคฺค ปรีนิพฺพายิ อนาวคฺคิสมโม คคฺคา โธกา เขวံ ไช ภิกขเว
 ปุคฺคโต อุมมุขชิตฺวา ปตฺรติปฺปโต โหติ ฯ กถณฺจ ภิกขเว ปุคฺคโต
 อุมมุขชิตฺวา คิณฺณ โหติ ปารคโต ธเต คิณฺณํ พุราหฺมณ อธิ
 ภิกขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต อุมมุขชติ สํว สํว กุสฺสเสฏฺฐํ ฆมฺเมสฺสํ
 สํว หิริ สํว โธคฺคปฺปํ สํว วิริยํ สํว ปญฺญา กุสฺสเสฏฺฐํ ฆมฺเมสฺสํติ
 โส อาสวํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺติ ปญฺญาวิมุตฺติ ทิณฺณเชว ฆมฺเม
 สยํ ขนิณฺญา สจฺฉิกคฺวา อปฺปสมฺปชฺช วิหริติ เขวံ ไช ภิกขเว
 ปุคฺคโต อุมมุขชิตฺวา คิณฺณ โหติ ปารคโต ธเต คิณฺณํ พุราหฺมณ ฯ
 อิม ไช ภิกขเว สัจจํ อทุกฺกมา ปุคฺคตา สํว สํว สํว สํว สํว สํว
 มินฺนํติ ฯ

[๓๖] สत्ตติเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา ขาหุเนยฺยา ปาหุเนยฺยา ทกฺ-
 ขิณฺเณยฺยา อเนชติกรณฺเณยฺยา อนุตฺตโร ปุณฺณกฺขเขตฺตํ โถกสฺส ๑ กตเม
 สत्ตตฺติ อธิ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต สัพฺพสงฺฆาเรสุ อนิจฺจานุปฺปัสสํ
 วิหริติ อนิจฺจสฺสเนว อนิจฺจปฏฺฐิสงฺเวทํ สตฺตํ สํมิตํ อพฺโพทิกฺกณฺณํ เจตสา
 อธิมุจฺจมาโน ปณฺณาย ปริโยคาหมาโน โส อาสวานํ ขยา ๑ เป ๑
 สจฺจกิตฺตวา อฺปฺปสมฺปชฺช วิหริติ อธิ ภิกฺขเว ปจฺจโม ปุคฺคโต ขาหุ-
 เนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณฺเณยฺโย อเนชติกรณฺเณยฺโย อนุตฺตโร ปุณฺณกฺขเขตฺตํ-
 โถกสฺส ๑ ปุณฺ จปรํ ภิกฺขเว อธิเอกจฺโจ ปุคฺคโต สัพฺพสงฺฆาเรสุ
 อนิจฺจานุปฺปัสสํ วิหริติ อนิจฺจสฺสเนว อนิจฺจปฏฺฐิสงฺเวทํ สตฺตํ สํมิตํ อพฺ-
 โพทิกฺกณฺณํ เจตสา อธิมุจฺจมาโน ปณฺณาย ปริโยคาหมาโน ตสฺส
 ขปฺพุพฺพิ อจฺจิมํ อาสวปริยาทานญฺเจว โหติ ธีวตปริยาทานญฺจ อธิ
 ภิกฺขเว ทุติโย ปุคฺคโต ขาหุเนยฺโย ๑ เป ๑ อนุตฺตโร ปุณฺณกฺขเขตฺตํ
 โถกสฺส ๑ ปุณฺ จปรํ ภิกฺขเว อธิเอกจฺโจ ปุคฺคโต สัพฺพสงฺฆาเรสุ
 อนิจฺจานุปฺปัสสํ วิหริติ อนิจฺจสฺสเนว อนิจฺจปฏฺฐิสงฺเวทํ สตฺตํ สํมิตํ อพฺ-
 โพทิกฺกณฺณํ เจตสา อธิมุจฺจมาโน ปณฺณาย ปริโยคาหมาโน โส
 ปณฺณจฺจนํ โอรมุภาคิยานํ สเนวเชชนานํ ปรีกฺขยา อนุตฺตราปรีนิพฺพายํ
 โหติ ๑ เป ๑ อฺปฺปหจฺจปรีนิพฺพายํ โหติ ขสงฺฆาปรีนิพฺพายํ โหติ สสงฺ-
 ขาปรีนิพฺพายํ โหติ อฺปฺปทฺธสํโสโหติ อถนิฏฺฐคามํ อธิ ภิกฺขเว
 สत्ตตฺติโม ปุคฺคโต ขาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณฺเณยฺโย อเนชติกรณฺเณยฺโย
 อนุตฺตโร ปุณฺณกฺขเขตฺตํ โถกสฺส ๑ อิมํ โจ ภิกฺขเว สत्ตตฺติ ปุคฺคตา

ติจฺจนํ ภาควา เอตทวโจจ สัตต ว ติจฺจนํ อปริหานิเย ฌมฺเม
 เทเสสฺสามิ ตํ สฺสณณํ สํชุกํ มนสิโกโรธ ภาสึสฺสามํติ ฯ เอวํ ภาเนตติ
 โห เต ติจฺจนํ ภาควโต ปจฺจุสฺสํสํ ๑ ภาควา เอตทวโจจ กตเม จ
 ติจฺจนํ สัตต อปริหานิยา ฌมฺมา ยาวกัถฺวญฺจ ติจฺจนํ วชฺชํ อภินฺ-
 หสฺสนิปาตา ภวิสฺสํนฺติ สฺสนิปาตพหุตา อุกฺกมฺมเยว ติจฺจนํ วชฺชนํ
 ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ติจฺจนํ วชฺชํ สํมคฺคา สฺสนิ-
 ปกิสฺสํนฺติ สํมคฺคา อุกฺกหิสฺสํนฺติ สํมคฺคา วชฺชกฺรณํยานิ ภวิสฺสํนฺติ
 อุกฺกมฺมเยว ติจฺจนํ วชฺชนํ ปาฏิกงฺขาโน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ติจฺจนํ
 วชฺชํ อปฺปปณฺณตฺตํ น ปณฺณเปสฺสํนฺติ ปณฺณตฺตํ น สํมุจฺฉินฺทิสฺสํนฺติ
 ยถาปณฺณตฺเต โปราณ วชฺชฌมฺเม สฺมาทาย วตฺทิสฺสํนฺติ อุกฺกมฺมเยว
 ติจฺจนํ วชฺชนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ติจฺจนํ วชฺชํ
 เย เต วชฺชนํ วชฺชมฺหุตฺตกา เต สกฺกวิสฺสํนฺติ คุรฺกวิสฺสํนฺติ มานสฺ-
 สํนฺติ ปุเชสฺสํนฺติ เตสฺเบจฺจ สํคพฺพํ มนฺเวสฺสํนฺติ อุกฺกมฺมเยว ติจฺจนํ
 วชฺชนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ติจฺจนํ วชฺชํ ยา ตา
 กุตฺติคฺคิโย กุตฺตุมาริโย ตา น โยกฺกสฺสํ ปสฺสยฺห วาเสสฺสํนฺติ อุกฺก-
 มฺมเยว ติจฺจนํ วชฺชนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ติจฺจนํ
 วชฺชํ ยานิ ตานิ วชฺชนํ วชฺชเจตฺตานิ ยพฺพณฺตรานิ เจว พาทิรานิ จ
 ตานิ สกฺกวิสฺสํนฺติ คุรฺกวิสฺสํนฺติ มานสฺสํนฺติ ปุเชสฺสํนฺติ เตสฺเบจฺจ ทินฺน-
 ปุพฺพํ กตปุพฺพํ ฌมฺมิกํ พลํ โน ปริหาเปสฺสํนฺติ อุกฺกมฺมเยว ติจฺจนํ
 วชฺชนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ติจฺจนํ วชฺชนํ อรหนฺเตสฺ

ชมุมีการทวารณคฤคิ สัณฺฑิวิทา ภวิสฺสติ กิณฺติ อเนกตา จ อรหนฺโต
 วิชิตํ อากขุณฺณํ อากตา จ อรหนฺโต วิชิตะ ผาสฺมํ วิหเรยฺยุเนติ
 กุฑฺหมิเยว ติจฺฉนํ วรชัณฺ ปาฏิกงฺขา โน ปริหาณิ ฯ ยาวถักวณฺจ ติจฺฉนํ
 อิมะ สํคตํ อปริหาณียา ชมฺมา วรชัณฺ สัณฺฑิวิทา อิมะ สํคตํ
 อปริหาณียะ สมนะ สํคตํ วรชัณฺ สัณฺฑิวิทา กุฑฺหมิเยว ติจฺฉนํ วรชัณฺ
 ปาฏิกงฺขา โน ปริหานฺติ ฯ

[๒๐] เอกํ สมนํ ภควา ราชกเท วิหริติ ศิขฺฌกฺกุญฺเฏ ปพฺพเต ฯ
 เตเน โห ปนํ สมนะ ราชา มากโร อชาตสํคตํ เวเทหิปฺตุโต วรชัณฺ
 อภียาตุกาโม โหติ โส เอวมาห อหํ อิมะ วรชัณฺ เอวํมทิตฺติเก
 เอวํมทาณฺภาเว อฺจุณฺณชิสฺสํสํมิ วรชัณฺ วิเนาส์สํมิ วรชัณฺ อนนพฺยสํมิ
 อาปาเทสฺสํมํติ อถโห ราชา มากโร อชาตสํคตํ เวเทหิปฺตุโต วรชัณฺ
 สํคตํ พฺราหฺมณํ มคฺชมทาเมตฺตํ อามนฺเตสฺสิ เอหิ ตวํ พฺราหฺมณ เชน
 ภควา เทนฺเปสฺสํมํติ อฺจุณฺณชิสฺสํมํติว มม วณฺเน ภควโต ปาเท สิริสา
 วนฺเต อปฺปาพาทํ อปฺปาตงฺกํ อหฺนุจํจํ พถํ ผาสฺมํวิหริวํ ปุณฺณ ราชา
 ภนฺเต มากโร อชาตสํคตํ เวเทหิปฺตุโต ภควโต ปาเท สิริสา วนฺตติ
 อปฺปาพาทํ อปฺปาตงฺกํ อหฺนุจํจํ พถํ ผาสฺมํวิหริวํ ปุณฺณกํติ เอวณฺจ
 วเทหิ ราชา ภนฺเต มากโร อชาตสํคตํ เวเทหิปฺตุโต วรชัณฺ อภิ
 ยาตุกาโม โส เอวมาห อหํ อิมะ วรชัณฺ เอวํมทิตฺติเก เอวํมทาณฺภาเว
 อฺจุณฺณชิสฺสํมิ วรชัณฺ วิเนาส์สํมิ วรชัณฺ อนนพฺยสํมิ อาปาเทสฺสํมํติ

ยถา ภควา พยาโกโรติ ตํ สาธุกํ อุกุคเหตฺวา มม อโโรเจยฺยาสี น
 หิ ตถาคตา วิตถํ ภณฺเนตฺติ ฯ เอวํ โภติ โส วสฺสกาโร พุราหฺมโณ
 มคฺชมหามตฺโต รณฺโอบ มาครสฺส อชฺาตสฺสคฺคฺสฺส เวเทหิปฺคฺคฺสฺส ปฏิส-
 สฺสณฺนิตฺวา เยน ภควา เทนฺปสฺสงฺกมิ อฺปฺสฺสงฺกมิตฺวา ภควตฺตา สทฺธิ
 สมนฺโมทฺติ สมนฺโมทฺนํยํ กถํ สํวณฺณํยํ วตฺติสํเวตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสํ
 เอกมนฺตํ นิสฺสนฺโน โส วสฺสกาโร พุราหฺมโณ มคฺชมหามตฺโต ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจ ราชฺา โภ โคตม มาคโร อชฺาตสฺสคฺคฺ เวเทหิปฺคฺคฺ โภโต
 โคตมสฺส ปาเท สิริสํ วุตฺติ อปฺปาพารํ อปฺปาตงฺกํ สหฺญจํ น พถํ
 ฆาสุวิหารํ ปุจฺเจติ ราชฺา โภ โคตม มาคโร อชฺาตสฺสคฺคฺ เวเทหิปฺคฺคฺ
 วรฺชํ อภิชฺาตฺกฺกโม โส เอวมาห อหํ อิมํ วรฺชํ เอวํมหิตฺติเก
 เอวํมหานฺภาเว อฺจุญฺเษชฺิสฺสํมี วรฺชํ อนนฺยพฺยสํ อปาเทสฺสํมีติ ฯ

เตน โส ปน สมนฺเยน ขายสฺมา อานนฺโท ภควโต มีฏฺจฺิโต
 จิโต โหติ ภควนฺตํ วิชฺมาโน ฯ อถ โส ภควา ขายสฺมนฺตํ อานนฺทํ
 อามนฺเตตฺติ กิณฺติ เต อานนฺท สฺสํ วรฺชํ อภินฺนุสฺสนฺนิปาตา
 สฺสนฺนิปาตพฺพตฺตาติ ฯ สฺสํ เม ตํ ภนฺเต วรฺชํ อภินฺนุสฺสนฺนิปาตา
 สฺสนฺนิปาตพฺพตฺตาติ ฯ ยาวถิวัณฺจ อานนฺท วรฺชํ อภินฺนุสฺสนฺนิปาตา ภวิสฺสํ
 สฺสนฺนิปาตพฺพตฺตา อฺกุคฺคฺมิเยว อานนฺท วรฺชํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ
 กิณฺติ เต อานนฺท สฺสํ วรฺชํ สมนฺคฺคา สฺสนฺนิปตฺนฺติ สมนฺคฺคา
 วุฏฺฐนฺติ สมนฺคฺคา วรฺชกรณฺณิยานิ กโรนฺตฺติ ฯ สฺสํ เม ตํ ภนฺเต
 วรฺชํ สมนฺคฺคา สฺสนฺนิปตฺนฺติ สมนฺคฺคา วุฏฺฐนฺติ สมนฺคฺคา วรฺชกรณฺณิยานิ

กโรนํคํติ ๑ ยาวกัถฺวญฺจ อานนฺท วรฺชชี สํมคฺคา สํนฺนิปตฺติสฺสํนฺติ สํมคฺคา
 วุจฺจหิสฺสํนฺติ สํมคฺคา วรฺชชีกรณฺณิยา นิกริสฺสํนฺติ วุจฺจหิเยว อานนฺท
 วรฺชชีนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ๑ กิณฺติ เต อานนฺท สํคํ วรฺชชี
 อปฺปปณฺณตฺตํ น ปณฺณวาเปเนติ ปณฺณตฺตํ น สํมจฺจนฺตฺตํ ยถาปณฺ-
 เบทเต โปราณ วรฺชชีรุมฺเม สํมาทาย วตฺตุนํคํติ ๑ สํคํ เม คํ
 ภาเนเต วรฺชชี อปฺปปณฺณตฺตํ น ปณฺณวาเปเนติ ปณฺณตฺตํ น สํมจฺ-
 จนฺตฺตํ ยถาปณฺณตฺเต โปราณ วรฺชชีรุมฺเม สํมาทาย วตฺตุนํคํติ ๑
 ยาวกัถฺวญฺจ อานนฺท วรฺชชี อปฺปปณฺณตฺตํ น ปณฺณวาเปสฺสํนฺติ ปณฺณตฺตํ
 น สํมจฺจนฺตฺติสฺสํนฺติ ยถาปณฺณตฺเต โปราณ วรฺชชีรุมฺเม สํมาทาย
 วตฺติสฺสํนฺติ วุจฺจหิเยว อานนฺท วรฺชชีนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ๑
 กิณฺติ เต อานนฺท สํคํ วรฺชชี ยะ เต วรฺชชีนํ วรฺชชีมฺหตฺตกา เต
 สํกฺกโรนํคํติ ครุโรนํคํติ มาเนเนติ ปุเชเนติ เตสํญฺจ โสตพฺพํ มณฺณนํคํติ ๑
 สํคํ เม คํ ภาเนเต วรฺชชี ยะ เต วรฺชชีนํ วรฺชชีมฺหตฺตกา เต
 สํกฺกโรนํคํติ ครุโรนํคํติ มาเนเนติ ปุเชเนติ เตสํญฺจ โสตพฺพํ มณฺณนํ
 คํติ ๑ ยาวกัถฺวญฺจ อานนฺท วรฺชชี ยะ เต วรฺชชีนํ วรฺชชีมฺหตฺตกา เต
 สํกฺกโรนํคํติ ครุโรนํคํติ มาเนเนติ ปุเชเนติ เตสํญฺจ โสตพฺพํ
 มณฺณนํคํติ วุจฺจหิเยว อานนฺท วรฺชชีนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ๑
 กิณฺติ เต อานนฺท สํคํ วรฺชชี ยะ ตา กุติคฺคิโย กุตฺตุมาริโย ตา
 น โยกฺกสํสํ ปสฺสยฺห วาเสนํคํติ ๑ สํคํ เม คํ ภาเนเต ๑ วรฺชชี ยะ
 ตา กุติคฺคิโย กุตฺตุมาริโย ตา น โยกฺกสํสํ ปสฺสยฺห วาเสนํคํติ ๑

ยาวกัถวญจ อานนเท วรชัณเฑ ยถา กุติตติโย กุตทุมาริโย ตา น
โอยกถุสส ปสยห วาเสสสันติ วุทฺถิมิเยว อานนเท วรชัณเฑ ปาฏิ-
กงขา โน ปริหานิ ฯ กิณฺติ เต อานนเท สุตํ วรชัณเฑ ยถา ตานิ
วรชัณเฑ วรชัเจติยานิ อพฺพภาตฺตานิ เจว พหิรานิ ฯ ตานิ สกฺกโรนฺติ
ครุโรนฺติ มาเนนฺติ ปุเชนฺติ เตสญฺจ ทิณฺณปฺพุพฺพํ กตปฺพุพฺพํ ฌมฺมิกํ
พถํ โน ปริหาเปนฺตติ ฯ สุตํ เม ตํ ภาตฺเต วรชัณเฑ ยถา ตานิ
วรชัณเฑ วรชัเจติยานิ อพฺพภาตฺตานิ เจว พหิรานิ ฯ ตานิ สกฺกโรนฺติ
ครุโรนฺติ มาเนนฺติ ปุเชนฺติ เตสญฺจ ทิณฺณปฺพุพฺพํ กตปฺพุพฺพํ ฌมฺมิกํ พถํ
โน ปริหาเปนฺตติ ฯ ยาวกัถวญจ อานนเท วรชัณเฑ ยถา ตานิ วรชัณเฑ
วรชัเจติยานิ อพฺพภาตฺตานิ เจว พหิรานิ ฯ ตานิ สกฺกโรนฺติ ครุ-
โรนฺติ มาเนนฺติ ปุเชนฺติ เตสญฺจ ทิณฺณปฺพุพฺพํ กตปฺพุพฺพํ ฌมฺมิกํ
พถํ โน ปริหาเปนฺตติ วุทฺถิมิเยว อานนเท วรชัณเฑ ปาฏิกงขา
โน ปริหานิ ฯ กิณฺติ เต อานนเท สุตํ วรชัณเฑ อรหุเตสฺ ฌมฺมิ-
การกฺขาวรณคฺคฺติ สุตฺตวิหิตา กิณฺติ อเนกตา ฯ อรหุโต วิชิตํ อากฺข-
ณฺเอยํ อากฺคา ฯ อรหุโต วิชิตฺเต ฆาณฺตุ วิหเรยฺยุเนติ ฯ สุตํ เม ตํ
ภาตฺเต วรชัณเฑ อรหุเตสฺ ฌมฺมิกการกฺขาวรณคฺคฺติ สุตฺตวิหิตา กิณฺติ
อเนกตา ฯ อรหุโต วิชิตํ อากฺขณฺเอยํ อากฺคา ฯ อรหุโต วิชิต-
ฆาณฺตุ วิหเรยฺยุเนติ ฯ ยาวกัถวญจ อานนเท วรชัณเฑ อรหุเตสฺ ฌมฺมิ-
การกฺขาวรณคฺคฺติ สุตฺตวิหิตา ภวิสฺสติ กิณฺติ อเนกตา ฯ อรหุโต วิชิตํ
อากฺขณฺเอยํ อากฺคา ฯ อรหุโต วิชิตฺเต ฆาณฺตุ วิหเรยฺยุเนติ วุทฺถิมิ-

เยว อานนฺท วชฺชนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานํติ ฯ

อถ โห ภาควา วสฺสการํ พุราหุมนํ มกฺขมฺหามตฺตํ อามนฺเตสฺสิ
 เอกมิตฺทํ พุราหุมน สํมยํ เวสํติยํ วิหฺรามี สํารนฺตเท เจตฺติเย ตตฺ-
 ราหํ วชฺชนํ อิมํ สํตฺตํ อปฺริหานิเย ธมฺเม เทเสมิ ยาวกัฏฺเฏจ
 พุราหุมน อิมํ สํตฺตํ อปฺริหานิยา ธมฺมา วชฺชํสุ สํสํเนติ อิมํสุ
 จ สํตฺตํ อปฺริหานิเยสุ ธมฺเมสุ วชฺชํ สํเทสิสํสํเนติ อุกฺกมฺมฺเยว
 พุราหุมน วชฺชนํ ปาฏิกงฺขา โน ปริหานํติ ฯ เอกเมเกนํปิ โก โคตม
 อปฺริหานิเยน ธมฺเมเน สมนฺเนกตานิ วชฺชนํ อุกฺกมฺมฺเยว ปาฏิกงฺขา โน
 ปริหานิ โก ปน วาโห สํตฺตํ อปฺริหานิเยหิ ธมฺเมหิ อกรณํยา
 จ โก โคตม วชฺชํ รมฺเบวา มากฺเชน อชาตํตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ยทิตํ ยุตฺตํสํสํ อญฺเญตฺว อุปฺสาปนาย อญฺเญตฺว มิตฺตฺตฺตฺต
 จ ทานิ มยํ โก โคตม คจฺฉาม พหุกิจฺจา มยํ พหุกรณํยาติ ฯ
 ยสฺสํทานิ ตวํ พุราหุมน กาทํ มญฺเญตฺติ ฯ อถ โห วสฺสการํ พุราหุมน
 มกฺขมฺหามตฺโต ภาควโต ภาสํติ อภินนฺทิตฺวา ชนฺนํโมทิตฺวา อญฺจายาสฺนา
 ปฏุกามํติ ฯ

[๒๓] เขถิ สํมยํ ภาควา ราชคฺเห วิหฺรติ คิञฺชณฺณูญฺเฏ ปพฺพเต ฯ
 ตตฺร โห ภาควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ สํตฺตํ โว ภิกฺขเว อปฺริหานิเย
 ธมฺเม เทเสสฺสํมิมิ ตํ สํณากํ สํารุทํ มนสิกโรถ ภาสํติสํสํมิมิ ฯ
 เขวํ ภนฺเตติ โห เต ภิกฺขุ ภาควโต ปจฺจสฺสํสํสํ ฯ ภาควา เขตฺทโวจ
 กตเม จ ภิกฺขเว สํตฺตํ อปฺริหานิยา ธมฺมา ยาวกัฏฺเฏจ ภิกฺขเว

ภิกฺขุ อภินุหตฺตนิปาตา ภวิสฺสํภินิ ปาตพฺพุตา อุกฺกมฺมเยว ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน ปาฏิทฺธงฺกา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํมคฺคา
 สํนิปตฺติสฺสํภินิ สํมคฺคา อวฺจฺหิตฺสํภินิ สํมคฺคา สงฺฆกรณียานิ กริตฺสํภินิ
 อุกฺกมฺมเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิทฺธงฺกา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ อปฺปญฺเจตฺตํ น ปญฺญาเปสฺสํภินิ ปญฺเจตฺตํ น สํญ-
 จนฺทิตฺสํภินิ ยถาปญฺเจตฺเตสํภินิ สิกฺขาปเทสํภินิ สํมาทาย วตฺติสฺสํภินิ อุกฺ-
 กมฺมเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิทฺธงฺกา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ เย เต ภิกฺขุ เถรา รตฺตคณฺณ จิรปฺพชฺชิตา สงฺฆบิฑฺโด สงฺฆ-
 ปริณายกา เต สกฺกกริตฺสํภินิ สรฺกกริตฺสํภินิ มาเนสฺสํภินิ ปุเชสฺสํภินิ
 เทสญฺจ โสตพฺพํ มณฺณิตฺสํภินิ อุกฺกมฺมเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิ-
 ทฺธงฺกา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อปฺปปฺนฺนํ ตณฺหา
 โปโนพฺพวีกาย โน วตฺ คจฺฉิตฺสํภินิ อุกฺกมฺมเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปาฏิทฺธงฺกา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อารมฺมญฺเฐ
 เสนาถเนสํภินิ สํเปกฺขา ภวิสฺสํภินิ อุกฺกมฺมเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิ-
 ทฺธงฺกา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปจฺจตฺตคณฺณเวย สติ
 อปฺปจฺเจสฺสํภินิ กิณฺติ อนาคตา จ เปสฺสา สํพฺรหฺมจาริ อากฺข-
 เณยฺย อากฺตา จ เปสฺสา สํพฺรหฺมจาริ ฆาสํ วิหเรยฺยญฺติ อุกฺ-
 กมฺมเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิทฺธงฺกา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว
 อิมํ สตฺตํ อปริหานิยา ธมฺมา ภิกฺขุสฺส สฺสํภินิ อิมํสฺส จ สตฺตํ
 อปริหานิเยสํภินิ ธมฺเมสํภินิ ภิกฺขุ สํเทสิสฺสํภินิ อุกฺกมฺมเยว ภิกฺขเว

ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขา โน ปริหานํติ ฯ

[๒๒] สํตฺต โว ภิกฺขเว อปริหานิเย ชมฺเม เทเสถํสํมิ ฯ เป ฯ
 กตฺเม ฯ ภิกฺขเว สํตฺต อปริหานิยา ชมฺมา ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ น กมฺมารามา ภวิสฺสํนฺติ น กมฺมารามํ อญฺญตฺตา อุกฺกมฺมิ-
 ยेषว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ น ภสฺสํรามา ภวิสฺสํนฺติ ฯ เป ฯ น นิพฺพทารามา ภวิสฺสํนฺติ
 น สํวคฺคินารามา ภวิสฺสํนฺติ น ปาปํจฺฉา ภวิสฺสํนฺติ น ปาปํ-
 กานํ อิจฺฉานํ วสํคฺคา น ปาปมิตฺตา ภวิสฺสํนฺติ น ปาปสํหาया
 น ปาปสํปฺปวฺกาน น โธรมตฺตเกน วิเสถํสํมิชฺเชน ชนฺตฺวา โวสาณํ
 ขาปฺยสฺสํนฺติ อุกฺกมฺมียेषว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ
 ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว อิมํ สํตฺต อปริหานิเย ชมฺมา ภิกฺขุสฺส จสฺสํนฺติ
 อิมํสฺส ฯ สํตฺตสฺส อปริหานิเยสฺส ชมฺเมสฺส ภิกฺขุ สํเทสิสฺสํนฺติ อุกฺก-
 มฺมียेषว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขา โน ปริหานํติ ฯ

[๒๓] สํตฺต โว ภิกฺขเว อปริหานิเย ชมฺเม เทเสถํสํมิ ฯ เป ฯ
 กตฺเม ฯ ภิกฺขเว สํตฺต อปริหานิยา ชมฺมา ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ สํทฺธา ภวิสฺสํนฺติ อุกฺกมฺมียेषว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขา โน
 ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ หิรัณฺญโต ภวิสฺสํนฺติ ฯ เป ฯ
 โยคฺคปฺปโน ภวิสฺสํนฺติ พหุสฺสํตฺตา ภวิสฺสํนฺติ อารทฺธวิริยา ภวิสฺสํนฺติ
 สํติมนฺโต ภวิสฺสํนฺติ ปณฺณวณฺโต ภวิสฺสํนฺติ อุกฺกมฺมียेषว ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัถฺวญฺจ ภิกฺขเว อิมํ สํตฺต

๒๔ ຄູ່ຄູ່ຕະຫຼົງເກ ຂອງຄູ່ຄູ່ຕະຫຼົງຄູ່ຄູ່ ຄູ່ຄູ່ຕະຫຼົງຄູ່ຄູ່ [๒๔]

ขปรีหานิยา ฅมฺมา ภิกฺขุสฺส จัสฺสํนฺติ อิมេสฺส จ สํคฺคสฺส ขปรีหานิเยสฺส
 ฅมฺเมสฺส ภิกฺขุ สํเทสิสฺสึสฺสํนฺติ อุกฺกมฺมึเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺ ปาฏิทฺทฺชา
 โน ปรีหานํตี ๑

[๒๔] สัตต โว ภิกขเว อปริหานิเย ชมฺเม เทเสถ์สํมิ ฯ เป ฯ
กตเมจ ภิกขเว สัตต อปริหานิยา ชมฺมา ยาวกัณเฏจ ภิกขเว
ภิกขุ สติสัมโพชฌนํ ภาเวถ์สนฺติ จุกฺคฺมิเยว ภิกขเว ภิกขุ ปาฏิ-
กฺงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัณเฏจ ภิกขเว ภิกขุ ชมฺมวิจยสัมโพชฌนํ
ภาเวถ์สนฺติ ฯ เป ฯ วิริยสัมโพชฌนํ ภาเวถ์สนฺติ ปีติสัมโพชฌนํ
ภาเวถ์สนฺติ ปลัสสหิธรรมโพชฌนํ ภาเวถ์สนฺติ สมาริธรรมโพชฌนํ ภาเวถ์-
สนฺติ อุเปกฺขาธรรมโพชฌนํ ภาเวถ์สนฺติ จุกฺคฺมิเยว ภิกขเว ภิกขุ
ปาฏิกฺงฺขา โน ปริหานิ ฯ ยาวกัณเฏจ ภิกขเว อิมะ สัตต อปริหานิยา
shmā bhikkhu siddhanti imesu s sattaṃ aparihaṇīyaṃ shmāsu
bhikkhu saṅghasiddhanti jukkhamiyeva bhikkhave bhikkhu paṭi-
kṅga nō parihāni ḥ yavakkaṇṇeja bhikkhave ime satta aparihaṇīya-

[illegible]

สํนฺติ วุคฺคฺมิเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ฯ
 ยาวกัถฺวญฺญ ภิกฺขเว อิมเ สํตฺต อปริหานิยา ชมฺมา ภิกฺขุสฺส จัตุสสํนฺติ
 อิมเสฺส จ สํตฺตสฺส อปริหานิเยสฺส ชมฺเมสฺส ภิกฺขุ สํเทสิสํสํสํนฺติ วุคฺค-
 มิเยว ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขา โน ปริหานีติ ฯ

[๒๖] สํตฺติเม ภิกฺขเว ชมฺมา เสวสฺส ภิกฺขุโน ปริหานาย
 สํวตฺตฺนฺติ กตเม สํตฺต กมฺมารามตา ภาสํารามตา นิทฺ-
 ทารามตา สงฺกนิการามตา อินฺทฺริเยสฺส ชคฺคตฺทวารตา โภชเน
 มตฺตตฺตฺตฺตฺตฺต สํนฺติ โส ปเน สงฺฆเ สงฆกรณียานิ ตตฺร ภิกฺขุ
 น อิติ ปฏิสํญฺจิกฺขติ สํนฺติ โส ปเน สงฺฆเ เถวา รตฺตตฺตฺตฺต
 จิรปพฺพชิตา ภารวาทิโน เต เตเน ปญฺเวยยิสํสํสํนฺตีติ ชคฺคตนา โว โยคํ
 ขาปชฺชติ อิมเ โส ภิกฺขเว สํตฺต ชมฺมา เสวสฺส ภิกฺขุโน ปริ-
 หานาย สํวตฺตฺนฺตีติ ฯ สํตฺติเม ภิกฺขเว ชมฺมา เสวสฺส ภิกฺขุโน
 อปริหานาย สํวตฺตฺนฺติ กตเม สํตฺต น กมฺมารามตา น
 ภาสํารามตา น นิทฺทารามตา น สงฺกนิการามตา อินฺทฺริ-
 ยเสฺส ชคฺคตฺทวารตา โภชเน มตฺตตฺตฺตฺต สํนฺติ โส ปเน สงฺฆเ
 สงฆกรณียานิ ตตฺร ภิกฺขุ อิติ ปฏิสํญฺจิกฺขติ สํนฺติ โส ปเน
 สงฺฆเ เถวา รตฺตตฺตฺต จิรปพฺพชิตา ภารวาทิโน เต เตเน ปญฺเวยยิส-
 สํนฺตีติ ชคฺคตนา น โว โยคํ ขาปชฺชติ อิมเ โส ภิกฺขเว สํตฺต
 ชมฺมา เสวสฺส ภิกฺขุโน อปริหานาย สํวตฺตฺนฺตีติ ฯ

[๒๗] สํตฺติเม ภิกฺขเว ชมฺมา อุปาถสฺส ปริหานาย สํวตฺ-

ทสฺสํ ภาวิตฺตฺตานํ	โย น หาเปติ อฺปาสโก
สวณฺญํ อริยมฺมานํ	อริสฺสํเต จ สิกฺขติ
ปสาโท จสฺสํ ภิกฺขุสฺสํ	ภิกฺโข ภิกฺโข ปวทฺธมฺติ
อนุปารมฺภจิตฺโต จ	สทฺธมฺมํ โสตุมิจฺจติ
น อิตฺโต พหิทฺธา อเบญฺ	ทกฺขิณฺณํ คเวสฺสติ
อิชฺชว จ ปุพฺพการํ	โย กโรติ อฺปาสโก
เยเต โห อปฺริหานํเย	สํสฺสํ ฆมฺเม สฺสํเตเต
อฺปาสโก เสวมาโน	สทฺธมฺมา น จ หายตีติ ฯ

[๒๘] สทฺธิมา ภิกฺขเว อฺปาสกสฺสํ วิปฺตติโย สทฺธิมา
 ภิกฺขเว อฺปาสกสฺสํ สํมฺปทา สทฺธิเม ภิกฺขเว อฺปาสกสฺสํ อสํมฺภาว
 สทฺธิเม ภิกฺขเว อฺปาสกสฺสํ สํมฺภาว กตฺเม สํสฺสํ ภิกฺขุทสฺสํ
 น หาเปติ สทฺธมฺมสฺสวณํ นปฺปมชฺชติ อริสฺสํเต สิกฺขติ ปสา-
 ทพฺพุโต โหติ ภิกฺขุสฺสํ เถวสฺสํ เจว นเวสฺสํ จ มชฺฌิเมสฺสํ จ อนุ-
 ปารมฺภจิตฺโต ฆมฺมํ สฺสณฺนํ น รนฺนคเวสฺสํ น อิตฺโต พหิทฺธา ทก-
 ขิณฺณํ คเวสฺสติ อิชฺช จ ปุพฺพการํ กโรติ อิม โห ภิกฺขเว
 สํสฺสํ อฺปาสกสฺสํ สํมฺภาวตี ฯ

ทสฺสํ ภาวิตฺตฺตานํ	โย หาเปติ อฺปาสโก
สวณฺญํ อริยมฺมานํ	อริสฺสํเต น สิกฺขติ
อปฺปสาโท จ ภิกฺขุสฺสํ	ภิกฺโข ภิกฺโข ปวทฺธมฺติ
อฺปารมฺภจิตฺโต จ	สทฺธมฺมํ โสตุมิจฺจติ

อิตโต ๑ พหิทฺธา อญฺญํ	ทกฺขิณฺณํ คเวสฺสํ
ตตฺถ ๑ ปุพฺพการํ	โย กโรติ อฺปาสโก
เขตฺเต ๒ ปริหานํ	สํคฺคตํ ฆมฺเม สฺสเทสฺส
อฺปาสโก เสวมาโน	สํคฺคตํ มา ปริหายติ ๑
ทสฺสํ ภาวิตฺตํ	โย น หาเปติ อฺปาสโก
สวณฺญํ อธิษฏฺมานํ	อธิษฺสํ ๑ สิกฺขติ
ปสาโท จสฺสํ ภาวิตฺตํ	ภิกฺขุโย ภิกฺขุโย ปวทฺธติ
อนุปารมฺภจิตฺโต ๑	สํคฺคตํ มํ สํคฺคตํ
น อิตโต พหิทฺธา อญฺญํ	ทกฺขิณฺณํ คเวสฺสํ
อิตฺธ ๑ ปุพฺพการํ	โย กโรติ อฺปาสโก
เขตฺเต ๒ อปริหานํ	สํคฺคตํ ฆมฺเม สฺสเทสฺส
อฺปาสโก เสวมาโน	สํคฺคตํ มา น ๑ หายตีติ ๑

วชฺชํวคฺโค คติโย ๑

ตสฺสํทฺธานํ

ธารนฺโท วสฺสกาโร	ภิกฺขุ กมฺมณฺญํ สทฺธิ
โพธิยสฺสํ เสา ๑	หานิ วิปตฺตยสฺสํภาวติ ๑

เทวทาวคฺโค จตฺตโก

[๒๘] อภฺโต อญฺญตรว เทวตา อภิกฺกนฺตยา รตฺติยา อภิก-
กนฺตวณฺณา เกวลกปฺปํ เขตฺตํ โยภาเสตฺวา เยน ภคฺวา เทนฺปสฺส-

กมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เขมณฺตํ อฏฺฐาสิ
 เขมณฺตํ จีตา โส ํสา เทวตา ภควนฺตํ เอตทโวจ สํตฺติเม
 ภาเนเต ชมฺมา ภิกฺขุโน อปฺริหานาย สํวตฺตุนฺติ กตเม สํตฺต
 สํตฺตถการวตา ชมฺมถการวตา สํชฺชถการวตา สํมาชิตถการวตา
 อปฺปมาทถการวตา ปฏฺฐิสํณถการวตา อิมเ โส ภาเนเต สํตฺต
 ชมฺมา ภิกฺขุโน อปฺริหานาย สํวตฺตุนฺตํ อิทมโวจ ํสา เทวตา
 สมนฺนุโย สํตฺตา อโหสิ ฯ อถโส ํสา เทวตา สมนฺนุโย เม
 สํตฺตาติ ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺตถเอวณฺตรชาเย ฯ
 อถโส ภควา ตสฺสํสา รตฺติยา อจฺจุเขเน ภิกฺขุ ชามนฺเตสิ อิมํ
 ภิกฺขเว รตฺติ อณฺเวยตฺวา เทวตา อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา
 เกวลกปฺปํ เขตฺวา โธภาเสตฺวา เขนาหํ เทนฺอุปสงฺกมิ อฺปสงฺ-
 กมิตฺวา มํ อภิวาทิตฺวา เขมณฺตํ อฏฺฐาสิ เขมณฺตํ จีตา โส
 ภิกฺขเว ํสา เทวตา มํ เอตทโวจ สํตฺติเม ภาเนเต ชมฺมา ภิกฺขุโน
 อปฺริหานาย สํวตฺตุนฺติ กตเม สํตฺต สํตฺตถการวตา ชมฺมถการวตา
 สํชฺชถการวตา สํมาชิตถการวตา อปฺปมาทถการวตา ปฏฺฐิสํ-
 ณถการวตา อิมเ โส ภาเนเต สํตฺต ชมฺมา ภิกฺขุโน อปฺริหานาย
 สํวตฺตุนฺตํ อิทมโวจ ภิกฺขเว ํสา เทวตา อิทํ วตฺวา มํ อภิวา-
 ทิตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺตถเอวณฺตรชาเยติ ฯ

สํตฺตถกรุ ชมฺมกรุ

สํเข ฯ ติพฺพการโว

สํมาชิตกรุ ชาทาปี

สํกฺขาเย ติพฺพการโว

อปปมาทกรุ ภิกขุ

ปฐิสนุการการโว

อภัพโพ ปริหานาย

นิพพานัสสเสว สันติเกติ ฯ

[๓๐] อิมิ ภิกขเว รตฺถิ อญฺญตรรา เทวตา อภิกฺกนฺตายน
 รตฺถิยา อภิกฺกนฺตวณฺณนา เกวตกปฺปํ เขตฺตวํ โสภาสฺสควา เยนํ
 เตนฺนปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิทฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนุตํ อฏฺฐาสิ
 เอกมฺนุตํ จิตฺตา โส ภิกขเว สํ เทวตา มํ เขตฺตโวจ สัจฺจติเม
 ภาณเต ฆมฺมา ภิกฺขุโน อปริหานาย สัจฺจตนุสฺสํ กตฺตเม สัจฺจ
 สัจฺจการวตา ฆมฺมการวตา สัจฺจการวตา จิกฺขุการวตา สํมาจิกการวตา
 หิริการวตา โสตฺตปฺปการวตา อิมเ โส ภาณเต สัจฺจ ฆมฺมา
 ภิกฺขุโน อปริหานาย สัจฺจตนุสฺสํ อิทมโวจ ภิกขเว สํ เทวตา
 อิทํ วทฺวา มํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กทฺวา ตตฺตถฺวณฺตรชาเยติ ฯ

สัจฺจกรุ ฆมฺมกรุ

สํฆเ จ ติพฺพการโว

สํมาจิกฺรฺ อตาปํ

จิกฺขาย ติพฺพการโว

หิริโอสตฺตปฺปสํมฺปนฺโน

สํปฺปติสฺสสํ สการโว

อภัพโพ ปริหานาย

นิพพานัสสเสว สันติเกติ ฯ

[๓๑] อิมิ ภิกขเว รตฺถิ อญฺญตรรา เทวตา ฯ เป ฯ มํ
 เขตฺตโวจ สัจฺจติเม ภาณเต ฆมฺมา ภิกฺขุโน อปริหานาย สัจฺจตนุสฺสํ
 กตฺตเม สัจฺจ สัจฺจการวตา ฆมฺมการวตา สัจฺจการวตา จิกฺขุ-
 การวตา สํมาจิกการวตา โสวจสฺสตา กถฺยาณมิตฺตตา อเม โส
 ภาณเต สัจฺจ ฆมฺมา ภิกฺขุโน อปริหานาย สัจฺจตนุสฺสํ อิทมโวจ

ภิกฺขเว สํ เทวตา อิทํ วคฺวา มํ อภิวาทฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
ตตฺถเวณฺตรชายํติ ฯ

สํตฺถุคฺรุ ฐมฺมคฺรุ	สํฆे จ ติพฺพการโว
สํมาธิคฺรุ อาคาปํ	สิกฺขาย ติพฺพการโว
กถฺยาณมิตฺโต สฺวโจ	สํปฺปติสฺสสํ สํการโว
อภฺพุโฬ ปรีหานาย	นิพฺพานสฺสสฺว สันตฺติเกติ ฯ

[๓๒] อิมํ ภิกฺขเว รตฺตํ อเนกฺวตฺตา ฯ เป ฯ มํ เขตฺทโวจ
สํตฺติเม ภนฺเต ฐมฺมา ภิกฺขุโน อปรีหานาย สํวตฺตุนฺติ กตฺเม สํตฺต
สํตฺถุการวตา ฐมฺมการวตา สํฆการวตา สิกฺขาการวตา สํมาธิการวตา
โสวจสฺสสํ กถฺยาณมิตฺตตา อิมे โห ภนฺเต สํตฺต ฐมฺมา
ภิกฺขุโน อปรีหานาย สํวตฺตุนฺตํติ อิทมฺโวจ ภิกฺขเว สํ เทวตา
อิทํ วคฺวา มํ อภิวาทฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺถเวณฺตรชายํติ ฯ
เอวํ วุตฺเต อายสฺมา สํวรีปฺตฺโต ภกฺวณฺโต เขตฺทโวจ อิมสฺส โห
ปเน ภนฺเต ภกฺวา สํวริตฺตเตเน ภาสิตสฺส เอวํ วิตฺถาเรน อตฺถํ
อาชานามิ อิท ภนฺเต ภิกฺขุ อตฺตนา จ สํตฺถุการโว โหติ
สํตฺถุการวตฺตา จ วณฺณวาทํ เป จเบญฺเญ ภิกฺขุ น สํตฺถุการวา
เต จ สํตฺถุการวตฺตา สํมาทเปติ เป จเบญฺเญ ภิกฺขุ สํตฺถุการวา
เตสฺสเบจ วณฺณํ ภณฺติ ภูตํ ตจฺจนํ กาเถเน อตฺตนา จ ฐมฺม-
การโว โหติ ฯ เป ฯ สํฆการโว โหติ สิกฺขาการโว โหติ สํมาธิ-
การโว โหติ สฺวโจ โหติ กถฺยาณมิตฺโต โหติ กถฺยาณมิตฺตตฺตา

เสวิตฺตพฺโพติ ฯ

ทฺททฺท ททติ จิตฺตํ	ทฺฏฏกรณฺจายี ภูพฺพติ
อโถมีถฺสํ ทฺรฺรตฺตานิ	ชฺมคติ ทฺกฺกชฺมานี
คฺคฺคฺคหฺมถฺสํ จ อกฺกชาติ	คฺคฺคฺคหฺสํ ปวิคฺคฺคหฺติ
อาปทาสุ น ชฺหาติ	ชฺชเณน นาติมณฺณติ
ยถฺมํ เชตานิ จานานิ	ถฺถวิชฺชนฺตํ ปุคฺคเก
โส มิคฺคโต มิคฺคตกาเมน	ภชิตฺตพฺโพ ตถาวิโรติ ฯ

[๓๔] ตฺตฺตฺตฺติ ภัทฺทชฺเว ชฺมเมหิ สมนฺนาคโต ภัทฺทชฺ มิคฺคโต เสวิต-
ตฺตพฺโพ ภชิตฺตพฺโพ ปยิรฺรปาสิตฺตพฺโพ อปฺปี ปนฺนชฺชมาเนนปฺปี ฯ กตฺตเมหิ
ตฺตฺตฺตฺติ ปิโย จ โหติ มนาโป จ ครุ จ ภาวนํโย จ วคฺคตา
จ วจฺนภฺชโม จ คมฺภีรฺรณฺจ กถํ กคฺคตา โหติ โน จ อฏฺฐจฺจาเน
นํโยเชติ ฯ อิมฺเมหิ โช ภัทฺทชฺเว ตฺตฺตฺตฺติ ชฺมเมหิ สมนฺนาคโต ภัทฺทชฺ
มิคฺคโต เสวิตฺตพฺโพ ภชิตฺตพฺโพ ปยิรฺรปาสิตฺตพฺโพ อปฺปี ปนฺนชฺชมาเนนปฺปีติ ฯ

ปิโย จ ครุ ภาวนํโย	วคฺคตา จ วจฺนภฺชโม
คมฺภีรฺรณฺจ กถํ กคฺคตา	โน อฏฺฐจฺจาเน นํโยชฺเช
ยถฺมํ เชตานิ จานานิ	ถฺถวิชฺชนฺตํ ปุคฺคเก
โส มิคฺคโต มิคฺคตกาเมน	ชฺชตฺตถกามาณกมฺปโก
อปฺปี นาสึชฺมาเนน	ภชิตฺตพฺโพ ตถาวิโรติ ฯ

[๓๕] ตฺตฺตฺตฺติ ภัทฺทชฺเว ชฺมเมหิ สมนฺนาคโต ภัทฺทชฺ นจิริสฺสเสว

จตฺตสํ ปฏิสัมภทา สํ อภินฺนา สจฺจกณเฑาะฏ อปฺปมฺปชฺช วิหเรยฺย ฯ
 กตเมหิ สัจจกณเฑาะฏ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิทมฺเม เจตฺสํ ตํสฺสคณฺเฑ
 ยถาภูตํ ปชานาติ อชฺฌตฺตํ สจฺจกณฺเฑาะฏ วา จิตฺตํ อชฺฌตฺตํ เม
 สจฺจกณฺเฑาะฏ จิตฺตคณฺเฑาะฏ ยถาภูตํ ปชานาติ พหิทฺธา วิกฺกิตฺตํ วา จิตฺตํ
 พหิทฺธา เม วิกฺกิตฺตํ จิตฺตคณฺเฑาะฏ ยถาภูตํ ปชานาติ ตสฺส วิทิตา
 เวทนา อปฺปมฺปชฺชนฺติ วิทิตา อปฺปมฺปชฺชนฺติ วิทิตา อพฺภตฺตํ คจฺจนฺติ
 วิทิตา สญฺเฆวา อปฺปมฺปชฺชนฺติ วิทิตา อปฺปมฺปชฺชนฺติ วิทิตา อพฺภตฺตํ
 คจฺจนฺติ วิทิตา วิทิตกา อปฺปมฺปชฺชนฺติ วิทิตา อปฺปมฺปชฺชนฺติ วิทิตา
 อพฺภตฺตํ คจฺจนฺติ สํปฺปายาสํปฺปายสฺส โส ปนสฺส ฐมฺเมสฺส หีนป-
 ปตฺตํเตสฺส กณฺหสฺสคณฺเฑาะฏปฏิกัณเฑาะฏ นิมิตฺตํ สจฺจกณฺเฑาะฏ โหติ สมนฺนาคํ
 สุปฺปวริตฺตํ สุปฺปวริตฺตํ ปณฺณาย ฯ อิมะหิ โส ภิกฺขเว สัจจกณเฑาะฏ ฐมฺเมหิ
 สมนฺนาคโต ภิกฺขุ นจิสฺสํว จตฺตสํ ปฏิสัมภทา สํ อภินฺนา
 สจฺจกณเฑาะฏ อปฺปมฺปชฺช วิหเรยฺยาติ ฯ

[๓๖] สัจจกณเฑาะฏ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต สจฺจกณเฑาะฏ จตฺตสํ
 ปฏิสัมภทา สํ อภินฺนา สจฺจกณเฑาะฏ อปฺปมฺปชฺช วิหริตฺติ ฯ กตเมหิ
 สัจจกณเฑาะฏ อธิ ภิกฺขเว สจฺจกณเฑาะฏ อิทมฺเม เจตฺสํ ตํสฺสคณฺเฑ
 ยถาภูตํ ปชานาติ อชฺฌตฺตํ สจฺจกณฺเฑาะฏ วา จิตฺตํ อชฺฌตฺตํ เม
 สจฺจกณฺเฑาะฏ จิตฺตคณฺเฑาะฏ ยถาภูตํ ปชานาติ พหิทฺธา วา วิกฺกิตฺตํ จิตฺตํ
 พหิทฺธา เม วิกฺกิตฺตํ จิตฺตคณฺเฑาะฏ ยถาภูตํ ปชานาติ ตสฺส วิทิตา
 เวทนา อปฺปมฺปชฺชนฺติ วิทิตา อปฺปมฺปชฺชนฺติ วิทิตา อพฺภตฺตํ คจฺจนฺติ

วิทิตา สญฺญา อปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อพฺภคฺคํ
 คจฺจนฺติ วิทิตา วิตถกฺกา อปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อปฺปชฺชนฺติ วิทิตา
 อพฺภคฺคํ คจฺจนฺติ สํปฺปายาสํปฺปายสฺส โห ปนสฺส ชฺมเมสฺส หีนเป-
 ปนฺเตสฺส กณฺหสฺสกกสํปฺปฏิกาสฺส จิตฺตํ สํกฺกหิตํ สมนฺตํ สํปชฺชา-
 สํปฏฺฐิตํ ปณฺณาย ๑ อิมํ โห ภิกฺขเว สํสฺสํ ชฺมเมหิ สมนฺนาคโค
 สํวริปฺปคฺโค จตฺตฺโต ปฏฺฐิตํภิกฺขา สํ อภินฺญา สจฺจนิกคฺวา อปฺปสํมชฺช
 วิหเรตฺติ ๑

[๓๗] สํสฺสํ ภิกฺขเว ชฺมเมหิ สมนฺนาคโค ภิกฺข จิตฺตํ วเส
 วตฺเตติ โน ๑ ภิกฺข จิตฺตสฺส วเสน วตฺเตติ ๑ กตเมหิ สํสฺสํ
 อิม ภิกฺขเว ภิกฺข สมาริกฺกสฺส โหติ สมาริสฺส สํปชฺชิตฺกฺกสฺส
 โหติ สมาริสฺส จิตฺกฺกสฺส โหติ สมาริสฺส วุจฺจํกฺกสฺส
 โหติ สมาริสฺส กถิตกฺกสฺส โหติ สมาริสฺส โคจรกฺกสฺส
 โหติ สมาริสฺส อภินิหารกฺกสฺส โหติ ๑ อิมํ โห ภิกฺขเว
 สํสฺสํ ชฺมเมหิ สมนฺนาคโค ภิกฺข จิตฺตํ วเส วตฺเตติ โน ๑
 ภิกฺข จิตฺตสฺส วเสน วตฺเตติ ๑

[๓๘] สํสฺสํ ภิกฺขเว ชฺมเมหิ สมนฺนาคโค สํวริปฺปคฺโค จิตฺตํ วเส
 วตฺเตติ โน ๑ สํวริปฺปคฺโค จิตฺตสฺส วเสน วตฺเตติ ๑ กตเมหิ สํสฺสํ
 อิม ภิกฺขเว สํวริปฺปคฺโค สมาริกฺกสฺส สมาริสฺส สํปชฺชิตฺกฺกสฺส
 สมาริสฺส จิตฺกฺกสฺส สมาริสฺส วุจฺจํกฺกสฺส สมาริสฺส กถิตกฺกสฺส
 สมาริสฺส โคจรกฺกสฺส สมาริสฺส อภินิหารกฺกสฺส อิมํ โห

ภิกขเว สุตตหิ ฐมเมหิ สมนนาคโต สารีปุตโต จิตฺตํ วเสน วตฺเตติ
โน จ สารีปุตโต จิตฺตสฺส วเสน วตฺตคฺคิ ๑

[๓๘] อถ โข อายสฺมา สารีปุตโต ปุพฺพพณฺ्हสมํ นินฺวาเสตฺวา
ปตฺตจฺจวราทาย สํวตฺถิ ปิณฺทาย ปาวสี ๑ อถ โข อายสฺสํโมโต
สารีปุตฺตสฺส เอตฺทโหสิ อติปฺปโค โข ตาว สํวตฺถิยํ ปิณฺทาย
จริตฺตํ ยนฺนํหาเยน อญฺญตฺติตฺถิยานํ ปริพฺพชกานํ อารามํ เทนุ-
ปสงฺกเมยฺยนฺติ ๑ อถ โข อายสฺมา สารีปุตโต เยน อญฺญตฺติตฺถิยานํ
ปริพฺพชกานํ อารามํ เทนุปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา เคหิ อญฺญ-
ตฺติตฺถิเยหิ ปริพฺพชเกหิ สํกฺขิ สมนฺโหติ สมนฺโพนํยํ ถถํ สํวณฺเณ
วตฺติสํวเรตฺวา เอกมณฺโตะ นิสฺสีติ ๑ เตน โข ปน สมนฺเยน เตสํ อญฺญ-
ตฺติตฺถิยานํ ปริพฺพชกานํ สมนฺนิสฺสินฺวานํ อยมมฺเวตฺวากถา อุตฺปาทิ โย
หิ โกจิ อากุโส ทฺวาทสํ วสฺสํนิ ปริปฺนฺณํ ปริสฺสทฺธํ พุรฺหมจฺริยํ
จํรติ นิทฺทโส ภิกฺขุติ อถํ วจฺนยาติ ๑ อถ โข อายสฺมา สารีปุตโต
เตสํ อญฺญตฺติตฺถิยานํ ปริพฺพชกานํ ภาสิตํ เนว อภินฺนํ นปฺปฏิก-
โกสิ อนนินฺนํนฺทิตฺวา อปฺปฏิกโกสิตฺวา อฺฐจํยาสนา ปกฺกามิ
ภคฺวโต สมนฺติเก เอตฺสฺส ภาสิตสฺส อตฺถํ อชานิสฺสํสํมํติ ๑ อถ โข
อายสฺมา สารีปุตโต สํวตฺถิยํ ปิณฺทาย จริตฺวา ปจฺจกฺกตฺตํ ปิณฺท-
ปาทปฏิกฺกานโต เยน ภคฺวา เทนุปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภค-
วณฺโตะ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺโตะ นิสฺสีติ เอกมณฺโตะ นิสฺสีโน โข
อายสฺมา สารีปุตโต ภควณฺโตะ เอตฺทโวจ อธิชาทํ ภนฺเต ปุพฺพพณ-

หสฺมยํ นิวาเสตุวา ปตฺตจฺจวราทาย สํวตฺถํ ปิณฺฑาทาย ปาวิสฺสํ
 คสฺสํ มยฺหิ ภาณเต เหตุทโหสิ อติปฺปโค โห ตาว สํวตฺถิยํ
 ปิณฺฑาทาย จริตุํ ยนฺนุนาหิ เยน อณฺณตติตฺถิยานํ ปรีพฺพาทกานํ
 อารามิ เตนุปลงฺกเมยฺยนฺติ อถวาทํ ภาณเต เยน อณฺณตติตฺถิยานํ
 ปรีพฺพาทกานํ อารามิ เตนุปลงฺกมํ อูปสงฺกมิตฺวา เตหิ อณฺณ-
 ตติตฺถิเยหิ ปรีพฺพาทเกหิ สทฺธิ สมนมิตํ สมนมิตนฺนํ กถํ สํวาทนฺนํ
 วีสิตํวเรตุวา เขมมฺเวตํ นิสฺสํ เตน โห ปน ภาณเต สมนเณ
 เตสํ อณฺณตติตฺถิยานํ ปรีพฺพาทกานํ สมนฺนินฺตฺตฺตํ สมนฺนินฺตฺตํ อยฺมม-
 ตฺตวาทา อุตฺตปาทิ โย หิ โกจิ อวฺวโส ทฺวาทสํ วสฺสํสาณิ ปรี-
 ปฺปณฺณํ ปรีสทฺธิํ พฺรหฺมจฺริยํ จรติ นิตฺตโส ภิกฺขุ อถ วจฺนายนฺติ
 อถวาทํ ภาณเต เตสํ อณฺณตติตฺถิยานํ ปรีพฺพาทกานํ ภาสิตํ เณ
 อภินฺนํ นปฺปฏิกโกสํ อภินฺนํนิตฺตํวาทํ อปฺปฏิกโกสิตฺตํวาทํ อฏฺฐจฺยา-
 สนา ปฏฺฐามิ ภคฺวโค สนฺติเก เหตุสฺสํ ภาสิตสฺสํ อตฺถํ อาสา-
 นิสฺสํสาณิ สกฺกา นุ โห ภาณเต อิมสฺมํ รมฺมวินฺเย เกวถํ
 วสฺสํคณนฺมตฺเตน นิตฺตโส ภิกฺขุ ปณฺณาเปตฺตุนฺติ ๑ น โห สํวปฺปตฺต
 สกฺกา อิมสฺมํ รมฺมวินฺเย เกวถํ วสฺสํคณนฺมตฺเตน นิตฺตโส ภิกฺขุ
 ปณฺณาเปตฺตํ สกฺค โห อิมานิ สํวปฺปตฺต นิตฺตสวตฺถุณิ มยา สยํ
 อภินฺนํ สจฺจนิทฺตํวาทํ ปเวทิตานิ กตฺมานิ สกฺค อธิ สํวปฺปตฺต
 ภิกฺขุ สิกฺขาสมาทาเน ติพฺพจฺจนฺโท โหติ อายตฺตญฺจ สิกฺขาสมาทาเน
 อธิคตเปโม รมฺมณิสฺสํนิตฺยา ติพฺพจฺจนฺโท โหติ อายตฺตญฺจ รมฺม-

นิสันุติยา อธิคคเปโม อิจฺฉาวิเนเย ติพฺพะจุณฺโณ โหติ อายตฺตญฺจ
 อิจฺฉาวิเนเย อธิคคเปโม ปญฺสีตฺตทาเน ติพฺพะจุณฺโณ โหติ อายตฺตญฺจ
 ปญฺสีตฺตทาเน อธิคคเปโม วิริยารมฺมเก ติพฺพะจุณฺโณ โหติ อายตฺตญฺจ
 วิริยารมฺมเก อธิคคเปโม สติเนปฺกุเก ติพฺพะจุณฺโณ โหติ อายตฺตญฺจ
 สติเนปฺกุเก อธิคคเปโม ทิฏฺฐิจิปปิเวเช ติพฺพะจุณฺโณ โหติ อาย-
 ตฺตญฺจ ทิฏฺฐิจิปปิเวเช อธิคคเปโม ยิมาเน โส สารีปฺพุตฺต สุตฺต
 นิทฺทสํวตฺต
 โส สารีปฺพุตฺต สุตฺต
 วสฺสํสาเน ปรีปฺพุตฺตํ ปรีสฺสํทฺธํ พุทฺธมฺมจฺริยํ จรติ นิทฺทโส ภิกฺขุ
 ตถํ วจฺนาย จตุสฺสํ
 จริยํ จรติ นิทฺทโส ภิกฺขุ ตถํ วจฺนาย จตุสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
 วสฺสํสาเน ปรีปฺพุตฺตํ ปรีสฺสํทฺธํ พุทฺธมฺมจฺริยํ จรติ นิทฺทโส ภิกฺขุ
 ตถํ วจฺนาย อฏฺฐจํจตุสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
 พุทฺธมฺมจฺริยํ จรติ นิทฺทโส ภิกฺขุ ตถํ วจฺนายาติ ฯ

[๔๐] เขถํ สมนํ ภคฺวา โสสมุหิยํ วิหริตฺติ โสสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
 ตถา อายสฺมา อานนฺโณ ปุพฺพญฺญสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
 โสสมุหิยํ ปิณฺฑทฺทาย ปาวิสฺสิ ฯ ตถา อายสฺมา อานนฺโณโส เขตฺตโหติ
 อติปฺปโค โส ตาถ โสสมุหิยํ ปิณฺฑทฺทาย จริตุํ ยนฺนุเนนาหํ เยน
 อณฺเณตฺต
 อายสฺมา อานนฺโณ เยน อณฺเณตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

เตนฺอุปสงฺกมฺมิ อฺอุปสงฺกมฺมิตฺวา เติหิ อญฺเวยตฺตฺติเยหิ ปริพฺพชฺสเกหิ
 สํหฺมํ สํมฺโมทฺติ สํมฺโมทฺทํ ยํ กถํ สํวณํ ยํ วตฺติสํวเรตฺวา เขกมฺนุคํ
 นิสฺสํ ๑ เตน ๒ ปน สมนฺเยน เตสํ อญฺเวยตฺตฺติยานํ ปริพฺพชฺสกาณํ
 สมนฺนิสฺสํ สมนฺนิปตฺติกาณํ อภยมนฺตรากถา ยุตฺตปาที โย หิ โกจ
 อวฺวํสํ ทฺวาทสํ วสฺสํ อานิ ปริปฺปญฺณํ ปริสํพุทฺธํ พุทฺธมฺจจริยํ จรติ
 วิทฺธํสํ ภิกฺขุชฺชิตํ ยถํ วจฺจนายาติ ๑ ยถ ๒ อายสฺมา อานนฺโห เตสํ
 อญฺเวยตฺตฺติยานํ ปริพฺพชฺสกาณํ ภาสํคํ เนว อภินฺนุติ นปฺปฏิกฺโกสํ
 อนภินฺนุติตฺวา อปฺปฏิกฺโกสํตฺวา อญฺจํยาสาณํ ปกฺกามิ ภควโต
 สํนฺติเก เขตฺตสฺส ภาสํคสฺส ยถํ ยถา นิสฺสํ สํมํติ อถ ๒ อายสฺมา
 อานนฺโห โสสมุหิยํ ปิณฺฑกํ จริตฺวา ปจฺจกฺกตฺตํ ปิณฺฑกํ ปาตฺตฺตํ
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺมิ อฺอุปสงฺกมฺมิตฺวา ภควนฺคํ อภิวาเทตฺวา
 เขกมฺนุคํ นิสฺสํ เขกมฺนุคํ นิสฺสํโน ๒ อายสฺมา อานนฺโห
 ภควนฺคํ เขตฺตวโจ อชฺชาทํ ภาณเต ปุพฺพชฺชณฺทสฺมํ นิวาเสตฺวา
 ปคฺคตจฺจวรมาทาย โสสมุหิยํ ปิณฺฑกํ ปาวิสํ คสฺส มยฺหํ ภาณเต
 เขตฺตวโจ อชฺชปฺปโค ๒ ตาว โสสมุหิยํ ปิณฺฑกํ จริตฺวา
 ยนฺนํภาทํ เยน อญฺเวยตฺตฺติยานํ ปริพฺพชฺสกาณํ อาราโม เตนฺอุปสงฺกมฺเย-
 ยนฺนํติ อถวฺวาทํ ภาณเต เยน อญฺเวยตฺตฺติยานํ ปริพฺพชฺสกาณํ อาราโม
 เตนฺอุปสงฺกมฺมิ อฺอุปสงฺกมฺมิตฺวา เติหิ อญฺเวยตฺตฺติเยหิ ปริพฺพชฺสเกหิ
 สํหฺมํ สํมฺโมทฺติ สํมฺโมทฺทํ ยํ กถํ สํวณํ ยํ วตฺติสํวเรตฺวา เขกมฺนุคํ
 นิสฺสํ เตน ๒ ปน ภาณเต สมนฺเยน เตสํ อญฺเวยตฺตฺติยานํ ปริพฺ-

พาชกานํ สันนิสินฺหานํ สันนิปตฺตานํ อยมนุคฺคาถา อุตฺปาติ โย
 หิ โกจิ อากุโธ ทฺวาทสํ วสุตฺตานิ ปริปฺปณฺณํ ปริสุทฺธํ พุทฺธมจฺริยํ
 จรติ นิตฺทโส ภิกฺขุติ อถํ วจนายาติ อตฺตวาหํ ฆนฺเต เตสํ
 อญฺญตฺติคฺคิยานํ ปริพฺพาชกานํ ภาสีคํ เนว อภินนฺทํ นปฺปฏิกโกถํ
 อนภินนฺทิตฺวา อปฺปฏิกโกถิตฺวา อญฺจายาสฺนา ปฏกามิ ภควโต
 สันติเก เอตฺถสํ ภาสีคสฺส อตฺถํ อชานิสฺสํมํติ สกฺกา นุ
 โห ฆนฺเต อิมสฺมํ ฆมฺมวินเย เกวถํ วสุตฺถกณนฺมตฺเตน นิตฺทโส
 ภิกฺขุ ปญฺญาเปตฺตุนฺติ ฯ น โห อานนฺท สกฺกา อิมสฺมํ ฆมฺมวินเย
 เกวถํ วสุตฺถกณนฺมตฺเตน นิตฺทโส ภิกฺขุ ปญฺญาเปตฺตุ สคฺคตฺ โห
 อิมานิ อานนฺท นิตฺทสวตฺตุนิ มยา สยํ อภิญฺญา สจฺจนิคฺคิตฺวา ปเวทิตฺวา
 ตานิ กตฺมานิ สคฺคตฺ อชานนฺท ภิกฺขุ สทฺโธ โหติ หิรํมา โหติ
 โยคฺคตฺตปฺปํ โหติ พหุสฺสสฺสโต โหติ อารทฺธวิริโย โหติ สติมา โหติ
 ปญฺญวา โหติ อิมานิ โห อานนฺท สคฺคตฺ นิตฺทสวตฺตุนิ มยา
 สยํ อภิญฺญา สจฺจนิคฺคิตฺวา ปเวทิตฺวานิ อิมเหิ โห อานนฺท สคฺคตฺติ
 นิตฺทสวตฺตุนิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ทฺวาทสํ เจมํ วสุตฺตานิ ปริปฺปณฺณํ
 ปริสุทฺธํ พุทฺธมจฺริยํ จรติ นิตฺทโส ภิกฺขุติ อถํ วจนาย จตุ
 วุสฺสติ เจมํ วสุตฺตานิ ปริปฺปณฺณํ ปริสุทฺธํ พุทฺธมจฺริยํ จรติ นิตฺทโส
 ภิกฺขุติ อถํ วจนาย ฉตฺตํสฺสติ เจมํ วสุตฺตานิ ปริปฺปณฺณํ ปริสุทฺธํ
 พุทฺธมจฺริยํ จรติ นิตฺทโส ภิกฺขุติ อถํ วจนาย อญฺจจฺจตฺตาฬิ
 สณฺเจมํ วสุตฺตานิ ปริปฺปณฺณํ ปริสุทฺธํ พุทฺธมจฺริยํ จรติ นิตฺทโส

ภควตา สฺทฺธิ สํโมทิตี สํโมทนียํ กถํ สํวณนํ วิตฺติสํเวตฺวา
 เขกมนฺตํ นิสฺสํทิตี เขกมนฺตํ นิสฺสนโน โส อุกฺคตสํวรํ พุทฺธาหฺมโน
 ภควนฺตํ เขตทโวจ สฺสํ เมตฺ โภ โคตม อคฺคิสฺสํ อาชานํ
 ยฺยสฺสํ อุตฺตสํปณฺ มหฺปณฺตํ โหติ มหานิสฺสํนฺตํ ฯ มยฺยํ โส เขตํ
 พุทฺธาหฺมณ สฺสํ อคฺคิสฺสํ อาชานํ ยฺยสฺสํ อุตฺตสํปณฺ มหฺปณฺตํ โหติ
 มหานิสฺสํนฺตํ ฯ ทฺติยมฺปิ โส ฯ เป ฯ คติยมฺปิ โส อุกฺคตสํวรํ
 พุทฺธาหฺมโน ภควนฺตํ เขตทโวจ สฺสํ เมตฺ โภ โคตม อคฺคิสฺสํ
 อาชานํ ยฺยสฺสํ อุตฺตสํปณฺ มหฺปณฺตํ โหติ มหานิสฺสํนฺตํ ฯ มยฺยํ โส
 เขตํ พุทฺธาหฺมณ สฺสํ อคฺคิสฺสํ อาชานํ ยฺยสฺสํ อุตฺตสํปณฺ มหฺปณฺตํ โหติ
 มหานิสฺสํนฺตํ ฯ คติยํ โภ โคตม สํเมตฺ โภโตจฺจ โคตมสฺสํ ยมฺ-
 หากญฺจ ยทิตํ สํพุเพน สํพุเพนฺตํ ฯ เขวํ วุคฺคเต ชยสฺมา ชานนฺโต
 อุกฺคตสํวรํ พุทฺธาหฺมณฺ เขตทโวจ น โส พุทฺธาหฺมณ ตถาคตา เขวํ
 ปุจฺเจตฺตพฺพา สฺสํ เมตฺ โภ โคตม อคฺคิสฺสํ อาชานํ ยฺยสฺสํ อุตฺ-
 ตสํปณฺ มหฺปณฺตํ โหติ มหานิสฺสํนฺตํ เขวญฺจ โส พุทฺธาหฺมณ ตถาคตา
 ปุจฺเจตฺตพฺพา ขหญฺเห ภาณเต อคฺคิ อชฺชาตฺถกาโม ยฺย! อุตฺตสํเปตฺถกาโม
 โยวทฺตํ มํ ภาณเต ภควา อนุสํสํตํ มํ ภาณเต ภควา ยํ มม
 ยสฺสํ ทิฆมฺมคฺคิ หิตาย สฺสํชยฺยติ ฯ อถ โส อุกฺคตสํวรํ พุทฺธาหฺมโน
 ภควนฺตํ เขตทโวจ ขหญฺเห ภาณเต โภ โคตม อคฺคิ อชฺชาตฺถกาโม ยฺย
 อุตฺตสํเปตฺถกาโม โยวทฺตํ มํ ภวํ โคตโม อนุสํสํตํ มํ ภวํ โคตโม
 ยํ มม ยสฺสํ ทิฆมฺมคฺคิ หิตาย สฺสํชยฺยติ ฯ อคฺคิ พุทฺธาหฺมณ อชฺเชนฺโต

ยฺหิ อุตฺตสาเปนฺโต ปุพฺพเพว ยฺหฺเว ตฺถนิ สุตฺตานิ อุตฺตสาเปติ อุตฺตตานิ
 ทฺกฺขทฺรยานิ ทฺกฺขวิปากานิ ฯ กตมานิ ตฺถนิ กายสฺสํ วจฺสํ
 มโนสฺสํ อคฺคิ พฺราหฺมณ อาเรนฺโต ยฺหิ อุตฺตสาเปนฺโต ปุพฺพเพว
 ยฺหฺเว เขว จิตฺตํ อปฺปาทะติ เขตฺตกา อุตฺตสา หญฺณนฺตุ ยฺห-
 ญฺณตฺถาย เขตฺตกา วจฺจตฺวา หญฺณนฺตุ ยฺหฺญตฺถาย เขตฺตกา
 วจฺจตฺริโย หญฺณนฺตุ ยฺหฺญตฺถาย เขตฺตกา อชา หญฺณนฺตุ ยฺห-
 ญฺณตฺถาย เขตฺตกา อรพฺภา หญฺณนฺตุ ยฺหฺญตฺถายาติ โส ปุญฺญํ
 กโรมีติ อปฺปญฺญํ กโรติ กุสฺสํ กโรมีติ อกุสฺสํ กโรติ สุกฺคิยา
 มคฺคํ ปริเยสํมีติ ทฺกฺคตฺติยา มคฺคํ ปริเยสฺติ อคฺคิ พฺราหฺมณ
 อาเรนฺโต ยฺหิ อุตฺตสาเปนฺโต ปุพฺพเพว ยฺหฺเว อิทํ ปจฺจํ มโนสฺสํ
 อุตฺตสาเปติ อกุสฺสํ ทฺกฺขทฺรยํ ทฺกฺขวิปากํ ฯ ปุณฺ จปรํ พฺราหฺมณ อคฺคิ
 อาเรนฺโต ยฺหิ อุตฺตสาเปนฺโต ปุพฺพเพว ยฺหฺเว เขว วาจํ ภาสฺติ
 เขตฺตกา อุตฺตสา หญฺณนฺตุ ยฺหฺญตฺถาย เขตฺตกา วจฺจตฺวา หญ-
 ญฺณนฺตุ ยฺหฺญตฺถาย เขตฺตกา วจฺจตฺริโย หญฺณนฺตุ ยฺหฺญตฺถาย
 เขตฺตกา อชา หญฺณนฺตุ ยฺหฺญตฺถาย เขตฺตกา อรพฺภา หญฺณนฺตุ ยฺห-
 ญฺณตฺถายาติ โส ปุญฺญํ กโรมีติ อปฺปญฺญํ กโรติ กุสฺสํ กโรมีติ
 อกุสฺสํ กโรติ สุกฺคิยา มคฺคํ ปริเยสํมีติ ทฺกฺคตฺติยา มคฺคํ ปริเยสฺติ
 อคฺคิ พฺราหฺมณ อาเรนฺโต ยฺหิ อุตฺตสาเปนฺโต ปุพฺพเพว ยฺหฺเว อิทํ ทฺคฺติยํ
 วจฺสํ อุตฺตสาเปติ อกุสฺสํ ทฺกฺขทฺรยํ ทฺกฺขวิปากํ ฯ ปุณฺ จปรํ พฺราหฺมณ
 อคฺคิ อาเรนฺโต ยฺหิ อุตฺตสาเปนฺโต ปุพฺพเพว ยฺหฺเว สยํ ปจฺจํ สมารภติ

อุตฺตภา หนฺตวนฺตฺย ฆนฺตวนฺตฺย ฌยํ ปจฺมํ สํมารกฺติ วจฺจตฺตว หนฺต-
 วนฺตฺย ฆนฺตวนฺตฺย ฌยํ ปจฺมํ สํมารกฺติ วจฺจตฺตริโย หนฺตวนฺตฺย
 ฆนฺตวนฺตฺย ฌยํ ปจฺมํ สํมารกฺติ อชา หนฺตวนฺตฺย หนฺตวนฺตฺย ฌยํ
 ปจฺมํ สํมารกฺติ อรพฺภา หนฺตวนฺตฺย ฆนฺตวนฺตฺยาคิ โส ปุณฺณํ
 กโรมฺหิ อปุณฺณํ กโรติ กุสฺสํ กโรมฺหิ อกุสฺสํ กโรติ สํคฺคิยา
 มคฺคํ ปริเยสํมฺหิ ตฺวคฺคิยา มคฺคํ ปริเยสํคิ อคฺคิ พฺราหฺมณ
 อาเชนฺโต ยฺยํ อุตฺตสาเปนฺโต ปุพฺเพว ฆนฺตเว อิทํ คตฺติํ กายสฺสํ
 อุตฺตสาเปติ อกุสฺสํ ตฺวคฺคฺยํ ตฺวคฺคฺยํ อคฺคิ พฺราหฺมณ อาเชนฺโต
 ยฺยํ อุตฺตสาเปนฺโต ปุพฺเพว ฆนฺตเว อิมานิ ตึณิ สคฺคานิ อุตฺตสาเปติ
 อกุสฺสานิ ตฺวคฺคฺยานิ ตฺวคฺคฺยํ ๑ คโยเม พฺราหฺมณ อคฺคิ ปหา-
 ตพฺพา ปริวชฺเชตพฺพา น เสวิตพฺพา ๑ กตฺเม คโย ราคคฺคิ
 โทสคฺคิ โมหคฺคิ ๑ กสฺมา จายํ พฺราหฺมณ ราคคฺคิ ปหาตพฺโพ
 ปริวชฺเชตพฺโพ น เสวิตพฺโพ ๑ รตฺโต โส พฺราหฺมณ ภาเคน อภิกฺโข
 ปริยาทินฺนเจตฺโต กาเยน ตฺวคฺคฺยํ จรติ วาจาย ตฺวคฺคฺยํ จรติ มนฺสา
 ตฺวคฺคฺยํ จรติ โส กาเยน ตฺวคฺคฺยํ จริตฺวา วาจาย ตฺวคฺคฺยํ
 จริตฺวา มนฺสา ตฺวคฺคฺยํ จริตฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมวณฺนา อปายํ
 ตฺวคฺคฺยํ วินิปาตํ นิรยํ อปฺปชฺชติ ๑ กสฺมา จายํ ราคคฺคิ ปหาตพฺโพ
 ปริวชฺเชตพฺโพ น เสวิตพฺโพ ๑ กสฺมา จายํ พฺราหฺมณ โทสคฺคิ
 ปหาตพฺโพ ปริวชฺเชตพฺโพ น เสวิตพฺโพ ๑ ทุฏฺโฐ โส พฺราหฺมณ
 โทเสน อภิกฺโข ปริยาทินฺนเจตฺโต กาเยน ตฺวคฺคฺยํ จรติ วาจาย ตฺว-

จริตฺ จริตฺ มนสา ทฺวํจริตฺ จริตฺ โส กายเณ ทฺวํจริตฺ จริตฺวา
 วาจา ทฺวํจริตฺ จริตฺวา มนสา ทฺวํจริตฺ จริตฺวา กายสฺส เปทา
 ปรมมรณา อปายํ ทฺวํคตฺติ วินิปาคํ นิรยํ อุปปชฺชติ ตถฺมา จายํ
 โทสคฺคิ ปหาตพฺโพ ปวิขฺเขตฺตพฺโพ น เสวิตพฺโพ ฯ กถฺมา จายํ
 พฺราหฺมณ โมหคฺคิ ปหาตพฺโพ ปวิขฺเขตฺตพฺโพ น เสวิตพฺโพ มฺหฺโห
 ไช พฺราหฺมณ โมเหเน อภิกฺขโต ปริยาทินฺนเจตฺโต กายเณ ทฺวํจริตฺ
 จริตฺ วาจา ทฺวํจริตฺ จริตฺ มนสา ทฺวํจริตฺ จริตฺ โส กายเณ
 ทฺวํจริตฺ จริตฺวา วาจา ทฺวํจริตฺ จริตฺวา มนสา ทฺวํจริตฺ จริตฺวา
 กายสฺส เปทา ปรมมรณา อปายํ ทฺวํคตฺติ วินิปาคํ นิรยํ อุปปชฺชติ
 ตถฺมา จายํ โมหคฺคิ ปหาตพฺโพ ปวิขฺเขตฺตพฺโพ น เสวิตพฺโพ ฯ
 อิมเ ไช พฺราหฺมณ คโย อคฺคิ ปหาตพฺพา ปวิขฺเขตฺตพฺพา น เสวิ-
 ตพฺพา ฯ คโยเม พฺราหฺมณ อคฺคิ สํกุกฺคฺวา ครุกฺคฺวา มาเนตฺวา
 ปุเชตฺวา สํมา สฺขํ ปวิหาตพฺพา ฯ กตเม คโย อานุเนยฺยคฺคิ
 คหปตคฺคิ ทกฺขิเนยฺยคฺคิ ฯ กตโม จ พฺราหฺมณ อานุเนยฺยคฺคิ อีช
 พฺราหฺมณ ยสฺส เต โหนฺติ มาตาติ วา ปิตาติ วา อญํ
 วุจฺจติ พฺราหฺมณ อานุเนยฺยคฺคิ ตํ กิถฺสํ เหตุ อโตหายํ
 พฺราหฺมณ อานุโต สํมฺภูโต ตถฺมา จายํ อานุเนยฺยคฺคิ สํกุกฺคฺวา
 ครุกฺคฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา สํมา สฺขํ ปวิหาตพฺโพ ฯ กตโม จ
 พฺราหฺมณ คหปตคฺคิ อีช พฺราหฺมณ ยสฺส เต โหนฺติ ปฺตุ-
 ตาติ วา ทาราติ วา ทาสาติ วา เปสฺสาติ วา อญํ วุจฺจติ

พฺราหฺมณ คหปตคฺคิ คสฺมา จายํ คหปตคฺคิ สํกุกฺคฺวา คุรูกฺคฺวา
 มาเนตฺวา ปุเชตฺวา สํมุมา สฺมุํ ปริหาตพฺโพ ๑ กตโม จ พฺราหฺมณ
 ทกฺขิณฺเยยฺยคฺคิ อธิ พฺราหฺมณ เย เต สมนพฺราหฺมณา มหป-
 ปมาทา ปฏฺวิวราตา ฆนฺติโสรัจฺเจ นิวิฏฺฐา เอกมตฺตานํ ทเมเนติ เอก-
 มตฺตานํ สเมเนติ เอกมตฺตานํ ปรีนิพฺพาเปเนติ ยํ อจฺจุติ พฺราหฺมณ
 ทกฺขิณฺเยยฺยคฺคิ คสฺมา จายํ ทกฺขิณฺเยยฺยคฺคิ สํกุกฺคฺวา คุรูกฺคฺวา
 มาเนตฺวา ปุเชตฺวา สํมุมา สฺมุํ ปริหาตพฺโพ ๑ อิมเ ช พฺราหฺมณ
 ตโย อคฺคํ สํกุกฺคฺวา คุรูกฺคฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา สํมุมา สฺมุํ ปริ-
 หาตพฺพา ๑ ยํ ช ปน พฺราหฺมณ กฺกุชฺคฺคิ กาเถน กาทํ อชฺช-
 เจตพฺโพ กาเถน กาทํ อชฺชณฺเปกฺขิตพฺโพ กาเถน กาทํ นิพฺพาเปตพฺโพ
 กาเถน กาทํ นิภฺชิตพฺโพติ ๑ เอวํ อจฺจุเต อจฺจุตคตฺสโร พฺราหฺมโณ
 ภควนฺตํ เจตทโวจ อภิกฺกนฺตํ โภ โคตม ๗ เป ๗ อฺปาสํกํ มํ
 ภวํ โคตโม ชาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตํ สฺวณํ คตํ เอสํหํ โภ
 โคตม ปณฺจ อสฺสภตฺตานิ มฺนุจามิ ชฺวีตํ เทมิ ปณฺจ อจฺจุตตฺร-
 สฺตานิ มฺนุจามิ ชฺวีตํ เทมิ ปณฺจ อจฺจุตตฺริสฺตานิ มฺนุจามิ ชฺวีตํ
 เทมิ ปณฺจ อชฺสตฺตานิ มฺนุจามิ ชฺวีตํ เทมิ ปณฺจ อฺรพฺภ-
 ตฺตานิ มฺนุจามิ ชฺวีตํ เทมิ หริตฺตานิ เจว ตินฺตานิ ชาทฺนุตุ สฺตฺตานิ
 จ ปาณฺยานิ มฺวันฺตุ สฺสโต จ เนสํ วาโต อฺปวายตฺติ ๑

[๔๕] สํคฺติมา ภิกฺขเว สณฺญา ภาวิตา พหุสํกตา มหปฺปสา
 โหนฺติ มหาวีรฺสสา อมโตคฺคา อมตปรีโยสํสา ๑ กตมา สํคฺต อสฺสภ-

สญญา มรณสญญา อาหาเร ปฏิกุฏสญญา สัพพะโถเก อนภิตสญญา
 อนิจจสญญา อนิจเญ ทุกขสญญา ทุกเข อนคตสญญา อีมา ไช
 ภิกขเว สคฺค สญญา ภาวิตา พหุตฺถกา มหปฺปสา โหหุติ มหานิสฺสา
 อมโตคฺคา อมตปริโยธานาคี ฯ

[๔๖] สคฺคิมา ภิกขเว สญญา ภาวิตา พหุตฺถกา มหปฺปสา
 โหหุติ มหานิสฺสา อมโตคฺคา อมตปริโยธานา ฯ กตมา สคฺค
 อสฺสสญญา มรณสญญา อาหาเร ปฏิกุฏสญญา สัพพะโถเก อนภิต
 สญญา อนิจจสญญา อนิจเญ ทุกขสญญา ทุกเข อนคตสญญา
 อสฺสสญญา ภิกขเว ภาวิตา พหุตฺถกา มหปฺปสา โหหุติ มหานิสฺสา
 อมโตคฺคา อมตปริโยธานาคี อิติ ไช ปเนตฺติ วุตฺตํ ภิกฺขเวตฺติ ปฏิจฺจ
 วุตฺตํ อสฺสสญญาปริจฺเชน ภิกขเว ภิกฺขุโน เจตสา พหุตฺถ วิหโรโต
 เมถุนธมฺมสฺมาปคฺคิยา จิตฺตํ ปฏิตฺถยติ ปฏิกุชฺชติ ปฏิวคฺคตติ น สมฺป
 สําริยติ อูปะกฺขา วา ปาฏิกุฏยตา วา สณฺฐาติ เสยฺยถาปิ ภิกขเว
 กุกกุฏปคฺคิ วา นหารุททหุตฺถ วา อคฺคิมฺหิ ปกฺขิตฺตํ ปฏิตฺถยติ ปฏิกุชฺชติ
 ปฏิวคฺคตติ น สมฺปสําริยติ เอวเมว ไช ภิกขเว ภิกฺขุโน อสฺส
 สญญาปริจฺเชน เจตสา พหุตฺถ วิหโรโต เมถุนธมฺมสฺมาปคฺคิยา จิตฺตํ
 ปฏิตฺถยติ ปฏิกุชฺชติ ปฏิวคฺคตติ น สมฺปสําริยติ อูปะกฺขา วา ปาฏิกุ
 ฏยตา วา สณฺฐาติ สเจ ภิกขเว ภิกฺขุโน อสฺสสญญาปริจฺเชน
 เจตสา พหุตฺถ วิหโรโต เมถุนธมฺมสฺมาปคฺคิยา จิตฺตํ อานุสฺสํทติ อปฺปา
 ฏิกุฏยตา วา สณฺฐาติ เวทิตพฺพเมตฺติ ภิกขเว ภิกฺขุนา อภาวิตา

เม อสุภสญฺญา นตฺถิ เม ปุพฺเพนาปรํ วิเลิโส อปฺปคฺคํ เม ภาวนา-
 ผลนฺติ อิตฺถิ ตตฺถ สมนุสฺสาโน โหติ สเจ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน อสุภสญฺญาปริจฺเจเตน เจตสา พหุํ วิหโรติ เมถุนธมฺมสฺมา-
 ปทกฺขิยา จิตฺตํ ปฏฺฐิยฺยติ ปฏฺฐิกุชฺชติ ปฏฺฐิตตฺตํ น สมนุสฺสํวริยติ อูปะกฺขา
 วา ปาฏิกฺกตฺตยา วา สญฺจํติ เวทิตพฺพเมตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุนา
 ภาวิตา เม อสุภสญฺญา นตฺถิ เม ปุพฺเพนาปรํ วิเลิโส ปคฺคํ เม
 ภาวนาผลนฺติ อิตฺถิ ตตฺถ สมนุสฺสาโน โหติ อสุภสญฺญา ภิกฺขเว
 ภาวิตา พหุํกฺกตา มหะปฺปสา โหติ มหานิสฺสา อมโตคฺคา อมตปริ-
 โยสํหาติ อิตฺติ ยนฺตํ วุตฺตํ อิทฺเมตํ ปฏฺฐิจฺจ วุตฺตํ ฯ มรณสญฺญา
 ภิกฺขเว ภาวิตา พหุํกฺกตา มหะปฺปสา โหติ มหานิสฺสา อมโตคฺคา
 อมตปริโยสํหาติ อิตฺติ โส ปเนกํ วุตฺตํ กิณฺเจะตํ ปฏฺฐิจฺจ วุตฺตํ
 มรณสญฺญาปริจฺเจเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน เจตสา พหุํ วิหโรติ ชีวิตนิกฺก-
 ติยา จิตฺตํ ปฏฺฐิยฺยติ ปฏฺฐิกุชฺชติ ปฏฺฐิตตฺตํ น สมนุสฺสํวริยติ อูปะกฺขา วา
 ปาฏิกฺกตฺตยา วา สญฺจํติ เสงฺฆยถาปํ ภิกฺขเว กุกฺกฏฺฐปคฺคํ วา
 นุหารุททฺทํ วา อคฺคิมฺหิ ปกฺกขิตฺตํ ปฏฺฐิยฺยติ ปฏฺฐิกุชฺชติ ปฏฺฐิตตฺตํ
 น สมนุสฺสํวริยติ เอวเมว โส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน มรณสญฺญาปริจฺเจเตน
 เจตสา พหุํ วิหโรติ ชีวิตนิกฺกติยา จิตฺตํ ปฏฺฐิยฺยติ ปฏฺฐิกุชฺชติ ปฏฺฐิ-
 วตฺตตฺตํ น สมนุสฺสํวริยติ อูปะกฺขา วา ปาฏิกฺกตฺตยา วา สญฺจํติ
 สเจ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน มรณสญฺญาปริจฺเจเตน เจตสา พหุํ วิหโรติ

๕๐ สุตตเนตปิฏเก ของสุตตนิภายสัส สุตตกนิปาโต [๔๖

ชีวิตินิกนุติยา จิตฺตํ อนุสันทติ อปฺปภาวิกุกฺกุณฺณตา วา สันนุจํāti เวทิตพฺพเมตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ภาวิตา เม มรณสํญฺญา นตฺถิ เม ปุพฺพเพนาปรํ วิเสโส อปฺปตฺตํ เม ภาวณณฺณตฺติ อิตฺถิ ทตฺถ สํมุขานํ โหติ สจฺเจ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน มรณสํญฺญาปริจฺเจเตน เจตสา พหุํ วิหโรติ ชีวิตินิกนุติยา จิตฺตํ ปฏิถฺยติ ปฏิกฺขุชฺชติ ปฏิวตฺตติ น สํมุปลํสํรียติ อูปेกฺขา วา ปาภิกฺกุณฺณตา วา สันนุจํāti เวทิตพฺพเมตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ภาวิตา เม มรณสํญฺญา นตฺถิ เม ปุพฺพเพนาปรํ วิเสโส ปตฺตํ เม ภาวณณณฺณตฺติ อิตฺถิ ทตฺถ สํมุขานํ โหติ มรณสํญฺญา ภิกฺขเว ภาวิตา พหุํตฺถกา มหปฺปสฺสา โหติ มหานิสํสา อมโถคฺคา ขมตปริโยสํนาติ อิตฺติ ยนฺตํ อุตฺตํ อิทฺเมตํ ปฏิจฺจุ อุตฺตํ ฯ อาทาเร ปฏิกฺกุณฺณสํญฺญา ภิกฺขเว ภาวิตา พหุํตฺถกา มหปฺปสฺสา โหติ มหานิสํสา อมโถคฺคา ขมตปริโยสํนาติ อิตฺติ โส ปเนตํ อุตฺตํ กิณฺณเจตํ ปฏิจฺจุ อุตฺตํ อาทาเร ปฏิกฺกุณฺณสํญฺญาปริจฺเจเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน เจตสา พหุํ วิหโรติ รสฺตณฺนุหยา จิตฺตํ ปฏิถฺยติ ปฏิกฺขุชฺชติ ปฏิวตฺตติ น สํมุปลํสํรียติ อูปेกฺขา วา ปาภิกฺกุณฺณตา วา สันนุจํāti เสยฺยถาปี ภิกฺขเว กุกฺกุณฺณปตฺตํ วา นหารุทพฺพหุํ วา อคฺคิมฺหิ ปกฺขิตฺตํ ปฏิถฺยติ ปฏิกฺขุชฺชติ ปฏิวตฺตติ น สํมุปลํสํรียติ เอวเมว โส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาทาเร ปฏิกฺกุณฺณสํญฺญาปริจฺเจเตน เจตสา พหุํ วิหโรติ รสฺตณฺนุหยา จิตฺตํ ปฏิถฺยติ ปฏิกฺขุชฺชติ ปฏิวตฺตติ น สํมุปลํสํรียติ อูปेกฺขา วา ปาภิกฺกุณฺณตา วา

สณฺชาติ สเจ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อหาเร ปฏิกกฺขลสณฺณวาปริจฺเจเตน
 เจตสา พหุํ วิหโรโต รสฺสคณฺหาเย จิตฺตํ ชนฺสํสํหติ อปฺปาฏิกกฺขลฺลยตา
 วา สณฺชาติ เวทิตพฺพเมตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ภาวิตา เม
 อหาเร ปฏิกกฺขลสณฺณวา นตฺถิ เม ปุพฺพเพนาปรํ วิเสโส อปฺปตฺตํ เม
 ภาวนาผลนฺติ อิตฺติห ตตฺถ สัมปชาโน โหติ สเจ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน อหาเร ปฏิกกฺขลสณฺณวาปริจฺเจเตน เจตสา พหุํ วิหโรโต รส-
 สคณฺหาเย จิตฺตํ ปฏฺฐียติ ๑ เป ๑ อูปฺเปกฺขา วา ปาฏิกกฺขลฺลยตา วา
 สณฺชาติ เวทิตพฺพเมตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ภาวิตา เม อหาเร
 ปฏิกกฺขลสณฺณวา นตฺถิ เม ปุพฺพเพนาปรํ วิเสโส ปตฺตํ เม ภาวนาผลนฺติ
 อิตฺติห ตตฺถ สัมปชาโน โหติ อหาเร ปฏิกกฺขลสณฺณวา ภิกฺขเว
 ภาวิตา พหุํลลิตตา มหปฺปตฺตา โหติ มหานิสฺสา อมโตคฺคชา อมตปริโย-
 สํนาติ อิตฺติ ยนํ อุตฺตํ อิทฺตเมตํ ปฏฺฐิจฺจ อุตฺตํ ๑ สพฺพโลเก
 อนภิรตสณฺณวา ภิกฺขเว ภาวิตา พหุํลลิตตา มหปฺปตฺตา โหติ มหานิสฺสา
 อมโตคฺคชา อมตปริโยสํนาติ อิตฺติ โส ปนเนตํ อุตฺตํ 'กิญฺเจตํ
 ปฏฺฐิจฺจ อุตฺตํ สพฺพโลเก อนภิรตสณฺณวาปริจฺเจเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 เจตสา พหุํ วิหโรโต โลกจิตฺเตสุ จิตฺตํ ปฏฺฐียติ ปฏฺฐิขฺชติ ปฏฺฐิ-
 วตฺตติ น สัมปสํริยติ อูปฺเปกฺขา วา ปาฏิกกฺขลฺลยตา วา สณฺชาติ
 เสงฺฆยถาปี กุกฺกฏฺฏปตฺตํ วา นหารุทฺทหุํ วา อคฺคิมฺหิ ปกฺขิตฺตํ ปฏฺฐิ-
 ตฺยติ ปฏฺฐิขฺชติ ปฏฺฐิวตฺตติ น สัมปสํริยติ เถวเมว โส ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน สพฺพโลเก อนภิรตสณฺณวาปริจฺเจเตน เจตสา พหุํ วิหโรโต

โลกจิตฺเตสุ จิตฺตํ ปฏิยํติ ปฏิกุชฺชติ ปฏิวตฺตติ น สัมปสํวริยติ
 อูปะกัชา วา ปาฏิกุกฺกุณฺณตา วา สณฺจุจํติ สํเจ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 สํพุทฺโธเก อนภิตฺตสํญญาปริจฺเจเทน เจตสา พหุํ วิหโรโต โลกจิตฺเตสุ
 จิตฺตํ อนฺตํเทติ อูปะปาฏิกุกฺกุณฺณตา วา สณฺจุจํติ เวทิตฺพุพฺเพตํ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ภาวิตา เม สํพุทฺโธเก อนภิตฺตสํญญา นตฺถิ
 เม ปุพฺพเพนาปรํ วิเสโส อูปะปคฺคํ เม ภาวนาผลนฺติ อิตฺติห คตฺถ
 สัมปชาโน โหติ สํเจ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน สํพุทฺโธเก อนภิต-
 ตสํญญาปริจฺเจเทน เจตสา พหุํ วิหโรโต โลกจิตฺเตสุ จิตฺตํ ปฏิยํติ
 ปฏิกุชฺชติ ปฏิวตฺตติ น สัมปสํวริยติ อูปะกัชา วา ปาฏิกุกฺกุณฺณตา วา
 สณฺจุจํติ เวทิตฺพุพฺเพตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ภาวิตา เม สํพุท-
 โธเก อนภิตฺตสํญญา อตฺถิ เม ปุพฺพเพนาปรํ วิเสโส ปคฺคํ เม
 ภาวนาผลนฺติ อิตฺติห คตฺถ สัมปชาโน โหติ สํพุทฺโธเก อนภิ-
 ตสํญญา ภิกฺขเว ภาวิตา พหุํถักฺกา มหะปฺผลา โหติ มหานิสํสา
 อมโตคฺชา อมตปริโยสํนาติ อิตฺติ ยนฺตํ วุคฺคํ อิทฺเตตํ ปฏิจุ
 วุคฺคํ ๑ อนิจฺจสํญญา ภิกฺขเว ภาวิตา พหุํถักฺกา มหะปฺผลา โหติ
 มหานิสํสา อมโตคฺชา อมตปริโยสํนาติ อิตฺติ ๒ ปเนตํ วุคฺคํ
 กิณฺเจะตํ ปฏิจุ วุคฺคํ อนิจฺจสํญญาปริจฺเจเทน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 เจตสา พหุํ วิหโรโต ธาณสํกการสํโธเก จิตฺตํ ปฏิยํติ ปฏิกุชฺชติ
 ปฏิวตฺตติ น สัมปสํวริยติ อูปะกัชา วา ปาฏิกุกฺกุณฺณตา วา สณฺจุจํติ
 เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว กุกฺกุณฺณปคฺคํ วา นุหารุทฺทพฺพํ วา อคฺคิมฺหิ ปฏฺฐิตํ

อภิชิตตาสังเก วรเก สเจ ภิกขเว ภิกขุโน อนิรุเจทุกขสัณเฑาะปริ-
 จิเตน เจตสา พหุต วิหโรโต อาตสัเส โกสัชเช วิสัสมุจิจิเย ปมาเท
 อนนุโยเค อปฺปจฺจุเวทฺธณาย ทิพฺพาภยสัณเฑาะ น ปจฺจุปฺปจฺจिता โหติ
 เสຍยถาบี อภิชิตตาสังเก วรเก เวทิตพฺพเมตํ ภิกขเว ภิกฺขุนา
 ภาวิตา เม อนิรุเจ ทุกขสัณเฑาะ นตฺถิ เม ปุพฺพเพนาปรํ วิเสโส
 อปฺปตฺตํ เม ภาวนาผณฺตติ อิตฺถิ ตตฺถ สมฺปชาโน โหติ สเจ
 ปน ภิกขเว ภิกขุโน อนิรุเจทุกขสัณเฑาะปริจฺจิตเน เจตสา พหุต วิหโรโต
 อาตสัเส โกสัชเช วิสัสมุจิจิเย ปมาเท อนนุโยเค อปฺปจฺจุเวทฺธณาย
 ทิพฺพาภยสัณเฑาะ ปจฺจุปฺปจฺจिता โหติ เสຍยถาบี อภิชิตตาสังเก
 วรเก เวทิตพฺพเมตํ ภิกขเว ภิกฺขุนา ภาวิตา เม อนิรุเจ
 ทุกขสัณเฑาะ นตฺถิ เม ปุพฺพเพนาปรํ วิเสโส ปตฺตํ เม ภาวนาผณฺตติ
 อิตฺถิ ตตฺถ สมฺปชาโน โหติ อนิรุเจ ทุกขสัณเฑาะ ภิกขเว
 ภาวิตา พหุตฺถตา มหฺปฺผลา โหติ มหานิสัสา อมโตะชา อมตปริโย-
 สานาติ อิตฺติ ยนฺตํ อุตฺตํ อิทฺถเมตํ ปญฺจิจฺจ อุตฺตํ ๑ ทุกฺเช ขนฺต-
 สัณเฑาะ ภิกขเว ภาวิตา พหุตฺถตา มหฺปฺผลา โหติ มหานิสัสา อมโตะชา
 อมตปริโยสานาติ อิตฺติ ๒ ปเนตํ อุตฺตํ กิณฺเฑเจตํ ปญฺจิจฺจ อุตฺตํ
 ทุกฺเชขนฺตสัณเฑาะปริจฺจิตเน ภิกขเว ภิกขุโน เจตสา พหุต วิหโรโต
 อิมสุมิณฺเฑ สัณเฑาะณเฑ กาเย พหิทฺธา จ สัพพนิมิตฺเตตฺส อหํการมม-
 การมานาปคํ มานสํ โหติ วิธาสมตฺติกฺกนฺตํ สนฺตํ สุมิณฺเฑ สเจ
 ภิกขเว ภิกขุโน ทุกฺเชขนฺตสัณเฑาะปริจฺจิตเน เจตสา พหุต วิหโรโต

อิมํสัมมัญจ สํวิญฺเญณณเก กกเย พหิทฺธา จ สํพุทฺธิมิตฺเตสุ ขทํการม-
มํการมานาปคตํ มานํ น โหติ วิชาสมตฺติกนฺตํ สํนํ สํวิมุตฺตํ
เวทิตพฺพเมตํ ภิกฺขเว ภิกฺขเว ขภาวิตา เม ทฺวฺเช ชนตฺตสํญฺญา
นตฺติ เม ปุพฺพเพณปรํ วิเสโส ชปฺปตฺตํ เม ภาวณณณตฺติ อิตฺติ
ตตฺต สํมุปฺชาโน โหติ สจฺจ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขเว ทฺวฺเชชนตฺต-
สํญฺญาปริจฺจเณ เจตสา พหุํ วิหฺวโต อิมํสัมมัญจ สํวิญฺเญณณเก
กกเย พหิทฺธา จ สํพุทฺธิมิตฺเตสุ ขทํการมมํการมานาปคตํ มานํ โหติ
วิชาสมตฺติกนฺตํ สํนํ สํวิมุตฺตํ เวทิตพฺพเมตํ ภิกฺขเว ภิกฺขเว
ภาวิตา เม ทฺวฺเช ชนตฺตสํญฺญา นตฺติ เม ปุพฺพเพณปรํ วิเสโส
ปฺปตฺตํ เม ภาวณณณตฺติ อิตฺติ ตตฺต สํมุปฺชาโน โหติ ทฺวฺเช
ชนตฺตสํญฺญา ภิกฺขเว ภาวิตา พหุํกตฺตา มหปฺปเต โหติ มหานิสฺสา
ชมโตคฺขา ชมตฺตปริโยสํนาติ อิตฺติ ชนํ อุตฺตํ อิทฺเตตํ ปฏฺิจจ
อฺตฺตํ ๑ อีมา โช ภิกฺขเว ตตฺต สํญฺญา ภาวิตา พหุํกตฺตา มหปฺปเต
โหนติ มหานิสฺสา ชมโตคฺขา ชมตฺตปริโยสํนาติ ๑

[๔๗] ขณฺโธ ชานฺตุโสณํ พฺราหฺมณเณ ยะ ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สํทฺธิ สํโมทิตํ สํโมทณฺมํ กถํ สํวารณฺมํ
วิตฺติสาเรตฺวา เขกมฺนตํ นิสฺสํติ เขกมฺนตํ นิสฺสํนํ โช ชานฺตุโสณํ
พฺราหฺมณเณ ภควนฺตํ เขตฺตโวจ ภามุขี โน โคตโม พฺรหฺมจาร์
ปฏฺิจฺจานาตฺติ ๑ ขณฺโธ ทํ พฺราหฺมณ สํมา วทมาโน วเทยฺย ชนฺตํ
อจฺฉนฺตํ ชสฺสํ ชกมฺมาสํ ปริปฺปนฺนํ ปริสุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ จรตฺติ

มเมว ตํ พุทฺธมฺมํ สํมมา วทมาโน วทेषฺย อหฺนฺติ พุทฺธมฺมํ
 อชฺณํ อจฺฉิํ อสฺสํ อกฺขมาลํ ปริปฺปณฺณํ ปริสุทฺธํ พุทฺธมฺมจฺริยํ
 จรามีติ ฯ ก็ ปน โก โคตม พุทฺธมฺมจฺริยสฺส ชฺณกฺขมฺมํ นิทฺทมฺมํ
 สฺสพฺพมฺมํ กฺขมาลํมฺมํ ๑ อิท พุทฺธมฺมํ เขจฺจ โส สมนฺนํ ว่า
 พุทฺธมฺมํ ว่า สํมมา พุทฺธมฺมจฺริยํ ปริชานมาโน นนฺหว ชฺ ฆาตฺตคา
 เมน สํทฺธิํ ทฺวณฺทฺวณฺทฺวสฺมาปคฺคํ สฺมาปชฺชติ อปฺปจ ชฺ ฆาตฺตคามสฺส
 อจฺฉาณํ ปริมทฺทณํ นฺหาปนํ สํมฺพาหนํ สํทฺธิยติ โส ตํ อสฺสํ
 เทติ ตํ นิคาเมติ เตน จ วิคฺคํ อปชฺชติ อิทมฺมํ ชฺ พุทฺธมฺมํ
 พุทฺธมฺมจฺริยสฺส ชฺณกฺขมฺมํ นิทฺทมฺมํ สฺสพฺพมฺมํ กฺขมาลํมฺมํ อยํ
 วุจฺจติ พุทฺธมฺมํ อปริสุทฺธํ พุทฺธมฺมจฺริยํ จรติ สฺสณฺณคฺคโต เมตฺตเนน
 สฺสณฺณคฺคเนน น ปริมุจฺจติ ชาตฺติยา ชฺรามวเรณน โสเทหิ ปริเทเวหิ
 ทฺกฺกเชหิ โทมนสฺสํเทหิ อฺปายาเสหิ น ปริมุจฺจติ ทฺกฺกชฺฐํมาติ
 วทามิ ๑ ปุณ จปวํ พุทฺธมฺมํ อิทฺเตจฺจ โส สมนฺนํ ว่า พุทฺธมฺมํ
 ว่า สํมมา พุทฺธมฺมจฺริยํ ปริชานมาโน นนฺหว ชฺ ฆาตฺตคาเมน สํทฺธิํ
 ทฺวณฺทฺวณฺทฺวสฺมาปคฺคํ สฺมาปชฺชติ นนฺหว ฆาตฺตคามสฺส อจฺฉาณํ
 ปริมทฺทณํ นฺหาปนํ สํมฺพาหนํ สํทฺธิยติ อปฺปจ ชฺ ฆาตฺตคาเมน
 สํทฺธิํ สฺสณฺณคฺคติ สํกัพฺพติ สํกฺกฬายติ ๑ เป ๑ เม ฆาตฺตคาเมน
 สํทฺธิํ สฺสณฺณคฺคติ สํกัพฺพติ สํกฺกฬายติ อปฺปจ ชฺ ฆาตฺตคามสฺส
 จกฺกฺขนา จกฺกฺขํ อฺปนินฺชฌายติ เปกฺกฺขติ นนฺหว ฆาตฺตคามสฺส จกฺกฺขนา
 จกฺกฺขํ อฺปนินฺชฌายติ เปกฺกฺขติ อปฺปจ ชฺ ฆาตฺตคามสฺส สํทฺธิํ

สฺขณฺติ ติโรกฺขทํ วา ติโรปาการํ วา หฺสณฺติยา วา ภณฺณฺติยา วา
 คายณฺติยา วา โรทณฺติยา วา นปี มาตุคามสฺส สฺททํ สฺขณฺติ
 ติโรกฺขทํ วา ติโรปาการํ วา หฺสณฺติยา วา ภณฺณฺติยา วา คายณฺ-
 ติยา วา โรทณฺติยา วา ยมฺปิ ไซ ยานิสฺส ตานิ ปุพฺเพ
 มาตุคามเนน สฺททํ หฺสิตถปิตฺถกฺกิตฺตานิ ตานิ อนุสฺสวฺติ นปี ยานิสฺส
 ตานิ ปุพฺเพ มาตุคามเนน สฺททํ หฺสิตถปิตฺถกฺกิตฺตานิ ตานิ อนุสฺสวฺติ
 ยมฺปิ ไซ ปสฺสํติ คหปติํ วา คหปติปุตฺตํ วา ปญฺเจหิ กามคฺเชนหิ
 สํปปีตํ สํมจฺจิภูตํ ปริจายมานํ นปี ปสฺสํติ คหปติํ วา
 คหปติปุตฺตํ วา ปญฺเจหิ กามคฺเชนหิ สํปปีตํ สํมจฺจิภูตํ ปริจาย-
 มานํ ยมฺปิ ไซ อญฺเฏตวํ เทวณิกายํ ปณฺธาย พุรฺหมจฺริยํ จวติ
 อิมินาหิ จฺเณน วา วเตน วา ตเปน วา พุรฺหมจฺริเยน วา เทโว
 วา ภวิสฺสํมี เทวณฺเฏตโร วาติ โสํ ตํ อสฺสํสาเทติ ตํ นิการเมติ
 เตน จ วิตุตํ อาปชฺชติ อิทมฺปิ ไซ พุรฺหมณฺ พุรฺหมจฺริยสฺส
 ขณฺดมฺปิ ภูตมฺปิ สฺพลมฺปิ กมฺมาสํมฺปิ ยมฺปิ อจฺจุจติ พุรฺหมณฺ
 ขปริสฺสทฺทํ พุรฺหมจฺริยํ จวติ สํญฺญตฺโต เมตฺตเนน สํญฺญเคเน น
 ปริมุจฺจติ ชาตียา ชรามวณฺเนน โสํเกหิ ปริเทเวหิ ทฺวเขหิ โทมนสฺ-
 เสหิ อฺปายาเสหิ น ปริมุจฺจติ ทฺวเขสฺมาติ วทามิ ๑ ยาวกัฏฺฐจาหิ
 พุรฺหมณฺ อิมสฺสํ สฺคฺตุนนํ เมตฺตสํญฺญเคคาหิ อญฺเฏตวํ เมตฺตสํญฺญเค
 อตฺตานิ ขปฺปหิณํ สํมเปสฺสํสิ เณว ตาวาหิ พุรฺหมณฺ สฺเทวเก
 โถเก สํมารเก สฺพุรฺหมเก สฺสํสํมณฺพุรฺหมณฺนิยา ปชาย สฺเทวมนุสฺสําย

໔໒ ສຸຕຕນຸຕິຍໆເກ ອງສຸຕຕວນິກາຍສຸສ ສຸຕຕກນິປາໂຕ [໔໒]

[illegible][illegible]

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๔๘] เถกั๋ ส่มยี่ ภควา จมฺปาย วิหริติ ตคฺคฺรย โปทฺทวณฺนิยา
 คีโร ฯ ขณฺโธ ส่มพฺพุตา จมฺปเปยฺยกา อฺปาสกา เขมฺยสฺมา สํวริปฺตฺโต
 เตนฺปสฺสงฺกมิตฺตํ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ขายสฺมนฺตํ สํวริปฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เขมฺมนฺตํ นิสิตฺตํ เขมฺมนฺตํ นิสินฺนเก โธ จมฺปเปยฺยกา อฺปาสกา
 ขายสฺมนฺตํ สํวริปฺตํ เอตทโวจํ จิรํสฺสฺตา โน ภนฺเต ภควโต
 ส่มฺมุตา ชมฺมึ กถา สํว มยฺ ภนฺเต ตถฺยยาม ภควโต ชมฺมึ กถํ
 สฺวณายาติ ฯ เตนฺหาจฺจุโส ตทหุโปสฺสเถ อากฺขณฺเวยฺยาถ อปฺเปวณฺณ
 ตถฺยยาม ภควโต สันฺติเก ชมฺมึ กถํ สฺวณายาติ ฯ เสงฺว ภนฺเตติ โธ
 จมฺปเปยฺยกา อฺปาสกา ขายสฺมโต สํวริปฺตฺกสฺส ปฺยิสฺสฺสณฺนิตฺวา อฺนฺนํ

ยาสฺนา อายสฺมนุคฺติ สํวริปฺตุคฺติ อภิวาทเตตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกมิตฺตํ ๑
 อถโฆ จมฺเปยฺยกา อฺปาสกา คทฺหุโปสฺสเถ เยภยสฺมา สํวริปฺตุคฺโต เตนุ-
 ปสฺสํกมิตฺตํ อฺปสฺสํกมิตฺวา อายสฺมนุคฺติ สํวริปฺตุคฺติ อภิวาทเตตฺวา เอก-
 มนุคฺติ อฏฺฐจํ ๑ อถโฆ อายสฺมา สํวริปฺตุคฺโต เตหิ จมฺเปยฺยเกหิ
 อฺปาสเกหิ สฺตฺถิ เยน ภควา เตนุปสฺสํกมิตฺวา อฺปสฺสํกมิตฺวา ภควนุคฺติ
 อภิวาทเตตฺวา เอกมนุคฺติ นิสฺสํกมิตฺวา นิสฺสํกมิตฺวา ไช อายสฺมา
 สํวริปฺตุคฺโต ภควนุคฺติ เอกทโวจ สฺติยา นุ ไช ภาเนเต อีเชกจฺจุสฺส
 คาทิสฺสเยว ทานํ ทิณฺเณ มหฺปฺผลํ น มหานิสฺสํกมิตฺวา ปน ภาเนเต
 อีเชกจฺจุสฺส คาทิสฺสเยว ทานํ ทิณฺเณ มหฺปฺผลํ มหานิสฺสํกมิตฺวา ๑ สฺติยา
 สํวริปฺตุคฺติ อีเชกจฺจุสฺส คาทิสฺสเยว ทานํ ทิณฺเณ มหฺปฺผลํ น มหานิสฺสํกมิตฺวา
 สฺติยา ปน สํวริปฺตุคฺติ อีเชกจฺจุสฺส คาทิสฺสเยว ทานํ ทิณฺเณ มหฺปฺผลํ
 มหานิสฺสํกมิตฺวา ๑ โก นุ ไช ภาเนเต เหตุ โก ปจฺจุโย เยนี
 อีเชกจฺจุสฺส คาทิสฺสเยว ทานํ ทิณฺเณ มหฺปฺผลํ น มหานิสฺสํกมิตฺวา โก นุ
 ไช ภาเนเต เหตุ โก ปจฺจุโย เยนี อีเชกจฺจุสฺส คาทิสฺสเยว ทานํ
 ทิณฺเณ มหฺปฺผลํ มหานิสฺสํกมิตฺวา ๑ อีช สํวริปฺตุคฺติ เอกจฺจุสฺส สํเปกฺโข ทานํ
 เทติ ปฏฺิพทฺธจฺจุสฺส ทานํ เทติ สมนฺธิเปกฺโข ทานํ เทติ อิมํ เปจฺจุ
 ปริภุณฺขิสฺสํกมิตฺวา ทานํ เทติ โส คํ ทานํ เทติ สมนฺธิสฺส วา
 พฺรหฺมณฺธิสฺส วา ขนฺเณ ปาเน วสุตฺถิ ยานํ มาตาคฺคณฺธิสฺส เสงฺขยา-
 วสฺสทฺธิสฺส คํ กิ มนฺธิสฺส สํวริปฺตุคฺติ ททฺธย อีเชกจฺจุ
 เอวํ ทานํเทติ ๑ เอว ภาเนเต ๑ คตฺว สํวริปฺตุคฺติ ยวํ สํเปกฺโข

ทาเน เทติ ปฏิพทฺธจิตฺโต ทาเน เทติ สันนิจิเปกฺโข ทาเน เทติ อิมํ
 เปจฺจ ปรมุณฺณสัจจํมิตฺติ ทาเน เทติ โสํ ตํ ทาเน ทตฺวา กายสัจจํ
 เกทา ปรมุณฺณนา จาคุมุณฺหาราชิกาเน เทวานํ สหปุณฺณํ อูปปชฺชติ โสํ
 ตํ กมฺมํ เขเปตฺวา ตํ อิทฺธิํ ตํ ยถํ ตํ อธิปเตยฺยํ อากาเมํ โหติ
 อากาเนตา อิตฺถตฺตํ อธิ ปเน สารีปุตฺต เอยฺยจฺโจ นนฺหว โข
 สํเปกฺโข ทาเน เทติ น ปฏิพทฺธจิตฺโต ทาเน เทติ น สันนิจิเปกฺโข
 ทาเน เทติ น อิมํ เปจฺจ ปรมุณฺณสัจจํมิตฺติ ทาเน เทติ อปฺปิจ
 โข สํหุ ทาเนติ ทาเน เทติ ๑ เป ๑ นนฺเป สํหุ ทาเนติ ทาเน
 เทติ อปฺปิจ โข ทินฺนเปพฺพํ กตฺตพฺพํ มิตฺติตามเหติ น อรหามิ
 โปราณํ กุตฺวํสํ หาเปตฺตุนฺติ ทาเน เทติ นนฺเป ทินฺนเปพฺพํ กตฺตพฺพํ
 มิตฺติตามเหติ น อรหามิ โปราณํ กุตฺวํสํ หาเปตฺตุนฺติ ทาเน เทติ
 อปฺปิจ โข อหํ ปจามิ อิมํ น ปจันติ น อรหามิ ปจันโต อป-
 จันตฺตานํ ทาเน อทาตฺตุนฺติ ทาเน เทติ นนฺเป อหํ ปจามิ อิมํ น
 ปจันติ น อรหามิ ปจันโต อปจันตฺตานํ ทาเน อทาตฺตุนฺติ ทาเน เทติ
 อปฺปิจ โข ยถา เตสํ ปุพฺพกานํ อิตฺถํ ตานิ มหายนฺณานิ อเหตุ
 เสยฺยถํ อฏฺฐกสัจจํ วามสัจจํ วามเทวสัจจํ เวสฺสํมิตฺตสัจจํ ยมทคฺคิโน
 องฺคิรฺสัจจํ ภารทฺวาซสัจจํ วาเสฏฺฐสัจจํ กสฺสํปสัจจํ ภคฺคิโน เขวํ เม
 อหํ ทานสํวิภาโค ภวิสฺสํคตฺติ ทาเน เทติ นนฺเป ยถา เตสํ ปุพฺพกานํ
 อิตฺถํ ตานิ มหายนฺณานิ อเหตุ เสยฺยถํ อฏฺฐกสัจจํ วามสัจจํ วาม-
 เทวสัจจํ เวสฺสํมิตฺตสัจจํ ยมทคฺคิโน องฺคิรฺสัจจํ ภารทฺวาซสัจจํ วาเสฏฺฐ-

ชงฺสํ กงฺสํปงฺสํ ภคฺโค เอวํ เม อหํ ทานสํวิภาโค ภวิสฺสํตํติ
 ทานํ เทติ อหํ ไซ อหํ เม ทานํ ททโต จิตฺตํ ปสํหติ อตฺต-
 ตมนตาโลมณสฺสํ อปฺชายตํติ ทานํ เทติ นหิ อหํ เม ทานํ
 ททโต จิตฺตํ ปสํหติ อตฺตตมนตาโลมณสฺสํ อปฺชายตํติ ทานํ เทติ
 อหํ ไซ จิตฺตาทงฺการํ จิตฺตปริกฺขารํ ทานํ เทติ โส ตํ ทานํ
 เทติ สมนสฺสํ วา พุทฺธาหฺมณสฺสํ วา อนนฺ ปาณํ วคฺถํ ยานํ มาตา-
 ภาวณิเตปํ เสยฺยวาสถปทีเปยฺยํ ตํ กิมนฺคณฺสี สํวริปฺตํ ททฺชย
 อิตฺเตจฺโจ เอวรปํ ทานนฺติ ฯ เอวํ ภนฺเต ฯ ตตฺร สํวริปฺตํ ยวายํ
 นนฺหว ไซ สํเปกฺโข ทานํ เทติ น ปฏฺิพฺพจฺจิตฺโต ทานํ เทติ น
 สํนฺนิธิเปกฺโข ทานํ เทติ น อหํ เปจฺจ ปริภุชฺสีตํมํติ ทานํ เทติ
 นหิ สํหา ทานนฺติ ทานํ เทติ นหิ ทินฺนเปกฺโข กตฺตพฺพุทํ ปิตฺตํตามเหติ
 น อรหํ โปราณํ กุสวํสํ หาเปตฺตฺนฺติ ทานํ เทติ นหิ อหํ ปจามิ
 อิมํ น ปจฺนฺติ น อรหํ ปจฺนฺโต อปจฺนฺตานํ ทานํ อทฺตฺนฺติ
 ทานํ เทติ นหิ ยถา เตสํ ปุพฺพกานํ อีสํนํ ตานํ มหายนฺคฺคานิ
 อเหตุํ เสยฺยถิํ อฏฺจกสฺสํ วามกสฺสํ วามเทวสฺสํ เวสฺสํมิตฺตสฺสํ ยม-
 ทคฺคิโน องฺคิรฺสสฺสํ ภาทฺทวาชสฺสํ วาเสวฺวสฺสํ กงฺสํปงฺสํ ภคฺโค
 เอวํ เม อหํ ทานสํวิภาโค ภวิสฺสํตํติ ทานํ เทติ นหิ อหํ เม ทานํ
 ททโต จิตฺตํ ปสํหติ อตฺตตมนตาโลมณสฺสํ อปฺชายตํติ ทานํ เทติ
 อหํ ไซ จิตฺตาทงฺการํ จิตฺตปริกฺขารํ ทานํ เทติ โส ตํ ทานํ
 ททฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณํ พุทฺธกายิกานํ เทวานํ สหฺพ-

ນປປມຸໂຂ ກິດຊຸສັງໄໝ ອກຕປາຕຣາໄສ້ ເວພຸກຸດຊຸກັ ອາຄມິສັສຕິ ຕພຸຈ
 ກິດຊຸສັງໄໝ ປຣິວິສິຕຸວາ ມມ ທກຸຊິນັ ອາທິເສຍຸຍາສິ ເວພຸຈ ເມ
 ກິດສັສຕິ ອາຕິເຄຍຍນຸຕິ ໑ ອຄໂຂ ນນຸທມາຕາ ອຸປາສິກາ ອພຸດຸວັ ປຣິສັ
 ອຸຈຸເຍນ ສເກ ນິເວສເນ ປຣິຕັ ສາທນັຍ ໂກຊນັຍ ປຣິຍາທາເປສິ ໑
 ອຄໂຂ ສຳຣິປຸຕໂມຄຸຄຸຕຸຕານປປມຸໂຂ ກິດຊຸສັງໄໝ ອກຕປາຕຣາໄສ້ ເຍນ ເວພຸ-
 ກຸດຊຸກັ ສຸທວສຣິ ໑ ອຄໂຂ ນນຸທມາຕາ ອຸປາສິກາ ອພຸດຸວັ ປຣິສັ
 ອາມນຸເຕສິ ເອຫິ ຕຸວັ ອມຸໂກ ປຣິສັ ອາຣາມັ ຄນຸຕຸວາ ກິດຊຸສັງໄໝສັສັ
 ກາຕັ ອາໂຣເຈຫິ ກາໂຕ ກນຸເຕ ອຍຸຍາຍ ນນຸທມາຕາຍ ນິເວສເນ ນິຊຸຈິຕັ
 ກກຸຕນຸຕິ ໑ ເວວັ ອຍຸຍາຍ ໂຂ ໂສ້ ປຣິສັ ນນຸທມາຕາຍ ອຸປາສິກາຍ
 ປຣິສັສັຕຸຕຸວາ ອາຣາມັ ຄນຸຕຸວາ ກິດຊຸສັງໄໝສັສັ ກາຕັ ອາໂຣເຈສິ ກາໂຕ
 ກນຸເຕ ອຍຸຍາຍ ນນຸທມາຕາຍ ນິເວສເນ ນິຊຸຈິຕັ ກກຸຕນຸຕິ ໑ ອຄໂຂ
 ສຳຣິປຸຕໂມຄຸຄຸຕຸຕານປປມຸໂຂ ກິດຊຸສັງໄໝ ປຸພຸພຸດຸເສສັມຍັ ນິວາເສຕຸວາ ປຕຸ-
 ຈັວຣມາຫາຍ ເຍນ ນນຸທມາຕາຍ ອຸປາສິກາຍ ນິເວສເນ ເຕເປສັງກມິ ອຸປ-
 ສັງກມິຕຸວາ ປພຸດຸຕຸເຕ ອາສເນ ນິສັຫິ ໑ ອຄໂຂ ນນຸທມາຕາ ອຸປາສິກາ
 ສຳຣິປຸຕໂມຄຸຄຸຕຸຕານປປມຸໂຂ ກິດຊຸສັງໄໝ ປຣິຕັເຕນ ສາທນັເຍນ ໂກຊນັເຍນ
 ສັສັຕຸ ສັສັຕຸເປສິ ສັສັປວາເວສິ ອຄໂຂ ນນຸທມາຕາ ອຸປາສິກາ
 ອາຍສັມມັ ສຳຣິປຸຕັ ກກຸຕາວີ ໂອເຕປຕຸຕປາຕິ ເອກມນຸຕັ ນິສັຫິ ໑
 ເອກມນຸຕັ ນິສັນຸ ໂຂ ນນຸທມາຕາວີ ອຸປາສິກັ ອາຍສັມມາ ສຳຣິປຸຕໂຕ ເອຕກໂຈ
 ໂກ້ ປເ ເຕ ນນຸທມາຕາ ກິດຊຸສັງໄໝສັສັ ອພຸກາຄມນັ ອາໂຣເຈສິຕິ ໑ ອິຣາຫິ

อพฺภุโต ฌมฺโม อตฺถิ เม อณฺโณปฺปี อจฺฉริโย อพฺภุโต ฌมฺโม อธิ
 เม ภาณฺเต สํมิโก กาทกโต อณฺณตฺรํ ยถฺชโยนํ อุปฺปนฺโน โส เม
 เคนฺว ปฺริเมน อตฺตภาเวน อุตฺทสฺสํสํ น โส ปนาหํ ภาณฺเต
 อภิชานามิ ตโต นิทานํ จิตฺตสฺสํ อณฺณตฺตตฺตํ ๑ อจฺฉริยํ นนฺทมาเต
 อพฺภุตํ นนฺทมาเต ยตฺร หิ นาม จิตฺตูปาทมคฺคตฺมํ ปริโสธฺสํ
 สํสํติ ๑ น โส เม ภาณฺเต เอเสว อจฺฉริโย อพฺภุโต ฌมฺโม อตฺถิ
 เม อณฺโณปฺปี อจฺฉริโย อพฺภุโต ฌมฺโม ยโคหํ ภาณฺเต สํมิกสฺสํ
 ททฺรสฺสํ ททฺรา อานํตา นภิชานามิ มนฺธํปํ อติจฺริคฺุ กฺุโต
 ปน กาเยนาติ ๑ อจฺฉริยํ นนฺทมาเต อพฺภุตํ นนฺทมาเต ยตฺร หิ
 นาม จิตฺตูปาทมคฺคตฺมํ ปริโสธฺสํสํสํติ ๑ น โส เม ภาณฺเต เอเสว
 อจฺฉริโย อพฺภุโต ฌมฺโม อตฺถิ เม อณฺโณปฺปี อจฺฉริโย อพฺภุโต
 ฌมฺโม ยทาหํ ภาณฺเต อฺุปาสิกา ปฏฺิเทสิตา นภิชานามิ ทินฺนํ
 สิกฺขปทํ สณฺนํจิจฺจ วตฺติกฺกมิตาติ ๑ อจฺฉริยํ นนฺทมาเต อพฺภุตํ นนฺ
 ทมาเตติ ๑ น โส เม ภาณฺเต เอเสว อจฺฉริโย อพฺภุโต ฌมฺโม
 อตฺถิ เม อณฺโณปฺปี อจฺฉริโย อพฺภุโต ฌมฺโม อิทาหํ ภาณฺเต
 ยาวเทว อากฺขามิ วิวิจฺเจว กาเมหิ วิวิจฺจ ยถฺสํเตหิ ฌมฺเมหิ สํ
 ตกฺกํ สํวิจารํ วิเวกํ ปตฺติสฺสํ ปจฺมํ ฉานํ อฺุปสํมฺปชฺช วิหฺรามิ
 วิตกฺกวิจฺจารนํ อฺุปสํมา อชฺฉณคฺคํ สํมฺปสาทนํ เจตโส เขโกทิภาวํ
 อวิตกฺกํ อวิจารํ สํมาชิรํ ปตฺติสฺสํ ทฺติยํ ฉานํ อฺุปสํมฺปชฺช วิหฺรามิ
 ปตฺติยา จ วิวาคา อฺุเปกฺขิกา จ วิหฺรามิ สํตา จ สํมฺปชานา

ປຣູດຊາສກາສະຈຸທິຕາ ວຸດທາ

ອພຸຍາກຕວຸໂຕ ປຈິໄມ

[໕໑] ຂດໄຂ ຂດເພຕໂຣ ກິດຊຸ ເຍນ ກວາ ເຕນຸປສະກມີ ອຸປ-
ສະກມີຕຸວາ ກວາວຸກໍ ອກິວາເທຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສັທິ ເອກມນຸຕໍ ນິສັນໂນ
ໄຂ ໄສ່ ກິດຊຸ ກວາວຸກໍ ເອຕທໂວຈ ໂກ ນຸ ໄຂ ກນເຕ ເທຕຸ ໂກ
ປຈຸຈໂຍ ເຍນ ສຸຕວໂຕ ອຣິຍສ່າວກສຸສ ວິຈິຕິຈຸດາ ນຸປປຸຊຸສຕິ ອພຸຍາ-
ກຕວຸຕຸດຸສຕິ ໑ ທິງຈິນິໂຣຊາ ໄຂ ກິດຊຸ ສຸຕວໂຕ ອຣິຍສ່າວກສຸສ ວິຈິຕິຈຸດາ
ນຸປປຸຊຸສຕິ ອພຸຍາກຕວຸຕຸດຸສຕິ ໑ ໂຫຕິ ຕຣາຄໂຕ ປຣມຸມຣນາຕິ ໄຂ ກິດຊຸ
ທິງຈິຕເຕມຕໍ ນ ໂຫຕິ ຕຣາຄໂຕ ປຣມຸມຣນາຕິ ໄຂ ກິດຊຸ ທິງຈິ-
ຕເຕມຕໍ ໂຫຕິ ຈ ນ ຈ ໂຫຕິ ຕຣາຄໂຕ ປຣມຸມຣນາຕິ ໄຂ ກິດຊຸ
ທິງຈິຕເຕມຕໍ ເນວ ໂຫຕິ ນ ນ ໂຫຕິ ຕຣາຄໂຕ ປຣມຸມຣນາຕິ ໄຂ
ກິດຊຸ ທິງຈິຕເຕມຕໍ ໑ ອສຸສຸຕວາ ກິດຊຸ ປຸຕຸຊຸໂນ ທິງຈິ ນປປຸຊາຣາຕິ
ທິງຈິສຸມຸທຍໍ ນປປຸຊາຣາຕິ ທິງຈິນິໂຣຊໍ ນປປຸຊາຣາຕິ ທິງຈິນິໂຣຊາມິນິ
ປຣິປທໍ ນປປຸຊາຣາຕິ ຕສຸສ ສ່າ ທິງຈິ ປວກຸຊມຕິ ໄສ່ ນ ປຣິ-
ມຸຈຸຈຕິ ສາຕິຍາ ສຣາຍ ມຣເນນ ໄສ່ເກຕິ ປຣິເທເວຕິ ທຸກເທຕິ ໂທມນສຸເສຕິ
ອຸປາຍາເສຕິ ນ ປຣິມຸຈຸຈຕິ ທຸກຊສຸມາຕິ ວາຟາມີ ໑ ສຸຕວາ ຈ ໄຂ
ກິດຊຸ ອຣິຍສ່າວໂກ ທິງຈິ ປຣາຣາຕິ ທິງຈິສຸມຸທຍໍ ປຣາຣາຕິ ທິງຈິນິໂຣຊໍ
ປຣາຣາຕິ ທິງຈິນິໂຣຊາມິນິ ປຣິປທໍ ປຣາຣາຕິ ຕສຸສ ສ່າ ທິງຈິ
ນິຣຸຊຸຜຕິ ໄສ່ ປຣິມຸຈຸຈຕິ ສາຕິຍາ ສຣາຍ ມຣເນນ ໄສ່ເກຕິ ປຣິເທເວຕິ

ทุกฺขเหหิ โทมนสฺสเหหิ อฺปายาเสหิ ปริมุจฺจติ ทฺวํขณฺมาติ วทามิ ฯ
 เหวํ ชานํ ไช ภิက္ขุ สฺสควา อริยสํวโก เหวํ ปสฺสํ โหติ ตถาคโค
 ปรมุมนรนาติมี น พฺยาโกโรติ น โหติ ตถาคโค ปรมุมนรนาติมี น
 พฺยาโกโรติ โหติ จ น จ โหติ ตถาคโค ปรมุมนรนาติมี น พฺยา-
 กโรติ เหว โหติ น น โหติ ตถาคโค ปรมุมนรนาติมี น พฺยาโกโรติ
 เหวํ ชานํ ไช ภิက္ขุ สฺสควา อริยสํวโก เหวํ ปสฺสํ เหวํ อพฺยา-
 กรณมฺโม โหติ อพฺยาโกตฺวตฺตฺตฺสฺส เหวํ ชานํ ไช ภิက္ขุ สฺสควา
 อริยสํวโก เหวํ ปสฺสํ นจฺจณมฺภติ น กมฺปติ น เวชฺชติ น สันนฺดาสํ
 อาปชฺชติ อพฺยาโกตฺวตฺตฺตฺสฺส ฯ โหติ ตถาคโค ปรมุมนรนาติ ไช ภิက္ขุ
 ตณฺหาตคเมตฺตํ สณฺณาคตคเมตฺตํ มณฺณิตคเมตฺตํ ปปฺปณฺจิตคเมตฺตํ อฺปาทาน-
 คตคเมตฺตํ วิปฺปญฺญิสาโร เอโส น โหติ ตถาคโค ปรมุมนรนาติ ไช
 ภิက္ขุ วิปฺปญฺญิสาโร เอโส โหติ จ น จ โหติ ตถาคโค ปรมุ-
 มรนาติ ไช ภิက္ขุ วิปฺปญฺญิสาโร เอโส เหว โหติ น น โหติ
 ตถาคโค ปรมุมนรนาติ ไช ภิက္ขุ วิปฺปญฺญิสาโร เอโส ฯ อสฺสสฺสควา
 ภิက္ขุ ปุณฺณชฺชโน วิปฺปญฺญิสาโร นปฺปชานาติ วิปฺปญฺญิสาโรสํมูหํ นปฺปชานาติ
 วิปฺปญฺญิสาโรนิโรธํ นปฺปชานาติ วิปฺปญฺญิสาโรนิโรธคามินิ ปญฺปิทํ นปฺปชานาติ
 ตสฺส สโธ วิปฺปญฺญิสาโร ปวทฺธมฺมติ สโธ น ปริมุจฺจติ ชาตียา ชราย
 มรณฺเนน สโธเกหิ ปริเทเวหิ ทฺวํขณฺมาติ โทมนสฺสเหหิ อฺปายาเสหิ น
 ปริมุจฺจติ ทฺวํขณฺมาติ วทามิ ฯ สฺสควา จ ไช ภิက္ขุ อริยสํวโก
 วิปฺปญฺญิสาโร ปชานาติ วิปฺปญฺญิสาโรสํมูหํ ปชานาติ วิปฺปญฺญิสาโรนิโรธํ

ปรณาคิ วิปฺปฏิสารนิโรธคามินี ปฏฺฐิพทํ ปรณาคิ ตสฺสํ โส วิป-
 ปรฺฐิสาโร นิรุชฺฌติ ฯ เป ฯ เอวํ ชานํ โห ภิက္ขุ สํคฺวา ขริยสํวโก
 เอวํ ปสฺสํ นจฺจนมฺภาติ น กมฺปติ น เวชติ น สํนฺตาสํ อปชฺชติ
 ขพฺยากคตฺตฺวสุ ฯ อยํ โห ภิက္ขุ เหตุํ ขยํ ปจฺจโย เยน สํคฺวโต
 ขริยสํวคสฺสํ วิจิกิจฺจนา นุปฺปชฺชติ ขพฺยากคตฺตฺวสุติ ฯ

[๕๒] สํคฺต จ ภิက္ขเว ปฺริสคฺคิโย เทเสสฺสํสํมิ อนุปาทา จ
 ปรีนินฺพพฺพํ ตํ สํคฺมาถ สํคฺกํ มนฺตโรโรธ ภาสึสฺสํสํมิติ ฯ เอวํ
 ภาณฺเตติ โห เต ภิက္ขุ ภคฺวโต ปจฺจสฺสํสํ ฯ ภคฺวา เขตฺทโวจ
 กคฺมา จ ภิက္ขเว สํคฺต ปฺริสคฺคิโย ยิธ ภิက္ขเว ภิက္ขุ เอวํ
 ปฏฺฐิพนฺโน โหติ โน จสฺสํ โน จ เม สึยา น ภวิสฺสํติ น เม
 ภวิสฺสํติ ยทคฺคิ ยํ ภฺวํ ตํ ปชฺหมํติ อฺนฺเปกฺขํ ปฏฺฐิภติ โส
 ภเว น รชฺชติ สํมฺภเว น สชฺชติ อคฺคฺคฺตฺวริ ปทํ สํนฺตํ สํมฺป-
 ปณฺณาย ปสฺสํติ คณฺจ ขวสฺสํ ปทํ น สํพฺเพน สํพฺพิ สํจฺฉิณคํ
 โหติ ตสฺสํ น สํพฺเพน สํพฺพิ มานานุสโย ปทํโน โหติ น สํพฺเพน
 สํพฺพิ ภวราคานุสโย ปทํโน โหติ น สํพฺเพน สํพฺพิ อวิชฺชานุสโย
 ปทํโน โหติ โส ปณฺจณฺนํ โอรฺมภาคิยานํ สณฺโณชฺชานํ ปริกฺขยา
 อนุตราปรีนินฺพพฺยํ โหติ เสยฺยถาปํ ภิက္ขเว ทิวสสํนฺตคฺเต อโยกปาเต
 หนฺนฺนฺมาเน ปฏฺฐิภา นิพฺพสฺสคฺคิควา นิพฺพายเยยฺย เอวเมว โห ภิက္ขเว
 ภิက္ขุ เอวํ ปฏฺฐิพนฺโน โหติ โน จสฺสํ โน จ เม สึยา น ภวิสฺสํติ
 น เม ภวิสฺสํติ ยทคฺคิ ยํ ภฺวํ ตํ ปชฺหมํติ อฺนฺเปกฺขํ ปฏฺฐิภติ โส

ภเว น รชชติ สัมภเว น สชชติ อคฺคฺคฺตวิ ปทํ สํคํ สัมมป-
 ปญฺญา ย สํสํติ ตณฺเฏ ชฺวสํสํ ปทํ น สํพฺเพน สํพทํ สจฺฉนิกตํ
 โหติ ตสฺสํ น สํพฺเพน สํพทํ มานานุสโย ปทํโน โหติ น สํพฺเพน
 สํพทํ ภวราคานุสโย ปทํโน โหติ น สํพฺเพน สํพทํ อวิชฺชานุสโย
 ปทํโน โหติ โส ปณฺจณฺเฏ โอรมภากิยานํ สณฺโณชานนํ ปริกฺขยา
 อนฺตรปารินิพฺพายํ โหติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ ปฏฺิปปนโน
 โหติ โน จสฺสํ โน จ เม สฺสียา น ภวิสฺสํติ น เม ภวิสฺสํติ
 ยทกฺคิ ยํ ภูตํ ตํ ปชหามํติ ชฺวเปกฺขํ ปฏฺิถกฺคิ โส ภเว น
 รชชติ สัมภเว น สชชติ อคฺคฺคฺตวิ ปทํ สํคํ สัมมปญฺญา
 ย สํสํติ ตณฺเฏ ชฺวสํสํ ปทํ น สํพฺเพน สํพทํ สจฺฉนิกตํ โหติ
 ตสฺสํ น สํพฺเพน สํพทํ มานานุสโย ปทํโน โหติ น สํพฺเพน สํพทํ
 ภวราคานุสโย ปทํโน โหติ น สํพฺเพน สํพทํ อวิชฺชานุสโย ปทํโน
 โหติ โส ปณฺจณฺเฏ โอรมภากิยานํ สณฺโณชานนํ ปริกฺขยา
 อนฺตรปารินิพฺพายํ โหติ เสงฺฆยถาภํ ภิกฺขเว ทิวสํสํคฺคเต
 อโยกปาเต หนฺตฺตมาเน ปปฺปฏิกา นิพฺพคฺคิตฺวา ชฺวปฺปคิตฺวา นิพฺพายะย
 เอวเมว
 โหติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ ปฏฺิปปนโน โหติ ฯ เปฯ โส ปณฺจณฺเฏ โอรม-
 ภากิยานํ สณฺโณชานนํ ปริกฺขยา อนฺตรปารินิพฺพายํ โหติ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ ปฏฺิปปนโน โหติ ฯ เปฯ โส ปณฺจณฺเฏ โอรมภากิ-
 ยานํ สณฺโณชานนํ ปริกฺขยา อนฺตรปารินิพฺพายํ โหติ เสงฺฆยถาภํ
 ภิกฺขเว ทิวสํสํคฺคเต อโยกปาเต หนฺตฺตมาเน ปปฺปฏิกา นิพฺพคฺคิตฺวา

อุปฺปตฺติวฺวา อุนฺนปฺหจฺจตฺถํ นิพฺพทาเยยฺย เอวเมว โห ภิภฺชเว ภิภฺช
 เอวํ ปฏฺฐิปนฺโน โหติ ๑ เป ๑ โส ปณฺณจฺจนํ โอรฺมภาคิยานํ สํญฺโฆ-
 ชนํ ปรีกฺขยา อุนฺนตราปรีนิพฺพายี โหติ ๑ อีธ ปน ภิภฺชเว
 ภิภฺช เอวํ ปฏฺฐิปนฺโน โหติ ๑ เป ๑ โส ปณฺณจฺจนํ โอรฺมภาคิยานํ
 สํญฺโฆชนํ ปรีกฺขยา อุนฺนปฺหจฺจปรีนิพฺพายี โหติ เสยฺยถาปี ภิภฺชเว
 ทิวสฺสํนฺนคฺคเต อโยกปาเต หนฺนมาเน ปปฺปฏฺฐิกา นิพฺพตฺติวฺวา อุปฺป-
 ตฺติวฺวา อุนฺนปฺหจฺจตฺถํ นิพฺพทาเยยฺย เอวเมว โห ภิภฺชเว ภิภฺช เอวํ ปฏฺฐิปนฺโน
 โหติ ๑ เป ๑ โส ปณฺณจฺจนํ โอรฺมภาคิยานํ สํญฺโฆชนํ ปรีกฺขยา
 อุนฺนปฺหจฺจปรีนิพฺพายี โหติ ๑ อีธ ปน ภิภฺชเว ภิภฺช เอวํ ปฏฺฐิปนฺโน
 โหติ ๑ เป ๑ โส ปณฺณจฺจนํ โอรฺมภาคิยานํ สํญฺโฆชนํ ปรีกฺขยา
 อสงฺขารปรีนิพฺพายี โหติ เสยฺยถาปี ภิภฺชเว ทิวสฺสํนฺนคฺคเต อโย-
 กปาเต หนฺนมาเน ปปฺปฏฺฐิกา นิพฺพตฺติวฺวา อุปฺปตฺติวฺวา ปรีคฺค-
 ตินฺนปฺนฺเช วา กฏฺฐจฺปฺนฺเช วา นีปเตยฺย สํ ตคฺค อคฺคิมฺมี ชนฺนเยย
 ชุมฺมิมฺมี ชนฺนเยย อคฺคิมฺมี ชนฺนคฺวา ชุมฺมิมฺมี ชนฺนคฺวา คเมว ปรีคฺค-
 ตินฺนปฺนฺชํ วา กฏฺฐจฺปฺนฺชํ วา ปรียาทียิตฺวา อนาหารา นิพฺพทาเยยฺย
 เอวเมว โห ภิภฺชเว ภิภฺช เอวํ ปฏฺฐิปนฺโน โหติ ๑ เป ๑ โส ปณฺณจฺจนํ
 โอรฺมภาคิยานํ สํญฺโฆชนํ ปรีกฺขยา อสงฺขารปรีนิพฺพายี โหติ ๑ อีธ
 ปน ภิภฺชเว ภิภฺช เอวํ ปฏฺฐิปนฺโน โหติ ๑ เป ๑ โส ปณฺณจฺจนํ โอรฺม-
 ภาคิยานํ สํญฺโฆชนํ ปรีกฺขยา อสงฺขารปรีนิพฺพายี โหติ เสยฺยถาปี
 ภิภฺชเว ทิวสฺสํนฺนคฺคเต อโยกปาเต หนฺนมาเน ปปฺปฏฺฐิกา นิพฺพตฺติวฺวา

อุปัชฌายา วิปัสสิ อธิษฐานวา กุญฺญปฺปญฺเช วา นิเปเตยฺย ถ้า
 ศคฺค อคฺคิมฺมี ชเนยฺย ชุมฺมมฺมี ชเนยฺย อคฺคิมฺมี ชเนตฺวา ชุมฺมมฺมี
 ชเนตฺวา ศเมว วิปัสสิ อธิษฐานวา กุญฺญปฺปญฺช วา ปริยาทิตฺตฺวา
 อนาหารา นิพฺพาเยยฺย เอวเมว โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ ปฏฺิปปนฺโน
 โหติ ฯ เปฯ โส ปณฺญานํ โอรมภาคิยานํ สํวโลชนนํ ปริกฺขยา
 สํสฺซาวารินิพฺพายี โหติ ฯ อธิฯ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ ปฏฺิปปนฺโน
 โหติ ฯ เปฯ โส ปณฺญานํ โอรมภาคิยานํ สํวโลชนนํ ปริกฺขยา
 อุตฺตรโงฺสโติ โหติ อภินฺนุจฺจํ เสงฺขยถามี ภิกฺขเว ทิวสํสํนฺตฺตฺเต
 อโยกปาเต หนฺตฺวาเน ปปฺปฏฺิกา นิพฺพตฺติตฺตฺวา อุปัชฌายา มหนฺเต
 อธิษฐานวา กุญฺญปฺปญฺเช วา นิเปเตยฺย ถ้า ศคฺค อคฺคิมฺมี ชเนยฺย
 ชุมฺมมฺมี ชเนยฺย อคฺคิมฺมี ชเนตฺวา ชุมฺมมฺมี ชเนตฺวา อธิษฐานวา
 กุญฺญปฺปญฺช วา ปริยาทิตฺตฺวา ศจฺจณฺมี ทฺเหยยฺ ทายมฺมี ทฺเหยยฺ ศจ-
 จณฺมี ทฺหิตฺตฺวา ทายมฺมี ทฺหิตฺตฺวา หริตฺนํ วา เสงฺถนํ วา อุตฺตกนํ
 วา รณณํ วา ฐมฺภิกํ อากมฺม อนาหารา นิพฺพาเยยฺย เอวเมว
 โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ ปฏฺิปปนฺโน โหติ ฯ เปฯ โส ปณฺญานํ โอรม-
 ภาคิยานํ สํวโลชนนํ ปริกฺขยา อุตฺตรโงฺสโติ โหติ อภินฺนุจฺจํ ฯ
 อธิฯ ภิกฺขเว สคฺค ปุริสคฺคิโย ฯ กถณฺจ ภิกฺขเว อนฺนปาทา ปริ-
 นิพฺพานํ อธิฯ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ ปฏฺิปปนฺโน โหติ โน จสฺส
 โน จ เม สฺสยา น ภวิสฺสตี น เม ภวิสฺสตี ยทฺตฺติ ยํ ภฺตํ ตํ
 ปสฺสามํติ อุเปกฺขํ ปฏฺิธมฺติ โส ภเว น รชฺชติ สํภเว น สรชฺชติ

อตุตฺตคฺคิ ปทํ สํนํคํ สํมมปฺปณฺณาย ปสฺสตี คณฺจ ขวสฺสํ ปทํ
 สพุเพน สพุพํ สจฺจนิกตํ โหติ ตสฺสํ สพุเพน สพุพํ มานานุสโย ปทீโน
 โหติ สพุเพน สพุพํ ภวราคานุสโย ปทீโน โหติ สพุเพน สพุพํ อวิชฺ-
 ชานุสโย ปทீโน โหติ โส อาสวานํ ขยา ฯ เปฯ สจฺจนิกตฺวา อุပ-
 สมฺปชฺช วิหริตี อิทํ วุจฺจตี ภิกฺขเว อนุปาทา ปรินิพฺพานํ ฯ ยีมา
 ไช ภิกฺขเว สคฺคต ပြိສคຕိယ อนุปาทา จ ပರಿນิพพานนฺတိ ฯ

[๕๓] เขกั สัมมัย ภคชา วาซคเห วิหรติ คิซฺฌณฺฏฐะ ปทุรเต ฯ
 ธถโฆ เทว เทวตา อภิกฺกนฺตาย วตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวตถ-
 กปฺปํ คิซฺฌณฺฏฐํ โยภาเสตฺวา เยน ภคชา เตนฺอุปสงฺกมัสฺสุ อฺอุปสงฺ-
 กมิตฺวา ภคณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ อฏฺฐังสุ เขกมณฺตํ จิตา
 โฆ เอกา เทวตา ภคณฺตํ เขตทโวจ เขตา ภนฺเต ภิกฺขุณฺโณ
 วิมุตฺตาคิ อปฺปวา เทวตา ภคณฺตํ เขตทโวจ เขตา ภนฺเต
 อญฺเปทิสฺเสสา สํวิมุตฺตาคิ อิทมโวจํ ตา เทวตา สมนฺนุเป โสตฺถา
 อโหสิ ธถโฆ ตา เทวตา สมนฺนุเป โสตฺถาคิ ภคณฺตํ อภิวา-
 เทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺถเวณฺตรชายัสฺสุ ฯ ธถโฆ ภคชา ตสฺสุสา
 วตฺติยา อจฺจเยน ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิมํ ภิกฺขเว วตฺติ เทว
 เทวตา อภิกฺกนฺตาย วตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวตถกปฺปํ คิซฺฌณฺฏฐํ
 โยภาเสตฺวา เยนหา เตนฺอุปสงฺกมัสฺสุ อฺอุปสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมณฺตํ อฏฺฐังสุ เขกมณฺตํ จิตา โฆ ภิกฺขเว เอกา เทวตา มํ
 เขตทโวจ เขตา ภนฺเต ภิกฺขุณฺโณ วิมุตฺตาคิ อปฺปวา เทวตา มํ

เขตทโวจ เขตคำ ภานุเต อนุปาทิเสสสา สัจจิมุคตาคิ อิทมโวจ
 ภิกขเว คา เทวตา อิทํ วตฺตวา มํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
 ตตฺถเกวนฺตรชาธิสฺสูติ ฯ เตน ไซ ปเน สมนฺเยน อายสฺสุมา มหาโมคฺคตฺตนา
 ภควโต อวิหฺรเว นิเสฺฐนฺโน โหติ อถไซ อายสฺสสมโต มหาโมคฺคตฺ-
 ตนาเสสฺส เขตทโหสิ กตเมสํนํ ไซ เทวานํ เขวํ ญาณํ โหติ
 สัจฺจปาติเสสเส วา สัจฺจปาติเสสฺสสิ อนุปาทิเสสเส วา อนุปาทิเสสฺสิติ ฯ
 เตน ไซ ปเน สมนฺเยน ติสฺสุโส นาม ภิกขุ ขรฺยา กาสถโต อญฺเญศฺร
 พฺรหฺมาโตกํ อุปปन्नฺโน โหติ ตตฺถาปิ นํ เขวํ ชาเนนฺติ ติสฺสุโส
 พฺรหฺมา มหิตฺธิโก มหานุภาโวติ ฯ อถไซ อายสฺสุมา มหาโมคฺคตฺตนา
 เสยฺยถาปิ นาม พลฺลา ปุริโส สมนฺนิเวชิตํ วา พารํ ปสาเวยฺย
 ปสาเวติ วา พารํ สมนฺนิเวชยฺย เขวเมว คิञฺชณฺฏญฺเญ ปพฺพเต
 อนฺตรหิตโต ตสฺสํ พฺรหฺมาโตเก ปาตุโหสิ ฯ อทฺทสา ไซ ติสฺสุโส
 พฺรหฺมา อายสฺสมนฺตํ มหาโมคฺคตฺตนาํ ทฺวโรตฺว อากฺขณฺตํ ทิสฺสุวา
 อายสฺสมนฺตํ มหาโมคฺคตฺตนาํ เขตทโวจ เขหิ ไซ มารีสฺส โมคฺ-
 คตฺตนา สฺวาคคํ มารีสฺส โมคฺคตฺตนา จิรสฺส ไซ มารีสฺส โมคฺคตฺตนา
 อิมํ ปริยายมกาสิ ยทิตํ อิชาคมนาย นิสฺสํท มารีสฺส โมคฺคตฺตนา
 อิทมาสนํ ปญฺเญตฺตุนฺติ ฯ นิสฺสํท ไซ อายสฺสุมา มหาโมคฺคตฺตนา
 ปญฺเญตฺเต อาสเน ฯ ติสฺสุโสปิ ไซ พฺรหฺมา อายสฺสมนฺตํ มหาโมคฺคตฺ-
 ตนาํ อภิวาเทตฺวา เขมมนฺตํ นิสฺสํท ฯ เขมมนฺตํ นิเสฺฐนฺโน ไซ ติสฺสุสฺส
 พฺรหฺมานํ อายสฺสุมา มหาโมคฺคตฺตนา เขตทโวจ กตเมสํนํ ไซ

ติสฺส เทวานํ เอวํ ฌานํ โหติ สํอุปาธิเสสเส วา สํอุปาธิเสสโสติ
 อญฺอุปาธิเสสเส วา อญฺอุปาธิเสสโสติ ฯ พุทฺธมกาทิกานํ โข มารีสํ โมคฺ-
 คตฺถานํ เทวานํ เอวํ ฌานํ โหติ สํอุปาธิเสสเส วา สํอุปาธิเสสโสติ
 อญฺอุปาธิเสสเส วา อญฺอุปาธิเสสโสติ ฯ สํพุทฺธมกาทิกานํ โข ติสฺสํ พุทฺธม-
 กาทิกานํ เทวานํ เอวํ ฌานํ โหติ สํอุปาธิเสสเส วา สํอุปาธิเสสโสติ
 อญฺอุปาธิเสสเส วา อญฺอุปาธิเสสโสติ ฯ น โข มารีสํ โมคฺคตฺถานํ สํพุทฺธ-
 พุทฺธมกาทิกานํ เทวานํ เอวํ ฌานํ โหติ สํอุปาธิเสสเส วา สํอุปาธิเสสโสติ
 อญฺอุปาธิเสสเส วา อญฺอุปาธิเสสโสติ เย โข เต มารีสํ โมคฺคตฺถานํ
 พุทฺธมกาทิกา เทวา พุทฺธมเน อายุนา สํนุคฺคจฺจา พุทฺธมเน วณฺณเน
 พุทฺธมเน สฺสเน พุทฺธมเน ยเสนํ พุทฺธมเน อาริปปเตยฺเยเน สํนุคฺคจฺจา ติสฺสํ
 จ อคฺคตฺวิ นิสฺสํสรวณํ ยถาภูตํ ปชานเนติ เตสํ น เอวํ ฌานํ โหติ
 สํอุปาธิเสสเส วา สํอุปาธิเสสโสติ อญฺอุปาธิเสสเส วา อญฺอุปาธิเสสโสติ
 เย จ โข เต มารีสํ โมคฺคตฺถานํ พุทฺธมกาทิกา เทวา พุทฺธมเน
 อายุนา สํนุคฺคจฺจา พุทฺธมเน วณฺณเน พุทฺธมเน สฺสเน พุทฺธมเน
 ยเสนํ พุทฺธมเน อาริปปเตยฺเยเน สํนุคฺคจฺจา ติสฺสํ จ อคฺคตฺวิ นิสฺสํสรวณํ
 ยถาภูตํ ปชานเนติ เตสํ เอวํ ฌานํ โหติ สํอุปาธิเสสเส วา
 สํอุปาธิเสสโสติ อญฺอุปาธิเสสเส วา อญฺอุปาธิเสสโสติ ยิธ มารีสํ
 โมคฺคตฺถานํ ภิกฺขุ อุกฺกโตภาควิมฺบุตฺโต โหติ ตเมเน เต เทวา
 เอวํ ชานเนติ ยมํ โข อายสฺมา อุกฺกโตภาควิมฺบุตฺโต ยาวสฺสํ
 กายํ จสฺสํตี คาวํ นํ ททฺธาเนติ เทวมนุสฺสํสา กายสฺสํ เกทา น นํ

ทกฺขนฺติ เทวมนุสฺสํคํ เอวมํ ปิ โห มรุตํ โมคฺคตฺตํ เคสํ
 เทวานํ ฌานํ โหติ อนุปาทิสฺเส วา อนุปาทิสฺสํ อธิ ปน
 มรุตํ โมคฺคตฺตํ ภิกฺขุ ปญฺญาวิมฺบุตํ โหติ ตเมนํ เค
 เทวา เอวํ ฌานนฺติ อयํ โห อายสฺมา ปญฺญาวิมฺบุตํ ยาวสฺส
 กาโย จสฺสํ คาว นํ ทกฺขนฺติ เทวมนุสฺสํ กายสฺส เกทา น น
 ทกฺขนฺติ เทวมนุสฺสํคํ เอวมํ ปิ โห มรุตํ โมคฺคตฺตํ เคสํ
 เทวานํ ฌานํ โหติ อนุปาทิสฺเส วา อนุปาทิสฺสํ อธิ ปน
 มรุตํ โมคฺคตฺตํ ภิกฺขุ กายสฺส โหติ ตเมนํ เค เทวา เอวํ
 ฌานนฺติ อयํ โห อายสฺมา กายสฺส อปฺเปวณาม อายมาสฺมา
 อนฺโตมิกานิ เสนาสนานิ ปฏิสฺสวมาโน กตฺถาณมิตฺเต ภชมาโน อธิ
 ฌานนํ สมนฺนายนมาโน ยสฺสํ กตฺถา สมนฺนายน อคฺคา
 อนคฺคา ปพฺพชฺช ตทณฺคตฺตํ พุทฺธมจฺฉริยปริโยสา
 สยํ อภินฺน สจฺฉนฺตํ อปฺเปวณาม อายมาสฺมา อธิ
 มรุตํ โมคฺคตฺตํ เคสํ เทวานํ ฌานํ โหติ สจฺฉนฺตํ วา
 สจฺฉนฺตํ อธิ ปน มรุตํ โมคฺคตฺตํ ภิกฺขุ ฌานนํ ปฏิสฺสว
 โหติ ๑ ๒ ๓ สจฺฉนฺตํ โหติ ตเมนํ เค
 เทวา เอวํ ฌานนฺติ อยํ โห อายสฺมา ฌานนํ อปฺเปว
 อายมาสฺมา อนฺโตมิกานิ เสนาสนานิ ปฏิสฺสวมาโน กตฺถาณมิตฺเต
 ภชมาโน อธิ ฌานนํ สมนฺนายนมาโน ยสฺสํ กตฺถา สมนฺนายน
 อคฺคา อนคฺคา ปพฺพชฺช ตทณฺคตฺตํ พุทฺธมจฺฉริยปริโยสา

ทิจฺจเจว ชมฺเม ฌยํ อภิญฺญา สจฺฉนิกคฺวา อฺปสฺมปชฺช วิหเรยฺยาติ
 เอมุเป โข มาริธํ โมคฺคตฺถาเน เตสํ เทวานํ ฌาณํ โหติ สอฺปาธิ-
 เตสํ วา สอฺปาธิเตสํติ ๑ อถโฆ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺถาโน ทิสฺสํสฺส
 พุรฺหมุโน ภาสีคํ อภินนฺทิตฺวา อนฺโมทิตฺวา เสยฺยถาเป นาม พทฺวา
 ปุริโส สมนฺนิชิตํ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาวิตํ วา พาทํ สมนฺนิช-
 เยยฺย เอมเมว พุรฺหมโถเก อนฺตรหิโต คิซฺฌณฺฏเย ปพฺพเต
 ปาตุโรหิ อถโฆ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺถาโน เยน ภควา เตนฺป-
 สงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ นิสฺสีทิ
 เอกมณฺตํ นิสฺสินฺโน โข อายสฺมา มหาโมคฺคตฺถาโน ยาวตฺตโก อโหสิ
 ทิสฺสํเสน พุรฺหมนา สจฺฉํ กถาสฺสวาโป ตํ สพฺพํ ภควโต อโวจฺเจสิ ๑
 น หิ ปน เต โมคฺคตฺถาเน ทิสฺสํ พุรฺหมนา สจฺจํ อนิมนฺตวิหารี
 ปุคฺคํ เทเสสํติ ๑ เอตสฺส ภควา กาโล เอตสฺส สจฺจํ กาโล ยํ
 ภควา สจฺจํ อนิมนฺตวิหารี ปุคฺคํ เทเสยฺย ภควโต สจฺจํ ภิกฺขุ
 ชาเวสฺสํนฺตํติ ๑ เตนฺหิ โมคฺคตฺถาเน สจฺจาหิ ฌาณํ มนสิการา
 ภาสีสฺสํนฺตํติ ๑ เอวํ ภาเนติ โข อายสฺมา มหาโมคฺคตฺถาโน ภควโต
 ปจฺจุสฺสํติ ๑ ภควา เอตทโวจ อิทฺธ โมคฺคตฺถาเน ภิกฺขุ สพฺพนิมนฺตานิ
 ขมนสิการา อนิมนฺตํ เจโตสฺมาธิ อฺปสฺมปชฺช วิหริติ ตเมนนํ
 เต เทวา เอวํ ชาเนติ ขยํ โข อายสฺมา สพฺพนิมนฺตานิ
 ขมนสิการา อนิมนฺตํ เจโตสฺมาธิ อฺปสฺมปชฺช วิหริติ อปฺเปวณาม
 ขยมายสฺมา อนฺโตมิกานิ เสนาสฺนานิ ปฏฺิเสวมาโน กตฺถาณมิตฺเต

ภษมาโน อีนุทริยานิ สมนุณานยมาโน ยสฺสํตฺถาย กุตปฺปฺตฺตา สํมุตฺเทว
อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชติ ตทฺถนฺตฺตฺวํ พฺรหฺมจฺริยปรีโยสํ
ทิฏฺฐเจว ชมฺเม สํ ยํ อภิณฺเณว สจฺจํคิณฺตฺวา อฺปสํมปชฺช วิหเรยฺยาติ
เชวํ โช โมคฺคตฺถานํ เคสํ เทวานํ ฌานํ โหติ สอฺปาทิเสสํ ภา
สอฺปาทิเสสํติ ๑

[๕๔] เอกํ สมนํ ภคฺวา เวสํติยํ วิหริติ มหาเวเน ญฺญาการสา-
ถายํ ๑ อถ โช สํโห เสนาปติ เยน ภคฺวา เตนฺนปสฺสงฺกมิมิ อฺปสฺสงฺก-
มิตฺวา ภคฺวณฺตํ อภิเวทิตฺวา เอกมณฺตํ นิสฺสีติ เอกมณฺตํ นิสินฺโน
โช สํโห เสนาปติ ภคฺวณฺตํ เอตทฺวโจ สํกฺกา นุ โช ภาเน
สํทฺธิฏฺฐิจิํ ทานนํ ปณฺณวาเปตฺตุนฺติ ๑ เตนฺนหิ สํโห คณฺเณเวตฺถ
ปฏฺธิปฺปฺนฺตฺตฺสํมิ ยถา เค ชเมยฺย ตถา นํ พฺยาการเยยฺยาตี ตํ
กํ มณฺเณสิ สํโห อิศฺสํ เทว ปฺริสา เอโก ปฺริโส อสฺสํทฺโข
มจฺจํ กทริโย ปรีภาสโก เอโก ปฺริโส สํทฺโข ทานปติ อนฺนปฺปทา-
นโร ตํ กํ มณฺเณสิ สํโห กํ นุ โช อรหํโถ ปจฺมํ
อนฺนํปฺนฺตา อนฺนํมฺเปยฺยํ โย ภาโส ปฺริโส อสฺสํทฺโข มจฺจํ
กทริโย ปรีภาสโก โย ภาโส ปฺริโส สํทฺโข ทานปติ อนฺนปฺปทา-
นโรติ ๑ โย โส ภาเน ปฺริโส อสฺสํทฺโข มจฺจํ กทริโย ปรีภาสโก
กิณฺตํ อรหํโถ ปจฺมํ อนฺนํปฺนฺตา อนฺนํมฺเปยฺยํ โย จ โช
โส ภาเน ปฺริโส สํทฺโข ทานปติ อนฺนปฺปทานโร คณฺเณว อรหํโถ
ปจฺมํ อนฺนํปฺนฺตา อนฺนํมฺเปยฺยํ ๑ ตํ กํ มณฺเณสิ สํโห กํ นุ

โห อรหุโต ปจฺมํ อปฺสงฺกมฺนฺตา อปฺสงฺกเมยฺยํ โย วา โส
 ปุริโส อสฺสํทฺโห มจฺฉรํ กทริโย ปรีภาสโก โย วา โส ปุริโส
 สฺทฺโห ทานปติ อนุปฺปทานวโรตฺติ ฯ โย โส ภาณเต ปุริโส อสฺสํทฺโห
 มจฺฉรํ กทริโย ปรีภาสโก กิณฺตํ อรหุโต ปจฺมํ อปฺสงฺกมฺนฺตา
 อปฺสงฺกมฺิสฺสํสํสํ โย จ โห โส ภาณเต ปุริโส สฺทฺโห ทานปติ
 อนุปฺปทานวโร ตณฺเฑว อรหุโต ปจฺมํ อปฺสงฺกมฺนฺตา อปฺสงฺกเมยฺยํ ฯ
 ตํ กิ มณฺเฑสิ สํสํ กสฺสํ นุ โห อรหุโต ปจฺมํ ปฏิกุคฺคณฺหา
 ปฏิกุคฺคณฺเหยฺยํ โย วา โส ปุริโส อสฺสํทฺโห มจฺฉรํ กทริโย
 ปรีภาสโก โย วา โส ปุริโส สฺทฺโห ทานปติ อนุปฺปทานวโรตฺติ ฯ
 โย โส ภาณเต ปุริโส อสฺสํทฺโห มจฺฉรํ กทริโย ปรีภาสโก กิ
 ตสฺสํ อรหุโต ปจฺมํ ปฏิกุคฺคณฺหา ปฏิกุคฺคณฺหิสฺสํสํ โย จ
 โห โส ภาณเต ปุริโส สฺทฺโห ทานปติ อนุปฺปทานวโร ตณฺเฑว
 อรหุโต ปจฺมํ ปฏิกุคฺคณฺหา ปฏิกุคฺคณฺเหยฺยํ ฯ ตํ กิ มณฺเฑสิ
 สํสํ กสฺสํ นุ โห อรหุโต ปจฺมํ ชมฺมํ เทเสฺนฺโต เทเสฺยฺยํ
 โย วา โส ปุริโส อสฺสํทฺโห มจฺฉรํ กทริโย ปรีภาสโก โย วา
 โส ปุริโส สฺทฺโห ทานปติ อนุปฺปทานวโรตฺติ ฯ โย โส ภาณเต ปุริโส
 อสฺสํทฺโห มจฺฉรํ กทริโย ปรีภาสโก กิ ตสฺสํ อรหุโต ปจฺมํ ชมฺมํ
 เทเสฺนฺตา เทเสฺสํสํ โย จ โห โส ภาณเต ปุริโส สฺทฺโห
 ทานปติ อนุปฺปทานวโร ตสฺสํว อรหุโต ปจฺมํ ชมฺมํ เทเสฺนฺตา

เทศะยุมฺ ๑ คํ กิ มณฺเณสํ สํหํ กสฺสํ นุ โห กตฺยาณํ กิตฺติ-
 สทฺโท อพฺภุคฺคจฺเจยฺย โย วา โส ปุริโส อสฺสํทฺโห มจฺฉวี
 กทริโย ปริภาสโก โย วา โส ปุริโส สทฺโห ทานเปติ อนุปฺปทาน-
 วัตติ ๑ โย โส ภาณเต ปุริโส อสฺสํทฺโห มจฺฉวี กทริโย ปริภาสโก
 กิ คสฺสํ กตฺยาณํ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคจฺฉิสฺสํติ โย ๑ โห โส
 ภาณเต ปุริโส สทฺโห ทานเปติ อนุปฺปทานวัตติ คสฺสํทฺโห กตฺยาณํ
 กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคจฺเจยฺย ๑ คํ กิ มณฺเณสํ สํหํ โโก นุ โห
 ยณฺเณทว ปริสํ อุปสํกฺกเมยฺย ยถิ ขตฺติยปริสํ ยถิ พฺราหฺมณปริสํ
 ยถิ คหปติปริสํ ยถิ สมนฺณปริสํ วิสํวโร อุปสํกฺกเมยฺย อมฺงฺกุฏโต
 โย วา โส ปุริโส อสฺสํทฺโห มจฺฉวี กทริโย ปริภาสโก โย วา
 โส ปุริโส สทฺโห ทานเปติ อนุปฺปทานวัตติ ๑ โย โส ภาณเต ปุริโส
 อสฺสํทฺโห มจฺฉวี กทริโย ปริภาสโก กิ โส ยณฺเณทว ปริสํ
 อุปสํกฺกมิสฺสํติ ยถิ ขตฺติยปริสํ ยถิ พฺราหฺมณปริสํ ยถิ คหปติปริสํ
 ยถิ สมนฺณปริสํ วิสํวโร อุปสํกฺกมิสฺสํติ อมฺงฺกุฏโต โย ๑ โห
 โส ภาณเต ปุริโส สทฺโห ทานเปติ อนุปฺปทานวัตติ โส ยณฺเณทว
 ปริสํ อุปสํกฺกเมยฺย ยถิ ขตฺติยปริสํ ยถิ พฺราหฺมณปริสํ ยถิ
 คหปติปริสํ ยถิ สมนฺณปริสํ วิสํวโร อุปสํกฺกเมยฺย อมฺงฺกุฏโต ๑
 คํ กิ มณฺเณสํ สํหํ โโก นุ โห กายสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา
 สฺสคฺคิ สคฺคํ โดกํ อุปปชฺเชยฺย โย ๑ วา โส ปุริโส อสฺสํทฺโห
 มจฺฉวี กทริโย ปริภาสโก โย วา โส ปุริโส สทฺโห ทานเปติ

อนุปุพพทานโรตติ ฯ โย โส ภาเนเต ปุริโส อสฺสทฺโฆ มจฺจนี กทริโย
 ปริภาสโก ทิ โส ภาณสฺส เภทา ปรมมฺวณนา สฺสคฺคิ สฺสคฺคํ โดกํ
 อุปปชฺชิสฺสตีติ โย จ โฆ โส ภาเนเต ปุริโส สทฺโฆ ทาเนปติ
 อนุปุพพทานโรติ โส ภาณสฺส เภทา ปรมมฺวณนา สฺสคฺคิ สฺสคฺคํ โดกํ
 อุปปชฺชเสยฺย ยานํมาเน ภาเนเต ภควตา ณ สํวิทฺธิจิกานิ ทานผลานิ
 อกฺขาคานิ นาทํ เขตฺตถ ภควโต สทฺธธาย คจฺจนานิ อหํปี เอตานิ
 ชานานิ อหํ ภาเนเต ทายโก ทานปติ มํ อรหนฺโต ปจฺมํ อนุกม-
 ปเนตา อนุกมปเนติ อหํ ภาเนเต ทายโก ทานปติ มํ อรหนฺโต
 ปจฺมํ อุปสงฺกมเนตา อุปสงฺกมเนติ อหํ ภาเนเต ทายโก ทานปติ
 มยฺหํ อรหนฺโต ปจฺมํ ปฏิกคณฺหนฺตา ปฏิกคณฺหนฺติ อหํ ภาเนเต
 ทายโก ทานปติ มยฺหํ อรหนฺโต ปจฺมํ ชมฺมํ เทเสนฺดา เทเสนฺติ
 อหํ ภาเนเต ทายโก ทานปติ มยฺหํ กถฺยาณ กิตฺติสทฺโฆ อพฺพคฺคโต
 สํโห เสนาปติ ทายโก ทานปติ สจฺจปฏฺฐจาทิ อหํ ภาเนเต ทายโก
 ทานปติ ยณฺณเทว ปริสํ อุปสงฺกมามิ ยทิ ชตฺตยปริสํ ยทิ พฺวา-
 รมณปริสํ ยทิ คหปติปริสํ ยทิ สมนปริสํ วิสารโท อุปสงฺกมามิ
 อมจฺจกฺกโต ยานํมาเน ภาเนเต ภควตา ณ สํวิทฺธิจิกานิ ทานผลานิ
 อกฺขาคานิ นาทํ เขตฺตถ ภควโต สทฺธธาย คจฺจนานิ อหํปี เอตานิ
 ชานานิ ยณฺจ โฆ มํ ภควา เอวมาห ทายโก สํโห ทานปติ
 ภาณสฺส เภทา ปรมมฺวณนา สฺสคฺคิ สฺสคฺคํ โดกํ อุปปชฺชตีติ เอตานิ น
 ชานานิ เขตฺตถ จ ปณาทํ ภควโต สทฺธธาย คจฺจนานิ ฯ เอวเมตํ

๘๔ สุตตฺถนคปฺปิฏเก อํกุตฺตฺตฺวณิกายສຸສ ສຸຕຕກນີປາໂຕ [໕໕]

ສັຮ ເວເມຕັ ສັຮ ທາຍໂກ ສັຮ ທານປຕິ ກາຍສຸສ ເກຫາ ປຣມຸມຣຣນາ
ສຸຕຕິ ສຸຕຕັ ໂຕຕິ ອຸປປຣຸຣຕຕິ ॥

[໕໕] ຈຕຸຕາຣິມານີ ກິກຸຊເວ ຕຣາຄຕສຸສ ອຣກຸເຢຍຢານີ ຕັຮິ ຈ
ອນຸປວຣຸໄສ ॥ ກຕມານີ ຈຕຸຕາຣິ ຕຣາຄຕສຸສ ອຣກຸເຢຍຢານີ ປຣິສຸທຸຊ-
ກາຍສຸມາຈາໂຣ ກິກຸຊເວ ຕຣາຄໂຕ ນຕຸຕິ ຕຣາຄຕສຸສ ກາຍທຸຈຸຈຣິຕັ
ຍໍ ຕຣາຄໂຕ ກຸເຢຍຢ ມາ ເມ ອິທໍ ປໂຣ ອຣຸຣາສັຕິ ປຣິສຸທຸຊ-
ຈັສມາຈາໂຣ ກິກຸຊເວ ຕຣາຄໂຕ ນຕຸຕິ ຕຣາຄຕສຸສ ວຈັທຸຈຸຈຣິຕັ ຍໍ
ຕຣາຄໂຕ ກຸເຢຍຢ ມາ ເມ ອິທໍ ປໂຣ ອຣຸຣາສັຕິ ປຣິສຸທຸຊມໂນສ-
ມາຈາໂຣ ກິກຸຊເວ ຕຣາຄໂຕ ນຕຸຕິ ຕຣາຄຕສຸສ ມໂນທຸຈຸຈຣິຕັ ຍໍ
ຕຣາຄໂຕ ກຸເຢຍຢ ມາ ເມ ອິທໍ ປໂຣ ອຣຸຣາສັຕິ ປຣິສຸທຸຊາຊັໂວ
ກິກຸຊເວ ຕຣາຄໂຕ ນຕຸຕິ ຕຣາຄຕສຸສ ມິຈຸຣາອາຊັໂວ ຍໍ ຕຣາຄໂຕ
ກຸເຢຍຢ ມາ ເມ ອິທໍ ປໂຣ ອຣຸຣາສັຕິ ອິມານີ ຈຕຸຕາຣິ ຕຣາຄຕສຸສ
ອຣກຸເຢຍຢານີ ॥ ກຕເມຕິ ຕັຮິ ອນຸປວຣຸໄສ ສຸວາກຸຊາຕຣມໂມ ກິກຸຊເວ
ຕຣາຄໂຕ ຕຕຸຣ ວຕ ມໍ ສມໂນ ວາ ພຸຣາຮຸມໂນ ວາ ທໂວ ວາ
ມາໂຣ ວາ ພຸຣຸມາ ວາ ໂກຈິ ວາ ໂຕກສຸມິ ສຸຮຸມເມນ ປຣິໄຈເທສຸສຕິ
ອິຕິປິ ຕວໍ ນ ສຸວາກຸຊາຕຣມໂມຕິ ນິມິຕຸຕເມຕໍ ກິກຸຊເວ ນ ສມນຸປສຸ-
ສາມີ ເອຕໍປຸ ກິກຸຊເວ ນິມິຕຸຕໍ ອສມນຸປສຸສນໂຕ ເຊມປປຕໂຕ
ອກຸຍປປຕໂຕ ເວສາຣຸຊປປຕໂຕ ວິຮາມີ ສຸປຸຣຸຣຸຕຸຕາ ໄໂ ປນ ເມ
ກິກຸຊເວ ສາວກາ ນິຸພານຄາມີນີ ປຣິປທາ ຍຄາ ປຣິປທຸນາ ມມ
ສາວກາ ອາສວານໍ ຂຢາ ອນາສວໍ ເຈໂຕວິມຸຕຸຕໍ ປຸຣຸຣາວິມຸຕຸຕໍ ທິຣຸເຈວ

รมฺเม สยํ อภิญญา สจฺจณิกคฺคา อปฺสํมฺปชฺช วิหรนฺติ ตตฺร วต
 มํ สมนฺโน วา พุราหฺมณฺโน วา เทโว วา มาโร วา พุรฺรหฺมา วา โกจิ
 วา โลกสฺมึ สหฺมมฺเมเน ปฏฺฐิจฺเจตฺสสฺสตี อิติปิ เต น สปฺปนฺนคฺคา
 สํวกานํ นิพฺพานคามินี ปฏฺฐิพา ยถา ปฏฺฐิพฺพนา ทว สํวกา
 อาสฺวานํ ขยา ฯ เป ฯ สจฺจณิกคฺคา อปฺสํมฺปชฺช วิหรนฺตฺติ นิमितฺต-
 ตเมตํ ภิกฺขเว น สมนุสฺสํสามิ เอตํปํ ภิกฺขเว นิमितฺตํ
 อสมนุสฺสํสนฺโต เขมปฺปคฺโค อภยปฺปคฺโค เวสํรชฺชปฺปคฺโค วิหรามิ
 อนนฺกสฺตา โห ปน เม ภิกฺขเว สํวกปริสา อาสฺวานํ ขยา ฯ เป ฯ
 สจฺจณิกคฺคา อปฺสํมฺปชฺช วิหรนฺติ ตตฺร วต มํ สมนฺโน วา
 พุราหฺมณฺโน วา เทโว วา มาโร วา พุรฺรหฺมา วา โกจิ วา โลกสฺมึ
 สหฺมมฺเมเน ปฏฺฐิจฺเจตฺสสฺสตี อิติปิ เต น อนนฺกสฺตา สํวกปริสา
 อาสฺวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ ทิฏฺฐิเจว รมฺเม
 สยํ อภิญญา สจฺจณิกคฺคา อปฺสํมฺปชฺช วิหรนฺตฺติ นิमितฺตตเมตํ
 ภิกฺขเว น สมนุสฺสํสามิ เอตํปํ ภิกฺขเว นิमितฺตํ อสมนุสฺสํสนฺโต
 เขมปฺปคฺโค อภยปฺปคฺโค เวสํรชฺชปฺปคฺโค วิหรามิ อิเมหิ ตํหิ
 อนุปวชฺไซ อิมานิ โห ภิกฺขเว จตฺตาริ ตถาคตสฺส อรฺกฺเขยฺยานิ
 อิเมหิ จ ตํหิ อนุปวชฺไซติ ฯ

[๕๖] เขกํ สมยํ ภกฺวา กิมิถาย^๑ วิหรติ เวพฺพเน ฯ อถโธ
 ขายสฺมา กิมิโต^๒ เยน ภกฺวา เตนุสํมฺกมิ อฺปฺสํมฺกมิตฺวา ภควนฺตํ

อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสํ ติ เอกมนฺตํ นิสฺสนฺโน ติ อายตฺมา
 กิมิโต ภควนฺตํ เอตทโวจ โก นุ ติ ภนฺเต เหตุ โก ปจฺจโย
 เยน ตถาคเต ปรินิพฺพุเต สทฺธมฺโม น จิรฺขุจฺจิติโก โหคฺคํ ติ ติ อธิ
 กิมิต ตถาคเต ปรินิพฺพุเต ภิกฺขุ ภิกฺขุณีโย อฺปาสกา อฺปาสกาโย
 สทฺธวิ อคฺคาวา วิหรนฺติ อปฺปติสฺสํ วมเม อคฺคาวา วิหรนฺติ อปฺ-
 ปติสฺสํ สํเม อคฺคาวา วิหรนฺติ อปฺปติสฺสํ สิกฺขาย อคฺคาวา
 วิหรนฺติ อปฺปติสฺสํ สมาริสฺสํ อคฺคาวา วิหรนฺติ อปฺปติสฺสํ
 อปฺปมาเท อคฺคาวา วิหรนฺติ อปฺปติสฺสํ ปฏิสันฺถาเร อคฺคาวา
 วิหรนฺติ อปฺปติสฺสํ อยํ ติ กิมิต เหตุ อยํ ปจฺจโย เยน
 ตถาคเต ปรินิพฺพุเต สทฺธมฺโม น จิรฺขุจฺจิติโก โหคฺคํ ติ ติ โก ปน
 ภนฺเต เหตุ โก ปจฺจโย เยน ตถาคเต ปรินิพฺพุเต สทฺธมฺโม
 จิรฺขุจฺจิติโก โหคฺคํ ติ ติ อธิ กิมิต ตถาคเต ปรินิพฺพุเต ภิกฺขุ ภิกฺขุณีโย
 อฺปาสกา อฺปาสกาโย สทฺธวิ สคฺคาวา วิหรนฺติ สปฺปติสฺสํ วมเม
 สคฺคาวา วิหรนฺติ สปฺปติสฺสํ สํเม สคฺคาวา วิหรนฺติ สปฺปติสฺสํ
 สิกฺขาย สคฺคาวา วิหรนฺติ สปฺปติสฺสํ สมาริสฺสํ สคฺคาวา วิหรนฺติ
 สปฺปติสฺสํ อปฺปมาเท สคฺคาวา วิหรนฺติ สปฺปติสฺสํ ปฏิสันฺถาเร
 สคฺคาวา วิหรนฺติ สปฺปติสฺสํ อยํ ติ กิมิต เหตุ อยํ ปจฺจโย
 เยน ตถาคเต ปรินิพฺพุเต สทฺธมฺโม จิรฺขุจฺจิติโก โหคฺคํ ติ ติ

[๕๗] สุตฺตํ ภิกฺขเว วมเม สมนฺนาคโต ภิกฺขุ นจิสฺสํ
 อาสวานํ ขยา ติ ติ สจฺจนิกตฺวา อฺปสฺมปฺปชฺช วิหรนฺติ ติ กตเม

สังคตฺติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สังฺกฺโช โหติ สังฺกฺวา โหติ พหุสังฺกฺโต
 โหติ ปฏฺฐิสฺสโน โหติ อารทฺธวิริโย โหติ สติมา โหติ ปรณฺว
 โหติ อิมฺเหติ โห ภิกฺขเว สังคตฺติ รมฺเมติ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ
 นจิรสังฺสว อาสวามิ ขยา ฯ เป ฯ สังฺกฺกิตฺวา อุปสํปชฺช วิหเรยฺยาติ ฯ

[๕๘] เอกํ สมํภํ ภคฺวา ภคฺเคสฺสุ วิหริติ สํสํวารคิเร เกส-
 กถาเน มิคทาเย ฯ เตนฺ โห ปนํ สมนฺเนน อายสฺมา มหาโมคฺคฺคฺตฺวาน
 มคฺเชสฺสุ กถฺตฺวาถมฺมุตฺตคาเม จปฺตฺยามาโน นิสฺสีโน โหติ ฯ อทฺทสา
 โห ภคฺวา ทิพฺเพเน จกฺขฺวา วิสฺสุทฺเธเน อติกฺกนฺตมาหุสฺสเกเน อายสฺมํนํ
 มหาโมคฺคฺคฺตฺวาน มคฺเชสฺสุ กถฺตฺวาถมฺมุตฺตคาเม จปฺตฺยามาโน นิสฺสินํ ทิสฺวา
 เสยฺยถาปี นาม พทฺวา ปุริสํ สมนฺนิบฺบิสิทํ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาวิทํ
 วา พาทํ สมนฺนิเบชฺชยฺย เอวเมว ภคฺเคสฺสุ สํสํวารคิเร เกสฺกถาเน
 มิคทาเย อนฺตรหิโต มคฺเชสฺสุ กถฺตฺวาถมฺมุตฺตคาเม อายสฺมโต มหาโมคฺ-
 คฺคฺตฺวานสฺส ปมฺมุเข ปาตุรโหสิ นิสฺสีติ ภคฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน
 นิสฺสชฺช โห ภคฺวา อายสฺมํนํ มหาโมคฺคฺคฺตฺวาน เอตทโวจ จปฺตฺยาสิ
 โน ตวํ โมคฺคฺคฺตฺวาน จปฺตฺยาสิ โน ตวํ โมคฺคฺคฺตฺวานาติ ฯ เอวํ
 ภาณเต ฯ ตสฺมา ติฬ โมคฺคฺคฺตฺวาน ยถาสํญฺญิสังฺส เต วิหโรติ ตํ
 มิทฺถํ โอฏฺกมฺติ ตํ สญฺญํ มนสิกเรยฺยาสิ ตํ สญฺญํ พหุสํ กเรยฺยาสิ
 จานํ โห ปเนตํ วิชฺชติ ยนฺเต เอวํ วิหโรติ ตํ มิทฺถํ ปหิเยถ โน
 เจ เต เอวํ วิหโรติ ตํ มิทฺถํ ปหิเยถ ตโต ตวํ โมคฺคฺคฺตฺวาน
 ยถาสํสํ ยถาปริยคฺตํ รมฺมํ เจตฺสา อนฺุวิตกฺกเกยฺยาสิ อนฺุวิจาเรยฺยาสิ

มนสาปฏฺเฐยยาสิ จานํ โส ปเนตํ วิชฺชติ ยนฺเต เอวํ วิหโรโต
 ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ โน เจ เต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ
 ตโต ตวํ โมคฺคตฺถถาน ยถาสํคํ ยถาปริยตํ ฆมฺมํ วิตุถาเรน สํชฺฌายี
 กเรยฺยาสิ จานํ โส ปเนตํ วิชฺชติ ยนฺเต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ
 ปทีเยถ โน เจ เต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ ตโต
 ตวํ โมคฺคตฺถถาน อโภ กณฺณโสตาณิ อาวิเชยฺยาสิ ปาณินา คตฺตทานิ
 อนุมฺชฺเชยฺยาสิ จานํ โส ปเนตํ วิชฺชติ ยนฺเต เอวํ วิหโรโต ตํ
 มิทฺถํ ปทีเยถ โน เจ เต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ
 ตโต ตวํ โมคฺคตฺถถาน อฏฺฐจายาสฺมา อุกฺเกณ อกฺขัณิ อนุมฺชฺชิตฺวา
 ทิสฺสา อนฺวิโลเกยฺยาสิ นกฺขตฺตทานิ คารกฺรปานิ อุตฺโตเกยฺยาสิ จานํ
 โส ปเนตํ วิชฺชติ ยนฺเต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ โน เจ
 เต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ ตโต ตวํ โมคฺคตฺถถาน อาโธ
 กสฺสณฺณํ มนสิกกเรยฺยาสิ ทิวา สฺสณฺณํ อธิฏฺฐเจยฺยาสิ ยถา ทิวา
 ตถา รตฺตํ ยถา รตฺตํ ตถา ทิวา อิติ วิวฏฺฐนฺเต เจตสา อปริ
 โยนฺทฺเรน สํปฺปภาสํ จิตฺตํ ภาเวยฺยาสิ จานํ โส ปเนตํ วิชฺชติ
 ยนฺเต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ โน เจ เต เอวํ วิหโรโต
 ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ ตโต ตวํ โมคฺคตฺถถาน ปจฺจุปปุเรสฺสณฺณํ จงฺกมํ
 อธิฏฺฐเจยฺยาสิ อนฺโถคเตหิ อินฺทฺริเยหิ อพฺเพคเตน มานสํ จานํ
 โส ปเนตํ วิชฺชติ ยนฺเต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ โน เจ
 เต เอวํ วิหโรโต ตํ มิทฺถํ ปทีเยถ ตโต ตวํ โมคฺคตฺถถาน

ทกฺขิณေန ปสฺสเถน สํหเสยฺยํ กปฺเปยฺยยาถิ ปาเทน ปาหํ อจฺจาธาย
 สโต สมนฺปชาโน อฏฺฐจฺานสฺสณฺณํ มนสฺสํกิริตฺวา ปฏฺิพฺพุตฺเตนฺว เต โมคฺค-
 คตฺถณฺนํ ชีปฺปณฺนํ ปจฺจุจฺจุจฺาตฺตพฺเพ น เสยฺยสฺสํ น ปสฺสสฺสํ น
 มิทฺเตสฺสํ อนฺนุคฺโค วิหริสฺสํมํติ เอยฺยทฺธิ เต โมคฺคตฺถณฺนํ สิกฺขิ-
 ตพฺเพ ฯ ตสฺมา ติห โมคฺคตฺถณฺนํ เอยฺยํ สิกฺขิตพฺเพ น อจฺจา-
 โสณฺทํ ปคฺคเหตฺวา กุณฺนํ อปฺสํกมฺมิสฺสํมํติ เอยฺยทฺธิ เต โมคฺค-
 คตฺถณฺนํ สิกฺขิตพฺเพ สจฺจ โมคฺคตฺถณฺนํ ภิกฺขุ อจฺจาโสณฺทํ ปคฺค-
 เหตฺวา กุณฺนํ อปฺสํกมฺมิ สํเวทฺธิ โมคฺคตฺถณฺนํ กุสฺสํ กิจฺจกรณฺณยานิ
 เยน มนุสฺสํ อากตํ ภิกฺขุ น มนฺสิโกโรนฺติ ตสฺส ภิกฺขุสฺสํ เอยฺย
 โหติ โโก สํ นาม ทานํ มํ ยิมมํ กุสฺสํ ปริณฺธิ วิรตฺตฺรปาทานํ
 มยิ มนุสฺสํมํติ อิตฺสํสํ อลาภณํ มงฺกุฏาโว มงฺกุฏสฺสํ อุตฺเตจฺจํ
 อุตฺเตจฺจํ อสํวโร อสํวตฺสํสํ อวรา จิตฺตํ สํมาธิมฺหา ตสฺมา ติห
 โมคฺคตฺถณฺนํ เอยฺยํ สิกฺขิตพฺเพ น วิคฺคาหิกกถํ กถสฺสํมํติ เอยฺยทฺธิ
 เต โมคฺคตฺถณฺนํ สิกฺขิตพฺเพ วิคฺคาหิกาย โมคฺคตฺถณฺนํ กถาย สติ กถา-
 พาทุณฺทํ ปาฏิกงฺขํ กถาพาทุณฺทํ สติ อุตฺเตจฺจํ อุตฺเตจฺจํ อสํวโร
 อสํวตฺสํสํ อวรา จิตฺตํ สํมาธิมฺหา นาทํ โมคฺคตฺถณฺนํ สทฺธพฺเพ
 สํสํคํ วณฺณณฺยามี น ปนาทํ โมคฺคตฺถณฺนํ สทฺธพฺเพ สํสํคํ น
 วณฺณณฺยามี สคฺคหฺวสฺสพฺเพตฺเตหิ โห อหํ โมคฺคตฺถณฺนํ สํสํคํ น
 วณฺณณฺยามี ยานิ จ โห ตานิ เสณาสํทานิ อปฺปสํทฺทานิ อปฺป-
 นิคฺโขธํทานิ วิชฺชาวาทานิ มนุสฺสํวราหเสยฺยณฺนํ ปฏฺิสตฺถณฺนํสํวรูปฺพานิ ตตา-

ฐาปนาธิ ฌเณสเสนาธิ สัณฺฑคํ ฌณฺณยาเมตติ ฯ เอวํ อุตฺตเต อายสฺสุม
 มหาโมคฺคตฺตธานิ ภคฺคานํ เอตทวโจ กิตฺตาวตฺตา นุ โห ภาณเต
 ภิกฺขุ สัณฺนิชิตฺเตน คณฺหาสงฺขยวิมฺุตโต โหติ อจฺจนฺตนิฏฺโฐ อจฺจนฺต-
 โยคกฺกเขมี อจฺจนฺตพฺรหฺมจารี อจฺจนฺตปรีโยสํโน เสฏฺโฐ เทวมนุสฺสํานนฺติ ฯ
 อธิ มหาโมคฺคตฺตธานิ ภิกฺขุโน สุตํ โหติ สํพุเพ ชมฺมา นํถํ อภินิเวสํยาติ
 เอตฺตเจตํ โมคฺคตฺตธานิ ภิกฺขุโน สุตํ โหติ สํพุเพ ชมฺมา นํถํ
 อภินิเวสํยาติ โส สํพุพฺพํ ชมฺมํ อภิสํสาเนติ สํพุพฺพํ ชมฺมํ อภินิเวสํยา-
 ตํ สํพุพฺพํ ปริสํสาเนติ สํพุพฺพํ ชมฺมํ ปรินิเวสํยาติ ยํกิลฺลิจิ เวทนํ เวทียติ
 สุตํ วา ทฺวํ วา อทฺทชฺชมฺมํ วา โส คาสฺส เวทนาสุ อนิจฺจานุปลฺลํ
 วิหริติ วิราคานุปลฺลํ วิหริติ นิโรชานุปลฺลํ วิหริติ ปฏฺฐินํสํสคฺคานุปลฺลํ
 วิหริติ โส คาสฺส เวทนาสุ อนิจฺจานุปลฺลํ วิหริโต วิราคานุปลฺลํ
 วิหริโต นิโรชานุปลฺลํ วิหริโต ปฏฺฐินํสํสคฺคานุปลฺลํ วิหริโต น จ
 กิลฺลิจิ โสเก อปาทิยติ อปาทิยํ น ปริตฺตํสํสํ อปริตฺตํสํสํ ปจฺจุตฺต-
 ตณฺเฏว ปรินิพฺพายติ ชัณฺหา ชาคิ วุจฺจํ พฺรหฺมจริยํ กตํ ภรณํ
 นาปวํ อิตฺตคฺคตฺตยาติ ปชํยานาติ เอตฺตคฺคตฺตว โห มหาโมคฺคตฺตธานิ ภิกฺขุ
 สัณฺนิชิตฺเตน คณฺหาสงฺขยวิมฺุตโต โหติ อจฺจนฺตนิฏฺโฐ อจฺจนฺตโยคกฺกเขมี
 อจฺจนฺตพฺรหฺมจารี อจฺจนฺตปรีโยสํโน เสฏฺโฐ เทวมนุสฺสํานนฺติ ฯ

[๕๘] มา ภิกขเว ปุณฺณมานํ ภยิตฺถ สฺขสฺสเสตํ ภิกขเว
 อธิวจนํ ยทิตํ ปุณฺณมานนฺติ อภิชาตานิ โส ปนาหํ ภิกขเว ทึมฺพรตฺตํ
 อธิวฺจํ กนฺตํ มนนาปํ วิปากํ ปจฺจนฺนุกตํ สตฺตวสฺสํ เมตฺตจิตฺตํ

ภาเวสํ สํคฺต วสฺสํนิ เมตฺตจิตฺตํ ภาเวตฺวา สํคฺต สํวณฺณวិวัณฺณกปฺเป
 น ยิมํ โถกํ ปุณฺณคมาลํ สํวณฺณมาเน สํทาทํ ภิกฺขเว โถเก อาภสฺ-
 สรूपโค โหมิ วิวัณฺณมาเน โถเก สํญฺญํ พุรหุมา อูปปชฺชามิ
 ตฺวํ สํทํ ภิกฺขเว พุรหุมา โหมิ มหาพุรหุมา อภิกฺข อนภิกฺขโต อณฺ-
 ญตฺตคฺคฺกุโส วสฺสคฺคํ นคฺคํ สํคฺตคฺคํ โห ปณาทํ ภิกฺขเว สํคฺโก
 ยโหสํ เทวานมินฺโท อเนกสํคฺตคฺคํ ราชา ยโหสํ จกฺกวคฺคํ ธมฺมิโก
 ธมฺมราชา จาตุรฺนโต วิชิตาวั ชนปทคฺคฺกาวริยปฺปคฺโค สํคฺตฺรตนธมฺม-
 นาคโต คสฺส มยฺหํ ภิกฺขเว ยิมานํ สํคฺต รตนานํ อเหสํ เญ-
 ยถํ จกฺกฺรตนํ หคฺคฺกฺรตนํ อสฺสํรตนํ มณฺนิรตนํ ยิตฺถํรตนํ คหปติรตนํ
 ปริณายกฺรตนเมว สํคฺคํ ปโรสํสํ โห ปณ เม ภิกฺขเว ปุคฺคา
 อเหสํ สฺฐา วังฺวรคฺคฺปา ปฺรเสณปฺปมทฺทนา โส ยิมํ ปจฺจํ สํคร-
 ปริยํ อทณฺเฑน อสํคฺเถน ธมฺเมเน อภิวชิย อชฺฌวาวสํนฺติ ฯ

ปสฺส ปุณฺณณํ วิปากํ	กุสฺสณํ สํเชณํ
เมตฺตจิตฺตํ วิภาเวตฺวา	สํคฺต วสฺสํนิ ภิกฺขโว
สํคฺต สํวณฺณวិวัณฺณกปฺเป	น ยิมํ โถกํ ปุณฺณคํ
สํวณฺณมาเน โถกมฺหิ	โหมิ อาภสฺสรूपโค
วิวัณฺณมาเน โถกมฺหิ	สํญฺญพฺพุตฺตคฺโค อหํ
สํคฺตคฺคฺคฺกุ มหาพุรหุมา	วสฺสคฺคํ ตทา อหํ
นคฺคํ สํคฺตคฺคํ เทวินฺโท	เทวราชสมการยํ
จกฺกวคฺคํ อหํ ราชา	ธมฺมพฺพุตฺตคฺคํ ยิตฺถํร

มฺหุชาภิสฺสโต ชฺชติโย	มนุสฺสํสาธิปตี อหุ
อทฺถนฺทเนน อสฺสคฺคเนน	วิเชยฺย ปจฺจวิ อิมํ
อธํหาเสณ ชฺมฺเมเน	สฺสเมเน มนุสฺสํสาธิ คํ
ชฺมฺเมเน รชฺชํ กาเรตฺตวา	อธํมํ ปจฺจวิมณฺเฑ
มหทฺตฺตเน มหาโกเค	อชฺชเม อชฺชยิสฺส กุเ
สฺสพฺพทามาเมหิ สฺมปฺนฺเน	วตฺตเนหิ จ สตฺตติ
พฺพุทฺธา สํวาทกา โสเถ	เตหิ เอคํ สฺสเทสํ
เอสํ เหาตุ มหนตฺตสฺส	ปฺปทพฺโพ ยเน วุจฺจติ
ปฺพุทฺตวิคฺคฺคปกรโณ	ราชา โหมิ ปตฺตาวา
อิทฺธิมา ยสฺวา โหมิ	ชฺมฺพฺพสฺสณฺทสฺส อีสฺสโร ๑
โก สตฺตวา นปฺปลํเทยฺย	อปี กณฺหาภิสฺสติโย
คสฺสมา หิ อคฺคกามาเน	มหคฺคตมภิกฺขชฺชา
สตฺตชฺมโม ครุทฺทคฺคพฺโพ	สํ พฺพุทฺธานธํสนฺนติ ๑

[๖๐] อถ โส ภควา ปุพฺพทฺตสฺสมํ นิวาเสตฺตวา ปคฺคตจิวรรมาทาย
 เยน อนาถปฺปณฺทิกสฺส คหปตฺตสฺส นิเวสนํ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺก-
 มิตฺตวา ปณฺณตฺตเต อธเน นิสฺสีติ ๑ เตน โส ปน สฺมเยน อนาถ-
 ปฺปณฺทิกสฺส คหปตฺตสฺส นิเวสเน มนุสฺสํสา อูจฺจาสทฺตทา มหาสทฺตทา
 โหณฺติ ๑ อถ โส อนาถปฺปณฺทิกโก คหปติ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺตวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺตวา เอกมณฺตํ นิสฺสีติ ๑ เอกมณฺตํ

นินฺนํ ไช อนาถปฺนิกํ คหปตี ภควา เขตทโวจ ที่ นุ เต
 คหปติ นินฺวเสเน มนุสฺสา อจฺจาตฺถทา มหาตฺถทา เกวฏฺโฏ มณฺเณ
 มจฺเณ วิโตเปตฺติ ฯ อยํ ภาเนเต สฺสาตา ฆรฺสฺสนฺหา อจฺจมา กุตา
 อานํตา ตํ เนว สฺสํสํ อาทิยติ น สฺสํสํ อาทิยติ น สํมิกํ
 อาทิยติ ภควนฺตมฺบิ น สฺกฏโรติ น ครุฏโรติ น มาเนติ น ปุเชตฺติ ฯ
 อถไช ภควา สฺสาตํ ฆรฺสฺสนฺหํ อามนฺเตสิ เขหิ สฺสาเตติ ฯ เอวํ
 ภาเนเตติ ไช สฺสาตา ฆรฺสฺสนฺหา ภควโต ปฏิสฺสฺสนฺติว เยน ภควา
 เทนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิว ภาควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีติ ฯ
 เอกมฺนฺตํ นินฺนํ ไช สฺสาตํ ฆรฺสฺสนฺหํ ภควา เขตทโวจ สฺสฺสฺส ไช
 ยิมา สฺสาเต ปฺริสฺสฺสํ ภริยา กตมา สฺสฺส วรฺสฺมา โจรฺสฺมา
 อยฺยสฺมา มาคฺสฺมา ภตฺติสฺมา สฺขีสฺมา ทาสฺสฺมา ยิมา ไช สฺสาเต
 สฺสฺส ปฺริสฺสฺสํ ภริยา ตาสํ คฺวํ กตมาติ ฯ นาทํ ภาเนเต ยิมสฺส
 ภควตา สฺงฺขิตฺเตเน ภาสิตฺสฺสํ วิคฺฤตาเวน อคฺคํ อาชานามิ สํชฺ เม
 ภาเนเต ภควา ตถา ชมฺมํ เทเสตฺถ ยถาหํ ยิมสฺส ภควตา สฺงฺขิตฺเตเน
 ภาสิตฺสฺสํ วิคฺฤตาเวน อคฺคํ อาชานเยยฺยเตติ ฯ เตเหหิ สฺสาเต สฺสนาหิ
 สํชฺกํ มนฺสิทโรหิ ภาสิตฺสํมํติ ฯ เอวํ ภาเนเตติ ไช สฺสาตา ฆรฺสฺสนฺหา
 ภควโต ปจฺจุสฺสํสํสิ ฯ ภควา เขตทโวจ

ปทฺฐจฺจิตฺตา อหิตานุกมฺบิเน
 ขณฺเณสฺสํ รคฺตา อคิมฺเบเนเต ปตี
 ชเนเน กิตฺสฺสํ วชาย อฺสฺสํกา

ยา เหวรฐา ปุริสฺสํสํ ภริยา
 ภคินี จ ภริยาติ จ สํ ปุจฺจุจติ ฯ
 ยาจฺช ทิสฺวาน ปติํ ปโมทติ
 สฺซี สฺขารํ จิรฺสฺสํมากํ
 โทเลยฺยกา สฺสํทวํ ปติพฺพตา
 ยา เหวรฐา ปุริสฺสํสํ ภริยา
 สฺซี จ ภริยาติ จ สํ ปุจฺจุจติ ฯ
 อฏฺฏทฺฐสฺสนฺดา วชฺชนฺตชฺชิตา
 ชรฺทฺฐจิตฺตา ปติโน คิตฺติภฺชติ
 อฏฺโฏรนา ภคฺคฺควสํนฺวคฺคินี
 ยา เหวรฐา ปุริสฺสํสํ ภริยา
 ทาสี จ ภริยาติ จ สํ ปุจฺจุจติ ฯ
 ยาจฺช ภริยา วชฺกาคิ จุจฺจุจติ
 โจวํ จ ชยฺยาติ จ สํ ปุจฺจุจติ
 ทฺฐสฺสํทฺฐา ผรฺฐา ชนาทรา
 กายสฺสํ เกทา นิริบํ วชฺนฺติ ตา ฯ
 ยาจฺช มาตา ภคินี สฺซี จ
 ทาสี จ ภริยาติ จ สํ ปุจฺจุจติ
 สฺสํเต จิตฺตฺตา จิรฺทฺฐสฺสํวคฺคา
 กายสฺสํ เกทา สฺสํคํ วชฺนฺติ ตาติ ฯ

ចិរា ខែ សុភាគេ ស័ក្ត ប្រវត្តស័ក វិរិយា ចាន័ ពុំ កត្តាភិ ។
 ចុះឆតុក្កេ មំ វារុក្កេ វារុក្កា វាស័ស័ វាសិក្កស័ វិរិយំ វារុក្កុភិ ។

[๖๐] สัตฺตเม ภิกฺขเว ชมฺมา สປคฺคกนฺตา สປคฺคการณ
 โภจนํ อากฺขณฺติ อิตฺถํ วา ปຸริສํ วา ฯ กตฺเม สຕฺต ชฺช ภิกฺขเว
 สປคฺโค สປคฺคສຸສ ເວຣັ ອິຈຸນຕິ ອໂຫ ວຕາຍິ ທຸຖຸຣຸໂນ ອສຸສາຕິ
 ຕັ ກິສຸສ ເຫຼ ນ ກິກຊເວ ສປคโค สປคคສຸສ. ວນຸນຕາຍ
 ນນຸທຕິ ໂກໂນຍິ ກິກຊເວ ປຸຣິສປຸກໂຕ ໂກຣາກິກໂຕ ໂກຣປເວໂຕ
 ກິນຈາມີ ໄສ ໂຫຕິ ສຸພາໂຕ ສຸວິຈິຕໂຕ ກປປິຕເຄສມສຸສ ໂອທາຕວຸຕ-
 ວາສໂນ ອຄໂໝ ໄສ ທຸຖຸຣຸໂນ ຈ ໂຫຕິ ໂກຣາກິກໂຕ ອຍິ
 ກິກຊເວ ປຈໂມ ສມໂມ ສປคคกนฺโต ສປคคการณ ໂກໂນ ອາກຈຸນຕິ
 ອິຕຸຕິ ວາ ປຸຣິສິ ວາ ະ ປຸນ ຈປຣິ ກິກຊເວ ສປคโค ສປคคສຸສ ເວຣັ
 ອິຈຸນຕິ ອໂຫ ວຕາຍິ ທຸກຸຂິ ສຍະຍາຕິ ຕັ ກິສຸສ ເຫຼ ນ
 ກິກຊເວ ສປคโค ສປคคສຸສ ສຸຂເຍຍາຍ ນນຸທຕິ ໂກໂນຍິ ກິກຊເວ
 ປຸຣິສປຸກໂຕ ໂກຣາກິກໂຕ ໂກຣປເວໂຕ ກິນຈາມີ ໄສ ປຸຕຸງເຄ ເຈຕິ
 ໂຄນຄຕຸຕ ປຸງຄຕຸຕ ປຸງຄຕຸຕ ຄາທສິມິປວຣປຈຸຕຸຕຣເນ ສອຸຕຸ-
 ຕຣຈຸຕຣເ ອຸກໂຕໂສທິກຸປຣາເ ອຄໂໝ ໄສ ທຸກຊນຸເບວ ເຈຕິ
 ໂກຣາກິກໂຕ ອຍິ ກິກຊເວ ທຸຕິໂຍ ສມໂມ ສປคคกนฺโต ສປคคการณ
 ໂກໂນ ອາກຈຸນຕິ ອິຕຸຕິ ວາ ປຸຣິສິ ວາ ະ ປຸນ ຈປຣິ ກິກຊເວ ສປคโค
 ສປคคສຸສ ເວຣັ ອິຈຸນຕິ ອໂຫ ວຕາຍິ ນ ປຈຸຣຸໂຕ ອສຸສາຕິ ຕັ
 ກິສຸສ ເຫຼ ນ ກິກຊເວ ສປคโค ສປคคສຸສ ປຈຸຣຸໂຕ ນນຸທຕິ

โกชนนํ . ภิกฺขเว ปุริสฺสํคฺคโต โกชาภิกฺขโต โกชปเรโต อนตฺถํ
 คเหตุวา อตฺถโต เม คหิโตติ มนฺยติ อตฺถํ คเหตุวา อนตฺถโต
 เม คหิโตติ มนฺยติ ตสฺสํเม ชมฺมา อณฺณมณฺณวิปฺยจฺจํ
 คหิตา ทํชฺรตฺถํ อหิตาย ทฺวชฺช สํวตฺตมฺหิโกชาภิกฺขตฺถํ อญฺ
 ภิกฺขเว ตติโย ชมฺโม สํปตฺตกนฺโต สํปตฺตการโณ โกชนํ อากฺขณฺติ
 อิตฺถํ วา ปุริสํ วา ฯ ปุณฺ จปวํ ภิกฺขเว สํปตฺโต สํปตฺตตฺถํ เอวํ
 อิจฺฉณฺติ อโห วตฺถํ น โภควา อสฺสํสาติ ตํ ทิสฺสํ เหตุ
 น ภิกฺขเว สํปตฺโต สํปตฺตตฺถํ โภควตฺถาย นนฺทติ โกชนตฺถํ
 ภิกฺขเว ปุริสฺสํคฺคตฺถํ โกชาภิกฺขตฺถํ โกชปเรตฺถํ ยมฺบิสฺสํ เต โหณฺติ
 โภกา อญฺจํเวรียชฺชิตฺตา พหฺวาพฺพปริจฺจิตฺตา เสทฺทวณฺณิตฺตา ชมฺมิกา
 ชมฺมตฺถชฺชา เตมํ ราชานํ ราชโณํ ปเวเสนฺติ โกชาภิกฺขตฺถํ อญฺ
 ภิกฺขเว จตฺตโต ชมฺโม สํปตฺตกนฺโต สํปตฺตการโณ โกชนํ อากฺขณฺติ
 อิตฺถํ วา ปุริสํ วา ฯ ปุณฺ จปวํ ภิกฺขเว สํปตฺโต สํปตฺตตฺถํ เอวํ
 อิจฺฉณฺติ อโห วตฺถํ น ยสฺวา อสฺสํสาติ ตํ ทิสฺสํ เหตุ
 น ภิกฺขเว สํปตฺโต สํปตฺตตฺถํ ยสฺวตฺถาย นนฺทติ โกชนนํ ภิกฺขเว
 ปุริสฺสํคฺคโต โกชาภิกฺขโต โกชปเรโต ยมฺบิสฺสํ โหติ ยสฺสํ อปฺปมาทา-
 ชิตฺโต คมฺหาปํ ชंसฺติ โกชาภิกฺขโต อญฺ ภิกฺขเว ปณฺจโม ชมฺโม
 สํปตฺตกนฺโต สํปตฺตการโณ โกชนํ อากฺขณฺติ อิตฺถํ วา ปุริสํ วา ฯ
 ปุณฺ จปวํ ภิกฺขเว สํปตฺโต สํปตฺตตฺถํ เอวํ อิจฺฉณฺติ อโห วตฺถํ

โกธสมฺมาทสมฺมตฺโต ^๑	อาบสฺส ^๒ นิคฺจฺฉติ
ฉาติมิคฺคา สฺสุหฺชา จ	ปวิขฺเชนฺติ โกธํ ๑
อนตฺตชนโน โกโธ	โกโธ จิตฺตปฺปโกปโน
ภยมนฺตรโต ชาตํ	ตํ ชโน นาวพฺพณฺติ ๑
กฺขุโธ อตฺถํ น ชาเวติ	กฺขุโธ ฆมฺมํ น ปสฺสํติ
อนตฺตมํ คทา โหติ	ยํ โกโธ สฺสเหเต เรวํ ๑
ยํ กฺขุโธ อปฺโปเรติ	สฺสํวํ วีย ทฺถกฺวํ
ปจฺฉา โส วิคฺเต โกเช	อภฺยาคตฺวคฺโค ตปฺปติ ๑
ทุมฺมกฺกํ ปจฺฉํ ทสฺสํติ	ฐมฺมคฺคิมิว ปาวโก
ยโต ปตฺยาตี โกโธ	เยเน กฺขณฺเติ มาณวา ๑
นสฺสํ หิรํ น โธตฺตปฺปํ	น วา โส โหติ คารโว
โกเชน อภฺยาคตฺส	น ทปํ โหติ กิณฺจณํ ๑
ตปฺปนียานิ กมฺมานิ	ยานิ ฆมฺเมหิ อารกา
ตานิ อวโรจยสฺสํ	ตํ สฺสณฺณํ ยถากถํ ๑
กฺขุโธ หิ ปิฏฺโฐ เหนฺติ	เหนฺติ กฺขุโธ สฺมาตวํ
กฺขุโธ หิ พฺราหฺมณํ เหนฺติ	เหนฺติ กฺขุโธ ปุณฺณชนํ ๑
ยาย มาตุ ภาโต โปโส	อิมํ โธกํ อเวกฺขติ
ตมฺปิ ปาณทํ สํวํ	เหนฺติ กฺขุโธ ปุณฺณชนโน ๑
อตฺตปฺปมา หิ เต สฺสฺวา	อตฺตา หิ ปรมํ ปิโย

๑ บ. โกธสมฺมทสมฺมตฺโต ๑ ๒ บ. อาบสฺสํ ๑

หนุติ กุทโธ ปุคฺคตานิ	นารูเปสฺส มุจฺฉิโต ๑
อัสสิมา หนุติ อคฺคตานิ	วิธํ ชาทนต์มิ มุจฺฉิตา
รชฺชยา พทฺธา มียฺยนฺติ	ปพฺพตามปํ กนฺทเว ๑
ภูตทฺวจานิ กมฺมานิ	อคฺคตมารณียานิ จ
กโรนฺตา นาวพฺชณฺณติ	โกธชาโต ปวราภโว ๑
อิตายํ โกธฐเปเน	มจฺจุปาโส คฺกุหาโส
คํ ทเมเน สฺมุจฺฉินฺเท	ปณฺณาวิริเยเน ทิฏฺฐิยา
เอกเมกํ อกฺขลํ	สฺมุจฺฉินฺเทเน ปณฺทิตโต ๑
ตเถว ชมฺเม ลิกฺขเณ	มา โน ทมฺมมฺกญฺมํ อหุ ๑
วีสโกธา อนายาสํ	วีสโกธา อวิธัสสกา
ทนฺตา โกะธํ ปทฺตวาน	ปรีนิพฺพุตฺตสสกาภาวํ ๑

อพฺยาถตวคฺโค ปจฺจโม ๑

ตสฺสสัจจตถะ

อพฺยาถโต ปุริสคฺติ	ตสฺสสัจจตถะปณฺณมํ
ตทฺตวตมํ กิมนฺนิโต	สัจจตถะปริยาย โทชนา ๑

มหาวคฺคิโต ทุติโย

[๖๒] หิโรคฺคตปเป ภิกฺขเว อสฺสติ หิโรคฺคตปปวิปฺนฺนสฺส หคฺคปนิโส
 โหติ อธิทฺธิยสฺสวโร อธิทฺธิยสฺสวโร อสฺสติ อธิทฺธิยสฺสวโรวิปฺนฺนสฺส

หตุปนิสํ โหติ สํถํ สํถเ อสํติ สํถวิปเนสฺส หตุปนิสํ โหติ สํมา-
 สํมาชิ สํมาสมํชิ สํมํ อสํติ สํมาสมํชิวิปเนสฺส หตุปนิสํ โหติ
 ยถาภูตญาณทสฺสํเน ยถาภูตญาณทสฺสํเน อสํติ ยถาภูตญาณทสฺสํเนวิ-
 ปเนสฺส หตุปนิสํ โหติ นิพพิทาวิราโค นิพพิทาวิราเค อสํติ นิพพิทา-
 วิราควิปเนสฺส หตุปนิสํ โหติ วิมุตติญาณทสฺสํเน เสงฺขยาปํ ภิกฺขเว
 รุกฺโข สํชาปถาสํวิปเน โส สํสํ ปปฺปฏิกามิ ปาริปุริ น คจฺจนติ คจฺปิ
 เณคคฺปิ สํโรปิ น ปาริปุริ คจฺจนติ เณเมว โข ภิกฺขเว หิโรคฺ-
 ตปฺเป อสํติ หิโรคฺตปฺปวิปเนสฺส หตุปนิสํ โหติ อิมุทฺธิยสํโร
 ๑ เป ๑ วิมุตติญาณทสฺสํเน ๑ หิโรคฺตปฺเป ภิกฺขเว สํติ หิโรคฺตปฺป-
 สํวิปเนสฺส อฺปนีสํสํวิปเน โหติ อิมุทฺธิยสํโร อิมุทฺธิยสํเร
 สํติ อิมุทฺธิยสํเรสํวิปเนสฺส อฺปนีสํสํวิปเน โหติ สํถํ สํถเ สํติ
 สํถสํวิปเนสฺส อฺปนีสํสํวิปเน โหติ สํมาสมํชิ สํมาสมํชิ สํมํ
 สํติ สํมาสมํชิสํวิปเนสฺส อฺปนีสํสํวิปเน โหติ ยถาภูตญาณทสฺสํเน
 ยถาภูตญาณทสฺสํเน สํติ ยถาภูตญาณทสฺสํเนสํวิปเนสฺส อฺปนีสํสํวิปเน
 โหติ นิพพิทาวิราโค นิพพิทาวิราเค สํติ นิพพิทาวิราคสํวิปเนสฺส
 อฺปนีสํสํวิปเน โหติ วิมุตติญาณทสฺสํเน เสงฺขยาปํ ภิกฺขเว รุกฺโข
 สํชาปถาสํวิปเน โส สํสํ ปปฺปฏิกามิ ปาริปุริ คจฺจนติ คจฺปิ
 เณคคฺปิ สํโรปิ ปาริปุริ คจฺจนติ เณเมว โข ภิกฺขเว หิโรคฺตปฺเป
 สํติ หิโรคฺตปฺปสํวิปเนสฺส อฺปนีสํสํวิปเน โหติ อิมุทฺธิยสํโร ๑ เป ๑
 วิมุตติญาณทสฺสํเนติ ๑

สุริโย ปาตุภวติ ทตฺยสฺส ภิกฺขเว สุริยสฺส ปาตุภวา ยถา ตา
 มหาวทโย เสงฺฆยถံทํ คงฺคา ยมฺเนา อจิรวตฺติ สรรฺภู มหํ สหฺพพา
 ตา อุตฺตสฺสสํนฺติ วิสฺตสฺสสํนฺติ น ภาวนฺติ เหวํ อนิรุจา ภิกฺขเว
 สงฺฆาวา ... อถံ วิมฺบุจิกฺขํ โหติ โข โส ภิกฺขเว สมนฺโ
 ยํ กทาจิ กรหจิ ทมฺสฺส อทฺตฺโน อจฺเจเนน จจุตฺโต สุริโย ปาตุภวติ
 จตุตฺตสฺส ภิกฺขเว สุริยสฺส ปาตุภวา ยถา ตา มหาวทโย ยโต อิมာ
 มหาวทโย สมนฺทวณฺติ เสงฺฆยถံทํ คงฺคา ยมฺเนา อจิรวตฺติ สรรฺภู มหํ
 สหฺพเพ เต อุตฺตสฺสสํนฺติ วิสฺตสฺสสํนฺติ น ภาวนฺติ เหวํ อนิรุจา
 ภิกฺขเว สงฺฆาวา ... อถံ วิมฺบุจิกฺขํ โหติ โข โส ภิกฺขเว สมนฺโ
 ยํ กทาจิ กรหจิ ทมฺสฺส อทฺตฺโน อจฺเจเนน ปนฺนจโม สุริโย ปาตุภวติ
 ปนฺนจมสฺส ภิกฺขเว สุริยสฺส ปาตุภวา โยชนสฺสติกานี มหาสํมุตฺเต
 อุตฺถกานิ โอคฺจณฺตฺติ ทฺวโยชนสฺสติกานี ตโยชนสฺสติกานี จตุโยชนสฺสติ-
 กานี ปนฺนจโยชนสฺสติกานี ฉโยชนสฺสติกานี สคฺคโยชนสฺสติกานี มหา-
 สํมุตฺเต อุตฺถกานิ โอคฺจณฺตฺติ สคฺคตฺตาตฺตมฺหิ มหาสํมุตฺเต อุตฺถกํ
 สณฺจํติ ฉตฺตาตฺตมฺหิ ปนฺนจตฺตาตฺตมฺหิ จคฺคตฺตาตฺตมฺหิ ติตฺตาตฺตมฺหิ ทฺวิตฺตาตฺตมฺหิ
 ตาตฺตมฺคตฺตมฺหิ มหาสํมุตฺเต อุตฺถกํ สณฺจํติ สคฺคโปริสํมฺหิ มหาสํมุตฺเต
 อุตฺถกํ สณฺจํติ ฉโปริสํมฺหิ ปนฺนจโปริสํมฺหิ จคฺคโปริสํมฺหิ ตโปริสํมฺหิ
 ทฺวโปริสํมฺหิ โปริสํมฺคตฺตมฺหิ อคฺคตฺตมฺหิ กฺกมฺคตฺตมฺหิ ชนฺนุคฺคตฺตมฺหิ
 โคปฺปคฺคตฺตมฺหิ มหาสํมุตฺเต อุตฺถกํ สณฺจํติ เสงฺฆยถาภี ภิกฺขเว
 สรรทสฺมเย อุตฺถมฺสฺสติกเถ เทเว วสฺสํนฺเต ตคฺคตฺตมฺหิ โคปฺปทสฺสุ อุตฺถกานิ

ราชสฺส ฌายมานานํ ทฺยหมานานํ เณว ทาริกา ปญฺเวยติ น มลํ
 เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว สํปปีสฺส วา เตสสฺส วา ฌายมานสฺส ทฺยหมา-
 นสฺส เณว ทาริกา ปญฺเวยติ น มลํ เอวเมว โส ภิกฺขเว
 อิมสฺสา จ มหาปจฺฉิยา สีนฺรฺสฺส จ ปทุพฺพธราชสฺส ฌายมานานํ
 ทฺยหมานานํ เณว ทาริกา ปญฺเวยติ น มลํ เอวํ อนิจฺจา
 ภิกฺขเว สงฺขารว เณวํ อชฺฐว ภิกฺขเว สงฺขารว เณวํ อนสฺสํสํกกา
 ภิกฺขเว สงฺขารว ยาวณฺจิทํ ภิกฺขเว ยตเมว สํพุทฺธสงฺขารสฺสุ
 นิพฺพานํทิสฺสุ อตํ วิรชฺชิตฺสุ อตํ วิมุจฺจิตฺสุ ตตฺส ภิกฺขเว โก มนฺตา โก
 สํพุทฺธว อยฺยเจ ปจฺจํ สีนฺรฺ จ ปทุพฺพธราช ทฺยหิสฺสํสํติ วิเนสฺ-
 สิสฺสํสํติ น ภวิสฺสํสํตํติ อญฺเวยตฺส ทิฏฺฐปเททํ ฯ

ภูตปุรุષํ ภิกฺขเว สฺสเนตฺโต นาม สํสฺสว ยโหสิ ติสฺสวณฺโณ ทาเมสฺสุ
 วัตรวคฺโค สฺสเนตฺตสฺส โส ปน ภิกฺขเว สํสฺสวโน อเนกานิ สํวตฺตํคานิ
 ขเหสฺสุ สฺสเนตฺโต สํสฺสว สํวกานํ พุรุหมฺโลกสํหุยตาย ชมฺมํ เทเสติ
 ย โส ปน ภิกฺขเว สฺสเนตฺตสฺส สํสฺสวโน พุรุหมฺโลกสํหุยตาย ชมฺมํ
 เทเสตฺตสฺส สํพุทฺธสฺส สํพุทฺธํ สํสํนํ อาชานิสฺสุ เต กายสฺสํสํ เกทา
 ปรมมฺรณา สฺสคตํ พุรุหมฺโลกํ อฺปปปชฺชิสฺสุ ย น สํพุทฺธสฺส สํพุทฺธํ
 สํสํนํ อาชานิสฺสุ เต กายสฺสํสํ เกทา ปรมมฺรณา อฺปปเปกฺขเจ
 ปรมนิมฺมิตฺตวสํวตฺตํ เตวานํ สํหุยทํ อฺปปปชฺชิสฺสุ อฺปปเปกฺขเจ
 นิมฺมาเรตฺตํ เตวานํ สํหุยทํ อฺปปปชฺชิสฺสุ อฺปปเปกฺขเจ คุสฺสิตานํ
 เตวานํ สํหุยทํ อฺปปปชฺชิสฺสุ อฺปปเปกฺขเจ ยามานํ เตวานํ สํหุยทํ

มฺหโต ทฺวชฺสํมาติ วทามิ คํ กิํสํ เหตุ จตฺตุนํ ฌมฺมานํ ฌนฺนุ-
โหธา อปฺปฏฺยเวธา กตเมสํ จตฺตุนํ อริยสํสํ สํสํสํ อานฺนุโหธา
อปฺปฏฺยเวธา อริยสํสํ สํมาธิสํสํ อานฺนุโหธา อปฺปฏฺยเวธา อริยาย
ปญฺญา อานฺนุโหธา อปฺปฏฺยเวธา อริยาย วิมฺมุตฺติยา อานฺนุโหธา อป-
ปฏฺยเวธา คยิทํ ภิกฺขเว อริยํ สํสํ ฌนฺนุทฺตํ ปฏฺยวิทฺธํ อริโย
สํมาธิ อานฺนุทฺตํ ปฏฺยวิทฺธํ อริยา ปญฺญา ฌนฺนุทฺตํ ปฏฺยวิทฺธํ
อริยา วิมฺมุตฺติ อานฺนุทฺตํ ปฏฺยวิทฺธํ อจฺจุณฺเณ ภาวตณฺหา ฐีณา
ภาวนตฺติ นตฺติทาณิ ปุณฺเณวโรติ ฯ ยิทมโวจ ภาควา ยิทํ วรฺกฺวา
สํสํโค อถาปวํ เอยฺยโวจ สํสํตา

สํสํ สํมาธิ ปญฺญา จ

วิมฺมุตฺติ จ ฌนฺนุทฺตรา

อานฺนุทฺตํ ยิเม ฌมฺมา

โคตเมเน ยสํสํสํ

ยิตฺติ ทฺวชฺสํ อภินฺญา

ฌนฺนุทฺตํ ภิกฺขเว

ทฺวชฺสํสํนตฺติโร สํสํตา

จจฺจุมา ปวณฺนุทฺตํ ฯ

[๖๕] ยโต โห ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺตํ นทฺรํ สํสํคหิ
นทฺรปฏฺยเวธา สํปฏฺยคํ โหติ จตฺตุนฺนํ อารารณํ นิทามถาภํ โหติ
อภิจฺจุณฺตํ อภิสํสํคหิ ยิทํ วรฺกฺวา ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺตํ
นทฺรํ อภินฺญา ปวณฺนุทฺติ ปจฺจุณฺตํ ปจฺจุณฺตํ กตเมหิ สํสํคหิ
นทฺรปฏฺยเวธา สํปฏฺยคํ โหติ ยิทํ ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺตํ
นทฺเร เอยฺยโวา โหติ ฌนฺนุทฺตํ สํสํคหิ ฌนฺนุทฺตํ ยิเม ฌมฺมา
ปจฺจุณฺตํ นทฺรปฏฺยเวธา สํปฏฺยคํ โหติ รณฺโณ ปจฺจุณฺตํ นทฺร

อพฺภนฺตฺรณํ คฺคฺคฺติยา พาหิรณํ ปฏฺฐิตาย ๑ ปุณฺ จปฺรํ ภิกฺขเว รณฺโณ
 ปจฺจนฺติเม นคเร ปริกฺขา โหติ คมฺภีรา เจว วิตุตฺตา ๑ อิมินา
 ทฺติเยน นครปริกฺขาเรน สุปริกฺขตํ โหติ รณฺโณ ปจฺจนฺติมํ นครํ
 อพฺภนฺตฺรณํ คฺคฺคฺติยา พาหิรณํ ปฏฺฐิตาย ๑ ปุณฺ จปฺรํ ภิกฺขเว รณฺโณ
 ปจฺจนฺติเม นคเร อนุปฺริยายปโก โหติ อจฺจุเจ เจว วิตุตฺโต ๑
 อิมินา ตฺติเยน นครปริกฺขาเรน สุปริกฺขตํ โหติ รณฺโณ ปจฺจนฺติมํ
 นครํ อพฺภนฺตฺรณํ คฺคฺคฺติยา พาหิรณํ ปฏฺฐิตาย ๑ ปุณฺ จปฺรํ ภิกฺขเว
 รณฺโณ ปจฺจนฺติเม นคเร พุํ อาจฺจุํ สํนฺนิจิตํ โหติ สํลาถเบเจว
 เชวณิกณฺเฏจ อิมินา จคฺคฺเถน นครปริกฺขาเรน สุปริกฺขตํ โหติ
 รณฺโณ ปจฺจนฺติมํ นครํ อพฺภนฺตฺรณํ คฺคฺคฺติยา พาหิรณํ ปฏฺฐิตาย ๑
 ปุณฺ จปฺรํ ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจนฺติเม นคเร พุํ พตฺถาโย ปฏฺฐิตํ
 เสยฺยถํ หตฺถาโรหา อสฺสํโรหา รติกา ฆนฺคฺคฺหา เจตฺตา จตฺตา
 มฺเณทฺทายกา อจฺจุคา ราชปฺคฺคา ปกฺขนฺติโน มหานาคา สฺสุรา ปปฺผาติกา
 จมฺมุโยธิโน ทาสกปฺคฺคา อิมินา ปณฺจเมเน นครปริกฺขาเรน สุปริกฺ-
 ขตํ โหติ รณฺโณ ปจฺจนฺติมํ นครํ อพฺภนฺตฺรณํ คฺคฺคฺติยา พาหิรณํ
 ปฏฺฐิตาย ๑ ปุณฺ จปฺรํ ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจนฺติเม นคเร โทวาริโก
 โหติ ปณฺทิตो พุยฺยโต เมธาวี อณฺเฏตณฺณํ นินฺวาเรตา ฌาตณฺณํ
 ปเวเสตา อิมินา ฌเจเน นครปริกฺขาเรน สุปริกฺขตํ โหติ รณฺโณ
 ปจฺจนฺติมํ นครํ อพฺภนฺตฺรณํ คฺคฺคฺติยา พาหิรณํ ปฏฺฐิตาย ๑ ปุณฺ
 จปฺรํ ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจนฺติเม นคเร ปากาโร โหติ อจฺจุเจ เจว

วิคฺคโต จ วาสนเตปฺนสฺมฺปนฺโน จ อิมินา สํตฺตเมณ นคฺรปฺริก-
 ขาเรณ สํปฺริกฺขตํ โหติ รณฺโณ ปจฺจุณฺติมํ นคฺรํ อพฺภนฺตรานํ คฺคฺคฺติยา
 พาหิรานํ ปฏฺธิมาตายนํ ฯ อิมเหิ สํตฺตหิ นคฺรปฺริกาเรหิ สํปฺริกฺขตํ โหติ ฯ
 กตฺตเมสํ จตุณฺเณ ออาหารานํ นิแกมถาภํ โหติ อภิจฺจุณฺถาภํ อภิสฺสฺราภํ
 อิท ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺติเม นคฺเร พหุํ ตินฺนญฺโจทกํ สํนฺนิจิตํ
 โหติ อพฺภนฺตรานํ รติยา อปฺริตสํสํย ฆาสฺสํวิหาราย พาหิรานํ ปฏฺธิมาตายนํ
 ปฺนํ จปฺรํ ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺติเม นคฺเร พหุํ สํถิตยวกํ สํนฺนิจิตํ
 โหติ อพฺภนฺตรานํ รติยา อปฺริตสํสํย ฆาสฺสํวิหาราย พาหิรานํ ปฏฺธิมาตายนํ
 ปฺนํ จปฺรํ ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺติเม นคฺเร พหุํ ตินฺนญฺโจทกํ สํนฺนิจิตํ
 สํนฺนิจิตํ โหติ อพฺภนฺตรานํ รติยา อปฺริตสํสํย ฆาสฺสํวิหาราย พาหิรานํ
 ปฏฺธิมาตายนํ ฯ ปฺนํ จปฺรํ ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺติเม นคฺเร พหุํ
 เกสํสํ สํนฺนิจิตํ โหติ เสຍยถํ สํปฺปํ นวณํ ตํ เตถํ มรฺ-
 ฆณํ ตอณํ อพฺภนฺตรานํ รติยา อปฺริตสํสํย ฆาสฺสํวิหาราย พาหิรานํ
 ปฏฺธิมาตายนํ ฯ อิมสํ จตุณฺเณ ออาหารานํ นิแกมถาภํ โหติ อภิจฺจุณฺถาภํ
 อภิสฺสฺราภํ ยโต โช ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺติมํ นคฺรํ สํตฺตหิ
 นคฺรปฺริกาเรหิ สํปฺริกฺขตํ โหติ จตุณฺเณ ออาหารานํ นิแกมถาภํ
 โหติ อภิจฺจุณฺถาภํ อภิสฺสฺราภํ อิท วุจฺจติ ภิกฺขเว รณฺโณ ปจฺจุณฺติมํ
 นคฺรํ อภฺรณํ พาหิเรหิ ปจฺจุณฺติเกหิ ปจฺจามิตฺเตหิ ฯ เหวเมว โช
 ภิกฺขเว ยโต อริยสํวโก สํตฺตหิ สํทฺธมฺเมหิ สํมฺมฺนคฺโค โหติ
 จตุณฺเณ ฌานานํ อภิจเจตสีگانํ ทิฏฺฐจฺจมฺมํสํสํวิหารานํ นิแกมถาภํ

โหติ อภิจฺจนถาภี อภิสํวธถาภี อหํ วุจฺจติ ภิกฺขเว อริยสํวโก
 อภรณํ โย มารสฺส อภรณํ โย ปาปมโต ฯ กตเมหิ สํตฺตทิ สํทฺธมฺเมหิ
 สมนฺนาคโต โหติ เสงฺฆถาภี ภิกฺขเว วนฺโฆ ปจฺจุณฺติเม นคเร
 เอยฺสกา โหติ คมฺภีรเมมา สฺสํวธา อจฺธา อสํปเวหิ อพฺภนฺตฺราเน
 คฺคตฺติยา พาหิรานิ ปฏฺฐิตาย เอยฺเมว โห ภิกฺขเว อริยสํวโก
 สทฺธโห โหติ สทฺธทฺทติ ตถาคตสฺส โพธิํ อิตฺถิํ โส ภควา ฯ เปฯ
 พุทฺธโห ภควาติ สทฺธสาสิโก ภิกฺขเว อริยสํวโก อภุสํ ปชฺหติ
 กุสํ ภาเวติ สํวชฺชํ ปชฺหติ อนวชฺชํ ภาเวติ สฺสทฺธํ อตฺตนา
 ปริหริติ อิมินา ปจฺจเมน สํทฺธมฺเมน สมนฺนาคโต โหติ ฯ เสงฺฆ-
 ถาภี ภิกฺขเว วนฺโฆ ปจฺจุณฺติเม นคเร ปริกฺขา โหติ คมฺภีรเม เจว
 วิตฺถตา จ อพฺภนฺตฺราเน คฺคตฺติยา พาหิรานิ ปฏฺฐิตาย เอยฺเมว โห
 ภิกฺขเว อริยสํวโก หิริมา โหติ หิริยติ กายทฺทจฺจิเตน วจฺทฺทจฺจิเตน
 มโนทฺทจฺจิเตน หิริยติ ปาปกาณํ อภุสํ ฐาณํ ฐมฺมานํ สํมาปคฺติยา
 หิริปริกฺขโ ภิกฺขเว อริยสํวโก อภุสํ ปชฺหติ กุสํ ภาเวติ สํวชฺชํ
 ปชฺหติ อนวชฺชํ ภาเวติ สฺสทฺธํ อตฺตนา ปริหริติ อิมินา ทฺติเยน
 สํทฺธมฺเมน สมนฺนาคโต โหติ ฯ เสงฺฆถาภี ภิกฺขเว วนฺโฆ ปจฺจุณฺติเม
 นคเร อปฺเปริยายปโป โหติ อฺจุจฺเจ เจว วิตฺถโต จ อพฺภนฺตฺราเน
 คฺคตฺติยา พาหิรานิ ปฏฺฐิตาย เอยฺเมว โห ภิกฺขเว อริยสํวโก
 โยตฺตปฺปํ โหติ โยตฺตปฺปติ กายทฺทจฺจิเตน วจฺทฺทจฺจิเตน มโนทฺทจฺจิเตน
 โยตฺตปฺปติ ปาปกาณํ อภุสํ ฐาณํ ฐมฺมานํ สํมาปคฺติยา โยตฺตปฺป-

ปริยาบโถ ภิกฺขเว อริยสํวโก อกฺขลํ ปชฺหติ กฺขลํ ภาวเตติ สํวชฺชํ
 ปชฺหติ อนวชฺชํ ภาวเตติ สํทฺธํ อคฺคตานิ ปริหริติ อิมินา ตติเยน
 สํทฺธมฺเมเน สมนฺเนกโค โหติ ฯ เสงฺฆยถาปํ ภิกฺขเว วนฺโธ ปจฺจุณฺเติเม
 นคเร พหุ อารุขํ สํเรณิจิตํ โหติ สํตถกณฺเฑว เซวณิกณฺเฑว อพฺภน-
 ตฺรานิ คฺคตฺติยา พาหิราเน ปฏฺฐิตาย เหวเมว โช ภิกฺขเว อริย-
 สํวโก พหุสํสํโค โหติ ฯ เปฯ ทิฏฺฐิจิยา สํปฺปฏฺฐิวิทฺธา สํสํวโร
 ภิกฺขเว อริยสํวโก อกฺขลํ ปชฺหติ กฺขลํ ภาวเตติ สํวชฺชํ ปชฺหติ
 อนวชฺชํ ภาวเตติ สํทฺธํ อคฺคตานิ ปริหริติ อิมินา จตฺตฺเถเน
 สํทฺธมฺเมเน สมนฺเนกโค โหติ ฯ เสงฺฆยถาปํ ภิกฺขเว วนฺโธ ปจฺจุณฺเติเม
 นคเร พหุ พลลกาย ปฏฺฐิตํ เสงฺฆยถํ ทคฺคตโรหา อสํสํวโรหา
 วตฺติกา ชนฺคฺคหา เจตฺตา จลฺลา ปิณฺนททายกา อคฺคตา ราชปฺคฺคตา ปกฺ-
 ขเทโน มหานาคา สฺฐรา ปปฺผตฺติกา จมฺมโยธิโน ทาสกปฺคฺคตา อพฺ-
 ภนฺตฺรานิ คฺคตฺติยา พาหิราเน ปฏฺฐิตาย เหวเมว โช ภิกฺขเว
 อริยสํวโก อารทฺธวิโร จิหฺรติ อคฺคตานิ ชมฺมานํ ปหานาย กฺขลนํ
 ชมฺมานํ อปฺปสมฺปทาย ภามวา ทพฺพปรกฺกโม อนิกฺขิตตฺตฺตฺโร กฺขลนํ
 ชมฺเมสํ วิริยพลลกาย ภิกฺขเว อริยสํวโก อกฺขลํ ปชฺหติ กฺขลํ
 ภาวเตติ สํวชฺชํ ปชฺหติ อนวชฺชํ ภาวเตติ สํทฺธํ อคฺคตานิ ปริหริติ
 อิมินา ปณฺณมฺเมเน สํทฺธมฺเมเน สมนฺเนกโค โหติ ฯ เสงฺฆยถาปํ ภิกฺขเว
 วนฺโธ ปจฺจุณฺเติเม นคเร โทวาริโก โหติ ปณฺณโค โทวาริโก เมธาวี
 ชนฺณวตฺตานิ นินฺวาเรตา ฌาตานิ ปเวเสตา อพฺภนฺตฺรานิ คฺคตฺติยา พาหิราเน

ปฏิฆาตตาย เอวเมว โส ภิกขเว อริยสาวโก สติมา โหติ ประเมณ
 สติเนปกุเณ สมนุสาคโต จิรกตมฺหิ จิรภาสิตมฺหิ สติตา อานุสฺสริตา
 สติโทวาริโก ภิกขเว อริยสาวโก อกุสฺสํ ปชหติ กุสฺสํ ภาเวติ สāvux̃
 ปชหติ อนวux̃ ภาเวติ สุตฺตํ อุตฺตานิ ปริหริติ อิมินา ญฺเญน
 สัทธมฺเมเน สมนุสาคโต โหติ ฯ เสยฺยถาปิ ภิกขเว วนฺโธ ปจฺจนฺติเม
 นครเ ปากาโร โหติ อุกฺโข เจว วิตุกฺโต ฯ วาสนฺเตปเสมฺปนฺโน ฯ
 อพฺภาตฺตรานํ ศุคฺคิยา พาหิรานํ ปฏิฆาตตาย เอวเมว โส ภิกขเว
 อริยสาวโก ปญฺณวา โหติ อุตฺตตฺถคามินิยา ปญฺณาย สมนุสาคโต
 อริยาย นิพฺเพทิกาย สมนฺมาทฺถกฺขยคามินิยา ปญฺณาวาสนฺเตปเสมฺ-
 ปนฺโน ภิกขเว อริยสาวโก อกุสฺสํ ปชหติ กุสฺสํ ภาเวติ สāvux̃
 ปชหติ อนวux̃ ภาเวติ สุตฺตํ อุตฺตานิ ปริหริติ อิมินา สัจจ-
 เมเน สัทธมฺเมเน สมนุสาคโต โหติ ฯ อิมฺเหิ สัจฺจํ สัทธมฺเมหิ
 สมนุสาคโต โหติ ฯ กตเมสํ จตฺตุนํ ฌานานํ ขาภิจฺเจตฺถิกานํ ฌาน-
 ฌมฺมสฺสววิหารานํ นิกามธากํ โหติ อภิจฺเจตฺถิกานํ อภิจฺเจตฺถิกานํ
 เสยฺยถาปิ ภิกขเว วนฺโธ ปจฺจนฺติเม นครเ พหุํ ตินฺนญฺโจทกํ สมนฺนิจิตํ โหติ
 อพฺภาตฺตรานํ วัติยา อปฺริตฺสํสา ย ฌาสฺสววิหาราย พาหิรานํ ปฏิฆาตตาย
 เอวเมว โส ภิกขเว อริยสาวโก จิวิจฺเจว กามฺเหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ
 ฌานํ อุปสํมปฺซฺช วัติริติ อุตฺตโน วัติยา อปฺริตฺสํสา ย ฌาสฺสววิหาราย
 โอฏฺถกฺกเมาย นิพฺพานสฺส ฯ เสยฺยถาปิ ภิกขเว วนฺโธ ปจฺจนฺติเม นครเ
 พหุํ สํถิตวํ สมนฺนิจิตํ โหติ อพฺภาตฺตรานํ วัติยา อปฺริตฺสํสา ย ฌาสฺ-

วิหาราย พาหิรานิ ปฏฺฐิตาย เอวเมว โช ภิกฺขเว อริยสํวโก
 วิตกกวจารานํ อุปลมา ๑ เป ๑ ทฺติยํ ฌานํ อุปสมฺมุตฺตํ วิหริติ อตฺตโน
 รติยา อปฺปิตถุสํสํ ฌาสํวิหาราย โอฏฺฏกมฺนาย นิพฺพานํสํสํ ๑ เสยฺยถามี
 ภิกฺขเว วนฺโท ปจฺจนฺติมํ นคเร พหุํ ติฏฺฐมุกฺคมาสาปฺรณฺณํ สํนฺนิจิตํ
 โหติ อพฺภนฺตรานํ รติยา อปฺปิตถุสํสํ ฌาสํวิหาราย พาหิรานิ ปฏฺฐิตาย
 เอวเมว โช ภิกฺขเว อริยสํวโก ปิตฺติยา ๑ วิราคา ๑ เป ๑ ทฺติยํ
 ฌานํ อุปสมฺมุตฺตํ วิหริติ อตฺตโน รติยา อปฺปิตถุสํสํ ฌาสํวิหาราย
 โอฏฺฏกมฺนาย นิพฺพานํสํสํ ๑ เสยฺยถามี ภิกฺขเว วนฺโท ปจฺจนฺติมํ
 นคเร พหุํ เกสํสํ สํนฺนิจิตํ โหติ เสยฺยถํทํ สํปปี นวณฺโตนํ เตถํ
 มชฺฐ ฌาณิตํ โธณํ อพฺภนฺตรานํ รติยา อปฺปิตถุสํสํ ฌาสํวิหาราย
 พาหิรานิ ปฏฺฐิตาย เอวเมว โช ภิกฺขเว อริยสํวโก สฺขุสํสํ ๑
 ปหานา ๑ เป ๑ จตฺตถุํ ฌานํ อุปสมฺมุตฺตํ วิหริติ อตฺตโน รติยา
 อปฺปิตถุสํสํ ฌาสํวิหาราย โอฏฺฏกมฺนาย นิพฺพานํสํสํ ๑ อิมํสํ จตฺตุนํ
 ฌานานํ อภิกฺเขตฺตํ ทิฏฺฐจฺมมฺมุตฺตํวิหารานํ นิกามตํ ๑ โหติ อภิกฺขณฺตํ
 อภิสํสํ ยโต โช ภิกฺขเว อริยสํวโก อิมํสํ สํตฺตํ สํตฺตํเมหิ
 สมนฺนาคโต โหติ อิมํสํ จตฺตุนํ ฌานานํ อภิกฺเขตฺตํ
 ทิฏฺฐจฺมมฺมุตฺตํวิหารานํ นิกามตํ ๑ โหติ อภิกฺขณฺตํ อภิสํสํ อภิ
 ภิกฺขเว อริยสํวโก อกรรมํโย มารสํสํ อกรรมํโย ปาปมํโคติ ๑

[๖๕] สํตฺตํ ภิกฺขเว ฌมเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อาหุเนยฺโย

ហិតិ ។ បេ ។ ចនុគុគ្គរំ បុណ្ណេកុឆេតុំ តៃកឥត្ថំ ។ កតមេអិ ឥតុត្ថកិ
 មិច វិកុឆវេ វិកុឆុ ឆម្ពល្លេ ។ ហិតិ ចតុត្ថល្លេ ។ ចតុត្ថល្លេ ។
 មតុត្ថល្លេ ។ កាតល្លេ ។ បរិស័ល្លេ ។ បុគ្គុគ្គវិប្រល្លេ ។ ។
 កតល្លេ វិកុឆវេ វិកុឆុ ឆម្ពល្លេ ហិតិ មិច វិកុឆវេ វិកុឆុ ឆម្ពំ
 ឆានាតិ ឥតុត្ថំ គេម្មំ វេយ្យាករណំ កាតំ តុត្ថានំ មិច្ឆិតុត្ថកំ ឆាតកំ
 ចប្បុត្ថឆម្ពំ វេតតុត្ថំ ណ ទេ វិកុឆវេ វិកុឆុ ឆម្ពំ ឆានេម្ម ឥតុត្ថំ
 ... វេតតុត្ថំ ណ មិច ឆម្ពល្លេ ទុក្ខេម្ម មត្ថុមា ។ ឆៃ វិកុឆវេ
 វិកុឆុ ឆម្ពំ ឆានាតិ ឥតុត្ថំ ... វេតតុត្ថំ គត្ថុមា ឆម្ពល្លេ ទុក្ខេម្ម
 មិច ឆម្ពល្លេ ។ ចតុត្ថល្លេ ។ កតំ ហិតិ មិច វិកុឆវេ វិកុឆុ
 គត្ថុត្ថំ គត្ថុត្ថេវ វាតិគត្ថុត្ថំ ចតុត្ថំ ឆានាតិ មិច មិមត្ថុត្ថំ វាតិគត្ថុត្ថំ
 ចតុត្ថោ មិច មិមត្ថុត្ថំ វាតិគត្ថុត្ថំ ចតុត្ថោតិ ណ ទេ វិកុឆវេ វិកុឆុ
 គត្ថុត្ថំ គត្ថុត្ថេវ វាតិគត្ថុត្ថំ ចតុត្ថំ ឆានេម្ម មិច មិមត្ថុត្ថំ វាតិគត្ថុត្ថំ
 ចតុត្ថោ មិច មិមត្ថុត្ថំ វាតិគត្ថុត្ថំ ចតុត្ថោតិ ណ មិច ចតុត្ថល្លេ ទុក្ខេម្ម
 មត្ថុមា ។ ឆៃ វិកុឆវេ វិកុឆុ គត្ថុត្ថំ គត្ថុត្ថេវ វាតិគត្ថុត្ថំ ចតុត្ថំ ឆានាតិ
 មិច មិមត្ថុត្ថំ វាតិគត្ថុត្ថំ ចតុត្ថោ មិច មិមត្ថុត្ថំ វាតិគត្ថុត្ថំ ចតុត្ថោតិ គត្ថុមា
 ចតុត្ថល្លេ ទុក្ខេម្ម មិច ឆម្ពល្លេ ចតុត្ថល្លេ ។ ចតុត្ថល្លេ ។ កតំ
 ហិតិ មិច វិកុឆវេ វិកុឆុ ចតុត្ថានំ ឆានាតិ មេត្ថុត្ថកិម្ព ឥត្ថុត្ថាម
 ឥត្ថេន ឥត្ថេន កាគេន ប្រល្លាយ ប្រិភាណេនាតិ ណ ទេ វិកុឆវេ វិកុឆុ
 ចតុត្ថានំ ឆានេម្ម មេត្ថុត្ថកិម្ព ឥត្ថុត្ថាម ឥត្ថេន ឥត្ថេន កាគេន
 ប្រល្លាយ ប្រិភាណេនាតិ ណ មិច ចតុត្ថល្លេ ទុក្ខេម្ម មត្ថុមា ។

โฆ ภิกขเว ภิกขุ อตุคานํ ชานาติ เอตตโกมฺหิ สทฺธาย สํเตน
 สํเตน จาเคน ปณณาย ปฏิภาณนาติ ตสฺมา อตุคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 อิติ วมฺมณฺณ อตุคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๑ กถํ โหติ
 อธิ ภิกขเว ภิกขุ มตฺตํ ชานาติ จํวรมฺมณฺณปาทสํนํคิตานปจฺจยภะ
 สํชฺชปฏิกฺขารานํ ปฏิคฺคหนาย โน เจ ภิกขเว ภิกขุ มตฺตํ
 ชานนฺนํ จํวรมฺมณฺณปาทสํนํคิตานปจฺจยภะสํชฺชปฏิกฺขารานํ ปฏิคฺคห
 ฌนํ น อธิ มตฺตตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ยสฺมา ๑ โฆ ภิกขเว
 ภิกขุ มตฺตํ ชานาติ จํวรมฺมณฺณปาทสํนํคิตานปจฺจยภะสํชฺชปฏิกฺขารานํ
 ปฏิคฺคหนาย ตสฺมา มตฺตตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต อิติ วมฺมณฺณ อตุคตฺต
 อตุคตฺตฺตฺตฺตฺต ๑ กถณฺณ ๑ กถํ โหติ อธิ ภิกขเว
 ภิกขุ กถํ ชานาติ อญํ กาลิโ อตุคตฺตฺตฺตฺต อญํ กาลิโ ปริปฺปจฺจาย
 อญํ กาลิโ โยคตฺต อญํ กาลิโ ปฏิสํตฺตนาถาติ โน เจ ภิกขเว
 ภิกขุ กถํ ชานนฺนํ อญํ กาลิโ อตุคตฺตฺตฺต อญํ กาลิโ ปริปฺปจฺจาย
 อญํ กาลิโ โยคตฺต อญํ กาลิโ ปฏิสํตฺตนาถาติ น อธิ กถณฺณ
 อตุคตฺตฺตฺต ยสฺมา ๑ โฆ ภิกขเว ภิกขุ กถํ ชานาติ อญํ
 กาลิโ อตุคตฺตฺตฺต อญํ กาลิโ ปริปฺปจฺจาย อญํ กาลิโ โยคตฺต อญํ
 กาลิโ ปฏิสํตฺตนาถาติ ตสฺมา กถณฺณ อตุคตฺต อิติ วมฺมณฺณ
 อตุคตฺตฺต อตุคตฺตฺต มตฺตตฺต กถณฺณ ๑ ปริสํตฺต ๑ กถํ โหติ
 อธิ ภิกขเว ภิกขุ ปริสํ ชานาติ อญํ อตุคตฺตฺตฺต อญํ พฺราหฺม
 ณปริสํ อญํ คหปติปริสํ อญํ สมนปริสํ ตตฺตฺตฺตฺต อญํ อตุคตฺตฺตฺต

เขวํ จาตพฺพํ เขวํ กตฺตพฺพํ เขวํ นิสํทิตพฺพํ เขวํ ภาสิตพฺพํ เขวํ
 คุณฺหิภวิตฺตพฺพนฺติ โน เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริสํ ชานะยฺย อຍံ
 ฆคฺคิยปริสํ ... เขวํ คุณฺหิภวิตฺตพฺพนฺติ น ยิธ ปริสํญฺญตฺติ อุกฺกเขยฺย
 ยสฺมา ๑ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริสํ ชานาติ อຍံ ฆคฺคิยปริสํ ... เขวํ
 คุณฺหิภวิตฺตพฺพนฺติ គស្មា បរិស័ទ្ធន្ទតិ ទុក្ខតិ ចិតិ ធម្មន្ទ
 ចตฺตន្ទ ចตฺตន្ទ មគ្គតន្ទ កាតន្ទ បរិស័ទ្ធន្ទ ។ ឯកុគ្គបរិប្រន្ទ
 ๑ កតំ តិច្ឆិ មិธ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុន្ត កុយេន ឯកុគ្គា វិភិតា តិណ្ឌិ
 កេវ ឯកុគ្គា ខេក ចរិយាណំ តស្ថន្ទកាមិ ខេក ចរិយាណំ ន
 តស្ថន្ទកាមិ យុវាយំ ឯកុគ្គតៃ ចរិយាណំ ន តស្ថន្ទកាមិ ខេវំ តៃ
 តេន តេន ការុយិ យុវាយំ ឯកុគ្គតៃ ចរិយាណំ តស្ថន្ទកាមិ ខេវំ
 តៃ តេន តេន ឋានីតៃ កេវ ឯកុគ្គា ចរិយាណំ តស្ថន្ទកាមា ខេក
 សត្តម្មំ តៃតុកាមិ ខេក សត្តម្មំ ន តៃតុកាមិ យុវាយំ ឯកុគ្គតៃ
 សត្តម្មំ ន តៃតុកាមិ ខេវំ តៃ តេន តេន ការុយិ យុវាយំ
 ឯកុគ្គតៃ សត្តម្មំ តៃតុកាមិ ខេវំ តៃ តេន តេន ឋានីតៃ កេវ
 ឯកុគ្គា សត្តម្មំ តៃតុកាមា ខេក ខិហិតតៃតៃ ធម្មំ សុណាតិ
 ខេក ខិហិតតៃតៃ ធម្មំ សុណាតិ យុវាយំ ឯកុគ្គតៃ ខិហិតតៃតៃ
 ធម្មំ សុណាតិ ខេវំ តៃ តេន តេន ការុយិ យុវាយំ
 ឯកុគ្គតៃ ខិហិតតៃតៃ ធម្មំ សុណាតិ ខេវំ តៃ តេន តេន ឋានីតៃ
 កេវ ឯកុគ្គា ខិហិតតៃតៃ ធម្មំ សុណាតិ ខេក សុត្វា ធម្មំ
 ធាវេតិ ខេក សុត្វា ធម្មំ ន ធាវេតិ យុវាយំ ឯកុគ្គតៃ សុត្វា .

ฐมฺมํ น ชาเรติ เขวํ โส เตน เตน คารยฺโห ยวายํ ปุคฺคโต
 สํตฺตฺวา ฐมฺมํ ชาเรติ เขวํ โส เตน เตน ปาสํโส เทว ปุคฺคตา
 สํตฺตฺวา ฐมฺมํ ชาเรณฺติ เอโก ฐตานํ ฐมฺมานํ อตฺถํ อฺปปริกฺขติ
 เอโก ฐตานํ ฐมฺมานํ อตฺถํ น อฺปปริกฺขติ ยวายํ ปุคฺคโต
 ฐตานํ ฐมฺมานํ อตฺถํ น อฺปปริกฺขติ เขวํ โส เตน เตน คารยฺโห
 ยวายํ ปุคฺคโต ฐตานํ ฐมฺมานํ อตฺถํ อฺปปริกฺขติ เขวํ โส เตน
 เตน ปาสํโส เทว ปุคฺคตา ฐตานํ ฐมฺมานํ อตฺถํ อฺปปริกฺขณฺติ
 เอโก อตฺถมณฺเฑน ฐมฺมมณฺเฑน ฐมฺมานุฐมฺมปฺปฺนิโน เอโก น
 อตฺถมณฺเฑน ฐมฺมมณฺเฑน ฐมฺมานุฐมฺมปฺปฺนิโน ยวายํ ปุคฺคโต
 น อตฺถมณฺเฑน ฐมฺมมณฺเฑน ฐมฺมานุฐมฺมปฺปฺนิโน เขวํ โส เตน
 เตน คารยฺโห ยวายํ ปุคฺคโต อตฺถมณฺเฑน ฐมฺมมณฺเฑน
 ฐมฺมานุฐมฺมปฺปฺนิโน เขวํ โส เตน เตน ปาสํโส เทว ปุคฺคตา
 อตฺถมณฺเฑน ฐมฺมมณฺเฑน ฐมฺมานุฐมฺมปฺปฺนิโน เอโก อตฺตฺหิ-
 ตาย ปฺปฺนิโน โน ปฺรหิตาย เอโก อตฺตฺหิตาย ๑ ปฺปฺนิโน ปฺรหิตาย
 ๑ ยวายํ ปุคฺคโต อตฺตฺหิตาย ปฺปฺนิโน โน ปฺรหิตาย เขวํ โส
 เตน เตน คารยฺโห ยวายํ ปุคฺคโต อตฺตฺหิตาย ๑ ปฺปฺนิโน
 ปฺรหิตาย ๑ เขวํ โส เตน เตน ปาสํโส เขวํ โห ภิกฺขเว
 ภิกฺขเว ๑ ทฺวเณน ปุคฺคตา วิจิตฺตา โหนฺติ เขวํ โห ภิกฺขเว ภิกฺข
 ปุคฺคตปฺโรปนฺนํ โหติ ๑ อิมํ โห ภิกฺขเว สํตฺตฺหิ ฐมฺเมหิ

สมณนาโค ภิภุช อานุเนยโย โหติ ฯ เป ฯ อนนุตร ปุณณกเชตฺติ
โถกสฺสชาติ ฯ

[๖๖] ยสฺมึ ภิภุชเว สมนเย เทวานํ คาวตีสํ ปาริจฺจนฺตโก
โกวิทโร ปณฺนุปลาสฺ โหติ อคฺคตมเน ภิภุชเว เทวา คาวตีสํ
ตสฺมึ สมนเย โหนฺติ ปณฺนุปลาสฺทานิ ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร น
จิสฺสเสวทานิ สคฺคตปลาสฺ ภวิสฺสคฺคตติ ยสฺมึ ภิภุชเว สมนเย เทวานํ
คาวตีสํ ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร สคฺคตปลาสฺ โหติ อคฺคตมนา
ภิภุชเว เทวา คาวตีสํ ตสฺมึ สมนเย โหนฺติ สคฺคตปลาสฺทานิ
ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร นจิสฺสเสวทานิ ชารกชาโต ภวิสฺสคฺคตติ ยสฺมึ
ภิภุชเว สมนเย เทวานํ คาวตีสํ ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร ชารกชาโต
โหติ อคฺคตมนา ภิภุชเว เทวา คาวตีสํ ตสฺมึ สมนเย โหนฺติ
ชารกชาโตทานิ ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร นจิสฺสเสวทานิ ชารกชาโต
ภวิสฺสคฺคตติ ยสฺมึ ภิภุชเว สมนเย เทวานํ คาวตีสํ ปาริจฺจนฺตโก
โกวิทโร ชารกชาโต โหติ อคฺคตมนา ภิภุชเว เทวา คาวตีสํ ตสฺมึ
สมนเย โหนฺติ ชารกชาโตทานิ ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร นจิสฺสเสว-
ทานิ กุฑุมถกชาโต ภวิสฺสคฺคตติ ยสฺมึ ภิภุชเว สมนเย เทวานํ
คาวตีสํ ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร กุฑุมถกชาโต โหติ อคฺคตมนา
ภิภุชเว เทวา คาวตีสํ ตสฺมึ สมนเย โหนฺติ กุฑุมถกชาโตทานิ
ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร นจิสฺสเสวทานิ โกกาสกชาโต ภวิสฺสคฺคตติ
ยสฺมึ ภิภุชเว สมนเย เทวานํ คาวตีสํ ปาริจฺจนฺตโก โกวิทโร

โกกาสกชาโต โหติ อตฺตมณา ภิกฺขเว เทวา ดาวตฺตํสา ตสฺมึ สฺมเย
 โหนฺติ กอกาสกชาโตทานิ ปาริจฺฉตฺตโก โกวิทารो นจิรุตฺตวทานิ
 สํพุพฺผาติผลฺลโต ภวิสฺสํคํติ ยสฺมึ ภิกฺขเว สฺมเย เทวานํ ดาวตฺตํสํ
 ปาริจฺฉตฺตโก โกวิทารो สํพุพฺผาติผลฺลโต โหติ อตฺตมณา ภิกฺขเว เทวา
 ดาวตฺตํสา ปาริจฺฉตฺตกสฺส โกวิทารสฺส มฺเต ทิพฺเพ จตฺตาริ มาเส
 ปณฺจหิ กามคฺคเนหิ สฺมปฺปีตา สฺมจฺกิริยา ปริจาเรหิ สํพุพฺผา
 ติผลฺลตฺสฺส โห ปน ภิกฺขเว ปาริจฺฉตฺตกสฺส โกวิทารสฺส สฺมนฺดา
 ปณฺณาสโยชนานิ อากาย ญฺญํ โหติ อนฺนํ ตํ โยชนํคํ คนฺโห
 คจฺฉติ อยฺมานภาโว ปาริจฺฉตฺตกสฺส โกวิทารสฺส ฯ เหวเมว โห
 ภิกฺขเว ยสฺมึ สฺมเย อริยสํวโก อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชาย
 เจเตติ ปณฺชุปฺปลาโส ภิกฺขเว อริยสํวโก ตสฺมึ สฺมเย โหติ
 เทวานํ ดาวตฺตํสํ ปาริจฺฉตฺตโก โกวิทาริ ยสฺมึ ภิกฺขเว สฺมเย
 อริยสํวโก เกสํสฺสํ โหหาเรตฺตวา กาสํยานิ วตฺตานิ อจฺฉนาเทตฺตวา
 อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺโต โหติ สํคฺคปฺปลาโส ภิกฺขเว อริยสํวโก
 ตสฺมึ สฺมเย โหติ เทวานํ ดาวตฺตํสํ ปาริจฺฉตฺตโก โกวิทาริ ยสฺมึ
 ภิกฺขเว สฺมเย อริยสํวโก วิวิจฺเจว กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฉานํ
 อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ ชาตกชาโต ภิกฺขเว อริยสํวโก ตสฺมึ สฺมเย
 โหติ เทวานํ ดาวตฺตํสํ ปาริจฺฉตฺตโก โกวิทาริ ยสฺมึ ภิกฺขเว
 สฺมเย อริยสํวโก วิตฺถกฺกวจารานํ อฺปสํมา ฯ เป ฯ ทฺติยํ ฉานํ
 อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ ชาตกชาโต ภิกฺขเว อริยสํวโก ตสฺมึ สฺมเย

โหติ เทวานํ คาวตีสํณํ ปาริจุตฺตโก โกวิทฺถโร ยสฺมึ ภาวเว
 สํเย อริยสํวโก ปัตติยา จ วิราคา ฯ เป ฯ คตฺติยํ ฌานํ อุปสํมุ
 ปชฺช วิหริติ กุฑมตฺตชาโต ภาวเว อริยสํวโก ตสฺมึ สํเย โหติ
 เทวานํ คาวตีสํณํ ปาริจุตฺตโก โกวิทฺถโร ยสฺมึ ภาวเว สํเย
 อริยสํวโก สฺขสฺส จ ปหานา ฯ เป ฯ จตุตฺถํ ฌานํ อุปสํมุ
 ปชฺช วิหริติ โกลาสกฺขาโต ภาวเว อริยสํวโก ตสฺมึ สํเย โหติ เทวานํ
 คาวตีสํณํ ปาริจุตฺตโก โกวิทฺถโร ยสฺมึ ภาวเว สํเย อริยสํ
 วโก อาสวณํ ขยา ฯ เป ฯ สจฺจนิกคฺคา อุปสํมุ
 ปชฺช วิหริติ สํพฺพ
 ฌาณิสฺสโต ภาวเว อริยสํวโก ตสฺมึ สํเย โหติ เทวานํ คาวตีสํณํ
 ปาริจุตฺตโก โกวิทฺถโร ตสฺมึ ภาวเว สํเย ภูมฺมา เทวา
 สํทฺทมนุสฺสํวณฺติ เอโส อิตฺถนฺนาโม ขายสฺมา อิตฺถนฺนามสฺส
 ขายสฺมโต สํทฺธิวิหริโก อมฺกมฺหา คามา วา นิคฺคา วา อคารสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺเพชฺโติ อาสวณํ ขยา ฯ เป ฯ สจฺจนิกคฺคา อุปสํมุ
 ปชฺช วิหริตฺติ ภูมฺมานํ เทวานํ สํทฺทํ สฺสคฺคา จาตุมฺมหาราชิกา เทวา...
 คาวตีสํ เทวา... ยามา เทวา... คฺลิสฺสา เทวา... นิมฺมานเรตฺติ
 เทวา... ปณฺนิมฺมิตฺตวสฺสคฺคํ เทวา... พฺรหฺมณฺณิกา เทวา สํทฺทมน
 ฺนุสฺสํวณฺติ เอโส อิตฺถนฺนาโม ขายสฺมา อิตฺถนฺนามสฺส ขายสฺมโต
 สํทฺธิวิหริโก อมฺกมฺหา คามา วา นิคฺคา วา อคารสฺมา อนคาริยํ
 ปพฺเพชฺโติ อาสวณํ ขยา ฯ เป ฯ สจฺจนิกคฺคา อุปสํมุ
 ปชฺช วิหริตฺติ อิตฺติห เทน ขณฺน เทน มฺหุตฺเตน ยาว พฺรหฺมโตกา สํทฺโท อพฺภุคฺ-

คจฺจนฺติ อยฺยมาณภาโว ชีณาสวสฺสํ ภิกฺขุโนติ ฯ

[๖๗] ธถโธ อายสฺมโต สารีปฺตฺตสฺส รโหคตสฺส ปฏิสตฺถนฺตสฺส
 เขวํ เจตโส ปริวิตกโก อุตฺปาทิ กิณฺเณ โธ ภิกฺขุ สํกุกฺขา
 ฅรูกฺขา อฺพนิสฺสําย วิหรนฺโต อกฺขลํ ปชฺเหยยฺย กุสฺลํ ภาเวยฺยาติ ฯ
 ธถโธ อายสฺมโต สารีปฺตฺตสฺส เขตฺทโหสิ สคฺคถารํ โธ ภิกฺขุ
 สํกุกฺขา ฅรูกฺขา อฺพนิสฺสําย วิหรนฺโต อกฺขลํ ปชฺเหยยฺย กุสฺลํ ภาเวยฺย
 ฅมฺมํ โธ... สํฆํ โธ... สิกฺขํ โธ... สํมาชิ โธ...
 อปฺปมาทํ โธ... ปฏิสันถารํ โธ ภิกฺขุ สํกุกฺขา ฅรูกฺขา อฺพนิสฺสําย
 วิหรนฺโต อกฺขลํ ปชฺเหยยฺย กุสฺลํ ภาเวยฺยาติ ฯ ธถโธ อายสฺมโต
 สารีปฺตฺตสฺส เขตฺทโหสิ อิมเ โธ เม ฅมฺมา ปริสํพุทฺธา ปริโยทาทา
 ยนฺนุนาหิ อิมเ ฅมฺเม คนฺตฺวา ภาควโต อารโจะยฺยํ เขวํ เม อิมเ
 ฅมฺมา ปริสํพุทฺธา เจว ภวิสฺสํนฺติ ปริสํพุทฺธสงฺฆตฺตฺรา จ เสยฺยถามี
 นาม ปุริโส สฺวณฺณณิกฺขํ อธิคจฺเจยฺย ปริสํพุทฺธํ ปริโยทาทํ ตสฺส
 เขวมสฺส อยํ โธ เม สฺวณฺณณิกฺโข ปริสํพุทฺโธ ปริโยทาทो
 ยนฺนุนาหิ อิมํ สฺวณฺณณิกฺขํ คนฺตฺวา กมฺมารานํ ทสฺสเสยฺยํ เขวํ
 เม อยํ สฺวณฺณณิกฺโข สกมฺมารคโต ปริสํพุทฺโธ เจว ภวิสฺสํนฺติ ปริสํพุทฺธ-
 ฅสงฺฆตฺตโร จาติ เขวเมว เขวํ เม อิมเ ฅมฺมา ปริสํพุทฺธา
 ปริโยทาทา ยนฺนุนาหิ อิมเ ฅมฺเม คนฺตฺวา ภาควโต อารโจะยฺยํ
 เขวํ เม อิมเ ฅมฺมา ปริสํพุทฺธา เจว ภวิสฺสํนฺติ ปริสํพุทฺธสงฺฆตฺตฺรา
 จาติ ฯ ธถโธ อายสฺมา สารีปฺตฺโต สํยณฺหสฺมยํ ปฏิสตฺถนา นุจฺจิโต

สารีปุตฺต สัตถารํ ไช สารีปุตฺต ภิกฺขุ สกฺกตฺวา ครุกฺตฺวา
 อุปนิสฺสํสา ย วิหรนฺโต อภุสฺสํ ปชฺเหยยฺย กุสฺสํ ภาเวยฺย รมํ ไช...
 สงฺฆํ ไช... สิกฺขํ ไช... สมารํ ไช... อปฺปมาทํ ไช...
 ปฏิสันถารํ ไช สารีปุตฺต ภิกฺขุ สกฺกตฺวา ครุกฺตฺวา อุปนิสฺสํสา ย วิหรนฺโต
 อภุสฺสํ ปชฺเหยยฺย กุสฺสํ ภาเวยฺยาติฯ เหวํ วุตฺเต ชยสฺมา สารีปุตฺโต
 ภควนฺตํ เขตทโวจ อิมสฺส ไช อหํ ภนฺเต ภควตา สงฺขิตฺเตน
 ภาสิตสฺส เหวํ วิตุถาเวน อตฺถํ อชานามิ โส วต ภนฺเต ภิกฺขุ
 สัตถฺวริ อคารโว รมเม สคารโว ภวิสฺสํตํติ เนตํ จานํ วิชฺชติ โย
 โส ภนฺเต ภิกฺขุ สัตถฺวริ อคารโว รมเมว โส อคารโว โส วต
 ภนฺเต ภิกฺขุ สัตถฺวริ อคารโว รมเม อคารโว สงฺฆे สคารโว
 ภวิสฺสํตํติ เนตํ จานํ วิชฺชติ โย โส ภนฺเต ภิกฺขุ สัตถฺวริ
 อคารโว รมเม อคารโว สงฺฆेว โส อคารโว โส วต ภนฺเต
 ภิกฺขุ สัตถฺวริ อคารโว รมเม อคารโว สงฺฆे อคารโว สิกฺขาย
 สคารโว ภวิสฺสํตํติ เนตํ จานํ วิชฺชติ โย โส ภนฺเต ภิกฺขุ
 สัตถฺวริ อคารโว รมเม อคารโว สงฺฆे อคารโว สิกฺขายปิ โส
 อคารโว โส วต ภนฺเต ภิกฺขุ สัตถฺวริ อคารโว รมเม อคารโว
 สงฺฆे อคารโว สิกฺขาย อคารโว สมาริสฺสํ สคารโว ภวิสฺสํตํติ
 เนตํ จานํ วิชฺชติ โย โส ภนฺเต ภิกฺขุ สัตถฺวริ อคารโว รมเม
 อคารโว สงฺฆे อคารโว สิกฺขาย อคารโว สมาริสฺสํมิมิ โส อคารโว
 โส วต ภนฺเต ภิกฺขุ สัตถฺวริ อคารโว รมเม อคารโว สงฺฆे

อการโว สิกฺขาย อการโว สมาริสฺสุมิ อการโว อปฺปมาเท สการโว
 ภวิสฺสํคตฺติ เนตฺติ จานํ วิชฺชติ โย โส ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ
 อการโว ชมฺเม อการโว สงฺฆเ อการโว สิกฺขาย อการโว สมาริสฺสุมิ
 อการโว อปฺปมาเทปิ โส อการโว โส วต ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ
 อการโว ชมฺเม อการโว สงฺฆเ อการโว สิกฺขาย อการโว สมาริสฺสุมิ
 อการโว อปฺปมาเท อการโว ปฏิสันฺถาเร สการโว ภวิสฺสํคตฺติ เนตฺติ
 จานํ วิชฺชติ โย โส ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ อการโว ชมฺเม
 อการโว สงฺฆเ อการโว สิกฺขาย อการโว สมาริสฺสุมิ อการโว อปฺป-
 มาเท อการโว ปฏิสันฺถาเรปิ โส อการโว - โส วต ภาณเต ภิกฺขุ
 สตุถริ สการโว ชมฺเม อการโว ภวิสฺสํคตฺติ เนตฺติ จานํ วิชฺชติ โย
 โส ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ สการโว ชมฺเมปิ โส สการโว โส วต
 ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ สการโว ชมฺเม สการโว สงฺฆเ อการโว ภวิสฺสํคตฺติ
 เนตฺติ จานํ วิชฺชติ โย โส ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ สการโว
 ชมฺเม สการโว สงฺฆเปิ โส สการโว โส วต ภาณเต ภิกฺขุ
 สตุถริ สการโว ชมฺเม สการโว สงฺฆเ สการโว สิกฺขาย อการโว
 ภวิสฺสํคตฺติ เนตฺติ จานํ วิชฺชติ โย โส ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ
 สการโว ชมฺเม สการโว สงฺฆเ สการโว สิกฺขายปิ โส สการโว โส วต
 ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ สการโว ชมฺเม สการโว สงฺฆเ สการโว สิกฺขาย
 สการโว สมาริสฺสุมิ อการโว ภวิสฺสํคตฺติ เนตฺติ จานํ วิชฺชติ โย โส
 ภาณเต ภิกฺขุ สตุถริ สการโว ชมฺเม สการโว สงฺฆเ สการโว สิกฺขาย

สคารโว สมาริสุ่มมึบิ โส สคารโว โส วต ภนฺเต ภิกฺขุ สตุถริ
 สคารโว รมฺเม สคารโว สงฺฆเ สคารโว สิกฺขาย สคารโว สมาริสุ่ม
 สคารโว อปฺปมาเท อคารโว ภวิสฺสํตํติ เนตํ จํนํ วิชฺชติ โย
 โส ภนฺเต ภิกฺขุ สตุถริ สคารโว รมฺเม สคารโว สงฺฆเ สคารโว
 สิกฺขาย สคารโว สมาริสุ่ม สคารโว อปฺปมาเทปิ โส สคารโว
 โส วต ภนฺเต ภิกฺขุ สตุถริ สคารโว รมฺเม สคารโว สงฺฆเ สคารโว
 สิกฺขาย สคารโว สมาริสุ่ม สคารโว อปฺปมาเท สคารโว ปฏิสันฺนาเร
 อคารโว ภวิสฺสํตํติ เนตํ จํนํ วิชฺชติ โย โส ภนฺเต ภิกฺขุ
 สตุถริ สคารโว รมฺเม สคารโว สงฺฆเ สคารโว สิกฺขาย สคารโว
 สมาริสุ่ม สคารโว อปฺปมาเท สคารโว ปฏิสันฺนาเรปิ โส สคารโว
 อิมสฺส ไซ อหํ ภนฺเต ภกฺวตา สงฺฆิตฺเตน ภาติตสฺส เหว
 วิตุถาเรน อตุถํ อชานามํติ ฯ สํชฺช สํชฺช สํวิปฺพุต สํชฺช
 ไซ ตฺวํ สํวิปฺพุต อิมสฺส มยา สงฺฆิตฺเตน ภาติตสฺส เหว
 วิตุถาเรน อตุถํ อชานาสิ โส วต สํวิปฺพุต ภิกฺขุ สตุถริ
 อคารโว รมฺเม สคารโว ภวิสฺสํตํติ เนตํ จํนํ วิชฺชติ โย โส
 สํวิปฺพุต ภิกฺขุ สตุถริ อคารโว รมฺเมปิ โส อคารโว ฯ เป ฯ
 โส วต สํวิปฺพุต ภิกฺขุ สตุถริ อคารโว รมฺเม อคารโว สงฺฆเ
 อคารโว สิกฺขาย อคารโว สมาริสุ่ม อคารโว อปฺปมาเท อคารโว
 ปฏิสันฺนาเร สคารโว ภวิสฺสํตํติ เนตํ จํนํ วิชฺชติ โย โส
 สํวิปฺพุต ภิกฺขุ สตุถริ อคารโว รมฺเม อคารโว สงฺฆเ อคารโว

๑๒๒ สุตฺตคณปิฎกเถ อังคุตฺตคณิกายສຸສ ສຸຕຕກນີປາໂຕ [໒໔

ສິກຸຂາຍ ອຕາວໄ ສໍມາຣິສຸມິ ອຕາວໄ ອປປມາເທ ອຕາວໄ ປຼືສໍນຸຕາ-
ເນປີ ໄສ ອຕາວໄ ໄສ ວຕ ສໍາຣິປຸຕຕ ມິກຸຊ ສຸຕຸຣິ ສໍຕາວໄ
ຮມເມ ອຕາວໄ ມວິສຸສຕິຕິ ເນຕໍ ຈໍານໍ ວິຊຸຊຕິ ໂຍ ໄສ ສໍາຣິປຸຕຕ
ສຸຕຸຣິ ສໍຕາວໄ ຮມເມປີ ໄສ ສໍຕາວໄ ຯ ເປ ຯ ໄສ ວຕ ສໍາຣິປຸຕຕ
ມິກຸຊ ສຸຕຸຣິ ສໍຕາວໄ ຮມເມ ສໍຕາວໄ ສໍເຊ ສໍຕາວໄ ສິກຸຂາຍ
ສໍຕາວໄ ສໍມາຣິສຸມິ ສໍຕາວໄ ອປປມາເທ ສໍຕາວໄ ປຼືສໍນຸຕາເວ ອຕາວໄ
ມວິສຸສຕິຕິ ເນຕໍ ຈໍານໍ ວິຊຸຊຕິ ໂຍ ໄສ ສໍາຣິປຸຕຕ ມິກຸຊ ສຸຕຸຣິ
ສໍຕາວໄ ຮມເມ ສໍຕາວໄ ສໍເຊ ສໍຕາວໄ ສິກຸຂາຍ ສໍຕາວໄ ສໍມາຣິສຸມິ
ສໍຕາວໄ ອປປມາເທ ສໍຕາວໄ ປຼືສໍນຸຕາເນປີ ໄສ ສໍຕາວໄ ອິມສຸສ
ໂຂ ສໍາຣິປຸຕຕ ມຍາ ສໍເຊຕຸເຕນ ມາສິຕສຸສ ເອວໍ ວິຕຸຣາເນນ ອຕຸໂຄ
ທຸງຊຸໂຟຕິ ຯ

[໒໔] ມາວນໍ ອນນຸຍຸຕສຸສ ມິກຸຊເວ ມິກຸຊໂນ ວິຮໂຕ ກິຣຸຈາມີ
ເອວໍ ອິຈຸຣາ ອປປຊເຊຍຍ ອໂໂ ວຕ ເມ ອນຸປາທາຍ ອາສໍເວຢິ ຈິຕຸຕໍ
ວິມຸຈຸເຍຍາຕິ ອຄຊວສຸສ ເນວ ອນຸປາທາຍ ອາສໍເວຢິ ຈິຕຸຕໍ ວິມຸຈຸຈຕ
ຕໍ ກິສຸສ ເທຊ ອມາວິຕຕຸຕາຕິສຸສ ວຈຸນໍຍໍ ກິສຸສ ອມາວິຕຕຸຕາ
ຈຕຸນໍ ສຕິປຼຸຈໍານານໍ ຈຕຸນໍ ສໍມຸມປປຮານານໍ ຈຕຸນໍ ອິທຸຣິປາທານໍ
ປປຈຸຈຸນໍ ອິນຸທຸຣິຍານໍ ປປຈຸຈຸນໍ ພຣານໍ ສຕຸຕຸນໍ ໂໂຊຣຸຣຸຈຸຈຸນໍ ອຣິຍສຸສ
ອງຊໍກິກສຸສ ມຕຸກສຸສ ເຄຍຍຄາມີ ມິກຸຊເວ ກຸກຸກຸຣິຍາ ອຣຸທານີ
ອງຊໍ ວາ ທຸສ ວາ ທຸວາທຸສ ວາ ຕານສຸສ ກຸກຸກຸຣິຍາ ນ ສໍມຸມາອຣິສ-
ຍິຕານີ ນ ສໍມຸມາປຣິເຄຕິຕານີ ນ ສໍມຸມາປຣິມາວິຕານີ ກິຣຸຈາມີ ຕສຸສໍາ

วิตานี ทิณฺฑจายี ตสฺสํ กุกฺกฏียา น เหวํ อิจฺฉา อຸປປຸເຊຍຸ
 ອໂຫ ວຕ ເມ ກຸກຸກຸໂປຕກາ ປາທນຸສິຂາຍ ວາ ມຸຂຕຸນຸທເຄນ ວາ ອຸນຸ-
 ທໂກສ໌ ປຟາເຄຕຸວາ ໄສຕຸຕິນາ ອມິນຸພິຊເຊຍຸນຸຕິ ອຄໂໄ ກຸພຸພາວ
 ເຕ ກຸກຸກຸໂປຕກາ ປາທນຸສິຂາຍ ວາ ມຸຂຕຸນຸທເຄນ ວາ ອຸນຸທໂກສ໌
 ປຟາເຄຕຸວາ ໄສຕຸຕິນາ ອມິນຸພິຊຊຸ ຕໍ ດິສຸສ໌ ເຖຕຸ ຕຄາຸມຸນິ
 ກິກຸຂເວ ກຸກຸກຸກຸຍາ ອຸນຸທານີ ສໍມຸມາອຸຈິຣິຍາຕານີ ສໍມຸມາປຣິເສທິຕານີ ສໍມຸມາປຣິ-
 ກາວິຕານີ ເອວເມວ ໂຂ ກິກຸຂເວ ກາວນ໌ ອນຸຍຸຕຸສຸສ໌ ກິກຸຂຸໂນ ວິຮຸໂຕ
 ຕິນຸຈາຍີ ນ ເອວໍ ອຶຈຸດາ ອຸປປຸເຊຍຸຍ ອໂຫ ວຕ ເມ ອຸນຸປາທາຍ
 ອາສ໌ເວຫິ ຈິຕຸຕໍ ວິມຸຈຸເຍຍາຕິ ອຄຂຸວສຸສ໌ ອຸນຸປາທາຍ ອາສ໌ເວຫິ ຈິຕຸຕໍ
 ວິມຸຈຸຈຕິ ຕໍ ດິສຸສ໌ ເຖຕຸ ກາວິຕຕຸຕາຕິສຸສ໌ ວຈຸນິຍ໌ ດິສຸສ໌ ກາວິຕຕຸຕາ
 ຈຕຸນ໌ ສຕິປຸງຈຳນານ໌ າ ເປ າ ອຣິຍສຸສ໌ ອງຸຈັງຕິກສຸສ໌ ມຄຸຄສຸສ໌ ເສຍຸຍ-
 ຄາຍີ ກິກຸຂເວ ພຄກຸນຸທສຸສ໌ ວາ ພຄກຸນຸທນຸເຕວາສຸສ໌ ວາ ທິສຸສ໌ນຸເຕວ
 ວາສິຊເວ ອງຄຸຕິປທານີ ທິສຸສ໌ນຸຕິ ອງຄຸກຸຈປທ໌ ໂນ ຈ ຂຸວສຸສ໌ ເອວໍ ພາວນ໌
 ໂຫຕິ ເອຕຸຕຸກໍ ວາ ເມ ອຊຊ ສສຸສ໌ ວາສິຊງສຸສ໌ ຂໍເນ ເອຕຸຕຸກໍ ວາ ຫໍໂຍ
 ເອຕຸຕຸກໍ ວາ ປເຣຕິ ອຄຂຸວສຸສ໌ ຂໍເນ ຂໍເນນຸເຕວວ ພາວນ໌ ໂຫຕິ ເອວ-
 ເມວ ໂຂ ກິກຸຂເວ ກາວນ໌ ອນຸຍຸຕຸສຸສ໌ ກິກຸຂຸໂນ ວິຮຸໂຕ ຕິນຸຈາຍີ ນ
 ເອວໍ ພາວນ໌ ໂຫຕິ ເອຕຸຕຸກໍ ວາ ເມ ອຊຊ ອາສ໌ວານ໌ ຂໍເນ ເອຕຸຕຸກໍ
 ວາ ຫໍໂຍ ເອຕຸຕຸກໍ ວາ ປເຣຕິ ອຄຂຸວສຸສ໌ ຂໍເນ ຂໍເນນຸເຕວວ ພາວນ໌
 ໂຫຕິ ເສຍຸຍຄາຍີ ກິກຸຂເວ ສຳມຸທຸທິກາຍ ນາວາຍ ເວຄຸຕພນຸຂນພຸທຸຣາຍ
 ສມຸມາສຳນີ ອຸທເຄ ປຣິຍາທາຍ ເເມນຸຕິເຄນ ຄເຕ ອຸກຸຊິຕຸຕາຍ ວາຕາຕປປ-

เรตานิ พุรุษานานิ ตานิ ปาวุสฺสํเกน เมเมน อภิปฺปวฺจฺจํนิ อปฺ-
 ปกสฺสเรเนว ปฏิปฺปสฺสํมกฺกนฺติ ปุตฺตานิ ภาวเตติ เชวเมว โส ภิกฺขเว
 ภาวนํ อญฺญตฺตสฺส ภิกฺขุโน วิหโรติ อปฺปกสฺสเรเนว สญฺโฆชนานิ ปฏิป-
 ปสฺสํมกฺกนฺตํติ ฯ

[๖๘] เอกํ สมฺมํ ภคฺวา โสเถสฺสุ จาริกํ จรติ มหเตา ภิกฺขุ-
 สงฺฆเณ สํวํชํ อทฺทสฺสา โส ภคฺวา อทฺธราเมคฺคปฏิปํโน อณฺณ-
 ตรสมฺมํ ปเทสํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนํ อาทิตฺตํ สํมปฺชฺชติ ตํสญฺโฆคฺคิภูตํ
 ทิสฺวา มคฺคา โอภกฺกมฺม อณฺณตฺรสมฺมํ รุกฺขมฺมูเต ปณฺณตฺเต อาสเน
 นิสฺสํทํ นิสฺสํชฺช โส ภคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ ปสฺสํถ โน ตุมฺहे
 ภิกฺขเว อมฺมํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนํ อาทิตฺตํ สํมปฺชฺชติ ตํสญฺโฆคฺคิภูตํติ ฯ
 เอวํ ภนฺเต ฯ ตํ กิํ มณฺณถ ภิกฺขเว กตมํ นุ โส วรํ ยํ
 อมฺมํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนํ อาทิตฺตํ สํมปฺชฺชติ ตํสญฺโฆคฺคิภูตํ อาตฺถํคิตุวา
 อุปนินฺตํเทยฺย วา อุปนินฺตํชฺชเยยฺย วา ยํ วา ขตฺติยกณฺณํ วา พฺรหฺมณ-
 กณฺณํ วา คหปตฺติกณฺณํ วา มุทฺตตฺถนฺนหตฺถปาทํ อาตฺถํคิตุวา อุปนินฺตํเทยฺย
 วา อุปนินฺตํชฺชเยยฺย วาติ ฯ เอตทฺเวว ภนฺเต วรํ ยํ ขตฺติยกณฺณํ
 วา พฺรหฺมณกณฺณํ วา คหปตฺติกณฺณํ วา มุทฺตตฺถนฺนหตฺถปาทํ อาตฺถํ-
 คิตุวา อุปนินฺตํเทยฺย วา อุปนินฺตํชฺชเยยฺย วา ทุกฺขณฺนเหตํ ภนฺเต ยํ
 อมฺมํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนํ อาทิตฺตํ สํมปฺชฺชติ ตํสญฺโฆคฺคิภูตํ อาตฺถํคิตุวา
 อุปนินฺตํเทยฺย วา อุปนินฺตํชฺชเยยฺย วาติ ฯ อารอฺจยามี โว ภิกฺขเว ปฏิ-

เวทยามิ โว ภิกขเว ยถา เอตเทว ตถัสส วรํ ทุสฺสํตถัสส ปาป-
 รมมํตถัสส อสฺสจิสฺสํกสฺสํรตฺตมาจาสฺสํ ปฏิจฺจนนํกมฺมํตถัสสํ อสฺสํมณฺตถัสสํ
 สํมณปฏิญฺญตถัสสํ อพฺรหฺมจาสฺสํ พฺรหฺมจาสฺสํปฏิญฺญตถัสสํ อนฺโตปฺปตฺตํ
 อวสฺสํตถัสสํ กสฺมํพฺพสาตถัสสํ ยํ อมํ มหนตํ อคฺคิกฺขณํ อาทิตฺตํ
 สํปฺปชฺชตฺตํ สํวโรตฺตํ อตฺตํคิตุวา อฺปนฺนํสํเทยฺย วา อฺปนฺนํสํชฺชเยย
 วา ตํ กิถัสสํ เหตุํ ตโตนิทานญฺหิ โส ภิกขเว มรณํ วา
 นิคฺคจฺเจยฺย มรณมคฺคํ วา ทฺวํ นเตว ตปฺปจฺจุยา กายสฺสํ เกทา
 ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺวํคตํ วินิปาคํ นิรยํ อฺปนฺนํชฺชเยย ยญฺจ โช
 โส ภิกขเว ทุสฺสํโต ปาปรมฺโม อสฺสจิสฺสํกสฺสํรตฺตมาจาสฺสํ ปฏิจฺจนน-
 กมฺมํอนฺโต อสฺสํมณฺตถัสสํ สํมณปฏิญฺญตถัสสํ อพฺรหฺมจาสฺสํ พฺรหฺมจาสฺสํปฏิญฺญ-
 ตถัสสํ อนฺโตปฺปตฺตํ อวสฺสํโต กสฺมํพฺพสาโต ชฺชตฺตํกณฺณํ วา พฺรหฺมณกณฺณํ วา
 คหปตฺตํกณฺณํ วา มุทฺตตฺถนํหตฺตปาตํ อตฺตํคิตุวา อฺปนฺนํสํทตฺติ วา อฺปนฺ-
 นํชฺชตฺติ วา ตญฺหิ ตถัสสํ ภิกขเว โหติ ทํมรตฺตํ อหิตาย ทฺวํชฺช
 กายสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺวํคตํ วินิปาคํ นิรยํ อฺปนฺนํชฺชตฺติ ฯ
 ตํ กิ มณฺณตถ ภิกขเว กตมํ นุ โช วรํ ยํ พทฺวา ปฺริโส
 ทพฺพาย วาตฺตชฺชยา อโภ ชฺชมา เวเจตฺวา สํเสยฺย สํ นิมนฺเตยฺย
 นิมนฺเตยฺว จมฺมํ นิมนฺเตยฺย จมฺมํ เณตฺวา มํสํ นิมนฺเตยฺย มํสํ เณตฺวา
 นฺหารํ นิมนฺเตยฺย นฺหารํ เณตฺวา อญฺจํ นิมนฺเตยฺย อญฺจํ เณตฺวา อญฺจ-
 นิมนฺตํ อหจฺจ ติจฺเจยฺย ยํ วา ชฺชตฺตํมหาสํถาณํ วา พฺรหฺมณ-
 มหาสํถาณํ วา คหปตฺตํมหาสํถาณํ วา อภิวาทนํ สํทิเบยฺยาตฺติ ฯ

เขตเทว ภาณุเต วรํ ยํ ชตุตฺติยมหาสํถานํ วา พุราหุณฺณมหาสํถานํ
 วา คหปติมหาสํถานํ วา อภิวาทนํ สํกฺกิเยชฺช ทฺวณฺณเหตํ ภาณุเต
 ยํ พลวํ ปุริสํ ทพฺพหยา วาตรชฺชชฺชา อุกโก ชงฺฆา เวเจตฺวา ฆํเฒชฺช
 สํ ฦวํ ฦนุเทชฺช ๑เป ๑ อฏฺฐจิมิณฺขํ อาหจฺจ ติจฺจเจชฺชชฺชาติ ๑ อาโร-
 จยามี โฉ ภาณฺชเว ปฏฺฐิเวทยามี โฉ ภาณฺชเว ยถา เขตเทว ตสฺส
 วรํ ทุสฺสํตสฺส ๑เป ๑ กสฺมฺพชฺชาตสฺส ยํ พลวํ ปุริสํ ทพฺพหยา
 วาตรชฺชชฺชา อุกโก ชงฺฆา เวเจตฺวา ฆํเฒชฺช สํ ฦวํ ฦนุเทชฺช ๑เป ๑
 อฏฺฐจิมิณฺขํ อาหจฺจ ติจฺจเจชฺช ตํ กิถฺสํ เหตุํ ตโตนิทานณฺหิ
 สํ ภาณฺชเว มรณํ วา นิคฺคเจชฺช มรณมตฺตํ วา ทฺวณฺณ นเทว
 ตปฺปจฺจชฺชา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺวณฺณคฺคิ วิณิปาตํ นิรยํ
 อปฺปชฺชชฺชชฺช ยถา ๒ โฉ ภาณฺชเว ทุสฺสํโต ๑เป ๑ กสฺมฺพชฺชาโต
 ชตุตฺติยมหาสํถานํ วา พุราหุณฺณมหาสํถานํ วา คหปติมหาสํถานํ วา
 อภิวาทนํ สํกฺกิเยชฺช ตณฺหิ ตสฺส ภาณฺชเว โหติ ทํชฺรตฺตํ อหิตาย
 ทฺวณฺชช กายสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺวณฺณคฺคิ วิณิปาตํ นิรยํ
 อปฺปชฺชชฺชชฺช ๑ ตํ กิ มณฺณณ ภาณฺชเว กตมํ นุ ๒ วรํ ยํ
 พลวํ ปุริสํ ตินฺนุหยา สํคฺคิยา เตตฺโธคฺคาชฺช ปจฺจโจรธมฺมํ ปหเรชฺช ยํ
 วา ชตุตฺติยมหาสํถานํ วา พุราหุณฺณมหาสํถานํ วา คหปติมหาสํถานํ
 วา อณฺุชฺชติกรมฺมํ สํกฺกิเยชฺชชฺชาติ ๑ เขตเทว ภาณุเต วรํ ยํ ชตุตฺติย-
 มหาสํถานํ วา พุราหุณฺณมหาสํถานํ วา คหปติมหาสํถานํ วา อณฺ-
 ุชฺชติกรมฺมํ สํกฺกิเยชฺช ทฺวณฺณเหตํ ภาณุเต ยํ พลวํ ปุริสํ ตินฺนุหยา

สัตตคิยา เทลโรคทาย ปจโจรสุมิ ปหเรยยาติ ๑ อาโรจยามิ โว ภิกขเว
 ปฏิวะทยามิ โว ภิกขเว ยถา เขตเทว ตสฺส วรํ ทุสฺสํตสฺส
 ๑เป ๑ กสฺมฺพุชาตสฺส ยํ พทวา ปุริโส ตินฺนุหยา สัตตคิยา เทล-
 โรคทาย ปจโจรสุมิ ปหเรยฺยํ ตํ กิสฺสํ เหตุํ คโตนิทานณฺหิ
 โส ภิกขเว มรณํ วา นิคฺคฺเคยฺย มรณมตฺตํ วา ทุกฺขํ นเตว
 ตปฺปจฺจยา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺวคฺคํ วินิปาตํ นิรยํ
 อุปปชฺชเยยฺย ยณฺจ โห โส ภิกขเว ทุสฺสํโต ๑เป ๑ กสฺมฺพุชาโต
 ขตฺติยมหาสํถาณํ วา พุราหุณฺณมหาสํถาณํ วา คหปติมหาสํถาณํ วา
 อณฺชติกมฺมํ สํทียติ ตณฺหิ ตสฺสํ ภิกขเว โหติ ทํชฺรตฺตํ อหิตาย
 ทุกฺขาย กายสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺวคฺคํ วินิปาตํ นิรยํ
 อุปปชฺชติ ๑ ตํ กิ มณฺเฑถ ภิกขเว กตมํ นุ โห วรํ ยํ
 พทวา ปุริโส ตตฺตเคน อโยปฏฺฐเณน อาทิตฺตเคน สํมุปชฺชติเคน สณฺโชติ-
 ภูเคน กายํ สํมุปติเวเจยฺย ยํ วา ขตฺติยมหาสํถาณํ วา พุราหุณ-
 ฺมหาสํถาณํ วา คหปติมหาสํถาณํ วา สทฺธาเทยฺยํ จีวรํ ปริภุญ-
 ฺเชยฺยาติ ๑ เขตเทว ภาณเต วรํ ยํ ขตฺติยมหาสํถาณํ วา พุราหุณ-
 ฺมหาสํถาณํ วา คหปติมหาสํถาณํ วา สทฺธาเทยฺยํ จีวรํ ปริภุญฺเชยฺย
 ทฺวชฺชเหตฺตํ ภาณเต ยํ พทวา ปุริโส ตตฺตเคน อโยปฏฺฐเณน อาทิตฺตเคน
 สํมุปชฺชติเคน สณฺโชติภูเคน กายํ สํมุปติเวเจยฺยเต ๑ อาโรจยามิ โว
 ภิกขเว ปฏิวะทยามิ โว ภิกขเว ยถา เขตเทว ตสฺส วรํ ทุสฺ-
 สํตสฺส ๑เป ๑ กสฺมฺพุชาตสฺส ยํ พทวา ปุริโส ตตฺตเคน อโยปฏฺฐเณน

อาทิตฺเตน สัมปชฺชติเตน สณฺโฆติภูเตน กายํ สัมปติเวเชยฺย ตํ
 กิถุสํ เหตุ ตโตนิทานญฺเห โส ภิกฺขเว มรณํ वा นิคฺขุญฺย
 มรณมคฺคํ वा พุทฺธํ นเตวฺว ตปฺปจฺจยา กายสฺส เภทา ปรมฺมรนา
 อปายํ ทุคฺคํ วินิปาคํ นิรยํ อุปปชฺชเยยฺย ยญฺจ โห โส ภิกฺขเว
 พุทฺธสฺสโต ๑ เป ๑ กสฺมฺพุทฺธาโต ชฺชุตฺติยมหาสํสาธานํ वा พุทฺธาหุณฺณมหาสํสาธานํ
 वा คหปติมหาสํสาธานํ वा สํทฺธาเทยฺยํ จีวรํ ปริกฺกฺขชฺติ ตญฺเห
 ตสฺส ภิกฺขเว โหติ ทสฺสคฺคํ อหิตาย ทฺถาย กายสฺส เภทา ปรมฺมรนา
 อปายํ ทุคฺคํ วินิปาคํ นิรยํ อุปปชฺชติ ๑ ตํ กิ มญฺเญถ ภิกฺขเว
 กถมํ นุ โห วรํ ยํ พทฺวา ปุริสํ ตตฺเตน อโยสํกฺกา อาทิตฺเตน
 สัมปชฺชติเตน สณฺโฆติภูเตน มฺหํ วิวริตฺวา ตคฺคํ โทหคฺคํ อาทิตฺตํ
 สัมปชฺชติตํ สณฺโฆติภูตํ มฺเข ปกฺขิเปยฺย ตํ ตสฺส โอฏฺฐมฺบิ ทเหยฺย
 มฺขมฺบิ ทเหยฺย ชิวฺหมฺบิ ทเหยฺย กณฺฐมฺบิ ทเหยฺย อุมฺบิ ทเหยฺย
 อนคฺคมฺบิ อนคฺคณฺมบิ อาทาย อโรภาสา นิกฺขเมยฺย ยํ वा ชฺชุตฺติย-
 มหาสํสาธานํ वा พุทฺธาหุณฺณมหาสํสาธานํ वा คหปติมหาสํสาธานํ वा
 สํทฺธาเทยฺยํ ปิณฺฑปาทํ ปริกฺกฺขเยยฺยาคิ ๑ เอตเทว ภาณเต วรํ ยํ
 ชฺชุตฺติยมหาสํสาธานํ वा พุทฺธาหุณฺณมหาสํสาธานํ वा คหปติมหาสํสาธานํ वा
 สํทฺธาเทยฺยํ ปิณฺฑปาทํ ปริกฺกฺขเยยฺย ทฺถชฺชเนตฺถ ภาณเต ยํ
 พทฺวา ปุริสํ ตตฺเตน อโยสํกฺกา อาทิตฺเตน สัมปชฺชติเตน สณฺ-
 โฆติภูเตน มฺหํ วิวริตฺวา ตคฺคํ โทหคฺคํ อาทิตฺตํ สัมปชฺชติตํ สณฺ-
 โฆติภูตํ มฺเข ปกฺขิเปยฺย ตํ ตสฺส โอฏฺฐมฺบิ ทเหยฺย มฺขมฺบิ ทเหยฺย

ชีวิตุมฺมํ ทเหยฺย กณฺฐมฺมํ ทเหยฺย อุมฺมํ ทเหยฺย อนฺตมฺมํ อนฺต-
 กณฺฐมฺมํ อาทาย อโธภาคา นิฏฺฐเมยฺยาติ ฯ อาโรจยามี โฉ นิฏฺฐเว
 ปฏฺวิเวทยามี โฉ นิฏฺฐเว ยถา เอตเทว ตสฺสํ วรํ ทุสฺสํตสฺสํ
 ฯ เป ฯ กถํพฺพสาตสฺสํ ยํ พทฺวา ปุริโส ตตฺเตน อโยตฺถกฺกา อาทิตฺ-
 เตน สํปชฺชติเตน สํวโรตฺธิกฺกเตน มุชฺ วัจฺจิตฺวา ตตฺตํ โธหตุํ อาทิตฺตํ
 สํปชฺชติตํ สํวโรตฺธิกฺกํ มุชฺ ปฏฺธิเปยฺย ตํ ตสฺสํ โอฏฺฐมฺมํ ทเหยฺย
 มุชฺมฺมํ ทเหยฺย ชีวิตุมฺมํ ทเหยฺย กณฺฐมฺมํ ทเหยฺย อุมฺมํ ทเหยฺย
 อนฺตมฺมํ อนฺตกณฺฐมฺมํ อาทาย อโธภาคา นิฏฺฐเมยฺย ตํ กิธฺสํ
 เหตุํ ตโคณิทานนฺตํ โส นิฏฺฐเว มรณํ वा นิคฺคญฺญ มรณ-
 มตฺตํ वा ทุกฺขํ น เทวว ตปฺปจฺญา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา
 อปายํ ทุกฺคตํ วินิปาคํ นิรยํ อูปปชฺชเยยฺย ยณฺจ โส นิฏฺฐเว
 ทุสฺสํโต ฯ เป ฯ กถํพฺพสาโต ชฺชตฺติยมหาสํสาณํ वा พุราหุณฺณมหาสํสาณํ
 वा คหปติมหาสํสาณํ वा สทฺธาเทยฺยํ ปิณฺฑกปาตํ ปรีกฺขชฺติ ตณฺหิ
 ตสฺสํ นิฏฺฐเว โหติ ที่มฺวตฺตํ อหิตาย ทุกฺขาย กายสฺสํ เกทา ปรม-
 มรณา อปายํ ทุกฺคตํ วินิปาคํ นิรยํ อูปปชฺชติ ฯ ตํ กิ มนฺตณ
 นิฏฺฐเว กตมํ นุ โส วรํ ยํ พทฺวา ปุริโส ตีเสถ वा คเหตุวา
 ชนฺนํ वा คเหตุวา ตตฺตํ อโยมณฺจํ वा อโยปี้จํ वा อาทิตฺตํ สํ-
 ปชฺชติตํ สํวโรตฺธิกฺกํ อภินิสฺสทาเปยฺย वा อภินิปชฺชาเปยฺย वा ยํ वा
 ชฺชตฺติยมหาสํสาณํ वा พุราหุณฺณมหาสํสาณํ वा คหปติมหาสํสาณํ वा
 สทฺธาเทยฺยํ มณฺจปี้จํ ปรีกฺขชฺชเยยฺยาติ ฯ เอตเทว ภนฺเต วรํ ยํ

ขตฺติยมหาสํถานํ วา พุราหุมนมหาสํถานํ วา คหปติมหาสํถานํ วา
 สํทฺธาเทยํ มณฺจปฺปํ ปริกฺขณฺเษยฺย ทฺถกฺขณฺเหตํ ภาเน ยํ พฺลว
 ปุริโส สํเส วา คเหตุวา ชนฺเช วา คเหตุวา ตตฺตํ อโยมณฺจํ วา
 อโยปฺปํ วา อาทิตฺตํ สํมุปฺปชฺชติตํ สํวชฺชติกฺกํ อภินิสฺสํทาเปยฺย วา
 อภินิปฺปชฺชาเปยฺย วาติ ๑ อโรจยามี โว ภิกฺขเว ปฏฺวิเวทยามี โว
 ภิกฺขเว ยถา เขตเทว ตสฺสํ วรํ ทฺถสํสํสํสํ ๑ เป ๑ กสํมุพฺพสาตสฺสํ
 ยํ พฺลว ปุริโส สํเส วา คเหตุวา ชนฺเช วา คเหตุวา ตตฺตํ อโย-
 มณฺจํ วา อโยปฺปํ วา อาทิตฺตํ สํมุปฺปชฺชติตํ สํวชฺชติกฺกํ อภินิสฺสํทาเปยฺย
 วา อภินิปฺปชฺชาเปยฺย วา ตํ กิถฺสํ เหตุ ตโตนิทานเนหิ โส
 ภิกฺขเว มรณํ วา นิคฺขุญฺญ มรณมตฺตํ วา ทฺถกฺกํ นเตวว ตปฺปจฺจุยา
 กายสฺสํ เกทา ปรมุสมรณา อปายํ ทฺถกฺกํ วินิปาคํ นิรยํ อูปปชฺชเษย
 ยนฺจ ไซ โส ภิกฺขเว ทฺถสํสํสํ ๑ เป ๑ กสํมุพฺพสาโต ขตฺติยมหาสํถานํ
 วา พุราหุมนมหาสํถานํ วา คหปติมหาสํถานํ วา สํทฺธาเทยํ มณ-
 จปฺปํ ปริกฺขณฺชติ ตณฺหิ ตสฺสํ ภิกฺขเว โหติ ทิฆมฺมตฺตํ อหิตาย ทฺถกฺกํ
 กายสฺสํ เกทา ปรมุสมรณา อปายํ ทฺถกฺกํ วินิปาคํ นิรยํ อูปปชฺชติ ๑
 ตํ กิ มนฺเวถ ภิกฺขเว กตมํ นฺ ไซ วรํ ยํ พฺลว ปุริโส
 อฺตุทฺธํปาทํ อโรหิตํ คเหตุวา ตตฺตํ ไลหุภุภุยา ปกฺขิเปยฺย อาทิตฺตํ
 สํมุปฺปชฺชติตํ สํวชฺชติกฺกํ ไซ ตตฺตํ เสนุเททฺทกํ ปจฺจุมาโน สํกิมฺปิ
 อฺตุทฺธํ คจฺจุญฺญ สํกิมฺปิ อไซ คจฺจุญฺญ สํกิมฺปิ ทิริยํ คจฺจุญฺญ ยํ
 วา ขตฺติยมหาสํถานํ วา พุราหุมนมหาสํถานํ วา คหปติมหาสํถานํ

ภา สทฺฐาเทยฺยํ วิหารํ ปริภุญฺชเยยฺยาติ ฯ เอตทฺเว ภาณเต วรํ ยํ
 ขตฺติยมหาสํถานํ ภา พฺรหฺมณฺณมหาสํถานํ ภา คหปติมหาสํถานํ ภา
 สทฺฐาเทยฺยํ วิหารํ ปริภุญฺชเยยฺย ทฺถุขณฺเหติ ภาณเต ยํ พทฺวา
 ปฺริโส อุตฺถํปาทํ อโรหิตํ คเหตฺวา ตตฺตตาย โถหุมฺภิยา ปกฺขิเปยฺย
 อาทิตฺตตาย สํมุปฺปชฺชิตฺตตาย สํวโรชิตฺตตาย โส ตตฺถ เณฺนทฺเทหํ ปจฺจ-
 มาโน สกฺกิมฺบิ อุตฺถํ คจฺฉเยยฺย สกฺกิมฺบิ อโร คจฺฉเยยฺย สกฺกิมฺบิ ติริยํ
 คจฺฉเยยฺยาติ ฯ อารอฺจยามี โว ภิกฺขเว ปฏฺเฐทฺยามี โว ภิกฺขเว ยถา
 เอตทฺเว ตสฺส วรํ ทุสฺสํตสฺส ฯ เป ฯ กสฺมํพฺพาตสฺส ยํ พทฺวา
 ปฺริโส อุตฺถํปาทํ อโรหิตํ คเหตฺวา ตตฺตตาย โถหุมฺภิยา ปกฺขิเปยฺย
 อาทิตฺตตาย สํมุปฺปชฺชิตฺตตาย สํวโรชิตฺตตาย โส ตตฺถ เณฺนทฺเทหํ ปจฺจ-
 มาโน สกฺกิมฺบิ อุตฺถํ คจฺฉเยยฺย สกฺกิมฺบิ อโร คจฺฉเยยฺย สกฺกิมฺบิ ติริยํ
 คจฺฉเยยฺย ตํ กิถฺสํ เหตุ คโตนิทานนฺนํ โส ภิกฺขเว มรณํ
 ภา นิคฺฉเยยฺย มรณมคฺคํ ภา ทฺถุขํ น เควว ตปฺปจฺจุยา กายสฺส
 เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺถุคฺคํ วินิปาคํ นิรยํ อฺปปชฺชติ ยนฺจ
 โส ภิกฺขเว ทุสฺสํโต ฯ เป ฯ กสฺมํพฺพาโต ขตฺติยมหาสํถานํ ภา
 พฺรหฺมณฺณมหาสํถานํ ภา คหปติมหาสํถานํ ภา สทฺฐาเทยฺยํ วิหารํ
 ปริภุญฺชติ คณฺหิ ตสฺส ภิกฺขเว โหติ ทสฺสคฺคํ อหิตาย ทฺถุขาย
 กายสฺส เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺถุคฺคํ วินิปาคํ นิรยํ อฺปปชฺชติ
 ตสฺมา ติห ภิกฺขเว เอวํ สิกฺขิตพฺพํ เยสํนฺจ มยํ ปริภุญฺชาม
 จีวรํปณฺฑปาทเสนาสนํคิณานํปจฺจุยเมสํชฺชปริกฺขารานํ เตสํ เต กาวา

มปผลตา ภวิสฺสํนฺติ มหานิสฺสา อมฺหากณฺเญวํ ปพฺพชฺชา อวณฺณา
 ภวิสฺสํติ สฺสตา สฺสทฺฐยาติ เอวณฺเห โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพิ อตฺตตฺถํ
 วา ภิกฺขเว สมนุสฺสํมาเนน อตฺตเมว อปฺปมาเทน สมนฺปาเทตฺถํ ปฺรตฺถํ
 วา ภิกฺขเว สมนุสฺสํมาเนน อตฺตเมว อปฺปมาเทน สมนฺปาเทตฺถํ อุกฺขยตฺถํ
 วา ภิกฺขเว สมนุสฺสํมาเนน อตฺตเมว อปฺปมาเทน สมนฺปาเทตฺถนฺติ ฯ
 อิทมโวจ ภควา อิมสฺมิญฺจ ปน เวยฺยาकरणสฺมํ ภาณฺวมาเน
 สญฺจิมํคฺคานํ ภิกฺขุณฺ อญฺหํ โสหิตํ มุขโต อุกฺคณฺณิ สญฺจิมํคฺคา
 ภิกฺขุ สิกฺขิ ปจฺจกฺขาย ทินฺนยาจตฺถิสฺสํ ทุกฺกโร ภควา สํทูกฺกโร
 ภควาติ สญฺจิมํคฺคานํ ภิกฺขุณฺ อนฺนปาทาย อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมฺจุ-
 จิสฺสติ ฯ

[๗๐] ภูทปฺพพิ ภิกฺขเว สฺสเนตฺโต นาม สฺสตา อโหสิ ติตฺถกโร
 กาเมสฺส วิตฺราโค สฺสเนตฺตสฺส โข ปน ภิกฺขเว สฺสตุโน อนฺนทานิ
 สํวทสฺสานิ อเหสฺสํ สฺสเนตฺโต สฺสตา สํวทานํ พฺรหฺมโลกสฺส หพฺพาย
 ฆมฺมํ เทเสติ เอ โข ภิกฺขเว สฺสเนตฺตสฺส สฺสตุโน พฺรหฺมโลก-
 สฺส หพฺพาย ฆมฺมํ เทเสนฺตสฺส จิตฺตานิ นปฺปสาเทสฺสํ เต กายสฺส
 เกทา ปรมฺมรณฺนา อปายํ ทุกฺกติ วิเวปาคํ นิรยํ อฺปปชฺชิสฺสํ เอ
 โข ปน ภิกฺขเว สฺสเนตฺตสฺส สฺสตุโน พฺรหฺมโลกสฺส หพฺพาย ฆมฺมํ
 เทเสนฺตสฺส จิตฺตานิ ปสาเทสฺสํ เต กายสฺส เกทา ปรมฺมรณฺนา
 สฺสคฺคํ สฺสคฺคํ โสกํ อฺปปชฺชิสฺสํ ฯ ภูทปฺพพิ ภิกฺขเว มุคปโก โข นาม
 สฺสตา อโหสิ ฯ เป ฯ อรณฺนิ นาม สฺสตา อโหสิ กุทฺทาโต นาม

สัตตคา อโหสิ หตฺถิปาโต นาม สัตตคา อโหสิ โชติปาโต นาม สัตตคา
 อโหสิ อวโก นาม สัตตคา อโหสิ ติตฺถกโร กาเมสุ วัตฺถาโค ฯ
 อรกฺขสฺส โช ปน ภิกฺขเว สัตตฺถโน อนเภานิ สํวากฺขณานิ อเหตุ
 อวโก นาม สัตตคา สํวากฺขณํ พุทฺธมฺโถกสํหุทาย ฆมฺมํ เทเสติ เย
 โช ภิกฺขเว อรกฺขสฺส สัตตฺถโน พุทฺธมฺโถกสํหุทาย ฆมฺมํ เทเสนฺตสฺส
 จิตฺตฺตานิ นปฺปสาเทสุ เต กายสฺส เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ
 ทุคฺคํ วินิปาตํ นิรยํ อปฺปชฺชิสฺส เย โช ปน ภิกฺขเว อรกฺขสฺส
 สัตตฺถโน พุทฺธมฺโถกสํหุทาย ฆมฺมํ เทเสนฺตสฺส จิตฺตฺตานิ ปสาเทสุ
 เต กายสฺส เกทา ปรมฺมมรณา สุกฺคํ สกฺคํ โตกํ อปฺปชฺชิสฺส ฯ คํ
 กิ มนฺวณฺณ ภิกฺขเว โย อิมํ สัตตํ สัตตฺถาเว ติตฺถกเว กาเมสุ
 วัตฺถาเค อนนฺตคปฺริวาเว สํวากฺขณเฑ ทฺวฺจฺจิตฺโต อกฺโกเสยฺย ปรี
 ภาเสยฺย พหุํ โส อปฺปณฺณํ ปสฺสเวยฺยาติ ฯ เอวํ ภนฺเต ฯ โย ภิกฺขเว
 อิมํ สัตตํ สัตตฺถาเว ติตฺถกเว กาเมสุ วัตฺถาเค อนนฺตคปฺริวาเว สํวาก
 ขณเฑ ทฺวฺจฺจิตฺโต อกฺโกเสยฺย ปรีภาเสยฺย พหุํ โส อปฺปณฺณํ ปส
 สเวยฺย โย เอกํ ทิวฺจฺจิสฺสํปณฺณํ ปุคฺคํ ทฺวฺจฺจิตฺโต อกฺโกสฺสติ ปรีภาสฺสติ
 อยํ คโต พหุคฺคํ อปฺปณฺณํ ปสฺสวติ คํ กิํสฺส เหตุํ นาหิ ภิกฺขเว
 อิตฺโต พหิทฺธา เอวรूपิํ ฆนฺทิํ วทามิ ยถามิ สํพุทฺธมฺจาวิสฺสํ ตสฺมา ติห
 ภิกฺขเว เอวํ สิกฺขิตพฺพํ นเตวํ อมฺหํ สํพุทฺธมฺจาวิสฺสํ จิตฺตฺตานิ
 ปทฺวฺจฺจํนิ ภวิสฺสํนฺตํติ เอวณฺทิํ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพณฺติ ฯ

[๗๑] ภูตฺตพฺพํ ภิกฺขเว อวโก นาม สัตตคา อโหสิ ติตฺถกโร

กาเมสุ วัตถาโค อรทสฺส โส ปน ภิกฺขเว สตุฏฺโณ อนเณานิ
 สํวทสฺสคานิ อหํสุ อวโก สตุฏา สํวทํ เอวํ ฐมํ เทเสติ
 อปฺปํ พฺราหฺมณ ชีวิตํ มนุสฺสํ ปริตฺตํ ตทฺหํ พหุทฺธํ พหุปายาสํ
 มนุสฺสํ โสญฺสํ กตฺตพฺพํ กุสฺสํ จริตพฺพํ พุทฺธมจฺริยํ นตฺติ
 ชาตสฺส อมรณํ เสงฺฆณํ พฺราหฺมณ ตินคฺเค อุตฺตํวาทินํ สุริเย
 อุกฺคจฺจนเต ชิปปิเยว ปฏฺวิคจฺจนติ น จิรญฺจิติกํ โหติ เอวเมว
 โส พฺราหฺมณ อุตฺตํวาทินํ ชีวิตํ มนุสฺสํ ปริตฺตํ ตทฺหํ พหุทฺธํ
 พหุปายาสํ มนุสฺสํ โสญฺสํ กตฺตพฺพํ กุสฺสํ จริตพฺพํ พุทฺธมจฺริยํ
 นตฺติ ชาตสฺส อมรณํ เสงฺฆณํ พฺราหฺมณ อุตฺตมฺสฺสคเ เทเว
 วสฺสํเต อุกทพฺพํ ชิปปิเยว ปฏฺวิคจฺจนติ น จิรญฺจิติกํ โหติ
 เอวเมว โส พฺราหฺมณ อุกทพฺพํ ชีวิตํ มนุสฺสํ ปริตฺตํ ตทฺหํ
 พหุทฺธํ พหุปายาสํ มนุสฺสํ โสญฺสํ กตฺตพฺพํ กุสฺสํ จริตพฺพํ
 พุทฺธมจฺริยํ นตฺติ ชาตสฺส อมรณํ เสงฺฆณํ พฺราหฺมณ อุกเท
 ทณฺทราชิ ชิปปิเยว ปฏฺวิคจฺจนติ น จิรญฺจิติกา โหติ เอวเมว
 โส พฺราหฺมณ อุกเท ทณฺทราชิ ชีวิตํ มนุสฺสํ ปริตฺตํ ตทฺหํ ...
 นตฺติ ชาตสฺส อมรณํ เสงฺฆณํ พฺราหฺมณ นทํ ปพฺพเคยฺยา ทูรํ-
 คมา สํโสตา หารหารินํ นตฺติ โส ชโณ วา ตโย วา มุหฺหุโต
 วา ยํ ตํ ชริติ อถโช ตํ คจฺจนเต จ วตฺตเต จ สนฺนเต จ
 เอวเมว โส พฺราหฺมณ นทํปพฺพเคยฺยํ ชีวิตํ มนุสฺสํ ปริตฺตํ
 ตทฺหํ ... นตฺติ ชาตสฺส อมรณํ เสงฺฆณํ พฺราหฺมณ พทฺวา

[illegible]

๑๕๒ สัตตุนคัมภีรเก ของคุตตกริณายสัส สัตตุนคัมภีรปาโต [๗๒]

ภคตุนคัมภีรยาบี สังฆาตา ยัม ภิกขเว สัตตุนคัมภีร กรณียัม สังฆาตา
หิตเตสันนา อนุกมฺปเกน อนุกมฺปเ ชฺชปาทาย กตํ โว ทํ มยา เอตานิ
ภิกขเว รุกฺขมฺมุตานิ เอตานิ สุตฺตญานคาวานิ ฉายถ ภิกขเว มา ปมาทตฺถ
มา ปจฺจนา วิปฺปปฏิสํวโร อหฺมตฺถ อยัม โว อมฺหากํ อานุสาสนีติ ฯ

มหาวคฺโค ทฺติโย ฯ

ตสฺสสํภวณํ ฯ

หิริปฺปัสสํ นาคํ อุปมา ชมฺมมณฺเฑ ปาริฉตฺตํ
สํกุกฺกํ ภาวนํ อคฺคิ สุตฺตุนคัมภีรเกนานุสาสนีติ ฯ

วินยวคฺโค ทฺติโย

[๗๒] สัตตุนคัมภีร ภิกขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโค ภิกขุ วินยชโร
โหติ ฯ กตเมหิ สัตตุนคัมภีร อปคฺคิ ชานาติ อนาปคฺคิ ชานาติ
ตฺถกํ อปคฺคิ ชานาติ ครุกํ อปคฺคิ ชานาติ สัตตวา โหติ
ปาติโมกฺขสํวรํสํวโร วิหริติ อจฺจวโรจฺจสมนฺนปฺปโน อณฺณมตฺเตสฺส วชฺเชสฺส
ภยทสฺสสํวโร สมหาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสฺส จตฺตุนํ ฉานานํ อภิจเจต-
สสิกาณํ ทิฏฺฐชมฺมสฺสวิหารานํ นิคามตาริ โหติ อภิจเจตสฺส อภิจเจตสฺส
อสาธวานํ ชยา อนาสวํ เจโตวิมฺมุตฺติ ปญฺญาวิมฺมุตฺติ ทิฏฺฐเจว ชมฺเม
สยัม อภินฺญา สจฺจนิคฺควา อุปสํมปชฺช วิหริติ ฯ ยิเมหิ โช ภิกขเว
สัตตุนคัมภีร ชมฺเมหิ สมนฺนาคโค ภิกขุ วินยชโร โหตฺติติ ฯ

[๗๓] สัตตุนคัมภีร ภิกขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโค ภิกขุ วินยชโร โหติ ฯ

กตเมหิ สํคฺคหิ อปคฺคํ ชานาติ อนापคฺคํ ชานาติ ทฬกํ
 อปคฺคํ ชานาติ ครุกํ อปคฺคํ ชานาติ อญฺยานิ โข ปนสฺส
 ปาติโมกฺขานิ วิตุฏฺทาเรณ สุวาคคานิ โหนติ สํวิภคฺคานิ สํปฺปวคฺคํ
 สํวินิจฺจิตานิ สํคฺคโส อญฺเญยวชนโส จตฺตุนํ ฌานานํ อภิจเค-
 สิกานํ ทิฏฺฐชมฺมุสฺสวิหารานํ นิแกมถาภํ โหติ อภิจฺจถาภํ อภิสฺสวถาภํ
 อาสวณํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺติํ ปรณฺณวิมุตฺติํ ทิฏฺฐเจว ชมฺเม สยํ
 อภินฺนวา สจฺจนิคฺควา อุปสํมปฺชช วิหริติ ๑ อิมเหิ โข ภิกฺขเว สํคฺคหิ
 ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ วินยธโร โหตฺติ ๑

[๗๔] สํคฺคหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ วินยธโร
 โหติ ๑ กตเมหิ สํคฺคหิ อปคฺคํ ชานาติ อนापคฺคํ ชานาติ
 ทฬกํ อปคฺคํ ชานาติ ครุกํ อปคฺคํ ชานาติ วินยฺเ โข ปน
 จิโต โหติ อสงฺหโร จตฺตุนํ ฌานานํ อภิจเคสิกานํ ทิฏฺฐชมฺมุสฺส-
 วิहारานํ นิแกมถาภํ โหติ อภิจฺจถาภํ อภิสฺสวถาภํ อาสวณํ ขยา
 อนาสวํ เจโตวิมุตฺติํ ปรณฺณวิมุตฺติํ ทิฏฺฐเจว ชมฺเม สยํ อภินฺนวา
 สจฺจนิคฺควา อุปสํมปฺชช วิหริติ ๑ อิมเหิ โข ภิกฺขเว สํคฺคหิ ชมฺเมหิ
 สมนฺนาคโต ภิกฺขุ วินยธโร โหตฺติ ๑

[๗๕] สํคฺคหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ วินยธโร
 โหติ ๑ กตเมหิ สํคฺคหิ อปคฺคํ ชานาติ อนापคฺคํ ชานาติ ทฬกํ
 อปคฺคํ ชานาติ ครุกํ อปคฺคํ ชานาติ อนเนกวิหิตํ ปุพฺพเพณิวาสํ
 อนุสฺสรวติ เสยฺยถํ อกมฺมํ ขาตี เทวํ ขาตีโย ๑ เป ๑

๑๔๔ สัตตทนต์มีฎเเก อังกุคตทณิกายสัส สัตตทณิปาโต [๗๖]

อิตติ สากาวิ สัตตทนต์ อเนกวิหิตํ ปุพเพเวฬุ สัตตทนต์ ทัฬหะ
จกขุมา วิสัฏฐะเนน อติกณฺฐมาณฺสเกน ๑ เป ๑ ยถากมฺมุเปเต สัตต
ปชานาติ อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมฺมุคฺติ ปญฺญาวิมฺมุคฺติ ทิฏฐะเจ
ชมฺเม สยํ อภิญญา สัจฉิกคฺคา อุปสํปชฺช วิหริติ ๑ อิมะหิ โข
ภิกฺขเว สัตตทณฺธิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ วินยชโร โหคฺคิติ ๑

[๗๖] สัตตทณฺธิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ วินยชโร
โสภคฺติ ๑ กตเมหิ สัตตทณฺธิ อาปคฺติ ชานาติ อนาปคฺติ ชานาติ
ถหุํ อาปคฺติ ชานาติ ครุํ อาปคฺติ ชานาติ สัสสา โหติ ๑ เป ๑
สํมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสฺสุ จตุณฺโณ ฌานานํ ๑ เป ๑ อกสิธธากิ
อาสวานํ ขยา ๑ เป ๑ สัจฉิกคฺคา อุปสํปชฺช วิหริติ ๑ อิมะหิ โข
ภิกฺขเว สัตตทณฺธิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ วินยชโร โสภคฺคิติ ๑

[๗๗] สัตตทณฺธิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต วินยชโร โสภคฺติ ๑
กตเมหิ สัตตทณฺธิ อาปคฺติ ชานาติ อนาปคฺติ ชานาติ ถหุํ อาปคฺติ
ชานาติ ครุํ อาปคฺติ ชานาติ อุกฺกยานิ โข ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ
จิตฺตภาเรน สฺวาคคฺคานิ โหเนติ สฺวีกคฺคานิ สฺวปฺปวคฺคินิ สฺวจินิจิตฺตานิ
สฺสคฺคโส อนุพฺพณฺชนโส จตุณฺโณ ฌานานํ ๑ เป ๑ อกสิธธากิ อาสวานํ
ขยา ๑ เป ๑ สัจฉิกคฺคา อุปสํปชฺช วิหริติ ๑ อิมะหิ โข ภิกฺขเว
สัตตทณฺธิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต วินยชโร โสภคฺคิติ ๑

[๗๘] สัตตทณฺธิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต วินยชโร โสภคฺติ ๑
กตเมหิ สัตตทณฺธิ อาปคฺติ ชานาติ อนาปคฺติ ชานาติ ถหุํ อาปคฺติ

๘๐] ปรณาสกาสังคหิโต วินยวคฺโค ตติโย ๓๔๕

ชานาติ ครุกํ อปคฺติ ชานาติ วินเย ไช ปน จิโต โหติ
อัสสํโร จตุณฺณ ฌานานํ ๑ เป ๑ อสสิรธากํ อัสสวานํ ขยา ๑ เป ๑
สจฺจณิกคฺวา อุปสํมุปชฺช วิหริติ ๑ อิมเหติ ไช ภิกฺขเว สคฺคตฺติ ชมฺเมหิ
สมนฺนาคโต วินยธโร โสภตฺติ ๑

[๗๘] สคฺคตฺติ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต วินยธโร โสภติ ๑
กตเมหิ สคฺคตฺติ อปคฺติ ชานาติ อนापคฺติ ชานาติ ตหุํ
อปคฺติ ชานาติ ครุกํ อปคฺติ ชานาติ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ
อนุสฺสวติ เสยฺยถิํ เขมฺมํ ชาตํ เทวํ ชาติโย ๑ เป ๑ อิติ
สํการํ สอฺกฺกเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสวติ ทิพฺเพน จกฺขฺนา
วิสฺสุทฺเทน อตฺติกฺกนฺตมานุสฺสเกน ๑ เป ๑ ยถากมฺมูปเค สคฺคเต ปชานาติ
อัสสวานํ ขยา ๑ เป ๑ สจฺจณิกคฺวา อุปสํมุปชฺช วิหริติ ๑ อิมเหติ ไช
ภิกฺขเว สคฺคตฺติ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต วินยธโร โสภตฺติ ๑

[๘๐] อถ ไช อายสฺมา อูปาติ เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เขมฺมนฺตํ นิสฺสีติ เขมฺมนฺตํ
นิสฺสินฺโน ไช อายสฺมา อูปาติ ภควนฺตํ เขตทโวจ สํสํ เม ภนฺเต
ภควา สจฺจตฺเตน ชมฺมํ เทเสตุ ยมํ ภควโต ชมฺมํ สคฺควา
เอโก วูปกฺกฺโข อปฺปมคฺโค อาตาปี ปหิตคฺโค วิหเรยฺยนฺติ ๑ เป ไช
คฺวํ อูปาติ ชมฺเม ชาเนยฺยาสี อิม ชมฺมา น เขนฺตนิพฺพิทาย
วิรากาย นิโรชาย อุปสํมาย อภิญฺฌาย สํมโพราย นิพฺพานาย สํว-

นหาคฺคตา นหาคโก โหติ วิทิตฺตฺตา เวทฺฐ โหติ อวรกฺคตา อวหา
โหติ ๑ กคเมสฺส สุตฺตนา สกฺกาเยทฺฐิจิ อวรกา โหติ วิจิจฺจนา อวรกา
โหติ สัสสพฺพตฺตปวามาโส อวรกโก โหติ วาโค อวรกโก โหติ
โทโส อวรกโก โหติ โมโห อวรกโก โหติ มาโน อวรกโก โหติ ๑
อิมสฺส โช ภิกฺขเว สุตฺตนา ชมฺมานํ อวรกฺคตา อวหา โหตฺติ ๑

[๔๔] สุตฺติเม ภิกฺขเว อสฺสทฺธมฺมา ๑ กคเม สุตฺต อสฺสทฺธ
โหติ อหิริโก โหติ อนินฺตคฺคปฺปํ โหติ อปฺปสฺสสฺสโต โหติ กุสฺสโต โหติ
มุญฺจสฺสสฺสติ โหติ ทฺฐปฺปณฺโณ โหติ ๑ อิม โช ภิกฺขเว สุตฺต อสฺสทฺธ-
มฺมา ๑ สุตฺติเม ภิกฺขเว สฺสทฺธมฺมา ๑ กคเม สุตฺต สฺสทฺธ โหติ
หิริมา โหติ อินฺตคฺคปฺปํ โหติ พฺหุสฺสสฺสโต โหติ อวทฺธวิริโย โหติ
สฺสติมา โหติ ปณฺณววา โหติ ๑ อิม โช ภิกฺขเว สุตฺต สฺสทฺธมฺมาติ ๑

[๔๕] สุตฺติเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา อาหุเนยฺยา ปาหุเนยฺยา ทกฺขิ-
ณฺเนยฺยา อณฺชติกรณฺเีย อนฺนคฺคทฺรํ ปุณฺณณฺนทฺทํ โถกสฺส ๑ กคเม สุตฺต
อิช ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต จกฺขุสฺสํ อนิจฺจานุสฺสํ วิหริติ อนิจฺจ-
สณฺณํ อนิจฺจปฺภิสฺสวทํ สฺสทํ สฺสทํ อพฺโพทิตฺตํ เจตฺตา อธิมุจฺจมาโน
ปณฺณาย ปริโยคาหมาโน โส อาสฺวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมฺมุคฺติ
ปณฺณาวิมฺมุคฺติ ทิฏฺฐเชว ชมฺเม สยํ อภินฺนวา สจฺฉนิกคฺคา อปฺปสฺสมฺชฺช
วิหริติ อยํ ภิกฺขเว ปจฺจโม ปุคฺคโต อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย
ทกฺขิณฺเนยฺโย อณฺชติกรณฺเีย อนฺนคฺคทฺรํ ปุณฺณณฺนทฺทํ โถกสฺส ๑ ปุณ-
จปฺรํ ภิกฺขเว อีเรกจฺโจ ปุคฺคโต จกฺขุสฺสํ อนิจฺจานุสฺสํ วิหริติ

จกฺขวิญญาเณ โสถวิญญาเณ ฆานวิญญาเณ ชิวหาวิญญาเณ
 กายวิญญาเณ มโนวิญญาเณ จกฺขสํมุตฺตเณ โสถสํมุตฺตเณ ฆาน-
 สํมุตฺตเณ ชิวหาสํมุตฺตเณ กายสํมุตฺตเณ มโนสํมุตฺตเณ จกฺขสํมุตฺ-
 ตชายน เวทนาย โสถสํมุตฺตชายน เวทนาย ฆานสํมุตฺตชายน เวทนาย
 ชิวหาสํมุตฺตชายน เวทนาย กายสํมุตฺตชายน เวทนาย มโนสํมุตฺตชายน
 เวทนาย รูปสัณฺเฑนายน ตฺถุสัณฺเฑนายน คณฺฐสัณฺเฑนายน วสัณฺเฑนายน
 โผฏฺฐัพฺพสัณฺเฑนายน ฐมฺมสัณฺเฑนายน รูปสัณฺเฑเจตนาย ตฺถุสัณฺเฑเจตนาย
 คณฺฐสัณฺเฑเจตนาย วสัณฺเฑเจตนาย โผฏฺฐัพฺพสัณฺเฑเจตนาย ฐมฺมสัณฺเฑเจต-
 นาย รูปตณฺหาเย ตฺถุทตณฺหาเย คณฺฐตณฺหาเย วสตณฺหาเย โผฏฺฐัพ-
 พตณฺหาเย ฐมฺมตณฺหาเย รูปวิตกฺเก ตฺถุทวิตกฺเก คณฺฐวิตกฺเก
 วสวิตกฺเก โผฏฺฐัพฺพวิตกฺเก ฐมฺมวิตกฺเก รูปวិจาเร ตฺถุทวិจาเร
 คณฺฐวិจาเร วสวិจาเร โผฏฺฐัพฺพวិจาเร ฐมฺมวិจาเร รูปกฺขณฺเฑ
 เวทนา กฺขณฺเฑ สัณฺเฑก กฺขณฺเฑ สงฺขาร กฺขณฺเฑ วิญญาณ กฺขณฺเฑ อนิจฺจา-
 นุปฺปตฺตํ วิหริติ ทฺถุขานุปฺปตฺตํ วิหริติ อนคฺคตานุปฺปตฺตํ วิหริติ ขยานุปฺปตฺตํ
 วิหริติ วยานุปฺปตฺตํ วิหริติ วิราคานุปฺปตฺตํ วิหริติ นิโรธานุปฺปตฺตํ วิหริติ
 ปฏฺฐินิสฺสคฺคานุปฺปตฺตํ วิหริติ ฯ

[๘๗] รากสฺสํ ภิกฺขเว อภินฺเฑนายน ตฺถุต ฐมฺมา ภาเวตพฺพา ฯ
 กตเม ตฺถุต ตติสฺสํ โหชฺฌนํ โค ฯ เป ฯ อูปฺเปกฺขาตฺสํ โหชฺฌนํ โค ฯ
 รากสฺสํ ภิกฺขเว อภินฺเฑนายน อิมํ ตฺถุต ฐมฺมา ภาเวตพฺพาติ ฯ

[๘๘] รากสฺสํ ภิกฺขเว อภินฺเฑนายน ตฺถุต ฐมฺมา ภาเวตพฺพา ฯ

៣៥០ ឥតុត្ថកន្តបិដិកេ ចន្ទកុតុគរនិកាយឥត្ថំ ឥតុត្ថកនិបាតិ [៨៩]

កត្តមេ ឥតុត ចន្ទុត្ថឥន្ទណា ចន្ទុត្ថឥន្ទណា ចន្ទុត្ថឥន្ទណា ចាត្រវ-
ឥន្ទណា ឦហានឥន្ទណា វិរាគឥន្ទណា និរោឥន្ទណា ។ រាគឥត្ថំ ភិក្ខុខេ
ចភិណ្ឌាយ ចិមេ ឥតុត ឆម្ពុមា ភាវេត្ថុបុព្វាតិ ។

[៨៩] រាគឥត្ថំ ភិក្ខុខេ ចភិណ្ឌាយ ឥតុត ឆម្ពុមា ភាវេត្ថុបុព្វា ។
កត្តមេ ឥតុត ចន្ទុត្ថឥន្ទណា មរណឥន្ទណា ចាហារេ ឦក្ខិក្ខុត្ថឥន្ទណា
ឥត្ថុប្រិច្ឆេ ចនិក្ខិតឥន្ទណា ចន្ទុត្ថឥន្ទណា ចន្ទុត្ថេ តុក្កុត្ថឥន្ទណា តុក្កុត្ថេ
ចន្ទុត្ថឥន្ទណា ។ រាគឥត្ថំ ភិក្ខុខេ ចភិណ្ឌាយ ចិមេ ឥតុត ឆម្ពុមា
ភាវេត្ថុបុព្វាតិ ។

[៩០] រាគឥត្ថំ ភិក្ខុខេ ឦរិណ្ឌាយ ។ ឦ ។ ឦរិក្ខុត្ថាយ ឦហានាយ
ត្ថាយ វយាយ វិរាគាយ និរោត្ថាយ កាកាយ ឦរិណ្ឌិត្ថុកុកាយ ចិមេ ឥតុត
ឆម្ពុមា ភាវេត្ថុបុព្វា ។ ត្ថិត្ថឥត្ថំ ម្និត្ថឥត្ថំ ក្រិត្ថឥត្ថំ ចុប្បាត្ថឥត្ថំ មក្ខត្ថឥត្ថំ
ឦត្ថិត្ថឥត្ថំ ចិត្ថិត្ថាយ មក្ខិត្ថិត្ថឥត្ថំ មាយាយ ត្ថាត្ថេយ្យឥត្ថំ ត្ថម្ភិត្ថឥត្ថំ ត្ថារម្ភ-
ត្ថឥត្ថំ មាណឥត្ថំ ចតិមាណឥត្ថំ មត្ថឥត្ថំ ឦមាត្ថឥត្ថំ ចភិណ្ឌាយ ឦរិណ្ឌ-
ឈាយ ឦរិក្ខុត្ថាយ ឦហានាយ ត្ថាយ វយាយ វិរាគាយ និរោត្ថាយ កាកាយ
ឦរិណ្ឌិត្ថុកុកាយ ចិមេ ឥតុត ឆម្ពុមា ភាវេត្ថុបុព្វាតិ ។

ឥតុត្ថកនិបាតិ និរុទ្ទិហិតិ ។

ສຸຕຕນຸທປຶ້ມເກ ອະນຸສຸຕຕຣນິກາຍສຸຕ
ອນຸຈກນິປາໄຕ

ນໂມ ຕສຸສຸ ກາຄວໂຕ ອຣໂຫໂຕ ສັມມາສັມພຸທຣສຸສຸ ५

ປະນຸດນາສໂກ

ເມຕຸທາວຸໂຕ ປຈີໂມ

[໒໑] • ເວວມຸເມ ສຸຕິ ५ ເອກິ ສັມຍໍ ກາຄວາ ສ່າວຕຸຄິຍໍ ວິເຣຕິ
ເຮຕວເນ ອນາຄປິຣຸທິກສຸສຸ ອາຣາເມ ५ ຕຊຸຣ ໂຂ ກາຄວາ ກິກຸຂູ
ອາມນເຕສິ ກິກຸຂໂວຕິ ५ ກາທນເຕຕິ ເຕ ກິກຸຂູ ກາຄວໂຕ ປຈຸຈສຸໂສສຸ ५
ກາຄວາ ເອຕໂທໂວຈ ເມຕຸຕາຍ ກິກຸຂເວ ເຈໂຕວິມຸທຸຕິຍາ ອາເສວິຕາຍ
ກາວິຕາຍ ພຸຖຸດັກຕາຍ ຍານິກຕາຍ ວຸຕຸດຸກຕາຍ ອນຸຊິຕາຍ ປຣິຈິຕາຍ
ສຸສັມມາຣຸທາຍ ອນຸຈານິສັສາ ປາຣິກຸງຮາ ກຕເມ ອນຸຈ ສຸຂໍ ສຸປຕິ ສຸຂໍ
ປຣິກຸຊເຕຕິ ນ ປາປກິ ສຸບິນິ ປສຸສຕິ ມນຸສຸສ່ານິ ປິໂຍ ໂຫຕິ
ອມນຸສຸສ່ານິ ປິໂຍ ໂຫຕິ ທວທາ ກຸຣຸນຸຕິ ນາສຸສຸ ອຄຸຕິ ວາ ວິສໍ ວາ
ສຕຸຕໍ ວາ ກມກິ ອຸຕຸຕຣິ ອປຣິກຸຊເຕຕິ ພຸຣຸທຸມໂຄຣປໂຕ ໂຫຕິ ५ ເມຕຸຕາຍ
ກິກຸຂເວ ເຈໂຕວິມຸທຸຕິຍາ ອາເສວິຕາຍ ກາວິຕາຍ ພຸຖຸດັກຕາຍ ຍານິກຕາຍ
ວຸຕຸດຸກຕາຍ ອນຸຊິຕາຍ ປຣິຈິຕາຍ ສຸສັມມາຣຸທາຍ ຕິເມ ອນຸຈານິສັສາ
ປາຣິກຸງຮາຕິ ५

โย จ เมตฺตํ ภาวยติ อปฺปมาณํ ปฏิสฺสโต
 ตณฺหํ สํโยชนา โหนฺติ ปสฺสโต อปฺปทิกฺขณํ
 เอกมฺปิ เจ ปาณมทฺตจฺจิตฺโต
 เมตฺตตายติ กุสฺสํ เตน โหติ
 สทฺธพฺพ ปาณ มนธํมฺปิ
 ปหุตฺตมริโย จ กโรติ ปุณฺณํ
 เย สตฺตตฺตณฺหํ ปจฺจํ ชินิตฺวา
 ราชสฺสโต ยชฺमानานุจริยกา
 สสฺสเมธํ ปริสฺสเมธํ
 สมฺมาปาสํ วาชเปยฺยํ นิรคฺคหํ
 เมตฺตสฺส จิตฺตสฺส สฺสภาวิตฺตสฺส
 กตมฺปิ เต นานุภวฺนฺติ โสฬสํ
 จนฺตปฺปภา คารคณาว สทฺธพ

โย น หนฺติ น ขาเตติ น ชินาติ น ชาปเย
 เมตฺตโส สทฺธพฺพตานํ เวรนตฺตํ น เกณจฺติ ฯ

[๘๒] ๒ อฏฺฐิเม ภิกฺขเว เหตุ อฏฺฐํ ปจฺจุยา อาทิพฺพหฺมจริยิกาย
 ปณฺณาย อปฺปปฏิทฺทาย ปฏิธกฺกาย ปฏิทฺทาย ภิชฺชโยภาวาย เวปฺปถาย
 ภาวนาย ปาริปริยา สํวตฺตณฺติ ฯ กตเม อฏฺฐํ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺข
 สตฺถวํ อปฺปนิสฺสํสา ยวิหฺรติ อณฺเฏวํ วา คจฺจุจฺฉานํ สทฺธพฺพจวํ
 ยตฺตสฺส คิพฺพํ หิโรคฺคปฺปํ ปจฺจุปฺปจฺจิตํ โหติ เปมณฺญ คารโว จ

ตเมเน สฺพรหมจาร์ เหว สฺมภาเวนฺติ อายสฺมา สฺตถาว์ อุป-
 นิสฺสํสา ยิหฺรติ อณฺเณตฺร วา คุรฺฐจํนิยํ สฺพรหมจาร์ ยคฺคตฺถสฺส ติพฺพํ
 หิโรตฺตปฺปํ ปจฺจุปฺปจฺจิตํ โหติ เปมณฺจ ภารโว จ อทฺธา อຍມာ
 ยສฺမာ ชานํ ชานาติ ปสฺสํ ปสฺสํคฺคํติ อຍ္ပီ รมฺโမ นီယတယ คุรฺตยา
 ภาวนาย สํมณฺဉာယ ဧကံဗာယာ ခံဝတုတိ ၁ တံ ဩ ပနာယမာယສ္မာ
 สฺตถาว์ อุปนิสฺสํสา ยิหฺรติ อณฺเณตฺร วา คุรฺฐจํนิยํ สฺพรหมจาร์
 ยคฺคตฺถสฺส ติพฺพํ หิโรตฺตปฺปํ ปจฺจุปฺปจฺจิตํ โหติ เปมณฺจ ภารโว จ
 โส ภาတေ ภาတံ อุปสงฺกမိတฺวา ပရိပုဉ္ဇတိ ပရိပဉ္ဇတိ ဝိတံ ภาတေ
 ဂဂံ ဝိမ္မေတံ ဂဂံ ဝတုဂတိ တေတံ တေ အာယေမ္မာနိတ ဝိဝုဉ္ဇဉ္ဇေ ဝိဝု-
 ဉ္ဇတိ ဝန္တုဗ္ဗာနံဂတဉ္ဇ ဝတုဗ္ဗာနံဂတိ ဝန္တုဗ္ဗာနံဂတိ ၁ ဂဝ္ဗဉ္ဇာနိယေတံ
 รม္မေတံ ဂဝ္ဗံ ပဉ္ဇိဝိနတေတိ အတုဗ္ဗာ အຍမာယສ္မာ ชานံ ชานาติ ပေတံ
 ပေတံคฺคံติ အຍ္ပီ รม္မာ ယီယတယ คุรฺတยา ภาวนาย สံမဉ္ဇာယ ဧကံ-
 ဗာယာ ခံဝတုတိ ၁ တံ ဩ ပနာယမာယສ္မာ รม္မံ တုတု တုတု
 ဝုပကာဇေန ဓမ္မပါတေတိ ဂာယဝုပကာဇေန ၁ ဂိတုဝုပကာဇေန ၁ အတုဗ္ဗာ
 အຍမာယສ္မာ ชานံ ชานาติ ပေတံ ပေတံคฺคံติ အຍ္ပီ รม္မာ ယီယတယ
 คุรฺတยา ภาวนาย สံမဉ္ဇာယ ဧကံဗာယာ ခံဝတုတိ ၁ တံ ဩ
 ပနာယမာယສ္မာ ပာတိမ္မဂ္ဂဓံဝရံဝတုတိ ဝိဟ္ရတိ အာဂ္ဂာဝ္ဂဓံဝရံပနာ ဝန္တု-
 မတုတေတံ ဝန္တုတေတံ ဂာယတေတံ ဓမ္မာတေတံ ဓမ္မာတေတံ အတုဗ္ဗာ
 အຍမာယສ္မာ ชานံ ชานาติ ပေတံ ပေတံคฺคံติ အຍ္ပီ รม္မာ ယီယတယ
 คุรฺတยา ภาวนาย สံမဉ္ဇာယ ဧကံဗာယာ ခံဝတုတိ ၁ ပုပ္ဖုပ္ဖုတံ ဩ

ปลายมายสู่มา สุกฺขโร สุกฺขณฺนิจโย เย เต ชมฺมา อาทิกถฺยาณนา
 มชฺเชนฺตถฺยาณนา ปริโยธานกถฺยาณนา ตํคฺคํ สํพยุจฺจํ เภวตปริปฺပณฺณํ
 ปริสํทฺธํ พุทฺธมฺจริยํ อภิวทฺตติ ตถารูปาสฺส ชมฺมา พหุสฺสฺสา โหนฺติ
 ธตา วจฺสา ปริจิตา มนฺธํนํเปกฺขิตา ทิฏฺฐิยา สุปฺปฏฺธิวិชา อทฺธา
 อยมายสฺมา ชานํ ชานาติ ปสฺสํ ปสฺสํคฺคิติ อยมํ ชมฺโม มียตฺยา
 ครุตฺยา ภาวนาย สํมณฺเวยย เถกัภาวาย สํวตฺตติ ฯ อารทฺธวิริโย
 โส ปลายมายสฺมา วิหริติ อกฺขตํ ชมฺมานํ ปหานาย กุสฺสํ
 ชมฺมานํ อุปสํมฺปทาย ทามฺวา ทพฺพปรกฺกโม อนิกฺขิตฺตฺสโร กุสฺเสสฺสุ
 ชมฺเมสฺสุ อทฺธา อยมายสฺมา ชานํ ชานาติ ปสฺสํ ปสฺสํคฺคิติ อยมํ
 ชมฺโม มียตฺยา ครุตฺยา ภาวนาย สํมณฺเวยย เถกัภาวาย สํวตฺตติ ฯ
 สํชฺชโคโต โส ปลายมายสฺมา อนานากถิโก อติรจฺจนากถิโก สํมํ
 วา ชมฺมํ ภาสฺสํ ปรี วา อชฺเชสฺสํ อริยํ วา ตฺถนํภาวํ นาติ-
 มณฺเวยย อทฺธา อยมายสฺมา ชานํ ชานาติ ปสฺสํ ปสฺสํคฺคิติ อยมํ
 ชมฺโม มียตฺยา ครุตฺยา ภาวนาย สํมณฺเวยย เถกัภาวาย สํวตฺตติ ฯ
 ปณฺจสฺสุ โส ปลายมายสฺมา อูปาทานกฺขนฺเรสฺสุ อุกฺกมฺพณฺณาสฺสํ วิหริติ
 อิติ รุปํ อิติ รุปสฺสํ สํมฺภวํ อิติ รุปสฺสํ อคฺคณฺโณ อิติ เวทนา
 อิติ สํมณฺเวยย อิติ สํมณฺเวยย อิติ วิญฺญาณํ อิติ วิญฺญาณสฺสํ สํมฺภวํ
 อิติ วิญฺญาณสฺสํ อคฺคณฺโณ อทฺธา อยมายสฺมา ชานํ ชานาติ
 ปสฺสํ ปสฺสํคฺคิติ อยมํ ชมฺโม มียตฺยา ครุตฺยา ภาวนาย สํมณฺเวยย
 เถกัภาวาย สํวตฺตติ ฯ อิมํ โส ภิกฺขเว อจฺจุสฺสํ เหตุ อจฺจุสฺสํ

ปจฺจุยา ธาตฺตพฺรหฺมจฺริยิกาย ปณฺณาย อปฺปฏฺธิทฺธชาย ปฏฺธิตฺตาทาย ปฏฺธิ-
ทฺธชาย ภฺยโยภาวาย เวปฺปฺตฺตชาย ภาวนํชาย ปาริบริยาย ลํวตฺตุนฺตํติ ฯ

[๘๓] ๓ อฏฺฐจฺหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ สฺพพฺรหฺม-
จาร์ณํ อปฺปํโย จ โหติ อมฺนาโป จ อครุ จ อภาวนํโย จ ฯ กตเมหิ
อฏฺฐจฺหิ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อปฺปํยปสฺสํ จ โหติ นํยครทํ จ ตาภกฺกาโม
จ สกฺกการกฺกาโม จ อหิริโย จ อนฺตฺตปฺปํ จ ปาปํจฺจโน จ มิจฺฉา-
ทฺธิจฺจ จ ฯ อิมฺเมหิ โข ภิกฺขเว อฏฺฐจฺหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ
สฺพพฺรหฺมจาร์ณํ อปฺปํโย จ โหติ อมฺนาโป จ อครุ จ อภาวนํโย จ ฯ
อฏฺฐจฺหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ สฺพพฺรหฺมจาร์ณํ ปํโย
จ โหติ มนาโป จ ครุ จ ภาวนํโย จ ฯ กตเมหิ อฏฺฐจฺหิ อธิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุ นอปฺปํยปสฺสํ จ โหติ นํยครทํ จ นตาภกฺกาโม จ
นสกฺกการกฺกาโม จ หิรํมา จ โอตฺตปฺปํ จ อปฺปํจฺจโน จ สมนฺนาคโต
จ ฯ อิมฺเมหิ โข ภิกฺขเว อฏฺฐจฺหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ สฺพพฺรหฺม-
จาร์ณํ ปํโย จ โหติ มนาโป จ ครุ จ ภาวนํโย จาติ ฯ

[๘๔] ๔ อฏฺฐจฺหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ สฺพพฺรหฺมจาร์ณํ
อปฺปํโย จ โหติ อมฺนาโป จ อครุ จ อภาวนํโย จ ฯ กตเมหิ อฏฺฐจฺหิ
อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตาภกฺกาโม จ โหติ สกฺกการกฺกาโม จ อนวณฺณตฺต-
ติกาโม จ อภากตฺตณฺณ จ อมตฺตตฺตณฺณ จ อสุจฺจ จ พฺพภานํ จ
อภฺกโกสฺสกปฺปวิภาสโก จ สฺพพฺรหฺมจาร์ณํ ฯ อิมฺเมหิ โข ภิกฺขเว อฏฺฐจฺหิ
ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ สฺพพฺรหฺมจาร์ณํ อปฺปํโย จ โหติ อมฺนาโป

៣៥៧ ឥតុត្ថនុគម្ពីរោ ឧបកុត្តរិកាយស្តុត ខ្ស្សទ្បនិហិត [៥៥]

។ ឧក្ខ ។ ឧវាវន្តិយ ។ ។ ខ្ស្សទ្បិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ ស្មន្តោកតិ
ភិក្ខុ ស្មរុអុជារីនំ បីយ ។ តិច្ឆិ មនាប ។ ក្ខ ។ វាវន្តិយ ។ ។ កត្តេហិ
ខ្ស្សទ្បិ មិច្ឆ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ នតារកាម ។ តិច្ឆិ នត្ថកុការកាម ។
នវណ្ណប្បត្តិកាម ។ កាតប្ប ។ មគ្គប្ប ។ សុទ្ធិ ។ អវុសានំ
។ ឧរុក្ខោត្ថបរិភាសិត ។ ស្មរុអុជារីនំ ។ មិមេហិ ឆៃ ភិក្ខុវេ ខ្ស្សទ្បិ
ធម្មេហិ ស្មន្តោកតិ ភិក្ខុ ស្មរុអុជារីនំ បីយ ។ តិច្ឆិ មនាប ។ ក្ខ
។ វាវន្តិយ ភាគី ។

[៥៥] ។ ខ្ស្សទ្បិ ភិក្ខុវេ តិក្ខុធម្មា តិក្ខុ ឧបកុត្តនុគម្ពីរោ តិក្ខុ
។ ខ្ស្សទ្បិ តិក្ខុធម្មេ ឧបកុត្តនុគម្ពីរោ ។ កត្តេ ខ្ស្សទ្បិ តាវ ។ ឧតាវ
។ បត្ថ ។ ឧបត្ថ ។ ឆិក្ខុ ។ បត្ថ ។ សុទ្ធិ ។ កុច្ឆ ។ ។ មិមេ
ឆៃ ភិក្ខុវេ ខ្ស្សទ្បិ តិក្ខុធម្មា តិក្ខុ ឧបកុត្តនុគម្ពីរោ តិក្ខុ ។ មិមេ
ខ្ស្សទ្បិ តិក្ខុធម្មេ ឧបកុត្តនុគម្ពីរោ ។

តាវ ឧតាវ ។ ឧបត្ថ ។

ឆិក្ខុ បត្ថ ។ សុទ្ធិ កុច្ឆ

មេតេ ឆិក្ខុ មនុស្ស ធម្មា

ឧត្ថត្ថតា វិបរិណាមធម្មា

មេតេ ។ ឧត្ថតា ឥតិមា សុមេត

ឧត្ថតា វិបរិណាមធម្មេ

ខ្ស្សទ្បិ ធម្មា ន មនុស្ស ឥតុត្ថ

ឧត្ថតា ឆិក្ខុ ឆិក្ខុ ឆិក្ខុ

តត្ថស្ថានុវិវា ចត វា វិវិវា

វិច្ឆិមីតា ចតុតតា ន ត្ថនុតិ

បព្វេន ធម្មតា វិវិវ ចត្ថនុតិ

តម្កលប្បធានាតិ ភាវត្ថន្ត បារគុតិ ។

[៥៦] ៦ ឧទ្ទិមេ ភិក្ខុវេ តិក្ខមមុនា តិក្ខ ឧបុវិវត្តនុតិ តិក្ខ
 ១ ឧទ្ទិ តិក្ខមមេ ឧបុវិវត្តនុតិ កតមេ ឧទ្ទិ តាហ ១
 ចតាហ ១ បត្ថ ១ ចបត្ថ ១ និរុត្តា ១ បត្ថន្តា ១ តុច្ឆ ១ តុច្ឆ
 ១ ធម្មេ ឆ ភិក្ខុវេ ឧទ្ទិ តិក្ខមមុនា តិក្ខ ឧបុវិវត្តនុតិ តិក្ខ
 ១ ធម្មេ ឧទ្ទិ តិក្ខមមេ ឧបុវិវត្តនុតិ ចត្ថតុច្ឆាត ភិក្ខុវេ បុត្ត-
 ធម្មត្ថន្ត ឧបុប្បធម្មតិ តាហិ ចតាហិ បត្ថន្ត ចបត្ថន្ត និរុត្តន្ត បត្ថន្ត
 តុច្ឆន្ត តុច្ឆន្ត តុច្ឆាតន្ត ភិក្ខុវេ ចរិយតាវត្ថន្ត ឧបុប្បធម្មតិ តាហិ
 ចតាហិ បត្ថន្ត ចបត្ថន្ត និរុត្តន្ត បត្ថន្ត តុច្ឆន្ត តុច្ឆន្ត គុត
 ភិក្ខុវេ តិ វិសេត្ថ តិ ចប្បបាយត្ថ កំណាណវន្ត តុច្ឆាត
 ចរិយតាវត្ថន្ត ចត្ថតុច្ឆាត បុត្តធម្មតា ។ ភាវត្ថន្ត តិ ភាវត្ថ
 មមុនា ភាវត្ថន្ត ភាវត្ថន្ត ភាវត្ថន្ត ភាវត្ថន្ត ភាវត្ថន្ត ភាវត្ថន្ត ភាវត្ថន្ត
 ប្បិភាតុ មេតត្ថន្ត ភាវត្ថន្ត ចត្ថតុ ភាវត្ថន្ត តុច្ឆា ភិក្ខុ ឆាវត្ថ-
 ត្ថន្ត ។ តេនេ ភិក្ខុវេ តុច្ឆាត តាវត្ថ មេតត្ថ ភាវត្ថ ភាវត្ថ ភាវត្ថ ភាវត្ថ
 មេតត្ថ ភាវត្ថ ឆ តេ ភិក្ខុ ភាវត្ថ បុត្ថត្ថន្ត ។ ភាវត្ថ មេតត្ថ ភាវត្ថ
 ចត្ថតុច្ឆាត ភិក្ខុវេ បុត្តធម្មតា ឧបុប្បធម្មតិ តាហ ត្ថ ន ធម្មតិ ប្បិ-
 ត្ថន្ត ឧបុប្បធម្មតិ ឆ មេ ចប្ប តាហ ត្ថ ១ ឆ ចប្ប តុច្ឆ

อิทํ ทุกฺขํ ตณฺหา โข อนิจฺจาํ ทุกฺขํ วิปริณามชฺฌมฺมณฺติ ยถาภูตํ
 ปชานาติ ตสฺสํ ตาโมภี จิตฺตํ น ปริยาทาย ติญฺจติ ตตาโมภี จิตฺตํ
 น ปริยาทาย ติญฺจติ ยโสภี จิตฺตํ น ปริยาทาย ติญฺจติ ยยโสภี
 จิตฺตํ น ปริยาทาย ติญฺจติ นินฺทาภี จิตฺตํ น ปริยาทาย ติญฺจติ ปส-
 ส่าภี จิตฺตํ น ปริยาทาย ติญฺจติ สฺสฺสภี จิตฺตํ น ปริยาทาย ติญฺจติ
 ทุกฺขสฺสภี จิตฺตํ น ปริยาทาย ติญฺจติ โส จ อปฺปนฺนํ ตาภํ นานฺนุชฺช-
 ฌติ ตถาเถ นปฺปฏฺวิวิชฺฌติ อปฺปนฺนํ ยสํ นานฺนุชฺชฌติ อยสํ
 นปฺปฏฺวิวิชฺฌติ อปฺปนฺนํ ปสฺสํ นานฺนุชฺชฌติ นินฺทาย นปฺปฏฺวิวิชฺช-
 ฌต อปฺปนฺนํ สฺสฺสํ นานฺนุชฺชฌติ ทุกฺขเฑ นปฺปฏฺวิวิชฺฌติ โส
 เหวํ อนฺนโรชวิโรชวิปฺปทํโน ปริมุจฺจติ ชาตียา ชราย มรณฺเน โสเกหิ
 ปริเทเวหิ ทุกฺขเเหหิ โทมนสฺสเเหหิ อปฺปายาสเเหหิ ปริมุจฺจติ ทุกฺขสฺ-
 มาติ วทามิ อยํ โข ภิกฺขเว วิสํโส อยํ อธิปฺปายโส อิทํ
 นานาकरणํ สํตฺวาโต อวียสํวคฺสสํ อสํสํตฺวคา ปุณฺณชฺเชน นาคิ ฯ

ตาโม อตาโม จ ยสํยโส จ

นินฺทา ปสฺสสา จ สฺสฺสํ ทุกฺขตณฺหา

เอเต อนิจฺจา มนฺเชตฺถ ชฺฌมฺมา

อสํสํสฺสตา วิปริณามชฺฌมฺมา

เอเต จ ฃตฺวา สติมา สํเมโธ

อเวกฺขติ วิปริณามชฺฌมฺเม

อาปายิกิโก เนวียิกิโก กปฺปฏโจ อเตกัจฉโค ฯ

ธำชฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อปฺปนฺนํ ตาภํ อภิภุชฺช อภิภุชฺช วิหเรยฺย
 อปฺปนฺนํ อตาภํ อปฺปนฺนํ ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ อปฺปนฺนํ สกฺกาโร
 อปฺปนฺนํ อสกฺกาโร อปฺปนฺนํ ปาปิจฺฉตํ อปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตตํ อภิภุชฺช
 อภิภุชฺช วิหเรยฺย ภิณฺณ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อคฺคกฺวสํ ปฏิจฺจ อปฺปนฺนํ
 ตาภํ อภิภุชฺช อภิภุชฺช วิหเรยฺย ฯ เป ฯ ยณฺหิสฺส ภิกฺขเว อปฺปนฺนํ
 ตาภํ อนภิภุชฺช วิหโรติ อปฺปชฺชเยยฺยํ อาสวํ วิฆาตปริพาหา อปฺปนฺนํ
 ตาภํ อภิภุชฺช วิหโรติ เอวํ เต อาสวํ วิฆาตปริพาหา น โหนฺติ
 ยณฺหิสฺส ภิกฺขเว อปฺปนฺนํ อตาภํ อปฺปนฺนํ ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ
 อปฺปนฺนํ สกฺกาโร อปฺปนฺนํ อสกฺกาโร อปฺปนฺนํ ปาปิจฺฉตํ อปฺปนฺนํ
 ปาปมิตฺตตํ อนภิภุชฺช วิหโรติ อปฺปชฺชเยยฺยํ อาสวํ วิฆาตปริพาหา
 อปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตตํ อภิภุชฺช วิหโรติ เอวํ เต อาสวํ วิฆาตปริ-
 พาหา น โหนฺติ อิทํ โห ภิกฺขเว ภิกฺขุ อคฺคกฺวสํ ปฏิจฺจ อปฺ-
 ปนฺนํ ตาภํ อภิภุชฺช อภิภุชฺช วิหเรยฺย อปฺปนฺนํ อตาภํ อปฺปนฺนํ
 ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ อปฺปนฺนํ สกฺกาโร อปฺปนฺนํ อสกฺกาโร อปฺปนฺนํ
 ปาปิจฺฉตํ อปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตตํ อภิภุชฺช อภิภุชฺช วิหเรยฺย ตสฺมา
 ติห ภิกฺขเว เอวํ ลิกฺขิตพฺพํ อปฺปนฺนํ ตาภํ อภิภุชฺช อภิภุชฺช วิหริสฺสํ
 อปฺปนฺนํ อตาภํ อปฺปนฺนํ ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ อปฺปนฺนํ สกฺกาโร
 อปฺปนฺนํ อสกฺกาโร อปฺปนฺนํ ปาปิจฺฉตํ อปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตตํ อภิภุชฺช
 อภิภุชฺช วิหริสฺสํมาติ เอวณฺติ โว ภิกฺขเว ลิกฺขิตพฺพณฺติ ฯ

ตํกํ เทวานมินฺทํ เขตทโวจ ยคฺเช มาริธฺ ฆาเนยฺยาสึ เอโส
 ฌายสฺมา อุตฺตโร มหิสํวตฺตสฺมิมิ สงฺเขยฺยก ปพฺพเต วจฺจฐาติกาญ
 ภิกฺขุณฺเ ภเว ชมฺมํ เทเสติ ธาธาวุโส ภิกฺขุ กาเถน กาลํ อุตฺต-
 วิปคฺคิ ๑ เป ๑ ปรสฺมมฺปคฺคิ ปจฺจเวกฺขิตฺตา โหคฺคิ ๑

อถ โข ตํโก เทวานมินฺโท เสยฺยถาปี นาม พลฺลา บุริโส
 สํมฺมิญฺชิตํ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาวิตํ วา พาทํ สํมฺมิญฺชเยยฺย
 เอวเมว เทเวสุ คาวตฺตเสสุ ฌนฺทวหิตฺโต มหิสํวตฺตสฺมิมิ สงฺเขยฺยก
 ปพฺพเต วจฺจฐาติกาญ ฌายสฺสมโต อุตฺตรสฺส สํมฺมุเช ปาตุโรหสิ
 อถ โข ตํโก เทวานมินฺโท เยนายสฺมา อุตฺตโร เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺ-
 กมิตฺตวา ฌายสฺสํมฺนํ อุตฺตรํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺทํ อฏฺฐาสิ
 เอกมนฺทํ จิโต โข ตํโก เทวานมินฺโท ฌายสฺมฺนํ อุตฺตรํ เขตทโวจ
 สจฺจํ กิร ภาเน ฌายสฺมา อุตฺตโร ภิกฺขุณฺเ ภเว ชมฺมํ เทเสติ
 ธาธาวุโส ภิกฺขุ กาเถน กาลํ อุตฺตวิปคฺคิ ๑ เป ๑ ปรสฺมมฺปคฺคิ
 ปจฺจเวกฺขิตฺตา โหคฺคิ ๑ เอวํ เทวานมินฺทาคิ ๑ ก็ ปน ภาเน ฌายสฺ-
 มโต อุตฺตรสฺส ตํ ปฏิภาณํ อูทาทุ ตสฺส ภคฺวโต วจฺนํ
 อรหิตํ สํมาสํมฺพุทฺธสฺสาคิ ๑ เตนฺเห เทวานมินฺท อุปมํ เต กริสฺสํมิ
 อุปมายมิเชกฺขเจ วิญญู ปุริสา ภาสิคฺคสฺส อคฺคํ ฌาณานฺติ เสยฺยถาปี
 เทวานมินฺท คามสฺส วา นิคมสฺส วา อวิทูเร มหาธมฺมวาสึ ทโต
 มหาชนเกาโย ธมฺมํ อารเรยฺย กาเยหิ^๑ สํสเกหิ^๒ อจฺจเจเกหิ^๓

๑. อ. กาเยหิ ๑ ๒. อ. ปฏฺเฐหิ ๑ ๓. อ. อจฺจเจเกหิ ๑

อณฺธธัมมํ โย นุ โห เทวานมินฺท มหาชนกายํ อูปสงฺกมิตฺวา
 เหวํ ปฺจุญฺเยยฺย กุโต อิมํ ฌณฺณํ อหฺรณฺทิตํ กถํ พฺยากรมาโน
 นุ โห เทวานมินฺท โส มหาชนกาโย สมนฺมา พฺยากรมาโน พฺยากรเมยฺยาติ ฯ
 อมฺมุหา มหาฌณฺณวราสีมฺหา อหฺรณฺทิตํ โห ภาเน โส มหาชนกาโย
 สมนฺมา พฺยากรมาโน พฺยากรเมยฺยาติ ฯ เหวเมว โห เทวานมินฺท
 ยํ กิณฺจิ สํภาสีติ สํพฺพนฺตํ ตสฺส ภควโต วจฺนํ อรหฺโต สมนฺมาสมุ-
 พฺพุตฺตํ คโต อูปาทายูปาทาย มยฺ ฌณฺณํ จ ภณฺนามาติ ฯ
 อจฺฉริยํ ภาเน อพฺพุตํ ภาเน ยาว สํภาสีตญฺจิทํ อายสฺมคฺคา อุกฺคตเวณ
 ยํ กิณฺจิ สํภาสีติ สํพฺพนฺตํ ตสฺส ภควโต วจฺนํ อรหฺโต สมนฺมาสมุ-
 พฺพุตฺตํ คโต อูปาทายูปาทาย มยฺ ฌณฺณํ จ ภณฺนามาติ เหวมิทํ
 ภาเน อุกฺคตเว เขกํ สมนฺ ภควา ราชคฺเห วิหฺรติ คิซฺฌณฺณู ปพฺพเต
 อจิรปฺกนฺเต เทวทฺตเต ตตฺร โห ภควา เทวทฺตํ อารพฺภ ภิกฺขุ
 อามนฺเตสิ สํชฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเถน กาลํ อตฺตวิปฺคฺติ ปจฺจ-
 เวกฺขิตฺวา โหติ สํชฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเถน กาลํ ปวฺวิปฺคฺติ อตฺตสฺมปฺคฺติ
 ปวฺสสฺมปฺคฺติ ปจฺจเวกฺขิตฺวา โหติ อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อสงฺทสมฺเมหิ อภิกฺโข
 ปริยาทินฺนเจตฺโต เทวทฺตโต อาปายิกो นเรยิกो กปฺปฏฺโฐ อเตกฺกิโน
 กตเมหิ อฏฺฐหิ ตาเกน ภิกฺขเว อภิกฺโข ปริยาทินฺนเจตฺโต
 เทวทฺตโต อาปายิกो นเรยิกो กปฺปฏฺโฐ อเตกฺกิโน อตฺตาเกน
 ภิกฺขเว ยเสณ ภิกฺขเว ยยเสณ ภิกฺขเว สกฺกาเรณ ภิกฺขเว อสงฺกกาเรณ

ภิกฺขเว ปาปํจฺนตฺย ภิกฺขเว ปาปมิตฺตตฺย ภิกฺขเว อภิกฺขโต ปริยาทินฺน-
 จิตฺโต เทวทฺตฺโต อปาယโก เนรียโก กปฺปฏฺโฐ อเตกฺโข โฉ อิมฺหิ
 โช ภิกฺขเว อฏฺฐหิ อสํทฺธมฺเมหิ อภิกฺขโต ปริยาทินฺนจิตฺโต เทวทฺตฺโต
 อปายาโยโก เนรียโก กปฺปฏฺโฐ อเตกฺโข โฉ สํชฺ ฆ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อปฺปนฺนํ ตาภํ อภิกฺขุยฺย อภิกฺขุยฺย วิหเรยฺย อปฺปนฺนํ อตาภํ อปฺปนฺนํ
 ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ อปฺปนฺนํ สกฺกาโร อปฺปนฺนํ อสกฺกาโร อปฺปนฺนํ
 ปาปํจฺนตํ อปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตตํ อภิกฺขุยฺย อภิกฺขุยฺย วิหเรยฺย ฯ

ภิกฺขเว ภิกฺขุ อคฺควสํ ปฏฺิจฺจ อปฺปนฺนํ ตาภํ อภิกฺขุยฺย
 อภิกฺขุยฺย วิหเรยฺย อปฺปนฺนํ อตาภํ อปฺปนฺนํ ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ
 อปฺปนฺนํ สกฺกาโร อปฺปนฺนํ อสกฺกาโร อปฺปนฺนํ ปาปํจฺนตํ อปฺปนฺนํ
 ปาปมิตฺตตํ อภิกฺขุยฺย อภิกฺขุยฺย วิหเรยฺย ยณฺ्हิสฺสํ ภิกฺขเว อปฺปนฺนํ
 ตาภํ อนภิกฺขุยฺย วิหโรติ อปฺปชฺเชยฺยํ ชาสฺวา วิฆาตปริพาหา อปฺปนฺนํ
 ตาภํ อภิกฺขุยฺย วิหโรติ เอวํส เต ชาสฺวา วิฆาตปริพาหา น โหณฺติ
 ยณฺ्हิสฺสํ ภิกฺขเว อปฺปนฺนํ อตาภํ อปฺปนฺนํ ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ
 อปฺปนฺนํ สกฺกาโร อปฺปนฺนํ อสกฺกาโร อปฺปนฺนํ ปาปํจฺนตํ อปฺปนฺนํ
 ปาปมิตฺตตํ อนภิกฺขุยฺย วิหโรติ อปฺปชฺเชยฺยํ ชาสฺวา วิฆาตปริพาหา
 อปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตตํ อภิกฺขุยฺย วิหโรติ เอวํส เต ชาสฺวา วิฆาตปริ-
 พาหา น โหณฺติ อิทํ โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ อคฺควสํ ปฏฺิจฺจ
 อปฺปนฺนํ ตาภํ อภิกฺขุยฺย อภิกฺขุยฺย วิหเรยฺย อปฺปนฺนํ อตาภํ อปฺปนฺนํ
 ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ อปฺปนฺนํ สกฺกาโร อปฺปนฺนํ อสกฺกาโร อปฺปนฺนํ

๓๖๘ สุตฺตุนฺตปິฎฺฐเก อังคุตฺตນิกายສຸຕ ອງຈກນິພາຕ [໒໒]

ปามีจุตคํ อุปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตคํ อภิกฺขุยฺ อภิกฺขุยฺ วิหเรยฺยํ ทสฺสฺมา
 ตีห ภิกฺขเว เหวํ สิกฺขิตพฺพํ อุปฺปนฺนํ ตาภํ อภิกฺขุยฺ อภิกฺขุยฺ
 วิหริสฺสํ อุปฺปนฺนํ อตาภํ อุปฺปนฺนํ ยสํ อุปฺปนฺนํ อยสํ
 อุปฺปนฺนํ สํกการํ อุปฺปนฺนํ อสํกการํ อุปฺปนฺนํ ปามีจุตคํ อุปฺปนฺนํ
 ปาปมิตฺตคํ อภิกฺขุยฺ อภิกฺขุยฺ วิหริสฺสํมาติ เหวณฺหิ โว ภิกฺขเว
 สิกฺขิตพฺพนฺติ ฯ เอกุตาจฺจ ภาเนเต อุกฺคฺตํ มนุสฺสํเสสฺสํ จตฺสํโส ปริสํ
 ภิกฺขุ ภิกฺขุณฺโณ อุปสํสา อุปาสํสาโย นามํ รมฺมปริยาโย ทิสฺสํมญฺเจิ
 ปตฺติจฺจโต อุกฺคฺคณฺหาตุ ภาเนเต อายสฺมา อุกฺคฺตโร อิมํ รมฺมปริยาโย
 ปริยาปฺนนาตุ ภาเนเต อายสฺมา อุกฺคฺตโร อิมํ รมฺมปริยาโย จาเรตุ
 ภาเนเต อายสฺมา อุกฺคฺตโร อิมํ รมฺมปริยาโย อตฺตถสฺสญฺโหโต อโย
 ภาเนเต รมฺมปริยาโย อาทิพฺรหฺมจฺริยโกติ ฯ

[๘๘] ๘ กุลบุตฺตโกติ ภิภฺชเว นนฺทํ สํมมา วทมาโน วเทยฺย
 พตฺตวาทิ ภิภฺชเว นนฺทํ สํมมา วทมาโน วเทยฺย ปาสาทิโกติ
 ภิภฺชเว นนฺทํ สํมมา วทมาโน วเทยฺย ติรุพฺพวาทโกติ ภิภฺชเว
 นนฺทํ สํมมา วทมาโน วเทยฺย กิมนฺตคฺค ภิภฺชเว นนฺโท
 อิทฺถุริเยสํ กุตฺตทวาวโร โภชเน มตฺตคฺคณฺณ ชาคริยมนฺยุตฺโต สติสํมปฺชน-
 เวน สมนฺนาคโต เยहि นนฺโท สกโกติ ปริปฺปณฺณํ ปริสฺพุทฺธํ
 พุทฺธมจฺริยํ จริตฺตุนฺติ ๑

ศุภวิทย์ ภิกขเว นนทสัส อันทริยสฺส ศุคคทวารตยา โหติ สจ
ภิกขเว นนทสัส ปุรตติมา ทิสสา ชาโลเกตตพพา โหติ สหพณเจตโส

สมนุณาหริตฺวา นนฺโท ปฺรตฺถิมํ ทิสํ อาโถเกติ เขวํ เม ปฺรตฺถิมํ
 ทิสํ อาโถกยโต นาภิชฺฌมาโทมนสฺสํ ปาปกา อกฺขตา ฌมฺมา อนฺวาสฺ-
 สฺสวิสฺสันนํ ตีติ อิตฺติห ตตฺตฺร สมนฺปชาโน โหติ สจฺเจ ภิกฺขเว นนฺทสฺส
 ปจฺฉิมา ทิสํ อาโถเกตพฺพา โหติ อุตฺตฺรา ทิสํ อาโถเกตพฺพา
 โหติ ทกฺขิณา ทิสํ อาโถเกตพฺพา โหติ อุตฺถํ อุตฺตฺโรเกตพฺพา
 โหติ อโร โยโถเกตพฺพา โหติ อนฺนํ อณฺวิโถเกตพฺพา
 โหติ สพฺพเพเจตฺสํ สมนุณาหริตฺวา นนฺโท อนฺนํ อณฺวิโถเกติ
 เขวํ เม อนฺนํ อณฺวิโถกยโต นาภิชฺฌมาโทมนสฺสํ ปาปกา อกฺขตา
 ฌมฺมา อนฺวาสฺสวิสฺสันนํ ตีติ อิตฺติห ตตฺตฺร สมนฺปชาโน โหติ ยํ
 โหติ ภิกฺขเว นนฺทสฺส อิมฺหริเยสฺส คฺคตฺตทวารตาย โหติ ฯ

ตตฺตฺรํ ภิกฺขเว นนฺทสฺส โภชเน มตฺตตฺตตฺตตาย โหติ อธิ
 ภิกฺขเว นนฺโท ปฏฺฐังฆา โยนิโส อากาเร อากาเรติ เนว ทวาย
 น มทาย น มณฺทนาย น วิภฺงนาย ยาว เทว อิมฺสฺส กายสฺส
 จิตฺติยา ยาสายา วิหิตฺตปฺรติยา พฺรหฺมจฺริยานุคฺคทาย อิตฺติ ปุรณณจ
 เวทนี ปฏฺฐังฆามิ นวณฺจ เวทนี น อปฺปาทสฺสํ ยาคฺรา จ เม
 ภวิสฺสํติ อนนฺทสฺส จ ผาสฺสํหาโร จาติ ยํ โหติ ภิกฺขเว นนฺทสฺส
 โภชเน มตฺตตฺตตฺตตาย โหติ ฯ

ตตฺตฺรํ ภิกฺขเว นนฺทสฺส ชาลวียนุโยคสฺมิมิ โหติ อธิ ภิกฺขเว
 นนฺโท ทิวสํ จงฺกเมน นิสฺสชฺชาย ชาวณฺนิเยหิ ฌมฺเมหิ จิตฺตํ ปรีโสเชติ
 รตฺติยา ปจฺฉมํ ยามํ จงฺกเมน นิสฺสชฺชาย ชาวณฺนิเยหิ ฌมฺเมหิ จิตฺตํ

៣៧០ តុគុណុប្បិវរោ ឲ្យគុគុណិកាយត្ថ ឲ្យទុក្ខនិបាត [៣០០]

ปริโสเชติ รตติยา มหฺณิมํ ยามํ ทกฺขิณေန ปสฺสเนน ตีหเสยฺยํ
 กปฺเปติ ปาเทน ปาทํ อจฺจราย สโต สมนฺปาชาโน อฏฺฐจฺานสทฺธวํ
 มนสฺสีกฺริตฺวา รตติยา ปจฺณิมํ ยามํ ปจฺจจฺาย จงฺกเมเน นิสฺสชฺาย
 อาวรณฺเษหิ ธมฺเมหิ จิตฺตํ ปริโสเชติ อิทํ โข ภิกฺขเว นนฺทสฺส
 ชากริยานุโยคสฺมิ โหติ ฯ

ศคฺฉิโก ภิกฺขเว นนฺทสฺส สติสํมุขมฺภณฺธมฺหิ โหติ อธิ
 ภิกฺขเว นนฺทสฺส วิทิตา เวทนา อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อุปฺปชฺชนฺติ
 วิทิตา อพฺภคฺคณฺ คจฺฉนฺติ วิทิตา สณฺญา อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา
 อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อพฺภคฺคณฺ คจฺฉนฺติ วิทิตา วิตฺถกฺกา อุปฺปชฺชนฺติ
 วิทิตา อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อพฺภคฺคณฺ คจฺฉนฺติ อิทํ โข ภิกฺขเว นนฺทสฺส
 สติสํมุขมฺภณฺธมฺหิ โหตฺติ ๑ กิมนฺนตฺถุ ภิกฺขเว นนฺโท อิทฺทวิเยสฺสุ
 ศุคฺคตฺทฺวาโร โภชนํ มคฺคตฺถุ ชาครियมฺนฺยตฺโต สติสํมุขมฺภณฺธมฺ
 สมนฺนาคโต เยหิ นนฺโท สกฺโกติ ปริปฺปณฺณํ ปริสฺสุทฺธํ พุทฺทมจฺริยํ
 จริคฺคณฺติ ๑

[๓๐๐] ๑๐ เขกั สัมยั ภควา จมฺปายั วิหริติ คคฺคฺขราย โปกฺข-
รณิยา ตัเร ฯ เตน โข ปน สัมเยน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ อปคฺติยา โจเทนฺติ
โส ภิกฺขุ ภิกฺขุํ อปคฺติยา โจทยิมาโน อญฺเณนาญญํ ปฏิจจติ
พหิทฺธา กถํ อปนาเมติ โภปญฺจ โทสญฺจ อปฺปจฺจญฺจ ปาตุกโรติ ฯ
อถ โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ นิตฺถมฺเถคํ ภิกฺขเว ปุคฺคํ นิตฺถมฺเถคํ
ภิกฺขเว ปุคฺคํ อปเนยฺโย ภิกฺขเว ปุคฺคโต กิํ ปรปฺปโต วิเหเจติ อธิ

ภิกฺขเว เอกจฺจุสฺสํ ปุคฺคตสฺสํ ตาหิสํ เยว โหติ อภิกฺกนฺตํ ปฏิก-
กนฺตํ อาโถกิตํ วิโถกิตํ สํมมิลฺลิตํ ปสํวริตํ สงฺฆาฏิปคฺคตจฺจวรณณํ
เสยฺยถาปํ อญฺเวยสํ ภาทฺทกานํ ภิกฺขุณํ ยาวสฺสํ ภิกฺขุ อปคฺคิตํ น
ปสฺสํนฺติ ยโต ๑ ขวสฺสํ ภิกฺขุ อปคฺคิตํ ปสฺสํนฺติ ตเมนํ เอวํ
ชานนฺติ สมนฺทฐสฺสํวํ สมนฺตปทาโป สมนฺตกรณฺทวอติ ตเมนํ
อิติ วิทิตฺวา พหิทฺธา นาเสนฺติ ตํ กิธฺสํเหตุ มา อญฺเวย
ภาทฺทเก ภิกฺขุ ทูเสสฺสิติ ๑ เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว สํมปฺนเน ยวกรณ
ยวทฺสํ ชายเถ ยวปทาโป ยวกรณฺทวอ ตสฺสํ ตาหิสํ เยว มฺหํ โหติ
เสยฺยถาปํ อญฺเวยสํ ภาทฺทกานํ ยวานํ ตาหิสํ เยว นถํ โหติ
เสยฺยถาปํ อญฺเวยสํ ภาทฺทกานํ ยวานํ ตาหิสํ เยว ปธาสํ โหติ
เสยฺยถาปํ อญฺเวยสํ ภาทฺทกานํ ยวานํ ยาวสฺสํ สฺสํ น นิพฺพคฺคตติ
ยโต ๑ ขวสฺสํ สฺสํ นิพฺพคฺคตติ ตเมนํ เอวํ ชานนฺติ ยวทฺสํวํ
ยวปทาโป ยวกรณฺทวอติ ตเมนํ อิติ วิทิตฺวา สฺมมํ อปฺปาเรญฺจวา
พหิทฺธา ยวกรณสฺสํ ญฺทฺทเทนฺติ ตํ กิธฺสํเหตุ มา อญฺเวย
ภาทฺทเก เยว ทูเสสฺสิติ เอวเมว ๒ ภิกฺขเว อีเธกจฺจุสฺสํ ปุคฺคตสฺสํ
ตาหิสํ เยว โหติ อภิกฺกนฺตํ ปฏิกกนฺตํ อาโถกิตํ วิโถกิตํ สํมมิลฺลิตํ
ปสํวริตํ สงฺฆาฏิปคฺคตจฺจวรณณํ เสยฺยถาปํ อญฺเวยสํ ภาทฺทกานํ ภิกฺขุณํ
ยาวสฺสํ ภิกฺขุ อปคฺคิตํ น ปสฺสํนฺติ ยโต ๑ ขวสฺสํ ภิกฺขุ อปคฺคิตํ
ปสฺสํนฺติ ตเมนํ เอวํ ชานนฺติ สมนฺทฐสฺสํวํ สมนฺตปทาโป
สมนฺตกรณฺทวอติ ตเมนํ อิติ วิทิตฺวา พหิทฺธา นาเสนฺติ ตํ

กิเลสเหตุ มา ขณฺเณ ภทฺทเก ภิกฺขุ ทุสฺสํติ ๑ เสงฺยถาปํ ภิกฺขเว
 มหโต ขณฺเณวาสิตํ สุตฺตมานํ สุตฺตํ ตตฺถ ยานิ ตานิ ขณฺเณ
 ทพฺพหํ สํวณฺณํ ตานิ เขมมํ ปรุจฺจํ โหติ ยานิ ปน ตานิ
 ขณฺเณ ทพฺพณํ ปถาปํ ตานิ วาโต เขมมํ อปวทฺติ ตเมว
 สํมิกขา สํมชฺชํ คเหตฺวา ภิโยโส มตฺตยา อปสํมชฺชํ ติ
 กิเลสเหตุ มา ขณฺเณ ภทฺทเก ขณฺเณ ทุสฺสํติ เหวเมว โห
 ภิกฺขเว อธิเรกจฺจํ ปุคฺคตํ ตาตฺถิยํ เหว โหติ อภิกฺกนํ ปฏิกฺกนํ
 อาโลกิตํ วิโลกิตํ สํมณิเชตํ ปสํวริตํ สงฺฆาปฏิปตฺตจฺวรารณํ เสงฺย-
 ถาปํ ขณฺเณ ภทฺทกานํ ภิกฺขุ ยาวสฺสํ ภิกฺขุ อาปตฺติ น
 ปสฺสํติ ยโต ๑ ขวสฺสํ ภิกฺขุ อาปตฺติ ปสฺสํติ ตเมว เหว
 ษานํติ สมนทฺสํวํ สมนปถาปํ สมนกรณฺณํ ติ ตเมว
 อิติ วิทิตฺวา พหิทฺธา นาสํติ ติ กิเลสเหตุ มา ขณฺเณ
 ภทฺทเก ภิกฺขุ ทุสฺสํติ ๑ เสงฺยถาปํ ภิกฺขเว ปุริโส อุตฺตมานํ ภิโย-
 ตินํ กุรํ อาทาย วณํ ปวิเสยฺย โส ตนฺตเทว รุกฺขํ กุรํ ปาเสน
 อาโกฏฺเฐ ตตฺถ ยานิ ตานิ รุกฺขานิ ทพฺพหํ สํวณฺณํ ตานิ
 กุรํ ปาเสน อาโกฏฺเฐ กุชํ ปฏฺฐนํติ ยานิ ปน ตานิ
 รุกฺขานิ อนฺโตปตฺติ อวสฺสํ ตานิ กสํมชฺชํ ตานิ กุรํ ปาเสน
 อาโกฏฺเฐ ททฺทํ ปฏฺฐนํติ ตเมว มุเต ฉินฺทติ มุเต
 ฉินฺทิตฺวา อคฺเค ฉินฺทติ อคฺเค ฉินฺทิตฺวา อนฺโต สํวิโสจํ วิโสจติ
 อนฺโต สํวิโสจํ วิโสจิตฺวา อุตฺตมานํ โยเชติ เหวเมว โห

ภิกฺขเว อธิเชจฺจุตฺตํ ปุคฺคตฺตํ ตาพิตํ เขว โหติ อภิกฺกนฺตํ ปฏิก-
กนฺตํ อาโถกิตํ วิโถกิตํ สมนฺนิยฺหิตํ ปสวริตํ สงฺฆาฏิปตฺตจิวรรณํ
เสยฺยถาปํ อญฺเฐสํ ภาทฺทกานํ ภิกฺขุณฺํ ยาวสฺสํ ภิกฺขุ อปตฺติ น
ปสฺสํนฺติ ยโต ๑ ขวสฺสํ ภิกฺขุ อปตฺติ ปสฺสํนฺติ ตเมณฺ เขว
ชานนฺติ สมนฺทสฺสวํ สมนฺปตาโป สมนฺกณฺทวโถติ ตเมณฺ
อิตฺติ วิทิตฺวา พหิทฺธา นาเสณฺติ ตํ ทิสฺสเหตฺว มา อญฺเฐ
ภทฺทเก ภิกฺขุ ทฺวสฺสํติ ๑

สํวสาเย วิชานเณ

ปาปิจฺจุโณน อิตฺติ

มกฺขํ กมฺภํ ปลาตํ ๑

อิตฺตํกํ มจฺฉํ สจฺจิ

สณฺทวาโจ ชนฺวติ

สมนฺ วิย ภาสฺติ

วโร กโรติ กรณํ

ปาปทฺวิจฺจิ อนาทโร

สํสํปเป ๑ มุสฺสวาที

ตํ วิทิตฺวา ยถา กถํ

สพฺเพ สมนฺคฺคา หุตฺวาน

อภินิพฺพชฺชยาถ นํ

การณฺทวํ นิทฺธมวา^๑

กสฺมํพุํ อปทฺตฺสวา^๒

คโต ปตาเป วาเหถ

อสฺสํสเมเน สมนฺมานิเน^๓

นิทฺธมิตฺวา ปาปิจฺจุ^๔

ปาปตาจฺวารโคจเร^๕

สฺสฺทาสฺสฺทเรหิ สํวสํ

กบฺปยวฺโห ปฏิสฺสตา

คโต สมนฺคฺคา นิปกา

ทฺวสฺสํสํนฺติ กริสฺสํสํนฺติ ๑

๑ บ. นิทฺธมถ ๑ ๒ บ. อปทฺตฺสว ๑ ๓ บ. สมนฺมานิโน ๑ ๔ บ. ปาปิจฺจุ ๑

๕ บ. ปาปอาจฺวารโคจเร ๑

เมตฺตาวคฺโค ปจฺโม ฯ

คตฺตฺรทฺธานํ

เมตฺตปณฺณา จ เทว จ มียะ เทว จาปมียะ เทว จ

โตกโตกวิปตฺติโย เทวทตฺโต จ อุตฺตโร

นนฺโท การณฺชเวน จาติ ฯ

มหาวคฺโค ทฺติโย

[๓๐๓] .. เอวฺมเม สํกํ ฯ เอกํ สํมยํ ภควา เวรณฺชาขํ วิหริ
นเพรฺรปจิมณฺทรฺกขฺมฺมเต ฯ อถโช เวรณฺโช พฺราหฺมโณ เยน ภควา
เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา ภควตา สํกัธํ สํโมทมิ สํโมทนํยํ กถํ
สํวณฺณํ วัตติสํวเรตฺวา เอกมนฺตํ นิสํกัธํ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โช
เวรณฺโช พฺราหฺมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ สํกเมตํ โภ โคตม
สํโมโน โคตโม น พฺราหฺมणे ชินฺนणे อฺทฺทคเต
วโยอนุปฺปตฺเต อภิวาเทติ วา ปจฺจุจฺเจติ วา อาสเนน วา นิมนฺเตตฺติ
ตฺยิทํ โภ โคตม ตเถว น ทิ ภวํ โคตม พฺราหฺมणे ชินฺนणे
อฺทฺทคเต วโยอนุปฺปตฺเต อภิวาเทติ วา ปจฺจุจฺเจติ
วา อาสเนน วา นิมนฺเตติ ตฺยิทํ โภ โคตม น สํมุปนฺนเมวาทิ ฯ
นาหนตฺมํ พฺราหฺมณ ปสฺสํสามิ สเทวเก โตเก สํวาทเก สํพฺรหฺมเก
สํสํสณฺนพฺราหฺมณียา ปชาย สเทวมนุสฺสํสา ยมทํ อภิวาเทยฺยํ วา
ปจฺจุจฺเจยฺยํ วา อาสเนน วา นิมนฺเตยฺยํ ยณฺหิ พฺราหฺมณ ตถาคโต

อภิวาเทยฺย วา ปจฺจุญฺเจยฺย วา ธาสเนน วา นิมนฺเตยฺย มุทุราปี้
ตลฺลํ วิปเตยฺยาติ ฯ

อรสฺสโรโป ภวํ โคตโมติ ฯ อตฺถิ เชวสฺส พฺราหฺมณ ปรียาโย
เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย อรสฺสโรโป สฺมโน โคต-
โมติ เข เต พฺราหฺมณ ฐปรสฺสา สทฺทสฺสา คนฺธสฺสา รสฺสสฺสา
โณฏฺฐพฺพุสฺสา เต ตถาคตลฺลํ ปหีนา อฺจุฉินฺนมุตา ตาถาวตฺถุกตา
อนภาวํกตา อายคฺคิ อนุปฺปาทสมฺมา อยํ โส พฺราหฺมณ ปรียาโย
เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย อรสฺสโรโป สฺมโน โคตโมติ
โน จ โส ยํ ตวํ สํนุชฺชาย วเทสฺสํติ ฯ

นิพฺพุโกโค ภวํ โคตโมติ ฯ อตฺถิ เชวสฺส พฺราหฺมณ ปรียาโย
เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย นิพฺพุโกโค สฺมโน โคตโมติ
เข เต พฺราหฺมณ ฐปโกคา สทฺทโกคา คนฺธโกคา รสโกคา โณฏ-
ฐพฺพุโกคา เต ตถาคตลฺลํ ปหีนา อฺจุฉินฺนมุตา ตาถาวตฺถุกตา อน-
ภาวํกตา อายคฺคิ อนุปฺปาทสมฺมา อยํ โส พฺราหฺมณ ปรียาโย
เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย นิพฺพุโกโค สฺมโน โคตโมติ
โน จ โส ยํ ตวํ สํนุชฺชาย วเทสฺสํติ ฯ

อภิริยวาโท ภวํ โคตโมติ ฯ อตฺถิ เชวสฺส พฺราหฺมณ ปรียาโย
เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย อภิริยวาโท สฺมโน
โคตโมติ อหฺลหิ พฺราหฺมณ อภิริยํ วทามิ กายทฺถุจฺจริตลฺลํ วจฺ-
ทฺถุจฺจริตลฺลํ มโนทฺถุจฺจริตลฺลํ อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อภุสฺสํณํ ฐมฺมานํ

๑๒๖ สัตตุนตบิฏเถ ของคุตตวณิกายสูตร อฏฐกนิปาโต [๓๐๓

อภิริยํ วทามิ อयํ โส พุราหุมน ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน
สํมา วทมาโน วเทยฺย อภิริยวาโท สมนฺโน โคตโมติ โน จ
โส ยํ ตวํ สันธาย วเทสฺสตี ๑

อุจฺเจตวาโท ภวํ โคตโมติ ๑ อตฺถิ เชวสํ พุราหุมน ปริยาโย
เยน มํ ปริยาเยน สํมา วทมาโน วเทยฺย อุจฺเจตวาโท สมนฺโน
โคตโมติ อหฺณฺหิ พุราหุมน อุจฺเจทํ วทามิ ภาคสฺสํ โทสสฺสํ
โมหสฺสํ อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกฺขณํ ชมฺมานํ อุจฺเจทํ วทามิ
อภํ โส พุราหุมน ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมา วทมาโน
วเทยฺย อุจฺเจตวาโท สมนฺโน โคตโมติ โน จ โส ยํ ตวํ
สันธาย วเทสฺสตี ๑

เชคฺคุณฺโณ ภวํ โคตโมติ ๑ อตฺถิ เชวสํ พุราหุมน ปริยาโย เยน
มํ ปริยาเยน สํมา วทมาโน วเทยฺย เชคฺคุณฺโณ สมนฺโน โคตโมติ
อหฺณฺหิ พุราหุมน เชคฺคุณฺโณ วทามิ กายทฺถุจฺริเตน วจฺจุทฺถุจฺริเตน มโน-
ทฺถุจฺริเตน อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกฺขณํ ชมฺมานํ สํมาปตฺติยา
เชคฺคุณฺโณ วทามิ อภํ โส พุราหุมน ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน
สํมา วทมาโน วเทยฺย เชคฺคุณฺโณ สมนฺโน โคตโมติ โน จ โส
ยํ ตวํ สันธาย วเทสฺสตี ๑

เวณฺณิโก ภวํ โคตโมติ ๑ อตฺถิ เชวสํ พุราหุมน ปริยาโย
เยน มํ ปริยาเยน สํมา วทมาโน วเทยฺย เวณฺณิโก สมนฺโน โคตโมติ
อหฺณฺหิ พุราหุมน วิณฺยาย ชมฺมํ เทเสมฺมิ ภาคสฺสํ โทสสฺสํ โมหสฺสํ

อนเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกุสธานํ ชมฺมานํ วินยาช ชมฺมํ เทเสมิ
 ยํ ไช พฺราหฺมณ ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน
 วเทยฺย เวนยิโก สฺมโน โคตโมติ โน จ ไช ยํ ตฺวํ สฺนุชช
 วเทสฺสํติ ฯ

ตปัสฺสํ ภาวํ โคตโมติ ฯ อตฺถิ เชวสฺส พฺราหฺมณ ปริยาโย เยน
 มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย ตปัสฺสํ สฺมโน โคตโมติ
 ตปัสฺสํ พฺราหฺมณ ปาปเก อกุสฺเส ชมฺเม วทามิ กายทฺถจฺจริตํ วจฺ-
 ทฺถจฺจริตํ มโนทฺถจฺจริตํ ยสฺส ไช พฺราหฺมณ ตปัสฺสํ ปาปกา อกุสฺสา
 ชมฺมา ปหีนา อฺจุณฺโณมุตา ตาตาวตฺถกฺตา อนภาวํกฺตา อายตฺติ อนุปฺ-
 ปาทชฺชมา ตมहि ตปัสฺสํติ วทามิ ตถาคตสฺส ไช พฺราหฺมณ
 ตปัสฺสํ ปาปกา อกุสฺสา ชมฺมา ปหีนา อฺจุณฺโณมุตา ตาตาวตฺถกฺตา
 อนภาวํกฺตา อายตฺติ อนุปฺปาทชฺชมา ยํ ไช พฺราหฺมณ ปริยาโย
 เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย ตปัสฺสํ สฺมโน โคตโมติ
 โน จ ไช ยํ ตฺวํ สฺนุชช วเทสฺสํติ ฯ

อปฺปคพฺโป ภาวํ โคตโมติ ฯ อตฺถิ เชวสฺส พฺราหฺมณ ปริยาโย
 เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย อปฺปคพฺโป สฺมโน
 โคตโมติ ยสฺส ไช พฺราหฺมณ อายตฺติ คพฺพเสยฺยา ปฺนพฺพวา-
 ภาวํพฺพติ ปหีนา อฺจุณฺโณมุตา ตาตาวตฺถกฺตา อนภาวํกฺตา อายตฺติ
 อนุปฺปาทชฺชมา ตมहि อปฺปคพฺโปติ วทามิ ตถาคตสฺส ไช

กาเยน ปฏิสังเวเทสึ ยนคัม อริยา ธาจิภูตุนติ อุกุเปกขโก สติมา
 สุตวิหารีติ คตियชฺฌานัน อุปสุมปชฺช วิหาสี สุตสฺส จ ปหานา
 ทุกุขสฺส จ ปหานา ปุพฺพเพว โสมนสฺสโตมนสฺसानัน อตุณฺณคมา อตุก-
 ฆมสฺส อุกุเปกขาสติปาริสฺสทฺธิ จตุตฺถชฺฌานัน อุปสุมปชฺช วิหาสี โส
 เอวํ สมาหิตเต จิตฺเต ปริสฺสทฺเธ ปรีโยทาเต อนนฺตคณเณ วิคตูปกฺกิตเตเส
 มุทฺทภูเต กมฺมกนิเย จิตเต อานนฺตชบฺปคเต ปุพฺพเพนิวาสานุสฺสติณณาย
 จิตฺตํ อภินินฺนาเมสึ โส อเนกวิหิตํ ปุพฺพเพนิวาสํ อนุสฺสรามิ
 เสยฺยถํ อกมฺมํ ชาตํ เทวํ ชาติโย คิสฺโสมี ชาติโย จตฺส-
 โสมี ชาติโย ปณฺจมี ชาติโย ทสฺมี ชาติโย วีสฺมมี ชาติโย คัสสมี
 ชาติโย จตฺตาสฺสมี ชาติโย ปณฺณาสฺมี ชาติโย ชาตีสฺสมี ชาติ-
 สฺสมี ชาตีสฺสมี อเนกเมวํ สัมมชฺชกปฺเป อเนกเมวํ วิชฺช-
 ญกปฺเป อเนกเมวํ สัมมชฺชวิชฺชญกปฺเป อมฺมคฺราสี เอวํนาโม เอวํโคคุโต
 เอวํวณฺโณ เอวมาหาโร เอวํสฺสทุกุขปฏิสังเวทํ เอวมายุปฺปยุโต โส
 คุโต จุโต อมฺมคฺร อุกุปาทิ ตตฺตฺราปาสี เอวํนาโม เอวํโคคุโต
 เอวํวณฺโณ เอวมาหาโร เอวํสฺสทุกุขปฏิสังเวทํ เอวมายุปฺปยุโต โส
 คุโต จุโต อธิฐปฺปยุโนติ อิติ สํการํ สทฺทเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺพ-
 เพนิวาสํ อนุสฺสรามิ อयํ โส เม พฺรหฺมณ รัตติยา ปจฺเม
 ยามे ปจฺมา วิชฺชา อธิคฺคา อวิชฺชา วิหตา วิชฺชา อฺปปนฺนา คโม
 วิหโต อาโตโก อฺปปนฺโน ยถาคํ อปฺปมคฺคสฺส ธาตวํโน ปทิตตฺตสฺส
 วิหโร อยํ โส เม พฺรหฺมณ ปจฺมา อภินิพฺพิชา อโหสิ กุ-

ญฺญชฺชาปคตฺสเสว อณฺฺชโกถสมฺหยา โส เอวํ สํมาหิตเต จิตฺเต ปริ-
 สุตฺตฺเช ปริโยทาทเต อเนกเจเน วิคตฺตฺปฏฺกิตฺเตเส มุทฺตฺตฺเต กมฺมณฺเญ จิตฺเต
 อานนฺตฺตฺปคตฺเต สํตฺตฺตํ จุตฺตฺปปาทณณาย จิตฺตํ อภินินฺนาเมสํ โส
 ทิพฺเพเน จกฺขฺนา วิสฺสุทฺตฺเรน อติฏฺกนฺตฺมานุสํเกเน สํตฺเต ปสฺสํสํมิ จอมาเน
 อฺปฺปชฺชมาเน ที่เน ปณฺเฑเต สํวณฺเณ ทฺพพฺพณฺเณ สํคเต ทฺคฺคเต
 ยถากมฺมฺปคเต สํตฺเต ปชานามิ อิมเ วต โภณฺโต สํตฺตา กาย-
 ทฺจฺจวิเตเน สมนฺนาคตา วจฺจฺจวิเตเน สมนฺนาคตา มโนทฺจฺจวิเตเน สมน-
 นาคตา อริยานํ อฺปฺปวาทกา มิจฺจฺจาทิฏฺจิกา มิจฺจฺจาทิฏฺจิกมฺมสํมาทํนา เต
 กายสํสํ เกทา ปรมฺมวรณา อปายํ ทฺคฺคตฺติ วินิปํคํ นิรยํ อฺปฺปนฺนา
 อิมเ วา ปน โภณฺโต สํตฺตา กายสํจฺจวิเตเน สมนฺนาคตา วจฺจฺจวิเตเน
 สมนฺนาคตา มโนสํจฺจวิเตเน สมนฺนาคตา อริยานํ อฺปฺปวาทกา สมนฺ-
 ทิฏฺจิกา สมนฺมาทิฏฺจิกมฺมสํมาทํนา เต กายสํสํ เกทา ปรมฺมวรณา
 สํคตฺติ สํคตฺติ โถกํ อฺปฺปนฺนาติ อิติ ทิพฺเพเน จกฺขฺนา วิสฺสุทฺตฺเรน
 อติฏฺกนฺตฺมานุสํเกเน สํตฺเต ปสฺสํสํมิ จอมาเน อฺปฺปชฺชมาเน ที่เน
 ปณฺเฑเต สํวณฺเณ ทฺพพฺพณฺเณ สํคเต ทฺคฺคเต ยถากมฺมฺปคเต สํตฺเต
 ปชานามิ อยํ โช เม พฺรหฺมณ วจฺจฺจยา มชฺฌิเม ยามเ ทฺคฺคยา
 วิชฺชา อธิคตา อวิชฺชา วิหตา วิชฺชา อฺปฺปนฺนา ตโม วิหโต อโถโก
 อฺปฺปนฺโน ยถาํ อปฺปมคฺคตฺสํสํ อคตฺตํปโน มหิตคฺคตฺสํสํ วิหโร อยํ
 โช เม พฺรหฺมณ ทฺคฺคยา อภินิพฺพิชา อโหสิ อุกฺกญฺญชฺชาปคตฺสเสว
 อณฺฺชโกถสมฺหยา โส เอวํ สํมาหิตเต จิตฺเต ปริสุตฺตฺเช ปริโยทาทเต

อนนฺกณ เวคฺตฺยปฏฺกิตฺเตสํ มุทฺตฺยเต กมฺมนิเย จิตฺเต อานนฺตฺยปฏฺกิตฺเต
 อาสวณํ ขยณณาย จิตฺตํ อภินิหฺนนาเมสํ โส อิทํ ทฺกฺขณฺติ
 ยถาภูตํ อพฺภณฺณวาลํ อຍံ ทฺกฺกฺขสํมုทฺติโยติ ยถาภูตํ อพฺภณฺณวาลํ อຍံ
 ทฺกฺกฺขนิโรธติ ยถาภูตํ อพฺภณฺณวาลํ อຍံ ทฺกฺกฺขนิโรธคามินํ ปฏฺธิปทาติ
 ยถาภูตํ อพฺภณฺณวาลํ อຍံ อสวติ ยถาภูตํ อพฺภณฺณวาลํ อຍံ
 อสวสํมုทฺติโยติ ยถาภูตํ อพฺภณฺณวาลํ อຍံ อสวณฺนิโรธติ ยถาภูตํ
 อพฺภณฺณวาลํ อຍံ อสวณฺนิโรธคามินํ ปฏฺธิปทาติ ยถาภูตํ อพฺภณฺณวาลํ
 ตสฺสํ เม เอဝํ ชานโต เอဝํ ปสฺสโต กามาสวณํ จิตฺตํ วิมฺมจฺจิตฺต
 ภาวสวณํ จิตฺตํ วิมฺมจฺจิตฺต อวิชฺชาสวณํ จิตฺตํ วิมฺมจฺจิตฺต วิมฺมจฺ-
 ตสฺสํ วิมฺมจฺจิตฺตํ ฌานํ อโหสิ ฌึณา ฌาติ อุตฺတํ พุทฺธมฺจฺริยํ กตํ
 ฌณฺณํ นามํ อิตฺตํทฺตยาติ อพฺภณฺณวาลํ อຍံ โส เม พุทฺธาမฺม
 ฌตฺตยา ปจฺจํเม ยามํ ตติยา วิชฺชา อธิคฺตา อวิชฺชา วิหิตา วิชฺชา
 อปฺปมนฺนา ตโม วิหิตํ อโธโก อปฺปมนฺโน ยถาคํ อปฺปมนฺตฺตสฺสํ อตา-
 ปิโน ปหิตตฺตสฺสํ วิหโรติ อຍံ โส เม พุทฺธาမฺม ตติยา อภิ-
 นิพฺพิชา อโหสิ กุกฺกုฏฺจฺจนาปสฺสํเสว อนฺนํทโกสํมหาติ ฯ

เอวํ อุตฺตํ เวรณฺนํ พุทฺธาမฺม ภาวณฺตํ เอตทฺโวจ ฌฺญโจะ
 ภาวํ โคตโม ฌฺญโจะ ภาวํ โคตโม อภิกฺกณฺตํ โภ โคตม อภิกฺกณฺตํ
 โภ โคตม ฌฺยธณํ โภ โคตม นิกฺกฺกฺขชิตํ วา อุกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 ฌณฺณํ วา วิธเรยฺย มุทฺตฺยสฺสํ วา มคฺคํ อจฺจิตฺตเรยฺย อนฺนํทวา วา
 เกลปชฺโชตํ ฌาเรยฺย จกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก รุปานิ ทฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 เอวเมว โภตา

โคตเมน อเนกปริยาเยน ชฺโม ปกาสิตो चेदाहं गवन्दं कोत्मं
 स्तवमि कञ्जामि चममञ्ज गिग्गुसुञ्जञ्ज गुप्तासं मं गवं कोत्मो वावेत्
 चञ्चत्कळे पाणपेत् स्तवगुक्तुति ॥

[๓๖] ๑๒ เอกัม สัมยํ ภคฺวา เวธํติยํ วิหริติ มหาเวเน กฺุฏา-
 คารธํตาณํ ฯ เทเน ไช ปเน สัมเยเน สัมพุทฺธา อภินฺนุณาตา อภิน-
 ญาตา ติจฺจนวี สํญาคาเร สํญินสีนฺนา สํญิเปตฺตา อเนกปริยาเยเน
 พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสํญิ ฆมฺมสฺส วณฺณํ ภาสํญิ สํฆสฺส วณฺณํ
 ภาสํญิ ฯ

เตน ไช ปน ส้มเยน สี่โหล เสนาปติ นิคณฺฐสาวโก ทสฺสํ
 ปริธายํ นิสินฺโน โหติ อถ ไช สี่หฺสฺส เสนาปติสฺส เอตทโหสิ
 นิสฺสํสํยํ ไช โส ภควา อวทํ สมนฺมาสมฺพุทฺธโร ภวิสฺสติ ตถา หิเม
 สมฺพุทฺธา อภินฺวตา อภินฺวตา จิจฺฉวํ สันฺนาคาเร สันนิสิเนนา
 สันนิปติตา อนนทปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสํหติ ชมฺมสฺส วณฺณํ
 ภาสํหติ สงฺฆสฺส วณฺณํ ภาสํหติ ยานุญฺหาหํ คํ ภควาหํ ทสฺสํนาย
 อุปสงฺกเมยฺยํ อรหํหํ สมนฺมาสมฺพุทฺธหํ ๑ อถ ไช สี่โหล เสนาปติ
 เยน นิคณฺโฐ นาฏปฺปโต เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา นิคณฺฐํ
 นาฏปฺปตํ เอตทโวจ อิจฺฉามหํ ภาเนตฺ สวณฺํ โคตมํ ทสฺสํนาย
 อุปสงฺกมิตฺตฺวา ๑ กิํ ปน ตฺวํ สี่หฺ กิริยวาโท สฺมาโน อกิริยวาทํ
 สวณฺํ โคตมํ ทสฺสํนาย อุปสงฺกมิตฺสฺส สวณฺํ หิ สี่หฺ โคตโม
 อกิริยวาโท สฺมาโน อกิริยาย ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑

อถโฆ สํหุตฺตํ เสนาปติสฺสํ โย อโหสิ คมียาภิสํฆาโร ภคฺวณฺตุ
ทสฺสํนาย โส ปฏิปฺปสฺสํมฺภิ ฯ

ทฺติยมฺปิ โฆ สํมฺพหฺฤตา อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา ติจฺฉนํ สํ-
นุทฺตาเว สํนิสฺสํนา สํนิปฺปิตฺตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺสํ วณฺณํ
ภาสํนฺติ ชมฺมสฺสํ วณฺณํ ภาสํนฺติ สํฆสฺสํ วณฺณํ ภาสํนฺติ ฯ ทฺติยมฺปิ
โฆ สํหุตฺตํ เสนาปติสฺสํ เอตทโหสิ นิสฺสํสยํ โฆ โส ภคฺวา
อวทํ สํมฺมาสมฺพทฺธโร ภวิสฺสํติ ตถา หิเม สํมฺพหฺฤตา อภิญฺญาตา
อภิญฺญาตา ติจฺฉนํ สํนุทฺตาเว สํนิสฺสํนา สํนิปฺปิตฺตา อเนกปริยาเยน
พุทฺธสฺสํ วณฺณํ ภาสํนฺติ ชมฺมสฺสํ วณฺณํ ภาสํนฺติ สํฆสฺสํ วณฺณํ
ภาสํนฺติ ยนฺนุนาหํ คํ ภคฺวณฺตุ ทสฺสํนาย อุปฺปํสํกเมยฺยํ อวทนต์
สํมฺมาสมฺพทฺธนฺติ ฯ อถโฆ สํโห เสนาปติ येन นิคฺคณฺโจ นาฏปฺปฺโต
เตนฺอุปฺปํสํกมิ อุปฺปํสํกมิตฺวา นิคฺคณฺจํ นาฏปฺปฺตํ เอตทโวจ อิจฺ-
ฉามํ ภาเนเต สมนํ โคตมํ ทสฺสํนาย อุปฺปํสํกมิตฺตฺวา ฯ กิ ปน ทฺวํ
สํห กิริยาทา สมนานํ อกิริยาทา สมนํ โคตมํ ทสฺสํนาย อุปฺปํ-
สํกมิตฺตํ สมนํ หิ สํห โคตมํ อกิริยาทา อกิริยาเยน ชมฺมํ
เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติ ฯ ทฺติยมฺปิ โฆ สํหุตฺตํ เสนาปติสฺสํ
โย อโหสิ คมียาภิสํฆาโร ภคฺวณฺตุ ทสฺสํนาย โส ปฏิปฺปสฺสํมฺภิ ฯ

ทฺติยมฺปิ โฆ สํมฺพหฺฤตา อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา ติจฺฉนํ สํนุทฺตาเว
สํนิสฺสํนา สํนิปฺปิตฺตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺสํ วณฺณํ ภาสํนฺติ
ชมฺมสฺสํ วณฺณํ ภาสํนฺติ สํฆสฺสํ วณฺณํ ภาสํนฺติ ฯ ทฺติยมฺปิ โฆ

ตั้งที่สุด เสนาปติตั้ง เอกทโหสิ นิสตั้งยัม ไช โส ภควา อรหํ
 สมุมาสมพุทฺธโร ภวิสฺสติ ตถา หิเม สมพุทฺธโร อภินุณาตา อภินุณาตา
 อธิจฺจนํ สันถาคาเร สันนิสิทฺธา สันนิเปติตา อนนฺทปริยาเยน พุทฺธสฺส-
 ส วณฺณํ ภาสฺสเนติ ชมฺมสฺส วณฺณํ ภาสฺสเนติ สงฺฆสฺส วณฺณํ ภาสฺสเนติ
 กิ หิเม ภวิสฺสเนติ นิคฺคณฺฐา อปฺปโลกิตา วา อนปฺปโลกิตา วา ยนฺ-
 ฺนุนาหิ อนปฺปโลเกทฺวาว นิคฺคณฺฐํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อปฺปสงฺกเมยฺย
 อรหฺนํตํ สมุมาสมพุทฺธเนติ ฯ อถ ไช สํโห เสนาปติ ปณฺจมคฺคเตหิ
 รตฺสเตหิ ทิวาทิสฺส เวลํติยา นิยฺยาสิ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย ยาวตฺติกา
 ยานสฺส ฐมิ ยานเนน คนฺตฺวา ยานา ปจฺจุโรหิตฺวา ปตฺติโกว อวรามํ
 ปาวิสฺส ฯ อถ ไช สํโห เสนาปติ เยน ภควา เทนฺอุปสงฺกมิ อปฺปสงฺกมิตฺวา
 ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนํตํ นิสฺสํติ เอกมฺนํตํ นิสฺสินฺโน ไช
 สํโห เสนาปติ ภควนฺตํ เอกทโหสํ สุตฺตเมตํ ภาเนเต อภิรียวาโท
 สมนฺเน โคตโม อภิรียาย ชมฺมํ เทเสตฺติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ
 เย เต ภาเนเต เอวมาหิสฺส อภิรียวาโท สมนฺเน โคตโม อภิรียาย ชมฺมํ
 เทเสตฺติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ กิณฺจ เต ภาเนเต ภควโต อุตฺ-
 ทวาทีโน น ๑ ภควนฺตํ อภฺยเตน อพฺภากิจฺจนฺติ ชมฺมสฺส จานุชฺชมํ
 พุยาโกโรนฺติ น ๑ โกจิ สหชฺชมํโก วาทานุปาโต คารยฺหฺนุจํ
 อากฺขณฺติ อนพฺภวาทฺตฺตฺตมา หิ มยํ ภาเนเต ภควนฺตฺนฺติ ฯ

อถปิ สํโห ปริยาโย เยเน มํ ปริยาเยเน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย
 อภิรียวาโท สมนฺเน โคตโม อภิรียาย ชมฺมํ เทเสตฺติ เตน ๑ สํวเก

วิเนตฺติ อตุถิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน
 วเทยฺย กิริยวาโท สมนฺโน โคตโม กิริยาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน
 จ สํวเก วิเนตฺติ อตุถิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา
 วทมาโน วเทยฺย อฺจุเนทวาโท สมนฺโน โคตโม อฺจุเนทาย ฌมฺมํ
 เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติ อตุถิ สํห ปริยาโย เยน มํ
 ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน วเทยฺย เชคุจฺญํ สมนฺโน โคตโม
 ชฺชิจฺจุณฺณิตาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติ อตุถิ สํห
 ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน วเทยฺย เวณฺณโก
 สมนฺโน โคตโม วินยาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติ
 อตุถิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน วเทยฺย
 ตปสฺสํ สมนฺโน โคตโม ตปสฺสิตาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก
 วิเนตฺติ อตุถิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน
 วเทยฺย อปฺปคฺคฺโข สมนฺโน โคตโม อปฺปคฺคฺกตตาย ฌมฺมํ เทเสติ
 เตน จ สํวเก วิเนตฺติ อตุถิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน
 สํมุมา วทมาโน วเทยฺย อสฺสํสฺสโก สมนฺโน โคตโม อสฺสํสํสํ
 ฌมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติ ฯ

กตโม จ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน
 วเทยฺย อกิริยวาโท สมนฺโน โคตโม อกิริยาย ฌมฺมํ เทเสติ เตน
 จ สํวเก วิเนตฺติ อหฺนฺเห สํห อกิริยํ วทามิ กายทฺทฺจฺจวิตฺตํ
 วจฺทฺทฺจฺจวิตฺตํ มโนทฺทฺจฺจวิตฺตํ อเนกวิทิตานํ ปาปกาณํ อกฺุสฺสํ ฌมฺมานํ

อภิกริย์ วทามิ ขย๋ ไช สี่ห ปรยาโย เยน ม่ ปรียาเยน ส่มุมา
 วทมาโน วเทยฺย อภิกริยวาโท ส่มโน โคตโม อภิกริยาย รมม
 เทเสติ เตน จ ่อวเก วิเนตติ ฯ

กตโม จ สัท ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมานโน
 วเทยฺย กิริยวาโท สมนโน โคตโม กิริยาย ชมฺมํ เทเสติ เตน
 จ สํวเก วิเนตฺติ อหฺนฺนํ สัท กิริยํ วทามิ กายสุจฺริตฺตํ
 วสุจฺริตฺตํ มโนสุจฺริตฺตํ อเนกวิหิตานํ กุสฺสํ ชมฺมานํ กิริยํ วทามิ
 อยํ โข สัท ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมานโน วเทยฺย
 กิริยวาโท สมนโน โคตโม กิริยาย ชมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก
 วิเนตฺติ ฯ

กตโม จ ลีห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน
วทेषุ ชุฉะวาโท สมนโคโตโม ชุฉะทายะ ฆมมํ เทเสติ
เตน จ ส่าวเก วิเนตฺติ อหณฺเห ลีห ชุฉะเนทํ วทามิ ราคัสฺส
โทสัสฺส โมหัสฺส อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อภุสฺสทานํ ฆมฺมานํ ชุฉะเนทํ
วทามิ อยํ โข ลีห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน
วทेषุ ชุฉะวาโท สมนโคโตโม ชุฉะทายะ ฆมมํ เทเสติ เตน จ
ส่าวเก วิเนตฺติ ฯ

กตโม จ สัห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเณน สัมมา วทมาโน
วทेषฺย เสฏฺฐํ สมนํ โคตโม เสฏฺฐนิตาย ชมมํ เทเสติ เตन
จ สํวเก วิเนตฺติ อหฺนฺนํ สัห ชิตฺตุณฺณํ กายทฺฐจฺริเตน วจฺจุ-

จรีเทน มโนทฺจฺจรีเทน ชิกฺขุณฺณามิ อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกฺขสฺถานํ
 รมฺมานํ สฺมาปคฺติยา อยํ โส สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน
 สฺมมา วทมาโน วเทยฺย เชคุจฺฉิ สฺมโน โคตโม เชคุจฺฉิตาย
 รมฺมํ เทเสติ เตन จ สํวเก วิเนตฺติ ๑

กคโม จ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน
 วเทยฺย เวณฺณโก สฺมโน โคตโม วินยาย รมฺมํ เทเสติ เตน
 จ สํวเก วิเนตฺติ อหณฺหิ สํห วินยาย รมฺมํ เทเสมิ ภาคสฺส
 โทสฺสสํ โมหสฺสสํ อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกฺขสฺถานํ รมฺมานํ วินยาย
 รมฺมํ เทเสมิ อยํ โส สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา
 วทมาโน วเทยฺย เวณฺณโก สฺมโน โคตโม วินยาย รมฺมํ เทเสติ
 เตน จ สํวเก วิเนตฺติ ๑

กคโม จ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วท-
 มาโน วเทยฺย ตปสฺสํ สฺมโน โคตโม ตปสฺสิตาย รมฺมํ เทเสติ
 เตน จ สํวเก วิเนตฺติ ตปเญฺยํ สํห ปาปเก อกฺขสฺส รมฺเม
 วทามิ กายทฺจฺจรีตํ วจฺจฺจรีตํ มโนทฺจฺจรีตํ ยถาสํ โส สํห
 ตปเญฺยํ ปาปกา อกฺขสฺสา รมฺมา ปหีนา อฺจุณฺณมฺมูตา ตาถาวคฺคฤคฺคา
 อนภาวํคฺคา อายคฺคิ อญฺุปปาทรมฺมา ตมํ ตปสฺสํคฺคิ วทามิ ตถาค-
 คสฺสํ โส สํห ตปเญฺยํ ปาปกา อกฺขสฺสา รมฺมา ปหีนา อฺจุณฺณมฺมูตา
 ตาถาวคฺคฤคฺคา อนภาวํคฺคา อายคฺคิ อญฺุปปาทรมฺมา อยํ โส สํห
 ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย ตปสฺสํ

๓๘๘ สุตตฺตณฺตปฏฺเฏ อํกุคฺคตฺตริณายสฺส อฏฺฐจกฺกนิปาโต [๓๐๒

สํโมณ โคตโม ทปฺปสฺสิตาย ฌมฺมํ เทเสตฺติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺตํ ๑

กตโม ๑ สฺสํ ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมมา วท-
มานโน วเทยฺย อปฺปคพฺพโก สํโมณ โคตโม อปฺปคพฺพตาย ฌมฺมํ
เทเสตฺติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺตํ ยสฺส ๒ สฺสํ อายตฺตํ คพฺพ-
เสยฺยา ปุณฺณพฺพาวกฺกนิพฺพตฺติ ปหีนา อฺจุฉินฺนํมฺมตา ตาตฺตวตฺตลลตา อนภา-
วักตา อายตฺตํ อนุปฺปาทมฺมมา ตมํ อปฺปคพฺพโกตฺติ วทามิ ตถาค-
ตสฺส ๒ สฺสํ อายตฺตํ คพฺพเสยฺยา ปุณฺณพฺพาวกฺกนิพฺพตฺติ ปหีนา อฺจุฉิน-
นํมฺมตา ตาตฺตวตฺตลลตา อนภาวักตา อายตฺตํ อนุปฺปาทมฺมมา อยํ
๒ สฺสํ ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมมา วทมานโน วเทยฺย
อปฺปคพฺพโก สํโมณ โคตโม อปฺปคพฺพตาย ฌมฺมํ เทเสตฺติ เตน ๑
สํวเก วิเนตฺตํ ๑

กตโม ๑ สฺสํ ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมมา วท-
มานโน วเทยฺย อสฺสํสฺสโก สํโมณ โคตโม อสฺสํสํสํ ฌมฺมํ
เทเสตฺติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺตํ อหฺลฺลํ สฺสํ อสฺสํสฺสโก ปฺรเมณ
อสฺสํสํสํ อสฺสํสํสํ ฌมฺมํ เทเสตฺติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺตํ อยํ
๒ สฺสํ ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมมา วทมานโน วเทยฺย
อสฺสํสฺสโก สํโมณ โคตโม อสฺสํสํสํ ฌมฺมํ เทเสตฺติ เตน ๑ สํวเก
วิเนตฺตํ ๑

เชวํ วุตฺเต สฺสํ โส ฌนํปติ ภาวณํตํ เขตฺทโวจ อภิกฺกณํตํ
ภณฺเต อภิกฺกณํตํ ภณฺเต ๑ เป ๑ อฺปาสํ มํ ภณฺเต ภาว ๑ ชาเรตุ

อชฺชตคุเค ปาณเปตํ สรรณุคตฺตํ ๑ อนุวิจฺจการํ โห สํห กโรหิ
 อนุวิจฺจการโร ตุมฺหาทิสํหํ ฌาตมฺนุสฺสํหํ สํชฺช โหตฺติ ๑ อิมินาปาหํ
 ภาณเต ภควโต ภิชฺชโยโส มตฺตตาย อตฺตมโน อภิวทฺโห ยํ มํ ภควา
 เอวมาห อนุวิจฺจการํ โห สํห กโรหิ อนุวิจฺจการโร ตุมฺหาทิสํหํ
 ฌาตมฺนุสฺสํหํ สํชฺช โหตฺติ มณฺหิ ภาณเต อญฺเจตฺติตฺติยา สํวกํ
 สกิทฺวา เกวลกปฺปํ เวสํถิ ปฏฺฐากํ ปรีหเรยฺยํ สํโห อมฺหากํ เสนาปติ
 สํวกคุตฺติ อฺปคโตติ อถ จ ปน มํ ภควา เอวมาห อนุวิจ-
 จการํ โห สํห กโรหิ อนุวิจฺจการโร ตุมฺหาทิสํหํ ฌาตมฺนุสฺสํหํ สํชฺช
 โหตฺติ เอสํหํ ภาณเต ทฺตฺติยกมฺปํ ภควนฺตํ สรรณํ คจฺฉามิ ฆม-
 มณฺจ ภิกฺขุสงฺฆมณฺจ อฺปาสกํ มํ ภควา ชาเรตุ อชฺชตคุเค ปาณเปตํ
 สรรณุคตฺตํ ๑ ทิสฺสวตฺตํ โห เต สํห นิคฺคณฺจํ โอบานภฺตํ กุตฺติ
 เยน เนลฺล อฺปคตํ ปิณฺฑกปาตํ ทาทพฺพํ มณฺเฑยฺยาสํติ ๑ อิมินาปาหํ
 ภาณเต ภควโต ภิชฺชโยโส มตฺตตาย อตฺตมโน อภิวทฺโห ยํ มํ ภควา
 เอวมาห ทิสฺสวตฺตํ โห สํห นิคฺคณฺจํ โอบานภฺตํ กุตฺติ เยน เนลฺล
 อฺปคตํ ปิณฺฑกปาตํ ทาทพฺพํ มณฺเฑยฺยาสํติ สุตฺเตตฺตํ ภาณเต
 สํมโน โคตโม เอวมาห มยฺหเมว ทานํ ทาทพฺพํ น อญฺเฑสํ ทานํ
 ทาทพฺพํ มยฺหเมว สํวกานํ ทานํ ทาทพฺพํ น อญฺเฑสํ สํวกานํ
 ทานํ ทาทพฺพํ มยฺหเมว ทินฺนํ มหปฺปสฺสํ น อญฺเฑสํ ทินฺนํ
 มหปฺปสฺสํ มยฺหเมว สํวกานํ ทินฺนํ มหปฺปสฺสํ น อญฺเฑสํ สํว-
 กานํ ทินฺนํ มหปฺปสฺสณฺติ อถ จ ปน มํ ภควา นิคฺคณฺเจสฺสํ

ทานเ สํมาทเปติ อปี จ ภาณเต มยเมตฺถ กาลํ ชาลิสฺสํม เอยํหา
 ภาณเต ตติยกมฺปิ ภควนฺตํ สฺวณํ คจฺฉามิ ชมฺมมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆมณฺจ
 อปาสกํ มํ ภาณเต ภควา ชาเรตุ อชฺชตฺตคฺเค ปาณฺนเปตํ สฺวณฺจกตฺตนิ ๑

อถโฆ ภควา สํหิสฺสํ เสนาปติสฺสํ อานุப்புพฺพิกถํ กเถสิ เสยฺยถํทํ
 ทานกถํ สีสฺสํ สํคฺคกถํ กามานํ ชาทึนํว โยการํ สงฺกิเตสฺส เณฺฑมฺเม
 อานิสฺสํ ปกาเสสิ ยทา ภควา อณฺณวาสี สํหิ เสนาปติํ กตฺตจิจฺจํ
 มุทฺตจิจฺจํ วินีวรณจิจฺจํ อุตฺตคฺคจิจฺจํ ปัสฺสเนจิจฺจํ อถ ยา พุทฺธานํ
 สํมุกฺกสิกา ชมฺมเทสฺนา ตํ ปกาเสสิ ทฺวชฺชํ สํมูทฺยํ นิโรธํ มคฺคํ
 เสยฺยถาเม นาม สุตฺตชวตฺถํ อปคตกาฬํ สํมม เทว ราชนํ ปฏฺธิคฺคณฺเหยฺย
 เอยเมว สํหิสฺสํ เสนาปติสฺสํ ตสฺมี เยว อาสเน วิรชํ วิตมถํ ชมฺมจกฺขุ
 อุตฺตปาติ ยํ กิณฺจสิ สํมูทฺยชมฺมํ สํพฺพนฺตํ นิโรธชมฺมนติ ๑

อถโฆ สํโห เสนาปติ ติฏฺฐจฺจชฺโม ปคฺคชฺชชฺโม วิทิตชฺชชฺโม ปริ-
 โยคาพฺพชฺชชฺโม ตินฺนุณฺนวิจิจฺจโน วิคตกถํโกโต เวสํวราชฺชปฺปคฺโคโต อปรปฺปจ-
 จโย สุตฺตํ สาสเน ภควนฺตํ เขตฺทโวจ อธิวาเสตฺถ เม ภาณเต
 ภควา สฺวาทนาย ภคฺคํ สํทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ๑ อธิวาเสสิ ภควา
 ตฺตฺถทํกาเวน ๑ อถโฆ สํหิ เสนาปติ ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา
 อฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ อถโฆ
 สํโห เสนาปติ อณฺณตฺวํ ปุริสํ อามนฺเตสิ คจฺฉน ตฺวํ อมฺโภา
 ปุริสํ ปวตฺตมถํ ชาลาหิติ อถโฆ สํโห เสนาปติ ตสฺสา ราชติยา
 อจฺจุเยน สเก นิเวสเน ปณฺตํ ชาทึนํโย โภชนํโย ปฏฺธิยาเทตฺวา

ภควโต กาลํ อาร๑จาเปสึ กาล๑ธ ภา๑นเต สํ๑ห๑ส๑ธ เสน๑าป๑ติส๑ธ
นิเว๑ธเน นิ๑ฐ๑ฐิตํ ภา๑ต๑ค๑น๑ติ ฯ

อ๑ถ ภา๑ควา ปุ๑พ๑พ๑ณ๑ห๑ส๑ม๑ยํ นิ๑วาเส๑ควา ป๑ต๑ต๑จ๑วร๑มา๑ท๑าย เยน
สํ๑ห๑ส๑ธ เสน๑าป๑ติส๑ธ นิเว๑ธ๑นํ เ๑น๑ุ๑ป๑ส๑ง๑ก๑มิ อ๑ป๑ส๑ง๑ก๑มิ๑ควา ป๑น๑น๑ต๑เต
อา๑ส๑เน นิ๑ส๑ทิ ส๑ท๑ธิ ภา๑ต๑ข๑ส๑ง๑เ๑น ฯ เ๑น ไ๑ ป๑น ส๑ม๑เ๑น ส๑ม๑พ๑ห๑ดา
นิ๑ค๑ณ๑จ๑า เว๑ธ๑ติ๑ยํ ๑ริ๑ยา๑ย ๑ริ๑ยํ สິ๑ง๑ฆ๑า๑น เ๑ง๑ฆ๑า๑นํ ๑า๑หา ป๑ค๑
ค๑ย๑ห ก๑น๑ท๑น๑ติ อ๑ข๑ข สํ๑เ๑น เ๑น๑าป๑ติ๑นา ๑ฐ๑ถํ ป๑ส๑ ๑ริ๑ติ๑ควา ส๑ม๑ณ๑ส๑ธ
โค๑ต๑ม๑ส๑ธ ภา๑ต๑คํ ก๑คํ ส๑ม๑โน๑ โค๑ต๑โม ๑า๑นํ อ๑ท๑ุ๑ท๑ิส๑ธ ก๑คํ ม๑ง๑
ป๑ริ๑ก๑ณ๑ข๑ต ป๑ฐิ๑จ๑ก๑ม๑ม๑น๑ติ ฯ อ๑ถ อ๑น๑น๑ต๑โร ปุ๑ริ๑ส๑ เ๑น สํ๑โห
เ๑น๑าป๑ติ เ๑น๑ุ๑ป๑ส๑ง๑ก๑มิ อ๑ป๑ส๑ง๑ก๑มิ๑ควา สํ๑ห๑ส๑ธ เสน๑าป๑ติส๑ธ อ๑ป๑ก๑ณ๑
ณ๑เก อ๑าโร๑เจ๑สึ ย๑ค๑ฆเ๑ ภา๑น๑เต ๑า๑น๑เ๑ย๑ย๑สึ เ๑เต ส๑ม๑พ๑ห๑ดา
นิ๑ค๑ณ๑จ๑า เว๑ธ๑ติ๑ยํ ๑ริ๑ยา๑ย ๑ริ๑ยํ สິ๑ง๑ฆ๑า๑น เ๑ง๑ฆ๑า๑นํ ๑า๑หา ป๑ค๑ค๑ย๑ห
ก๑น๑ท๑น๑ติ อ๑ข๑ข สํ๑เ๑น เ๑น๑าป๑ติ๑นา ๑ฐ๑ถํ ป๑ส๑ ๑ริ๑ติ๑ควา ส๑ม๑ณ๑ส๑ธ
โค๑ต๑ม๑ส๑ธ ภา๑ต๑คํ ก๑คํ ส๑ม๑โน๑ โค๑ต๑โม ๑า๑นํ อ๑ท๑ุ๑ท๑ิส๑ธ ก๑คํ ม๑ง๑
ป๑ริ๑ก๑ณ๑ข๑ติ ป๑ฐิ๑จ๑ก๑ม๑ม๑น๑ติ อ๑ถ อ๑ย๑ยา ทิ๑ฆ๑ร๑ค๑ต๑น๑ทิ เ๑เ๑ อ๑ย๑ส๑ม๑น๑โค
อ๑ว๑ณ๑ณ๑กา๑มา พุ๑ท๑ธ๑ส๑ธ อ๑ว๑ณ๑ณ๑กา๑มา ๑ม๑ม๑ส๑ธ อ๑ว๑ณ๑ณ๑กา๑มา ส๑ง๑ฆ๑ส๑ธ
น จ ป๑เน๑เต อ๑ย๑ส๑ม๑น๑โค ๑ี๑ร๑น๑ติ ภา๑คว๑น๑คํ อ๑ธ๑ตา ค๑จ๑จ๑า ม๑สา
อ๑ญ๑เ๑น อ๑พ๑ภา๑จ๑ิก๑ข๑น๑ติ น จ ม๑ยํ ๑ี๑วิต๑เท๑ค๑ป๑ี ส๑น๑จ๑ิจ๑จ๑ ป๑า๑ณิ ๑ี๑วิต๑า
โ๑โร๑เป๑ย๑ยา๑มา๑ติ ฯ อ๑ถ สํ๑ห๑ เ๑น๑าป๑ติ พุ๑ท๑ธ๑ป๑ม๑ข๑ ภา๑ต๑ข๑ส๑ง๑ม๑ ป๑ณ๑เ๑น
๑า๑ท๑น๑เ๑น โ๑ธ๑น๑เ๑น ส๑ห๑ค๑ตา ส๑น๑ค๑ป๑เป๑สึ ส๑ม๑ป๑า๑เร๑สึ อ๑ถ สํ๑โห

เสนาปติ คัมภควนคัม ภุคคาวจิ โอนิตปคคตปานิ เอกมนคัม นิคคิ ฯ
 เอกมนคัม นิคคินัน ไช สัมภี เสนาปติ ภควา รมมียา กถาย สันนุส-
 เสคฺควา สฺมาทเปคฺควา สฺมคฺคเตเชคฺควา สฺมปหิเสคฺควา อญฺจายาสนา
 ปกคามิตติ ฯ

[illegible]

รมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อากุณฺเญโย โหติ ฯ เป ฯ อนฺนคฺตรํ ปุณฺณ-
 ญกฺขเขตฺตํ โถกสฺส ฯ กตเมหิ อฏฺฐหิ อิจฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํธวา
 โหติ ปาติโมกฺขสํวรํวคฺโค วิหริติ อจฺจวโรจฺจสํปฺปโน อณฺุมตฺเตสฺสุ
 วฺยเสสฺสุ ภยทสฺสํวํ สํมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสฺสุ ยํ โช ปนสฺส
 โภชนํ เทติ ตฺวํ วา ปณฺณํ วา ตํ สกฺกจฺจํ ยเว ปริภุญฺชติ
 อวิทญฺญมาโน เชคฺคฺชนํ โหติ กายทฺถจฺจริเตน วจฺจทฺถจฺจริเตน มโน-
 ทฺถจฺจริเตน จิตฺตจฺจริเตน ปาปกาณํ อกฺขสํกฺกานํ รมฺมานํ สํมาปคฺคิตฺยา โส
 วโต โหติ สฺสํธวาโส น อญฺเญว ภิกฺขุ อุกฺกเพชฺชตา ยานิ โช
 ปนสฺส คานิ สํเจยฺยานิ กุญฺเญยฺยานิ จิมฺเหยฺยานิ วญฺเญยฺยานิ คานิ ยถาภูตํ
 อวิกคฺคตา โหติ สกฺกตฺริ วา วิญฺญสฺส วา สํพรหฺมจฺจวโร เตสํสฺส สกฺกตา
 วา วิญฺญ วา สํพรหฺมจฺจวโร อภินิมฺมทนาย วายมติ สิกฺขิตา
 โช ปน โหติ กามญฺเญว ภิกฺขุ สิกฺขนฺนํ วา มา วา อหเมคฺค
 สิกฺขิสฺสํสํมํติ จิตฺตํ อปฺปาทเทติ คจฺจนโต โช ปน อชฺชมคฺคเนว
 คจฺจนติ คตฺตวํ อชฺชมคฺโค เสยฺยถํ สํมาทิจฺจํ ฯ เป ฯ
 สํมาสํมาจิ อารทฺธวิวิโย วิหริติ กามํ ตโจ จ นฺหารุ จ
 อฏฺฐจิจฺจ อวตฺติสฺสํสํ สํวโร อปฺปสฺสํสํสํ มํสํโถหิตํ ยนฺตํ ปุริสธามาเน
 ปุริสทวิริเยน ปุริสปรกฺกเมเนน ปคฺคตพฺพํ น ตํ อปฺปาปฺปนฺนํว วิริยสฺส
 สณฺุจํ ภวิสฺสํคตฺติ อิมฺเมหิ โช ภิกฺขเว อฏฺฐหิ รมฺเมหิ สมนฺ-
 นาคโต ภิกฺขุ อากุณฺเญโย โหติ ฯ เป ฯ อนฺนคฺตรํ ปุณฺณญกฺขเขตฺตํ

តោកស្តាតិ ។

[៣០៤] ១៥ ខ្សាច់ រិកុខវេ ឧត្តង្គវុកេ ខ្សាច់ ។ ឧត្តង្គតោតេ ពេសេត្ត-
សាមិ ខ្សាច់ បុរិស្ថវុកេ ខ្សាច់ ។ បុរិស្ថតោតេ គំ សុណាត ។ បេ ។

កាតមេ ។ រិកុខវេ ខ្សាច់ ឧត្តង្គវុកា ខ្សាច់ ។ ឧត្តង្គតោតា
មិច រិកុខវេ មេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ បេអីតិ ទុគុត វិកុខ ឥសាន
ខិតិក ឥសាន បុគ្គត បុគ្គតិ បដិដ្ឋិត រតំ បាតុគេតិ ខេ-
វុបដិ រិកុខវេ មិចេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ តោតិ ខំ រិកុខវេ បុគ្គ
ឧត្តង្គតោត ។ បុណ ឧបរំ រិកុខវេ មិចេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ បេអីតិ ទុគុត
វិកុខ ឥសាន ខិតិក ឥសាន បុគ្គ ឧបដិ កុបុវំ បុវតិ
តិកុណុកំ រាបុតិ ខេវុបដិ រិកុខវេ មិចេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ តោតិ
ខំ រិកុខវេ កុតិយ ឧត្តង្គតោត ។ បុណ ឧបរំ រិកុខវេ មិចេកុខុ ឧត្ត-
ង្គវុកុ បេអីតិ ទុគុត វិកុខ ឥសាន ខិតិក ឥសាន រតំសាយ
ឥកុតិ ឧត្តង្គវុកុ រតំសំ ខេវ ឧបដិ ខេវុបដិ រិកុខវេ
មិចេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ តោតិ ខំ រិកុខវេ គតិយ ឧត្តង្គតោត ។
បុណ ឧបរំ រិកុខវេ មិចេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ បេអីតិ ទុគុត វិកុខ
ឥសាន ខិតិក ឥសាន ឧបុកុកុ កុណាតិ ឧបុកុកុ រតំ កុវតិ
ខេវុបដិ រិកុខវេ មិចេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ តោតិ ខំ រិកុខវេ
កុកុតិ ឧត្តង្គតោត ។ បុណ ឧបរំ រិកុខវេ មិចេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ
បេអីតិ ទុគុត វិកុខ ឥសាន ខិតិក ឥសាន ឧបុកុកុ បុរិមំ កាយំ
បុកុកុកុ បុរិមេ បាតេ ខេវុបដិ រិកុខវេ មិចេកុខុ ឧត្តង្គវុកុ

อาปคฺติยา โจเทนฺติ โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ อาปคฺติยา โจทียมาโน สงฺฆ-
 มชฺเฌ พหฺวา วิกุเขปํ ภณฺติ เสงฺฆยถาปิ โส ภิกฺขเว อสฺสํชฺชพฺุโค
 เปหิํติ วุคฺโค วิทฺโธ สฺมาโน โจทิตฺวา สํวณฺติ ปุริมํ กายํ ปคฺ-
 คณฺหาติ ปุริเม ปาเท ตถูปมาหํ ภิกฺขเว อิมํ ปคฺคตํ วทามิ เหว-
 ฐูปิยํ ภิกฺขเว อีเรนฺจโจ ปุริสํชฺชพฺุโค โหติ อयํ ภิกฺขเว ปณฺจโม
 ปุริสํทิสโส ๑ ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุ อาปคฺติยา โจเทนฺติ
 โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ อาปคฺติยา โจทียมาโน อนาทยิตฺวา สงฺฆํ อนาท-
 ยิตฺวา โจทกํ สํปคฺติโกว เยนกามํ ปกฺกมฺติ เสงฺฆยถาปิ โส
 ภิกฺขเว อสฺสํชฺชพฺุโค เปหิํติ วุคฺโค วิทฺโธ สฺมาโน โจทิตฺวา สํวณฺติ
 อนาทยิตฺวา ปญฺเฑยฺยจํ ทนฺเตหิ มุชฺชาชานํ วิทฺธํสฺสิตฺวา เยนกามํ ปกฺกมฺติ
 ตถูปมาหํ ภิกฺขเว อิมํ ปคฺคตํ วทามิ เหวฐูปิยํ ภิกฺขเว อีเรนฺจโจ
 ปุริสํชฺชพฺุโค โหติ อयํ ภิกฺขเว ฉฺฉโจ ปุริสํทิสโส ๑ ปุณ จปรํ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุ อาปคฺติยา โจเทนฺติ โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ อาปคฺติยา
 โจทียมาโน เวนาหํ อาปนฺโนมฺหิ น ปนาหํ อาปนฺโนมฺหิํติ โส
 ตฺถนฺทํภาเวน สงฺฆํ วิเหเจติ เสงฺฆยถาปิ โส ภิกฺขเว อสฺสํชฺชพฺุโค
 เปหิํติ วุคฺโค วิทฺโธ สฺมาโน โจทิตฺวา สํวณฺติ เวน อภิกฺกมฺติ โน
 ปฏิกฺกมฺติ ตตฺถเกว ชฺชตฺถจายฺยจิตฺวา โหติ ตถูปมาหํ ภิกฺขเว
 อิมํ ปคฺคตํ วทามิ เหวฐูปิยํ ภิกฺขเว อีเรนฺจโจ ปุริสํชฺชพฺุโค
 โหติ อยํ ภิกฺขเว สตฺตโม ปุริสํทิสโส ๑ ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 ภิกฺขุ อาปคฺติยา โจเทนฺติ โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ อาปคฺติยา โจทียมาโน

[๓๐๖] ๑๖ อฏฺฐหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโค ภิกฺขุ ทฺูเตยฺยํ
 คนฺตุมรหติ ฯ กตเมหิ อฏฺฐหิ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โสคา จ โหติ
 สํเวตา จ อุกฺกุคฺเคตา จ ชาเรตา จ วิญฺญาตา จ วิญฺญาเปตา จ
 กุสฺโส จ สหิตาสหิตสฺส โน จ กถการโก ฯ อิมหิ โช ภิกฺขเว
 อฏฺฐหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโค ภิกฺขุ ทฺูเตยฺยํ คนฺตุมรหติ ฯ

อฏฺฐหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโค สํวิปฺตุโค ทฺูเตยฺยํ คนฺตุ-
 มรหติ ฯ กตเมหิ อฏฺฐหิ อธิ ภิกฺขเว สํวิปฺตุโค โสคา จ
 โหติ สํเวตา จ อุกฺกุคฺเคตา จ ชาเรตา จ วิญฺญาตา จ วิญฺญาเปตา
 จ กุสฺโส จ สหิตาสหิตสฺส โน จ กถการโก ฯ อิมหิ โช ภิกฺขเว
 อฏฺฐหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโค สํวิปฺตุโค ทฺูเตยฺยํ คนฺตุมรหติ ฯ

โย เว น พฺยารคิ วตฺวา ปริสํ อุกฺกุคฺคหวาทินิ
 น จ หาเปติ วจัน น จ หาเปติ สํสํ
 อสฺนํทฺูจํ เต ภณฺติ ปุจฺฉติโค น จ กุปฺปติ
 ส เว ตาทิสํโก ภิกฺขุ ทฺูเตยฺยํ คนฺตุมรหติ ฯ

[๓๐๗] ๑๗ อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อากาเรหิ อิตฺถํ ปริสํ พนฺนติ ฯ
 กตเมหิ อฏฺฐหิ ฐมฺเมหิ ภิกฺขเว อิตฺถํ ปริสํ พนฺนติ หตฺถิเตน ภิกฺขเว
 อิตฺถํ ปริสํ พนฺนติ ภณฺนิเตน ภิกฺขเว อิตฺถํ ปริสํ พนฺนติ คีเตน
 ภิกฺขเว อิตฺถํ ปริสํ พนฺนติ โรณฺณเตน ภิกฺขเว อิตฺถํ ปริสํ พนฺนติ
 อากปฺเปเนน ภิกฺขเว อิตฺถํ ปริสํ พนฺนติ วาณฺณเตน ภิกฺขเว อิตฺถํ ปริสํ
 พนฺนติ ผสฺสํเตน ภิกฺขเว อิตฺถํ ปริสํ พนฺนติ ฯ อิมหิ โช ภิกฺขเว

๒๐๐ สุตตตบฏีเก ของคุตตวณิกายสัส อฏฺฐกนิปาโต [๓๐๘

อฏฺฐหากาเรหิ อิตฺถิ ปุริสํ พนฺธติ เตหิ ภิกฺขเว สคฺคา สฺพนฺธา
เยว ปาเสน พนฺธาติ ฯ

[๓๐๘] ๑๘ อฏฺฐหิ ภิกฺขเว ฮากาเรหิ ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ ฯ
กตเมหิ อฏฺฐหิ ฐเปเน ภิกฺขเว ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ หลฺลิตฺเตเน
ภิกฺขเว ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ ภาณิตฺเตเน ภิกฺขเว ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ
คฺคิตฺเตเน ภิกฺขเว ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ วัณฺณเณเน ภิกฺขเว ปุริสํ อิตฺถิ
พนฺธติ ฮากปฺเปเน ภิกฺขเว ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ วนภกฺเคน ภิกฺขเว
ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ ผสฺเสเน ภิกฺขเว ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ ฯ อิมฺเห
โฆ ภิกฺขเว อฏฺฐหากาเรหิ ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ อิมฺเห โฆ ภิกฺขเว
อฏฺฐหากาเรหิ ปุริสํ อิตฺถิ พนฺธติ เตหิ ภิกฺขเว สคฺคา สฺพนฺธา
เยว ปาเสน พนฺธาติ ฯ

[๓๐๘] ๑๙ เอภํ สมยํ ภคฺวา เวรณฺชาขํ วิหริติ นเพรฺฐจฺฉิมณฺเฑฯ
อถโฆ ปฬาราทิ อสฺสุรินฺโท येเน ภคฺวา เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา
ภคฺวณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ เอกมณฺตํ จิตฺ โฆ ปฬาราทํ
อสฺสุรินฺทํ ภคฺวา เขตฺทโวจ อปฺปี ปน ปฬาราท อสฺสุรา มหาสฺสมุฑฺเต
อภิรมณฺตํติ ฯ อภิรมณฺติ ภาณฺเต อสฺสุรา มหาสฺสมุฑฺเตติ ฯ กติ ปน
ปฬาราท มหาสฺสมุฑฺเต อจฺฉนฺธิยา อพฺภุตฺตมฺมา เย ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา
อสฺสุรา มหาสฺสมุฑฺเต อภิรมณฺตํติ ฯ อฏฺฐ ภาณฺเต มหาสฺสมุฑฺเต อจฺฉนฺธิยา
อพฺภุตฺตมฺมา เย ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา อสฺสุรา มหาสฺสมุฑฺเต อภิรมณฺติ
กตเม อฏฺฐ มหาสฺสมุฑฺโท ภาณฺเต อนุปฺพุพฺพินฺโน อนุปฺพุพฺโปโปณ

อนุพพุพพุภาโร นายตเถเนว ปปาโต ยมฺปิ ภาณเต มหาสมุทฺโท
 อนุพพุพพุณฺโณ อนุพพุพพุโปณ อนุพพุพพุภาโร นายตเถเนว ปปาโต
 อยํ ภาณเต มหาสมุทฺเท ปจฺจิม อจฺฉริโย อพฺภุตฺตมฺโม ยํ ทิสฺวา
 ทิสฺวา อสฺสุรา มหาสมุทฺเท อภิรมฺนฺติ ฯ ปุณ จปรํ ภาณเต มหาสมุทฺโท
 จิตฺตมฺโม เวตฺตนาทิวตฺตติ ยมฺปิ ภาณเต มหาสมุทฺโท จิตฺตมฺโม
 เวตฺตนาทิวตฺตติ อยํ ภาณเต มหาสมุทฺเท ทุติโย อจฺฉริโย อพฺภุ-
 ตฺตมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา อสฺสุรา มหาสมุทฺเท อภิรมฺนฺติ ฯ ปุณ จปรํ
 ภาณเต มหาสมุทฺโท น มเตน กุณฺเปน สํวตฺตติ ยํ โหติ มหา-
 สมุทฺเท มตํ กุณฺเป ตํ ชิปฺปเมว ตํ วาเหติ ถถ อสฺสุราเทติ ยมฺปิ
 ภาณเต มหาสมุทฺโท น มเตน กุณฺเปน สํวตฺตติ ยํ โหติ มหา-
 สมุทฺเท มตํ กุณฺเป ตํ ชิปฺปเมว ตํ วาเหติ ถถ อสฺสุราเทติ อยํ
 ภาณเต มหาสมุทฺเท ตติโย อจฺฉริโย อพฺภุตฺตมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา
 อสฺสุรา มหาสมุทฺเท อภิรมฺนฺติ ฯ ปุณ จปรํ ภาณเต ยา กาจิ มหา-
 นทฺธิโย เสยฺยถํ คุงฺคา ยมฺภา อจิรวตฺติ สํวฏฺ มหํ คา มหา-
 สมุทฺทํ ปตฺวา ชนฺนํ ปุริมานิ นามโคตฺตานิ มหาสมุทฺโทเตว สํวฏฺ
 คจฺฉนฺติ ยมฺปิ ภาณเต ยา กาจิ มหานทฺธิโย เสยฺยถํ คุงฺคา
 ยมฺภา อจิรวตฺติ สํวฏฺ มหํ คา มหาสมุทฺทํ ปตฺวา ชนฺนํ ปุริมานิ
 นามโคตฺตานิ มหาสมุทฺโทเตว สํวฏฺ คจฺฉนฺติ อยํ ภาณเต มหา-
 สมุทฺเท จตฺตโก อจฺฉริโย อพฺภุตฺตมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา อสฺสุรา มหา-
 สมุทฺเท อภิรมฺนฺติ ฯ ปุณ จปรํ ภาณเต ยา กาจิ โถเก สวณฺติโย

มหาสมุทฺทํ อปฺเปเนติ ยา จ อนฺตติฏฺฐา ชาวา ปปคฺคเนติ น เตน
 มหาสมุทฺทสฺส อุนฺนตฺตํ วา ปฺรคฺคํ วา ปณฺณายติ ยมฺมี ภาณเต
 ยา กาจิ โถเก สฺวเนติโย มหาสมุทฺทํ อปฺเปเนติ ยา จ อนฺตติฏฺฐา
 ชาวา ปปคฺคเนติ น เตน มหาสมุทฺทสฺส อุนฺนตฺตํ วา ปฺรคฺคํ วา
 ปณฺณายติ อยฺม ภาณเต มหาสมุทฺเท ปณฺจโม อจฺฉริโย อพฺภุ-
 ทมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา อสฺสุรา มหาสมุทฺเท อภิรมฺนติ ฯ ปฺน จปฺริ
 ภาณเต มหาสมุทฺโท เอกโรโส โถณโรโส ยมฺมี ภาณเต มหาสมุทฺโท
 เอกโรโส โถณโรโส อยฺม ภาณเต มหาสมุทฺเท ฉฏฺฐโ อจฺฉริโย อพฺ-
 ภุทมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา อสฺสุรา มหาสมุทฺเท อภิรมฺนติ ฯ ปฺน จปฺริ
 ภาณเต มหาสมุทฺโท พหุรตโน อนเกรรตโน ตตฺติวามิ รตนานิ เสยฺ-
 ยถํ มุคฺคา มณิ เวทฺธิโย สฺงฺโข สิตา ปวาทํ รชตํ ชาตฺรปฺปี
 โถหิตฺตฺโค มลารคฺคตฺตํ ยมฺมี ภาณเต มหาสมุทฺโท พหุรตโน อนเ-
 กรตโน ตตฺติวามิ รตนานิ เสยฺยถํ มุคฺคา มณิ เวทฺธิโย
 สฺงฺโข สิตา ปวาทํ รชตํ ชาตฺรปฺปี โถหิตฺตฺโค มลารคฺคตฺตํ อยฺม
 ภาณเต มหาสมุทฺเท สฺตฺตโม อจฺฉริโย อพฺภุทมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา
 อสฺสุรา มหาสมุทฺเท อภิรมฺนติ ฯ ปฺน จปฺริ ภาณเต มหาสมุทฺโท มหตฺ-
 ฏฺฏานํ ขาวาสํ ตตฺติวเม ฏฺฏา ติมิติมิงฺคตา ติมิวิมิงฺคตา อสฺสุรา
 นาคา คณฺหพฺพา สฺนฺติ มหาสมุทฺเท โยชนสฺตติกาเม อตฺตภาวา ทฺวิโย-
 ชนสฺตติกาเม อตฺตภาวา ติโยชนสฺตติกาเม อตฺตภาวา จตุโยชนสฺตติกาเม อตฺ-
 ตภาวา ปณฺจโยชนสฺตติกาเม อตฺตภาวา ยมฺมี ภาณเต มหาสมุทฺโท

มหคํ ภุตานํ อววาโส ตตฺตวิเม ภุตตา ติมิติมิงฺคตา ติมิรมิงฺคตา อสุรา
 นาคา คนฺธพฺพา สันฺนติ มหาสํมุตฺเต โยชนสํติกาปํ อตฺตภาวา ๑ เป ๑
 ติโยชนสํติกาปํ จตุโยชนสํติกาปํ ปญฺจโยชนสํติกาปํ อตฺตภาวา อຍ
 ภาเนเต มหาสํมุตฺเต อฏฺฐจโม อจฺฉริโย อพฺပက္ခမ္မโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา
 อสุรา มหาสํมุตฺเต อภิรมฺมฺนติ ๑ อิมเ ๒ ภาเนเต มหาสํมุตฺเต อฏฺฐ
 จจฺฉริยา อพฺပက္ခမ္မมา เย ทิสฺวา ทิสฺวา อสุรา มหาสํมุตฺเต อภิรมฺมฺนติ ๑
 อပ္ปํ ปน ภาเนเต ภิกฺขุ อิมสํมํ ฆมฺมวีนเย อภิรมฺมฺนตฺติ ๑ อภิ
 รฺมฺนติ ปฬาราท ภิกฺขุ อิมสํมํ ฆมฺมวีนเยติ ๑ กติ ปน ภาเนเต อิมสํมํ
 ฆมฺมวีนเย อจฺฉริยา อพฺပက္ခမ္မมา เย ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสํมํ
 ฆมฺมวีนเย อภิรมฺมฺนตฺติ ๑ อฏฺฐจํ ปฬาราท อิมสํมํ ฆมฺมวีนเย อจฺฉริยา
 อพฺပက္ခမ္မมา เย ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสํมํ ฆมฺมวีนเย อภิ
 รฺมฺนติ . กตเม อฏฺฐจํ เสຍยถาปํ ปฬาราท มหาสํมุตฺโต อนุปฺပ
 พฺพิโน อนุปฺပพฺโปโน อนุปฺပพฺพภาโร นายตเกเนว ปปาโต เหว
 เมว ๒ ปฬาราท อิมสํมํ ฆมฺมวีนเย อนุปฺပพฺพลักฺขา อนุปฺပพฺพกิริยา
 อนุปฺပพฺพปฺปทา นายตเกเนว อณฺเฎาปฺปิเวโร ยมฺปํ ปฬาราท อิมสํมํ
 ฆมฺมวีนเย อนุปฺပพฺพลักฺขา อนุปฺပพฺพกิริยา อนุปฺပพฺพปฺปทา นายตเกเนว
 อณฺเฎาปฺปิเวโร อຍ ปฬาราท อิมสํมํ ฆมฺมวีนเย ปจฺจโม อจฺฉริโย
 อพฺပက္ခม္မโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสํมํ ฆมฺมวีนเย อภิรมฺมฺนติ ๑
 เสຍยถาปํ ปฬาราท มหาสํมุตฺโต จิตฺตมฺโม เวถํ นาติวตฺตติ เหว
 เมว ๒ ปฬาราท ยํ มยา สํวากานํ ลักฺขาปทํ ปณฺณตฺตํ ตํ มม

สาวกา ชีวิตเหตุบี นาคิถกมนุติ ยมบี ปหาราถ มยา สาวกา
 ลิกขาปทํ ปณณคตํ คํ มม สาวกา ชีวิตเหตุบี นาคิถกมนุติ ยม
 ปหาราถ อิมสุมํ รมมวินเย ทติโย อจฺฉริโย อพฺพุตฺตมโม ยํ ทิสฺวา
 ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสุมํ รมมวินเย อภิรมนฺติ ฯ เสยฺยถาบี ปหาราถ
 มหาสมุทฺโท น มเตน กุณเปเน สํวตฺตติ ยํ โหติ มหาสมุทฺเท
 มตํ กุณเป คํ ชิปฺปเมว ตํว วาเหติ ถลํ อุตฺตํสาเทติ เหวเมว โข
 ปหาราถ โย โส ปุคฺคโต ทุตฺตํโต ปาปมฺโม อสฺสจฺจํสํสํสํมาจาโร
 ปฺปิจฺจนฺนกมฺมนฺโต อสฺสํมโน สมนปฺปญฺโญ อพฺรหฺมจาร์ พฺรหฺมจาร์-
 ปฺปญฺโญ อนโตปฺปติ อวสฺสํโต กสฺมฺพุกฺขาโต น เตเน สํโฆ สํสํติ
 ชิปฺปเมว นํ สนนฺนิปตฺตวา อุกฺกชิปติ กิณฺจาบี โส โหติ มชฺเฌ
 ภิกฺขุสงฺฆสฺส นิสฺสินโน อถ โส อารกาว สงฺฆมฺหา สํโฆ จ เตเน
 ยมบี ปหาราถ โย ปุคฺคโต ทุตฺตํโต ปาปมฺโม อสฺสจฺจํสํสํสํมาจาโร
 ปฺปิจฺจนฺนกมฺมนฺโต อสฺสํมโน สมนปฺปญฺโญ อพฺรหฺมจาร์ พฺรหฺมจาร์-
 ปฺปญฺโญ อนโตปฺปติ อวสฺสํโต กสฺมฺพุกฺขาโต น เตเน สํโฆ สํสํติ
 ชิปฺปเยว นํ สนนฺนิปตฺตวา อุกฺกชิปติ กิณฺจาบี โส โหติ มชฺเฌ
 ภิกฺขุสงฺฆสฺส นิสฺสินโน อถ โส อารกาว สงฺฆมฺหา สํโฆ จ เตเน
 ยม ปหาราถ อิมสุมํ รมมวินเย ทติโย อจฺฉริโย อพฺพุตฺตมโม ยํ
 ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสุมํ รมมวินเย อภิรมนฺติ ฯ เสยฺยถาบี
 ปหาราถ ยา กาจิ มหานทียํ เสยฺยถํทํ คงฺคา ยมฺนา อจิรวตฺติ
 สรภู มหํ ตา มหาสมุทฺทํ ปตฺวา ชนฺนติ ปุริมาณี นามโคตฺตานิ มหา-

สัมพุโทเตว สขยํ คจฺจนฺติ เอวเมว โส ปหาราท จตุตาโรเม
 วนฺณา ขตฺติยา พฺราหฺมณา เวสฺสํ สํพุทฺธา เต ตถาคตปฺปเวทิตะ
 ฆมฺมวินฺเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺวา ๕ หนฺติ ปริมาณิ นามโคตฺตา
 นินิ สมนฺเน สกฺขยปฺปคฺติโยเตว สขยํ คจฺจนฺติ ยมฺมี ปหาราท
 จตุตาโรเม วนฺณา ขตฺติยา พฺราหฺมณา เวสฺสํ สํพุทฺธา เต
 ตถาคตปฺปเวทิตะ ฆมฺมวินฺเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺวา ๕ หนฺติ
 ปริมาณิ นามโคตฺตานินิ สมนฺเน สกฺขยปฺปคฺติโยเตว สขยํ คจฺจนฺติ
 ยมฺมี ปหาราท อิมสฺมํ ฆมฺมวินฺเย จตุตฺถโก อจฺฉริโย อพฺภุตธมฺโม
 ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสฺมํ ฆมฺมวินฺเย อภิรมฺหนฺติ ฯ เสยฺยถาปิ
 ปหาราท ยา กาจิ โถเก สวเตโย มหาสํพุทฺธํ อปฺเปเนติ ยา จ
 อนฺตติฏฺฐา ชาวา ปปคฺหนฺติ น เตเน มหาสํพุทฺธสฺส อุนฺนคฺตํ วา
 ปฺรคฺตํ วา ปณฺณายติ เอวเมว โส ปหาราท พฺหุ เจปปี
 ภิกฺขุ อนฺนปาทิสฺเสถาย นิพฺพานชาตฺถยา ปริณิพฺพายเนติ น เตเน นิพฺพา
 นชาตฺถยา อุนฺนคฺตํ วา ปฺรคฺตํ วา ปณฺณายติ ยมฺมี ปหาราท พฺหุ
 เจปปี ภิกฺขุ อนฺนปาทิสฺเสถาย นิพฺพานชาตฺถยา ปริณิพฺพายเนติ น เตเน
 นิพฺพานชาตฺถยา อุนฺนคฺตํ วา ปฺรคฺตํ วา ปณฺณายติ อยํ ปหาราท อิมสฺมํ
 ฆมฺมวินฺเย ปณฺจโม อจฺฉริโย อพฺภุตธมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ
 อิมสฺมํ ฆมฺมวินฺเย อภิรมฺหนฺติ ฯ เสยฺยถาปิ ปหาราท มหาสํพุทฺโ
 เขกรโส โถณโรโส เอวเมว โส ปหาราท อยํ ฆมฺมวินฺโย
 เขกรโส วิมุตฺติโรโส ยมฺมี ปหาราท อยํ ฆมฺมวินฺโย เขกรโส

วมุคฺคิโรโส อยํ ปฬาราท อิมสฺมึ รมฺมวินเย ฉฏฺโฐ อจฺฉริโย
 อพฺภุตมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสฺมึ รมฺมวินเย อภิรมฺนติ ฯ
 เสยฺยถาปี ปฬาราท มหาสมุทฺโท พหุรตโน อนนฺตรตโน ตตฺถิมานิ
 รตนานิ เสยฺยถํ มุคฺคา มณิ เวทฺฐริโย สฺงฺโซ สิตา ปวาฬํ
 รัชคํ ชาตฺรूपํ โถหิตฺตํ มลารคตํ เขวเมว โส ปฬาราท อยํ
 รมฺมวินโย พหุรตโน อนนฺตรตโน ตตฺถิมานิ รตนานิ เสยฺยถํ
 จตุตฺตารํ สติปญฺ्ञานา จตุตฺตารํ สัมมปฺปชานา จตุตฺตารํ อิทฺธิปาทา
 ปญฺจอินฺทฺรียานิ ปญฺจ พถานิ สํคฺค โขชฺฌนฺคา อริโย อฏฺฐังคิกโก
 มคฺโค ยมฺปี ปฬาราท อยํ รมฺมวินโย พหุรตโน อนนฺตรตโน
 ตตฺถิมานิ รตนานิ เสยฺยถํ จตุตฺตารํ สติปญฺ्ञานา จตุตฺตารํ
 สัมมปฺปชานา จตุตฺตารํ อิทฺธิปาทา ปญฺจอินฺทฺรียานิ ปญฺจ พถานิ
 สํคฺค โขชฺฌนฺคา อริโย อฏฺฐังคิกโก มคฺโค อยํ ปฬาราท
 อิมสฺมึ รมฺมวินเย สํคฺคโม อจฺฉริโย อพฺภุตมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา
 ภิกฺขุ อิมสฺมึ รมฺมวินเย อภิรมฺนติ ฯ เสยฺยถาปี ปฬาราท มหาสมุทฺโท
 มหตํ ภูทानํ อวาสํ ตตฺถิเม ภูตา ติมฺมิมฺมิงฺคตา ติมฺมิมฺมิงฺคตา
 อสุรา นาคา คนฺธพฺพา สันติ มหาสมุทฺเต โยชนสํติกาปี อตฺต-
 ภาวา ทฺวียोชนสํติกาปี อตฺตภาวา ติโยชนสํติกาปี อตฺตภาวา จตุโย-
 ชนสํติกาปี อตฺตภาวา ปญฺจโยชนสํติกาปี อตฺตภาวา เขวเมว
 โส ปฬาราท อยํ รมฺมวินโย มหตํ ภูทานํ อวาสํ ตตฺถิเม
 ภูตา สํคฺคาปนฺโน สํคฺคาปคฺคิณฺสจฺฉนฺนิกิริยาย ปฏฺฐปนฺโน สกฺทาคามํ

สํกทาคามีผลสัจฺฉิกรียาย ปฏิปนฺโน อนาคามี อนาคามีผลสัจฺฉิกรียาย
 ปฏิปนฺโน อรหํ อรหตฺตาย ปฏิปนฺโน ยมฺมี ปฬาราท อยํ
 ฌมฺมวិโย มหตํ ภูตานิ อวาโส ตตฺตริเม ภูตา โสตาปนฺโน โสตา-
 ปคฺคิผลสัจฺฉิกรียาย ปฏิปนฺโน สํกทาคามี สํกทาคามีผลสัจฺฉิกรียาย
 ปฏิปนฺโน อนาคามี อนาคามีผลสัจฺฉิกรียาย ปฏิปนฺโน อรหํ อรหตฺ-
 ตาย ปฏิปนฺโน อยํ ปฬาราท อิมสฺมึ ฌมฺมวียนฺเย อฏฺฐจโม อจฺฉริโย
 อพฺภุตฌมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสฺมึ ฌมฺมวียนฺเย อภิวินนฺติ ฯ
 อิมเ ชฺช ปฬาราท อิมสฺมึ ฌมฺมวียนฺเย อฏฺฐจ อจฺฉริยา อพฺภุตฌมฺมา
 เย ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสฺมึ ฌมฺมวียนฺเย อภิวินนฺตฺติ ฯ

[๑๓๐] ๒๐ เขกํ สํมยํ ภควา สํวตฺถิยํ วิหริติ ปุพฺพาวารเม
 มิคารมาตฺตปาสํเต ฯ เตน ชฺช ปน สํมเยน ภควา ตทหุโปสเถ
 ภิกฺขุสงฺฆปริวฺโต นิสิเนโน โหติ ฯ อถชฺช อายสฺมา อานนฺโท อภิกฺกนฺ-
 ตาย รตฺติยา นิกฺขนฺเต ปจฺจเม ยามเ อฏฺฐจายาสํหา เขกํสํ อุตฺตราสงฺกํ
 กริตฺวา येन ภควา เตนญฺชตฺถิ ปณฺนามตฺตวา ภควนฺตํ เขตฺทโวจ
 อภิกฺกนฺตา ภาณเต รตฺติ นิกฺขนฺโต ปจฺจโม ยามเ จิณฺสีเนโน ภิกฺขุสงฺฆเ
 อุตฺตทิสฺสุ ภาณเต ภควา ภิกฺขุณํ ปาติโมกฺขนฺติ ฯ เขวํ วุตฺเต ภควา
 ตฺตณฺหิ อโหสิ ฯ

ทฺติยมฺมี ชฺช อายสฺมา อานนฺโท อภิกฺกนฺตตาย รตฺติยา นิกฺขนฺเต
 มชฺฌิเม ยามเ อฏฺฐจายาสํหา เขกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา येन
 ภควา เตนญฺชตฺถิ ปณฺนามตฺตวา ภควนฺตํ เขตฺทโวจ อภิกฺกนฺตา

นคฺติ เต ภิกฺขุหิ สํหํ สํวาโสติ ทุติยมํ ไซ โส ปุคฺคโต คุณฺหํ
 อโหสิ คติยมํ ไซ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตานํ ตํ ปุคฺคํ
 เอตทโวจ อฏฺเฐหาเวโส ทิฏฺฐิโส ภควตา นคฺติ เต ภิกฺขุหิ สํหํ
 สํวาโสติ คติยมํ ไซ โส ปุคฺคโต คุณฺหํ อโหสิ อถไซ
 อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตานํ ตํ ปุคฺคํ พาทายํ คเหตฺวา พหิทฺวาร-
 โกฏฺฐกา นิฏฺฐาเมตฺวา สฺวฉิฏฺฐิํ ทฺววา เยน ภควา เตปฺสํมํ
 อปฺสํมํทฺววา ภควนฺตํ เอตทโวจ นิฏฺฐามิโต โส ภนฺเต ปุคฺคโต
 มया ปริสํหยา ปริสา อุตฺตํสํสํ ภนฺเต ภควา ภิกฺขุณฺํ ปาติโมกฺขนฺติ ฯ
 อจฺฉริยํ โมคฺคตฺตานํ อพฺภุคํ โมคฺคตฺตานํ ขาวตา พาทาคณฺณํ
 นาม โส โมชฺสปริโส อคฺมิสฺสํคํ อถไซ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
 คุมฺเหวทานิ ภิกฺขเว อโปสํถํ กเรยฺยาถ ปาติโมกฺขํ อุตฺตํสํยถ
 น ทานาหํ ภิกฺขเว อชฺชตฺตคฺเค ปาติโมกฺขํ อุตฺตํสํสํมํ อฏฺฐาณเมตํ
 ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ตถาคโต อปริสํหยา ปริสา ปาติโมกฺขํ
 อุตฺตํสํย ฯ

อฏฺฐิเม ภิกฺขเว มหาสํมุตฺเต อจฺฉริยา อพฺภุคธมฺมา เย ทิสฺวา
 ทิสฺวา อสฺสา มหาสํมุตฺเต อภิรมฺนฺติ กตเม อฏฺฐํ มหาสํมุตฺโต
 ภิกฺขเว อนุปฺพุพฺพนินฺโน อนุปฺพุพฺโปโณ อนุปฺพุพฺพภาโร นายคเกเนว
 ปปาโต ยมํ ภิกฺขเว มหาสํมุตฺโต อนุปฺพุพฺพนินฺโน อนุปฺพุพฺโปโณ
 อนุปฺพุพฺพภาโร นายคเกเนว ปปาโต อยํ ภิกฺขเว มหาสํมุตฺเต

ปจฺจโม อจฺฉริโย อพฺภุทฺตมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา อสฺสุรา มหาสฺสมุทฺเท
 อภิรมฺนฺติ ฯ ยถา ปุริเมเน ตถา วิตุถาโร ฯ เป ฯ ปุณฺ จปรี ภิกฺขเว
 มหาสฺสมุทฺโท มหตฺถํ ภูตานิ อวาทสํ ตตฺตริเม ภูตา ติมิติมิงฺคตา
 ติมิริมิงฺคตา อสฺสุรา นาคา คณฺธพฺพา สํนฺติ มหาสฺสมุทฺเท โยชนสฺสติกานี
 อตฺตภาวา ฯ เป ฯ ปณฺจโยชนสฺสติกานี อตฺตภาวา ยมฺปิ ภิกฺขเว
 มหาสฺสมุทฺโท มหตฺถํ ภูตานิ อวาทสํ ตตฺตริเม ภูตา ติมิติมิงฺคตา
 ติมิริมิงฺคตา อสฺสุรา นาคา คณฺธพฺพา สํนฺติ มหาสฺสมุทฺเท โยชนสฺ-
 สติกานี อตฺตภาวา ฯ เป ฯ ปณฺจโยชนสฺสติกานี อตฺตภาวา อยํ
 ภิกฺขเว มหาสฺสมุทฺเท อฏฺฐจฺจโม อจฺฉริโย อพฺภุทฺตมฺโม ยํ ทิสฺวา
 ทิสฺวา อสฺสุรา มหาสฺสมุทฺเท อภิรมฺนฺติ ฯ อิมเ ชฺช ภิกฺขเว มหาสฺสมุทฺเท
 อฏฺฐจฺจ อจฺฉริยา อพฺภุทฺตมฺมา เย ทิสฺวา ทิสฺวา อสฺสุรา มหาสฺสมุทฺเท
 อภิรมฺนฺติ ฯ

อฏฺฐจฺจเม ภิกฺขเว อิมสฺมึ ฐมฺมวินเย อจฺฉริยา อพฺภุทฺตมฺมา เย
 ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสฺมึ ฐมฺมวินเย อภิรมฺนฺติ กตเม อฏฺฐ
 เสดฺยธณานิ ภิกฺขเว มหาสฺสมุทฺโท อนุปฺพุพฺพนิโณ อนุปฺพุพฺพอโณ อนุปฺพุ
 พฺพภาโร นายคเกแนว ปปาโต เอวเมว ชฺช ภิกฺขเว อิมสฺมึ
 ฐมฺมวินเย อนุปฺพุพฺพสํกฺขา อนุปฺพุพฺพทริยา อนุปฺพุพฺพปฏิปทา นายคเกแนว
 อญฺญาปฏฺติเวโร ยมฺปิ ภิกฺขเว อิมสฺมึ ฐมฺมวินเย อนุปฺพุพฺพสํกฺขา
 อนุปฺพุพฺพทริยา อนุปฺพุพฺพปฏิปทา นายคเกแนว อญฺญาปฏฺติเวโร อยํ
 ภิกฺขเว อิมสฺมึ ฐมฺมวินเย ปจฺจโม อจฺฉริโย อพฺภุทฺตมฺโม ยํ ทิสฺวา

ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสฺมึ ชมฺมวินฺเย อภิรมฺนฺติ ฯ เป ฯ เสยฺยถาปึ ภิกฺขเว
 มหาสฺมฺพุทฺโธ มหตฺถํ ภูตานํ อวาสํ ตตฺถิเม ภูตา ติมฺมิมฺมิงฺคตา
 ติมฺมิมฺมิงฺคตา อสฺสุรา นาคา คนฺธพฺพสา สันฺนติ มหาสฺมฺพุทฺเธ โยชนส-
 ติกาปึ อคฺคตภาวา ฯ เป ฯ ปญฺจโยชนสฺตติกาปึ อคฺคตภาวา เอวเมว
 โช ภิกฺขเว อยํ ชมฺมวินโย มหตฺถํ ภูตานํ อวาสํ ตตฺถิเม ภูตา
 สฺสตาปนฺโน สฺสตาปคฺคิผลสฺสจฺจนิกิริยาย ปฏฺธิปนฺโน ฯ เป ฯ อรหา
 อรหฺตตฺตาย ปฏฺธิปนฺโน ยมฺปิ ภิกฺขเว อยํ ชมฺมวินโย มหตฺถํ ภูตานํ
 อวาสํ ตตฺถิเม ภูตา สฺสตาปนฺโน สฺสตาปคฺคิผลสฺสจฺจนิกิริยาย
 ปฏฺธิปนฺโน ฯ เป ฯ อรหา อรหฺตตฺตาย ปฏฺธิปนฺโน อยํ ภิกฺขเว
 อิมสฺมึ ชมฺมวินเย อชฺจุโหม อจฺฉริโย อพฺภุทตฺตมา ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา
 ภิกฺขุ อิมสฺมึ ชมฺมวินเย อภิรมฺนฺติ ฯ อิมเ ช โช ภิกฺขเว อชฺจุ
 อจฺฉริยา อพฺภุทตฺตมา เย ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ อิมสฺมึ ชมฺมวินเย
 อภิรมฺนฺตฺติ ฯ

มหาคุโโค ทุติโย ฯ

ตสฺสํทฺธานํ

เวรณฺชสฺสํโห อาชณฺณา ชพุทฺเคน มถานิ จ
 ภูตา เทว จ พนฺธวนฺนิ ปหาราถ อฺโปสฺสโถติ ฯ

คหปติวคฺโค ตติโย

[๓๓๓] ๒๑. เขกั สมนิ ภควา เวธํติยํ วิหริติ มหาเวเน ภูฏา-

การสำถาย ๑ ตวร โส ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ ๑ เป ๑ อฏฺฐหิ
 ภิกฺขเว อจฺฉริเยหิ อพฺภุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคตํ อุกฺกํ คหปตฺติ เวสํลิกํ
 ชาเวถาติ ๑ อิทมโวจ ภควา อิทํ วุตฺวาน สุคฺโค อฏฺฐจายาสนา
 วิหารํ ปาวิสิ ๑ อถ โส อญฺญตโร ภิกฺขุ ปุพฺพพฺพหสฺสมํ นิวาเสตฺวา
 ปตุจฺจวรมาทาย เยน อุกฺกสุตฺตํ คหปติโน เวสํลิกสุตฺตํ นิเวสนํ เตนุ-
 ปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสฺสึ ๑ อถ โส อุกฺโค
 คหปติ เวสํลิกโก เยน โส ภิกฺขุ เตนุปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา
 ตํ ภิกฺขุํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสึ ๑ เอกมฺนตํ นิสฺสึ ๒ อุกฺกํ
 คหปตฺติ เวสํลิกํ โส ภิกฺขุ เขตทโวจ อฏฺฐหิ โส ตฺวํ คหปติ
 อจฺฉริเยหิ อพฺภุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภควตา พฺยาโกโต กตเม
 เต คหปติ อฏฺฐ อจฺฉริยา อพฺภุตฺตมฺมา เยหิ ตฺวํ สมนฺนาคโต
 ภควตา พฺยาโกโตติ ๑ น โส อหํ ฆนฺเต ชานามิ กตเมหิ อหํ
 อฏฺฐหิ อจฺฉริเยหิ อพฺภุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภควตา พฺยาโกโต
 อปี จ ฆนฺเต เยเม อฏฺฐ อจฺฉริยา อพฺภุตฺตมฺมา สํวิชฺชนฺติ เต
 สุณฺหาหิ สํวํ มนสิ โกรหิ ภาสิสฺสํมํติ ๑ เอวํ คหปตฺติ โส โส
 ภิกฺขุ อุกฺกสุตฺตํ คหปติโน เวสํลิกสุตฺตํ ปจฺจุสฺสึ ๑ อุกฺโค คหปติ
 เวสํลิกโก เขตทโวจ ยทาหํ ฆนฺเต ภควนฺตํ ปจฺมํ ทฺวโรว
 อทฺทสํ สห ทฺสฺสเนนฺเว เม ฆนฺเต ภควโต จิตฺตํ ปลฺลํติ อญฺ โส
 เม ฆนฺเต ปจฺโม อจฺฉริโย อพฺภุตฺตมฺโม สํวิชฺชติ ๑ โส โส อหํ
 ฆนฺเต ปลฺลนฺนจิตฺโต ภควนฺตํ ปยิริปาสํ ตสฺส เม ภควา อญฺปุพฺพิกถิ

กเถสิ เสงฺยุถิํ ทานถํ สัถถํ สคฺคถํ กามานํ อาทันวํ
 โอการํ สงฺกิเตสํ เนกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ยทา มํ ภควา
 ขณฺณาสิ กถฺตจิตฺตํ มุทฺตจิตฺตํ วินีวณฺณจิตฺตํ อุตฺตคฺคจิตฺตํ ปสนฺนจิตฺตํ
 ขถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกัถิกา รมฺมเทสนา ตํ ปกาเสสิ ทฺวขฺ สํมทฺย
 นิโรธํ มคฺคํ เสงฺยุถาปี นาม สํทฺธวตฺถํ อปคตกาหํ สํมม เทว
 ราชํ ปญฺญิคนฺนุเขยฺย เหวเมว โข เม ตสฺมึ เหว อาสเน วิรชํ
 วัตถถํ รมฺมจกฺขุ อุตฺปาติ ยํ กิณฺณิ สํมทฺยรมฺมํ สํพฺพนฺตํ นิโรธรมฺ-
 มนฺนิ โส โข อหํ ภาณเต ทิฏฺฐรมฺโม ปคฺคตรมฺโม วัทิตฺตรมฺโม
 ปริโยคาพฺพรมฺโม ติณฺณวิจิจฺจโน วิคตถกฺกโก เวสํวชฺชปฺปคฺโค อป-
 ปรปฺปจฺโย สคฺคฺ สาสเน ตตฺถเวท พุทฺธนฺนํ รมฺมนฺนํ สงฺฆนฺนํ สรณํ
 อคมาลํ พุทฺธมฺจวิยปฺนฺจมานิ จ สิกฺขาปทานิ สํมาทฺธิ อยํ
 โข เม ภาณเต ทฺติโย อจฺฉริโย อพฺพคฺคตรมฺโม สํวิชฺชติ ฯ ตสฺส มยฺหิ
 ภาณเต จตฺสฺโส โกมาริโย ปชาปติโย อเนลฺลํ ขถชฺวาทํ ภาณเต
 เยน ตา ปชาปติโย เตปฺเปสํกมํ อปฺเปสํกมิจฺฉวา ตา ปชาปติโย
 เขตฺทโวจํ มया โข ภคินีโย พุทฺธมฺจวิยปฺนฺจมานิ สิกฺขาปทานิ
 สํมาทฺธินฺนานิ ยา อิจฺฉติ สํ อิเมว โกเต ภฺนฺนชฺช ปฺนฺณานิ จ
 กโรตฺถ สกานิ วา ฅาติกฺกานิ คจฺฉตฺถ โหติ วา ปน ปุริสาธิปฺปาโย
 กสฺส วอ ทมฺมํติ เหวํ อุตฺเตเต สํ ภาณเต เขฏฺฐจา ปชาปติ มํ
 เขตฺทโวจ อิจฺฉตฺถนฺนํสํ มํ ขยฺยปฺคฺคต ปุริสสํส เทหิติ ขถโฆ
 อํ ภาณเต ตํ ปุริสํ ปกฺโกสํเปตฺวา วาเมเน หตฺถเนน ปชาปติ

ກເຫດວາ ທຸຈືເດເນ ທຸເດເນ ກິງຄາວິ ກເຫດວາ ດສຸສ ປຸຣິສສຸສ
 ໂອໂດເນເສສິ ໂກມາວິ ໂຂ ປນາທິ ກນຸເຕ ທານິ ປຣິຈຸຈຸໝ໌ໂຕ ນາກິ-
 ສານາມິ ຈິຕຸດສຸສ ອບຸນຄຕຸຕິ ອຍິ ໂຂ ເມ ກນຸເຕ ຕຕິໂຍ ອຈຸ-
 ດນິໂຍ ອພຸກຸດຮມ໌ໂມ ສິວິຊຸທິ ໑ ສິວິຊຸທນຕິ ໂຂ ປນ ເມ ກນຸເຕ ກຸເຕ
 ໂກຕາ ເຕ ຈ ໂຂ ອປປຸງິວິກຕຸຕາ ສິດວນເຕຫິ ຄຸຍາເນໝເມຫິ ອຍິ
 ໂຂ ເມ ກນຸເຕ ຈັຕຸໂຄ ອຈຸດນິໂຍ ອພຸກຸດຮມ໌ໂມ ສິວິຊຸທິ ໑ ຍິ ໂຂ
 ປນາທິ ກນຸເຕ ກິກຸຊິ ປຍິຣຸປາສາມິ ສັກຸກຈຸຈິ ເຍວ ປຍິຣຸປາສາມິ ໂນ
 ອສັກຸກຈຸຈິ ອຍິ ໂຂ ເມ ກນຸເຕ ປນຸຈ໌ໂມ ອຈຸດນິໂຍ ອພຸກຸດຮມ໌ໂມ
 ສິວິຊຸທິ ໑ ໂສ ເຈ ເມ ອາຍສຸມາ ຮມ໌໌ ທເສສິ ສັກຸກຈຸຈິ ເຍວ
 ສຸດນາມິ ໂນ ອສັກຸກຈຸຈິ ໂນ ເຈ ເມ ອາຍສຸມາ ຮມ໌໌ ທເສສິ
 ອຫມສຸສ ຮມ໌໌ ທເສສິ ອຍິ ໂຂ ເມ ກນຸເຕ ດງຸໂຈ ອຈຸດນິໂຍ
 ອພຸກຸດຮມ໌ໂມ ສິວິຊຸທິ ໑ ອນຈຸດນິຍິ ໂຂ ປນ ມິ ກນຸເຕ ທວຕາ ອຸປ-
 ສັກຸກມິຕຸວາ ອາໂວເຈນຕິ ສຸວາກຸຂາໂຕ ຄຫປຕິ ກຄວຕາ ຮມ໌ໂມຕິ ເວວິ
 ວຸດຸເຕ ອຫິ ກນຸເຕ ຕາ ທວຕາ ເວວິ ວຫາມິ ວເທຍຸຍາດ ວາ ເວວິ
 ໂຂ ຕຸມຸເ ທວເຕ ໂນ ວາ ວເທຍຸຍາດ ອຄໂຂ ສຸວາກຸຂາໂຕ ກຄວຕາ
 ຮມ໌ໂມຕິ ນ ໂຂ ປນາທິ ກນຸເຕ ອກິສານາມິ ຕໂຕນິທານິ ຈິຕຸດສຸສ
 ອຸດຸເນນຕິ ມິ ວາ ທວຕາ ອຸປສັກຸກມນຕິ ອຫິ ວາ ທວຕາຫິ
 ສັກຸຣິ ສັຕຸຕປາມິ ອຍິ ໂຂ ເມ ກນຸເຕ ສັຕຸຕໂມ ອຈຸດນິໂຍ ອພຸກຸດ-
 ຮມ໌ໂມ ສິວິຊຸທິ ໑ ຍານິມານິ ກນຸເຕ ກຄວຕາ ທເສສິຕານິ ປນຸໂຈຣມຸກາຕິຍານິ
 ສັລຸໂປຣໝານິ ນາທິ ເສສິ ກິບຸຈິ ອຕຸຕນິ ອປປຸທິນິ ສັມນຸປສຸສາມິ

อัย โส เม ภนฺเต อฏฺฐโม อจฺฉริโย อพฺพุตฺตมฺโม สํวิชฺชติ ฯ อิม
 โส ภนฺเต อฏฺฐ อจฺฉริยา อพฺพุตฺตมฺมา สํวิชฺชนฺติ น จ โส
 อหํ ชานามิ กตเมหิ จาหํ อฏฺฐหิ อจฺฉริเยหิ อพฺพุตฺตมฺเมหิ สมนฺนา
 คโต ภควตา พุยาโกตติ ฯ

อถ โส โส ภิกฺขุ อุกฺกสฺส คหปติโน เวสํติสฺส นีเวสเน
 บิณฑฺวาปํ คเหตฺวา อฏฺฐจาสาสนา ปกฺกามิ อถ โส โส ภิกฺขุ
 ปจฺจนาภํ บิณฑฺวาปตฺตปฏิญฺญโต เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุป-
 สงฺกमितฺวา ภควนํ อภิวาเทตฺวา เขมมฺมํ นิสํสิ เขมมฺมํ
 นิสํสิโน โส โส ภิกฺขุ ยาวตโก อโหสิ อุกฺเคน คหปตินา เวสํติเกน
 สทฺธิํ ทถาสถฺตาไป ตํ สพฺพํ ภควโต อารโหสิ ฯ สํสํ ภิกฺขุ
 ยถา ตํ อุกฺโข คหปติ เวสํติโก สมนฺนา พุยากรมานโน พุยากรเมยฺย
 อิมเหว โส ภิกฺขุ อฏฺฐหิ อจฺฉริเยหิ อพฺพุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคโต
 อุกฺโข คหปติ เวสํติโก มยา พุยาโกต อิมเอหิ จ ปน ภิกฺขุ
 อฏฺฐหิ อจฺฉริเยหิ อพฺพุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคตํ อุกฺมํ คหปตํ เวสํติกํ
 ชาเรถาติ ฯ

[๑๓๒] ๒๒ เขมํ สมนํ ภควา วชฺชิสฺส วิหริติ หตฺติคามเอ ฯ ตตฺร
 โส ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อจฺฉริเยหิ อพฺพุต-
 ตมฺเมหิ สมนฺนาคตํ อุกฺมํ คหปตํ หตฺติคามกํ ชาเรถาติ ฯ อิทมโวจ
 ภควา อิทํ วตฺวาน สุกโต อฏฺฐจาสาสนา วิหารํ ปาวิสิ ฯ

อถ โส อญฺเจตโร ภิกฺขุ ปุพฺพพนฺธสมํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจว-

มาทาย เยน อุกคตฺตํ คหปติโน หตฺตคามกตฺตํ นิเวสํ เตนุปลงฺกมิ
 อุปปลงฺกมิทฺวา ปเบตฺเตเต อาสเน นิสฺสํ ๑ ธนฺโต อุกฺโข คหปติ
 หตฺตคามโก เยน โส ภิกฺขุ เตนุปลงฺกมิ อุปปลงฺกมิทฺวา ตํ
 ภิกฺขุํ อภิวาทฺเตว เถกมฺนํ นิสฺสํ ๑ เถกมฺนํ นิสฺสํ ๒ อุกฺค
 คหปติ หตฺตคามกํ โส ภิกฺขุ เตะทโวจ อฏฺฐํ ๒ ๒ ๒ คหปติ
 อจฺฉริเยหิ อพฺพุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภควตา พฺยาโกโต กตฺเม
 เต คหปติ อฏฺฐํ อจฺฉริยา อพฺพุตฺตมฺมา เยหิ ๒ สมนฺนาคโต
 ภควตา พฺยาโกโตติ ๑ น ๒ อหํ ภนฺเต ชานามิ กตฺเมหิ
 อฏฺฐํ อจฺฉริเยหิ อพฺพุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภควตา พฺยาโกโต
 อปี จ ภนฺเต เย เม อฏฺฐํ อจฺฉริยา อพฺพุตฺตมฺมา สํวิชฺชนฺติ เต
 สฺสณฺหาหิ สํสํ กมฺมํ นิสฺสํ กโรหิ ภาสฺสํ สํสํ ๑ เอวํ คหปติ ๒ โส
 ภิกฺขุ อุกคตฺตํ คหปติโน หตฺตคามกตฺตํ ปจฺจุสฺสํ ๑ อุกฺโข คหปติ
 หตฺตคามโก เตะทโวจ ยทาหํ ภนฺเต นาคเวเน ปริจฺจรฺนฺโต ภควนฺตํ
 ปจฺจํ ทูโรโตว อทุกฺกํ สห ทสฺสเนเนว เม ภนฺเต ภควโต
 จิตฺตํ ปสฺสํ สฺสํ ปทิมํ ๑ ปทิมํ อหํ ๒ เม ภนฺเต ปจฺจํ อจฺฉริโย
 อพฺพุตฺตมฺโม สํวิชฺชนฺติ ๑ โส ๒ อหํ ภนฺเต ปสฺสณฺจจิตฺโต ภควนฺตํ
 ปยิริปาสํ คตฺตํ เม ภควา อปฺพุตฺตมฺมํ กเถสิ เสยฺยถํ ทานกํ
 สํสํ สํสํ กามานํ อาทึนํ โยการํ สํสํ เณทฺตมฺเม อานิสฺสํ
 ปกาเสสิ ยทา มํ ภควา อปฺพุตฺตมฺมํ กเถสิ จิตฺตํ มุทฺติจิตฺตํ วิเนว
 ฌจิตฺตํ อุกคตฺตํ ปสฺสณฺจจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกํ

รมุมเทสฺนา คํ ปภาเสสิ ทุฏฐํ สํมูทํ นิโรธํ มคฺคํ เสยฺยถามี
 นาม สํมูทตฺตํ อปคตกาฬํ สํมูม เทว วรรณํ ปฏิคฺคณฺเหยฺย เอยฺยเมว
 ไช เม คตฺถิเม ยฺเวย ชาสเน วิรัชํ วัตมลํ รมุมจกฺขํ อุตฺตปาที ยํ
 กิณฺเญจ สํมูทยรมุมํ สํพฺพนคฺคํ นิโรธรมุมนฺติ ไส ไช อหํ ภาณเต
 ทิฏฺฐจรมุโม ปฏฺฐจรมุโม วิทิตจรมุโม ปริโยคาฬจรมุโม ตินฺนณฺณวิจิกฺขจฺจ
 วิคตคกฺกโกถ เวสํารชฺชปฺปตฺโต อปฺรปฺปจฺจโย สตฺถุ สํสเน คตฺถเวย
 พุทฺธจฺจ รมุมจฺจ สํมณฺญจฺจ สรรณํ อคมาสี ทุมฺหมจฺจริยปฺปญฺจมานิ จ
 สิกฺขาปทานิ สํมาทํยํ ยมํ ไช เม ภาณเต ทุติโย อจฺจนฺตริโย
 อพฺพกฺคจรมุโม สํวิชฺชติ ฯ คตฺถํ มยฺหิ ภาณเต จตฺถสํสํ โกมวริโย ปชฺชา-
 ปติโย อเหสฺสุ อถชฺวาทํ ภาณเต เยน ตา ปชฺชาปติโย เตนฺนปสงฺกมํ
 อปสงฺกมิตฺวา ตา ปชฺชาปติโย เขตฺตวโจจํ มยา ไช ภคินีโย
 ทุมฺหมจฺจริยปฺปญฺจมานิ สิกฺขาปทานิ สํมาทํนฺนทานิ ยา อิจฺจนฺติ สํ อิมฺเว
 โภเค ญฺญชฺชํ ปญฺญานํ จ กโรตุ สํกานํ วา ฌาตฺติกฺกานํ คจฺจนฺตุ
 โหติ วา ปน ปุริสํสํปฺปายํ กตฺถํ โว ทุมฺมํติ เอยฺย วุตฺเต
 สํ ภาณเต ชฺเรยฺสจํ ปชฺชาปติ มํ เขตฺตวโจจํ อิตฺถณฺณามสฺสํ มํ
 อยฺยปฺปตฺตํ ปุริสํสํสํ เทหํติ อถไช อหํ ภาณเต คํ ปุริสํ ปกฺโก-
 สํเปตฺวา วาเมเนน หุตฺถเนน ปชฺชาปติ คเหตฺวา ทกฺขิณฺเนน หุตฺถเนน
 ภิงฺคารํ คเหตฺวา คตฺถํ ปุริสํสํสํ โอโณเชสิ โกมวริ ไช ปนาหํ
 ภาณเต ทานํ ปวิจฺจชฺชเนโต นาภิชานามิ จิขฺขตฺถํ อณฺณณคฺคํ อยํ
 ไช เม ภาณเต คติโย อจฺจนฺตริโย อพฺพกฺคจรมุโม สํวิชฺชติ ฯ สํวิชฺชนฺติ

[illegible]

วา เทวตาหิ สํหุํ สํตฺตปามิ อัย โห เม ภาณเต สํตฺตโม
 อจฺฉริโย อพฺพุทฺธมฺโม สํวิชฺชติ ฯ สเจ โห ปนาหิ ภาณเต ภควตา
 ปจฺจมตฺรํ กาลํ กเรยฺยํ อนจฺฉริยํ โห ปเนตํ ยมฺมํ ภควา เอวํ
 พุยากรเมยฺย นตฺถิ ตํ สํโยชนํ เยน สํโยชนเนน สํยฺตุโต อุกฺโข
 คหปติ หตฺถิกามโก ปุณ อิมํ โสกํ อาคฺคฺชเยยฺยาติ อัย โห เม
 ภาณเต อฏฺฐจโม อจฺฉริโย อพฺพุทฺธมฺโม สํวิชฺชติ ฯ อิเม โห ภาณเต
 อฏฺฐจ อจฺฉริยา อพฺพุทฺธมฺมา สํวิชฺชนฺติ น จ โห อหิ ชานามิ
 กตฺเมหิ จาหิ อฏฺฐจหิ อจฺฉริเยหิ อพฺพุทฺธมฺเมหิ สมนฺแนคโต ภควตา
 พุยาโกโตติ ฯ

อถ โห โส ภิกฺขุ อุกฺคฺสํส คหปติโน หตฺถิกามกฺสํส นิเวสเน
 บิณฑฺวาปตํ คเหตฺวา อฏฺฐจาयाสนา ปกฺกามิ อถ โห โส ภิกฺขุ
 ปจฺจนาภคฺคํ บิณฑฺวาปตปฏฺิกกฺกนฺโต เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อฺป-
 สงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทสฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีติ เอกมฺนฺตํ
 นิสีนฺโน โห โส ภิกฺขุ ยาวตโก อโหสิ อุกฺเคเน คหปติเน หตฺถิกา-
 มเกเน สํหุํ กถาสํวตฺตาโป ตํ สํพุฬิ ภควโต อาโรเจสิ ฯ สํสาธุ สํสาธุ
 ภิกฺขุ ยถา ตํ อุกฺโข คหปติ หตฺถิกามโก สมนฺมา พุยากรมาโน
 พุยากรเมยฺย อิเมเหว โห ภิกฺขุ อฏฺฐจหิ อจฺฉริเยหิ อพฺพุทฺธมฺเมหิ
 สมนฺแนคโต อุกฺโข คหปติ หตฺถิกามโก มยา พุยาโกโต อิเมหิ
 จ ปเน ภิกฺขุ อฏฺฐจหิ อจฺฉริเยหิ อพฺพุทฺธมฺเมหิ สมนฺแนคตํ อุกฺคํ
 คหปติ หตฺถิกามกํ ชาเวธติ ฯ

[๓๓๓] ๒๓ เอกํ สัมมํ ภควา ชาปวียํ วิหริตี อคฺคาพะเว เจตียะ ๑
 คตฺร โห ภควา ภิกฺขุ อามนุสฺสํ สํคฺคหิ ภิกฺขเว อจฺฉริเยหิ
 อพฺภุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคคํ หตฺถกํ อาพวํ ชาเรถ กตเมหิ สํคฺคหิ
 สํโห ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก สํสวา ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก
 หิริมา ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก โยคฺคตปฺปํ ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก
 พหุสฺสโต ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก จาควา ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก
 ปณฺณววา ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก ยิเมหิ โห ภิกฺขเว สํคฺคหิ
 อจฺฉริเยหิ อพฺภุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคคํ หตฺถกํ อาพวํ ชาเรถาติ ๑
 ยิทมโวจ ภควา ยิทํ วสุวาน สฺสโต อฏฺฐายาสฺมา วิหารํ ปาวีสี ๑

อถโห อณฺณคโร ภิกฺขุ ปุพฺพพนฺทสมฺมํ นิวาเสตฺวา ปคฺคตจฺจว-
 มาทาย เยน หตฺถกสฺสํ อาพวกสฺสํ นิเวสนํ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสง-
 กมิสฺวา ปณฺณคฺเต อาสเน นิสฺสีติ ๑ อถโห หตฺถโก อาพวโก เยน
 โส ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิสฺวา คํ ภิกฺขุ อภิวาเทตฺวา
 เอกมนฺตํ นิสฺสีติ ๑ เอกมนฺตํ นิสฺสินํ โห หตฺถกํ อาพวํ โส ภิกฺขุ
 เอตทโวจ สํคฺคหิ โห ควํ อาวุโส อจฺฉริเยหิ อพฺภุตฺตมฺเมหิ
 สมนฺนาคโต ภควตา พฺยาโกโต กตเมหิ สํคฺคหิ สํโห ภิกฺขเว
 หตฺถโก อาพวโก สํสวา หิริมา โยคฺคตปฺปํ พหุสฺสโต จาควา
 ปณฺณววา ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโกติ ยิเมหิ โห ควํ อาวุโส
 สํคฺคหิ อจฺฉริเยหิ อพฺภุตฺตมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภควตา พฺยาโกโตติ ๑
 กจฺจิจฺจุถ ภาณเต น โกจิ คีรํ ยโหสิ โยทาตวสฺสโนติ ๑ น เหตุถ

อาวุโส โกจิ คีหิ อโหสิ โธทาควสโนติ ฯ สาธุ ภาณเต ยเทตถ
น โกจิ คีหิ อโหสิ โธทาควสโนติ ฯ

อถ โส ภิกขุ หตุถกสฺส อาพวกสฺส นิเวสเน มีนุชปาตํ
คเหตฺวา อฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ อถ โส ภิกขุ ปจฺจนาภตฺตํ
มีนุชปาตปฏิกฺกณฺโถ เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปสงฺกมิทฺวา ภค-
วณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีทิ เอกมนฺตํ นิสฺสินฺโน โส โส
ภิกขุ ภควณฺตํ เขตทโวจ อีชาหิ ภาณเต ปุพฺพพนฺนํ นินฺวาเสตฺวา
ปคฺคตจิวรมาทาย เยน หตุถกสฺส อาพวกสฺส นิเวสเน เตนุปลงฺกมิ
อฺปสงฺกมิทฺวา ปณฺณเขตฺเต อาสเน นิสฺสีทิ อถ ภาณเต หตุถโก
อาพวโก เยนาหิ เตนุปลงฺกมิ อฺปสงฺกมิทฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอก-
มนฺตํ นิสฺสีทิ เอกมนฺตํ นิสฺสินฺโน โส อหิ ภาณเต หตุถกํ อาพวกํ
เขตทโวจ สํคฺคหิ โส ตวํ อาวุโส อจฺฉริเยหิ อพฺภุตฺตมฺเมหิ
สํมณฺณาคโต ภควตา พฺยาคโต กตเมหิ สํคฺคหิ สทฺโธ ภิกฺขเว
หตุถโก อาพวโก สํตฺวา หิริมา โอคฺคตปฺปํ พุทฺธสฺสโต จาคฺวา
ปณฺณวา ภิกฺขเว หตุถโก อาพวโกติ อีเมหิ โส ตวํ อาวุโส
สํคฺคหิ อจฺฉริเยหิ อพฺภุตฺตมฺเมหิ สํมณฺณาคโต ภควตา พฺยาคโตติ
เอวํ วุตฺเต ภาณเต หตุถโก อาพวโก มํ เขตทโวจ กตฺถจฺจุตฺถ
ภาณเต น โกจิ คีหิ อโหสิ โธทาควสโนติ ฯ น เหตฺถ อาวุโส
โกจิ คีหิ อโหสิ โธทาควสโนติ ฯ สาธุ ภาณเต ยเทตถ น โกจิ
คีหิ อโหสิ โธทาควสโนติ ฯ สาธุ สาธุ ภิกขุ อปฺปํ จ โส กฺข-

๒๒๒ สุตตบัพปีฏเก อังคุตตรนิกายสุต อฏฺฐกนิปาโต [๓๑๕

ปฺปฺโต ส่นฺเต เยว อตุคฺนิ กุสฺสเถ ชมฺเม น อิจฺฉติ ปเรหิ ฌายมาเน
เตนหิ ตฺวํ ภิกฺขุ อิมินา อจฺฉริเยน อพฺรหฺมชฺชเมเน สมนฺนาคํ หตฺถกํ
อาพวํ ฐาเวหิ ยทิตํ ฯ เป ฯ อปฺปิจฺฉิตายาติ ฯ

[๓๑๕] ๒๔ เขกํ สมนํ ภควา อาพวียํ วิหริติ อคฺคฺคาพเว เจติเย ฯ
อถโฆ หตฺถโก อาพวโก ปณฺญจมคฺคเตหิ อฺปาสกฺกเตหิ ปรีวฺโต เยน
ภควา เทนุปลงฺกมิ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ภควนํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ
นิสฺสํ ๑ เอกมนฺตํ นิสฺสนํ โฆ หตฺถกํ อาพวํ ภควา เขตทฺโวจ
มหติ โฆ ตฺวยายํ หตฺถก ปรีสา กถํ ปน ตฺวํ หตฺถก อิมํ มหติ
ปรีสํ สํกฺคณฺหาสฺสํ ๑ ยานิมานิ ฆนฺเต ภควตา เทสฺसानิ จตุตฺตาริ
สํกฺคทฺวตฺตุนิ เตหาหิ อิมํ มหติ ปรีสํ สํกฺคณฺหามิ อหํ ฆนฺเต
ยํ ชานามิ อยํ ทาเนน สํกฺคเหตุพฺโพติ ตํ ทาเนน สํกฺคณฺหามิ
ยํ ชานามิ อยํ เปยฺยวาเจเน สํกฺคเหตุพฺโพติ ตํ เปยฺยวาเจเน
สํกฺคณฺหามิ ยํ ชานามิ อยํ อตุคฺจริยาย สํกฺคเหตุพฺโพติ
ตํ อตุคฺจริยาย สํกฺคณฺหามิ ยํ ชานามิ อยํ สมนานตฺตตฺตาย
สํกฺคเหตุพฺโพติ ตํ สมนานตฺตตฺตาย สํกฺคณฺหามิ สํวิชฺชนฺเต โฆ
ปน เม ฆนฺเต กุสฺสเถ โภคา ทพิทฺทสฺส โฆ โน ตถา สํสพฺพํ
มณฺเณนตฺตํ ๑ สํสฺสํ สํสฺสํ หตฺถก โยนิ โฆ ตฺวยายํ หตฺถก มหติ
ปรีสํ สํกฺคเหตุํ เยปํ หิ เกจิ หตฺถก อตฺตมทฺธานํ มหติ ปรีสํ
สํกฺคเหตุํ สํพเพ เต อิมเฬว จตุหิ สํกฺคทฺวตฺตุนิ มหติ ปรีสํ สํกฺค-
เหตุํ เยปํ หิ เกจิ หตฺถก อนาคตมทฺธานํ มหติ ปรีสํ สํกฺค-

หิรัญสูติ สัพเพ เต อิมะเหว จุกฺขิ สงฺกหะจุกฺขิ มหติ ปริสํ สงฺ-
คณหิรัญสูติ เขปี หิ เกจิ หตุกก เอตริหิ มหติ ปริสํ สงฺคณ-
หฺนฺติ สัพเพ เต อิมะเหว จุกฺขิ สงฺกหะจุกฺขิ มหติ ปริสํ สงฺคณ-
หฺนฺตํติ ฯ อถโข หตุกกโก อากวโก ภควตา ชมฺมียา กถาย สันนุส-
สํโต สฺมาทปฺปํโต สฺมุตฺเตจฺจํโต สฺมปฺปหิสังโต อญฺญายาสนา ภควนฺตํ
อภิวาเทตวา ปทกฺขิณํ กถวา ปกฺกามิ ฯ

อถโธ ภควา อจิรปฏกนฺเต หตฺถเก อาพวเก ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส
 อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อจฺฉริเยหิ อพฺภทฺธมฺเมหิ สมนฺนาคตํ หตฺถกํ อาพวกํ
 ชาเรถ กตฺเมหิ อฏฺฐหิ สทฺโธ ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก สัตฺถวา
 หิริมา โยตุคฺคปฺปํ พหุสฺสโต จาควา ปณฺณวา ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก
 อปฺปิจฺฉโน ภิกฺขเว หตฺถโก อาพวโก อิมหิ โธ ภิกฺขเว อฏฺฐหิ
 อจฺฉริเยหิ อพฺภทฺธมฺเมหิ สมนฺนาคตํ หตฺถกํ อาพวกํ ชาเรถาติ ฯ

[๓๓๕] ๒๕ เขกั ส่มยั ภควา สกฺเกสฺส วุหริติ กปฺปิตฺตลลฺลํ
 นิโคธฺวราเม ๑ อถโฆ มหานาโม สกฺโก เยน ภควา เทนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺทํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีทิ เอกมนฺตํ
 นิสฺสินฺโน โห มหานาโม สกฺโก ภคฺวณฺทํ เอตทโวจ กิตฺตฺวาตา นุ
 โห ภนฺเต อุปาสโก โหตีติ ๑ ยโต โห มหานาม พุทฺธํ สฺรวณํ
 คโต โหติ รมฺมํ สฺรวณํ คโต โหติ สงฺฆํ สฺรวณํ คโต โหติ เอตฺ-
 ตฺวาตา โห มหานาม อุปาสโก โหตีติ ๑

กิตฺตาวตฺตา ปณฺ ภาณฺเต อฺปาสโก สัตฺตวา โหคิตฺติ ฯ ยโต โย

๒๒๔ สัจจตตปิฏเก ของคุตตวณิกายสัจจ อฏฐกนิปาโต [๑๓๕

มหานาม อุปาธโก ปาณาติปาตา ปฏิวิโรโต โหติ อทินนาทานา ปฏิ-
วิโรโต โหติ กาเมสุ มิฉฐาจารา ปฏิวิโรโต โหติ มุสาอาทา ปฏิวิโรโต
โหติ สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา ปฏิวิโรโต โหติ เอตฺตาવાตา โห
มหานาม อุปาธโก สัจจวา โหตฺติ ฯ

กิตฺตาวาตา ปน ภาณเต อุปาธโก อตฺตหิตาย ปฏิปन्नโน โหติ
โน พรหิตายาติ ฯ ยโต โห มหานาม อุปาธโก อตฺตนา ๑ สทฺ-
ธาสมฺปนฺโน โหติ โน ปวฺ สทฺธาสมฺปทาย สมาทเปติ อตฺตนา ๑
สัจจสมฺปนฺโน โหติ โน ปวฺ สัจจสมฺปทาย สมาทเปติ อตฺตนา ๑
จาตสมฺปนฺโน โหติ โน ปวฺ จาตสมฺปทาย สมาทเปติ อตฺตนา ๑
ภิกฺขุณฺ ทสฺสณกาโม โหติ โน ปวฺ ภิกฺขุณฺ ทสฺสเน สมาทเปติ อตฺตนา
๑ สทฺธมฺมํ โสสุกาโม โหติ โน ปวฺ สทฺธมฺมสฺสวเน สมาทเปติ
อตฺตนา ๑ สุตานํ ฌมฺมานํ ฌารกชาติโก โหติ โน ปวฺ ฌมฺมฌารณาย
สมาทเปติ อตฺตนา ๑ สุตานํ ฌมฺมานํ อตฺตูปปริกฺขี โหติ โน
ปวฺ อตฺตูปปริกฺขาย สมาทเปติ อตฺตนา ๑ อตฺตมณฺเฑน ฌมฺม-
มณฺเฑน ฌมฺมานุฌมฺมปฏิปन्नโน โหติ โน ปวฺ ฌมฺมานุฌมฺมปฏิปตฺติยา
สมาทเปติ เอตฺตาวาตา โห มหานาม อุปาธโก อตฺตหิตาย ปฏิ-
ปन्नโน โหติ โน พรหิตายาติ ฯ

กิตฺตาวาตา ปน ภาณเต อุปาธโก อตฺตหิตาย ๑ ปฏิปन्नโน โหติ
พรหิตาย จาติ ฯ ยโต โห มหานาม อุปาธโก อตฺตนา ๑ สทฺธา-
สมฺปนฺโน โหติ ปวฺ ๑ สทฺธาสมฺปทาย สมาทเปติ อตฺตนา ๑

สัตถมฺปนฺโน โหติ ปรณฺจ สัตถมฺปทาย สฺมาทเปติ อตุตฺตา จ
 จาคมฺปนฺโน โหติ ปรณฺจ จาคมฺปทาย สฺมาทเปติ อตุตฺตา จ
 ภิกฺขุํ ทสฺสณกาม โหติ ปรณฺจ ภิกฺขุํ ทสฺสเน สฺมาทเปติ อตุ-
 ตฺตา จ สทฺธมฺมํ สํสฺสกาโม โหติ ปรณฺจ สทฺธมฺมสฺสวเน สฺมาทเปติ
 อตุตฺตา จ สุตานํ ชมฺมานํ ชารกชาติโก โหติ ปรณฺจ ชมฺมชารณาย
 สฺมาทเปติ อตุตฺตา จ สุตานํ ชมฺมานํ อตุตฺตปฏิกฺขิ โหติ ปรณฺจ
 อตุตฺตปฏิกฺขาย สฺมาทเปติ อตุตฺตา จ อตุตฺตมณฺเฑน ชมฺมมณฺเฑน
 ชมฺมานุชมฺมปฏฺธิปฺโน โหติ ปรณฺจ ชมฺมานุชมฺมปฏฺธิปฺตฺติยา สฺมาทเปติ
 เขตฺตาวตฺตา โช มหานาม อฺปาสโก อตุตฺตहितาย จ ปฏฺธิปฺโน โหติ
 ปรहितาย จาติ ฯ

[๓๖] ๒๖ เขกํ สมฺมํ ภควา ราชคฺเห วิหริติ ชีวกมฺพวเน ฯ
 อถ โช ชีวโก โกมารภจฺโจ เยน ภควา เตนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา
 ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เขกมฺนตํ นิสฺสีทิ เขกมฺนตํ นิสฺสินฺโน โช
 ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควนฺตํ เขตฺทโวจ กิตฺตาวตฺตา นุ โช ภนฺเต
 อฺปาสโก โหตฺตีติ ฯ ยโต โช ชีวก พุทฺธํ สฺวณํ คโต โหติ ชมฺมํ
 สฺวณํ คโต โหติ สฺงฆํ สฺวณํ คโต โหติ เขตฺตาวตฺตา โช ชีวก
 อฺปาสโก โหตฺตีติ ฯ

กิตฺตาวตฺตา ปน ภนฺเต อฺปาสโก สํสฺวา โหตฺตีติ ฯ ยโต โช
 ชีวก อฺปาสโก ปาณนาติปาตา ปฏฺธิวโร โหติ ฯ เป ฯ สฺวามฺเมวมฺช-

ปมาทฐัจฉานา ปฏิวิวิธโต โหติ เหตุตาวตฺตา โห ชีวก อฺปาสโก
 สัตถา โหคํคิ ฯ

กิตฺตาวตฺตา ปน ภาณเต อฺปาสโก อตฺตหิตาย ปฏิปนฺโน โหติ
โน ปรีทิตฺตยาติ ฯ ยโต โข ชีวโก อฺปาสโก อตฺตนา จ สทฺธาสมฺ-
ปนฺโน โหติ โน ปรี สทฺธาสมฺปทาย สมาทเปติ ฯ เปฯ อตฺตนา
จ อตฺตมณฺเฑน รมฺมมณฺเฑน รมฺมานุรมฺมปฏิปนฺโน โหติ โน ปรี
รมฺมานุรมฺมปฏฺิปปตฺติยา สมาทเปติ เอตฺตาวตฺตา โข ชีวโก อฺปาสโก
อตฺตหิตาย ปฏิปนฺโน โหติ โน ปรีทิตฺตยาติ ฯ

ภิฑฑดาวดา ปน ภาเต อูปาสโก อคตทิตาย ๑ ปฏิปนโน โหติ
 ปรีทิตาย จาติ ๑ ยโต โห ชีวก อูปาสโก อคตตนา ๑ สทฺธาสมฺปนโน
 โหติ ปณฺญ ๑ สทฺธาสมฺปทาย สฺมาทเปติ อคตตนา ๑ สัตถสมฺปนโน
 โหติ ปณฺญ ๑ สัตถสมฺปทาย สฺมาทเปติ อคตตนา ๑ จาคสมฺปนโน
 โหติ ปณฺญ ๑ จาคสมฺปทาย สฺมาทเปติ อคตตนา ๑ ภิกฺขุณฺ ทสฺ-
 สณกาโม โหติ ปณฺญ ๑ ภิกฺขุณฺ ทสฺสเน สฺมาทเปติ อคตตนา ๑
 สทฺธมฺมํ โสตุกาโม โหติ ปณฺญ ๑ สทฺธมฺมสฺสเน สฺมาทเปติ อคตตนา
 ๑ สุตานํ ๑ มฺมานํ ๑ ชารกชาติโก โหติ ปณฺญ ๑ มฺมชารณาย สฺมาทเปติ
 อคตตนา ๑ สุตานํ ๑ มฺมานํ ๑ อคตฺตปฏิกฺขิ โหติ ปณฺญ ๑ อคตฺตปฏิกฺขาย
 สฺมาทเปติ อคตตนา ๑ อคตฺตมณฺเฑน ๑ มฺมมณฺเฑน ๑ มฺมานุชฺม-
 ปฏิปนโน โหติ ปณฺญ ๑ มฺมานุชฺมปฏิปตฺติยา สฺมาทเปติ เตะ-
 ดาวดา โห ชีวก อูปาสโก อคตทิตาย ๑ ปฏิปนโน โหติ ปรีทิตาย

จาทิ ฯ

[๓๓๗] ๒๗ อฏฺฐจีมานิ ภิกฺขเว พถานิ ฯ กตมานิ อฏฺฐ โรณ-
ณพถา ภิกฺขเว ทารกา โกรพถา มาตุคามา อารุพถา โจรา
อิสังกรียพถา ราชาโน อชฺฐณคฺคิพถา พาลา นิชฺฐณคฺคิพถา ปณฺณคฺคิ
ปฏฺฐังฆานพถา พหุสฺสฺสา ชนฺติพถา สมนพฺราหฺมณา ฯ ยิมานิ โช
ภิกฺขเว อฏฺฐ พถานํติ ฯ

[๓๓๘] ๒๘ อถ โช อายสฺมา สํวริปฺปคฺโค เยเน ภควา เตนุสํภกฺมิ
อุปสํภกฺมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เขมณฺตํ นิสํสีติ ฯ เขมณฺตํ นิสํสนํ
โช อายสฺมณฺตํ สํวริปฺปคฺคํ ภควา เขตทโวจ กติ นุ โช สํวริปฺปคฺค
ชฺฌณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน พถานิ เยหิ พเลหิ สมนฺนาคโต ชฺฌณาสโว
ภิกฺขุ อาสวานํ ฆยํ ปฏฺฐิขานาติ ชฺฌณา เม อาสวาทิ ฯ อฏฺฐ ภาเนเต
ชฺฌณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน พถานิ เยหิ พเลหิ สมนฺนาคโต ชฺฌณาสโว ภิกฺขุ
อาสวานํ ฆยํ ปฏฺฐิขานาติ ชฺฌณา เม อาสวาทิ กตมานิ อฏฺฐ
อิช ภาเนเต ชฺฌณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน อนิจุโต สพฺเพ สงฺฆาวา ยถาภูตํ
สํมมปฺปณฺณาย สุตฺติฏฺฐจา โหนฺติ ยมฺมี ภาเนเต ชฺฌณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน
อนิจุโต สพฺเพ สงฺฆาวา ยถาภูตํ สํมมปฺปณฺณาย สุตฺติฏฺฐจา โหนฺติ
อิทมฺมี ภาเนเต ชฺฌณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน พถํ โหติ ยํ พถํ อากมฺม ชฺฌณา-
สโว ภิกฺขุ อาสวานํ ฆยํ ปฏฺฐิขานาติ ชฺฌณา เม อาสวาทิ ฯ ปุณฺ จปรํ
ภาเนเต ชฺฌณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน อญฺคารกาสุปฺมา ทามา ยถาภูตํ สํมมปฺ-
ปณฺณาย สุตฺติฏฺฐจา โหนฺติ ยมฺมี ภาเนเต ชฺฌณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน

องฺคารกาถฺฐปมา กามา ยถาภุคฺถํ สํมมปฺปณฺณาย สุตฺติจฺจุสา โหณฺติ อิทมฺปิ
 ภาณฺเต จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน พถํ โหติ ยํ พถํ อากมฺม จัณฺดาถว
 ภิกฺขุ ชาถวานํ ฆยํ ปฏฺธิชานาติ จัณฺดา เม ชาถวาติ ฯ ปุณฺ จปรํ ภาณฺเต
 จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน วิเวกนินฺนํ จิคุตฺถํ โหติ วิเวกโปณฺณํ
 วิเวกปพฺพการํ วิเวกฏฺฐํ เนกขมฺมาภิริตํ พุยนฺตํภุคฺถํ สํพฺพโส ชาถวฏฺฐจฺจา-
 นิเยหิ ธมฺเมหิ ยมฺปิ ภาณฺเต จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน วิเวกนินฺนํ
 จิคุตฺถํ โหติ วิเวกโปณฺณํ วิเวกปพฺพการํ วิเวกฏฺฐํ เนกขมฺมาภิริตํ
 พุยนฺตํภุคฺถํ สํพฺพโส ชาถวฏฺฐจฺจา นิเยหิ ธมฺเมหิ อิทมฺปิ ภาณฺเต
 จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน พถํ โหติ ยํ พถํ อากมฺม จัณฺดาถว
 ภิกฺขุ ชาถวานํ ฆยํ ปฏฺธิชานาติ จัณฺดา เม ชาถวาติ ฯ ปุณฺ จปรํ ภาณฺเต
 จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน จตฺตาโร สติปฏฺฐจฺจานา ภาวิตา โหณฺติ สุตฺตาภาวิตา
 ยมฺปิ ภาณฺเต จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน จตฺตาโร สติปฏฺฐจฺจานา ภาวิตา โหณฺติ
 สุตฺตาภาวิตา อิทมฺปิ ภาณฺเต จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน พถํ โหติ ยํ พถํ
 อากมฺม จัณฺดาถว ภิกฺขุ ชาถวานํ ฆยํ ปฏฺธิชานาติ จัณฺดา เม ชาถวาติ ฯ
 ปุณฺ จปรํ ภาณฺเต จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน จตฺตาโร อิทฺธิปาธา ภาวิตา
 โหณฺติ สุตฺตาภาวิตา ฯ เป ฯ ปณฺณจินฺตฺตริยานิ ภาวิตานิ โหณฺติ สุตฺตาภาวิตานิ
 สํคฺคต โขชฺชณฺจกา ภาวิตา โหณฺติ สุตฺตาภาวิตา อริโย อฏฺฐจฺงฺคิโก
 มคฺคโค ภาวโต โหติ สุตฺตาภาวโต ยมฺปิ ภาณฺเต จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน
 อริโย อฏฺฐจฺงฺคิโก มคฺคโค ภาวโต โหติ สุตฺตาภาวโต อิทมฺปิ ภาณฺเต
 จัณฺดาถวสฺส ภิกฺขุโน พถํ โหติ ยํ พถํ อากมฺม จัณฺดาถว ภิกฺขุ

อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ ชีณา เม อาสวาติ ฯ อิมานิ โห ภาณเต
 อฏฺฐ ชีณาตฺวสฺส ภิกฺขุโน พถานิ เยหิ พเลหิ สมนฺนาโคโต ชีณาตฺว
 ภิกฺขุ อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ ชีณา เม อาสวาติ ฯ

[๓๓๘] ๒๘ ขณิกิจฺโจ โลโก ขณิกิจฺโจ โลโกติ ภิกฺขเว อสฺสสุ-
 ตวา ปุคฺคฺชโน ภาสฺติ โน จ โห โส ชานาติ ขณํ วา อฏฺฐณํ
 วา อฏฺฐิเม ภิกฺขเว อฏฺฐณา อสฺมया พุทฺทมจฺริยวาทาย กตเม
 อฏฺฐ อธิ ภิกฺขเว ตถาคโค จ โลเก อปฺปนฺโน โหติ อรหํ
 สมนฺมาสฺมพุทฺโธ วิชฺชาจฺรณสฺมปฺนโน สฺสโคโต โลกวิทู อนุคฺตโร ปุริส-
 ทมฺมธาริ สํสฺสกา เทวมนุสฺสธานํ พุทฺโธ ภควา ธมฺโม จ เทสียติ
 อปฺปสฺมิโก ปรีนิพฺพานิโก สมนฺโพรคามิ สฺสคตฺตปฺเปเวทิตฺโต อยฺยจฺ ปุคฺคโค
 นิรยํ อปฺปนฺโน โหติ อยํ ภิกฺขเว ปจฺจิม อฏฺฐาณ อสฺมโย
 พุทฺทมจฺริยวาทาย ฯ ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ตถาคโค จ โลเก อปฺปนฺโน
 โหติ ฯ เป ฯ สํสฺสกา เทวมนุสฺสธานํ พุทฺโธ ภควา ธมฺโม จ เทสียติ
 อปฺปสฺมิโก ปรีนิพฺพานิโก สมนฺโพรคามิ สฺสคตฺตปฺเปเวทิตฺโต อยฺยจฺ ปุคฺคโค
 ติจฺจณานิ อปฺปนฺโน โหติ ฯ เป ฯ อยฺยจฺ ปุคฺคโค ปิตฺติวีสยํ
 อปฺปนฺโน โหติ ฯ เป ฯ อยฺยจฺ ปุคฺคโค อณฺณตฺรํ ทํชายุกิ
 เทวนิกายํ อปฺปนฺโน โหติ ฯ เป ฯ อยฺยจฺ ปุคฺคโค ปจฺจันตฺติเมสฺสุ
 ชนปฺเทสฺสุ ปจฺจาชาโต โหติ โส จ โหติ อวิญฺญาตาเรสฺสุ มิตฺถุสฺสุ
 ยตฺถ นตฺถิ คติ ภิกฺขุณํ ภิกฺขุณํ อปฺปาสฺกานํ อปฺปาสฺกานํ ฯ เป ฯ
 อยฺยจฺ ปุคฺคโค มชฺฐนิเมสฺสุ ชนปฺเทสฺสุ ปจฺจาชาโต โหติ โส จ โหติ

มชฺฌิเมสฺ ฌนปเทสฺ ปจฺจาสาโต โหติ โส ๑ โหติ ปณฺณวา อชโ
 อเนพฺมุโค ปฏฺวิโต สฺสภาสิตทพฺภาสิตสฺส อตฺถมณฺเฑวตฺถํ อยํ ภิกฺขเว
 เขโก ๗ โฉน ๑ สํมโย ๑ พุรฺหมจฺริยวาธายาติ ฯ

มนุสฺสโตกํ ททฺธาน

เย ๗ นํ นาคจฺจนฺติ

พฺพุทฺธิ อภฺยวณฺนา อุตฺตมา

กทาจิ กรหจิ โถเก

ตฺยทฺธิ สํมมุชฺฐกํ

มนุสฺสสฺสปฏิทาโก ๑

อถํ วายมิทฺถํ ตตฺถ

กถํ วิชฺฌณฺนา สทฺธมฺมํ

๗ณาตฺถา ทิ โสจฺนฺติ

ปิธ เจ น วิราเรติ

วาณิโชว อตฺถตฺถโก

อวิชฺชานิพฺพุโต โปโส

๗าติมรณสฺสํวํ

เย ๑ ททฺธา มนุสฺสสฺสคฺคํ

อถํสฺสํ สทฺธํ วาณํ

๗ณํ ปจฺจวิตฺถํ โถเก

เย มคฺคํ ปฏฺวิชฺฐํ

สทฺธมฺเม สฺสํปเวทิตะ

อติณามะนฺติ เต ๗ณํ

ปฺกุกฺคสฺสสฺสทฺธวาทิกา

อฺปฺปชฺชนฺติ ตถาคตา

ยํ โถกสฺมํ สทฺธตฺถํ

สทฺธมฺมสฺส ๑ เทสฺนา

อตฺถกามาเน ๗นฺตฺนา

๗โณ โว มา อฺปฺปชฺชนฺตา

นิริยมฺหิ สํมปฺปิตา

สทฺธมฺมสฺส นิยามิตํ

จิรคฺคณฺตบิสฺสํ

สทฺธมฺมํ อปฺปาวชิโก

จิรํ ปจฺจจฺญานํ โสสฺสํ

สทฺธมฺเม สฺสํปเวทิตะ

กวิสฺสํนฺติ กโรนฺติ วา

พุรฺหมจฺริยํ อนฺนคฺคํ

ตถาคตปฺปเวทิตํ

เย สัมมา จกฺขมตา	เทตฺถาภิจฺจุพฺพชฺชนา
เตตฺถ คฺคฺคโต สฺทา สฺโต	วิหเรถ อนนฺตสฺสโต
สพฺเพ อนฺตเย เนตฺวา	मारเขยฺยตฺรานุเค
เต เว ปารกตา โถเก	เย ปตฺตา อาสวณฺณนฺติ ฯ

[๓๒๐] ๓๐ เขถิ สมนํ ภคฺวา ภคฺเคตฺถ วิหริติ สํสุมาริเว
 เกตฺถกฺขวเน มิคฺคาเย ฯ

เตน โข ปน สมนฺเนน อายสฺมา อนนฺนุทฺโธ เจตฺถํ วิหริติ ปาจิ-
 นนฺตํทาเย อถโฆ อายสฺมโต อนนฺนุทฺธสฺส วิหคฺคสฺส ปญฺนิสฺสณฺตสฺส
 เถว เจตฺโส ปรีวิตกฺโก อุตฺปาทิ อปฺปิจฺจสฺสํชาเย ชฺมุโม นายํ ชฺมุโม
 มหิสฺสสฺส สันนุทฺธสฺสํชาเย ชฺมุโม นายํ ชฺมุโม สันนุทฺธสฺสํ ปวี-
 วิตฺตสฺสํชาเย ชฺมุโม นายํ ชฺมุโม สํกฺคณิการามสฺส อารทฺธวิริยสฺสํชาเย
 ชฺมุโม นายํ ชฺมุโม กุสฺสสฺสํ อปฺปจฺจิตฺตสฺสํชาเย ชฺมุโม นายํ ชฺมุโม
 มุจฺจสฺสํชาเย สฺมาหิตสฺสํชาเย ชฺมุโม นายํ ชฺมุโม สณฺมาหิตสฺสํ
 ปญฺญวโต อโย ชฺมุโม นายํ ชฺมุโม ทุปฺปญฺญสฺสํชาติ ฯ

อถโฆ ภคฺวา อายสฺมโต อนนฺนุทฺธสฺส เจตฺถา เจตฺปรีวิตกฺก-
 มญฺญาเย เตยฺยถาปี นาม พฺลว ปุริสํ สมนฺนิยฺยตี วา พาทํ ปสฺสา-
 เรยฺเย ปสฺสวตี วา พาทํ สมนฺนิยฺยเตยฺเย เถวเมว ภคฺเคตฺถ สํสุมาริเว
 เกตฺถกฺขวเน มิคฺคาเย อนนฺนุทฺธโต เจตฺถํ ปาจิ นนฺตํทาเย อายสฺมโต
 อนนฺนุทฺธสฺส สมนฺนุทฺธ ปาตฺรโหสิ นิสฺสีติ ภคฺวา ปญฺญตฺเต อสฺสเน ฯ
 อายสฺมามิ โข อนนฺนุทฺธ ภคฺวณฺตํ อภิวาทิตฺวา เขมฺมณฺตํ นิสฺสีติ ฯ

๒๓๕ สักคุตตปิฎกเถ องคุตตกรนิภายสฺส อฏฺฐกนิปาโต. [๑๒๐

อุเปกฺขโก สติมา สฺขวิหาริ คตฺติยชฺฌมานํ อุปตมฺปชฺช วิหริสฺสสึ ฯ
ยโต โห คุวํ อนุรฺรทฺธ อิมเ อฏฺฐ มหาปฺริสฺสวิตฺถเก วิตฺถเกสฺสสฺส
คโต คุวํ อนุรฺรทฺธ ยาว เทว อากฺขสฺสสฺส สฺสสฺส ฯ ปทานา ทฺถสฺส
ฯ ปทานา ปุพฺพเว โสมนสฺสสฺสทมนสฺสสฺส อตฺถกฺคมา อตฺถกฺคมา อตฺถกฺคมา
ทาสฺสทปาริสฺสทฺธิ ๑ คุตฺตชฺฌมานํ อุปตมฺปชฺช วิหริสฺสสึ ฯ ยโต โห คุวํ อนุ
รฺรทฺธ อิมเ ๑ อฏฺฐ มหาปฺริสฺสวิตฺถเก วิตฺถเกสฺสสฺส อิมสฺสญ ๑ คุตฺต
ฉานานํ อากิเจตฺถิกานํ ทิฏฺฐชฺฌมมฺมสฺสทฺธิวาทานํ นิแกมตฺถาภํ ภวิสฺสสฺส อากิ
ฉนตฺถาภํ อตฺถิรตฺถาภํ คโต คุยฺหิ อนุรฺรทฺธ เสยฺยถาภี นาม คหปตฺสฺส วา
คหปตฺสฺส ๑ วา นานารตฺถานํ ทฺถสฺสสฺส ทฺถสฺสสฺสทฺถกโก ปุโร เอว
เมว เท ปิํสฺสทฺถจฺจวํ ราชิสฺสสฺส สฺนทฺถสฺส วิหโร ราชิยา อปฺริสฺสสฺส
ฉาสฺสทฺธิวาทาย โยกฺกมณาย นิพฺพานสฺส ฯ ยโต โห คุวํ อนุรฺรทฺธ อิม
๑ อฏฺฐ มหาปฺริสฺสวิตฺถเก วิตฺถเกสฺสสฺส อิมสฺสญ ๑ คุตฺต
ฉานานํ อากิเจตฺถิกานํ ทิฏฺฐชฺฌมมฺมสฺสทฺธิวาทานํ นิแกมตฺถาภํ ภวิสฺสสฺส อากิ
ฉนตฺถาภํ คโต คุยฺหิ อนุรฺรทฺธ เสยฺยถาภี นาม คหปตฺสฺส วา
คหปตฺสฺส ๑ วา สํถนํ โยทโน วิจิตฺถาภโก อเนกสฺสโป อเนก
พฺยญฺชนโน เอวเมว เท ปิํสฺสทฺธิวาทาย ราชิสฺสสฺส สฺนทฺถสฺส
วิหโร ราชิยา อปฺริสฺสสฺส ฉาสฺสทฺธิวาทาย โยกฺกมณาย นิพฺพานสฺส ฯ
ยโต โห คุวํ อนุรฺรทฺธ อิมเ ๑ อฏฺฐ มหาปฺริสฺสวิตฺถเก วิตฺถเกสฺสสฺส
อิมสฺสญ ๑ คุตฺต
ฉานานํ อากิเจตฺถิกานํ ทิฏฺฐชฺฌมมฺมสฺสทฺธิวาทานํ นิแก
มตฺถาภํ ภวิสฺสสฺส อากิฉนตฺถาภํ อตฺถิรตฺถาภํ คโต คุยฺหิ อนุรฺรทฺธ เสยฺ

ยถาปี นาม คหปติสฺส วา คหปติปุตฺตสฺส วา ภูฏาการิ ชฺชุตฺติตา-
 ติคฺคํ นิวาตํ ผุสฺสคฺคหํ ปิหิตวาตปานิ เอวเมว เต รุกฺขมุตเตนํสํ
 ขายิสฺสํติ สํคฺคฺชสฺส วิหโรโต รติยา อปฺริตฺตํสํย ฆาสฺสํวิหาราย โย-
 กมนาย นิพฺพานสฺส ๑ ยโต โช ทฺวํ อนฺนรฺทฺธ อิมํ จ อฏฺฐํ มหา-
 ปุริสํวิคฺคเก วิคฺคเกสฺสํติ อิมํสํญจ จตฺตุนํ ฌานานํ ขาภิจेतฺสํกานํ
 ทิฏฺฐจมฺมุสฺสํวิหารานํ นิแกมตาภํ ภวิสฺสํติ อภิจฺฉตาภํ อภิสฺสตาภํ คโต
 ตฺยหํ อนฺนรฺทฺธ เสงฺขยถาปี นาม คหปติสฺส วา คหปติปุตฺตสฺส วา
 ปตฺตงฺโก โคณกคฺคโต ปฏิกคฺคโต ปฏฺติคคฺคโต กทฺถิมิคฺคปจฺจตฺตรโณ
 สํชุตฺตรจฺฉนโ อภโตโธหิตคฺคปจฺฉาโน เอวเมว เต คินสํนุรกฺกสํยนาสํ
 ขายิสฺสํติ สํคฺคฺชสฺส วิหโรโต รติยา อปฺริตฺตํสํย ฆาสฺสํวิหาราย โย-
 กมนาย นิพฺพานสฺส ๑ ยโต โช ทฺวํ อนฺนรฺทฺธ อิมํ จ อฏฺฐํ มหา-
 ปุริสํวิคฺคเก วิคฺคเกสฺสํติ อิมํสํญจ จตฺตุนํ ฌานานํ ขาภิจेतฺสํกานํ
 ทิฏฺฐจมฺมุสฺสํวิหารานํ นิแกมตาภํ ภวิสฺสํติ อภิจฺฉตาภํ อภิสฺสตาภํ คโต
 ตฺยหํ อนฺนรฺทฺธ เสงฺขยถาปี นาม คหปติสฺส วา คหปติปุตฺตสฺส วา
 นานาภาสฺสขานิ เสงฺขยถํ สํปปี นวณํคํ เตถํ มชฺ ฌาณิกํ เอวเมว
 เต ปุคฺคิมคฺคตภาสฺสขํ ขายิสฺสํติ สํคฺคฺชสฺส วิหโรโต รติยา อปฺริตฺตํสํย
 ฆาสฺสํวิหาราย โยกมนาย นิพฺพานสฺส ๑..เตนเหิ ทฺวํ อนฺนรฺทฺธ ขายติ-
 กมฺปิ วสฺสํวาถํ อีเชว เจตฺสํ ปาจันนํวสฺสทาเย วิหเรยฺยาสฺสํติ ๑ เอว
 ภนฺเตติ โช อายสฺมา อนฺนรฺทฺธ ภาคฺวโต ปจฺจสฺสํติ ๑ อถโช ภคฺวา
 อายสฺมมฺนํ อนฺนรฺทฺธ อิมินา โอวาเทน โอวทิกฺวา เสงฺขยถาปี นาม

พทวา ปุริโส สัมมิชชิตัง วา พาหัง ปสาธะเยย ปสาธิตัง วา พาหัง
 สัมมิชชเยย เอวเมว เจตัสสุ ปาจิณวัสทาเย อนฺตรหิตो ภคฺเชสุ สัสสุ-
 มารกิเร เกสสกพาวเน มิคทาเย ปาตุโรหสิ นิสัสสิ ภคฺวา ปญฺเจตฺเต
 ธาสเน นิสฺซชฺช โช ภคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสสิ อฏฺฐชฺช โว ภิกฺขเว
 มหาปุริสวัตถกเก เทสิสฺสสามิ ตัง สุนาถ ๑ เป ๑ กตเม ๑ ภิกฺขเว
 อฏฺฐชฺช มหาปุริสวัตถกกา อปฺปยฺจฺจนฺตัสสายํ ภิกฺขเว ชฺหมโม นายํ ชฺหมโม
 มหิจฺจนฺตัสส สันนฺตฺวชฺชสฺสสายํ ภิกฺขเว ชฺหมโม นายํ ชฺหมโม อสฺนฺตฺวชฺชสฺส
 ปวิวิตฺตสฺสสายํ ภิกฺขเว ชฺหมโม นายํ ชฺหมโม สํวคณิการามสฺส อารทฺ-
 ฐวียสฺสสายํ ภิกฺขเว ชฺหมโม นายํ ชฺหมโม กุสฺสคฺคสฺส อฺอุปฏฺฐจิตฺตสฺสคิ-
 สสายํ ภิกฺขเว ชฺหมโม นายํ ชฺหมโม มุฏฺฐจฺจสฺสคิสฺส สฺมาหิตสฺสสายํ
 ภิกฺขเว ชฺหมโม นายํ ชฺหมโม อสฺมาหิตสฺส ปญฺณวโธ อຍံ ภิกฺขเว
 ชฺหมโม นายํ ชฺหมโม ทฺပပฺပญฺเจสฺส นိပฺပปฺပญฺจารามสฺสสายํ ภิกฺขเว
 ชฺหมโม นိပฺပปฺပญฺจติโน นายํ ชฺหมโม ปပฺပญฺจารามสฺส ปပฺပญฺจติโน ๑

ឧបដ្ឋានតុស្តាមំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ នាយំ ធម្មំ អភិជនតុស្តាទិ ចិត្តិ
 ចៃ ឧបេតំ ទុគ្គតំ កិល្បទេតំ ឧប្បិទុ ទុគ្គតំ មិច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ឧបដ្ឋាន ឥសាន ឧបដ្ឋានិទិ មំ ឧបេយ្យនុទិ ន មិទុទិ ឥន្ទុទិ
 ឥសាន ឥន្ទុទិទិ មំ ឧបេយ្យនុទិ ន មិទុទិ ឧបិវិទុតៃ ឥសាន
 ឧបិវិទុតៃទិ មំ ឧបេយ្យនុទិ ន មិទុទិ ឧបេយ្យនុទិ ឥសាន
 ឧបេយ្យនុទិទិ មំ ឧបេយ្យនុទិ ន មិទុទិ ឧបេយ្យនុទិ ឥសាន
 ឧបេយ្យនុទិទិទិ មំ ឧបេយ្យនុទិ ន មិទុទិ ឧបេយ្យនុទិ ឥសាន

เจตํ ปฏิจฺจ อุตฺตํ อิท ภาวเว ภาวฺชฺโน ปฺปนฺนนิโรธะ จิตฺตํ
 ปกฺขนฺนทติ ปสฺสทติ สฺนฺนทิจฺจติ วิมฺมจฺจติ นิปฺปปฺปนฺนจรรณมฺมํ ภาวเว
 รมฺโม นิปฺปปฺปนฺนจรรณโม นามํ รมฺโม ปฺปนฺนจรรณมฺมํ ปฺปนฺนจรรณนิตฺติ
 อิตติ ยนฺตํ อุตฺตํ อิทเมตํ ปฏิจฺจ อุตฺตนฺนทติ ฯ

อถโฆ อายสฺมา อนฺนรฺกฺโข อายตฺติมํ วสฺสํวาลํ คคฺเคว เจตฺสํ
 ปาจันวสฺสทาเย วิหาสิ อถโฆ อายสฺมา อนฺนรฺกฺโข เถโก อูปกฏฺฐโร
 อปฺปมคฺโค อาตาปํ ปหิตคฺโค วิหรนฺโค น จิสฺสํเสว ยสฺสํคฺคทาย กุส-
 ปฺปคฺคา สฺมม เทว อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชติ คทนฺนคฺคทริ
 พฺรหฺมจฺริยปริโยสานํ ทิฏฺฐํ รมฺเม สยํ อภินฺนุภา สจฺฉนิกคฺคา อป-
 สฺมปฺชฺช วิหาสิ จีณา ชาติ อุตฺตํ พฺรหฺมจฺริยํ กตํ กรณํ นามํ
 อิตฺตคฺคทายาติ อพฺพณฺณาสํ อณฺณคฺโค จ ปนายสฺมา อนฺนรฺกฺโข
 อรหํ อโหสิ อถโฆ อายสฺมา อนฺนรฺกฺโข อรหคฺคปฺปคฺโค ตายํ
 เวตํ ยิมา คากาโย อาภาสิ ฯ

มม สํกปฺปมณฺณาย	สํคฺคา โธเก อนฺนคฺโค
มโนมเยน กาเยน	อิตฺตริยา อปฺปสํกมิ
ยถา เม อหุ สํกปฺโป	คโค อุตฺตทริ เทสฺยิ
นิปฺปปฺปนฺนจรรณโม พุทฺโธ	นิปฺปปฺปนฺนจํ อเทสฺยิ
คสฺสํสํ รมฺมมณฺณาย	วิหาสิ สํสํเน วิโค
คิสฺสํสํ วิชฺชา อนฺนปฺปคฺคา	กตํ พุทฺธสฺสํ สํสํเนติ ฯ

คหปติวคฺโค ตติโย ฯ

ตลุ่มตลุ่มทวน ภาวติ

เขต อุดรธานี เขต ๑ หาดทรายขาว มหาสารคาม ชีวโค

ທຸກ ພຣາ ອຸກຊນາ ວຸດຸດາ ອນຸກຸເໝ ເຕ ທຣຳຕິ ັ

ทานวคฺโค จตุตฺโถ

[๑๒๑] ๓. อัญจิมานิ ภิกขเว ทานานิ ๑ กตมานิ อัญจํ อาสัชชํ
 ทานํ เทติ ภาชา ทานํ เทติ อทาสี เมติ ทานํ เทติ ทสฺสํติ
 เมติ ทานํ เทติ สํหาหุ ทานนฺติ ทานํ เทติ อหํ ปจามิ อิเม น
 ปจฺนฺติ นารหามิ ปจฺนฺโต อปจฺนฺตานํ ทานํ น ทาตฺตุนฺติ ทานํ เทติ อิมํ
 เม ทานํ ททโต กตฺตวาโณ ถิตฺติตฺตฺวาโ อพฺมุคฺคจฺจณฺตํติ ทานํ เทติ
 จิตฺตาตฺตฺวาจฺจณฺตํติปฏิกฺขารคฺคํ ทานํ เทติ ๑ อิมานิ ไช ภิกขเว อัญจํ
 ทานานิติ ๑

[๑๒๒] ๓๒ สัทธา หิริยํ กุสลมฺพจ ทานํ

ธมฺมา เอเต สंपฺปริตฺตานฺยาตา

เหตุอันนี้ มก.ค. ทว.ย. วท.น.ต.

เอเคน หิ คจุนติ เทวโถกนุติ ฯ

[๑๒๓] ๓๓ อหฺงจฺมานิ ภิกขเว ทานวตฺถุณี ฯ กตฺมานิ อหฺง
 จฺนฺหา ทานํ เทติ โทสํ ทานํ เทติ โมหํ ทานํ เทติ ภยา ทานํ
 เทติ ทินฺนํ ปุพฺพํ กตฺปุพฺพํ ปิฏฺฐํ ปิตามเหติ นารทาสํ โปราณํ กุสฺสวํ
 หาเปตฺตฺตฺติ ทานํ เทติ อิมํ ทานํ ทตฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณํ

สุคตํ สุคตํ โถกํ อุปปชฺชิสฺสุตํมิตฺติ ทานํ เทติ อิมํ เม ทานํ ททโต
จิตฺตํ ปสฺสํเทติ อคฺคตมนตา โสมนสฺสํ อุปชยคฺคิตฺติ ทานํ เทติ จิตฺตา-
ตฺถการจิตฺตปริกฺขารคฺคิตฺติ ทานํ เทติ ฯ อิมานิ ไช ภิกฺขเว อฏฺฐจ
ทานวคฺคณฺณํติ ฯ

[๑๒๔] ๓๔ อฏฺฐจํคณฺณํนาคเต ภิกฺขเว เขตฺเตเต พฺยํ วุคฺคํ นม-
หฺปฺผลํ โหติ นมฺหสฺสํสํทํ นผาติเสยฺยนฺติ ฯ กถํ อฏฺฐจํคณฺณํนาคคํ
อิช ภิกฺขเว เขตฺตํ อญฺเณนิเนนํมิ จ โหติ ปาสาณสํกฺขริตฺถนฺจ
โหติ อุตฺตรนฺจ โหติ น จ คมฺภีรํสํทํ โหติ น ขายสํมฺปนฺนํ
โหติ น อปายสํมฺปนฺนํ โหติ น มาตีกาสํมฺปนฺนํ โหติ น มริ-
ยาทสํมฺปนฺนํ โหติ เอวํ อฏฺฐจํคณฺณํนาคเต ภิกฺขเว เขตฺเตเต พฺยํ
วุคฺคํ นมฺหฺปฺผลํ โหติ นมฺหสฺสํสํทํ นผาติเสยฺยนฺติ ฯ เอวเมว ไช
ภิกฺขเว อฏฺฐจํคณฺณํนาคเตสํ สมนฺพฺราหฺมณฺเณสํ ทานํ ทิณฺณํ นมฺหฺปฺผลํ
โหติ นมฺหานิสฺสํ นมฺหาชฺฐติกํ นมฺหาวิปฺลวํ ฯ กถํ อฏฺฐจํคณฺณ-
นาคตา อิช ภิกฺขเว สมนฺพฺราหฺมณฺณา มิจฺฉาทิฏฺฐิจฺจา โหนฺติ มิจฺฉาสัง-
กฺกปา มิจฺฉาวาจา มิจฺฉากมฺมฺนฺตา มิจฺฉาอาชฺฉา มิจฺฉาวายามา มิจฺ-
ฉาสติโน มิจฺฉาสมาชิโน เอวํ อฏฺฐจํคณฺณํนาคเตสํ ภิกฺขเว สมน-
พฺราหฺมณฺเณสํ ทานํ ทิณฺณํ นมฺหฺปฺผลํ โหติ นมฺหานิสฺสํ นมฺหาชฺฐติกํ
นมฺหาวิปฺลวํ ฯ

อฏฺฐจํคณฺณํนาคเต จ ภิกฺขเว เขตฺเตเต พฺยํ วุคฺคํ นมฺหฺปฺผลํ โหติ

มหุตฺถํ ฌาติเตยฺยนฺติ ๑ กถํ อฏฺฐจํคตฺตมณฺเณคตํ อธิ ภิกฺขเว เขตฺตํ
 อณฺเณมณินฺนามิ ๑ โหติ อปาสาณสํกฺขวิธฺตญฺ ๑ โหติ อณฺเณวญฺ
 โหติ คมฺภีรํสํสํ โหติ อายสํปนฺนํ โหติ อปายสํปนฺนํ โหติ
 มาติกาตฺตมฺปนฺนํ โหติ มรียาทสํปนฺนํ โหติ เอวํ อฏฺฐจํคตฺตมณฺเณ-
 คเต ภิกฺขเว เขตฺเต พฺสี วุคฺคํ มหปฺผตํ โหติ มหุตฺถํ ฌาติ-
 เตยฺยนฺติ ๑ เอวเมว โหติ ภิกฺขเว อฏฺฐจํคตฺตมณฺเณคตํ สํณพฺพราหฺม-
 เณสฺส ทานํ ทินฺนํ มหปฺผตํ โหติ มหานิสํสํ มหาชุตฺติกํ มหาวิปฺสวํ ๑
 กถํ อฏฺฐจํคตฺตมณฺเณคตา อธิ ภิกฺขเว สํณพฺพราหฺมณา สํมา-
 ทิฏฺฐิจา โทณฺติ สํมาสงฺกปฺปา สํมาวาจา สํมากมฺมณฺดา สํมา-
 อาชีวา สํมาวาယามา สํมาสํติโน สํมาสํมาธิโน เอวํ อฏฺฐจํค-
 ตฺตมณฺเณคตํ ภิกฺขเว สํณพฺพราหฺมเณสฺส ทานํ ทินฺนํ มหปฺผตํ โหติ
 มหานิสํสํ มหาชุตฺติกํ มหาวิปฺสวณฺติ ๑

ยถาปี เขตฺเต สํปนฺเน	ปวฺคฺตา พฺสีสํปทา
เทเว สํมาทยนฺตมฺหิ	โหติ ฌณฺเณว สํปทา
อนฺนํสํปทา โหติ	วิฐฺพฺหิ ภวติ สํปทา
เวปฺปตฺตํ สํปทา โหติ	ผตํ เว โหติ สํปทา
เอวํ สํปนฺนํสํสํ	ทินฺนา โภชนสํปทา
สํปทานํ ชุปฺเนติ	สํปนฺนํ หิสฺสํ ตํ กถํ
ตสฺมา สํปทมาภฺงิ	สํปนฺนํเตถ ๑ ปุคฺคโต

สํมฺปนฺนปณฺณเว	เสเวถ	เขวํ	อิชฺฌณนฺติ	สํมฺปทา
วิชฺชาจรณสํมฺปนฺโน		ตทฺธา	จิตฺตสฺส	สํมฺปทา
กโรติ	กมฺมสํมฺปทํ	ตภาติ	จตุตฺถสํมฺปทํ	
โตกํ	ณฺตฺวา	ยถาภูคํ	ปฏฺฐจฺจิ	สํมฺปทํ
มคฺคสํมฺปทมาคมฺม		ยาติ	สํมฺปนฺนมานโส	
โอรุณฺตฺวา	มถํ	สพฺพํ	ปคฺวา	นิพฺพานสํมฺปทํ
มฺหจฺจติ	สพฺพทฺถุเขหิ	สํ	โหติ	สพฺพสํมฺปทาทิ ๑

[๑๒๕] ๓๕ ขนฺนิจิมา ภิกฺขเว ทานูปปตฺติโย ๑ กตมา ขนฺนํ อิชฺ
 ภิกฺขเว เอกจฺโจ ทานํ เทติ สมนฺตสฺส วา พฺราหฺมณสฺส วา อนฺนํ ปานํ
 วตฺถํ ยานํ มาถาคณฺหวิเลปํ เสงฺยยาวสํถํ ปทํเปยฺยํ โส ยํ เทติ ตํ
 ปจฺจาสํสํติ โส ปสฺสํติ ขตฺติยมหาสํถา เต วา พฺราหฺมณมมหาสํถา เต
 วา คหปติมหาสํถา เต วา ปณฺจหิ กามคฺคฺเคนหิ สํมปฺปีเต สมนฺจิกฺกุเต
 ปริจารยมาเน ตสฺส เขวํ โหติ อโห วตฺถาหํ กายสฺส เกทา
 ปรมฺมรณํ ขตฺติยมมหาสํถานํ วา พฺราหฺมณมมหาสํถานํ วา คหปติ-
 มหาสํถานํ วา สหพฺพตํ อุปปชฺชฺชยฺยนฺติ โส ตํ จิตฺตํ ปทหติ
 ตํ จิตฺตํ ขนฺนิจาติ ตํ จิตฺตํ ภาเวติ ตสฺส ตํ จิตฺตํ
 หิเนมฺมุคฺคํ อคฺคตวิ อภาวติ กายสฺส เกทา ปรมฺมรณํ ขตฺติยมหา-
 สํถานํ วา พฺราหฺมณมมหาสํถานํ วา คหปติมหาสํถานํ วา สหพฺพตํ
 อุปปชฺชฺชติ ตณฺจ โส สํถวโต วทามิ โน ทสฺสํสํสํสํ อิชฺฌณนฺติ
 ภิกฺขเว สํถวโต เจโตปณฺธิ สํทฺธคฺคตา ๑ อิชฺ ปน ภิกฺขเว เอกจฺโจ

๒๔๔ สักขตบฏิกเก อังคุตตรนิกายสูตร อัญจนิปาโต [๑๒๕

ทานิ เทติ สมนสูตร วา พุราหุมนสูตร วา อนนํ ปานํ วตุถิ ยานํ
มาตาคนฺธวิเตปนํ เสยฺยวสถํ ปทํเปยฺยํ โส ยิ เทติ ตํ ปจฺจาสังสฺสตี
ตสูตรํ สุตํ โหติ จาคุมฺมหาราชิกา เทวา ที่มฺยาภา วณฺณวนฺโต
สุทฺทพฺพุตาติ ตสูตรํ เขวํ โหติ อโห วตฺตาหิ กายสูตรํ เกทา
ปรมฺมมรณา จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ สหพฺพตํ อุปปชฺชเยยฺยนฺติ โส
ตํ จิตฺตํ ปทหติ ตํ จิตฺตํ อธิฏฺฐาติ ตํ จิตฺตํ ภาเวติ ตสูตรํ
ตํ จิตฺตํ หิเนนฺนิมฺมุตํ อุตฺตฺตริ อภาวติ กายสูตรํ เกทา ปรมฺมมรณา
จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ สหพฺพตํ อุปปชฺชติ ตณฺจ โส สัตถวโต
วทามิ โน ทุสฺสัสสสูตรํ อิชฺฌมติ ภิกฺขเว สัตถวโต เจโตปณฺธิ
สุทฺทตฺตา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว เขจฺจุใจ ทานิ เทติ สมนสูตร วา
พุราหุมนสูตร วา อนนํ ปานํ วตุถิ ยานํ มาตาคนฺธวิเตปนํ เสยฺยว-
สถํ ปทํเปยฺยํ โส ยิ เทติ ตํ ปจฺจาสังสฺสตี ตสูตรํ สุตํ โหติ
ตาวตีสํ เทวา ฯ เป ฯ ยามา เทวา ตฺถิสฺตา เทวา นิมนฺนารตี เทวา
ปรนิมฺมิตฺตวสฺสวตฺตี เทวา ที่มฺยาภา วณฺณวนฺโต สุทฺทพฺพุตาติ ตสูตรํ
เขวํ โหติ อโห วตฺตาหิ กายสูตรํ เกทา ปรมฺมมรณา ปรนิมฺมิตฺตวส-
สวตฺตีนํ เทวานํ สหพฺพตํ อุปปชฺชเยยฺยนฺติ โส ตํ จิตฺตํ ปทหติ ตํ
จิตฺตํ อธิฏฺฐาติ ตํ จิตฺตํ ภาเวติ ตสูตรํ ตํ จิตฺตํ หิเนนฺนิมฺมุตํ
อุตฺตฺตริ อภาวติ กายสูตรํ เกทา ปรมฺมมรณา ปรนิมฺมิตฺตวสฺสวตฺตีนํ เทวานํ
สหพฺพตํ อุปปชฺชติ ตณฺจ โส สัตถวโต วทามิ โน ทุสฺสัสสสูตรํ
อิชฺฌมติ ภิกฺขเว สัตถวโต เจโตปณฺธิ สุทฺทตฺตา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว

เอกจฺโจ ทานํ เทติ สมนฺตัสส วา พุราหฺมณฺตัสส วา ชนฺนํ ปานํ
 วตฺถํ ยานํ มาตาคนฺธุวเลปนํ เสยฺยวตฺถํ ปทฺธิเปยฺยํ โส ยํ เทติ ตํ
 ปจฺจาสัสสํ ตสฺส สุตํ โหติ พุรหฺมกายิกา เทวา ที่ฆายุกา วณฺ-
 ณวณฺโตะ สุขพฺพลาติ ตสฺส เขวํ โหติ อโห วตฺถาหํ กายสฺส
 เกทา ปรมฺมรณํ พุรหฺมกายิกานํ เทวานํ สหปุยํ อุปปชฺชeyยนฺติ
 โส ตํ จิตฺตํ ปทฺทติ ตํ จิตฺตํ อธิฐฺฐาติ ตํ จิตฺตํ ภาเวติ ตสฺส
 ตํ จิตฺตํ ที่เนจิมฺมตฺตํ อุตฺตรํ อภาวํ กายสฺส เกทา ปรมฺมรณํ
 พุรหฺมกายิกานํ เทวานํ สหปุยํ อุปปชฺชติ ตณฺเฑ ไซ สัตถวโตะ
 วทามิ โน ทสฺสัสสํ วิตฺตวตฺตํ โน สวากสฺส อิชฺฌนํ ภิက္ขเว
 สัตถวโตะ เจโตปณฺธิ วิตฺตวตฺตํ ๑ อิมํ ไซ ภิက္ขเว อญฺเฐ ทานู-
 ปปคฺติโยติ ๑

[๑๒๖] ๓๖ ตํณิมานิ ภิက္ขเว ปุณฺณกิริยาวตฺตุนิ ๑ กตมานิ ตํณิ
 ทานมยํ ปุณฺณกิริยาวตฺตุนํ สํตมยํ ปุณฺณกิริยาวตฺตุนํ ภาวนามยํ ปุณฺณ-
 กิริยาวตฺตุนํ ๑ อธิ ภิက္ขเว เอกจฺจสฺสํ ทานมยํ ปุณฺณกิริยาวตฺตุนํ ปริตฺตํ
 กตํ โหติ สํตมยํ ปุณฺณกิริยาวตฺตุนํ ปริตฺตํ กตํ โหติ ภาวนามยํ
 ปุณฺณกิริยาวตฺตุนํ นาสํมโภติ โส กายสฺส เกทา ปรมฺมรณํ
 มนุสฺสโลภกฺขมํ อุปปชฺชติ ๑ อธิ ปน ภิက္ขเว เอกจฺจสฺสํ ทานมยํ
 ปุณฺณกิริยาวตฺตุนํ มตฺตโส กตํ โหติ สํตมยํ ปุณฺณกิริยาวตฺตุนํ
 มตฺตโส กตํ โหติ ภาวนามยํ ปุณฺณกิริยาวตฺตุนํ นาสํมโภติ โส
 กายสฺส เกทา ปรมฺมรณํ มนุสฺสโลภกฺขมํ อุปปชฺชติ ๑ อธิ ปน

กิริตฺวา สัตถมยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อติเรกํ กิริตฺวา ยามะ เทเว ทสฺหิ
 จานะหิ อธิคฺคณฺหาติ ทิพฺเพน อายุณา ๑ เป ๑ ทิพฺเพหิ โฉฏฐัพฺเพ-
 หิ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว เอกจฺจุสฺส ทานมยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อธิมคฺคํ
 กตํ โหติ สัตถมยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อธิมคฺคํ กตํ โหติ ภาวานามยํ
 ปุณฺณกิริยวตฺถุํ นวภิสฺสโมภติ โส ภายสฺส ภะทา ปรมฺมรณํ
 ตฺถิตานํ เทวานํ สหฺพยคํ อูปปชฺชติ ตตฺถ ภิกฺขเว สันนคฺคิโต
 เทวปฺปคฺโค ทานมยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อติเรกํ กิริตฺวา สัตถมยํ ปุณฺณ-
 กิริยวตฺถุํ อติเรกํ กิริตฺวา ตฺถิตะ เทเว ทสฺหิ จานะหิ อธิคฺคณฺหาติ
 ทิพฺเพน อายุณา ๑ เป ๑ ทิพฺเพหิ โฉฏฐัพฺเพหิ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 เอกจฺจุสฺส ทานมยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อติเรกํ กตํ โหติ สัตถมยํ
 ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อติเรกํ กตํ โหติ ภาวานามยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ
 นวภิสฺสโมภติ โส ภายสฺส ภะทา ปรมฺมรณํ นิมฺมานรตฺตํ เทวานํ
 สหฺพยคํ อูปปชฺชติ ตตฺถ ภิกฺขเว สันนคฺคิโต เทวปฺปคฺโค ทานมยํ
 ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อติเรกํ กิริตฺวา สัตถมยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อติเรกํ กิริตฺวา
 นิมฺมานรตฺตํ เทเว ทสฺหิ จานะหิ อธิคฺคณฺหาติ ทิพฺเพน อายุณา
 ๑ เป ๑ ทิพฺเพหิ โฉฏฐัพฺเพหิ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว เอกจฺจุสฺส ทาน-
 มยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อธิมคฺคํ กตํ โหติ สัตถมยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ
 อธิมคฺคํ กตํ โหติ ภาวานามยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ นวภิสฺสโมภติ โส
 ภายสฺส ภะทา ปรมฺมรณํ ปรมฺมิตวสฺสวตฺตํ เทวานํ สหฺพยคํ อูปปชฺชติ
 ตตฺถ ภิกฺขเว ปรมฺมิตวสฺสวตฺติ เทวปฺปคฺโค ทานมยํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ

๒๔๘ สุตตมกัมมิกเก อังคุตตรนิกายสุตต อฏฺฐกนิပါတ [๒๒๗]

อติเรกํ กริตฺวา สัตถมํ ปุณฺณกิริยวตฺถุํ อติเรกํ กริตฺวา ปฺรนิมฺมิต-
วสํวตฺถํ เทว ทสฺสํ ฐาเนหิ อธิคฺคณฺหาติ ทิพฺเพน อายฺยนา ทิพฺเพน
วณฺณเนน ทิพฺเพน สฺสฺเชน ทิพฺเพน ยสฺสเน ทิพฺเพน อธิปเตยฺยเน
ทิพฺเพหิ ฐาเปหิ ทิพฺเพหิ สทฺเทหิ ทิพฺเพหิ คณฺเษหิ ทิพฺเพหิ รสฺสํ
ทิพฺเพหิ โฉฏฺฐพฺเพหิ ฯ อิมานิ ไช ภาทฺสว ตังนิ ปุณฺณกิริยวตฺถุนํติ ฯ

[๒๒๗] ๓๓ อฏฺฐจิมานิ ภาทฺสว สंपุริสทานานิ ฯ กตมานิ อฏฺฐ
สฺสจํ เทติ ปณฺคํ เทติ กาถเน เทติ ภาทฺสว เทติ วิเจยฺย เทติ
อภินุหํ เทติ ททํ จิตฺตํ ปสาเทติ ททฺวา อตฺตมโน โหติ ฯ อิมานิ
ไช ภาทฺสว อฏฺฐ สंपุริสทานานิติ ฯ

สฺสจํ ปณฺคํ กาถเน	ภาทฺสว ปาณโกชนํ
อภินุหํ ททฺวา ทานานิ	สฺสเชตฺเตสฺส พุทฺธมฺจาสฺส
เนว วิปฺปฏิสํวริยํ	จชิตฺวา อามิสํ พหุํ
เอวํ ทินฺนานิ ทานานิ	วณฺณยฺยเน วิปฺสุตฺติโน
เอวํ ยชิตฺวา เมธาวี	สทฺโธ มุตฺเตน เจตฺสา
อพฺยาปชฺฌํ สฺสจํ โลกํ	ปณฺทิตํ อปฺปชฺชตฺติติ ฯ

[๒๒๘] ๓๔ สंपุริสโส ภาทฺสว กุเล ชายมาโน พหุโน ชนสฺส
อตฺถาย หิตาย สฺสชาย โหติ มาตานิอฺนํ อตฺถาย หิตาย สฺสชาย
โหติ ปุคฺคตทวารสฺส อตฺถาย หิตาย สฺสชาย โหติ ทาสกมฺมกร-
ปฺริสสฺส อตฺถาย หิตาย สฺสชาย โหติ มิตฺตามจฺจุจํ อตฺถาย
หิตาย สฺสชาย โหติ ปุพฺพเปตฺตานํ อตฺถาย หิตาย สฺสชาย โหติ

รมฺโณ อตุถาย หิตาย สฺุชาย โหติ เทวตานํ อตุถาย หิตาย
 สฺุชาย โหติ สมนพฺรหฺมณานํ อตุถาย หิตาย สฺุชาย โหติ ฯ
 เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว มหาเมโฆ สํพฺพสฺสํสํนิ สมนฺปาเทนฺโต พฺหุโน ชนสฺสํ
 อตุถาย หิตาย ฯ เป ฯ โหติ เอวเมว โช ภิกฺขเว สํปฺปรีโส
 กุเถ ชายมาโน พฺหุโน ชนสฺสํ อตุถาย หิตาย สฺุชาย โหติ มาคา-
 ปิตฺตํ อตุถาย หิตาย สฺุชาย โหติ ปุตฺตทวารสฺสํ อตุถาย หิตาย
 สฺุชาย โหติ ทาสกมฺมกรโปริสสฺสํ อตุถาย หิตาย สฺุชาย โหติ
 มิคฺตามจุจํ อตุถาย หิตาย สฺุชาย โหติ ปุพฺพเปตานํ อตุถาย
 หิตาย สฺุชาย โหติ รมฺโณ อตุถาย หิตาย สฺุชาย โหติ
 เทวตานํ อตุถาย หิตาย สฺุชาย โหติ สมนพฺรหฺมณานํ อตุถาย
 หิตาย สฺุชาย โหติ ฯ

พฺหุโน วต อตุถาย

สํปฺปณฺโณ ชรมาวสํ

มาตฺรํ ปิตฺรํ ปุพฺพเพ

รตฺติณฺทิวมนฺตฺติโต

ปุเชติ สหฺมเมเน

ปุพฺพเพ กตมนฺนุสฺสํ

อนาคาเว ปพฺพชฺชิตะ

อปาเป พฺรหฺมจาริโน

นิวฺจฺจสฺสทฺโธ ปุเชติ

ณฺคฺวา ชมฺเม จ เปสฺสโต

รมฺโณ หิโต เทวหิโต

เวาตํ สํชํ หิโต

สํพฺพสฺสํ ส หิโต โหติ

สทฺทชฺมเม สํปติวฺจฺจโต

วิเนยฺย มจุเณรมถํ

สํ โธกํ ภาชเต สิวฺนฺติ ฯ

[๓๒๘] ๓๘ อวฺจฺจิเม ภิกฺขเว ปุณฺณภาสิณฺททา กุสฺสภสิณฺททา สฺุช-

๒๕๐ สักขัตตปฏิบัตินิยาม อัญจนนิปาโต [๓๒๘

สํหารา โสฬศกิกขา สักขวิปาภา สักขสํวตฺตนิภา อัญจาย กนฺตายน
มณาปาย หิตาย สักขาย สํวตฺตนิภา ๑ กตฺตเม อัญจ อิตฺถ ภิกฺขเว
อริยสํวาทโก พุทฺธํ สรรณํ คโต โหติ อญฺญํ ภิกฺขเว ปจฺจิมํ ปุณฺณ-
ณาวาสินํ กุสฺสณาสินํ สักขสํสํหาโร โสฬศกิกโก สักขวิปาโก สักข-
สํวตฺตนิโก อัญจาย กนฺตายน มณาปาย หิตาย สักขาย สํวตฺตนิภา ๑
ปุณฺณ จปรํ ภิกฺขเว อริยสํวาทโก อญฺญํ สรรณํ คโต โหติ อญฺญํ
ภิกฺขเว ทตฺติโย ปุณฺณณาสินํ ๑ เป ๑ สํวตฺตนิภา ๑ ปุณฺณ จปรํ ภิกฺขเว
อริยสํวาทโก สักขํ สรรณํ คโต โหติ อญฺญํ ภิกฺขเว ทตฺติโย ปุณฺณ-
ณาสินํ กุสฺสณาสินํ สักขสํสํหาโร โสฬศกิกโก สักขวิปาโก สักข-
สํวตฺตนิโก อัญจาย กนฺตายน มณาปาย หิตาย สักขาย สํวตฺตนิภา ๑
ปณฺณจิมานิ ภิกฺขเว ทานานิ มหาทานานิ อคฺคณฺณานิ รตฺตณฺณานิ
อํสณฺณานิ โปราณานิ อสงฺกณฺณานิ อสงฺกณฺณปฺพุพฺพานิ น สํกณฺณนิ
น สํกณฺณิสฺสณฺณนิ อปฺปปฏิกฺกฺขจํ สํมณฺเฬ พุราหุณฺเฬ วิญฺญูหิ กตฺตมานิ
ปณฺญา อิตฺถ ภิกฺขเว อริยสํวาทโก ปาณาติปาตํ ปหาय ปาณาติ-
ปาตา ปฏฺวิวิโร โหติ ปาณาติปาตา ปฏฺวิวิโร ภิกฺขเว อริยสํวาทโก
อปริมาณานํ สักขตานํ อภยํ เทติ อเวรํ เทติ อพฺยาปชฺฌนํ เทติ
อปริมาณานํ สักขตานํ อภยํ ทตฺวา อเวรํ ทตฺวา อพฺยาปชฺฌนํ ทตฺวา
อปริมาณสํสํ อภยสํสํ อเวรสํสํ อพฺยาปชฺฌนสํสํ ภาคํ โหติ อิทํ
ภิกฺขเว ปจฺจิมํ ทานํ มหาทานํ อคฺคณฺณํ รตฺตณฺณํ อํสณฺณํ โปราณํ
อสงฺกณฺณํ อสงฺกณฺณปฺพุพฺพํ น สํกณฺณนิ น สํกณฺณิสฺสณฺณนิ อปฺปปฏิกฺกฺขจํ

สมนฺเหิ พุราหฺมณฺเหิ วิญญฺหิ อຍံ ภิกฺขเว จตุตฺโต ปุณฺณภา-
 สฺนํโท กุสฺสํภาสฺนํโท สฺสํสํสํหาโร โสวคฺคิโก สฺสํวิปาโก สํคฺคํสํ-
 นํโท อธิจฺจาย กนฺตํยา มนํปาယ หิตํยา สฺสํยา สํวคฺคิ ๑ ปุณ-
 จปฺโร ภิกฺขเว อริยํสํวโก อทฺธินํทํทํนํ ปหํยา อทฺธินํทํทํนา ปฏฺวิโร-
 โหติ ๑ เป ๑ กํเมสฺสุ มิจฺฉํจํวํ ปหํยา กํเมสฺสุ มิจฺฉํจํวา ปฏฺวิโร-
 โหติ ๑ เป ๑ มุสํสํวํทํ ปหํยา มุสํสํวํทํ ปฏฺวิโร โหติ ๑ เป ๑
 สฺราเมรยํมชฺชปมาทญฺจํนํ ปหํยา สฺราเมรยํมชฺชปมาทญฺจํนา ปฏฺวิโร-
 โหติ สฺราเมรยํมชฺชปมาทญฺจํนา ปฏฺวิโร ภิกฺขเว อริยํสํวโก
 อปฺริมาณํ สํคฺคํทํนํ อภํยํ เทติ อเวรํ เทติ อพฺยาปชฺฌํ เทติ
 อปฺริมาณํ สํคฺคํทํนํ อภํยํ ทคฺวา อเวรํ ทคฺวา อพฺยาปชฺฌํ ทคฺวา
 อปฺริมาณํสํสํ อภํยํสํสํ อเวรํสํสํ อพฺยาปชฺฌํสํสํ ภากํ โหติ อิทํ
 ภิกฺขเว ปญฺจํ ทํนํ มหํทํนํ อคฺคณฺณํ รคฺคณฺณํ วํสณฺณํ โปราณํ
 อสงฺกิณฺณํ อสงฺกิณฺณปฺพุพฺพํ น สํกฺกิยํติ น สํกฺกิยํสํสํติ อปฺปฏฺกฺกฺจํ
 สมนฺเหิ พุราหฺมณฺเหิ วิญญฺหิ อຍံ ภิกฺขเว อญฺจํโม ปุณฺณภา-
 สฺนํโท กุสฺสํภาสฺนํโท สฺสํสํสํหาโร โสวคฺคิโก สฺสํวิปาโก สํคฺคํสํ-
 วนํคฺคิโก อธิจฺจาย กนฺตํยา มนํปาယ หิตํยา สฺสํยา สํวคฺคิ ๑ อิม-
 โฆ ภิกฺขเว อญฺจํ ปุณฺณภาสํทํทํ กุสฺสํภาสํทํทํ สฺสํสํสํหาโร โสวคฺคิโก
 สฺสํวิปํกา สํคฺคํสํคฺคํทํนํกา อธิจฺจาย กนฺตํยา มนํปาယ หิตํยา สฺสํยา
 สํวคฺคํทํนํคฺคิ ๑

[๓๓๐] ๔๐ ปาณํติปํโต ภิกฺขเว อเวรํวิโต ภาวิโต พหุสํกํโต

นिरยสํวตฺตนิโก ติรจฺจนานิยนิสํวตฺตนิโก ปิตฺติวิสัยสํวตฺตนิโก โย
 สํพฺพฬหุโส ปาณาติปาทสูตร วิปาโก มนุสฺสํภุตสูตร อปฺปายุกสํวตฺตนิโก
 โหติ ฯ อทินฺนาทานํ ภิกฺขเว อาเสวิตํ ภาวิตํ พหุตฺถกํ นирยสํวตฺตนิกํ
 ติรจฺจนานิยนิสํวตฺตนิกํ ปิตฺติวิสัยสํวตฺตนิกํ โย สํพฺพฬหุโส อทิน-
 นาทานสูตร วิปาโก มนุสฺสํภุตสูตร โภคพฺยสนสํวตฺตนิโก โหติ ฯ กาเมสุ
 มิจฺฉาจารอ ภิกฺขเว อาเสวิตํ ภาวิตํ พหุตฺถกํ นирยสํวตฺตนิโก
 ติรจฺจนานิยนิสํวตฺตนิโก ปิตฺติวิสัยสํวตฺตนิโก โย สํพฺพฬหุโส กาเมสุ
 มิจฺฉาจารสูตร วิปาโก มนุสฺสํภุตสูตร สํปตฺตเวรสํวตฺตนิโก โหติ ฯ
 มุสาธาโต ภิกฺขเว อาเสวิตํ ภาวิตํ พหุตฺถกํ นирยสํวตฺตนิโก
 ติรจฺจนานิยนิสํวตฺตนิโก ปิตฺติวิสัยสํวตฺตนิโก โย สํพฺพฬหุโส มุสา-
 ธาตสูตร วิปาโก มนุสฺสํภุตสูตร อญฺตพฺภฏฺฐานสํวตฺตนิโก โหติ ฯ มีสฺสุณา
 ภิกฺขเว วาจา อาเสวิตา ภาวิตา พหุตฺถกา นирยสํวตฺตนิกา ติรจฺจนานิ-
 ยนิสํวตฺตนิกา ปิตฺติวิสัยสํวตฺตนิกา โย สํพฺพฬหุโส มีสฺสุณาย วาจาย
 วิปาโกมนุสฺสํภุตสูตร มิตฺเตหิ เภทนสํวตฺตนิโก โหติ ฯ ฆรฺสา ภิกฺขเว
 วาจา อาเสวิตา ภาวิตา พหุตฺถกา นирยสํวตฺตนิกา ติรจฺจนานิยนิส-
 ํวตฺตนิกา ปิตฺติวิสัยสํวตฺตนิกา โย สํพฺพฬหุโส ฆรฺสาย วาจาย
 วิปาโก มนุสฺสํภุตสูตร อมฺนาปสํหุสํวตฺตนิโก โหติ ฯ สํมุสฺสํปฺปลาโป
 ภิกฺขเว อาเสวิตํ ภาวิตํ พหุตฺถกํ นирยสํวตฺตนิโก ติรจฺจนานิยนิส-
 ํวตฺตนิโก ปิตฺติวิสัยสํวตฺตนิโก โย สํพฺพฬหุโส สํมุสฺสํปฺปลาปสูตร
 วิปาโก มนุสฺสํภุตสูตร อนาเทยฺยวาจาสํวตฺตนิโก โหติ ฯ สุราเมรฺยปानํ

ภิกฺขเว อเสวํคํ ภาวิตํ พหุํถกํ นิรยสํวตฺตนิกํ ติรจฺจนายินสํวตฺตนิกํ
 ปิตฺตวิธยสํวตฺตนิกํ โย สํพฺพหุสํ สํราเมรยปานสํส วิปาโก มนุสฺส-
 สํภูตสํส อุมมตฺตกสํวตฺตนิโก โหคํติ ฯ

ทานวคฺโค จตุตฺถโก ฯ

ตตฺตฺรทฺธานํ

เทว ทานานิ วตฺตญฺจ เขตฺตํ ทานูปตฺติ ติริยํ

เทว สํปฺปรีสา สํพฺพหุสํ อภิสํโภ จ วตฺตคํติ ฯ

อุโปสถวคฺโค ปณฺจโม

[๑๓๓] ๔๑ เอมมํ สํคํ ฯ เอกํ สํมยํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริติ
 เขตฺตวเน อเนกปี่ณฺทิกสํส อารามे ฯ ตตฺตฺร โห ภควา ภิกฺขุ
 อามนฺเตสํ ภิกฺขโวติ ฯ ภทฺตเตติ เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจสํสํส ฯ
 ภควา เขตฺตโวจ อฏฺฐงฺกสํมณฺเณคโต ภิกฺขเว อุโปสโถ อุปวคฺโค
 มหปฺผโต โหติ มหานิสํสํ มหาชฺฐติโก มหาวิปฺผาโร ฯ กถํ อุปวคฺโค จ
 ภิกฺขเว อฏฺฐงฺกสํมณฺเณคโต อุโปสโถ มหปฺผโต โหติ มหานิสํสํ มหาชฺฐติโก
 มหาวิปฺผาโร อธิ ภิกฺขเว อริยสํวโก อิติ ปฏฺฐิสญฺจิกฺขติ
 ยาวชฺฉํ อรหุโต ปาณาติปาทํ ปหาย ปาณาติปาทา ปฏฺฐิวิรตา
 นิหิตทณฺหา นิหิตสํคฺคา ธชฺฉํ ทยาปณฺนา สํพฺพปาณณฺตฺติคานุกมฺปิโน
 วิหฺรณฺติ อหํปชฺช อิมญฺจ รตฺตํ อิมญฺจ ทิวสํ ปาณาติปาทํ
 ปหาย ปาณาติปาทา ปฏฺฐิวิโร นิหิตทณฺโห นิหิตสํคฺโค ธชฺฉํ ทยา-

ปนุโน สัพพะปาณภูตทิตาณุมปี่ วิหรามิ อิมินาปงเคน อรหโต อณูโรมิ
 อุโปสถโก ๑ เม อุปวุตโก ภวิสสัคคี อิมินา ปชเมน องเคน
 สมนนาคโต โหติ ๑ เป ๑ ยาวชั้ว อรหโต อทินนาทานํ ปหาย
 อทินนาทานา ปฏิวิรตา ทินนาทายี ทินเนปฏิกงฺขิ อเถเนน สัจฺจภูเตน
 อตุตฺตา วิหรนฺติ อหंपชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ อทินนา-
 ทานํ ปหาย อทินนาทานา ปฏิวิโรโต ทินนาทายี ทินเนปฏิกงฺขิ อเถเนน
 สัจฺจภูเตน อตุตฺตา วิหรามิ อิมินาปงเคน อรหโต อณูโรมิ อุโปสถโก
 ๑ เม อุปวุตโก ภวิสสัคคี อิมินา ทุติเยน องเคน สมนนาคโต
 โหติ ๑ เป ๑ ยาวชั้ว อรหโต อพฺรหฺมจริยํ ปหาย พฺรหฺมจาริโน
 อาราการิโน วิรตา เมถุนา คามธมฺมา อหंपชฺช อิมญฺจ รตฺติ
 อิมญฺจ ทิวสํ อพฺรหฺมจริยํ ปหาย พฺรหฺมจารี อาราการี วิโรโต เมถุนา
 คามธมฺมา อิมินาปงเคน อรหโต อณูโรมิ อุโปสถโก ๑ เม อุปวุตโก
 ภวิสสัคคี อิมินา ตติเยน องเคน สมนนาคโต โหติ ๑ เป ๑
 ยาวชั้ว อรหโต มุสาวาที ปหาย มุสาวาทา ปฏิวิรตา สจฺจวาทีโน
 สจฺจสฺสนฺธา เจตา ปจฺจยิกา อวิสฺสวาทกา โลกสฺส อหंपชฺช อิมญฺจ
 รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ มุสาวาที ปหาย มุสาวาทา ปฏิวิโรโต สจฺจวาที
 สจฺจสฺสนฺโธ เจโต ปจฺจยิโก อวิสฺสวาทโก โลกสฺส อิมินาปงเคน อรหโต
 อณูโรมิ อุโปสถโก ๑ เม อุปวุตโก ภวิสสัคคี อิมินา จตุตฺเถน
 องเคน สมนนาคโต โหติ ๑ เป ๑ ยาวชั้ว อรหโต สุราเมรย-
 มชฺชปมาทญฺจานํ ปหาย สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา ปฏิวิรตา อหंप-

ปชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจํ ปฬาย
 สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจํ ปฏฺวิโรโต อิมินาปงฺเคน อรหํ อนุกโรมิ
 อุโปสถํ จ เม อุปวฺตุโถ ภวิสฺสํตํติ อิมินา ปญฺจเมน องฺเคน
 สมนฺนาคโต โหติ ฯ เป ฯ ยาวชํวํ อรหํโต เอกภคฺติกา รตฺตฺวปรตฺตา
 วิรตฺตา วิกาตโรชณา อหํปชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ
 เอกภคฺติโก รตฺตฺวปรโต วิโรโต วิกาตโรชณา อิมินาปงฺเคน อรหํ
 อนุกโรมิ อุโปสถํ จ เม อุปวฺตุโถ ภวิสฺสํตํติ อิมินา ญฺจเณ
 องฺเคน สมนฺนาคโต โหติ ฯ เป ฯ ยาวชํวํ อรหํโต นจฺจคฺ-
 ตวาทิตฺตวิสุทฺถสฺสํมาตาคณฺหิเตปนธารณมณฺฑนวิภูสณฺญจํ ปฏฺวิโรตา
 อหํปชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ นจฺจคฺตวาทิตฺตวิสุทฺถสฺสํมา-
 ตาคณฺหิเตปนธารณมณฺฑนวิภูสณฺญจํ ปฏฺวิโรโต อิมินาปงฺเคน อรหํ
 อนุกโรมิ อุโปสถํ จ เม อุปวฺตุโถ ภวิสฺสํตํติ อิมินา สํคฺตเมน
 องฺเคน สมนฺนาคโต โหติ ฯ เป ฯ ยาวชํวํ อรหํโต อุกฺกาสยณ-
 มหาสยณํ ปฬาย อุกฺกาสยณมหาสยนา ปฏฺวิโรตา นัจฺเจยฺยํ กปฺเปเนติ
 มญฺจเก วา ตินฺตณฺนรเก วา อหํปชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ
 ทิวสํ อุกฺกาสยณมหาสยณํ ปฬาย อุกฺกาสยณมหาสยนา ปฏฺวิโรโต นัจ-
 เจยฺยํ กปฺเปมิ มญฺจเก วา ตินฺตณฺนรเก วา อิมินาปงฺเคน อรหํ
 อนุกโรมิ อุโปสถํ จ เม อุปวฺตุโถ ภวิสฺสํตํติ อิมินา อญฺจเมน
 องฺเคน สมนฺนาคโต โหติ ฯ เหวํ อุปวฺตุโถ โห ภิทฺทเว อญฺจํคตฺมณฺ-
 นาคโต อุโปสถํ มหฺปฺสโต โหติ มหานิสฺสํ มหาชฺฐิโก มหาวิปฺผาโรติ ฯ

[๑๓๒] ๔๒ ขุจกสังคัมมุนาคโต ภิกขเว อุโปสถโก อุปวตุโก
 มหปฺผโต โหติ มหานิสฺโส มหาสุตฺติโก มหาวิปฺผาโร ฯ กถํ อุปวตุโก
 จ ภิกขเว ขุจกสังคัมมุนาคโต อุโปสถโก มหปฺผโต โหติ มหานิสฺโส
 มหาสุตฺติโก มหาวิปฺผาโร อีร ภิกขเว ขริยสํวโก อิติ ปฏิสณ-
 จิกฺขติ ยาวชฺฉิํ อรหํโตะ ปาณาติปาตํ ปหาย ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา
 นิหิตทณฺหา นิหิตสคฺคา สขฺชํ ทยาปนฺนา สพุพฺพาณภฺตฺติตานุกมฺปิโน
 วิหฺรนฺติ อหํปฺชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ ปาณาติปาตํ ปหาย
 ปาณาติปาตา ปฏิวิรโต นิหิตทณฺโกล นิหิตสคฺโก สขฺชํ ทยาปนฺโน
 สพุพฺพาณภฺตฺติตานุกมฺปิ วิหฺรามี อิมินาปงฺเคน อรหํ อนุกโรมิ
 อุโปสถโก จ เม อุปวตุโก ภวิสฺสํตํติ อิมินา ปจฺเมน องฺเคน สมนฺนาคโต
 โหติ ฯ (ปจฺเมน ยถา วิตุถาโร) ยาวชฺฉิํ อรหํโตะ อุจฺจาตฺถนมหา-
 สยฺนา ปฏิวิรตา นัจเสยฺยํ กปฺเปเนติ มญฺจเก วา ตินฺสํนฺตรเก วา
 อหํปฺชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ อุจฺจาตฺถนมหาตฺถนํ ปหาย
 อุจฺจาตฺถนมหาตฺถนา ปฏิวิรโต นัจเสยฺยํ กปฺเปมิ มญฺจเก วา ตินฺ-
 สํนฺตรเก วา อิมินาปงฺเคน อรหํ อนุกโรมิ อุโปสถโก จ เม
 อุปวตุโก ภวิสฺสํตํติ อิมินา ขุจฺเมน องฺเคน สมนฺนาคโต โหติ ฯ
 เขวํ อุปวตุโก โห ภิกขเว ขุจกสังคัมมุนาคโต อุโปสถโก มหปฺผโต
 โหติ มหานิสฺโส มหาสุตฺติโก มหาวิปฺผาโร ฯ

กัฏฐมปฺผโต โหติ กัฏฐมหานิสฺโส กัฏฐมหาสุตฺติโก กัฏฐมหาวิปฺผาโร
 เสยฺยถาปี ภิกขเว โย อิมํสํ โสฬสํนํ มหาชนปทานํ ปหุตฺสคฺคต-

นานํ อิตฺถํวาทํปจฺจํ ราชํ กาเรยฺย เสยฺยถิํทํ องฺคานํ มคฺชานํ
 กาสินํ โกสฺถานํ วชฺชนํ มถฺถานํ เจตฺถํ วีสานํ กุญฺญํ ปณฺจาสานํ มจฺจนํ
 สฺตฺรเสณานํ อิตฺถํกานํ อวณฺตฺถนํ คนฺธารานํ กมฺโพนฺธานํ อฏฺฐจฺงฺกสฺส-
 มนฺธาคคฺคฺสฺสํ อุโปสถคฺคฺสฺสํ เขตฺถํ กถํ นาคคฺคฺสฺสํ โสฬสํ ทํ กิถฺสฺสํเหตุ-
 กปณํ ภิกฺขเว มานุสํกํ ราชํ ทิพฺพํ สฺขํ อุนฺนิธาย ฯ ยานิ ภิกฺขเว
 มานุสํกานิ ปณฺญาสํ วสฺสํสาณิ จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ เฮโสฺ ฆเอโก
 รคฺคฺตินฺทิวํ คาย รคฺคฺตียา คิถฺรคฺคฺตียํ มาโสฺ เทน มาเสณํ ทฺวาทส-
 มาสียํ สํวจฺจโร เทน สํวจฺจเรน ทิพฺพานิ ปณฺญํ วสฺสํสฺสํคานิ จาคุมฺม-
 หาราชิกานํ เทวานํ อายุปฺปมาณํ จานํ โห ปเนตฺถํ ภิกฺขเว วิชฺชติ
 ยํ อิทฺเทจฺจํ อิตฺถํ วา ปุริโสฺ วา อฏฺฐจฺงฺกสฺสมนฺธาคคฺคฺสฺสํ อุโปสถํ อุน-
 วสฺสํคฺคา กายคฺคฺสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ สหฺพยคฺคํ
 อุนฺนปชฺชเชยฺย อิทํ โห ปน เมตฺถํ ภิกฺขเว สนฺนุชาย ภาสิคํ กปณํ
 มานุสํกํ ราชํ ทิพฺพํ สฺขํ อุนฺนิธาย ฯ ยํ ภิกฺขเว มานุสํกํ วสฺสํสฺสํคํ
 ทาวคิถฺสํสาณํ เทวานํ เฮโสฺ ฆเอโก รคฺคฺตินฺทิวํ คาย รคฺคฺตียา คิถฺรคฺคฺตียํ
 มาโสฺ เทน มาเสณํ ทฺวาทสฺมาสียํ สํวจฺจโร เทน สํวจฺจเรน ทิพฺพํ
 วสฺสํสฺสํคํคฺคา ทาวคิถฺสํสาณํ เทวานํ อายุปฺปมาณํ จานํ โห ปเนตฺถํ
 ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ อิทฺเทจฺจํ อิตฺถํ วา ปุริโสฺ วา อฏฺฐจฺงฺกสฺสมนฺธาคคฺคฺสฺสํ
 อุโปสถํ อุนฺนปชฺชเชยฺย กายคฺคฺสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา ทาวคิถฺสํสาณํ เทวานํ
 สหฺพยคฺคํ อุนฺนปชฺชเชยฺย อิทํ โห ปน เมตฺถํ ภิกฺขเว สนฺนุชาย ภาสิคํ

กปณิ มานุสกัง ราชัน ทิพพํ สัณห์ อุนนิธาย ๑ ยานิ ภิกขเว มานุสกัน
 เทวํ วสัณสทานิ ยามานํ เทวานํ เอโส เอโก รตฺติณฺทิวํ ตาย รตฺติยา
 ตัณฺตรตฺติโย มาโส เตน มาเสณ ทฺวาทสฺมาสีโย สัณฺจโร เตน
 สัณฺจเรน ทิพฺพานิ เทวํ วสัณสทฺสฺธานิ ยามานํ เทวานํ อายุปฺปมาณํ
 จานํ โข ปเนตํ ภิกขเว วิชฺชติ ยํ อธิเรกจฺจุจํ อิตฺถํ วา ปุริโส วา
 อฏฺฐังคตฺมณฺเณนาคํ อโปสํ อุนฺนทิตฺวา กายสัณห์ เกทา ปรมฺมรณํ ยามานํ
 เทวานํ สหฺพยตํ อุนฺนทิตฺวา อิทํ โข ปน เมตํ ภิกขเว สนฺธาย
 ภาสีตํ กปณิ มานุสกัง ราชัน ทิพพํ สัณห์ อุนนิธาย ๑ ยานิ ภิกขเว
 มานุสกัน จตฺตาริ วสัณสทานิ ตฺสฺสิทานํ เทวานํ เอโส เอโก รตฺติณฺทิวํ
 ตาย รตฺติยา ตัณฺตรตฺติโย มาโส เตน มาเสณ ทฺวาทสฺมาสีโย สัณฺจโร
 เตน สัณฺจเรน ทิพฺพานิ จตฺตาริ วสัณสทฺสฺธานิ ตฺสฺสิทานํ เทวานํ
 อายุปฺปมาณํ ฐานํ โข ปเนตํ ภิกขเว วิชฺชติ ยํ อธิเรกจฺจุจํ อิตฺถํ
 วา ปุริโส วา อฏฺฐังคตฺมณฺเณนาคํ อโปสํ อุนฺนทิตฺวา กายสัณห์
 เกทา ปรมฺมรณํ ตฺสฺสิทานํ เทวานํ สหฺพยตํ อุนฺนทิตฺวา อิทํ โข
 ปน เมตํ ภิกขเว สนฺธาย ภาสีตํ กปณิ มานุสกัง ราชัน ทิพพํ สัณห์
 อุนนิธาย ๑ ยานิ ภิกขเว มานุสกัน อฏฺฐํ วสัณสทานิ นิมฺมานรตฺนํ
 เทวานํ เอโส เอโก รตฺติณฺทิวํ ตาย รตฺติยา ตัณฺตรตฺติโย มาโส เตน
 มาเสณ ทฺวาทสฺมาสีโย สัณฺจโร เตน สัณฺจเรน ทิพฺพานิ อฏฺฐํ วสัณส-
 ทฺสฺธานิ นิมฺมานรตฺนํ เทวานํ อายุปฺปมาณํ จานํ โข ปเนตํ ภิกขเว
 วิชฺชติ ยํ อธิเรกจฺจุจํ อิตฺถํ วา ปุริโส วา อฏฺฐังคตฺมณฺเณนาคํ อโปสํ

อุปลวสีติวาทา กายสฺส เปทา ปรมมรณา นิมฺมานรตฺตํ เทวานํ สหພຍຕິ ອຸປ-
ປຊເຊຍຍ ອີທິ ໂຂ ປນ ເມຕັ ກິດຊເວ ສນຸຂາຍ ກາສິຕັ ກປນິ
ມານຸສັກ ກຊຊັ ທິພຸພັ ສຸຊັ ອຸປນິຣາຍ ໑ ຍານີ ກິດຊເວ ມານຸສະການີ ໂສ່ພສ
ວສຸສັສຕານີ ປຣນິມຸມິຕວສວດຸຕັຕັ ທີວານັ ເອໂສ່ ເອໂກ ກຕຸຕິນທິໂວ ຕາຍ
ກຕຸຕິຍາ ຕິສຣກຸຕິໂຍ ມາໂສ່ ຕາຍ ມາເສນ ທຸວາທສມາສິໂຍ ສົວຈຸດໂວ ຕາຍ
ສົວຈຸດເວນ ທິພຸພານີ ໂສ່ພສ ວສຸສັສສຸສານີ ປຣນິມຸມິຕວສວດຸຕັຕັ ທີວານັ
ອາຍຸປປມາດນັ ຈານັ ໂຂ ປເນຕັ ກິດຊເວ ວິຊຊຕິ ຍໍ ອິເຊກຸໂຈ ອິຕັດັ
ວາ ປຣິໂສ່ ວາ ອງຊຸງຄສມາເນາຄຕັ ອຸໂປສັດັ ອຸປວສິຕຸວາ ກາຍສສ ເກຫາ
ປຣມຸມຣຣາ ປຣນິມຸມິຕວສວດຸຕັຕັ ທີວານັ ສັພພຍຕິ ອຸປປຊເຊຍຍ ອີທິ
ໂຂ ປນ ເມຕັ ກິດຊເວ ສນຸຂາຍ ກາສິຕັ ກປນິ ມານຸສັກ ກຊຊັ ທິພຸພັ
ສຸຊັ ອຸປນິຣາຍາຕິ ໑

ปาณั น หญเณ น จาทินุนมาทียะ
 มุสา น ภาเส น ๑ มชฺชโป สียา
 อพฺรหฺมจริยา วิรมยฺย เมถุนา
 รคฺติ น ภฺยเชยฺย จิกาสโกชนั
 มาถั น ชารเย น ๑ คนฺธมาจเว
 มณฺเจ ฉมายัถ สยถ สนนฺเต
 เอตณฺหิ อฏฺสงฺกิกมาหุโปสถั
 พุทฺเธน ทุกฺขนฺตคฺคฺนา ปภาสิตั
 จนฺโท ๑ สฺสูว ๑ อฺอุโก สฺตฺสฺตฺนา

โยภาสยนฺตา อนฺยนฺเต ยาวตา
 ตโมนฺทา เต ปน อนฺตติฏฐตา
 นนา ปภาสฺสนฺติ ทิสฺสา วิโรจนา
 เขตฺตมฺหิ ยํ วิชฺชติ อนฺตเว ฐนํ
 มุตฺตา มณฺเฑ เวฬุริยญฺจ ภทฺทกํ
 สฺยํ สํวณฺณํ อถวามิ กาลญฺจ
 ยํ ชาตฺรปํ หฏฺถนฺเต อจฺจุติ
 อฏฺฐจฺงฺกุเปตสฺส อฺปฺปสฺสสฺส
 กถมฺปิ เต นานฺถวณฺติ โสฬสํ
 จาเนตฺตปฺปกา ตารคณาจฺจ สํพุเพ
 ตสฺมา ทิ นาริ จ นโร จ สํธวา
 อฏฺฐจฺงฺกุเปกํ อฺปฺปสฺสสฺส
 ปุณฺณานิ กตฺวาน สจฺจทฺรยาณิ
 อนินฺทิตา สคฺคฺมฺเปนฺติ จานฺนฺติ ฯ

[๓๓๓] ๔๓ เขกํ สมนํ ภคฺวา สํวตฺถิยํ วิหริติ ปุพฺพพาราเม
 มิคารมาตฺตปาดาทะ ๑ อถโฆ วิสาขา มิคารมาตา เยเน ภคฺวา เตปฺปสฺสํกมิ
 อฺปฺปสฺสํกมิตฺวา ภคฺวณฺเต อภิวาเทตฺวา เขกมนฺตํ นิสฺสีทิ ๑ เขกมนฺตํ
 นิสฺสินนํ โฆ วิสาขํ มิคารมาตฺรํ ภคฺวา เขตฺทโวจ อฏฺฐจฺงฺกุศฺสมนุ
 นาคโต วิสาเซ อฺปฺปสฺสโก อฺปฺปวฺตุโก มหปฺปสฺสโก โทติ มหานิสฺสโร มห
 ฐติโก มหาวิปฺภาโว ๑ กถํ อฺปฺปวฺตุโก จ วิสาเซ อฏฺฐจฺงฺกุศฺสมนุ นาคโต

อุโปสถโก มหปฺผโต โหติ มหานิสฺสํโส มหาสุตฺติโก มหาวิปฺผาโร อธิ
 วิสาเข อริยสํวโก อิติ ปฏิสํวจริกฺขติ ยาวรํวํ อรหฺนโต ปาณา-
 ติปาตํ ปหาย ปาณาติปาตา ปฏิวีรตา นิหิตทณฺหา นิหิตสฺสตุถา ถฐํ
 ทยาปนฺนา สํพฺพปาณกฺคหิตานุกมฺปิโน วิหรนฺติ อหํปชฺช อิมญฺจ
 รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ ปาณาติปาตํ ปหาย ปาณาติปาตา ปฏิวีรโต นิหิต-
 ทณฺโห นิหิตสฺสตุถา ถฐํ ทยาปนฺโน สํพฺพปาณกฺคหิตานุกมฺปิ วิหรามิ
 อิมินาปฺงเคน อรหํ อนุกโรมิ อุโปสถโก จ เม อุปฺปจฺจุโก ภวิสฺสํคตฺติ
 อิมินา ปจฺเมเน อญฺเคน สมนฺนาคโต โหติ ฯ เป ฯ ยาวรํวํ อรหฺนโต
 อจฺจุจาสยนมहाสยํ ปหาย อจฺจุจาสยนมहाสยนา ปฏิวีรตา นัจเสยฺยํ
 กปฺเปเนติ มญฺจเก วา ตินฺนํนฺทรเก วา อหํปชฺช อิมญฺจ รตฺติ
 อิมญฺจ ทิวสํ อจฺจุจาสยนมहाสยํ ปหาย อจฺจุจาสยนมहाสยนา ปฏิวีรโต
 นัจเสยฺยํ กปฺเปมิ มญฺจเก วา ตินฺนํนฺทรเก วา อิมินาปฺงเคน อรหํ
 อนุกโรมิ อุโปสถโก จ เม อุปฺปจฺจุโก ภวิสฺสํคตฺติ อิมินา อจฺจุจเมเน
 อญฺเคน สมนฺนาคโต โหติ ฯ เหว อุปฺปจฺจุโก โห วิสาเข อจฺจุจก-
 สมนฺนาคโต อุโปสถโก มหปฺผโต โหติ มหานิสฺสํโส มหาสุตฺติโก มหา-
 วิปฺผาโร ฯ

กัวมหปฺผโต โหติ กัวมหานิสฺสํโส กัวมหาสุตฺติโก กัวมหาวิปฺผาโร
 เสยฺยถาปิ วิสาเข โย อิมสํ สัฟฺสนํ มหาชนปทานํ ปหุตฺสตุตฺตรคณานํ
 อิสฺสํวาริปปจฺจํ รชฺชํ กาเรยฺย เสยฺยถิํ อญฺคานํ มคฺชานํ กาสินํ
 โกสฺถานํ วชฺชนํ มถฺถานํ เจตินํ วีสานํ กุญฺนํ ปญฺจาถานํ มจฺจานํ

สฺวเรณานํ อสฺสํกานํ อวณฺตํ คณฺฐารานํ กมฺโปชานํ อฏฺฐงฺกสฺส-
 มนฺนาคสฺสํ อฺโปสฺสํกํ เอคํ กถํ นาคฺชติ โสฬสํ ตํ กิถฺสํเหตุ
 กปณํ วิสาเซ มานุสํกํ ราชํ ทิพฺพํ สฺสํ อฺปนฺนํ ๑ ยานิ วิสาเซ
 มานุสํกานิ ปณฺณาสํ วสฺสํกานิ จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ เอโส เอโก
 รตฺติณฺทิวํ ทาย รตฺติยา ติสฺสํรตฺติโย มาโส เตน มาเสณ ทฺวาทส-
 มาสิโย สํวจฺจโร เตน สํวจฺจเรณ ทิพฺพานิ ปณฺจ วสฺสํสํกานิ จาคุม-
 มหาราชิกานํ เทวานํ อายฺยปฺปมาณํ จานํ โข ปเนตํ วิสาเซ วิชฺชติ
 ยํ อิทฺถกฺโข อิทฺถํ วา ปฺริโส วา อฏฺฐงฺกสฺสมนฺนาคํ อฺโปสฺสํกํ อฺป-
 วสฺสํกํ กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณํ จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ สหฺพยํ
 อฺปฺปชฺชเยยฺย อิทํ โข ปน เมตํ วิสาเซ สฺนุชฺชํ ภาสิคํ กปณํ
 มานุสํกํ ราชํ ทิพฺพํ สฺสํ อฺปนฺนํ ๑ ยํ วิสาเซ มานุสํกํ วส-
 สํกํ ตาวคฺคิถํ เทวานํ เอโส เอโก รตฺติณฺทิวํ ทาย รตฺติยา ติส-
 สํรตฺติโย มาโส เตน มาเสณ ทฺวาทสฺมาสิโย สํวจฺจโร เตน สํวจฺจเรณ
 ทิพฺพํ วสฺสํสํกํ ตาวคฺคิถํ เทวานํ อายฺยปฺปมาณํ จานํ โข ปเนตํ
 วิสาเซ วิชฺชติ ยํ อิทฺถกฺโข อิทฺถํ วา ปฺริโส วา อฏฺฐงฺกสฺสมนฺนาคํ
 อฺโปสฺสํกํ อฺปวสฺสํกํ กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณํ ตาวคฺคิถํ เทวานํ
 สหฺพยํ อฺปฺปชฺชเยยฺย อิทํ โข ปน เมตํ วิสาเซ สฺนุชฺชํ ภาสิคํ
 กปณํ มานุสํกํ ราชํ ทิพฺพํ สฺสํ อฺปนฺนํ ๑ ยานิ วิสาเซ มานุสํกานิ
 เทว วสฺสํสํกานิ ๑ เป ๑ จคฺคาวิ วสฺสํสํกานิ ๑ เป ๑ อฏฺฐ วสฺสํสํกานิ
 ๑ เป ๑ โสฬส วสฺสํสํกานิ ปณฺนิมิตฺตวสฺสํกํ เทวานํ เอโส เอโก

๑๓๓] รตฺติโนทิว คาย รตฺติยา ติสฺสวตฺติโย มาโส เตน มาเสณ ทฺวาทส-
 มาสึโย สํวฺจฺจโร เตน สํวฺจฺจเรณ ทิพฺพทานิ โสฬส วสฺสสํหสฺสํทานิ
 ปรมิหมิตวสฺสวตฺตํ เทวานํ อายุปฺปมาณํ จานํ โห ปเนตํ วิสาเข
 วิชฺชติ ยํ อธิเรกฺโข อิตฺถํ วา ปุริโส วา อฏฺฐจฺจุตฺตมนฺนาคํ อุโปสถํ
 อุปวสฺสิตฺวา กายสฺส เกทา ปรมมฺวณฺนา ปรมิหมิตวสฺสวตฺตํ เทวานํ
 สหฺพยุทํ อุปปชฺชเยยฺย อิทํ โห ปน เมตํ วิสาเข สันฺนชาย ภาสิตํ
 กปณํ มานุสํ รัชํ ทิพฺพํ สฺสํ อุปนิชยาติ ฯ

ปาณํ น หญฺเฒ น จาทินฺนมาทึเย
 มุสํ น ภาเส น จ มชฺชโป สึยา
 อพฺพรหมจฺริยา วิรเมยฺย เมถุนา
 รตฺติ น ญฺญชฺชเยยฺย วิภาตโกชนํ
 มาถํ น ชารเย น จ คนฺธมาจเร
 มญฺเจ ฌมายํว สเยถ สันนุเต
 เขตมฺหิ อฏฺฐจฺจุตฺติกมาหุโปสถํ
 พุทฺเธน ทฺถุชฺชนฺตคฺคฺคา ปกาสิคํ
 จนฺโท จ สฺสโร จ อุโก สฺสทฺสฺสํนา
 โอภาสยฺนฺตา อนฺยฺนฺติ ยาวตา
 ตโมนฺททา เต ปน อนฺตติฏฺฐคา
 นภ ปภาสฺนฺติ ทิสฺสา วิโรจนา
 เขตมฺหิ ยํ วิชฺชติ อนฺตเว ฐนํ

มุกตา มณี เวฬุรีย์ ภาทก
 สิงค์ สุวณฺณ อถวามี กาณฺจน
 ยี่ ชาติรูปี หฏกนฺติ อรุจติ
 อฏฺฐังคูปะตํ อฏฺฐังคูปะตํ
 กถมฺปี เต นานุกวนฺติ โสฬส
 จนฺตปฺปภา ตารคณาจ สัพเพ
 ตสฺมา หิ นารี ๆ นโร ๆ สีสวา
 อฏฺฐังคูปะตํ อฏฺฐังคูปะตํ
 ปุณฺณานิ กถวาน สุตฺตํ
 อนินฺทิตา สคฺคูปะนฺติ จานฺนฺติ ฯ

[๓๓๕] ๔๔ เขก สมนํ ภควา เวธํณิ วิหริตี มหาเว กฐา-
 การธํณํ ฯ อถ ๒ วาเสฏฺฐโ จ อฏฺฐังคูปะตํ เยน ภควา เทนุสํณํ
 อฏฺฐังคูปะตํ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เขกมฺนํ นิสฺสีตี ฯ เขกมฺนํ
 นิสฺสีนํ ๒ วาเสฏฺฐโ จ อฏฺฐังคูปะตํ ภควา เขตทโวจ อฏฺฐังคูปะตํ
 คโต วาเสฏฺฐโ จ อฏฺฐังคูปะตํ อฏฺฐังคูปะตํ มหาเว โหตี ฯ เป ๑ อนินฺทิตา
 สคฺคูปะนฺติ จานฺนฺติ ฯ

เอวํ อฏฺฐังคูปะตํ วาเสฏฺฐโ จ อฏฺฐังคูปะตํ ภควนฺตํ เขตทโวจ นียา
 เม ภนฺเต ฌาติธํณํ อฏฺฐังคูปะตํ อฏฺฐังคูปะตํ อฏฺฐังคูปะตํ
 นียานมฺมึ เม อฏฺฐังคูปะตํ ฌาติธํณํ อฏฺฐังคูปะตํ อฏฺฐังคูปะตํ
 เจมึ ภนฺเต ฌาติธํณํ อฏฺฐังคูปะตํ อฏฺฐังคูปะตํ อฏฺฐังคูปะตํ

สฺมฺปสฺสํ ขตฺติยานํ ที่มฺรตฺตํ หิตาย สฺขาย สฺพเพ เจปํ ภาณเต
 พฺรหฺมณา ๑ เป ๑ เวสฺสํ สฺสทฺธา อฏฺฐังคสฺมนฺนาคํ อุโปสฺถํ อุป-
 วเสยฺยํ สฺพเพสฺมฺปสฺสํ สฺสทฺธานํ ที่มฺรตฺตํ หิตาย สฺขายาติ ๑ สฺพเพ เจปํ
 วาเสฏฺฐํ ขตฺติยา อฏฺฐังคสฺมนฺนาคํ อุโปสฺถํ อุปวเสยฺยํ สฺพเพสฺม-
 ปสฺสํ ขตฺติยานํ ที่มฺรตฺตํ หิตาย สฺขาย สฺพเพ เจปํ วาเสฏฺฐํ
 พฺรหฺมณา ๑ เป ๑ เวสฺสํ สฺสทฺธา อฏฺฐังคสฺมนฺนาคํ อุโปสฺถํ
 อุปวเสยฺยํ สฺพเพสฺมฺปสฺสํ สฺสทฺธานํ ที่มฺรตฺตํ หิตาย สฺขาย สฺเทวโก
 เจปํ วาเสฏฺฐํ โถโก สฺมารโก สฺพรหฺมโก สฺสสฺมณพฺรหฺมณํ ปชา
 สฺเทวมณฺสฺสํ อฏฺฐังคสฺมนฺนาคํ อุโปสฺถํ อุปวเสยฺยํ สฺเทวกสฺส
 โถกสฺส สฺมารกสฺส สฺพรหฺมกสฺส สฺสสฺมณพฺรหฺมณินฺยา ปชาย สฺเทว-
 มณฺสฺสํ ที่มฺรตฺตํ หิตาย สฺขาย อิม เจปํ วาเสฏฺฐํ มหาสํถา
 อฏฺฐังคสฺมนฺนาคํ อุโปสฺถํ อุปวเสยฺยํ อิมสฺมฺปสฺสํ มหาสํถานํ ที่ม-
 รตฺตํ หิตาย สฺขาย สฺเจ เจเตยฺยํ โก ปณ วาโท มณฺสฺสํภุคฺคสฺสํติ ๑

[๓๓๕] ๔๕ เขกํ สฺมยํ ภคฺวา สํวคฺคิยํ วิหริติ เขตฺตวเน อนาถ-
 ปิณฺฑิกสฺส อารามे ๑ อถฺช โพรธฺมา อุปาสฺสิกา เยเน ภคฺวา เตนุ-
 ปสฺสํกมิ อุปสฺสํกมิทฺวา ภคฺวนํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีทิ ๑
 เอกมนฺตํ นิสฺสินเน ช โพรธํ อุปาสฺสํ ภคฺวา เขตฺตวโจ อฏฺฐัง-
 คสฺมนฺนาคโต โพรธเณ อุโปสฺถโก อุปวฺตุโก มหฺปฺสโต โหติ มหานิสฺสโต
 มหาชฺฐติโก มหาวิปฺสวโร ๑ กถํ อุปวฺตุโก ๑ โพรธเณ อฏฺฐังคสฺมน-
 นาคโต อุโปสฺถโก มหฺปฺสโต โหติ มหานิสฺสโต มหาชฺฐติโก มหาวิปฺสวโร

๒๖๖ สุตตฺถนํปฏิทเน อญฺจุตฺตริณายสฺส อญฺจุกนิปาโต [๑๓๕

อิธ โขชฺฌเน อริยสํวโก อิติ ปฏิสํยจฺจุตฺติ ยาวชฺฉํ อรหํโต
ปาณาติปาตํ ปหาย ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา นิหิตทณฺหา นิหิตสํตฺตา
ตฺตฺตํ ทยาปนฺนา สํพุพฺพปาณญฺจทิตฺตานุกมฺปิโน วิหฺรณฺติ อหํปชฺช อิมญฺจ
รตุตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ ปาณาติปาตํ ปหาย ปาณาติปาตา ปฏิวิโร
นิหิตทณฺโห นิหิตสํตฺโต ตฺตฺตํ ทยาปนฺโน สํพุพฺพปาณญฺจทิตฺตานุกมฺปิ วิหฺรามิ
อิมินาปงฺเคน อรหํ อญฺจุโรมิ อุโปสโก ๑ เม อุปฺวตุโก ภาวิสฺสํตฺติ
อิมินา ปจฺเจน อญฺเคน สมนฺนาคโต โหติ ๑ เป ๑ ยาวชฺฉํ อรหํโต
อุจฺจาตฺถยเมหํสยฺหา ปฏิวิรตา นัจฺเสยฺยํ กปฺเปเนติ มญฺจเก วา ติน-
สํนฺตรเก วา อหํปชฺช อิมญฺจ รตุตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ อุจฺจาตฺถยเมหํ-
สยํ ปหาย อุจฺจาตฺถยเมหํสยฺหา ปฏิวิโร นัจฺเสยฺยํ กปฺเปมิ มญฺจเก
วา ตินสํนฺตรเก วา อิมินาปงฺเคน อรหํ อญฺจุโรมิ อุโปสโก
๑ เม อุปฺวตุโก ภาวิสฺสํตฺติ อิมินา อญฺจุเมเน อญฺเคน สมนฺนาคโต
โหติ ๑ เหวํ อุปฺวตุโก ๒ โข โขชฺฌเน อญฺจุคฺคสํมนฺนาคโต อุโปสโก
มหปฺปโต โหติ มหํนิสฺสํสํ มหาชฺฐติโก มหาวิปฺผาโร ๑

กัฏฐมฺหปฺปโต โหติ กัฏฐมํหํนิสฺสํสํ กัฏฐมหาชฺฐติโก กัฏฐมหาวิปฺผาโร
เสยฺยถาปี โขชฺฌเน โย อิมํสํ สํสํนํ มหาชนปทานํ ปหุตฺตตฺต-
รตนํ อีสฺสํวาริปปจํ ราชํ กาเรยฺยํ เสยฺยถิํ อญฺจนํ มคฺชานํ
กาถํ โกธํ วจฺชนํ มถฺถนํ เจตฺถํ วจฺชนํ คุฏฺฐํ ปญฺจาถานํ
มจฺจนํ สฺถูเสถานํ อีสฺสํกานํ อวณฺตํ คุฏฺฐารณํ กมฺปิพฺพานํ อญฺ-
จุคฺคสํมนฺนาคตฺตํ อุโปสทฺตํ เหวํ กถํ นาคฺคตฺติ สํสํสํ ตํ

กิสุตฺตเหตุ กปณํ โหชฺชณฺเ มานุสฺสํ รัชฺชํ ทิพฺพํ สุขํ อุนิธาย
 ยานิ โหชฺชณฺเ มานุสฺสกาणि ปณฺณวสํ วสุตฺตานิ จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ
 เอโส เอโก รตฺติทฺธิโว ตาย รตฺติยา ติสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 มาโส เตน มาเสณ ทฺวาทสฺมาสิโย สํวจุณโร เตน สํวจุณเรน ทิพฺพานิ ปณฺจ วสุตฺตฺสฺสฺสฺส
 จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ อายุปฺปมาณํ จานํ โช ปเนตํ โหชฺชณฺเ
 วิชฺชติ ยํ อิทฺถกฺโข อิตฺถํ วา ปฺริโส วา อฏฺฐังคสฺส มนุสฺสาคํ อูโปสถํ
 อูปวสีตฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมุจฺจนา จาคุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ
 สหฺพยํ อูปปชฺชชฺชย อิทํ โช ปน เมตํ โหชฺชณฺเ สนุชฺชาย ภาสิตํ
 กปณํ มานุสฺสํ รัชฺชํ ทิพฺพํ สุขํ อุนิธาย ฯ ยํ โหชฺชณฺเ มานุสฺสํ
 วสุตฺตํ ๑ เป ๑ ยานิ โหชฺชณฺเ มานุสฺสกาणि เทว วสุตฺตฺสฺสฺสฺส ๑ เป ๑
 จตฺตาริ วสุตฺตฺสฺสฺส ๑ เป ๑ อฏฺฐ วสุตฺตฺสฺส ๑ เป ๑ โสฬส วสุตฺตฺสฺส
 ปฺรณิมุทวสฺสวตฺตํ เทวานํ เอโส เอโก รตฺติทฺธิโว ตาย รตฺติยา
 ติสฺสฺสฺสฺสฺสฺส มาโส เตน มาเสณ ทฺวาทสฺมาสิโย สํวจุณโร เตน
 สํวจุณเรน ทิพฺพานิ โสฬส วสุตฺตฺสฺสวตฺตํ ปฺรณิมุทวสฺสวตฺตํ เทวานํ
 อายุปฺปมาณํ จานํ โช ปเนตํ โหชฺชณฺเ วิชฺชติ ยํ อิทฺถกฺโข อิตฺถํ
 วา ปฺริโส วา อฏฺฐังคสฺส มนุสฺสาคํ อูโปสถํ อูปวสีตฺวา กายสฺสํ เกทา
 ปรมุจฺจนา ปฺรณิมุทวสฺสวตฺตํ เทวานํ สหฺพยํ อูปปชฺชชฺชย อิทํ
 โช ปน เมตํ โหชฺชณฺเ สนุชฺชาย ภาสิตํ กปณํ มานุสฺสํ รัชฺชํ ทิพฺพํ
 สุขํ อุนิธายาติ ฯ

ปาณํ น หนฺตฺเว น จาทินฺนมาทียะ
 มุถํ น ภาเสํ น จ มชฺชโป สียา
 อพฺรหฺมจริยา วิรเมยฺย เมถุนา
 รตฺตํ น ญฺญชฺชยฺย วิกาตโรชนํ
 มาถํ น ธารเย น จ คณฺฐมาจเว
 มณฺเฑเจ ฉมายํว สํเยถ สํนุถเต
 เขตมฺหิ อฏฺฐังคิกมาหุโปสํถํ
 พุทฺธเชน ทฺถุชฺชนเตคฺคฺคา ปกาสิคํ
 จนฺโท จ สฺตฺโร จ อฺอุโห สํทสฺสํนา
 โอภาสยฺนเต อนฺนยฺนติ ยาวตา
 ตโมนฺทา เต ปน อนฺตติฏฺฐตา
 นเก ปภาสํนติ ทิสํ วิโรจนา
 เขตมฺหิ ยํ วิชฺชติ อนฺตเว ชนํ
 มุคฺคตา มณฺเฑ เวพฺพริยญฺจ ภาททุกํ
 สິงฺขํ สํวณฺณํ อถวํ ปิ กาญฺจนํ
 ยํ ชาตฺตฺรปํ หฏฺฐกนฺติ อฺอุจฺจติ
 อฏฺฐังคฺคฺเปตสฺส อฺอุโปสํถสฺส
 กถมฺปิ เต นานุกวนฺติ โสฬสํ
 จุนฺทปฺปภา ตารคณาว สํพุเพ
 ตสฺมา ทิ นาริ จ นโร จ สํสฺวา

อฏฺฐังคูปเต อูโปสถุโปสถิ

ปญฺณานิ กตฺวาน สฺสทฺทฺรยา

อนินฺทิตา สํคฺคมุเปเนติ จ्ञานนฺติ ฯ

[๓๓๖] ๔๖ เอกิ สมนิ ภคฺวา โกสฺมมฺหิยํ วิหริติ โฆสฺสิตารามे ฯ
 เตน โห ปน สมนฺเนน ฉายสฺมา อนฺนรฺทฺโห ทิวาวิหริ คโต โหติ
 ปฏฺฐิตฺตโน ฯ อถโห สมนฺพหฺวตา มนาปกาณิกา เทวตา เยนฉายสฺมา
 อนฺนรฺทฺโห เตนฺอุปสงฺกมฺมิตฺตํ อุปสงฺกมิตฺวา ฉายสฺมนฺตํ อนฺนรฺทฺธํ อภิวา-
 เทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐังคํ เอกมนฺตํ จิตฺตา โห ตา เทวตา
 ฉายสฺมนฺตํ อนฺนรฺทฺธํ เขตฺตโหสิ มยิ ภนฺเต อนฺนรฺทฺธ มนาปกาณิกา
 นาม เทวตา ติสฺสุ จ्ञานนฺตํ อิตฺตฺตริยํ กาเรม วสํ วตฺเตม มยิ
 ภนฺเต อนฺนรฺทฺธ ฆาติสฺสํ วนฺณํ อากฺขมา ตาติสฺสํ วนฺณํ จ्ञานนฺตํ
 ปฏฺฐิตภาม ฆาติสฺสํ สทฺทํ อากฺขมา ตาติสฺสํ สทฺทํ จ्ञานนฺตํ
 ปฏฺฐิตภาม ฆาติสฺสํ สทฺทํ อากฺขมา ตาติสฺสํ สทฺทํ จ्ञานนฺตํ ปฏฺฐิตภาม
 มยิ ภนฺเต อนฺนรฺทฺธ มนาปกาณิกา นาม เทวตา อิมสฺสุ ติสฺสุ จ्ञานนฺตํ
 อิตฺตฺตริยํ กาเรม วสํ วตฺเตมาติ ฯ อถโห ฉายสฺมโต อนฺนรฺทฺธสฺส
 เขตฺตโหสิ อโห วตฺติมา เทวตา สํพฺพาเว นีตา อสฺสํ นีตวณฺณา
 นีตวตฺถา นีตาตฺถการาติ ฯ อถโห ตา เทวตา ฉายสฺมโต อนฺนรฺทฺธสฺส
 จิตฺตมณฺเฑน สํพฺพาเว นีตา อสฺสํ นีตวณฺณา นีตวตฺถา นีตาตฺถการา ฯ
 อถโห ฉายสฺมโต อนฺนรฺทฺธสฺส เขตฺตโหสิ อโห วตฺติมา เทวตา
 สํพฺพาเว ปีตา อสฺสํ ฯ เป ฯ สํพฺพาเว โถหิตกา อสฺสํ สํพฺพาเว

โธทาตา อสฺสํ โธทาควณฺณนา โธทาควตฺตนา โธทาคาตฺถการาติ ๑
 อถโธ ทา เทวตา อายสฺมา อานุรុทฺธสฺส จิตฺตมณฺเฑนย สํพหาว
 โธทาตา อสฺสํ โธทาควณฺณนา โธทาควตฺตนา โธทาคาตฺถการา อถโธ
 ทา เทวตา เขถาว คายิ เขถาว นจฺจิ เขถาว อจฺฉริกั วาเทสึ
 เสยฺยถาปํ นาม. ปญฺจจฺจิกสฺสํ ตฺริยสฺสํ สฺสฺวีนํสฺสํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 กุสฺสํเตหิ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส สํทฺโท โหติ วคฺคฺช ๑ วรณิโย ๑ กมนิโย
 ๑ เปมณิโย ๑ รณณิโย ๑ เขวเมว ตาสํ เทวตานํ อตฺถการานํ
 สํทฺโท โหติ วคฺคฺช ๑ วรณิโย ๑ กมนิโย ๑ เปมณิโย ๑ รณณิโย
 ๑ ๑ อถโธ อายสฺมา อานุรुทฺธ อานุทฺธิยานิ ออฏฺฐิมี ๑ อถโธ ทา เทวตา
 น ขวฺยโย อานุรุทฺธ สํทฺทิตฺติ คตฺตเถว อานุทฺธราชิยํ ๑

อถโธ อายสฺมา อานุรุทฺธ สํยณฺทสฺมยํ ปฏฺฐิสฺสฺสฺสฺสฺสฺส วุฏฺฐิโต
 เยน ภควา เทนฺปสฺสํกมิ อฺปสฺสํกมิคฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เขกมนฺตํ นิสฺสํทิ เขกมนฺตํ นิสฺสํนโน โธ อายสฺมา อานุรุทฺธ
 ภควนฺตํ เขตฺทโวจ อิทํ ภาณเต ทิวาวิหารํ คโต โหมิ ปฏฺฐิสฺส-
 ตฺถโน อถโธ ภาณเต สํพหฺพฺสฺสฺส มนาปกายิกา เทวตา เยนํหิ เทนฺปสฺส-
 กมิสฺสํ อฺปสฺสํกมิคฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เขกมนฺตํ อฏฺฐิสฺสํ เขกมนฺตํ
 จิตฺตา โธ ภาณเต ทา เทวตา มํ เขตฺทโวจํ มยํ ภาณเต อานุรุทฺธ
 มนาปกายิกา นาม เทวตา ติสฺสํ ชานสฺสํ อิสฺสํสฺสฺสํ ทาเรม วสํ วคฺคฺเตม
 มยํ ภาณเต อานุรุทฺธ ยาทิสฺสํกํ วณฺณํ ยากฺขฺขาม ตาทิสฺสํกํ วณฺณํ
 ชานสฺสํ ปฏฺฐิสฺสํ ยาทิสฺสํกํ สํทฺทํ ยากฺขฺขาม ตาทิสฺสํกํ สํทฺทํ

จานโส ปฏฺฐิทถาม ยาทิสํ ธุํ อากงฺขาม ตาทิสํ ธุํ จานโส
 ปฏฺฐิทถาม มยฺ ฆนฺเต ชนฺนุทฺธ มนาปกายิกา นาม เทวตา อิมํ
 ตํ จานํ อิตฺถํ กาเรม วสํ วตฺเตมาติ ตสฺส มยฺ ฆนฺเต
 เขตฺทโหสิ อโห วติมา เทวตา สํพฺพาว นํตา อตฺถํ นํตวณฺณา
 นํตวตฺตา นํตาทงฺการาติ อถ ฆนฺเต ตา เทวตา มม จิตฺต-
 มณฺเวยย สํพฺพาว นํตา อตฺถํ นํตวณฺณา นํตวตฺตา นํตาทงฺการา
 ตสฺส มยฺ ฆนฺเต เขตฺทโหสิ อโห วติมา เทวตา สํพฺพาว ปิตา
 อตฺถํ ๑ เป ๑ สํพฺพาว โถหิตกา อตฺถํ ๑ เป ๑ สํพฺพาว โธทาตา
 อตฺถํ โธทาวณฺณา โธทาวตฺตา โธทาทงฺการาติ อถ ฆนฺเต
 ตา เทวตา มม จิตฺตมณฺเวยย สํพฺพาว โธทาตา อตฺถํ โธทาวณฺณา
 โธทาวตฺตา โธทาทงฺการา อถ ฆนฺเต ตา เทวตา เอกาว
 คายิ เอกาว นจฺจิ เอกาว อจฺฉริกํ วาเทสิ เสยฺยถาปี นาม
 ปญฺจจกฺกตฺส ตฺริยตฺส ตฺวินํตตฺส ตฺปฺปฏฺฐิตตฺส กุสฺสเทหิ ตฺสฺมน-
 นาตตฺส ตฺทโท โหติ วคฺค ๑ รัชฺชโย ๑ กมนิโย ๑ เปมฺนิโย
 ๑ รมณิโย ๑ เขวเมว ตาํ เทวตานํ ตตฺถารานํ ตฺทโท โหติ
 วคฺค ๑ รัชฺชโย ๑ กมนิโย ๑ เปมฺนิโย ๑ รมณิโย ๑ อถ ฆนฺเต
 ฆนฺเต อินฺทฺริยานิ โยจฺจปี อถ ฆนฺเต ตา เทวตา น ชฺวยุโย
 ชนฺนุทฺธ สํทียตฺติ ตตฺถเวว ชนฺตฺรราชํ ๑ กตฺติ นุ ฆนฺเต
 ชนฺเมหิ สมนฺนาคโต มาตฺตุคาโม กายตฺส เกทา ปรมฺมรณฺนา มนาปกา-
 ยิกานํ เทวานํ สํพฺพตํ อุปฺปชฺชตฺติ ๑

อัฐกนิ โข อณูรุธ ฐมเมหิ สมนนาคโต มาตุคาโม กายอัฐ
 เกทา ปรมมรณา มนาปกายิกานิ เทวานิ สหพยุคิ อุปปชชติ ฯ
 กตเมหิ อัฐกนิ อธิ อณูรุธ มาตุคาโม ยอัฐ มาตาปิตโร ภตฺตโน
 เทนติ อตฺตกาโม หิเตสโน อณูกมฺปกา อณูกมฺป อุปาทาย ตอัฐ
 โหติ ปุพฺพภูชาธิ ปุณฺณปาตินิ กิการปฏิสถาวิเน มนาปจาวินิ ปิยวาทีน
 เย ภตฺต คุโรโน โหนติ มาตาติ วา ปิตาติ วา สมนนพฺรหฺมณฺนาติ วา
 เต สกฺกโรติ คุโรโรติ มานติ ปุชฺเชติ อพฺภากเต ฯ ๑ ๐๘ โนเทเกน
 ปฏิปุชฺเชติ เย เต ภตฺต อพฺภานุตรา กมฺมมฺนุตา อณฺณนาติ วา
 กบฺปาสาติ วา ตตฺถ ทกฺขา โหติ อนตฺถา ตตฺตฺรปายาย วัมฺมํสา
 สมนนาคตา อถ กาคํ อถ สํวิธาติ เย เต ภตฺต อพฺภานุตรา
 อเนโตชนา ทาสาติ -วา เปสฺสาติ วา กมฺมมฺนุตาติ วา เตสํ กตญฺจ
 กตโต ชานาติ อกตญฺจ อกตโต ชานาติ คิถานกานญฺจ พถาพถ
 ชานาติ ชาทนํโยชนํญฺจสํ ปจฺจเยน สํวิภชติ ยํ ภตฺตา อหารติ
 ฐนํ วา ฐญฺญํ วา ฐชฺคํ วา ชาทฐปํ วา คํ อารกฺเขน คุคฺคิยา
 สมนฺปาเทติ ตตฺถ ๑ โหติ อชฺคฺคํ อถเนน อโธณฺณํ อวินาสิกา
 อุปาสิกา โข ปน โหติ พุทฺธํ สฺรณํ คตา ฐมฺมํ สฺรณํ คตา สฺงฺฆํ
 สฺรณํ คตา สํสวตํ โข ปน โหติ ปาณาติปาตา ปฏิจฺฉิรา
 อทินฺนาทานา ปฏิจฺฉิรา กาเมสุ มิจฺฉาจารา ปฏิจฺฉิรา มุสาหวา
 ปฏิจฺฉิรา สุราเมรยมชฺชชฺพมาทฺฐชานา ปฏิจฺฉิรา จาควตํ โข ปน
 โหติ วิคคมตมฺจฺเจวเรณ เจตฺถา อคารํ อชฺชวณฺณํ มุคฺคจาคํ ปยต-

ปาณํ โวธฺสํศฺครตา ยาจโยคา ทานสํวิภาครตา ฯ อิมะหิ โช อนุรฺรทฺช
 อฏฺฐหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต มาตุคฺคาโม กายธฺสํ เกทา ปรมฺมรณา
 มนาปกาณิกันํ เทวานํ สหฺพฺยตํ อุปปชฺชตฺติ ฯ

โย นํ ภรติ สหฺพฺพทา	นิจฺจํ อาตานิ ธฺสํสํโก
ตํ สหฺพฺพทามหฺรํ โปสํ	ภตฺตารํ นาติมณฺณติ
น จาปิ โสตฺถิ ภาตฺตารํ	ธฺสํสํสาวาเทน โรธเย
ภตฺตญฺจ คุรุโน สหฺพฺเพ	ปฏฺธิปฺเปตฺติ ปณฺทิตา
อฏฺฐจฺหาหิกา อนนฺตสา	ธฺสํคฺคิหิตปรีชฺชนา
ภตฺตํ มนาปญฺจรติ	ธฺสํภตํ อนุรฺรทฺชติ
ยา เอวํ วตฺตติ นาริ	ภตฺตํ ฌนฺทวสาณฺคา
มนาปา นาม เต เทวา	ยตฺถ ธา อุปปชฺชตฺติ ฯ

[๑๓๗] ๔๗ เขกํ ธมฺมํ ภควา ธาตฺถิยํ วิหริติ ปุพฺพพาราเม มิคาร
 รมาคฺคปาสาเท ฯ อถโช วิธํชา มิคารมาตา ฯ เป ฯ เขกมนฺตํ นิสฺสีติ ฯ
 เขกมนฺตํ นิสฺสินฺนํ โช วิธํชา มิคารมาตํ ภควา เขตฺทโวจ อฏฺฐหิ
 โช วิธํเช ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต มาตุคฺคาโม กายธฺสํ เกทา ปรมฺมรณา
 มนาปกาณิกันํ เทวานํ สหฺพฺยตํ อุปปชฺชติ ฯ กตเมหิ อฏฺฐหิ อธิ
 วิธํเช มาตุคฺคาโม ยธฺสํ มาตปิตโร ภตฺตุนิ เทนฺติ อตฺถกามา
 หิเตสฺสิโน อนุกมฺปกา อนุกมฺปํ อุปาทาย ตธฺสํ โหติ ปุพฺพญฺจายินํ
 ปจฺจณานิปาตินํ กิการปฏฺธิธฺสํวินํ มนาปจารินํ ปิยวาทีนํ ฯ เป ฯ จากวตํ

๒๗๔ สุตฺตุนตฺตปิฏเก อังคุตฺตรนิกายสุตฺต อฏฺฐกนิปาโต [๑๓๘

โฆ ปน โหติ วิคตมตฺตมฺจฺเณเรน เจตสา อคาริ อชฺฐมาวสฺสตี มุตฺตจาคี
ปยตฺตปาณิ โวธฺสฺสคฺคฺครตา ยาจโยคา ทานสํวิภาครตา ฯ อิมํ โฆ วิสาเซ
อฏฺฐจฺหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต มาตุคฺคาโม กายสฺสฺส เกทา ปรมฺมรณนา
มนาปกายิกานํ เทวานํ สหฺพยคํ อปฺปชฺชตฺตีติ ฯ

โย นํ ภวติ สหฺพพา	นิจฺจุํ อาตามี อุตฺตสฺสโก
คํ สหฺพพการุํ โปสํ	ภตฺตวํ นาคิมญฺเจติ
น จาปิ สํสฺสจฺฉิ ภตฺตวํ	อิธฺสํวาทนํ โรสเย
ภตฺตญฺเจ คุรุโน สหฺพเพ	ปฏฺธิปฺเปติ ปณฺณิกิตา
อฏฺฐจฺหิกา อนนฺตสา	สํคฺคหิตปรีชฺชนา
ภตฺต มนาปญฺจวติ	สํมฺภคํ อนฺนรฺกฺขติ
ยา เอวํ วตฺตติ นาริ	ภตฺต ฌนฺทวสาณฺคา
มนาปวา นาม เต เทวา	ยตฺถ สํ อปฺปชฺชตฺตีติ ฯ

[๑๓๘] ๔๘ เอกํ สมฺมํ ภควา ภคฺเคสฺส วิหริติ สํสฺสมารฺกิเร เกส-
ภวาวเน มิคฺคทาเย ฯ อถ โฆ นกฺขมาตา คหฺปตฺตานิ เยน ภควา เตญฺ-
ปสํงฺกมิ อปฺปสํงฺกมิตฺวา ฯ เป ฯ นิสฺสํ ๑ เอกมฺนคํ นิสฺสินฺนํ โฆ
นกฺขมาตวํ คหฺปตฺตานิ ภควา เอตทโวจ อฏฺฐจฺหิ โฆ นกฺขมาเต
ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต มาตุคฺคาโม กายสฺสฺส เกทา ปรมฺมรณนา มนาป-
กายิกานํ เทวานํ สหฺพยคํ อปฺปชฺชตฺตีติ ฯ กตเมหิ อฏฺฐจฺหิ อิทฺถ นกฺขมาเต-
มาตุคฺคาโม ยสฺส มาตปิตโร ภตฺตโน เทนฺติ อตฺตกามา ๑ หิตฺเตสฺสโน
อนุกฺกมฺปกา อนุกฺกมฺปํ อปฺปาทาย ตสฺส โหติ ปุพฺพพฺพฺพุจฺจาณิ ปจฺจณานิปาตนิ

กัการปฏิธฺมํวณํ มนาปจารินํ ปิยวาทินํ ๑ เป ๑ จากวตฺติ โห ปน
 โหติ วิคตมถมจฺเจเรน เจตสา อคารํ อชฺฌมาวสฺสติ มุตฺตจาคํ ปยตปาณํ
 โวธฺสํศฺศุครตา ยาจโยคา ทานสํวิภาครตา ๑ อิมเหติ โห นกฺขมาเต
 อญฺจหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต มาตุคามิ ภายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณา
 มนาปกาณิกันํ เทวานํ สหฺพยตํ อุปปชฺชตฺติ ๑

โย นํ ภรติ สหฺพทา	นิจฺจํ อาตาปี อุตฺตํโก
ตํ สหฺพทามหฺรํ โปสํ	ภตฺตารํ นาคิมณฺณติ
น จาปี โสตฺถิ ภาตฺตารํ	อิชฺสํสาวาเทน โรสเย
ภตฺตญฺจ คุรุโน สหฺพเพ	ปฏฺธิปฺเปตฺติ ปณฺณติตา
อญฺจํหิภา อนตฺถา	สํกฺกหิตฺตปริชฺชนา
ภตฺตํ มนาปญฺจจติ	สมนฺนาคํ อนฺนรณฺณติ
ยา เอวํ วตฺตติ นาริ	ภตฺตํ ฌนฺทวสาณฺณคา
มนาปา นาม เต เทวา	ยตฺถ สํ อุปปชฺชตฺติ ๑

[๓๓๘] ๔๘ เอกํ สมนํ ภควา สํวคฺคิณํ วิหริติ ปุพฺพพาราเม
 มิคารมาตฺตปาสาเท ๑ อถโห วิสาชา มิคารมาตา เยน ภควา เตนฺนุสํกมิ
 อุปสํกมิตฺวา ๑ เป ๑ นิสฺสํ ๑ เอกมณฺตํ นิสฺสนํ โห วิสาชํ มิคาร-
 มาตํ ภควา เขตฺตโวจ จตฺตฺหิ โห วิสาเช ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต
 มาตุคามิ อิชฺโถกฺกชยาช ปฏฺธิปฺนโน โหติ ชยสํ โถโก ชารทฺโช
 โหติ ๑ กตฺเมหิ จตฺตฺหิ อิชฺ วิสาเช มาตุคามิ สุตฺตํวิคตมณฺนโต
 โหติ สํกฺกหิตฺตปริชฺชโน ภตฺตํ มนาปํ จรติ สมนฺนาคํ อนฺนรณฺณติ ๑

กถญฯ วิสัสาเช มาตุคฺคาโม สัจจวิหิตกมฺมนฺโต โหติ อธิ วิสัสาเช
 มาตุคฺคาโม เย เต ภตฺตฺ อพฺภนฺตฺรา กมฺมนฺตา อุนฺณนาติ वा กปฺปา-
 สํติ वा ตตฺถ ทกฺขา โหติ อนนฺธํ ตตฺตฺรปายาย อัมมํสํสํ สมน-
 นาคตา อถํ กาคํ อถํ สํวิธาตุํ เอวํ โส วิสัสาเช มาตุคฺคาโม สัจจ-
 วิหิตกมฺมนฺโต โหติ ฯ

กถญฯ วิสัสาเช มาตุคฺคาโม สัจจคหิตปริชฺชนโน โหติ อธิ
 วิสัสาเช มาตุคฺคาโม เย เต ภตฺตฺ อพฺภนฺตฺรา อนฺโธชนา ทาสํติ वा
 เปสฺสํติ वा กมฺมกรรติ वा เตสํ กถญฯ กตโต ชานาติ อถกถญฯ
 อถกตโต ชานาติ คิถานกถญฯ พลาพถํ ชานาติ ชาทนํโยโกชนนํญ-
 จสฺสํ ปจฺจุเยน สํวิภชติ เอวํ โส วิสัสาเช มาตุคฺคาโม สัจจคหิต-
 ปริชฺชนโน โหติ ฯ

กถญฯ วิสัสาเช มาตุคฺคาโม ภตฺตฺ มนํปํ จรติ อธิ วิสัสาเช
 มาตุคฺคาโม ยํ ภตฺตฺ อมณํปสํสํชาตํ ตํ ชีวิตฺเตหุปี น อชฺฐมาจรติ
 เอวํ โส วิสัสาเช มาตุคฺคาโม ภตฺตฺ มนํปํ จรติ ฯ

กถญฯ วิสัสาเช มาตุคฺคาโม สํมุกฺคํ อนฺนรฺกฺขติ อธิ วิสัสาเช
 มาตุคฺคาโม ยํ ภตฺตา อารทฺติ ฐนํ वा ฐณฺณํ वा ฐชํติ वा ชาทฺตฺรํ
 वा ตํ อารกฺขเณ คุตฺติยา สํมุปาทติ ตตฺถ จ โหติ อชฺฐคฺคํ
 อถนํ อโสณฺทํ อวินาสิกํ เอวํ โส วิสัสาเช มาตุคฺคาโม สํมุกฺคํ
 อนฺนรฺกฺขติ ฯ อิมํ โส วิสัสาเช จคฺคํ ฐมเมหิ สมนนาคโต มาตุคฺคาโม
 อธิโลกวิชยาย ปฏฺฐิปนโน โหติ อยํ โลโก อารทฺตฺ โหติ ฯ

จตุทฺธิ โหติ วิสาเฆ ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต มาตุคฺคาโม ปฺรโลกวิชยา
ปฏฺธิปฺนโน โหติ ปฺรสุตฺตํ โลโก อารทฺโห โหติ ฯ กตเมหิ จตุทฺธิ อึช
วิสาเฆ มาตุคฺคาโม สทฺธสาธมฺปฺนโน โหติ สํตฺธมฺปฺนโน โหติ จาคธมฺปฺนโน
โหติ ปณฺณาสมฺปฺนโน โหติ ฯ

กถญฺจ วิสาเฆ มาตุคฺคาโม สทฺธสาธมฺปฺนโน โหติ อึช
วิสาเฆ มาตุคฺคาโม สทฺโห โหติ สทฺททฺทิตฺตถาคตสุตฺตํ โหติ อึช อึช ใส
ภควา อรหํ สมฺมาสํพุทฺโห วิชฺชาจรณสมฺปฺนโน สคฺโค โลกวิทฺ
อนุตฺตโร ปฺริยตมฺมสํวรติ สทฺธสา เทวมนุสฺสํ นํ พุทฺโห ภควาติ เอว
โห วิสาเฆ มาตุคฺคาโม สทฺธสาธมฺปฺนโน โหติ ฯ

กถญฺจ วิสาเฆ มาตุคฺคาโม สํตฺธมฺปฺนโน โหติ อึช วิสาเฆ มาตุ-
คฺคาโม ปาณาทิปาตา ปฏฺธิวิริโต โหติ ฯ เป ฯ สุราเมรยมมฺชชปมาทญฺจํ
ปฏฺธิวิริโต โหติ เอว โห วิสาเฆ มาตุคฺคาโม สํตฺธมฺปฺนโน โหติ ฯ

กถญฺจ วิสาเฆ มาตุคฺคาโม จาคธมฺปฺนโน โหติ อึช วิสาเฆ
มาตุคฺคาโม วิคตมตฺตมฺจฺเณเรน เจตถา อคฺคาโร อชฺฌณาวธติ มุทฺตจาคํ
ปยตฺตปาณํ โวธสํคฺคฺครตา ยาจโยคา ทานสํวิภาครตา เอว โห
วิสาเฆ มาตุคฺคาโม จาคธมฺปฺนโน โหติ ฯ

กถญฺจ วิสาเฆ มาตุคฺคาโม ปณฺณาสมฺปฺนโน โหติ อึช
วิสาเฆ มาตุคฺคาโม ปณฺณาวา โหติ อุตฺตมฺมกามินิยา ปณฺณาย สมนฺ-
นาคโต อริยา นินฺนุเพทิกาย สมฺมาทฺทกฺกชยคามินิยา เอว โห
วิสาเฆ มาตุคฺคาโม ปณฺณาสมฺปฺนโน โหติ ฯ อึเมหิ โห วิสาเฆ

กถญฺจ ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม ภตฺตฺ มนํปํ จรติ อธิ ภิกฺขเว
 มาตุคฺคาโม ยํ ภตฺตฺ อมณํปสงฺฆาตํ ตํ ชีวิตเหตุปํ น อชฺฌมาจรติ
 เขวํ โข ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม ภตฺตฺ มนํปํ จรติ ฯ

กถญฺจ ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม สํมุกฺคํ อนํรกฺขติ อธิ ภิกฺขเว
 มาตุคฺคาโม ยํ ภตฺตา อหฺรติ ฯ เป ฯ เขวํ โข ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม
 สํมุกฺคํ อนํรกฺขติ ฯ อิมํหิ โข ภิกฺขเว จตุหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโค
 มาตุคฺคาโม อธิโตกวิชยาย ปฏิปนฺโน โหติ ยยํสํ โลโก อวาทุโข โหติ ฯ

จตุหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโค มาตุคฺคาโม ปรโตกวิชยาย
 ปฏิปนฺโน โหติ ปรสฺสํ โลโก อวาทุโข โหติ ฯ กตเมหิ จตุหิ อธิ
 ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม สํทฺธาสํมฺปนฺโน โหติ สํตสํมฺปนฺโน โหติ จากสํ-
 มฺปนฺโน โหติ ปณฺณาสํมฺปนฺโน โหติ ฯ

กถญฺจ ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม สํทฺธาสํมฺปนฺโน โหติ อธิ ภิกฺขเว
 มาตุคฺคาโม สํทฺธโข โหติ ฯ เป ฯ เขวํ โข ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม สํทฺธ-
 สํมฺปนฺโน โหติ ฯ

กถญฺจ ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม สํตสํมฺปนฺโน โหติ อธิ ภิกฺขเว
 มาตุคฺคาโม ปาณาติปาตาปฺปวิโรโต โหติ ฯ เป ฯ สุราเมรยมชฺชปมา-
 ทฺฆจํชานา ปฺปวิโรโต โหติ เขวํ โข ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม สํตสํ-
 มฺปนฺโน โหติ ฯ

กถญฺจ ภิกฺขเว มาตุคฺคาโม จากสํมฺปนฺโน โหติ อธิ ภิกฺขเว
 มาตุคฺคาโม วิคตมตฺตมจฺเจวเรณ เจตสํ อคารํ อชฺฌมาวสฺสติ ฯ เป ฯ เขวํ

ปณฺณาสกาสงฺคหิตา วคฺคา

สนฺธานวคฺโค ปจโม

[๑๔๑] ๕๐. เอกํ สมยํ ภควา สกฺเกสฺส วิหริติ กปฺปีถวตฺตถุสฺมํ
นิโคจฺจวราเม ๑ อถ ๒ มหาปชาปติ โคตมํ เยน ภควา เตนุปลงฺกมฺมิ
อฺปลงฺกมฺมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ เอกมนฺตํ
จิตฺตา ๒ มหาปชาปติ โคตมํ ภควนฺตํ เอตทโวจ สํวํ ภาณเต
ตถะยฺย มาตฺตุคาโม ตถาคตฺตปฺปเวทิตะ ฆมฺมุวินเย อคฺคารสฺมา อนคฺคาริยํ
ปพฺพชฺชชาติ ๑ อถ โคตมิ มา เต รุจฺจิ มาตฺตุคามสฺสํ ตถาคตฺตปฺปเวทิตะ
ฆมฺมุวินเย อคฺคารสฺมา อนคฺคาริยํ ปพฺพชฺชชาติ ๑

ทุติยมฺปิ ๒ มหาปชาปติ โคตมํ ภควนฺตํ เอตทโวจ สํวํ
ภาณเต ตถะยฺย มาตฺตุคาโม ตถาคตฺตปฺปเวทิตะ ฆมฺมุวินเย อคฺคารสฺมา
อนคฺคาริยํ ปพฺพชฺชชาติ ๑ อถ โคตมิ มา เต รุจฺจิ มาตฺตุคามสฺสํ ตถา-
คตฺตปฺปเวทิตะ ฆมฺมุวินเย อคฺคารสฺมา อนคฺคาริยํ ปพฺพชฺชชาติ ๑

ตติยมฺปิ ๒ มหาปชาปติ โคตมํ ภควนฺตํ เอตทโวจ สํวํ
ภาณเต ตถะยฺย มาตฺตุคาโม ตถาคตฺตปฺปเวทิตะ ฆมฺมุวินเย อคฺคารสฺมา
อนคฺคาริยํ ปพฺพชฺชชาติ ๑ อถ โคตมิ มา เต รุจฺจิ มาตฺตุคามสฺสํ
ตถาคตฺตปฺปเวทิตะ ฆมฺมุวินเย อคฺคารสฺมา อนคฺคาริยํ ปพฺพชฺชชาติ ๑
อถ ๒ มหาปชาปติ โคตมํ น ภควา อณฺุชานาติ มาตฺตุคามสฺสํ

ตถาคคปฺปเวทิตะ ฐมฺมวินฺเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ทฺถุชฺช
 ทฺมมฺมา อสฺสํมุชฺชํ รุทฺธมา น ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
 ปฏฺกามิ ฯ

อถ โข ภควา กปฺปิตฺตตฺถุสฺสํมํ ยถาภินฺตํ วิหริตฺวา เย น เวธํ
 เตน จาริกํ ปฏฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เย น เวธํ
 ตทฺทสฺสํ ตตฺร สฺสํ ภควา เวธํยํ วิหริติ มหาเวเน กฺุฏฺฐาคาร-
 สํถายํ ฯ อถ โข มหาปชฺชาปติ โคตมํ เกสํ เณทาเปตฺวา กาสํยานิ
 วตฺถุณิ อจฺฉาเทตฺวา สํมฺพุทฺธาหิ สํกียาหิ สํทฺธํ เย น เวธํ เตน
 ปฏฺกามิ อนุปฺพุเพน เย น เวธํ มหาเวเน กฺุฏฺฐาคารสํถา เตน-
 สํทฺธํ อถ โข มหาปชฺชาปติ โคตมํ สฺสเนหิ ปาเทหิ วโชถิณฺเณน
 คตฺเตน ทฺถุชฺชํ ทฺมมฺมา อสฺสํมุชฺชํ รุทฺธมา น พหิทฺวารโกฏฺฐเจ อฏฺฐจํสํ ฯ
 อทฺทสํ โข อายสฺมา อานนฺโท มหาปชฺชาปติ โคตมํ สฺสเนหิ ปาเทหิ
 วโชถิณฺเณน คตฺเตน ทฺถุชฺชํ ทฺมมํ อสฺสํมุชฺชํ รุทฺธมา น พหิทฺวารโกฏ-
 ฐเจ จิตฺตํ ทิสฺสุวณํ มหาปชฺชาปติ โคตมํ เอตทโวจ กิ น
 ทฺวํ โคตมิ สฺสเนหิ ปาเทหิ วโชถิณฺเณน คตฺเตน ทฺถุชฺชํ ทฺมมฺมา
 อสฺสํมุชฺชํ รุทฺธมา น พหิทฺวารโกฏฺฐเจ จิตฺตาติ ฯ ตถา หิ ปน ภนฺเต
 อานนฺท น ภควา อานุชานาติ มาตุคามสฺสํ ตถาคคปฺปเวทิตะ ฐมฺม-
 วินฺเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ฯ เตนหิ โคตมิ อิวะ ตาว
 โหหิ ยาวาหํ ภควนฺตํ ยาจามิ มาตุคามสฺสํ ตถาคคปฺปเวทิตะ ฐมฺม-
 วินฺเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ฯ

อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺป-
 ลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอตมนฺตํ นิสฺสํทิ เอตมนฺตํ นิสฺสนฺโน
 โห อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เขตฺตโวจ เอตํ ภนฺเต มหาปชา-
 ปติ โคตมํ สฺสเนหิ ปาเทหิ วิชฺชิตฺตเนน คตฺเตน ทฺวํหิ ทฺมมฺมา อสฺสํมุขี
 รุทฺธานา พหิทฺวารโกฏฺฐเก จิตฺตา น ภควา อนฺุชานาติ มาตุคามสฺส
 ตถาคตฺตปฺปเวทิตฺเต ชฺมมฺวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ตํช
 ภนฺเต ตถายฺย มาตุคามํ ตถาคตฺตปฺปเวทิตฺเต ชฺมมฺวินเย อคารสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ฯ อถ อานนฺท มา เต รุจฺจิ มาตุคามสฺส
 ตถาคตฺตปฺปเวทิตฺเต ชฺมมฺวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ฯ ทฺติยมฺปิ
 โห ฯ เป ฯ

ตฺติยมฺปิ โห อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เขตฺตโวจ ตํช
 ภนฺเต ตถายฺย มาตุคามํ ตถาคตฺตปฺปเวทิตฺเต ชฺมมฺวินเย อคารสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ฯ อถ อานนฺท มา เต รุจฺจิ มาตุคามสฺส
 ตถาคตฺตปฺปเวทิตฺเต ชฺมมฺวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ฯ อถโฆ
 อายสฺมโต อานนฺทสฺส เขตฺตโวจ น ภควา อนฺุชานาติ มาตุคามสฺส
 ตถาคตฺตปฺปเวทิตฺเต ชฺมมฺวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชํ ยนฺนฺนาหิ
 อญฺเณนํ ปริยาเยน ภควนฺตํ ยายฺยํ มาตุคามสฺส ตถาคตฺตปฺปเวทิตฺเต
 ชฺมมฺวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท
 ภควนฺตํ เขตฺตโวจ ภพฺโพ นุ โห ภนฺเต มาตุคามํ ตถาคตฺต-
 ปฺปเวทิตฺเต ชฺมมฺวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺวา โสตาปคฺติผลํ

วา สํกทาคามิผลํ วา อนาคามิผลํ วา อรหตฺตผลํ วา สจฺจนิกาตุณฺติ ฯ
 ภาวโฬ อานนฺท มาตุคฺคาโม ตถาคตปฺปเวทิตฺเต รุมนฺวินเย อคารสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺพชิตฺวา โสตาปตฺติผลมฺบิํ สํกทาคามิผลมฺบิํ อนาคามิผลมฺบิํ
 อรหตฺตผลมฺบิํ สจฺจนิกาตุณฺติ ฯ สจฺเจ ภาวเต ภาวโฬ มาตุคฺคาโม ตถา-
 คตปฺปเวทิตฺเต รุมนฺวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺวา โสตาปตฺติ-
 ผลมฺบิํ ฯ เป ฯ อรหตฺตผลมฺบิํ สจฺจนิกาตุํ พหุการว ภาวเต มหาปชาปติ
 โคตมํ ภควโต มาตุจฺจว อวปาทิกา โปสีตา ภควนฺตํ ชเนตฺติยา
 กาลกตาย ถนฺณํ ปาเยถิํ ถ้าชฺ ภาวเต ถนฺนเยว มาตุคฺคาโม ตถาคตป-
 ปเวทิตฺเต รุมนฺวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชุนฺติ ฯ

สจฺเจ อานนฺท มหาปชาปติ โคตมํ อฏฺฐํ คุรุรุมฺเม ปฏิคุตฺตนาหติ
 สํวสฺสํ ใสฺย อปฺปสํปทา ฯ วสฺสํสํสฺสํปสํปนฺนํ ภาวฺชฺชุนิยา ตทฺทป-
 สํปนฺนํสํสํ ภาวฺชฺชุนิ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจนํ อณฺชติภมฺมํ สํมํจิภมฺมํ
 กตฺตพฺพํ อยมฺบิํ รุมฺโม สํกฺกตฺวา คุรฺกตฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา
 ยาวชฺชํ อนตฺติภมฺมํนํโย ฯ น ภาวฺชฺชุนิยา อภิกฺขุเก อววาเส วสฺสํ อป-
 คนฺตพฺพํ อยมฺบิํ รุมฺโม สํกฺกตฺวา คุรฺกตฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา
 ยาวชฺชํ อนตฺติภมฺมํนํโย ฯ อนนฺวคฺคมาสํ ภาวฺชฺชุนิยา ภาวฺชฺชํสํสํโต อฺโป-
 สํสํปจฺจกณฺจ โยวาทูปสํกฺกมณฺจ ปริเยสํสํพฺพํ อยมฺบิํ รุมฺโม
 สํกฺกตฺวา คุรฺกตฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา ยาวชฺชํ อนตฺติภมฺมํนํโย ฯ วสฺสํ
 วุตฺตถาย ภาวฺชฺชุนิยา อฺภาโตสํสํเม ตํหิ จํเนหิ ปวเวตฺพํ ทิฏฺฐเจน
 สฺสฺเตน ปริสํสํถาย อยมฺบิํ รุมฺโม สํกฺกตฺวา คุรฺกตฺวา มาเนตฺวา

ธมฺโม สกฺกตฺวา ครุทฺตฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา ยาวชฺฉิ อณฺติกฺกมนฺนีโย ฯ
 สเจ โส ตฺวํ โคตฺมิ อิมํ อฏฺฐํ ครุทฺธฺวเม ปฏฺฐิคุตฺตญฺเหยฺยาสี ตํว เต
 ภวิสฺสตี อปฺปสฺมปฺทาติ ฯ เสยฺยถาปึ ภาณฺเต อานนฺท อิตฺถึ วา ปุริสํ
 วา ททโร ยฺวํ มณฺฑนทกฺขาติโก สึสฺสนฺหาโต อปฺปปฺตมาถฺ วา วสฺสสิก-
 มาถฺ วา อธิมฺมุตฺตกมาถฺ วา ทภิตฺวา อุกฺโขหิ ทตฺถเกหิ ปฏฺฐิคุตฺตเหตฺวา
 อุตฺตมญฺเจะ สึรํสมิ ปตฺติฏฺฐาเปยฺย เอวเมว โส อหํ ภาณฺเต อิมํ
 อฏฺฐํ ครุทฺธฺวเม ปฏฺฐิคุตฺตญฺหามิ ยาวชฺฉิ อณฺติกฺกมนฺนีเยติ ฯ

อถโส อายสฺมา อานนฺโท เยน ภคฺวา เคนฺอุปสงฺกมิ อปฺปสงฺ-
 กมิทฺวา ภคฺวณฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีติ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินโน
 โส อายสฺมา อานนฺโท ภคฺวณฺตํ เขตฺตโวจ ปฏฺฐิคุตฺตหิตา ภาณฺเต
 มหาปชาปติยา โคตฺมียา อฏฺฐํ ครุทฺธฺวมา ยาวชฺฉิ อณฺติกฺกมนฺนียาติ ฯ
 สเจ อานนฺท นาสภิสฺส มาตุคฺคาโม ตถาคตปฺปเวทิตฺเต ธมฺมวินฺเย อคฺคา-
 รสฺมา อนคฺคาริยํ ปพฺพชฺชํ จิรญฺจิติกํ อานนฺท พุทฺทมจฺจริยํ อภวิสฺส
 วสฺสสฺสทสฺสเมว สทฺธธมฺโม ติฏฺฐเจยฺย ยโต จ โส อานนฺท มาตุคฺคาโม
 ตถาคตปฺปเวทิตฺเต ธมฺมวินฺเย อคฺคารสฺมา อนคฺคาริยํ ปพฺพชฺชิตํ นทานิ
 อานนฺท พุทฺทมจฺจริยํ จิรญฺจิติกํ ภวิสฺสตี ปณฺญเจวทานิ อานนฺท วสฺสสฺสตานิ
 สทฺธธมฺโม จสฺสตี เสยฺยถาปึ อานนฺท ยานิ ภาณฺติ จุฏฺฐานิ พหุ-
 อิตฺตฺถิกานิ อปฺปปฺริสฺถกานิ ตานิ สุปฺปชฺชิสฺยานิ โทหนฺติ โจเรหิ กุมฺภาคู-
 เถนเกหิ เอวเมว โส อานนฺท ยสฺมิ ธมฺมวินฺเย ทภิติ มาตุคฺคาโม
 อคฺคารสฺมา อนคฺคาริยํ ปพฺพชฺชํ น ตํ พุทฺทมจฺจริยํ จิรญฺจิติกํ โหติ

เสยฺยถาปํ อานนฺท สมนฺปนฺเน ธาตฺถิเขตฺเต เสวฺจฺจิกา นาม โรชชาติ
 นิปตฺติ เหวํ ตํ ธาตฺถิเขตฺตํ น จิรวฺจฺจิกํ โหติ เหวเมว โห อานนฺท
 ยสฺมึ รมฺมวินฺเย ทภาติ มาตุคฺคาโม อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชํ น
 ตํ พุทฺทมจฺริยํ จิรวฺจฺจิกํ โหติ เสยฺยถาปํ อานนฺท สมนฺปนฺเน
 อฺจุณฺณเขตฺเต มณฺชฺเรจฺจิกา นาม โรชชาติ นิปตฺติ เหวํ ตํ อฺจุณฺณเขตฺตํ
 น จิรวฺจฺจิกํ โหติ เหวเมว โห อานนฺท ยสฺมึ รมฺมวินฺเย ทภาติ
 มาตุคฺคาโม อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชํ น ตํ พุทฺทมจฺริยํ จิรวฺจฺจิกํ
 โหติ เสยฺยถาปํ อานนฺท ปุริโส มหโต ตพาสฺสํ ปฏิกจฺเจว
 ปาฬิ พนฺเชยฺย ยาว เทว อุกาสฺสํ อนตฺติกฺกมฺนาย เหวเมว โห
 อานนฺท มยา ปฏิกจฺเจว ภิกฺขุณฺณํ อจฺจุ คุรุสมฺมา ปณฺณตฺตา ยาวสฺว
 อนตฺติกฺกมนฺนียาติ ฯ

[๑๔๒] ๕๒ เอกํ สมนํ ภควา เวสาลียํ วิหริติ มหาเน กฺฐา-
 การธํมฺมํ ฯ อถ โห อายสฺมา อานนฺโต เยน ภควา เทนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีติ เอกมนฺตํ
 นิสฺสินโน โห อายสฺมา อานนฺโต ภควนฺตํ เขตฺทวโจ กตฺติ นุ โห
 ภาเต รมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก สมนฺนนิตฺตพฺโพติ ฯ
 อจฺจุหิ โห อานนฺท รมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก สมน-
 นนิตฺตพฺโพ กตฺเมหิ อจฺจุหิ อธิชานนฺท ภิกฺขุ สํธวา โหติ
 ฯ เป ฯ สฺมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสํ พหุสฺสโต โหติ ฯ เป ฯ ทิจฺจียา
 สุปฺปวฺวิจฺจธา อุกฺขานิ โห ปนฺสฺสํ ปาติโมกฺขานิ วิตฺถาเรน สฺวากตานิ

โหนติ สํวิภคฺคานิ สํปฺปวตฺตภิกฺคานิ สํวินิจฺฉิตฺตานิ สํตฺตโส อณฺุพฺพณฺุชนโส
 กถฺยาคณฺุวาโจ โหติ กถฺยาคณฺุวาทฺทวโรณฺุ โปริยา วาจาเย สมนฺุนาคโต
 วิสํสํญฺาย อเนกคฺคพาย อคฺคตํสํ วิญฺญานปณฺิยา ปฏิพฺพิโต โหติ ภิกฺขุ
 สํฆสํสํ ฆมฺมิยา กถฺยา สํนทสํสํคํ สํมาทเปตํ สํมตฺเตเชตํ สํมปทํ
 สํคํ เยภฺยเยน ภิกฺขุณฺํ นํ โหติ มนาโป น โห ปเนตํ ภคฺคณฺุ
 อุกฺกิสํสํ ปพฺพชิตาย ทาสายวคฺคณฺุวสํนาย คฺคฆมฺมมชฺฌนาปณฺุนปฺพุโป โหติ
 วีสํคิวิสํโส วา โหติ อคฺคิเรกวิสํคิวิสํโส วา ฯ ยิเมหิ โห อานนฺุ
 อฏฺฐหิ ฆมฺเมหิ สมนฺุนาคโต ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก สมนฺุมนฺุคิพฺพิโต ฯ

[๑๔๓] ๕๓ เอกัม สัมมยํ ภคฺวา เวสํติยํ วิหริติ มหาวเน กฺฺฏา-
 ภารํสาธายํ ฯ อถ โส มหาลสาปติ โคตมํ เยน ภคฺวา เตนุปลงฺกมิ
 อปลงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ อฏฺฐจาสิ เอกมณฺต
 จิตา โส มหาลสาปติ โคตมํ ภคฺวณฺตํ เอตทโวจ สาธุ เม ภนฺเต
 ภคฺวา สงฺขิตฺเตน ชมฺมํ เทเสตุ ยมทํ ภคฺวโต ชมฺมํ สงฺกฺวา เอกา
 วูปกฏฺฐา อปลมตฺตา ชาติาป็นํ ปหิตตฺตา วิหเรยฺยนฺติ ฯ เย โส ตว
 โคตมิ ชมฺเม ชาเนยฺยาสิ อิมเ ชมฺมา สงฺราคย สงฺกฺตฺตนฺติ โน
 วิราคย สงฺโยคย สงฺกฺตฺตนฺติ โน วิสงฺโยคย ชาติายาย สงฺกฺตฺตนฺติ โน
 อปจายาย มหิจฺจนตฺตา สงฺกฺตฺตนฺติ โน อปมิจฺจนตฺตา อสนฺคฺกฺขจียา สงฺกฺ-
 ตฺตนฺติ โน สนฺคฺกฺขจียา สงฺกฺคณิกาย สงฺกฺตฺตนฺติ โน ปวิเวคาย โสสงฺขาย
 สงฺกฺตฺตนฺติ โน วิริยารมฺภาย ทฺพฺพรตฺตา สงฺกฺตฺตนฺติ โน สงฺพรตฺตยาติ
 เอกํเสน โคตมิ ชาเรยฺยาสิ เนโส ชมฺโม เนโส วินโย เนตํ สกฺก-

สาสนนุติ ฯ

เย จ ชฺว โคตมิ ชฺวมเม ชาเนยฺยาตี อิมะ ชฺวมมา
 วิราคาย สํวตฺตุนฺติ โน สฺวคาย วิสํโยคาย สํวตฺตุนฺติ โน สํโยคาย
 อปจายาย สํวตฺตุนฺติ โน อจายาย อปฺปํจคฺคตฺตุนฺติ โน มหิ-
 จคฺคตฺตุนฺติ สันนุจฺจียา สํวตฺตุนฺติ โน สันนุจฺจียา ปวิเวคาย สํวตฺตุนฺติ
 โน สํวคณิกาย วิริยารมฺภาย สํวตฺตุนฺติ โน โกสํชฺชาย สํภรตฺตุนฺติ
 สํวตฺตุนฺติ โน ทฺพภรตฺตุนฺติ เขกํเสน โคตมิ ชาเนยฺยาตี เขโส
 ชฺวมโม เขโส วินโย เขตํ สํวตฺตุนฺติ ฯ

[๑๔๔] ๕๔ เขกํ สมนํ ภคฺวา โกสิเยสุ วิหริติ กถฺกปรตฺตํ นาม
 โกสิยานํ นิคโม ฯ อถชฺว ทํชฺชานํ โกสิยปฺปฺโต เยน ภคฺวา เทนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภคฺวเนตํ อภิวาเทตฺวา เขกมนฺตํ นิสํสีติ เขกมนฺตํ
 นิสินฺโน ชฺว ทํชฺชานํ โกสิยปฺปฺโต ภคฺวเนตํ เขตทโวจ มยํ ภนฺเต
 คีหิ กามโกกํ ปุตฺตสํมฺพารชฺชํ อชฺชณาวถํ กาสิกจฺเจทํ ปจฺจณฺโภม
 มาถาคณฺชวิเลปนํ ชารยํ ชาตฺรปรชฺชํ สํทियํ เคสํ โน ภนฺเต
 ภคฺวา อมฺหากํ ตถา ชฺวมํ เทเสตุ เย อมฺหากํ อสฺสํ ชฺวมมา ทิฏฺฐ-
 ชฺวมมฺหิตาย ทิฏฺฐชฺวมมฺสํชฺชาย สํมฺปรายหิตาย สํมฺปรายสํชฺชายาติ ฯ

จตุตฺตาริเม พฺยคฺขมปชฺช ชฺวมมา กุสฺสปุตฺตสํสํ ทิฏฺฐชฺวมมฺหิตาย
 สํวตฺตุนฺติ ทิฏฺฐชฺวมมฺสํชฺชาย ฯ กตฺเม จตุตฺตาริ อชฺชจฺฉานสํมฺปทา ชาร-
 กฺขสํมฺปทา กุสฺยาณมิตฺตคฺคา สมนํชฺชิตา ฯ

กตมา ๑ พุยกุชปชฺช อฏฺฐจฺานสํมุปทา อธิ พุยกุชปชฺช
 กุตปฺปโต เยน กมฺมุฏฺฐจฺานเนน ธีวํกํ กปฺเปติ ยถิ กถียา ยถิ วนิชฺ-
 ชายา ยถิ โครกฺเขน ยถิ อิตฺถสฺสเถเนน ยถิ ราชปฺริเสเนน ยถิ สิปฺปญฺ-
 ฌตฺเตเนน ตตฺถ ทกฺโข โหติ อนนฺตโส ตตฺรปฺยาาย วมฺมํสํยา สมนฺนาทฺโค
 ธตฺถ กาคฺคํ ธตฺถ สํวึรธาตฺคํ อयํ วุจฺจติ พุยกุชปชฺช อฏฺฐจฺานสํมุปทา ฯ

กตมา ๑ พุยกุชปชฺช อารกฺขสํมุปทา อธิ พุยกุชปชฺช กุต-
 ปฺปุตฺตสฺส โภคา โหเนติ อฏฺฐจฺานวิวิยาธิตฺตา พาหาพลปริจิตา เสทา-
 วกฺขิตฺตา ฆมฺมิกา ฆมฺมตฺถา เต อารกฺเขน กุตฺติยา สํมุปาทฺเตติ กิณฺติ
 เม อิเม โภเค เนว ราชานํ หเรยฺยํ น โจรา หเรยฺยํ น อคฺคิ
 ทฺเหยย น อุกกํ วเหยย น อปฺปียา ทายาทา หเรยฺยญฺติ อयํ
 วุจฺจติ พุยกุชปชฺช อารกฺขสํมุปทา ฯ

กตมา ๑ พุยกุชปชฺช กถฺยาณมิตฺตฺตา อธิ พุยกุชปชฺช
 กุตปฺปโต ยสฺมึ คามे วา นิคฺเค วา ปฏฺิวสฺติ ตตฺร เป เต
 โหเนติ คหฺปติ วา คหฺปติปฺปุตฺตา วา ทฺหฺรา วา วุทฺธสฺสํสฺสโน วุทฺธมา
 วา วุทฺธสฺสํสฺสโน สํทฺธาสํมฺปนฺนา สํสํมฺปนฺนา จาคสํมฺปนฺนา ปญฺญา-
 สํมฺปนฺนา เตหิ สํทฺธํ สํนฺตฺธิจฺติ สํตฺถปฺติ สํกจฺฉํ สํมาปชฺชติ ยถา-
 รุปํ สํทฺธาสํมฺปนฺนํ สํทฺธาสํมฺปทํ อนฺนํสํกฺขติ ยถารุปํ สํสํม-
 ปฺนํ สํสํมฺปทํ อนฺนํสํกฺขติ ยถารุปํ จาคสํมฺปนฺนํ จาคสํมฺปทํ
 อนฺนํสํกฺขติ ยถารุปํ ปญฺญาสํมฺปนฺนํ ปญฺญาสํมฺปทํ อนฺนํสํกฺขติ
 อยํ วุจฺจติ พุยกุชปชฺช กถฺยาณมิตฺตฺตา ฯ

กตมา จ พุยกุชปชช สัมชวีตา อิธ พุยกุชปชช กุตปฺตุโต
 ฌายญจ โภคานํ วิทิตฺวา วยญจ โภคานํ วิทิตฺวา สัมชวีกํ กปฺเปติ
 นาจุโฉกาพุทฺถํ นาคีหิณํ เอวํ เม ฌาโย วยํ ปริยาทาย จัสสํสํติ น
 จ เม วโย ฌายํ ปริยาทาย จัสสํสํตํติ เตยฺยธมฺมํ พุยกุชปชช
 ตฺถาธโร วา ตฺถาธารนฺเตวาลํ วา ตฺถํ ปสฺสฺสเหตฺวา ชานาติ เอตฺต-
 ตเกณ วา โอนคํ เอตฺตเกณ วา อุนฺนตนฺติ เอวเมว โช พุยกุช-
 ปชช กุตปฺตุโต ฌายญจ โภคานํ วิทิตฺวา วยญจ โภคานํ วิทิตฺวา
 สัมชวีกํ กปฺเปติ นาจุโฉกาพุทฺถํ นาคีหิณํ เอวํ เม ฌาโย วยํ ปริ-
 ยาทาย จัสสํสํติ น จ เม วโย ฌายํ ปริยาทาย จัสสํสํตํติ สจฺยา-
 พุยกุชปชช กุตปฺตุโต อปฺปาโย สฺมาโน อุมฺพารํ ชีวิกํ กปฺเปติ ตสฺส
 ภวนฺติ วตฺตาโร อุกฺกมฺพรชาทกญฺจายํ กุตปฺตุโต โภเก ชาทตฺติ
 สเจ ปณายํ พุยกุชปชช กุตปฺตุโต มหาโย สฺมาโน กสิริ ชีวิกํ กปฺเปติ
 ตสฺส ภวนฺติ วตฺตาโร อทฺทมารกญฺจายํ กุตปฺตุโต มวิสฺสํตํติ
 ยโต จ โชภํ พุยกุชปชช กุตปฺตุโต ฌายญจ โภคานํ วิทิตฺวา
 วยญจ โภคานํ วิทิตฺวา สัมชวีกํ กปฺเปติ นาจุโฉกาพุทฺถํ นาคีหิณํ
 เอวํ เม ฌาโย วยํ ปริยาทาย จัสสํสํติ น จ เม วโย ฌายํ
 ปริยาทาย จัสสํสํตํติ อญํ วุจฺจติ พุยกุชปชช สัมชวีตา ฯ

เอวํ สํมุปปันนํ หุยคฺขปชฺช โภคาณํ จตุตฺตาริ อปายมฺหานิ
โหนติ อิตฺถํจฺจุตฺโต ตฺวารจฺจุตฺโต อกฺขจฺจุตฺโต ปาปมิตฺตโต ปาปสงฺหาโย
ปาปสํปปวงโก เสยฺยถาณิ หุยคฺขปชฺช มหิตฺตํ ตพฺผากุสฺสํ จตุตฺตาริ

เจว ฉายมุขานิ จตุตถาริ จ อปายมุขานิ ตลุตฺต ปริโสธ ยานิ เจว ฉาย-
 มุขานิ ตานิ ปัทเทยเย ยานิ จ อปายมุขานิ ตานิ วิวเรยเย เทโว จ
 น สัมมา ชาริ อนุปปเวจฺเจยเย เชนฺนํหิ ตลุตฺต พุคฺคปชฺช มหโต
 ตพาทลุตฺต ปริหานิ เยว ปาฏิกงฺขา โน วุฑฺฒิ เชนฺนเมว โช
 พุคฺคปชฺช เถว สัมปฺปญฺหานํ โภคานํ จตุตถาริ อปายมุขานิ โหณฺติ
 อิตถึจฺจุโต สฺวราชฺจุโต อถจฺจุโต ปาปมิตฺโต ปาปสหาโย ปาปสฺม-
 ปวงโก ฯ

[illegible]

จตุตาโรเม พยัคฆปรชฐ ธมฺมา กุตฺตปฺปคฺคตฺตํ สํมปรายหิตาย สํวตฺ-
คณฺติ สํมปรายสุทฺธาย ฯ กตฺเม จตุตาโร สทฺธธาสํมฺปทา สิตฺตํมฺปทา

จากสัมปทา ปณณาสัมปทา ฯ

 กตมา จ พุยกฺขมปชฺช สัทฺธาสัมปทา อิท พุยกฺขมปชฺช กุตปฺกฺโต
 สทฺโธ โหติ สทฺทหติ ตถาคคตฺถัสส โพรหิ อิติปิ สัส ภาควา ฯ เป ฯ
 สตุถา เทวมนุสฺสํ นัน พุทฺโธ ภาควาติ อโย อจฺจุติ พุยกฺขมปชฺช
 สัทฺธาสัมปทา ฯ

 กตมา จ พุยกฺขมปชฺช สัถฺสสัมปทา อิท พุยกฺขมปชฺช กุตปฺกฺโต
 ปาณาติปาตา ปฏฺวิวิโร โหติ ฯ เป ฯ สฺราเมรยมชฺชปมาทฏฺจํ นานา ปฏฺวิวิโร
 โหติ อโย อจฺจุติ พุยกฺขมปชฺช สัถฺสสัมปทา ฯ

 กตมา จ พุยกฺขมปชฺช จากสัมปทา อิท พุยกฺขมปชฺช กุตปฺกฺโต
 วิกตมถมจฺเจเรน เจตสา อคารํ อชฺฌณาวสฺสํ มุคฺคจาลโค ปยคปาณิ
 ไวสฺสสฺสคฺคโรติ ยาจโยโค ทานสํวิภาครโต อโย อจฺจุติ พุยกฺขมปชฺช
 จากสัมปทา ฯ

 กตมา จ พุยกฺขมปชฺช ปณณาสัมปทา อิท พุยกฺขมปชฺช กุต-
 ปฺกฺโต ปณณวา โหติ อุกฺขคฺคคามินิยา ปณณาย สมนฺนาคโต อวิยาย
 นิพฺเพทิกาย สมนฺมาทูกฺขกฺขยคามินิยา อโย อจฺจุติ พุยกฺขมปชฺช ปณณา-
 สสัมปทา ฯ อิเม โส พุยกฺขมปชฺช จตฺตาวโร ชมนฺมา กุตปฺกฺตตฺถัสส สมน-
 ปฺรายนทิตาย สํวตฺตุนฺนติ สมนฺปฺรายนสฺสชายนติ ฯ

อฺภูจํ จาตา กมฺมมฺเชยฺเยสฺสุ	อปฺปมฺกฺโต วิชานวา
สมนํ กปฺเปติ สํวิคํ	สมนฺกํ อนฺนรูกฺขติ
สทฺโธ สัถฺเตน สมนฺปฺนโน	วทณฺณ วักตมจฺจโร

ตถัสส โภคา โหนฺติ อฏฺฐาณวิริยาธิคตา พาหาพลปริจิตา เสทาวกฺขิตฺตา
 รมฺมิกา รมฺมตทฺธา เต อารกฺเขน กุตฺติยา สัมปาทติ กิณฺติ เม
 อิมเ ภิกฺขเว เนว ราชาโน หเรยฺยํ น โจรา หเรยฺยํ น ชคฺติ
 ทฺเหยย น อุกถํ ทฺเหยย น อปฺปียา ทายาทา หเรยฺยุนฺติ อयํ
 อจฺจุต พฺราหฺมณ อารกฺขสัมปทา ฯ

กตมา จ พฺราหฺมณ กถฺยาณมิตฺตตา อธิ พฺราหฺมณ กุตฺปฺกโต
 ยสฺมึ คามเ วา นิคมเ วา ปฏฺวิธติ ตตฺร เย เต โหนฺติ คหปติ
 วา คหปติปฺกฺตา วา ทหฺรา วา อจฺจุตสฺสโน อจฺจุตมา วา อจฺจุตสฺสโน
 สทฺธาสัมปณฺนา สัตถสฺมปณฺนา จาคสฺมปณฺนา ปณฺณาสัมปณฺนา เตหิ
 สทฺธิ สนฺติฏฺฐติ สทฺถปติ สํกจฺฉิ สํมาปชฺชติ ยถารูปานํ สทฺธาส-
 สัมปณฺนานํ สทฺธาสัมปทํ อนฺนสิฏฺฐติ ยถารูปานํ สัตถสฺมปณฺนานํ สัตถสฺมปทํ
 อนฺนสิฏฺฐติ ยถารูปานํ จาคสฺมปณฺนานํ จาคสฺมปทํ อนฺนสิฏฺฐติ ยถา-
 รูปานํ ปณฺณาสัมปณฺนานํ ปณฺณาสัมปทํ อนฺนสิฏฺฐติ อयํ อจฺจุติ
 พฺราหฺมณ กถฺยาณมิตฺตตา ฯ

กตมา จ พฺราหฺมณ สัมชวีติตา อธิ พฺราหฺมณ กุตฺปฺกโต
 อายญฺจ โภคานํ วิทิตฺวา วยญฺจ โภคานํ วิทิตฺวา สัมชวีถิ กปฺเปติ
 นาจฺจุตาทุหิ นาคีหิณํ เอว เม อายอ วยํ ปริยาทาย จัสสํ น
 จ เม วโย อายํ ปริยาทาย จัสสํ เสยฺยถาปิ พฺราหฺมณ ตฺถาชาโร
 วา ตฺถาชาธนฺเตวาสี วา ตฺถํ ปคฺคเหตฺวา ชานาติ เขตฺตเกน วา
 โอนํ เขตฺตเกน วา อุนฺนตนฺติ เอวเมว โส พฺราหฺมณ กุตฺปฺกโต

ขยายญ โภคานํ วิทิตฺวา วยญญ โภคานํ วิทิตฺวา สมนํชีวกํ กปฺเปติ
 นาจุจฺจาคพฺพหํ นาคีหีนํ เอวํ เม อายโย วยํ ปริยาทาย จัสสํตฺติ น
 จ เม วโย อายํ ปริยาทาย จัสสํตฺตํตฺติ สจฺจายํ พฺรหฺมาหฺมณ กุตฺตปฺปฺโต
 อปฺปายโย สฺมาโน อุกฺขารํ ชีวกํ กปฺเปติ ตสฺสํ ภาวนุตติ วตฺตทาโร
 อุกฺขมฺพรวชาทกญฺจายํ กุตฺตปฺปฺโต โภเค ชาทตฺตํตฺติ สจฺเจ ปณายํ พฺรหฺมาหฺมณ
 กุตฺตปฺปฺโต มหาโย สฺมาโน กสิณํ ชีวกํ กปฺเปติ ตสฺสํ ภาวนุตติ วตฺตทาโร
 อทฺทฆมารกญฺจายํ กุตฺตปฺปฺโต มริตฺตํตฺตํตฺติ ยโต จ ไชยํ พฺรหฺมาหฺมณ
 กุตฺตปฺปฺโต ขยายญ โภคานํ วิทิตฺวา วยญญ โภคานํ วิทิตฺวา สมนํชีวกํ
 กปฺเปติ นาจุจฺจาคพฺพหํ นาคีหีนํ เอวํ เม อายโย วยํ ปริยาทาย
 จัสสํตฺติ น จ เม วโย อายํ ปริยาทาย จัสสํตฺตํตฺติ อายํ อุกฺขจติ
 พฺรหฺมาหฺมณ สมนํชีวกา ฯ

เหว๋ ส้มบุปผะน่าน พุราหุมน โภคาน จตุตถวิ อปายมุขาน
 โหนติ อิตถิธุโต ตุราธุโต อกธธุโต ปาปมิตโต ปาปสหาโย
 ปาปสุมปวงโก เตยธยาบี พุราหุมน มหโต ตพากัสส จตุตถวิ
 เจว อายมุขาน จตุตถวิ ๑ อปายมุขาน ตสัสสิ ปุริสส ยานิ เจว อายมุขาน
 ตานิ ปัทเทยเย ยานิ ๑ อปายมุขาน ตานิ วิวเรยเย เทโว ๑ น สัมมา
 ธาริ ธนุปปเวเจเนยเย เหวธวิ ตสัสสิ พุราหุมน มหโต ตพากัสส
 ปวิทานิ เยว ปาฏิกงสา โน อุกกมิ เหวเมว โห พุราหุมน เหว
 ส้มบุปผะน่าน โภคาน จตุตถวิ อปายมุขาน โหนติ อิตถิธุโต ตุรา-
 ธุโต อกธธุโต ปาปมิตโต ปาปสหาโย ปาปสุมปวงโก ฯ

[illegible]

จุฑาโรวเม พุราหุณ ชมมา กุตปุตตัสส สมุปรายหิตาย ลอฺก-
คณฺธิ สมุปรายสุขาย ฯ กตเม จตุคาโร สทฺธาสมฺปทา สีสสมฺปทา
จาคสมฺปทา ปณฺณาสมฺปทา ฯ

กตมา จ พุราหมณ สัทธาธัมปทา อิธ พุราหมณ กุตปฺกโต
 สทฺโธ โหติ สทฺทหติ ตถาคคฺคสฺส โพธิ
 สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ อธิปปี โส ภควา ฯ เป ฯ
 สัทธาธัมปทา ฯ อयํ วุจฺจติ พุราหมณ

กตมา จ พุราหมณ สัตถัมปะทา อิธิ พุราหมณ กุตปุตโต
 ปาณาติปาตา ปฏีวีโร โหติ ฯ เป ฯ สุมาเมรยฆะปะมาทญจันนา
 ปฏีวีโร โหติ ยมฺ กุจฺจติ พุราหมณ สัตถัมปะทา ฯ

๒๘๘ สัตตุนฺตปฺปิฏเก อํกุตฺตทฺรณิกายสํสํ อฏฺฐกนิปาทิ [๑๔๖

กตมา ๑ พุราหุมน จากสํมปทา อิท พุราหุมน กุตฺตปฺปิฏโก
วิคตมถมจฺเจวเนน เจตสา อคารํ อชฺฌนาถสํติ มุคฺคจาคิ ปยตฺตปานิ
ไวสํสํคฺคโรโต ยาจโยโค ทานสํวิภาครโต อยํ อจฺจุจติ พุราหุมน
จากสํมปทา ๑

กตมา ๑ พุราหุมน ปญฺญาสํมปทา อิท พุราหุมน กุตฺตปฺปิฏโก
ปญฺญาทว โหติ ๑ เป ๑ สํมมาทกฺขกฺขยคามินิยา อยํ อจฺจุจติ พุราหุมน
ปญฺญาสํมปทา ๑ อิเม โส พุราหุมน จคฺคทาโร ชมฺมา กุตฺตปฺปิฏกสํสํ
สํมปฺรายหิตาย สํวคฺคตฺตุนฺติ สํมปฺรายสํชยาติ ๑

อฏฺฐจํคฺคา กมฺมมฺเมยฺเยสํ	อปฺปมตฺโต วิชานวา
สํมํ กปฺเปติ ชีวิตํ	สํมํภตํ ชนฺรกฺขติ
สํทโร สํเตน สํมปฺนโน	วทญฺญู วิคตมจฺจโร
นิจฺจุจํ มคฺคํ วิสํเสติ	โสคฺคทฺธานํ สํมปฺรายิกํ
อิจฺจุเจเต อฏฺฐํ ชมฺมา ๑	สํทฺตสํสํ ชรเมสํสินโน
อภฺจาทา สจฺจนาเมเน	อภฺยตฺตํ สจฺจาทา
ทิจฺจุจํมฺมมฺมิตฺตตฺตาย	สํมปฺรายสํชยา ๑
เฮวเมตํ คหฺนฺจํ	จาคิ ปญฺญาปํ ปวทฺธมตฺตํ ๑

[๑๔๖] ๔๖ ภยฺยนิ ภิกฺขเว กามานเมตํ อธิวจฺนํ ทฺตฺตุนฺติ ภิกฺขเว
กามานเมตํ อธิวจฺนํ โรโคติ ภิกฺขเว กามานเมตํ อธิวจฺนํ คณฺโฑติ
ภิกฺขเว กามานเมตํ อธิวจฺนํ สํวคฺคตฺตุนฺติ ภิกฺขเว กามานเมตํ อธิวจฺนํ
สํวคฺคโคติ ภิกฺขเว กามานเมตํ อธิวจฺนํ ปจฺจุโกติ ภิกฺขเว กามานเมตํ อธิวจฺนํ

๑๔๗] ปณฺณาสกาสังคหิโต สมนฺธานวคฺโค ปจฺจโม ๒๘๘

คพฺโภติ ภาทฺทเว กามานเมตํ อธิวจฺนํ ๑

กถฺมา ๑ ภาทฺทเว ภาณนฺติ กามานเมตํ อธิวจฺนํ ยถฺมา ๑
 กามราครตฺถายํ ภาทฺทเว อนุทราควินิพฺพุโต ทิฏฺฐจฺมมิกายี ภาณ น
 ปริมุจฺจติ สมนฺปฺรยิกายี ภาณ น ปริมุจฺจติ ตถฺมา ภาณนฺติ
 กามานเมตํ อธิวจฺนํ กถฺมา ๑ ภาทฺทเว ทฺถุชฺชนฺติ ๑ เป ๑ โวโคติ
 คณฺโหติ ตถฺถนฺติ สํโหติ ปจฺจโกติ ๑

กถฺมา ๑ ภาทฺทเว คพฺโภติ กามานเมตํ อธิวจฺนํ ยถฺมา ๑
 กามราครตฺถายํ ภาทฺทเว อนุทราควินิพฺพุโต ทิฏฺฐจฺมมิกายี คพฺภา น
 ปริมุจฺจติ สมนฺปฺรยิกายี คพฺภา น ปริมุจฺจติ ตถฺมา คพฺโภติ
 กามานเมตํ อธิวจฺนนฺติ ๑

ภยํ ทฺถุชฺชนฺ ๑	โวลโค ๑	คณฺโห	ตถฺถนฺ ๑	สํโห	๑
ปจฺจโก	คพฺโภ	๑	อภยํ		
เอเต	กามา	ปจฺจจฺจนฺติ	ยตฺถ	ตฺถโต	ปจฺจชฺชน
โวลคินฺ	เณ	สํคฺคฺรเพน	ปจฺจ	คพฺภา	คจฺจติ
ยโต ๑	ภาทฺท	อาคานํ	สมนฺ	ปชฺชนฺ	รณฺชติ
โส	อิมํ	ปติปถํ	ทฺถุคํ	อติ	กมฺม ตถาวิโ
ปจฺจ	ชาติ	ชฺรปติ		ผนฺ	ทมานํ อเว
					กชฺชติ ๑

[๑๔๗] ๕๗ อฏฺฐงฺหิ ภาทฺทเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภาทฺท อาหุ-
 เนยฺโย โหติ ปาหุเนยฺโย ทฺถุชฺชนฺเนยฺโย อณฺชติกรณฺเนยฺโย อนฺตฺตฺร ปจฺจ-
 ญชฺชตฺตํ โลกสฺส ๑ กตเมหิ อฏฺฐงฺหิ อธิ ภาทฺทเว ภาทฺท สํถวา

โหติ ๑ เป ๑ สมหาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ พหุสฺสโต โหติ ๑ เป ๑
 ทิฏฺฐิยา สุปฺปวิวิทฺธา กถฺยาณมิตฺโต โหติ กถฺยาณสฺหาโย กถฺยาณ-
 สมฺปวงฺโก สมฺมาทิฏฺฐิโก โหติ สมฺมาทสฺสเนน สมฺมุนาคโต จตุณฺนํ
 ฌานานํ อภิเจตฺถิกานํ ทิฏฺฐชฺมมฺมสฺสวiharานํ นิแกมถาภํ โหติ อภิจฺจุตฺถาภํ
 อกฺขิรตาภํ อเนกวิหิตํ ปุพฺพเพณิวาสํ อนุสฺสวติ เสยฺยถํ เขมฺมปํ
 ชาติํ เทวปํ ชาติโย ๑ เป ๑ อิติ สาการํ สยฺยเทสํ อเนกวิหิตํ
 ปุพฺพเพณิวาสํ อนุสฺสวติ ทิพฺเพน จกฺขฺนา วิสฺสุทฺเธน อติกกฺกมฺมานุสฺสเกน
 ๑ เป ๑ ยถากมฺมูปเค สยฺยเต ปชานาติ ชาติวานํ ขยา ๑ เป ๑
 สจฺฉิกฺกตา อุปสฺมปชฺช วิหริติ ๑ อิมฺเห โห ภูมิภาคเว อฏฺฐหิ ชฺมเมหิ
 สมฺมุนาคโต ภูมิภาคฺ ขาหุเนยฺโย โหติ ๑ เป ๑ อนฺนตฺตํ ปุณฺณกฺขเขตฺติ
 โลกสฺสชาติ ๑

[๑๔๘] ๔๘ อฏฺฐหิ ภูมิภาคเว ชฺมเมหิ สมฺมุนาคโต ภูมิภาคฺ ขาหุ-
 เนยฺโย โหติ ๑ เป ๑ อนฺนตฺตํ ปุณฺณกฺขเขตฺติ โลกสฺส ๑ กตเมหิ
 อฏฺฐหิ อิท ภูมิภาคเว ภูมิภาคฺ สยฺยวา โหติ ๑ เป ๑ สมหาทาย สิกฺขติ
 สิกฺขาปเทสุ พหุสฺสโต โหติ ๑ เป ๑ ทิฏฺฐิยา สุปฺปวิวิทฺธา อารทฺธ-
 วิริโย โหติ ฌานวา ทพฺพปรกฺกโม อนิภฺชิตฺตฺตฺโร กุสฺสเสสฺส ชฺมเมสฺส
 อารณฺณโก โหติ ปนฺตเสณาสโน อวตฺติตฺสโห โหติ อุปฺปนฺนํ
 อวตฺติ อภิกฺขุญญ วิหริติ ภาเยวสโห โหติ อุปฺปนฺนํ ภาเยว
 อภิกฺขุญญ วิหริติ จตุณฺนํ ฌานานํ อภิเจตฺถิกานํ ทิฏฺฐชฺมมฺมสฺสวiharานํ
 นิแกมถาภํ โหติ อภิจฺจุตฺถาภํ อกฺขิรตาภํ ชาติวานํ ขยา ๑ เป ๑

๑๕๐] ปรณาสกาสังคหิโต สันฐานวคฺโค ปจโม ๓๐๑

สจฺจนิกฺขวา อปฺสํปชฺช วิหริติ ฯ อิมํ ๒ ภาวํเว อฏฺฐํ ๒ ฌมเมหิ
สมนฺนาคโต ภาวํ อานุญโย โหติ ฯ เป ๑ อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺขเขตฺตํ
โลกสฺสํสาติ ฯ

[๑๔๘] ๕๕ อฏฺฐํ ๒ ภาวํเว ปุคฺคตา อานุญโย ปาหุญโย
ทกฺขิณญโย อณฺฐกฺกณฺณโย อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺขเขตฺตํ โลกสฺสํ ๑ กตเม
อฏฺฐํ สํคทาปญฺโน สํคทาปคฺคิณฺณสจฺจนิกฺกิริยา ปฏฺฐิปญฺโน สกฺทาคามํ
สกฺทาคามิณฺณสจฺจนิกฺกิริยา ปฏฺฐิปญฺโน อนาคามํ อนาคามิณฺณสจฺจนิกฺกิริยา
ปฏฺฐิปญฺโน อรหา อรหคฺคตยา ปฏฺฐิปญฺโน ๑ อิมํ ๒ ภาวํเว อฏฺฐํ
ปุคฺคตา อานุญโย ๑ เป ๑ อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺขเขตฺตํ โลกสฺสํสาติ ฯ

จตุตฺตาร ๑	ปฏฺฐิปญฺนา	จตุตฺตาร ๑	มเถ จิตฺตา
เชตฺ	สํโฆ อฏฺฐํ	ปณฺณาสํสจฺจนิกฺกิริยา	
ยชฺชานนํ	มณฺเฑสํ	ปุณฺณกฺขเขตฺตํ	
กโรติ	โอปคฺคํ	ปุณฺณํ	สํเว ทินฺนํ มหปฺปสฺสนติ ฯ

[๑๕๐] ๖๐ อฏฺฐํ ๒ ภาวํเว ปุคฺคตา อานุญโย ๑ เป ๑ อนุตฺตรํ
ปุณฺณกฺขเขตฺตํ โลกสฺสํ ๑ กตเม อฏฺฐํ สํคทาปญฺโน สํคทาปคฺคิณฺณ-
สจฺจนิกฺกิริยา ปฏฺฐิปญฺโน สกฺทาคามํ สกฺทาคามิณฺณสจฺจนิกฺกิริยา ปฏฺฐิปญฺโน
อนาคามํ อนาคามิณฺณสจฺจนิกฺกิริยา ปฏฺฐิปญฺโน อรหา อรหคฺคตยา
ปฏฺฐิปญฺโน ๑ อิมํ ๒ ภาวํเว อฏฺฐํ ปุคฺคตา อานุญโย ๑ เป ๑
อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺขเขตฺตํ โลกสฺสํสาติ ฯ

จตุตฺตาร ๑	ปฏฺฐิปญฺนา	จตุตฺตาร ๑	มเถ จิตฺตา
------------	------------	------------	------------

เสด์ สโฆ สมุคกฏโจ สัจจทาน์ อัญจ ปุคฺคตา
 ยชมานาน์ มนุสฺสทาน์ ปุญฺญเปกฺขานปาณิน์
 กโรติ โอปชิกัง ปุญฺญัง เขตฺต ทินุเ มหปฺปณฺณติ ฯ
 สัจจนาเวคฺโค ปจโม ฯ

ตตฺตฺรทฺทาน์

โคตมึ โยวาทิ สัจจติ ที่มฺหานุญฺจ อฺชฺชโย
 ภายา เทว อานุญฺยา เทว จ อัญจปุคฺคตาติ ฯ

จาตวคฺโค ทฺติโย

[๑๕๓] ๖. อัญจิม ภาวเว ปุคฺคตา สนฺโต สํวิชฺชมานา โถกธมฺมิ ฯ
 กตเม อัญจํ อิช ภาวเว ภาวฺวโน ปวิวิตฺตสฺส วิหโรติ นิรายคฺค-
 วุคฺคิโน อิจฺฉา อฺปฺปชฺชติ ตาภา โส อัญจหติ อญฺติ วายมติ
 ตาภา ตสฺส อัญจโหติ อญฺโหติ วายมโหติ ตาภา ตาโก นฺปฺปชฺชติ
 โส เตน อตาเกน โสจติ กิถมติ ปวิเทวติ อฺรคฺคตาหิ กนฺทติ สมนฺทํ
 อปฺปชฺชติ อยํ วุจฺจติ ภาวเว ภาวฺว อิจฺฉโน วิหโรติ ตาภา
 อัญจหติ อญฺติ วายมติ ตาภา น จ ตาภิ โสจิจิ จ ปวิเทวิจิ จ
 จุโหติ จ สทฺธมฺมา ฯ อิช ปน ภาวเว ภาวฺวโน ปวิวิตฺตสฺส วิหโรติ
 นิรายคฺควุคฺคิโน อิจฺฉา อฺปฺปชฺชติ ตาภา โส อัญจหติ อญฺติ
 วายมติ ตาภา ตสฺส อัญจโหติ อญฺโหติ วายมโหติ ตาภา ตาโก
 อฺปฺปชฺชติ โส เตน ตาเกน มชฺชติ ปมชฺชติ ปมาทมาปชฺชติ

อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหริติ ตาภาย อญฺจหติ ขฺยติ
 วายมติ ตาภาย ตาภี จ มถิ จ ปมาถิ จ จุโต จ สํทุมมา ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสฺส วิหโรติ นิรายตฺตวฺคฺคิตฺโน
 อิจฺฉนา อปฺปชฺชติ ตาภาย โส น อญฺจหติ น ขฺยติ น วายมติ
 ตาภาย ตสฺส อญฺจหโต อขฺยโต อวายมโต ตาภาย ตาโก นปฺปชฺชติ
 โส เตน อตาเภน โสจติ กิถมติ ปรีเทวติ อฺรตฺตาทิ กนฺทติ สํโมหํ
 อปชฺชติ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหริติ ตาภาย น
 อญฺจหติ น ขฺยติ น วายมติ ตาภาย น จ ตาภี โสจ จ ปรีเทวิ
 จ จุโต จ สํทุมมา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสฺส วิหโรติ
 นิรายตฺตวฺคฺคิตฺโน อิจฺฉนา อปฺปชฺชติ ตาภาย โส น อญฺจหติ น
 ขฺยติ น วายมติ ตาภาย ตสฺส อญฺจหโต อขฺยโต อวายมโต
 ตาภาย ตาโก อปฺปชฺชติ โส เตน ตาเภน มชฺชติ ปมชฺชติ
 ปมาทมาปชฺชติ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหริติ ตาภาย
 น อญฺจหติ น ขฺยติ น วายมติ ตาภาย ตาภี จ มถิ จ ปมาถิ
 จ จุโต จ สํทุมมา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสฺส
 วิหโรติ นิรายตฺตวฺคฺคิตฺโน อิจฺฉนา อปฺปชฺชติ ตาภาย โส อญฺจหติ
 ขฺยติ วายมติ ตาภาย ตสฺส อญฺจหโต ขฺยโต วายมโต ตาภาย
 ตาโก นปฺปชฺชติ โส เตน อตาเภน น โสจติ น กิถมติ น
 ปรีเทวติ น อฺรตฺตาทิ กนฺทติ น สํโมหํ อปชฺชติ อยํ วุจฺจติ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหริติ ตาภาย อญฺจหติ ขฺยติ วายมติ ตาภาย

น จ ภาภี น จ โสจิ น จ ปริเทวิ อจฺจุโต จ สทฺธมฺมา ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสูตร วิหโรโต นิรยตฺตวฺตฺติโน
 อิจฺฉา อปฺปชฺชติ ตาภาย โส อฏฺฐหติ ชฺชติ วายมติ ตาภาย ตสูตร
 อฏฺฐหโต ชฺชโต วายมโต ตาภาย ตาโก อปฺปชฺชติ โส เตน
 ตาเกน น มชฺชติ น ปมชฺชติ น ปมาทมาปชฺชติ อยฺม อจฺจุติ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหโรติ ตาภาย อฏฺฐหติ ชฺชติ วายมติ ตาภาย
 ภาภี จ น จ มที น จ ปมาที อจฺจุโต จ สทฺธมฺมา ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสูตร วิหโรโต นิรยตฺตวฺตฺติโน อิจฺฉา อปฺปชฺชติ
 ตาภาย โส น อฏฺฐหติ น ชฺชติ น วายมติ ตาภาย ตสูตร อนฏฺฐ-
 หโต อชฺชโต อวายมโต ตาภาย ตาโก อปฺปชฺชติ โส เตน
 อตาเกน น โสจติ น กิตฺมติ น ปริเทวติ น อจฺจุตาฬิ กนฺทติ น
 สมฺโมหํ อปชฺชติ อยฺม อจฺจุติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหโรติ
 ตาภาย น อฏฺฐหติ น ชฺชติ น วายมติ ตาภาย น จ ภาภี น
 จ โสจิ น จ ปริเทวิ อจฺจุโต จ สทฺธมฺมา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสูตร วิหโรโต นิรยตฺตวฺตฺติโน อิจฺฉา อปฺปชฺชติ
 ตาภาย โส น อฏฺฐหติ น ชฺชติ น วายมติ ตาภาย ตสูตร
 อนฏฺฐหโต อชฺชโต อวายมโต ตาภาย ตาโก อปฺปชฺชติ โส เตน
 ตาเกน น มชฺชติ น ปมชฺชติ น ปมาทมาปชฺชติ อยฺม อจฺจุติ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหโรติ ตาภาย น อฏฺฐหติ น ชฺชติ น
 วายมติ ตาภาย ภาภี จ น จ มที น จ ปมาที อจฺจุโต จ

๑๕๓] ปรณาสกาสังคหิโต จาถวคโค ทุติโย ๓๐๕

สทฺธมฺมา ๑ อิม โช ภิกฺขเว อชฺช ปุคฺคตา สมนฺโต สํวิชฺชमानา
โลกสฺมินฺติ ๑

[๑๕๒] ๖๒ นหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อถํ อตฺตโน
อถํ ปเรสํ ๑ กตเมหิ นหิ อชฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ชิปปนีสฺสฺสตี
จ โหติ กุสฺสเถสฺส ชมฺเมสฺส สุตฺตานญฺจ ชมฺมานํ ชารกชาติโก โหติ
ชตานญฺจ ชมฺมานํ อตฺตูปปริกฺขํ โหติ อตฺตมญฺญาช ชมฺมมญฺญาช
ชมฺมานุชมฺมปฺปฏิปนฺโน จ โหติ กถฺยาณวโจ จ โหติ กถฺยาณ-
วากุโรณ ปริยา วาจาช สมนฺนาคโต วิสฺสํชฺชํช อเนตคพาย
อตฺตสฺส วิญฺญาปณฺยา สนนฺตสฺสโก จ โหติ สฺมาทปโก สฺมตฺเตชโก
สฺมปหฺสโก สฺพหฺมจารฺนํ ๑ อิมหิ โช ภิกฺขเว นหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต
ภิกฺขุ อถํ อตฺตโน อถํ ปเรสํ ๑

[๑๕๓] ๖๓ ปญฺจหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อถํ อตฺตโน
อถํ ปเรสํ ๑ กตเมหิ ปญฺจหิ อชฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ น เหว โช
ชิปปนีสฺสฺสตี จ โหติ กุสฺสเถสฺส ชมฺเมสฺส สุตฺตานญฺจ ชมฺมานํ ชารกชาติโก
โหติ ชตานญฺจ ชมฺมานํ อตฺตูปปริกฺขํ โหติ อตฺตมญฺญาช
ชมฺมมญฺญาช ชมฺมานุชมฺมปฺปฏิปนฺโน จ โหติ กถฺยาณวโจ จ
โหติ ๑ เป ๑ อตฺตสฺส วิญฺญาปณฺยา สนนฺตสฺสโก จ โหติ
สฺมาทปโก สฺมตฺเตชโก สฺมปหฺสโก สฺพหฺมจารฺนํ ๑ อิมหิ โช ภิกฺขเว
ปญฺจหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อถํ อตฺตโน อถํ ปเรสํ ๑

๓๐๖ สุตตตบฏเก ของคุตตวณิกายสูตร อฏฺฐกนิปาโต [๑๕๔]

[๑๕๔] ๖๔ จตุหิ ภิกฺขเว ฌมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อถํ อตฺตโน
โน ปเรสํ ។ กตฺเมหิ จตุหิ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ จิปรฺปนีสํนฺติ จ โหติ
กฺุสฺสเสถุ ฌมฺเมสฺสุ สุตฺตานญฺจ ฌมฺมานํ ฌารกฺชาติโก โหติ ฌตฺตานญฺจ
ฌมฺมานํ อตฺตอุปริกฺกขํ โหติ อตฺตมญฺญา ย ฌมฺมมญฺญา ย ฌมฺมา-
นุฌมฺมปฺปฺปโน โหติ โน จ กตฺยาณวโจ โหติ กตฺยาณ-
วากฺกรโณ ปฺริยา วาจย สมนฺนาคโต วิสฺสุตฺตจาย อนฺเตคพาย
อตฺตสฺส วิญฺญาปนิยา โน จ สํหตฺตโก โหติ สํมาทปโก
สํมุตฺเตชโก สํปทิสโก สํพฺรหฺมจาริณํ ។ อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว จตุหิ
ฌมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อถํ อตฺตโน โน ปเรสํ ។

[๑๕๕] ๖๕ จตุหิ ภิกฺขเว ฌมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อถํ ปเรสํ โน
อตฺตโน ។ กตฺเมหิ จตุหิ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ จิปรฺปนีสํนฺติ จ โหติ
กฺุสฺสเสถุ ฌมฺเมสฺสุ สุตฺตานญฺจ ฌมฺมานํ ฌารกฺชาติโก โหติ โน จ
ฌตฺตานํ ฌมฺมานํ อตฺตอุปริกฺกขํ โหติ โน จ อตฺตมญฺญา ย ฌมฺม-
มญฺญา ย ฌมฺมานุฌมฺมปฺปฺปโน โหติ กตฺยาณวโจ จ โหติ
กตฺยาณวากฺกรโณ ។ เป ។ อตฺตสฺส วิญฺญาปนิยา สํหตฺตโก จ
โหติ ។ เป ។ สํพฺรหฺมจาริณํ ។ อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว จตุหิ ฌมฺเมหิ
สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อถํ ปเรสํ โน อตฺตโน ។

[๑๕๖] ๖๖ ตีหิ ภิกฺขเว ฌมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อถํ อตฺตโน โน
ปเรสํ ។ กตฺเมหิ ตีหิ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ น หเว โช จิปรฺปนีสํนฺติ
จ โหติ กฺุสฺสเสถุ ฌมฺเมสฺสุ สุตฺตานญฺจ ฌมฺมานํ ฌารกฺชาติโก โหติ

ชฺชานญจ ชฺชมานํ อตฺตูปปริกฺขี โหติ อตฺตมณฺเฑน ชฺชมมณฺเฑน
 ชฺชมานุชฺชมปฺปฏิปนฺโน จ โหติ โน จ กตฺถาณวโจ โหติ กตฺถา-
 ณวาทฺกโรณ โปริยา วาจา สมนฺนาคโต วิสฺสํขจาย อนนฺตคฺคหยา
 อตฺตสฺส วิญญาปณิยา โน จ สันฺทสฺสโก โหติ สฺมาทปโก
 สฺมุตฺเตชโก สฺมปหฺสโก สฺพหฺมจาวินํ ๑ อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ตฺถิ
 ชฺชเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อตฺถํ อตฺตโน โน ปเรสํ ๑

[๓๕๗] ๖๗ ตฺถิ ภิกฺขเว ชฺชเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อตฺถํ ปเรสํ โน
 อตฺตโน ๑ กตฺเมหิ ตฺถิ อชฺช ภิกฺขเว ภิกฺขุ น เหว โช ชฺชปฺปนิสฺสติ จ
 โหติ กุสฺสเถสฺส ชฺชเมสฺส สฺชชานญจ ชฺชมานํ ชวรกชาติโก โหติ
 โน จ ชฺชานํ ชฺชมานํ อตฺตูปปริกฺขี โหติ โน จ อตฺตมณฺเฑน
 ชฺชมมณฺเฑน ชฺชมานุชฺชมปฺปฏิปนฺโน โหติ กตฺถาณวโจ จ โหติ
 ๑ เป ๑ อตฺตสฺส วิญญาปณิยา สันฺทสฺสโก จ โหติ สฺมาทปโก
 สฺมุตฺเตชโก สฺมปหฺสโก สฺพหฺมจาวินํ ๑ อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ตฺถิ ชฺชเมหิ
 สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อตฺถํ ปเรสํ โน อตฺตโน ๑

[๓๕๘] ๖๘ ทฺวํหิ ภิกฺขเว ชฺชเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อตฺถํ อตฺตโน โน
 ปเรสํ ๑ กตฺเมหิ ทฺวํหิ อชฺช ภิกฺขเว ภิกฺขุ น เหว โช ชฺชปฺปนิสฺสติ จ
 โหติ กุสฺสเถสฺส ชฺชเมสฺส โน จ สฺชชานํ ชฺชมานํ ชวรกชาติโก โหติ
 ชฺชชานญจ ชฺชมานํ อตฺตูปปริกฺขี โหติ อตฺตมณฺเฑน ชฺชมมณฺเฑน
 ชฺชมานุชฺชมปฺปฏิปนฺโน จ โหติ โน จ กตฺถาณวโจ โหติ ๑ เป ๑
 อตฺตสฺส วิญญาปณิยา โน จ สันฺทสฺสโก โหติ ๑ เป ๑ สฺพหฺม-

๓๐๘ สุตตตณฺหีฏเฐ อํกุตฺตตณฺหีฏเฐ อฏฺฐกนิปาโต [๓๕๘

จารินํ ๑ อิมเหติ โห ภาฏเว ทฺวํหิ รมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภาฏุ อตํ
อตุตฺตโน โน ปเรสํ ๑

[๓๕๘] ๖๘ ทฺวํหิ ภาฏเว รมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภาฏุ อตํ ปเรสํ โน
อตุตฺตโน ๑ กตฺเมหิ ทฺวํหิ อิช ภาฏเว ภาฏุ น เหว โห อิปฺป-
นินฺนติ ๑ โหติ กุสฺสเถสํ รมฺเมสํ โน ๑ สุตฺตานิ รมฺมานํ
ชาวกชาติโก โหติ โน ๑ สุตฺตานิ รมฺมานํ อตุตฺตปฺปริกฺขํ โหติ
โน ๑ อตุตฺตมณฺเฑน รมฺมมณฺเฑน รมฺมานุรมฺมปฺปฏินฺโน โหติ
กตฺตยาณวโจ ๑ โหติ กตฺตยาณวากุโรน ปฺปิริยา วาจาย สมนฺนาคโต
วิสฺสํญฺจาย อนนฺตคพาย อตุตฺตสฺส วิณฺณวณฺเฑน สมนฺนาคโต ๑
โหติ สฺมาทปโก สฺมุตฺเตทโก สฺมุตฺตํโก สฺมุตฺตํจารินํ ๑ อิมเหติ
โห ภาฏเว ทฺวํหิ รมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภาฏุ อตํ ปเรสํ โน
อตุตฺตโนติ ๑

[๓๖๐] ๗๐ อตฺโธ อณฺเฑนโร ภาฏุ เยน ภควา เทนฺปสํกมฺมิ ๑ เป ๑
เอกมณฺเฑน นินฺนโน โห สโต ภาฏุ ภควนฺตํ เฑททโวจ สํสํ เม ภนฺเต
ภควา สํสํตฺเตน รมฺมํ เทสํตฺตํ ยมํ ภควโต รมฺมํ สุตฺตวา เอโก
อฏฺฐกญฺโจ อปฺปมตฺโต อตฺตปํ ปทิตฺตโต วิหเรยฺยนฺติ ๑ เอวเมว ปนฺนิเช-
กญฺเจ โมฆปฺปรีสา มณฺเฑน อชฺฌเนสฺสนฺติ รมฺเม ๑ ภาสีเต มณฺเฑน
อนฺนุพฺปตฺตพฺพํ มณฺเฑนตฺติ เทสํตฺตํ เม ภนฺเต ภควา สํสํตฺเตน รมฺมํ
เทสํตฺตํ สุตฺโต สํสํตฺเตน รมฺมํ อปฺปเปวณามํ ภควโต ภาสีตฺตํ
อฏฺฐกํ อชฺฌาเนยฺยํ อปฺปเปวณามํ ภควโต ภาสีตฺตํ ทายาโท อสฺสํสนฺติ

ตถมา ตีห เต ภิกฺขุ เหวํ สิกฺขิตพฺพํ อชฺฌตฺตํ เม จิตฺตํ จิตฺ
 ภาวิสฺสตี สุตฺตณฺจิตฺตํ น จุปฺปนฺนา ปาปกา อกฺกุสฺสา ฌมฺมา จิตฺตํ ปริ-
 ยาทาย สุตฺตณฺคฺติ เหวณฺหิ เต ภิกฺขุ สิกฺขิตพฺพํ ยโต โห เต
 ภิกฺขุ อชฺฌตฺตํ จิตฺตํ จิตฺตํ โหติ สุตฺตณฺจิตฺตํ น จุปฺปนฺนา ปาปกา
 อกฺกุสฺสา ฌมฺมา จิตฺตํ ปริยาทาย ตัญฺหานฺติ ตโต เต ภิกฺขุ เหวํ
 สิกฺขิตพฺพํ เมตฺตา เม เจโตวิมฺบฺตฺติ ภาวิตา ภาวิสฺสตี พหุสฺสีกา
 ยานํกตา วตฺตูกตา อญฺญจिता ปริจิตา สุตฺตมารทฺธาติ เหวณฺหิ เต
 ภิกฺขุ สิกฺขิตพฺพํ ยโต โห เต ภิกฺขุ อมํ สฺมาชิ เหวํ ภาวิตो
 โหติ พหุสฺสีกโต ตโต ทวํ ภิกฺขุ อิมํ สฺมาชิ สฺวิตกฺกมฺมํ สฺวิจารํ
 ภาเวยฺยาสิ อวิตกฺกมฺมํ วิจารมฺมํ ภาเวยฺยาสิ อวิตกฺกมฺมํ อวิจารํ
 ภาเวยฺยาสิ สํปฏฺฐิตกฺกมฺมํ ภาเวยฺยาสิ นิปฏฺฐิตกฺกมฺมํ ภาเวยฺยาสิ
 สํตสฺสหคฺคกฺกมฺมํ ภาเวยฺยาสิ อฺเปกฺขาสํหคฺคกฺกมฺมํ ภาเวยฺยาสิ ยโต โห
 เต ภิกฺขุ อมํ สฺมาชิ เหวํ ภาวิตो โหติ สฺภาวิตอ ตโต เต ภิกฺขุ เหวํ
 สิกฺขิตพฺพํ กรุณา เม เจโตวิมฺบฺตฺติ ๑เป ๑ มุทิตา เม เจโตวิมฺบฺตฺติ ๑เป ๑
 อฺเปกฺखा เม เจโตวิมฺบฺตฺติ ภาวิตา ภาวิสฺสตี พหุสฺสีกา ยานํกตา วตฺตูกตา
 อญฺญจिता ปริจิตา สุตฺตมารทฺธาติ เหวณฺหิ เต ภิกฺขุ สิกฺขิตพฺพํ
 ยโต โห เต ภิกฺขุ อมํ สฺมาชิ เหวํ ภาวิตอ โหติ พหุสฺสีกโต
 ตโต ทวํ ภิกฺขุ อิมํ สฺมาชิ สฺวิตกฺกมฺมํ สฺวิจารํ ภาเวยฺยาสิ อวิ-
 ตกฺกมฺมํ วิจารมฺมํ ภาเวยฺยาสิ อวิตกฺกมฺมํ อวิจารํ ภาเวยฺยาสิ สํป-
 ฏฺฐิตกฺกมฺมํ ภาเวยฺยาสิ นิปฏฺฐิตกฺกมฺมํ ภาเวยฺยาสิ สํตสฺสหคฺคกฺกมฺมํ ภาเวย-

ปัสสัถิ ฆาสุ เยว เถยฺยํ กปฺปัสสัถีติ ฯ

อถ โข โส ภิกฺขุ ภควทา อิมินา โอวาทেন โอวาทิโต อชฺชงฺกา
 ยาสฺนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ อถ โข
 โส ภิกฺขุ เอโก วูปกฺกฺโข อปฺปมคฺโค อาตปฺปี ปหิตคฺโค วิหรนฺโต
 นจิรุตฺเตว ยสฺสํตฺถาย กุตฺตคฺคา สํมม เทว อคารสฺมา อนคาริยํ
 ปพฺพชนฺติ ตทนฺตฺวํ พฺรหฺมจฺริยปริโยสานํ ทิฏฺฐเชว ฆมฺเม สยํ อภิญฺญา
 สจฺจนิกตฺวา อปฺปมปชฺช วิหาสิ ชีณฺนา ชาติ วุสฺสํ พฺรหฺมจฺริยํ กตํ
 กรณียํ นาปวํ อิตฺตคฺคาयाติ อพฺพณฺณวาสี อณฺณตโร ฯ ปน โส
 ภิกฺขุ อรหํ อโหสฺสัติ ฯ

[๑๖๓] ๗๐ เขกํ สํมยํ ภควา คยายํ วิหริติ คยาสฺสํ ๑ ตตฺร
 โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ ภิกฺขโวติ ฯ เป ๑ ภควา เขตฺตโวจ
 ปุพฺพหาภํ ภิกฺขเว สมนฺโพนฺหา อนนฺตํมพฺพุจฺจ โพนฺตํตฺโตว สฺมาโน โธภา-
 สฺสํ โข สณฺฑชานามิ โน ๑ รูปานิ ปสฺสํมามิ ตสฺสํ มยฺหํ ภิกฺขเว
 เขตฺตโหสิ สจฺเจ โข อหํ โธภาสณฺฑเจว สณฺฑชานนฺตํ รูปานิ ๑
 ปสฺสํเสยฺยํ เถวมนฺเม อิทํ ฌานตสฺสํนํ ปริสุทฺธตฺรํ อสฺสํสํติ โส โข
 อหํ ภิกฺขเว ขปเวณ สมนฺเยน อปฺปมคฺโค อาตปฺปี ปหิตคฺโค วิหรนฺโต
 โธภาสณฺฑเจว สณฺฑชานามิ รูปานิ ๑ ปสฺสํมามิ โน ๑ โข ตาหิ
 เทวตาหิ สทฺธิ สณฺฑคฺคิยํ สณฺฑคฺคิยํ สทฺธิ สณฺฑคฺคิยํ สณฺฑค-
 คิยํ มยฺหํ ภิกฺขเว เขตฺตโหสิ สจฺเจ โข อหํ โธภาสณฺฑเจว สณฺฑชานนฺตํ
 รูปานิ ๑ ปสฺสํเสยฺยํ ตาหิ ๑ เทวตาหิ สทฺธิ สณฺฑคฺคิยํ สณฺฑค-

เปยุยฺมํ สํภังคํ สํมาปชฺชเยยุยฺมํ เอวมนฺเม อิทํ ฌานนทสฺสํ ปริสฺสทฺทศํ
 อสฺสํสํสํ สํ สํ สํ อหํ ภิกฺขเว อปฺเปเน สํเยเน อปฺปมคฺคโต อตฺตํ
 ปหิตคฺคโต วิหฺรณฺโต โยภาสํญฺเจว สํญฺชานามิ ৰূปํ ๑ ปสฺสํสํ
 ตาหิ ๑ เทวตาหิ สํทฺธิ สํทฺธิจฺฉํมิ สํทฺธิปํมิ สํภังคํ สํมาปชฺชามิ
 โน ๑ ๒ ตา เทวตา ชานามิ อิมํ เทวตา อมฺกมฺหา วา อมฺกมฺหา
 วา เทวณิกายาติ คสฺสํ มยฺหํ ภิกฺขเว เอตทฺทโหสิ สํ ๒ อหํ
 โยภาสํญฺเจว สํญฺชานเยยุยฺมํ ৰূปํ ๑ ปสฺสํเยยุยฺมํ ตาหิ ๑ เทวตาหิ สํทฺธิ
 สํทฺธิจฺฉํเยยุยฺมํ สํทฺธิเปยุยฺมํ สํภังคํ สํมาปชฺชเยยุยฺมํ ตา ๑ เทวตา ชานเยยุยฺมํ
 อิมํ เทวตา อมฺกมฺหา วา อมฺกมฺหา วา เทวณิกายาติ เอวมนฺเม
 อิทํ ฌานนทสฺสํ ปริสฺสทฺทศํ อสฺสํสํสํ สํ สํ สํ อหํ ภิกฺขเว อปฺเปเน
 สํเยเน อปฺปมคฺคโต อตฺตํ ปหิตคฺคโต วิหฺรณฺโต โยภาสํญฺเจว สํญฺ-
 ชานามิ ৰূปํ ๑ ปสฺสํสํ ตาหิ ๑ เทวตาหิ สํทฺธิ สํทฺธิจฺฉํมิ สํทฺ-
 ธิปํมิ สํภังคํ สํมาปชฺชามิ ตา ๑ เทวตา ชานามิ อิมํ เทวตา
 อมฺกมฺหา วา อมฺกมฺหา วา เทวณิกายาติ โน ๑ ๒ ตา เทวตา
 ชานามิ อิมํ เทวตา อิมํสฺสํ กมฺมํสฺสํ วิปาเกเน อิตฺโต จุตา ตคฺค
 อปฺปนฺนํคํ ตา ๑ เทวตา ชานามิ อิมํ เทวตา อิมํสฺสํ-
 กมฺมํสฺสํ วิปาเกเน อิตฺโต จุตา ตคฺค อปฺปนฺนํคํ โน ๑ ๒ ตา
 เทวตา ชานามิ อิมํ เทวตา เอวมาหาวา เอวํสฺสํทฺทกฺขปฺปฏิสํเวทินิโยติ
 ตา ๑ เทวตา ชานามิ อิมํ เทวตา เอวมาหาวา เอวํสฺสํทฺทกฺขปฺปฏิ-
 สํเวทินิโยติ โน ๑ ๒ ตา เทวตา ชานามิ อิมํ เทวตา

เขวที่ฆายุกา เขวจิรวุจิจิกาคิ คา จ เทวตา ชานามิ อีมา
 เทวตา เขวที่ฆายุกา เขวจิรวุจิจิกาคิ โน จ ไซ คา เทวตา
 ชานามิ ยทิ วา เม อีมาหิ เทวตาคิ สทฐิ สันนิวตฺตปฺพุพฺพํ ยทิ
 วา น สันนิวตฺตปฺพุพฺพนฺติ คสฺส มยฺหํ ภิกฺขเว เอกทโทสี สเจ
 ไซ อหํ โอภาสญฺเจว สญฺชานนฺตํ รูปานิ จ ปสฺสเสยฺยํ คาคิ จ
 เทวตาคิ สทฐิ สันนิวตฺตเจยฺยํ สตฺตเปยฺยํ สากจฺฉํ สมาปชฺชเยยฺยํ คา จ
 เทวตา ชานนฺตํ อีมา เทวตา อมุกมฺหา วา อมุกมฺหา วา เทว-
 นิกายาคิ คา จ เทวตา ชานนฺตํ อีมา เทวตา อิมสฺส กมฺมสฺส
 วิปาเกณ อิตฺโต จุตฺตา ตตฺถ อุปปन्नาคิ คา จ เทวตา ชานนฺตํ
 อีมา เทวตา เหวมาหารา เขวสฺสทฺทกฺขปฺปฏิสํเวทินิโยติ คา จ เทวตา
 ชานนฺตํ อีมา เทวตา เขวที่ฆายุกา เขวจิรวุจิจิกาคิ คา จ
 เทวตา ชานนฺตํ ยทิ วา เม อีมาหิ เทวตาคิ สทฐิ สันนิวตฺต-
 ปฺพุพฺพํ ยทิ วา น สันนิวตฺตปฺพุพฺพนฺติ เหวมฺเม อิทํ ฌานทสฺสํ
 ปริสฺสทฺธวํ อสฺสํสาติ โส ไซ อหํ ภิกฺขเว อปเรน สมฺเยน อป-
 ปมคฺโค อาคานํ ปหิภคฺโค วิหรนฺโต โอภาสญฺเจว สญฺชานามิ รูปานิ
 จ ปสฺสํสามิ คาคิ จ เทวตาคิ สทฐิ สันนิวตฺตจํ สตฺตปํ สากจฺฉํ
 สมาปชฺชามิ คา จ เทวตา ชานามิ อีมา เทวตา อมุกมฺหา วา
 อมุกมฺหา วา เทวนิกายาคิ คา จ เทวตา ชานามิ อีมา
 เทวตา อิมสฺส กมฺมสฺส วิปาเกณ อิตฺโต จุตฺตา ตตฺถ อุปปन्नาคิ คา
 จ เทวตา ชานามิ อีมา เทวตา เหวมาหารา เขวสฺสทฺทกฺขปฺปฏิสํเวติ-

ตติยํ อภิกายตนํ ฯ อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ เอโก พหิทฺฐา รูปานิ
 ปสฺสํสตี อปฺปมาณานิ สํวณฺณทพฺพณฺณานิ ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ
 ปสฺสํสํมิตฺติ เอวํสํญญํ โหติ อิทํ จตฺตํ อภิกายตนํ ฯ อชฺฌตฺตํ
 อรูปสํญญํ เอโก พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํสตี นีถานิ นีถวณฺณานิ นีถ-
 นิทสฺสํสณานิ นีถนิภาสํณานิ ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ ปสฺสํสํมิตฺติ เอวํสํญญํ
 โหติ อิทํ ปณฺจมํ อภิกายตนํ ฯ อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ เอโก พหิทฺฐา
 รูปานิ ปสฺสํสตี ปีตานิ ปีตวณฺณานิ ปีตนิทสฺสํสณานิ ปีตนิภาสํณานิ ตานิ
 อภิกุญฺญ ชานามิ ปสฺสํสํมิตฺติ เอวํสํญญํ โหติ อิทํ ฉฺชจํ อภิกายตนํ ฯ
 อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ เอโก พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํสตี โลหิตกานิ โลหิต-
 กวณฺณานิ โลหิตกนิทสฺสํสณานิ โลหิตกนิภาสํณานิ ตานิ อภิกุญฺญ
 ชานามิ ปสฺสํสํมิตฺติ เอวํสํญญํ โหติ อิทํ สํคฺคมํ อภิกายตนํ ฯ
 อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ เอโก พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํสตี โธทาคานิ โธทา-
 ทวณฺณานิ โธทาคนิทสฺสํสณานิ โธทาคนิภาสํณานิ ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ
 ปสฺสํสํมิตฺติ เอวํสํญญํ โหติ อิทํ อญฺจํ อภิกายตนํ ฯ อิมานิ ไช
 ภิกฺขเว อญฺจํ อภิกายตนานํตี ฯ

[๑๖๓] ๗๓ อญฺจิเม ภิกฺขเว วิโมกฺขา ฯ กตฺเม อญฺจํ รูปํ
 รูปานิ ปสฺสํสตี อयํ ปจฺจิมो วิโมกฺโข ฯ อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ
 เอโก พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํสตี อयํ ทฺติโย วิโมกฺโข ฯ สํญฺญเตว
 อธิมุตฺโต โหติ อयํ ตติโย วิโมกฺโข ฯ สํพฺพโส รุปสํญญานํ
 สํตติกุมมา ปฏิขันธ์ญฺวานํ อตฺตงฺคมา นานตฺตสํญญานํ อมนสฺสการา

๓๑๖ สุตตบถปิฏเก อังคุตตรนิกายสุต อฏฺฐกนิပါတ [๑๖๔

อนนฺโต อากาโลติ อากาสานญายตนํ อุปสมุปฺปชฺช วิหริติ อຍံ
ຈຕຸທ໌ໂຕ ວິໂມຄຸໄຂ ។ ສຸພຸຟໄສ້ ອາກາສານຸຍາຍຕນັ ສັມຕິກຸມມ ອນນຕັ
ວິນຸວານນຕິ ວິນຸວານນຸຍາຍຕນັ ອຸປສມຸປຸຸຸຸ ວິຫຣຕິ ອຍັ ປລຸຈໂມ
ວິໂມຄຸໄຂ ។ ສຸພຸຟໄສ້ ວິນຸວານນຸຍາຍຕນັ ສັມຕິກຸມມ ນຕຸຕິ ກິນຸຈັຕິ
ອາກິນຸຈນຸຍາຍຕນັ ອຸປສມຸປຸຸຸຸ ວິຫຣຕິ ອຍັ ດຊຸໂຈ ວິໂມຄຸໄຂ ។
ສຸພຸຟໄສ້ ອາກິນຸຈນຸຍາຍຕນັ ສັມຕິກຸມມ ແວສຸວານາສຸວານຸຍາຍຕນັ ອຸປ-
ສມຸປຸຸຸຸ ວິຫຣຕິ ອຍັ ສຕຸຕໂມ ວິໂມຄຸໄຂ ។ ສຸພຸຟໄສ້ ແວສຸວານາ-
ສຸວານຸຍາຍຕນັ ສັມຕິກຸມມ ສຸວານາເວທຍິຕນິໂຣຣັ ອຸປສມຸປຸຸຸຸ ວິຫຣຕິ
ອຍັ ອຊຸຈໂມ ວິໂມຄຸໄຂ ។ ອິເມ ໄຂ ກິກຸຊເວ ອຊຸຈ ວິໂມຄຸຊາຕິ ។

[๑๖๕] ๓๔ ອຊຸຈິເມ ກິກຸຊເວ ອນຣິຍໂວຫຣາ ។ ກຕເມ ອຊຸຈ
ອທິຊຸເຈ ທິຊຸຈວາທິຕາ ອສຸສຸເຕ ສຸຕວາທິຕາ ອມຸເຕ ມຸຕວາທິຕາ ອວິນຸວາເຕ
ວິນຸວາຕວາທິຕາ ທິຊຸເຈ ອທິຊຸຈວາທິຕາ ສຸເຕ ອສຸສຸຕວາທິຕາ ມຸເຕ ອມຸຕ-
ວາທິຕາ ວິນຸວາເຕ ອວິນຸວາຕວາທິຕາ ។ ອິເມ ໄຂ ກິກຸຊເວ ອຊຸຈ ອນ-
ຣິຍໂວຫຣາຕິ ។

[๑๖๕] ๓๕ ອຊຸຈິເມ ກິກຸຊເວ ອຣິຍໂວຫຣາ ។ ກຕເມ ອຊຸຈ
ອທິຊຸເຈ ອທິຊຸຈວາທິຕາ ອສຸສຸເຕ ອສຸສຸຕວາທິຕາ ອມຸເຕ ອມຸຕວາທິຕາ
ອວິນຸວາເຕ ອວິນຸວາຕວາທິຕາ ທິຊຸເຈ ທິຊຸຈວາທິຕາ ສຸເຕ ສຸຕວາທິຕາ
ມຸເຕ ມຸຕວາທິຕາ ວິນຸວາເຕ ວິນຸວາຕວາທິຕາ ។ ອິເມ ໄຂ ກິກຸຊເວ ອຊຸຈ
ອຣິຍໂວຫຣາຕິ ។

[๑๖๖] ๓๖ ອຊຸຈິມາ ກິກຸຊເວ ປຣິສຳ ។ ກຕມາ ອຊຸຈ ຂຕຸຕິຍ-

ปริสา พุราหุณปริสา คหปติปริสา สมนปริสา จาคุมุมหาวาชิกปริสา
 ตาวคัสปริสา มารปริสา พุหุณปริสา ฯ อภิขานามิ ไช ปนาห์ ภิกฺขเว
 อเนกสํ ฆคฺคิยปริสํ อุปสงฺกมิตฺวา ตตฺถมี มยา สันนิสฺสินฺนปฺพุพฺพเจว
 สํวตฺถปฺปํปฺพุพฺพเจว สํกจฺจนา จ สํมาปณฺณปฺพุพฺพา ตตฺถ ยาถิสฺสโก
 เตสํ วณฺโณ โหติ ตาถิสฺสโก มยฺหํ วณฺโณ โหติ ยาถิสฺสโก
 เตสํ สโร โหติ ตาถิสฺสโก มยฺหํ สโร โหติ ฆมฺมิมิยา จ กถาย
 สันทสฺสเสมิ สํมาทเปมิ สํมุเตเตเฮมิ สํมุทฺทสฺสเสมิ ภาสฺमानญฺจ มํ น
 ชานนฺติ โโก นฺุ ไช อຍံ ภาสฺติ เทโว วา มนฺุสฺสํ ฺวาติ ฆมฺมิมิยา
 จ กถาย สันทสฺสเสตฺวา สํมาทเปตฺวา สํมุเตเตเฮตฺวา สํมุทฺทสฺสเสตฺวา อนฺ-
 ตฺรธายามิ อนฺตฺรหิตคฺคฺจ มํ น ชานนฺติ โโก นฺุ ไช อຍံ อนฺตฺรหิต
 เทโว วา มนฺุสฺสํ ฺวาติ อภิขานามิ ไช ปนาห์ ภิกฺขเว อเนกสํ
 พุราหุณปริสํ ฯ เป ฯ คหปติปริสํ สมนปริสํ จาคุมุมหาวาชิกปริสํ
 ตาวคัสปริสํ มารปริสํ พุหุณปริสํ อุปสงฺกมิตฺวา ตตฺถมี มยา
 สันนิสฺสินฺนปฺพุพฺพเจว สํวตฺถปฺปํปฺพุพฺพเจว สํกจฺจนา จ สํมาปณฺณปฺพุพฺพา ตตฺถ
 ยาถิสฺสโก เตสํ วณฺโณ โหติ ตาถิสฺสโก มยฺหํ วณฺโณ โหติ ยา-
 ถิสฺสโก เตสํ สโร โหติ ตาถิสฺสโก มยฺหํ สโร โหติ ฆมฺมิมิยา จ
 กถาย สันทสฺสเสมิ สํมาทเปมิ สํมุเตเตเฮมิ สํมุทฺทสฺสเสมิ ภาสฺमानญฺจ มํ
 น ชานนฺติ โโก นฺุ ไช อຍံ ภาสฺติ เทโว วา มนฺุสฺสํ ฺวาติ
 ฆมฺมิมิยา จ กถาย สันทสฺสเสตฺวา สํมาทเปตฺวา สํมุเตเตเฮตฺวา สํมุทฺท-
 สฺสเสตฺวา อนฺตฺรธายามิ อนฺตฺรหิตคฺคฺจ มํ น ชานนฺติ โโก นฺุ ไช

๓๑๘ สัตฺตุนฺตปฏิกเก อํกุคฺคฺตฺรณิกายสฺส อฏฺฐกนิปาโต [๑๖๗]

อํยํ อญฺตรหิโต เทโว วา มนุสฺสํโส วาติ ฯ อีมา โห ภาวเว อฏฺฐ
ปรีธาคี ฯ

[๑๖๗] ๗๗ เขถํ สํมยํ ภควา เวธํลยํ วิหริติ มหาวเน ญฺญา-
การสาธายํ ฯ อถโห ภควา ปุพฺพพณฺหสํมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺฉีวรมาทาย
เวธํลํ มีนุททาย ปาวีสี เวธํลยํ มีนุททาย จริตฺวา ปจฺจนาภตฺตํ
มีนุททปาทปฏิกฺกนฺโต อายสฺมณฺตํ อานนฺทํ อามนุเตสี คณฺหาหิ
อานนฺท นิสฺสํทํ เยน ปาวาลเจตียํ เตนุปลงฺกมิลฺลํสาม ทิวาวิหารายาคี ฯ
เขถํ ภนฺเตติ โห อายสฺมา อานนฺโท ภควโต ปฏฺฐิสฺสํณิตฺวา นิสฺสํทํ
อาทาย ภควนฺตํ ปฏฺฐิจิโต ปฏฺฐิจิโต อญฺพนฺธิ ฯ

อถโห ภควา เยน ปาวาลเจตียํ เตนุปลงฺกมิมิ อุลปลงฺกมิตฺวา
ปญฺจตฺเต ชาลเน นิสฺสํทิมิ นิสฺสํทชฺช โห ภควา อายสฺมณฺตํ อานนฺทํ
อามนุเตสี รมณฺเีย อานนฺท เวธํลํ รมณฺเีย อุตฺเทนเจตียํ รมณฺเีย
โคตมกเจตียํ รมณฺเีย พหุปฺตฺตกเจตียํ รมณฺเีย สํตฺตมฺพเจตียํ
รมณฺเีย สํวณฺททเจตียํ รมณฺเีย ปาวาลเจตียํ ยสฺสํ กสฺสํจิจิ อานนฺท
จตฺตาโร อิทฺธิปาทา ภาวีตา พหุสํกตา ยานํกตา วตฺตูกตา อญฺญจิจิตา
ปรีจิจิตา สํสํมารทฺธา อากฺขมาโน โส อานนฺท กปฺปํ วา ติจฺญเจยฺย
กปฺปาวเสลล์ วา ตถาคตสฺสํ โห อานนฺท จตฺตาโร อิทฺธิปาทา ภาวีตา
พหุสํกตา ยานํกตา วตฺตูกตา อญฺญจิจิตา ปรีจิจิตา สํสํมารทฺธา อากฺ-
ขมาโน อานนฺท ตถาคโต กปฺปํ วา ติจฺญเจยฺย กปฺปาวเสลล์ วาติ ฯ เขวมุขี
โห อายสฺมา อานนฺโท ภควตา โหพาริเก นิमितฺเต กิริยมาเน โหพา-

วิเก โอิภาเสํ กรียมาเน นาสํกฺขิ ปฏฺวิชฺฌิตุํ น ภควนฺตํ ยาจิ
 ตฺวิจฺจุ ภาเนเต ภควา กปฺปํ ตฺวิจฺจุ ภาเนเต สํกโต กปฺปํ
 พหุชนหิตาย พหุชนสํชําย โลกานุกมฺปาย อตฺตถาย หิตาย สํชําย
 เทวมนุสฺสํสาณนฺติ ยถาถํ มาเรณ ปรีชฺชจฺจิตฺตโต ฯ ทฺตฺติยมนํ
 โส ภควา ฯ ตฺตฺติยมนํ โส ภควา อายสํมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสํ
 รณณียา อานนฺท เวสํสํ รณณียํ อุตฺเทเจตฺติยํ รณณียํ โคตมกเจตฺติยํ
 รณณียํ พหุปฺปคฺคกเจตฺติยํ รณณียํ สํคตมฺพเจตฺติยํ รณณียํ สํวณฺททเจ-
 ตฺติยํ รณณียํ ปาฉาลเจตฺติยํ ยสฺสํ กสฺสํจฺจิ อานนฺท จตฺตวโร อิทฺธิปาทา
 ภาวิตา พหุสํกตา ยานํกตา วตฺตลคฺคา อณฺฐจฺจิตา ปริจฺจิตา สํสํมารทฺธา
 ฯ เป ฯ อากฺขมาโน อานนฺท ตถาคโต กปฺปํ วา ตฺวิจฺเจยฺย กปฺปาว-
 เสสํ วาติ เอวมนํ โส อายสํมา อานนฺโท ภควตา โอิฬาริเก
 นิमितฺตเต กรียมาเน โอิฬาริเก โอิภาเสํ กรียมาเน นาสํกฺขิ ปฏฺวิชฺฌิตุํ
 น ภควนฺตํ ยาจิ ตฺวิจฺจุ ภาเนเต ภควา กปฺปํ ตฺวิจฺจุ ภาเนเต
 สํกโต กปฺปํ พหุชนหิตาย พหุชนสํชําย โลกานุกมฺปาย อตฺตถาย หิตาย
 สํชําย เทวมนุสฺสํสาณนฺติ ยถาถํ มาเรณ ปรีชฺชจฺจิตฺตโต ฯ อถโส
 ภควา อายสํมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสํ กจฺฉน ตวํ อานนฺท ยสฺสํ
 ทานิ กถํ มณฺเฑสํติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ โส อายสํมา อานนฺโท ภควโต
 ปฏฺฐิสฺสณฺนิคฺคา อญฺจํยาธนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
 ภควโต อวิทฺฐเร อณฺเฑตฺตรสํมิ รุกฺขมฺมเถ นิสํสิ ฯ

อถโส มาโร ปาปึมา อจิริปฏฺกนฺเต อายสํมนฺเต อานนฺเต

ภควนฺตํ เอตทโวจ ปรินิพฺพาทุ ทานิ ภนฺเต ภควา ปรินิพฺพาทุ
 สุกฺโกโต ปรินิพฺพานกาโถ ทานิ ภนฺเต ภควโต ภาสิตา โส ปเนสา
 ภนฺเต ภควตา วาจา น ตาวาหํ ปาปมํ ปรินิพฺพายิสฺสํยามิ ยาว
 เม ภิกฺขุ น สํวกา ภวิสฺสํนฺติ วียตฺตา วินฺตา วิสํรทา ปตฺตโยคกฺขมา
 พหุสฺสํตฺตา ชมฺมชฺรา ชมฺมานุชฺมมปฺปฏิปฺปนา สํมัจฺฉิปปฺปนา อนุชฺมมจาริโน
 สกํ อจฺฉริยกํ อุกฺคเหตฺวา อจฺฉริยสฺสํนฺติ เทสฺสํนฺติ ปณฺณเปสฺสํนฺติ
 ปฏฺฐเปสฺสํนฺติ วิวริสฺสํนฺติ วิภสิสฺสํนฺติ อุกฺคตํภวิสฺสํนฺติ อฺยุปฺปนํ ปรปฺ-
 ปวาทํ สหฺมเมเน สฺนิกฺคหิตํ นิกฺคเหตฺวา สปฺปาฏิหาริยํ ชมฺมํ เทสฺส-
 สฺนํตฺติ เอตฺรหิ ภนฺเต ภิกฺขุ ภควโต สํวกา วียตฺตา วินฺตา
 วิสํรทา ปตฺตโยคกฺขมา พหุสฺสํตฺตา ชมฺมชฺรา ชมฺมานุชฺมมปฺปฏิปฺปนา
 สํมัจฺฉิปปฺปนา อนุชฺมมจาริโน สกํ อจฺฉริยกํ อุกฺคเหตฺวา อจฺฉริยสฺสํนฺติ
 เทสฺสํนฺติ ปณฺณเปสฺสํนฺติ ปฏฺฐเปสฺสํนฺติ วิวริสฺสํนฺติ วิภสิสฺสํนฺติ อุกฺคตํภวิสฺสํนฺติ
 อฺยุปฺปนํ ปรปฺปวาทํ สหฺมเมเน สฺนิกฺคหิตํ นิกฺคเหตฺวา สปฺปาฏิหาริยํ
 ชมฺมํ เทสฺสํนฺติ ปรินิพฺพาทุ ทานิ ภนฺเต ภควา ปรินิพฺพาทุ สุกฺโกโต
 ปรินิพฺพานกาโถ ทานิ ภนฺเต ภควโต ภาสิตา โส ปเนสา ภนฺเต
 ภควตา วาจา น ตาวาหํ ปาปมํ ปรินิพฺพายิสฺสํยามิ ยาว เม
 ภกฺขุณฺโณ น สํวิกา ภวิสฺสํนฺติ ๑ เป ๑ ยาว เม อฺปาสากา น
 สํวิกา ภวิสฺสํนฺติ ๑ เป ๑ ยาว เม อฺปาสากา น สํวิกา ภวิสฺสํนฺติ
 วียตฺตา วินฺตา วิสํรทา ปตฺตโยคกฺขมา พหุสฺสํตฺตา ชมฺมชฺรา ชมฺมา-
 นุชฺมมปฺปฏิปฺปนา สํมัจฺฉิปปฺปนา อนุชฺมมจาริโน สกํ อจฺฉริยกํ อุกฺค-

เหตุว่า อากิขุสฺสัณฺธิ เทสฺสัณฺธิ ปณฺณเปสฺสัณฺธิ ปฏฺฐเปสฺสัณฺธิ วิว
 รัสสัณฺธิ วิภัสสัณฺธิ อุตฺตานุกัรฺสฺสัณฺธิ อูปฺปนฺนํ ปรปฺปวาทํ สหมฺเม
 สฺนิกฺคหิตํ นิกฺคเหตฺวา สํปฺปาฏิหาริย์มฺมํ เทสฺสัณฺธํ อฺตรหิ
 ภาเต อูปาสิกา ภควโต สํวิกกา วิยคฺคา วินีตา วิสํวธา ปคฺคโต
 คกฺขมา พหุสฺสัณฺธา รมฺมชฺรา รมฺมานุรมฺมปฺปิปฺนนา สํมัจฺฉิปปิปปนา
 อนฺนรมฺมจฺวริโย สกํ อจฺริยํ อุกฺคเหตฺวา อากิขุสฺสัณฺธิ เทสฺสัณฺธิ
 ปณฺณเปสฺสัณฺธิ ปฏฺฐเปสฺสัณฺธิ วิวรฺสัณฺธิ วิภสฺสัณฺธิ อุตฺตานุกโรสฺสัณฺธิ อูปฺปนฺนํ
 ปรปฺปวาทํ สหมฺเม สฺนิกฺคหิตํ นิกฺคเหตฺวา สํปฺปาฏิหาริย์มฺมํ
 เทสฺสัณฺธิ ปรินิพฺพตฺ ตานิ ภาเต ภควา ปรินิพฺพตฺ สักโค
 ปรินิพฺพนกาโต ตานิ ภาเต ภควโต ภาสิตา โห ปเนสา ภาเต
 ภควตา วาจา น ตาธา ปาปม ปรินิพฺพายิสฺสัณฺธิ ยาว เม
 อิทํ พุทฺธจฺริยํ น อิทฺธจฺเร ภวิสฺสัณฺธิ ผิตฺตญฺ วิคฺคาริกํ พหุสฺสัณฺธิ
 ปฏฺฐกํ ยาว เทวมนุสฺสัณฺธิ สํปฺปกาสัณฺธิ อฺตรหิ ภาเต ภควโต
 พุทฺธจฺริยํ อิทฺธจฺเร ผิตฺตญฺ วิคฺคาริกํ พหุสฺสัณฺธิ ปฏฺฐกํ ยาวเทว
 มนุสฺสัณฺธิ สํปฺปกาสัณฺธิ ปรินิพฺพตฺ ตานิ ภาเต ภควา ปรินิพฺพตฺ
 สักโค ปรินิพฺพนกาโต ตานิ ภาเต ภควโตติ ฯ อปฺโปสฺสัณฺธิ ตฺว
 ปาปม โหหิ นจฺริ ตถาคตฺสัณฺธิ ปรินิพฺพนํ ภวิสฺสัณฺธิ อิตฺต ตินฺนํ
 มาสํ อจฺเยน ตถาคโต ปรินิพฺพายิสฺสัณฺธิ อตฺโต ภควา
 ปาวาตเจตฺติเย สโต สัมปชาโน อายสฺสัณฺธิ โสสฺสัณฺธิ

ภควดา ฌายสังฆาเร มหา ภุมิจาโต อโหสิ ภัสสันโก สโตมหนังสือ
เทวทนต์ุภิกโย จ ผลิสสุ อถไซ ภควา เขตมตฺถํ วิทิตฺวา ตายํ
เวธายํ อิมํ อุตฺถานํ อุตฺถาเนติ

ທຸດມະຫາພົນລາຍ ສັມມາວິ ກາວສໍາກາມວຸດທະສາສນີ ມຸນີ

อชฺฌตฺตโรโต สฺมาหิโต อภินฺนุที กวจมีวตฺตสฺมภวฺนฺติ ฯ

ชดไช อยยตุ่มโต อานนทุตัสต์ เขตทโหสิ มหา วตายัม
 ภูมิจาโต ตุมหา วตายัม ภูมิจาโต ภังนโก สโตมห์โส เทวทุนทุภโย
 ๑ ผลัสตุ โโก นุ ไช เหตุ โโก ปจจุโย มหโต ภูมิจาตัสต์
 ปาตุภาวยาติ ชดไช อยยตุ่มมา อานนทุโต เยน ภควา เทนุปลงภูมิ
 อปลงภูมิตุวา ภคณตัม อภิวาเทตุวา เขกมนตัม นิสัทธิ เขกมนตัม นิสินโน
 ไช อยยตุ่มมา อานนทุโต ภคณตัม เขตทโวจ มหา วตายัม ภนุเต
 ภูมิจาโต ตุมหา วตายัม ภนุเต ภูมิจาโต ภังนโก สโตมห์โส เทว-
 ทุนทุภโย ๑ ผลัสตุ โโก นุ ไช ภนุเต เหตุ โโก ปจจุโย มหโต
 ภูมิจาตัสต์ ปาตุภาวยาติ ฯ

อฏฺฐจีเม อานนฺท เหตุ อฏฺฐ ปจฺจุยา มหโต ภูมิจาตลฺลสฺส ปา-
ตุภาวาย กตเม อฏฺฐ ยํ อานนฺท มหาปจฺวี อุตฺเท ปติฏฺฐิตา
อฺตุทํ วาเต ปติฏฺฐิตํ วาโต อากาสฏฺฐโง โหติ โส อานนฺท
สํโย ยํ มหาวคฺคา วายนฺติ มหาวคฺคา วายนฺตา อฺตุทํ กมฺเปเนติ
อฺตุทํ กมฺปิตํ ปจฺวี กมฺเปติ อยํ อานนฺท ปจฺโสม เหตุ ปจฺโสม ปจฺจุโย
มหโต ภูมิจาตลฺลสฺส ปาตุภาวาย ฯ ปุณฺ จปรํ อานนฺท สมนฺโน ทา

พุราหมโณ วา อิทฺธิมา เจโตวสีปฺปคุโต เทวตา มหิตฺธิกา มหานุภาวา
 ตสฺสํ ปริตฺตา ปจฺวีตฺตญฺญา ภาวิตา โหติ อปฺปมาณา อาปัสสญฺญา
 โส อิมํ ปจฺวี กมฺเปติ สํกมฺเปติ สํมุปกมฺเปติ อยํ อานนฺท
 ทุติโย เหตุ ทุติโย ปจฺจโย มหโต ภูมิจาตสฺส ปาตุภาวาย ๑ ปุณ
 จปรํ อานนฺท ยทา โฬธิตฺตคุโต คุสิดา กายา จวิตฺวา สโต สํมุ-
 ขาโน มาตุ กุจฺฉิ โอลกฺกมฺติ ตทายํ ปจฺวี กมฺเปติ สํกมฺเปติ
 สํมุปกมฺเปติ อยํ อานนฺท ตติโย เหตุ ตติโย ปจฺจโย มหโต
 ภูมิจาตสฺส ปาตุภาวาย ๑ ปุณ จปรํ อานนฺท ยทา โฬธิตฺตคุโต สโต
 สํมุขานโน มาตุ กุจฺฉิสฺมา นิกฺขมฺติ ตทายํ ปจฺวี กมฺเปติ สํกมฺเปติ
 สํมุปกมฺเปติ อยํ อานนฺท จตุตฺถโก เหตุ จตุตฺถโก ปจฺจโย มหโต
 ภูมิจาตสฺส ปาตุภาวาย ๑ ปุณ จปรํ อานนฺท ยทา ตถาคโต อนฺนุตฺตรํ
 สํมฺมาสมฺโพธิ อภิสํมฺพุตฺตติ ตทายํ ปจฺวี กมฺเปติ สํกมฺเปติ
 สํมุปกมฺเปติ อยํ อานนฺท ปญฺจโม เหตุ ปญฺจโม ปจฺจโย มหโต
 ภูมิจาตสฺส ปาตุภาวาย ๑ ปุณ จปรํ อานนฺท ยทา ตถาคโต อนฺนุตฺตรํ
 ชมฺมจกฺกํ ปวตฺเตติ ตทายํ ปจฺวี กมฺเปติ สํกมฺเปติ สํมุปกมฺเปติ
 อยํ อานนฺท ฉฺฉโจ เหตุ ฉฺฉโจ ปจฺจโย มหโต ภูมิจาตสฺส ปาตุ-
 ภาวาย ๑ ปุณ จปรํ อานนฺท ยทา ตถาคโต สโต สํมุขานโน อายู-
 สงฺขารํ โอลสฺสชฺชติ ตทายํ ปจฺวี กมฺเปติ สํกมฺเปติ สํมุปกมฺเปติ
 อยํ อานนฺท สทฺตโม เหตุ สทฺตโม ปจฺจโย มหโต ภูมิจาตสฺส
 ปาตุภาวาย ๑ ปุณ จปรํ อานนฺท ยทา ตถาคโต อนฺนุปาทิสํสํ

๓๒๔ ลุ่มตมตบิฏเก องคตมตบิฏเก องคตมตบิฏเก องคตมตบิฏเก องคตมตบิฏเก [๑๒๘]

นิพพานชาตฺยา ปฺรนิพฺพายติ ตทายํ ปจฺวี กมฺปติ สํกมฺปติ สมฺป-
กมฺปติ อญฺ อานนฺท อฏฺฐโม เหตุ อฏฺฐโม ปจฺจโย มหโต
ภุมฺมิจาตลฺลสฺส ปาตุภาวาย ฯ อิม โข อานนฺท อฏฺฐ เหตุ อฏฺฐ ปจฺจยา
มหโต ภุมฺมิจาตลฺลสฺส ปาตุภาวายาติ ฯ

จากทศโค ทศโย

อธิษฐาน อตถนุญ สัตติบุคคล ภาชา อภิกุณา เต สัท
 วิโมกฺโช เทว จ โวหารา ปริสา ภุมิจาเตน จาติ ฯ

ขมกวคฺไค ทติโย

[๑๖๘] ๑๘ สทฺโธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โหติ โน สํธวา เอวํ
 โส เตน อญฺเณน อปริปฺปโร โหติ เตน ตํ อญฺํ ปริปฺปเรตพฺพํ
 กิณฺณหํ สทฺโธ ๑ อสฺสํ สํธวา จาติ ยโต ๑ โธ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ สทฺโธ ๑ โหติ สํธวา ๑ เอวํ โส เตน อญฺเณน
 ปริปฺปโร โหติ ๑ สทฺโธ ๑ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โหติ สํธวา ๑ โน
 พหุสฺสํโต เอวํ โส เตน อญฺเณน อปริปฺปโร โหติ เตน ตํ อญฺํ
 ปริปฺปเรตพฺพํ กิณฺณหํ สทฺโธ ๑ อสฺสํ สํธวา ๑ พหุสฺสํโต จาติ
 ยโต ๑ โธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สทฺโธ ๑ โหติ สํธวา ๑ พหุสฺสํโต ๑
 เอวํ โส เตน อญฺเณน ปริปฺปโร โหติ ๑ สทฺโธ ๑ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 โหติ สํธวา ๑ พหุสฺสํโต ๑ โน ฆมฺมกถิกโก ๑ เป ๑ ฆมฺมกถิกโก
 ๑ โน ปริสํวจโร ๑ เป ๑ ปริสํวจโร ๑ โน วิสํวโท ปริสํว

ฌมฺมํ เทเสติ ๑ เป ๑ วิสัรโท ๑ ปริส่าย ฌมฺมํ เทเสติ โน
 จตฺตุนํ ฌมานํ อภิเจตสิกํ ทิฏฐฌมฺมสํวาทานํ นิแกมตาภํ โหติ
 อภิจฺจุตฺตาภํ อภิสฺสริตฺตาภํ ๑ เป ๑ จตฺตุนํ ฌมานํ อภิเจตสิกํ ทิฏฐ-
 ฌมฺมสํวาทานํ นิแกมตาภํ โหติ อภิจฺจุตฺตาภํ อภิสฺสริตฺตาภํ โน ชาติวานํ
 ขยา ชาติวานํ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ ทิฏฐเจว ฌมฺเม สยํ อภิญฺญา
 สจฺจุตฺตภาวํ อปฺปสมฺปชฺชํ วิหริติ เอวํ โส เตน องฺเคน อปริปฺปโร
 โหติ เตน ตํ องฺคํ ปริปฺปเวตพฺพํ กิณฺหาหํ สทฺธโร ๑ อสฺสํ สํตฺวา
 ๑ พหุสฺสํสํสํ ๑ ฌมฺมกถิโก ๑ ปริส่ายจโร ๑ วิสัรโท ๑ ปริส่าย
 ฌมฺมํ เทเสยฺยํ จตฺตุนํ ฌมานํ อภิเจตสิกํ ทิฏฐฌมฺมสํวาทานํ
 นิแกมตาภํ อสฺสํ อภิจฺจุตฺตาภํ อภิสฺสริตฺตาภํ ชาติวานํ ขยา ชาติวานํ
 เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ ทิฏฐเจว ฌมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺจุตฺตภาวํ
 อปฺปสมฺปชฺชํ วิทเรยฺยนฺติ ยโต ๑ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ สทฺธโร ๑
 โหติ สํตฺวา ๑ พหุสฺสํสํสํ ๑ ฌมฺมกถิโก ๑ ปริส่ายจโร ๑ วิสัรโท
 ๑ ปริส่าย ฌมฺมํ เทเสติ จตฺตุนํ ฌมานํ อภิเจตสิกํ ทิฏฐฌมฺม-
 สํวาทานํ นิแกมตาภํ โหติ อภิจฺจุตฺตาภํ อภิสฺสริตฺตาภํ ชาติวานํ ขยา
 ชาติวานํ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ ทิฏฐเจว ฌมฺเม สยํ อภิญฺญา
 สจฺจุตฺตภาวํ อปฺปสมฺปชฺชํ วิหริติ เอวํ โส เตน องฺเคน อปริปฺปโร
 โหติ ๑ อิมํ โส ภิกฺขเว อฏฺฐหิ ฌมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ
 สมนฺนคปาสาทิโก ๑ โหติ สพุทฺธการปริปฺปโร จาติ ๑

[๑๖๘] ๓๘ สทฺธโร ภิกฺขเว ภิกฺขุ โหติ โน สํตฺวา เอวํ โส เตน

องเคน อปริปุโร โหติ เตน ตํ องคํ ปริปุเรตพฺพํ กิณฺหาหํ
 สทฺธฺโ ๑ อสํสํ สํธฺวา จาติ ยโต ๑ โห ภาวฺว ภาวฺว สทฺธฺโ
 ๑ โหติ สํธฺวา ๑ เอวํ โส เตน องเคน อปริปุโร โหติ ๑ สทฺธฺโ ๑
 ภาวฺว ภาวฺว โหติ สํธฺวา ๑ โน พหุสํสโต ๑ เป ๑ พหุสํสโต ๑ โน
 ฌมฺมกตฺติโก ๑ เป ๑ ฌมฺมกตฺติโก ๑ โน ปริสํวจโร ๑ เป ๑ ปริสํวจโร ๑
 โน วิสํวโร ปริสํว ฌมฺมํ เทเสติ ๑ เป ๑ วิสํวโร ๑ ปริสํว ฌมฺมํ เทเสติ
 เป ๑ เเต สํนฺทา วิโมกฺขา อตฺติกมฺม รุป อนุปา เเต กาเยน มุสํสฺวา
 วิหริติ โน อาสวํ ฆยา ฌนาสํวํ เจโตวิมุตฺตํ ปญฺญาวิมุตฺตํ ทิฏฺฐเจว
 ฌมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺจนิกฺคฺวา อปฺปสํปชฺช วิหริติ เอวํ โส
 เตน องเคน อปริปุโร โหติ เตน ตํ องคํ ปริปุเรตพฺพํ กิณฺหาหํ
 สทฺธฺโ ๑ อสํสํ สํธฺวา ๑ พหุสํสโต ๑ ฌมฺมกตฺติโก ๑ ปริสํวจโร
 ๑ วิสํวโร ๑ ปริสํว ฌมฺมํ เทเสยฺย เป ๑ เเต สํนฺทา วิโมกฺขา
 อตฺติกมฺม รุป อนุปา เเต กาเยน มุสํสฺวา วิหเรยฺย อาสวํ ฆยา
 ฌนาสํวํ เจโตวิมุตฺตํ ปญฺญาวิมุตฺตํ ทิฏฺฐเจว ฌมฺเม สยํ อภิญฺญา
 สจฺจนิกฺคฺวา อปฺปสํปชฺช วิหเรยฺยํ ยโต ๑ โห ภาวฺว ภาวฺว
 สทฺธฺโ ๑ โหติ สํธฺวา ๑ พหุสํสโต ๑ ฌมฺมกตฺติโก ๑ ปริสํวจโร
 ๑ วิสํวโร ๑ ปริสํว ฌมฺมํ เทเสติ เป ๑ เเต สํนฺทา วิโมกฺขา
 อตฺติกมฺม รุป อนุปา เเต กาเยน มุสํสฺวา วิหริติ อาสวํ ฆยา
 ๑ เป ๑ สจฺจนิกฺคฺวา อปฺปสํปชฺช วิหริติ เอวํ โส เตน องเคน
 อปริปุโร โหติ ๑ อิมฺเหิ โห ภาวฺว อฏฺฐกํ ฌมฺเมหิ สมนฺนาคโต

ภิกขุ สมนุตปาสาทิโก จ โหติ สหุพการปริบฺโง จาติ ๑

[๓๗๐] ๘๐ เถอํ สมนํ ภควา นาทิเก^๑ วิหริติ คิณฺชกาจสเถ ๑
 ตตร ไช ภควา ภิกขุ อามนฺเตสํ ภิกฺขโวติ ๑ ภนฺเตติ เต ภิกขุ
 ภควโต ปจฺจุสฺสํ ๑ ภควา เขตทโวจ มรณสฺสํติ ภิกฺขเว ภาวิตา
 พหุสํกตา มหปฺปสา โหติ มหานิสํสา อมโตคธา อมตปริโยธานา
 ภาวเถ โน ตุมฺहे ภิกฺขเว มรณสฺสํติ ๑

เอวํ อุตฺเต อญฺเจตโร ภิกขุ ภควนฺตํ เขตทโวจ อหํ ไช
 ภนฺเต ภาวมิ มรณสฺสํติ ๑ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาวสิ มรณ
 สฺสํติ ๑ อิท มยฺหํ ภนฺเต เอวํ โหติ อโห วตาทิ รตฺติทิวํ
 ชีเวยฺยํ ภควโต สํสํ นนฺสี กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํติ
 เอวํ ไช อหํ ภนฺเต ภาวมิ มรณสฺสํติ ๑

อญฺเจตโรปิ ไช ภิกขุ ภควนฺตํ เขตทโวจ อหํปิ ไช ภนฺเต
 ภาวมิ มรณสฺสํติ ๑ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาวสิ มรณสฺสํติ ๑
 อิท มยฺหํ ภนฺเต เอวํ โหติ อโห วตาทิ ทิวสํ ชีเวยฺยํ ภควโต
 สํสํ นนฺสี กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํติ เอวํ ไช อหํ
 ภนฺเต ภาวมิ มรณสฺสํติ ๑

อญฺเจตโรปิ ไช ภิกขุ ภควนฺตํ เขตทโวจ อหํปิ ไช ภนฺเต
 ภาวมิ มรณสฺสํติ ๑ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาวสิ มรณสฺสํติ ๑
 อิท มยฺหํ ภนฺเต เอวํ โหติ อโห วตาทิ อปฺปทฺมทิวสํ ชีเวยฺยํ

ภควโต สำนั มนสิ กรยญั พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ เอวํ
โส อหิ ภนเต ภาวมิ มรณสฺสํคินติ ฯ

อณฺโบลโรปี โข ภิกขุ ภควนฺตํ เขตตโวจ อหี โข ภนฺเต
ภาเวมิ มรณสฺสํตินฺนํ ๑ ขตฺถกํ ปน ตฺวํ ภิกขุ ภาวะสี มรณสฺสํตินฺนํ ๑
อิธ มนุหํ ภนฺเต เอวํ โหติ อโห วตฺถํ ตทฺถตฺวํ ชีวเยยฺย ยทฺถตฺวํ
เขตํ ปิณฺฑปาทํ ภุญฺชามิ ภควโต สํสํ มนฺสี กเรยฺย พหุ วต
เม กตมสฺสํตํ เอวํ โข อหํ ภนฺเต ภาเวมิ มรณสฺสํตินฺนํ ๑

๑๖๖
 ขณฺณตโรมี ไช ภิกฺขุ ภควนฺตํ เจตทโวจ อหํมี ไช ภนฺเต
 ภาวเมิ มรณสฺสํตินฺนิตี ๑ ยถากถํ ปน ทวํ ภิกฺขุ ภาวเอสิ มรณสฺสํตินฺนิตี ๑
 อีช มยฺหํ ภนฺเต เหวํ โหติ อโห วตฺถาหํ ตทฺนฺตวํ ชีวเอยฺย
 ยทฺนฺตวํ อปฺปทฺตมปีณฺณปาตํ ภุญฺชามิ ภควโต สํสํนํ มนสิ กเรยฺย
 พหุ วต เม กตมสฺสํสํติ เหวํ ไช อหํ ภนฺเต ภาวเมิ
 มรณสฺสํตินฺนิตี ๑

อณฺเณตโรมี โข ภิกขุ ภควนฺตํ เขตฺทโวจ อหํ โข ภนฺเต
ภาเวมิ มรณสฺสํตินฺนิตี ฯ ยถากถํ ปน ตวํ ภิกขุ ภาเวสี มรณสฺสํตินฺนิตี ฯ
อิชฺช มนุหํ ภนฺเต เขวํ โหติ อโห วตฺताหํ ตทฺทนฺตรํ ชีวเญยฺม ยทฺทนฺตรํ
จตุตฺตารो ปญฺจ ชาโตเป สํชาติตฺวว อชฺโฌนฺทรามิ ภควโต สํสาณํ
มนสิ กเรญฺมํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ เขวํ โข อหํ ภนฺเต
ภาเวมิ มรณสฺสํตินฺนิตี ฯ

ฉนวนคโรวี โห ภิกขุ ภควณฺทํ เขตทโวก อหฺมึ โห ภนุเต

ภาเวมิ มรณสัสตินฺติ ๑ ยถากถํ ปน ทวํ ภิกฺขุ ภาเวสิ มรณสัสตินฺติ ๑
 อิท มนุหํ ภาเนเต เหวํ โหติ อโห วตาทํ ตทนุทวํ ชีเวยฺยํ
 ยทนุทวํ เหวํ ชาโตปี สํชาทิตฺวา อชฺโฌหฺรามิ ภควโต สํสํ นนฺสี
 กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ เหวํ โส อหํ ภาเนเต ภาเวมิ
 มรณสัสตินฺติ ๑

อญฺเจตโรมี โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ เจตทโวจ อหํมี โส ภาเนเต
 ภาเวมิ มรณสัสตินฺติ ๑ ยถากถํ ปน ทวํ ภิกฺขุ ภาเวสิ มรณสัสตินฺติ ๑
 อิท มนุหํ ภาเนเต เหวํ โหติ อโห วตาทํ ตทนุทวํ ชีเวยฺยํ
 ยทนุทวํ อสฺสํสํสํสาติ วา ปสฺสํสํสาติ ปสฺสํสํสํสาติ วา อสฺสํสํสาติ ภควโต
 สํสํ นนฺสี กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ เหวํ โส อหํ
 ภาเนเต ภาเวมิ มรณสัสตินฺติ ๑

เอวํ วุตฺเต ภควา เต ภิกฺขุ เจตทโวจ ยวํยํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 เหวํ มรณสัสตํ ภาเวติ อโห วตาทํ วตฺติณฺทวํ ชีเวยฺยํ ภควโต
 สํสํ นนฺสี กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ โย จายํ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ เหวํ มรณสัสตํ ภาเวติ อโห วตาทํ ทิวสํ ชีเวยฺยํ
 ภควโต สํสํ นนฺสี กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ โย
 จายํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เหวํ มรณสัสตํ ภาเวติ อโห วตาทํ อฺปฺพทฺ-
 ฌทิวสํ ชีเวยฺยํ ภควโต สํสํ นนฺสี กเรยฺยํ พหุ วต เม
 กตมสฺสํสาติ โย จายํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เหวํ มรณสัสตํ ภาเวติ
 อโห วตาทํ ตทนุทวํ ชีเวยฺยํ ยทนุทวํ เหวํ ปีนฺนุทปาตํ ภูณฺชามิ

ภควโต ส่าสนํ มนสิ กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ โย
 จายํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เหวํ มรณสฺสํติ ภาเวติ อโห วตํหิ ตทฺหนฺตรํ
 ชีเวยฺยํ ยทฺหนฺตรํ อปฺปคฺคหมีณฺสพปาคํ ภูณฺสามิ ภควโต ส่าสนํ มนสิ
 กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ โย จายํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เหวํ
 มรณสฺสํติ ภาเวติ อโห วตํหิ ตทฺหนฺตรํ ชีเวยฺยํ ยทฺหนฺตรํ จตฺตารो
 ปณฺจ อโถเป สํชาทิศฺวา อชฺโฆรหามิ ภควโต ส่าสนํ มนสิ กเรยฺยํ
 พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ อิมํ อฺจุจฺจนฺติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปมตฺตา
 วิหรนฺติ ทนฺธํ มรณสฺสํติ ภาเวนฺติ อาสวํ ฆยาเย ๑

โย จายํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เหวํ มรณสฺสํติ ภาเวติ อโห วตํหิ
 ตทฺหนฺตรํ ชีเวยฺยํ ยทฺหนฺตรํ เขกํ อโถเป สํชาทิศฺวา อชฺโฆรหามิ ภควโต
 ส่าสนํ มนสิ กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ โย จายํ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ เหวํ มรณสฺสํติ ภาเวติ อโห วตํหิ ตทฺหนฺตรํ ชีเวยฺยํ ยทฺหนฺตรํ
 อสฺสํสํติศฺวา วา ปสฺสํสํสามิ ปสฺสํสํติศฺวา วา อสฺสํสํสามิ ภควโต ส่าสนํ
 มนสิ กเรยฺยํ พหุ วต เม กตมสฺสํสาติ อิมํ อฺจุจฺจนฺติ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ อปฺปมตฺตา วิหรนฺติ มรณสฺสํติ ภาเวนฺติ อาสวํ ฆยาเย
 ตสฺมา ติทฺถ ภิกฺขเว เหวํ สิกฺขิตพฺพํ อปฺปมตฺตา วิหริตฺสํสาม
 มรณสฺสํติ ภาเวสฺสํสาม อาสวํ ฆยาเยติ เหวณฺเห วิ ภิกฺขเว
 สิกฺขิตพฺพนฺติ ๑

[๑๗๑] ๔๑. เขกํ สํมยํ ภควา นาทิเก^๑ วิหรติ คิณฺชกาถสํเถ ๑

ทตฺร โห ภคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ ฯ เป ฯ มรณสฺสตี ภิกฺขเว ภาวิตฺตา
 พหุตฺถกฺคา มหฺปฺผลา โหติ มหฺนีสฺสา อมโตคฺคา อมคปฺริโยสํนา
 กถํ ภาวิตฺตา ฯ ภิกฺขเว มรณสฺสตี กถํ พหุตฺถกฺคา มหฺปฺผลา โหติ
 มหฺนีสฺสา อมโตคฺคา อมคปฺริโยสํนา อึชฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทิวเส
 นิภฺขนฺเต รตฺติยา ปฏฺิหิตาย อิตฺติ ปฏฺิสงฺญจิกฺขติ พหฺกกา โห เม
 ปจฺจยา มรณสฺส อหิ วา มํ คํเสยฺย วิจฺฉินฺทา วา มํ คํเสยฺย
 สคปฺตี วา มํ คํเสยฺย เตน เม อสฺส กาลกิริยา โส มมสฺสํนฺตฺราโย
 อฺปฺกฺขตฺติว วา ปปฺเตยฺยํ ภคฺคํ วา เม ภคฺคํ พฺยาปชฺเชยฺย นีตฺคํ
 วา เม กุปฺเปยฺย เสมฺหิ วา เม กุปฺเปยฺย สํคฺคกา วา เม วาตา
 กุปฺเปยฺยํ มนฺสฺสา วา มํ อฺปฺกกฺกเมยฺยํ อมฺนฺสฺสา วา มํ อฺปฺกกฺกเมยฺยํ
 เตน เม อสฺส กาลกิริยา โส มมสฺสํนฺตฺราโยติ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขฺนา
 อิตฺติ ปฏฺิสงฺญจิกฺขติพฺเพ อคฺคิ นุ โห เม ปาปกา อกฺขฺตา ฐมา
 อปฺปทึนฺนา เอ เม อสฺสํ รตฺติ กาลํ กโรนฺตสฺสํ อนฺตฺราราชาติ สฺเจ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปจฺจเวทฺธมาโน เขวํ ชานาติ อคฺคิ เม ปาปกา
 อกฺขฺตา ฐมา อปฺปทึนฺนา เอ เม อสฺสํ รตฺติ กาลํ กโรนฺตสฺสํ
 อนฺตฺราราชาติ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขฺนา เสงฺญเนว ปาปกาณํ อกฺขฺตาณํ
 ฐมาณํ ปหาเมยฺย อธิมคฺโค ญฺโ托 จ วายาโม จ อสฺสํสํโห จ
 อสฺสํสํพุทฺธี จ อปฺปฏฺิงานี จ สํคิ จ สํมฺปชฺเชยฺย กณฺณํ เสงฺยณํ
 ภิกฺขเว ชาทิตฺตฺเจโส วา ชาทิตฺตฺสํโส วา ตสฺสํเสว เจตสฺสํ วา
 สํสํสํ วา นิพฺพุทฺธปณฺนํ อธิมคฺคํ ญฺนฺทญฺจ วายาเมยฺย อสฺสํสํสํญจ

ខុត្តនៃអិល្លេង ខប្បប្បិដ្ឋានិល្លេង ឥតិល្លេង ឥមុឥល្លេង ករេយ្យ ខេវមេវ
 ខៃ ភិក្ខុវេ តេន ភិក្ខុនា តេស្សលោក ឋាបកានំ ខកុត្តានំ ឆមុទានំ
 ឋាហានយ ធិមគ្គុតោ ធីនុតោ ។ វាយាមោ ។ ខុត្តនៃអិល្លេង ។ ខុត្តនៃអិល្លេង
 ។ ខប្បប្បិដ្ឋានំ ។ ឥតិ ។ ឥមុឥល្លេង ករេយ្យំ ឥទេ ឋន ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ឋនុវេក្ខន្ធមានោ ខេវំ ឆានាតិ នគុតិ មេ ឋាបកា ខកុត្តា
 ឆមុទា ឋាប្បវិទ្យា មេ មេ ខត្តន្ត វត្ថុតិ កាតំ ករិណុត្តន្ត ឧប្បនាយាតិ
 តេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា តេនេវ ឋីតិឋាមោឆនេន វិហាតុប្បំ ខិរោត្ថានុ-
 តិក្ខន្ធនា កុត្តនេត្តំ ឆមុទេត្តំ ។

ធិន ឋន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វត្ថុតិយា និក្ខន្ធនាយ វិវត្តេ ឋវ្វិទិកេ
 ធិតិ ឋវ្វិទ្បនិក្ខតិ វត្ថុកា ខៃ មេ ឋនុវេក្ខន្ធនា មរណត្តំ ធិ
 វា មំ កំសេយ្យ វិទ្យនិកា វា មំ កំសេយ្យ ឥតប្បំ វា មំ កំសេយ្យ
 តេន មេ ខត្តន្ត កាតិកិរិយា នៃ មមន្តន្តនុត្រាយោ ខុប្បនុត្តិកា វា
 ឋាប្បេយ្យំ វត្ថុតិ វា មេ វត្ថុតិ វត្ថុតិ វត្ថុតិ វត្ថុតិ វត្ថុតិ វា មេ
 កុប្បេយ្យ តេនុតិ វា មេ កុប្បេយ្យ ឥតុត្តកា វា មេ វាតា
 កុប្បេយ្យំ មនុស្សំ វា មំ ខុប្បកុប្បេយ្យំ ឧប្បកុប្បេយ្យំ វា មំ ខុប្បកុប្បេយ្យំ
 តេន មេ ខត្តន្ត កាតិកិរិយា នៃ មមន្តន្តនុត្រាយោ តេន ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនា ធិតិ ឋវ្វិទ្បនិក្ខតិវត្ថុតិ ឧត្ថិ មុ ខៃ មេ ឋាបកា ខកុត្តា
 ឆមុទា ឋាប្បវិទ្យា មេ មេ ខត្តន្ត វិទា កាតំ ករិណុត្តន្ត ឧប្បនាយាតិ
 ឥទេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឋនុវេក្ខន្ធមានោ ខេវំ ឆានាតិ ឧត្ថិ មេ ឋាបកា
 ខកុត្តា ឆមុទា ឋាប្បវិទ្យា មេ មេ ខត្តន្ត វិទា កាតំ ករិណុត្តន្ត

อนตรายายาติ เตน ภิกขเว ภิกขุณา เสดญฺญเวว ปาปกาณํ อกฺขณํ
 ฆมฺมานํ ปหานาย อธิมคฺโค ฌนฺโท จ วายาโม จ อุตฺถาโห จ
 อุตฺถโสฬหํ จ อปฺปฏิกฺขณํ จ สติ จ สัมปชจณณฺจ กรณํยํ เสยฺยถาปํ
 ภิกขเว อาทิคฺคตเจโต วา อาทิคฺคตสํโส วา ตสฺสเสว เจตสฺส วา สํสํสํ
 วา นิพฺพาปนาย อธิมคฺคํ ฌนฺทณฺจ วายามณฺจ อุตฺถาหณฺจ อุตฺถโสฬหิณฺจ
 อปฺปฏิกฺขณณฺจ สติณฺจ สัมปชจณณฺจ กรณฺยํ เอวเมว โช ภิกขเว
 เตน ภิกขุณา เสดญฺญเวว ปาปกาณํ อกฺขณํ ฆมฺมานํ ปหานาย อธิมคฺโค
 ฌนฺโท จ วายาโม จ อุตฺถาโห จ อุตฺถโสฬหํ จ อปฺปฏิกฺขณํ จ
 สติ จ สัมปชจณณฺจ กรณํยํ สเจ ปน ภิกขเว ภิกขุ ปจฺจุ-
 เวกฺขมาโน เอวํ ชานาติ อคฺคิ เม ปาปกา อกฺขณํ ฆมฺมา
 อปฺปทึนา เย เม อุตฺถํ ทิवा กาลํ กโรนฺตสฺส อนตรายายาติ เตน
 ภิกขเว ภิกขุณา เตนเนว ปิตฺติปามุชฺเชน วิหตพฺพํ อโหระตฺตานุสสิกฺขิณา
 กุสฺสเถสฺส ฆมฺเมสฺส เอวํ ภาวิตา โช ภิกขเว มรณสฺสติ เอวํ พหุตฺถกตา
 มหปฺผลตา โหติ มหานิสฺสา อมโตคฺคา อมตปริโยสานาติ ฯ

[๑๗๒] ๘๒ อฏฺฐจิมมา ภิกขเว สัมปทา ฯ กตมา อฏฺฐํ อฏฺฐจา-
 นสัมปทา อารกฺขสัมปทา กถฺยานมิตฺตตา สัมมชฺชิตา สทฺธาสัมปทา
 สิตฺตสัมปทา จาคสัมปทา ปณฺณาสัมปทา ฯ อิมมา โช ภิกขเว อฏฺฐํ
 สัมปทาติ ฯ

อฏฺฐจาตา กมฺมมฺเขยฺเยสฺส

อปฺปมคฺโค วิชานวา

สํมํ กปฺเปติ ชฺชิตํ

สํมกตํ อนฺนรกฺขติ

สทฺโธ สฺเตน สมนฺโน	วทญฺญ วັตมจฺจโร
นิจฺจํ มคฺคํ วิสฺเสติ	โสตุกานํ สมนฺปรายิกํ
อิจฺเจเต อฏฺฐํ ฐมา จ	สทฺธสฺส ชฺรเมสฺสิโน
อภฺยาตา สจฺจนาเมน	อภฺยตฺถ สฺชาวหา
ทิวฺจฺจมฺมทิตฺตถาย	สมนฺปราย สฺชาย จ
เขวเมคฺคํ คหฺนฺจฺจํ	จาโค ปุณฺณํ ปวตฺตมคฺคํ ๑

[๑๗๓] ๔๓ อฏฺฐจฺฉมา ภิกฺขเว สมนฺปทา ๑ กตมา อฏฺฐํ อฏฺฐจฺฉานสมนฺปทา อารกฺขสมนฺปทา กตฺถาณมิตฺตตฺตา สมนฺชฺวีตา สทฺธาสมนฺปทา สฺถสมนฺปทา จาคสมนฺปทา ปณฺณาสมนฺปทา ๑

กตมา จ ภิกฺขเว อฏฺฐจฺฉานสมนฺปทา อธิ ภิกฺขเว กุตฺตปฺตฺตสฺส
 เยน กมฺมฏฺฐจฺฉาเนน ชฺวีทํ กปฺเปติ ยถิ กสฺสียา ยถิ วณฺนิชฺชาย ยถิ
 ไกรกฺขเชน ยถิ อิตฺถสฺสทฺเถน ยถิ ราชโปริสฺเสน ยถิ สิปฺปปณฺณตฺเถน ตตฺถ
 ททฺโธ โหติ อนนฺตโส ตตฺตฺรปายาย วมฺมํสํ สมนฺนาคโต อตฺถํ กาคํ
 อตฺถํ สํวิทฺถํ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว อฏฺฐจฺฉานสมนฺปทา ๑

กตมา จ ภิกฺขเว อารกฺขสมนฺปทา อธิ ภิกฺขเว กุตฺตปฺตฺตสฺส
 โภคา โหนฺติ อฏฺฐจฺฉานวิริยาธิคฺตา พาหาพลปฺริจฺจตา เสทฺทาวกฺขิตฺตฺตา
 ฐมฺมิกา ฐมฺมตฺตฺตา เต อารกฺขเชน กุตฺตฺติยา สมนฺปาเทติ กิณฺติ เม
 อิมเ ภิกฺขเว เนว ราชานํ หเรยฺยํ น จฺจ รา หเรยฺยํ น อคฺคิ
 ทฺทฺเหยย น อคฺคิ วเหยย น อปฺปียา ทายาทา หเรยฺยญฺหิ อยํ
 วุจฺจติ ภิกฺขเว อารกฺขสมนฺปทา ๑

กตมา จ ภิกขเว กถยาณมิตฺตตา อธิ ภิกขเว กุตฺตฺโต
 ยสฺมิ คามะ วา นิคเม วา ปฏิวสฺติ ตฺตฺร เย เต โหนติ
 คหปติ วา คหปติปฺตฺตา วา ทหฺรา วา อุกฺกมฺมสฺสฺติโน อุกฺกมา วา
 อุกฺกมฺมสฺสฺติโน สฺตฺทสาธมฺปนฺนา สฺตฺธมฺปนฺนา จาคธมฺปนฺนา ปณฺณาสมฺปนฺนา
 เทหิ สฺทฺธํ สันฺตฺติฏฺฐติ สฺตฺตฺตปติ สํกจฺณํ สํมาปชฺชติ ยถารูปานํ
 สฺตฺทสาธมฺปนฺนํ สฺตฺทสาธมฺปํ ธนุสฺสีกฺขติ ยถารูปานํ สฺตฺธมฺปนฺนํ
 สฺตฺธมฺปํ ธนุสฺสีกฺขติ ยถารูปานํ จาคธมฺปนฺนํ จาคธมฺปํ ธนุสฺสีกฺขติ
 ยถารูปานํ ปณฺณาสมฺปนฺนํ ปณฺณาสมฺปํ ธนุสฺสีกฺขติ อหํ อจฺจุติ
 ภิกขเว กถยาณมิตฺตตา ฯ

กตมา จ ภิกขเว สัมมชฺชิตฺตา อธิ ภิกขเว กุตฺตฺโต อายญฺจ
 โภคานํ วิทิตฺวา วยญฺจ โภคานํ วิทิตฺวา สัมมชฺชิกํ กปฺเปติ นาจุโจคาพฺหํ
 นาติหิณํ เอวํ เม อายโย วยํ ปริยาทาย จสฺสฺสฺติ น จ เม วโย
 อายํ ปริยาทาย จสฺสฺสฺสฺติ สํยฺยธามิ ภิกขเว ตฺถาธาโร วา ตฺถา-
 ชารนฺเตวาสี วา ตฺถํ ปคฺคเหตฺวา ชานาติ เอตฺตฺเถน วา โอนตํ
 เอตฺตฺเถน วา อุนฺนตนฺติ เอวเมว โส ภิกขเว กุตฺตฺโต
 อายญฺจ โภคานํ วิทิตฺวา วยญฺจ โภคานํ วิทิตฺวา สัมมชฺชิกํ กปฺเปติ
 นาจุโจคาพฺหํ นาติหิณํ เอวํ เม อายโย วยํ ปริยาทาย จสฺสฺสฺติ
 น จ เม วโย อายํ ปริยาทาย จสฺสฺสฺสฺติ สจฺจํ ภิกขเว
 กุตฺตฺโต อปฺปายิ สมนํ อูพาริ ชฺชิกํ กปฺเปติ ตสฺส ภวณฺติ วตฺตฺตาโร
 อุกฺกมฺพรวาทกญฺจายํ กุตฺตฺโต โภเค ขาทตฺติ สจฺเจ ปณายํ ภิกขเว

สทฺโธ สீเถน สัมปนฺโน นิจุจํ มคฺคํ วิโลเชติ อิจฺเจเต อฏฺฐ ฐมฺมา ๑ อภฺรชฺชา สจฺจนามเน ทิฏฺฐฐมฺมहितตฺถาย เหวเมตํ คหฺวจฺจํ	วทญฺญู วัฑฒญฺโฆ โลตฺตฺถานํ สัมปฺรายิกํ สทฺธสฺส ฐรเมสฺสิโน อภฺยตฺถ สจฺจาวหา สัมปฺรายนสฺสํ ๑ จาโค ปุณฺณํ ปวท
---	---

[១៧៤] ៨១ គគ្គ ឆៃ ឆាយសុំមា សារិបុតុត ភិក្ខុ ចាមនុតេសិ
 ចារុតៃ ភិក្ខុវេទិ ។ ចារុតៃតិ ឆៃ គេ ភិក្ខុ ឆាយសុំមា សារិបុតុត
 បុទុតៃសុត្ត ។ ឆាយសុំមា សារិបុតុត ចេតព្វវា ច្បងិមេ ចារុតៃ បុគ្គតា
 សុំនៃ ឆុំវិធមានា តែកសុំ ។ កតមេ ច្បង ។

อิชาวุโส ภิกขุโน ปวิวิตตตัส วิหโรโต นิภายคตวุตติโน อิฉณา
 อุปปชฺชติ ตาภาย โส อญฺเฐหติ ชฺฆติ วายมติ ตาภาย ตตฺถ อญฺเฐ-
 หโต ชฺฆโต วายมโต ตาภาย ตาโก นุปปชฺชติ โส เชน อตาเนน
 โสจติ กิตมติ ปริเทเวติ อุตฺตคตพํ ฃนุทติ สมนุโมหํ อปชฺชติ ขยํ
 วุจฺจตาวุโส ภิกขุ อิฉโน วิหโรติ ตาภาย อญฺเฐหติ ชฺฆติ วายมติ
 ตาภาย น จ ตาภี โสจิจิ จ ปริเทเว จ ลุโตะ จ สทฺธมมา ฯ

อธิ ปณาสุโส ภิกขุโน ปวิตฺตคตฺสํ วิหโรโต นิរោยតฺတදុតฺතිโน
 อิจฺฉา อပ္ປະສຸຕິ ຕາກາຍ ໂສ່ ອູງເຈດີ ພຽງຕິ ວາຍມຕິ ຕາກາຍ
 ຄສັສ ອູງເຈໂຕ ພຽງໂຕ ວາຍມໂຕ ຕາກາຍ ຕາໂກ ອຸປະສຸຕິ ໂສ່

๓๓๘ สัตตทนต์ปฏิกะ ของคุตตรนิกายสูตร อฏฺฐกนิปาโต [๑๗๔

เตน ตาเภณ มชฺชติ ปมชฺชติ ปมาทมาปชฺชติ อญฺญํ อจฺจุตฺตํ
ภิกฺขุ อิจฺฉน วิหริติ ตาภาย อฏฺฐหติ อฏฺฐติ วายมติ ตาภาย
ตาภี จ มถิ จ ปมาถิ จ จุโต จ สทฺธมฺมา ฯ

อิธ ปนาคุโส ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสูตร วิหริโต นิรายตฺตวตฺตโน
อิจฺฉา อปฺปชฺชติ ตาภาย โส น อฏฺฐหติ น อฏฺฐติ น วายมติ
ตาภาย ตสูตร อนนฺนุสฺสโร อสนฺนโร อวามโร ตาภาย ตาโก นปฺปชฺชติ
โส เตน ตาเภณ โสจติ กิถมติ ปรีเทวติ อจฺจุตฺตํ กนฺทติ สมฺโมหํ
อาปชฺชติ อญฺญํ อจฺจุตฺตํ ภิกฺขุ อิจฺฉน วิหริติ ตาภาย น
อฏฺฐหติ น อฏฺฐติ น วายมติ ตาภาย น จ ตาภี โสจ จ
ปรีเทว จ จุโต จ สทฺธมฺมา ฯ

อิธ ปนาคุโส ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสูตร วิหริโต นิรายตฺตวตฺตโน
อิจฺฉา อปฺปชฺชติ ตาภาย โส น อฏฺฐหติ น อฏฺฐติ น วายมติ
ตาภาย ตสูตร อนนฺนุสฺสโร อสนฺนโร อวามโร ตาภาย ตาโก อปฺปชฺชติ
โส เตน ตาเภณ มชฺชติ ปมชฺชติ ปมาทมาปชฺชติ อญฺญํ อจฺจุตฺตํ
ภิกฺขุ อิจฺฉน วิหริติ ตาภาย น อฏฺฐหติ น อฏฺฐติ น วายมติ
ตาภาย ตาภี จ มถิ จ ปมาถิ จ จุโต จ สทฺธมฺมา ฯ

อิธ ปนาคุโส ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสูตร วิหริโต นิรายตฺตวตฺตโน
อิจฺฉา อปฺปชฺชติ ตาภาย โส อฏฺฐหติ อฏฺฐติ วายมติ ตาภาย ตสูตร
อฏฺฐโร อฏฺฐโร วามโร ตาภาย ตาโก นปฺปชฺชติ โส เตน
ตาเภณ น โสจติ น กิถมติ น ปรีเทวติ น อจฺจุตฺตํ กนฺทติ น

สโมหมิ ฌาปชฺชติ อยํ วุจฺจตาอุโส ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหริติ ตาภาย
 อุฏฺฐหติ ฆฏฺฐติ วายมติ ตาภาย น จ ตาภี น จ โสจิ น จ
 ปริเทเว อจฺจุโต จ สทฺธมฺมา ฯ

อิธ ปนาอุโส ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสฺส วิหโรโต นิรายคฺคตฺตฺติโน
 อิจฺฉนา อุปฺปชฺชติ ตาภาย โส อุฏฺฐหติ ฆฏฺฐติ วายมติ ตาภาย ตสฺส
 อุฏฺฐหโต ฆฏฺฐโต วายมโต ตาภาย ตาโม อุปฺปชฺชติ โส เตน
 ตาเภณ น มชฺชติ น ปมชฺชติ น ปมาทมาปชฺชติ อยํ วุจฺจตาอุโส
 ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหริติ ตาภาย อุฏฺฐหติ ฆฏฺฐติ วายมติ ตาภาย ตาภี
 จ น จ มทํ น จ ปมาทํ อจฺจุโต จ สทฺธมฺมา ฯ

อิธ ปนาอุโส ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสฺส วิหโรโต นิรายคฺคตฺตฺติโน
 อิจฺฉนา อุปฺปชฺชติ ตาภาย โส น อุฏฺฐหติ น ฆฏฺฐติ น วายมติ
 ตาภาย ตสฺส อนฺนุจฺหโต อฆฏฺฐโต อวายมโต ตาภาย ตาโม อุปฺปชฺชติ
 โส เตน อตาเภณ น โสจติ น กิตฺตมคติ น ปริเทเวติ น อุตฺตตฺตํ
 กนฺตติ น สโมหมิ ฌาปชฺชติ อยํ วุจฺจตาอุโส ภิกฺขุ อิจฺฉโน วิหริติ
 ตาภาย น อุฏฺฐหติ น ฆฏฺฐติ น วายมติ ตาภาย น จ ตาภี
 น จ โสจิ น จ ปริเทเว อจฺจุโต จ สทฺธมฺมา ฯ

อิธ ปนาอุโส ภิกฺขุโน ปวิวิตฺตสฺส วิหโรโต นิรายคฺคตฺตฺติโน
 อิจฺฉนา อุปฺปชฺชติ ตาภาย โส น อุฏฺฐหติ น ฆฏฺฐติ น วายมติ
 ตาภาย ตสฺส อนฺนุจฺหโต อฆฏฺฐโต อวายมโต ตาภาย ตาโม อุปฺปชฺชติ
 โส เตน ตาเภณ น มชฺชติ น ปมชฺชติ น ปมาทมาปชฺชติ อยํ

ดุจจตาดูได้ ภิกขุ ยิธุโน วิหริติ ตาภาย น อญฺหหิติ น ชฺชวติ น วายมตี
 ตาภาย ตาภี จ น จ มถิ น จ ปมาถิ อจฺจุโต จ สทฺธมฺมา ฯ
 ยิเม โข ชาดูโส อญฺจ ปุคฺคตา สํโถ สํวิชฺชชฺมานา โลกสฺสมีนฺติ ฯ

[๑๗๕] ๔๕ ตตฺร โห อายสฺมา สํวริปฺตุโต ภิกขุ อามนฺเตสึ ฯ เป ฯ
 ๑ มหาอุโส รมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกขุ อตํ อตฺตโน อตํ ปเรสํ ฯ
 ๑ กตเมหิ นหิ อิทาอุโส ภิกขุ จิปปนิสฺสนฺติ ฯ โหติ กุสฺสเถสฺสุ รมฺเมสฺสุ
 ๑ สุตานญฺจ รมฺมานํ ชารกชาติโก โหติ ๑ สุตานญฺจ รมฺมานํ อตฺตูป-
 ๑ ปริกขี โหติ ๑ อตฺตมญฺเญวาย รมฺมมญฺเญวาย รมฺมานุรมฺมปฏฺิปปนโน ๑
 ๑ โหติ ๑ กถฺยาณวโจ ๑ โหติ ๑ กถฺยาณวากฺกรโณ ปวิริยา วาจาย สมนฺ-
 ๑ นาคโต วิสฺสํสฺสจฺจย อเนกคพาย อตฺตสฺส วิญฺเญวณินิยา สมนฺทสฺสโก ๑
 ๑ โหติ ๑ สฺมาทปโก สฺมุตฺเตชโก สฺมปหฺสโก สฺพหฺมจฺจวณํ ๑ อิมฺเหหิ โห
 ๑ อิทาอุโส นหิ รมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกขุ อตํ อตฺตโน อตํ ปเรสํ ฯ

[๑๗๖] ๔๖ ปณฺจหาจุโส ฐมเมหิ สมนนาคโต ภิกขุ อถ อตฺตโน อถ
 ปเรโส ๑ กตเมหิ ปณฺจหิ อิจาจุโส ภิกขุ น เหว โธ จิปปนิสํนติ
 ๑ โหติ กุสฺสเสถ ฐมเมโส สุตตานญฺจ ฐมฺมานํ ชารกชาติโก โหติ
 ชตานญฺจ ฐมฺมานํ อตฺตอุปปริกขิ โหติ อตฺตมณฺเฑน ฐมฺมมณฺเฑน
 ฐมฺมานุฐมฺมปฏฺิปปโน ๑ โหติ กถฺยาณวาโจ ๑ โหติ ๑ เป ๑ สํนทฺธ-
 สโก ๑ โหติ ๑ เป ๑ สํพฺรหฺมจาวํ ๑ อิมหิ โธ อาจุโส ปณฺจหิ
 ฐมเมหิ สมนนาคโต ภิกขุ อถ อตฺตโน อถ ปเรโส ๑

[๑๗๗] ๘๗ จตุหาวิโส ชมุเมหิ สมนุนาคโต ภิกขุ อถ อตุคโน โน

ปเรส ๑ กตเมหิ จตุหิ อีชาวุโส ภิกขุ ขิปฺปนินฺสฺนติ จ โหติ กุสฺสเถสุ
 รมฺเมสุ สุตฺตานญฺจ รมฺมานํ ฆารกชาติโก โหติ ฆตฺตานญฺจ รมฺมานํ
 อตฺตูปปริกฺขํ โหติ อตฺตมญฺญา ย รมฺมมญฺญา ย รมฺมานุรมฺมปฺปฺปิโน
 จ โหติ โน จ กตฺยาณวโจ โหติ ๑ เป ๑ โน จ สฺนฺทสฺสโก
 โหติ ๑ เป ๑ สฺพฺรหฺมจาริณํ ๑ อิมฺเหิ โห อิวาวุโส จตุหิ รมฺเมหิ
 สฺมนฺนาคโต ภิกขุ อถ อตฺตโน โน ปเรส ๑

[๑๘๘] ๘๘ จตุหาวุโส รมฺเมหิ สฺมนฺนาคโต ภิกขุ อถ ปเรส โน
 อตฺตโน ๑ กตเมหิ จตุหิ อีชาวุโส ภิกขุ ขิปฺปนินฺสฺนติ จ โหติ กุสฺสเถสุ
 รมฺเมสุ สุตฺตานญฺจ รมฺมานํ ฆารกชาติโก โหติ โน จ ฆตฺตานํ รมฺมานํ
 อตฺตูปปริกฺขํ โหติ โน จ อตฺตมญฺญา ย รมฺมมญฺญา ย รมฺมานุรมฺมปฺปฺปิ-
 นโน โหติ กตฺยาณวโจ จ โหติ ๑ เป ๑ สฺนฺทสฺสโก จ โหติ
 ๑ เป ๑ สฺพฺรหฺมจาริณํ ๑ อิมฺเหิ โห อิวาวุโส จตุหิ รมฺเมหิ สฺมนฺนาคโต
 ภิกขุ อถ ปเรส โน อตฺตโน ๑

[๑๘๙] ๘๙ ตีหาวุโส รมฺเมหิ สฺมนฺนาคโต ภิกขุ อถ อตฺตโน โน
 ปเรส ๑ กตเมหิ ตีหิ อีชาวุโส ภิกขุ น เหว โห ขิปฺปนินฺสฺนติ จ โหติ
 กุสฺสเถสุ รมฺเมสุ สุตฺตานญฺจ รมฺมานํ ฆารกชาติโก โหติ ฆตฺตานญฺจ
 รมฺมานํ อตฺตูปปริกฺขํ โหติ อตฺตมญฺญา ย รมฺมมญฺญา ย รมฺมานุรมฺม-
 ปฺปฺปิโน จ โหติ โน จ กตฺยาณวโจ โหติ ๑ เป ๑ โน จ
 สฺนฺทสฺสโก โหติ ๑ เป ๑ สฺพฺรหฺมจาริณํ ๑ อิมฺเหิ โห อิวาวุโส ตีหิ รมฺเมหิ
 สฺมนฺนาคโต ภิกขุ อถ อตฺตโน โน ปเรส ๑

[๑๖๐] ๑๐ ตีหาจุโส รมเมหิ สมนนาคโต ภิกขุ อดัม ปเรตฺถ โน
 อตฺตโน ๑ กตเมหิ ตีหิ อีหาจุโส ภิกขุ น เหว โห ธิปฺปินฺสํนฺติ ๑ โหติ
 กุสฺสเถสุ รมเมสุ สุตฺตานญฺ ๑ รมฺมานํ ชารกชาติโก โหติ โน ๑ ชตานํ
 รมฺมานํ อตฺตูปปฏิกฺขี โหติ โน ๑ อตฺตมณฺเฑน รมฺมมณฺเฑน
 รมฺมานุรมฺมปฏฺิปปโน โหติ กตฺถาณวโจ ๑ โหติ ๑ เป ๑ อตฺตสฺส
 วิญญาปเญยา สันทสฺสโก ๑ โหติ ๑ เป ๑ สพฺรหฺมจาริณํ ๑ อิมหิ โห
 ติหาจุโส ตีหิ รมเมหิ สมนนาคโต ภิกขุ อดัม ปเรตฺถ โน อตฺตโน ๑

[๓๘๖] ๘๘. ทู่วาจุโส ฌเมเหิ สมนนาคโต ภิกขุ อตฺ อตฺตโน โน
 ปเรสํ ฯ กตเมหิ ทู่วิหิ อิจาจุโส ภิกขุ น เหว โข จิปปนินฺตติ จ โหติ
 กุสฺเสตฺถุ ฌเมสฺสุ สุตฺตานญฺจ ฌมฺมานํ ชารกชาติโก โหติ ชตานญฺจ
 ฌมฺมานํ อตฺตูปปริกฺขิ โหติ อตฺตมณฺเวย ฌมฺมมณฺเวย ฌมฺมานุฌมฺม-
 ปฺปิปปนโน จ โหติ โน จ กถฺยาณวาโจ โหติ ฯ เป ฯ โน จ
 สันตฺตสฺสโก โหติ ฯ เป ฯ สํพฺรหฺมจาวณฺํ ฯ อิมเหิ โข อาจุโส ทู่วิหิ
 ฌเมเหิ สมนนาคโต ภิกขุ อตฺ อตฺตโน โน ปเรสํ ฯ

[๑๘๒] ๕๒ ทูฬหาตุโล รุณเมหิ สมนนาคโต ภิกขุ อถံ ปเรถํ โน
 อตุตฺตโน ฯ ๑ กตเมหิ ทูฬหิ อีหาตุโล ภิกขุ น เหว โห ฐิปปนิสฺสนฺติ ฯ ๑ โหติ
 กุสฺสเถสุ รุณเมสุ โน ๑ สุตานํ รุณมานํ ชารกชาติโก โหติ โน ๑
 รุชานํ รุณมานํ อตุตฺตปฺปวิภูติ โหติ โน ๑ อตุตฺตมณฺเฑน รุณมณฺเฑ
 เณน รุณมานุรุณมปฺปวิปฺปโน โหติ กตฺถาณวาโจ ๑ โหติ กตฺถาณ
 วากุรโณ ปรียา วาจา สมนนาคโต วิสฺสญฺจาย อนนฺตคพา

อตุตฺถํ วิญญาปนินา สันตฺถสฺสโก ๑ โหติ สฺมาทปโก สฺมุตฺเตสโก
 สฺมุปฺปัสสโก สฺพหฺมจารินํ ๑ อิมํ ๒ อวฺโส ทฺวํหิ ชฺมเมหิ สฺมน-
 นาโคโต ภิกฺขุ อถํ ปเรสํ โน อตุตฺตโนติ ๑

[๑๘๓] ๔๓ อญฺจีเม ภิกฺขเว ชฺมมา เสฏฺฐสฺส ภิกฺขุโน ปรีหานาย
 สํวตฺตุนฺติ ๑ กตเม อญฺจํ กมฺมารามตา ภสฺสํารามตา นินฺทิตารามตา
 สํสฺกณิการามตา อินฺทริเยสฺส อคฺคตฺตวฺวารตา โภชเน อมตฺตคณฺณตา สํส-
 คารามตา ปปฺปญฺจารามตา ๑ อิมํ ๒ ภิกฺขเว อญฺจํ ชฺมมา เสฏฺฐสฺส
 ภิกฺขุโน ปรีหานาย สํวตฺตุนฺติ ๑

[๑๘๔] ๔๔ อญฺจีเม ภิกฺขเว ชฺมมา เสฏฺฐสฺส ภิกฺขุโน อปรีหานาย
 สํวตฺตุนฺติ ๑ กตเม อญฺจํ นกมฺมารามตา นภสฺสํารามตา นินฺทิตารามตา
 นสํสฺกณิการามตา อินฺทริเยสฺส อคฺคตฺตวฺวารตา โภชเน มตฺตคณฺณตา อส-
 สํสฺคารามตา นิปฺปปฺปญฺจารามตา ๑ อิมํ ๒ ภิกฺขเว อญฺจํ ชฺมมา
 เสฏฺฐสฺส ภิกฺขุโน อปรีหานาย สํวตฺตุนฺตํ ๑

[๑๘๕] ๔๕ อญฺจีมานิ ภิกฺขเว ภูตฺตวตฺตุนิ ๑ กตมานิ อญฺจํ
 อช ภิกฺขเว ภิกฺขุณา กมฺมํ กตฺตพฺพํ โหติ ตสฺสํ เหวํ โหติ
 กมฺมํ ๒ เม กตฺตพฺพํ ภวิสฺสํติ กมฺมํ ๒ ปน เม กโรนฺตสฺสํ กาโย
 กิตฺติสฺสํติ หนฺทาทํ นิปฺปชฺชามํติ โส นิปฺปชฺชติ น วิริยํ อารภติ
 อปฺปปฺตสฺสํ ปคฺติยา อนนฺตคตฺสํ อธิคฺมาย อสจฺฉนิกตสฺสํ สจฺฉนิกิริยาย
 อิทํ ภิกฺขเว ปจฺจํ ภูตฺตวตฺตุนิ ๑

ปฺน จปํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา กมฺมํ กตํ โหติ ตสฺสํ เหวํ โหติ

๓๔๔ สุกตุนตบิฏเฐ องสุตตุนทวินายตฺส อฏฺฐกนิปาโต [๓๔๕

อหํ ไช กมฺมํ อกาลํ กมฺมํ ไช ปน เม กโรนฺตสฺส กายโย กิตฺตฺโต
หนฺนทาหํ นิปฺชชามํติ โส นิปฺชชติ น วิริยํ อารภติ อปฺปคฺตสฺส
ปคฺติยา อนนฺนคตสฺส อธิคฺมาย อสจฺฉนฺนคตสฺส สจฺฉนฺนคฺติกริยาย อิทํ
ภิกฺขเว ทฺติยํ กุสฺสํตวตฺตํ ๑

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา มคฺโค คนฺตพฺโพ โหติ ตสฺส เอวํ
โหติ มคฺโค ไช เม คนฺตพฺโพ ภวิสฺสํติ มคฺคํ ไช ปน เม
คจฺฉนฺตสฺส กายโย กิตฺตฺมสฺสํติ หนฺนทาหํ นิปฺชชามํติ โส นิปฺชชติ
น วิริยํ อารภติ อปฺปคฺตสฺส ปคฺติยา อนนฺนคตสฺส อธิคฺมาย อสจฺฉนฺน-
คตสฺส สจฺฉนฺนคฺติกริยาย อิทํ ภิกฺขเว ตฺติยํ กุสฺสํตวตฺตํ ๑

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา มคฺโค คโต โหติ ตสฺส เอวํ
โหติ อหํ ไช มคฺคํ อคฺมาลํ มคฺคํ ไช ปน เม คจฺฉนฺโต กายโย
กิตฺตฺโต หนฺนทาหํ นิปฺชชามํติ โส นิปฺชชติ น วิริยํ อารภติ
อปฺปคฺตสฺส ปคฺติยา อนนฺนคตสฺส อธิคฺมาย อสจฺฉนฺนคตสฺส สจฺฉนฺนคฺติกริยาย
อิทํ ภิกฺขเว จตฺตํ กุสฺสํตวตฺตํ ๑

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺณทาย จรฺนฺโต
น ทภติ กฺขสฺส วา ปณฺณตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ ปาริปุริ
ตสฺส เอวํ โหติ อหํ ไช คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺณทาย จรฺนฺโต
นาตตฺถํ กฺขสฺส วา ปณฺณตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ ปาริปุริ ตสฺส
เม กายโย กิตฺตฺโต อกมฺมณฺโณ หนฺนทาหํ นิปฺชชามํติ โส นิปฺชชติ
น วิริยํ อารภติ ๑ เป ๑ อิทํ ภิกฺขเว ปณฺณจํ กุสฺสํตวตฺตํ ๑

ปุณ จปร ภิภูเว ภิภูช คาม ภา นิคม ภา ปันนุทาย จรณโต
 ตภติ ฐฐส ภา ปณตส ภา โภชนส ฆาวทตถ ปรวิปริ ฐส
 เหว ใหติ ๑ห ๒ คาม ภา นิคม ภา ปันนุทาย จรณโต ๑ตตถ
 ฐฐส ภา ปณตส ภา โภชนส ฆาวทตถ ปรวิปริ ฐส เม
 กาโย ๑รโก ๑กมมณโย มาสาจิต มณเ หนุทา หนีปฐฆามิต
 ๑ หนีปฐฆติ ๑ ๑วิริย ๑วภติ ๑เป ๑ ๑ห ภิภูเว ๑ฐ ๑ฐตวตถ

ปุณ จปร ภิภูเว ภิภูช ๑ป ๑ปโน ใหติ ๑ป ๑ปคตโก ๑พา ๒
 ๑ส ๑หว ใหติ ๑ป ๑ปโน ๒ เม ๑ย ๑ป ๑ปคตโก ๑พา ๒ ๑ค
 ๑ป ๑ป หนีปฐฆติ ๑ หนุทา หนีปฐฆามิต ๑ ๑ หนีปฐฆติ ๑ ๑วิริย
 ๑วภติ ๑เป ๑ ๑ห ภิภูเว ๑ต ๑ตม ๑ฐ ๑ตวตถ ๑

ปุณ จปร ภิภูเว ภิภูช ๑ิตานา ๑ฐ ๑โต ใหติ ๑จิ ๑ฐ ๑โต
 ๑ตตต ๑ส ๑หว ใหติ ๑ห ๒ ๑ิตานา ๑ฐ ๑โต ๑จิ ๑ฐ ๑โต
 ๑ตตต ๑ส เม กาโย ๑พ ๑โต ๑กมมณโย ๑ หนุทา หนีปฐฆามิต
 ๑ ๑ หนีปฐฆติ ๑ ๑วิริย ๑วภติ ๑ป ๑ค ๑ส ๑ป ๑ติ ๑ยา ๑น ๑ค ๑ส
 ๑ต ๑มา ๑ส ๑ค ๑ค ๑ส ๑ส ๑ค ๑วิ ๑ยา ๑ ๑ห ภิภูเว ๑ฐ ๑ม ๑ฐ ๑ต
 ๑ต ๑ ๑มี ๑นิ ๒ ภิภูเว ๑ฐ ๑ฐ ๑ต ๑ต ๑น ๑ติ ๑

[๑๘๖] ๑ ๑ฐ ๑มี ๑นิ ภิภูเว ๑ว ๑ภ ๑ภ ๑ค ๑นิ ๑ ๑ต ๑มี ๑ฐ

๑ ๑ ภิภูเว ภิภูช ๑ม ๑ค ๑ค ๑ ใหติ ๑ส ๑หว ใหติ
 ๑ม ๒ ๒ เม ๑ค ๑ค ๑ ๑วิ ๑ติ ๑ม ๒ ๒ ป ๑ เม ๑โร ๑น ๑น ๑
 ๑ ๑ ๑พ ๑น ๑ส ๑นิ ๑ค ๑ค ๑ ๑ ๑ภ ๑ภ ๑ ๑วิ ๑ ๑ว ๑ภ ๑

๓๔๖ สัจจกถาปิฎกเถ อังคุตตรนิกายสุต สัจจกถาปิฎกเถ [๓๔๖

อปฺปคฺคตฺตํ ปคฺคตฺติยา อนนฺทคฺคตฺตํ อชฺชคฺคตฺตํ อสจฺจคฺคตฺตํ สจฺจคฺคตฺตํ
ยาคิ โส วิริยํ อารภาติ อปฺปคฺคตฺตํ ปคฺคตฺติยา อนนฺทคฺคตฺตํ อชฺช-
คฺคตฺตํ อสจฺจคฺคตฺตํ สจฺจคฺคตฺตํ อิทํ ภิกฺขเว ปจฺจํ อารพฺพวตฺตํ ។

 ปฺน จปฺวํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา กมฺมํ กตํ โหติ ตสฺสํ เหวํ โหติ
อหํ โข กมฺมํ อคาสึ กมฺมํ โข ปนํ กโรนฺโต นาสกฺขิ พุทฺธานํ
ธํสนํ มนฺตีกาตุ หนฺนทาหํ วิริยํ อารภามิ อปฺปคฺคตฺตํ ปคฺคตฺติยา อน-
นฺทคฺคตฺตํ อชฺชคฺคตฺตํ อสจฺจคฺคตฺตํ สจฺจคฺคตฺตํ โส วิริยํ อารภา-
ติ ។ เป ។ อิทํ ภิกฺขเว ทฺติยํ อารพฺพวตฺตํ ។

 ปฺน จปฺวํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา มคฺโค คนฺตพฺโพ โหติ ตสฺสํ เหวํ
โหติ มคฺโค โข เม คนฺตพฺโพ ภวิสฺสตี มคฺคํ โข ปน เม
คจฺจนฺเตน น สฺสํ พุทฺธานํ ธํสนํ มนฺตีกาตุ หนฺนทาหํ วิริยํ อารภามิ
ฯ เป ។ อิทํ ภิกฺขเว ตติยํ อารพฺพวตฺตํ ។

 ปฺน จปฺวํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา มคฺโค คโต โหติ ตสฺสํ เหวํ
โหติ อหํ โข มคฺคํ อคมาสิ มคฺคํ โข ปนํ คจฺจนฺโต นาสกฺขิ
พุทฺธานํ ธํสนํ มนฺตีกาตุ หนฺนทาหํ วิริยํ อารภามิ ។ เป ។ อิทํ ภิกฺขเว
จตุตฺถํ อารพฺพวตฺตํ ។

 ปฺน จปฺวํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺณทาย จรณฺโต
น ทภาติ อุตฺตํ วา ปณฺณํ ตสฺส วา โภชนํ ขาวทตฺถํ ปาริปุริ
ตสฺสํ เหวํ โหติ อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺณทาย จรณฺโต
นทตฺถํ อุตฺตํ วา ปณฺณํ ตสฺส วา โภชนํ ขาวทตฺถํ ปาริปุริ ตสฺส

เม กาโย ตหุโก กมฺมณฺโณ หนฺทาหํ วิริยํ อารภามิ ฯ เป ฯ อิทํ
ภิกฺขเว ปณฺจมํ อารพฺภวตฺถุ ฯ

ปุณฺ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาทาย จรฺนโต
ตถาติ ตฺถสฺส วา ปณฺีตสฺส วา โภชนสฺส ยาวตฺถุํ ปาวิปฺรึ ตสฺส
เอวํ โหติ อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาทาย จรฺนโต อตฺถุํ
ตฺถสฺส วา ปณฺีตสฺส วา โภชนสฺส ยาวตฺถุํ ปาวิปฺรึ ตสฺส เม
กาโย ตหุโก กมฺมณฺโณ หนฺทาหํ วิริยํ อารภามิ ฯ เป ฯ อิทํ ภิกฺขเว
ฉฺชํ อารพฺภวตฺถุ ฯ

ปุณฺ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อฺปฺปนฺโน โหติ อปฺปมตฺตโก
อาพาโห ตสฺส เอวํ โหติ อฺปฺปนฺโน โข เม อํ อปฺปมตฺตโก
อาพาโห จานํ โข ปเนตํ วิชฺชติ ยํ เม อาพาโห ปวฺชฺเชมฺยุ หนฺทาหํ
ปฏิกจฺเจว วิริยํ อารภามิ ฯ เป ฯ อิทํ ภิกฺขเว สํคฺคมํ อารพฺภวตฺถุ ฯ

ปุณฺ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คิถานา อฺจฺฉิโต โหติ อจฺฉิรฺรฺจฺฉิโต
เคตณฺวา ตสฺส เอวํ โหติ อหํ โข คิถานา อฺจฺฉิโต อจฺฉิรฺรฺจฺฉิ-
จฺฉิโต เคตณฺวา จานํ โข ปเนตํ วิชฺชติ ยํ เม อาพาโห ปจฺจุทา-
วตฺถุเคมฺยุ หนฺทาหํ ปฏิกจฺเจว วิริยํ อารภามิ อปฺปคฺคตสฺส ปคฺคิยา อนนฺธิ-
กตสฺส อธิคมา ย อสจฺฉนิกตสฺส สจฺฉนิกิริยา ยติ โส วิริยํ อารภาติ
อปฺปคฺคตสฺส ปคฺคิยา อนนฺธิกตสฺส อธิคมา ย อสจฺฉนิกตสฺส สจฺฉนิกิริยา ย
อิทํ ภิกฺขเว ฉฺชํ อารพฺภวตฺถุ ฯ อิมานิ โข ภิกฺขเว ฉฺชํ อารพฺ-
ภวตฺถุนี้ติ ฯ

ยมกวคฺโค ตติโย ฯ

ศตฺรุตฺตํ

เทว ปฏฺฐิทา อปเร

อิจฺจา ลจฺจา ปรีหณํ

กุตฺตํ อารพฺพวคฺคณฺตี ฯ

สทฺทวคฺโค จตฺตวคฺโค

[๑๘๗] ๘๖ สติสํมุขญฺเฒ ภิက္ขเว อสฺสติ สติสํมุขญฺเฒวิปฺนุ-
 นสฺสํ หตฺตฺพนิสํ โหติ หิโรตฺตปฺเป หิโรตฺตปฺเป อสฺสติ หิโรตฺตปฺเปวิปฺนุ-
 นสฺสํ หตฺตฺพนิสํ โหติ อีนฺทฺริยสํวโร อีนฺทฺริยสํวเร อสฺสติ อีนฺทฺริยสํว-
 วิปฺนุสฺสํ หตฺตฺพนิสํ โหติ สํสํ สํเส อสฺสติ สํสํวิปฺนุสฺสํ หตฺตฺพนิสํ
 โหติ สํมฺมาสํมาชิ สํมฺมาสํมาชิ อสฺสติ สํมฺมาสํมาชิวิปฺนุสฺสํ หตฺตฺพนิสํ
 โหติ ยถาภูตญาณทสฺสํ ยถาภูตญาณทสฺสํ อสฺสติ ยถาภูตญาณ-
 ทสฺสํวิปฺนุสฺสํ หตฺตฺพนิสํ โหติ นิพฺพิทาวิราโค นิพฺพิทาวิราเค อสฺสติ
 นิพฺพิทาวิราควิปฺนุสฺสํ หตฺตฺพนิสํ โหติ วิมุตฺติญาณทสฺสํ เสงฺฆญฺญํ
 ภิက္ขเว รุกฺโข สํชาปถาสํวิปฺนุโน ตสฺส ปปฺปฏิกามิ น ปาริปุริ คจฺจนฺติ
 ตโจปํ เผลคฺคํ สํวโร น ปาริปุริ คจฺจนฺติ เอวเมว โข ภิက္ขเว
 สติสํมุขญฺเฒ อสฺสติ สติสํมุขญฺเฒวิปฺนุสฺสํ หตฺตฺพนิสํ โหติ หิโรตฺตปฺเป
 หิโรตฺตปฺเป อสฺสติ หิโรตฺตปฺเปวิปฺนุสฺสํ หตฺตฺพนิสํ โหติ ฯ เป ฯ วิมุตฺติ-
 ญาณทสฺสํ ฯ สติสํมุขญฺเฒ ภิက္ขเว สติ สติสํมุขญฺเฒสํมุขญฺเฒ
 อปฺนิตสํมุขญฺเฒ โหติ หิโรตฺตปฺเป หิโรตฺตปฺเป สติ หิโรตฺตปฺเปสํมุขญ-
 นสฺสํ อปฺนิตสํมุขญฺเฒ โหติ อีนฺทฺริยสํวโร อีนฺทฺริยสํวเร สติ อีนฺทฺริย-

สํวรสมฺปนฺนํ อุนิสํสมฺปนฺนํ โหติ สํสํ สํสํ สติ สํสํสมฺปนฺนํ
 อุนิสํสมฺปนฺนํ โหติ สํมมาสมํชิ สํมมาสมํชิ สติ สํมมาสมํชิ-
 สํมปนฺนํ อุนิสํสมฺปนฺนํ โหติ ยถากฺขณทสฺสํ ยถากฺขณ-
 ทสฺสํ สติ ยถากฺขณทสฺสํสมฺปนฺนํ อุนิสํสมฺปนฺนํ โหติ
 นิพฺพิทาวิราโค นิพฺพิทาวิราเค สติ นิพฺพิทาวิราคสมฺปนฺนํ อุนิสํสม-
 ปนฺนํ โหติ วิมุตฺติทสฺสํ เสงฺฆณํ ภิกฺขเว รุกฺโข สํชา-
 ปลาสสมฺปนฺนํ คสฺสํ ปปฺปฏิกามิ ปาริปุริ คจฺฉติ ตโจปํ เณคฺคํ
 สํโรปํ ปาริปุริ คจฺฉติ เองเมว โห ภิกฺขเว สติสมฺปนฺนํ สติ
 สติสมฺปนฺนํ อุนิสํสมฺปนฺนํ โหติ หิโรตฺตปํ หิโรตฺตปํ
 สติ หิโรตฺตปสมฺปนฺนํ อุนิสํสมฺปนฺนํ โหติ ฯ เป ฯ วิมุตฺติทส-
 สํสํ ๑

[๑๘๘] ๘๘ อถ โห อายสฺมา ปุณฺณนิโย เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ
 อฺปลงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เองมนฺตํ นิสํชิ เองมนฺตํ
 นิสินฺโน โห อายสฺมา ปุณฺณนิโย ภควนฺตํ เอตทโวจ โโก หนฺโห
 ภาเนเต เหตุ โโก ปจฺจุโย เยน อปฺเปกทา ตถาคตํ ชมฺมเทสฺนา
 ปฏฺฐาติ อปฺเปกทา น ปฏฺฐาติ ๑ สํโห ปุณฺณนิโย ภิกฺขุ โหติ
 โน อฺปลงฺกมิทฺวา เณว ตาว ตถาคตํ ชมฺมเทสฺนา ปฏฺฐาติ ยโต จ
 โห ปุณฺณนิโย ภิกฺขุ สํโห จ โหติ อฺปลงฺกมิทฺวา จ เองํ ตถาคตํ
 ชมฺมเทสฺนา ปฏฺฐาติ สํโห จ ปุณฺณนิโย ภิกฺขุ โหติ อฺปลงฺกมิทฺวา
 จ โน ปยิปฺปาสิตา ฯ เป ฯ ปยิปฺปาสิตา จ โน ปยิปฺปาสิตา ปยิ-

สามีติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ โห เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจุตฺตํ ๑ ภควา
 เขตฺตโวจ สเจ ภิกฺขเว อญฺเจติคฺคิยา ปรีพฺพาสกา เอวํ ปุจฺเจยฺย
 กิํมฺมตฺตา อวฺวโส สํพุเพ ชมฺมา กิํสํมกฺวา สํพุเพ ชมฺมา กิํสํม-
 ทฺยา สํพุเพ ชมฺมา กิํสโมสฺรณา สํพุเพ ชมฺมา กิํปมฺชา สํพุเพ
 ชมฺมา กิํธาริปปเตยฺยา สํพุเพ ชมฺมา กิํอฺตุตฺตรา สํพุเพ ชมฺมา
 กิํสํวรา สํพุเพ ชมฺมาติ เอวํ ปุญฺจา ตุมฺहे ภิกฺขเว เตสํ อญ-
 เจติคฺคิยานํ ปรีพฺพาสกานํ เอวํ พฺยากรเมยฺยาถ ฌนฺทมฺมตฺตา อวฺวโส
 สํพุเพ ชมฺมา มนสิการสํมกฺวา สํพุเพ ชมฺมา ผลสฺสสํมทฺยา สํพุเพ
 ชมฺมา เวทนาสโมสฺรณา สํพุเพ ชมฺมา สมาริปปมฺชา สํพุเพ ชมฺมา
 สธาริปปเตยฺยา สํพุเพ ชมฺมา ปญฺญตฺตรา สํพุเพ ชมฺมา วิมุตฺติสํวรา
 สํพุเพ ชมฺมาติ เอวํ ปุญฺจา ตุมฺहे ภิกฺขเว เตสํ อญฺเจติคฺคิยานํ
 ปรีพฺพาสกานํ เอวํ พฺยากรเมยฺยาถาติ ฯ

[๑๘๐] ๑๐๐ อฏฺฐหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคโต มหาโจโร ชิปปํ
 ปริยาปชฺชติ น จิรวฺจิติโก โหติ ฯ กตฺเมหิ อฏฺฐหิ อปฺปพฺรหฺมตฺสฺส
 ปพฺรติ ชนฺวเสสํ อาทิยติ อิตฺถํ หรติ กุมาริ ทฺวเสติ ปพฺพชฺติ
 วิตฺตมฺปติ ราชโกสํ วิตฺตมฺปติ อจฺจาสนฺเน กมฺมํ กโรติ น จ
 นิธานเกสฺสโต โหติ ฯ อิมฺเหิ โห ภิกฺขเว อฏฺฐหฺงเคหิ สมนฺนาคโต
 มหาโจโร ชิปปํ ปริยาปชฺชติ น จิรวฺจิติโก โหติ ฯ

[๑๘๑] ๑๐๐ อฏฺฐหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคโต มหาโจโร น ชิปปํ
 ปริยาปชฺชติ จิรวฺจิติโก โหติ ฯ กตฺเมหิ อฏฺฐหิ น อปฺปพฺรหฺมตฺสฺส

๓๕๒ สักขัตตนิมิตฺตํ ของคุตตวณิกายสูตร อฏฺฐกนิบาโต [๓๘๒]

ปหฺรติ น อนนฺเตสํ อาทิยติ น อิตฺถิ หฺรติ น กุมาริ ทฺูเสติ น
ปพฺพุตฺติ วิตุมฺปติ น ราชโกสํ วิตุมฺปติ น อจฺจาสนฺเน กมฺมํ กโรติ
นิชานกฺุสโธ โหติ ๑ อิมฺหิ ๒ ภาวเว อฏฺฐทฺเฆเกหิ สมนฺนาทโค
มหาโจโร น ธิปฺปํ ปริยาปชฺชติ จิรฺฐจฺิตฺติโก โหตฺติ ๑

[๓๘๒] ๑๐๒ สมนฺเณติ ภาวเว ตถาคตฺตฺสฺเสตํ อธิวจฺน์ อรหฺโต
สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธสฺส พฺราหฺมเณติ ภาวเว ตถาคตฺตฺสฺเสตํ อธิวจฺน์ อรหฺโต
สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธสฺส เวทคฺุติ ภาวเว ตถาคตฺตฺสฺเสตํ อธิวจฺน์ อรหฺโต
สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธสฺส ภิสฺสโกติ ภาวเว ตถาคตฺตฺสฺเสตํ อธิวจฺน์ อรหฺโต
สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธสฺส นิมฺมโถติ ภาวเว ตถาคตฺตฺสฺเสตํ อธิวจฺน์ อรหฺโต
สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธสฺส วิมฺโถติ ภาวเว ตถาคตฺตฺสฺเสตํ อธิวจฺน์ อรหฺโต
สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธสฺส ฌานีติ ภาวเว ตถาคตฺตฺสฺเสตํ อธิวจฺน์ อรหฺโต
สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธสฺส วิมฺุตฺโตติ ภาวเว ตถาคตฺตฺสฺเสตํ อธิวจฺน์ อรหฺโต
สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธสฺส ๑

ยํ สมนฺเณน กตฺตพฺพํ	พฺราหฺมเณน วุสฺสํมตา
ยํ เวทคฺุณา ปตฺตพฺพํ	ภิสฺสเกน อนฺนตฺตวํ
ยํ นิมฺมเตน ปตฺตพฺพํ	วิมฺเตน วุสฺสํมตา
ยํ ฌานินา ๑ ปตฺตพฺพํ	วิมฺุตฺเตน อนฺนตฺตวํ
โสหิ วิชิตฺตํคฺาโม	มฺุตฺโต โมเจมิ พนฺชนา
นาโคมุหิ ปรมทฺทฺนฺโต	อเสฏฺโฆ ปรีนิพฺพุตฺติ ๑

[๓๘๓] ๑๐๓ เขกํ สมนฺยํ ภคฺวา โกสฺมฺพัสฺสํ จาริกํ จรฺมาโน มหฺตา

ขายสุมฺโนโต อิมสฺส เนกขมฺมสฺสฺสฺส ปวิเวกสฺสฺสฺส อฺปสฺมสฺสฺสฺส สฺมฺโพ-
 ขสฺสฺสฺส นิกามตฺถิโน อสฺสฺ อภิจฺจนตฺถิโน อกสฺริตตฺถิโน ยสฺสํหํ
 เนกขมฺมสฺสฺสฺส ปวิเวกสฺสฺสฺส อฺปสฺมสฺสฺสฺส สฺมฺโพขสฺสฺสฺส นิกามตฺถิ
 อสฺสฺ อภิจฺจนตฺถิ อกสฺริตตฺถิ ตถา หิ ปนเม ขายสุมฺโนโต สํคมฺม
 สํมาคมฺม สงฺกคณิกวิหารํ อนฺนยฺยตฺตา วิหรนฺติ อิทํ นาคิต ภาทฺฐ
 ปสฺสํหํ อญฺญมณฺณํ อํกุตฺติปโฆทเกน สํญชคฺคฺชนฺเต สํกัพฺพเต ตสฺส
 มยฺหํ นาคิต เขวํ โหติ นห นฺนเม ขายสุมฺโนโต อิมสฺส เนกขม-
 มสฺสฺสฺส ปวิเวกสฺสฺสฺส อฺปสฺมสฺสฺสฺส สฺมฺโพขสฺสฺสฺส นิกามตฺถิโน อสฺสฺ
 อภิจฺจนตฺถิโน อกสฺริตตฺถิโน ยสฺสํหํ เนกขมฺมสฺสฺสฺส ปวิเวกสฺสฺสฺส อฺป-
 สฺมสฺสฺสฺส สฺมฺโพขสฺสฺสฺส นิกามตฺถิ อสฺสฺ อภิจฺจนตฺถิ อกสฺริตตฺถิ ตถา
 หิ ปนเม ขายสุมฺโนโต อญฺญมณฺณํ อํกุตฺติปโฆทเกน สํญชคฺคฺชนฺติ สํกั-
 พฺพติ อิท ปนํหํ นาคิต ภาทฺฐ ปสฺสํหํ ยาวทคฺคํ อฺทรวาทเทหํ ภูณ-
 ษิตฺวา เสยฺยสฺสํ ปสฺสํสฺสํ มิตฺทสฺสํ อนฺนยฺยเต วิหรนฺเต ตสฺส มยฺหํ นาคิต
 เขวํ โหติ นห นฺนเม ขายสุมฺโนโต อิมสฺส เนกขมฺมสฺสฺสฺส ปวิเว-
 กสฺสฺสฺส อฺปสฺมสฺสฺสฺส สฺมฺโพขสฺสฺสฺส นิกามตฺถิโน อสฺสฺ อภิจฺจนตฺถิโน
 อกสฺริตตฺถิโน ยสฺสํหํ เนกขมฺมสฺสฺสฺส ปวิเวกสฺสฺสฺส อฺปสฺมสฺสฺสฺส
 สฺมฺโพขสฺสฺสฺส นิกามตฺถิ อสฺสฺ อภิจฺจนตฺถิ อกสฺริตตฺถิ ตถา หิ
 ปนเม ขายสุมฺโนโต ยาวทคฺคํ อฺทรวาทเทหํ ภูณษิตฺวา เสยฺยสฺสํ ปสฺสํสฺสํ
 มิตฺทสฺสํ อนฺนยฺยตฺตา วิหรนฺติ อิทํ นาคิต ภาทฺฐ ปสฺสํหํ ความ-
 ตวิหาเร สํมาหิตํ นิสินฺนํ ตสฺส มยฺหํ นาคิต เขวํ โหติ อิทานิ

๓๕๖ สุตตฺถนุตฺตปิฏเก อังคุตฺตกรณิกายสฺส อฏฺฐกนิปาโต [๑๘๕

อิมิ อายสฺมณฺโ ตํ อารามิโก วา อฏฺฐกฺขิณฺสฺส ตํ มณฺฑิตํ วา ตํ
ตมฺหา สฺมาธิมา คมิตฺตํ ตํ เทนาหิ นาคิตํ ตสฺส ภิกฺขุโน น
อตุตฺตมโน โหมิ คามนุตฺตวิหาเรน อธิ ปนาหิ นาคิตํ ภิกฺขุํ ปสฺสํสามิ
อระณฺเณ จ ปถายมานํ นิสินฺนํ ตสฺส มยฺหิ นาคิตํ เอวํ โหติ
อิทานิ อายมาสฺมา อิมิ นิตฺถาถิตมถํ ปฏฺวิโนเตตฺวา อระณฺเณสฺสณฺเณยาเยว
มณฺธิ กริสฺสตี อตุตฺตกนฺตี เทนาหิ นาคิตํ ตสฺส ภิกฺขุโน อตุตฺตมโน
โหมิ อระณฺเณวิหาเรน อธิ ปนาหิ นาคิตํ ภิกฺขุํ ปสฺสํสามิ อระณฺเณ
อธมาหิตํ นิสินฺนํ ตสฺส มยฺหิ นาคิตํ เอวํ โหติ อิทานิ อายมา
สฺมา อธมาหิตํ วา จิตฺตํ สฺมาทหิสฺสตี สฺมาหิตํ วา จิตฺตํ อฏฺฐก
ขิณฺสฺส ตํ เทนาหิ นาคิตํ ตสฺส ภิกฺขุโน อตุตฺตมโน โหมิ อระณฺเณ
วิหาเรน อธิ ปนาหิ นาคิตํ ภิกฺขุํ ปสฺสํสามิ อระณฺเณกํ สฺมาหิตํ
นิสินฺนํ ตสฺส มยฺหิ นาคิตํ เอวํ โหติ อิทานิ อายมาสฺมา อวิ
มุตฺตํ วา จิตฺตํ วิมฺมุจฺจิสฺสตี วิมฺมุจฺจํ วา จิตฺตํ อฏฺฐกฺขิณฺสฺส ตํ เทนาหิ
นาคิตํ ตสฺส ภิกฺขุโน อตุตฺตมโน โหมิ อระณฺเณวิหาเรน ยสฺมาหิ
นาคิตํ สฺมเย อทฺฐาณมคฺคปฏฺธิปโน น ภิกฺขุจํ ปสฺสํสามิ ปุโรโต วา
ปจฺจโต วา ผาสฺส เม นาคิตํ ตสฺมิ สฺมเย โหติ อนุตฺตมโส อฏฺฐการ
ปสฺสํสาธกมฺมสฺสํสาตี ฯ

[๑๘๕] ๑๐๔ อฏฺฐกฺขิ ภิกฺขุเว อังเกหิ สมนฺนาคตสฺส อฏฺฐกตสฺส
อากฺขมาโน สํโฆ ปตฺตํ นิกฺกขฺเขยฺย ฯ กตฺเมหิ อฏฺฐกฺขิ ภิกฺขุโน
อจฺจาย ปริสํกฺกตี ภิกฺขุโน อนตฺถาย ปริสํกฺกตี ภิกฺขุโน อนาวาสาชฺย

ปฺริสํกฺกตฺติ ภิกฺขุ อภฺโกสํกฺตฺติ ปฺริภาสํกฺตฺติ ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ วิภะเทติ พุทฺธสํสํ
 ขวณฺณํ ภาสํกฺตฺติ ฌมฺมสํสํ ขวณฺณํ ภาสํกฺตฺติ สํฆสํสํ ขวณฺณํ ภาสํกฺตฺติ ๑
 อิมะหิ โช ภิกฺขเว อญฺจํหํเคหิ สมนฺนาคตสํสํ อปฺปาสกสํสํ อากฺขมาโน
 สํโฆ ปคฺคํ นิกฺกขุสฺสเยย ๑

[๑๘๕] ๑๐๕ อญฺจํหิ ภิกฺขเว อญฺเคหิ สมนฺนาคตสํสํ อปฺปาสกสํสํ อากฺข-
 มาโน สํโฆ ปคฺคํ อุกฺกขุสฺสเยย ๑ กตเมหิ อญฺจํหิ น ภิกฺขุโน อตฺถาภาย
 ปฺริสํกฺกตฺติ น ภิกฺขุโน อนตฺถาภาย ปฺริสํกฺกตฺติ น ภิกฺขุโน อนาวาสาภาย
 ปฺริสํกฺกตฺติ น ภิกฺขุ อภฺโกสํกฺตฺติ ปฺริภาสํกฺตฺติ น ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ วิภะเทติ
 พุทฺธสํสํ ฆณฺณํ ภาสํกฺตฺติ ฌมฺมสํสํ ฆณฺณํ ภาสํกฺตฺติ สํฆสํสํ ฆณฺณํ
 ภาสํกฺตฺติ ๑ อิมะหิ โช ภิกฺขเว อญฺจํหํเคหิ สมนฺนาคตสํสํ อปฺปาสกสํสํ
 อากฺขมาโน สํโฆ ปคฺคํ อุกฺกขุสฺสเยย ๑

[๑๘๖] ๑๐๖ อญฺจํหิ ภิกฺขเว ฌมฺเมหิ สมนฺนาคตสํสํ ภิกฺขุโน
 อากฺขมาโน อปฺปาสกกา อปฺปาสกํ ปเวทเยย ๑ กตเมหิ อญฺจํหิ
 คิหิโน อตฺถาภาย ปฺริสํกฺกตฺติ คิหิโน อนตฺถาภาย ปฺริสํกฺกตฺติ คิหิ อภฺโกสํกฺตฺติ
 ปฺริภาสํกฺตฺติ คิหิ คิหิหิ วิภะเทติ พุทฺธสํสํ ขวณฺณํ ภาสํกฺตฺติ ฌมฺมสํสํ
 ขวณฺณํ ภาสํกฺตฺติ สํฆสํสํ ขวณฺณํ ภาสํกฺตฺติ คโต จ เทวา นํ ปสฺสํนฺติ ๑
 อิมะหิ โช ภิกฺขเว อญฺจํหิ ฌมฺเมหิ สมนฺนาคตสํสํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน
 อปฺปาสกกา อปฺปาสกํ ปเวทเยย ๑

[๑๘๗] ๑๐๗ อญฺจํหิ ภิกฺขเว ฌมฺเมหิ สมนฺนาคตสํสํ ภิกฺขุโน อากฺข-
 มาโน อปฺปาสกกา ปสํกํ ปเวทเยย ๑ กตเมหิ อญฺจํหิ น คิหิโน อตฺถาภาย

๓๕๘ ឥតុត្ថនុបាសិកា ចន្ទគុណត្រីកាយស្តង់ ខន្ទទុក្ខនិហិត [៣៥៨

បរិស្ថកុក្ខិ ន គីត្តំ ខន្ទត្ថា បរិស្ថកុក្ខិ ន គីត្តំ ខន្ទត្ថា បរិស្ថកុក្ខិ
ន គីត្តំ គីត្តិ វិភេទេតិ បុព្វត្ថង់ វណ្ណំ រាស្ត្រិ ធម្មត្ថង់ វណ្ណំ
រាស្ត្រិ ឥន្ទត្ថង់ វណ្ណំ រាស្ត្រិ គតិ ។ តេ វា នំ បន្តស្មុតិ ។ ធិមេតិ
ខៃ ភិក្ខុវេ ខន្ទទុក្ខិ ធម្មមេតិ ស្មន្ទនាគត្ថង់ ភិក្ខុខន្ទ ខាងធម្មានា
ចុបាសកា បាសា បាសេ បាសេ ។

[៣៥៨] ៣៥៨ ខន្ទទុក្ខិ ភិក្ខុវេ ធម្មមេតិ ស្មន្ទនាគត្ថង់ ភិក្ខុខន្ទ
ខាងធម្មានា ឥន្ទខៃ ប្រតិស្ថានីយកម្មំ ករេយ្យ ។ កតមេតិ ខន្ទទុក្ខិ
គីត្តំ ខន្ទត្ថា បរិស្ថកុក្ខិ គីត្តំ ខន្ទត្ថា បរិស្ថកុក្ខិ គីត្តំ ខន្ទត្ថា បរិស្ថកុក្ខិ
គីត្តំ គីត្តិ វិភេទេតិ បុព្វត្ថង់ វណ្ណំ រាស្ត្រិ ធម្មត្ថង់
វណ្ណំ រាស្ត្រិ ឥន្ទត្ថង់ វណ្ណំ រាស្ត្រិ ធម្មិកល្យ គីតិប្រតិស្ថង់ វ
ឥន្ទនាបេតិ ។ ធិមេតិ ខៃ ភិក្ខុវេ ខន្ទទុក្ខិ ធម្មមេតិ ស្មន្ទនាគត្ថង់
ភិក្ខុខន្ទ ខាងធម្មានា ឥន្ទខៃ ប្រតិស្ថានីយកម្មំ ករេយ្យ ។

[៣៥៨] ៣៥៨ ខន្ទទុក្ខិ ភិក្ខុវេ ធម្មមេតិ ស្មន្ទនាគត្ថង់ ភិក្ខុខន្ទ
ខាងធម្មានា ឥន្ទខៃ ប្រតិស្ថានីយកម្មំ ប្រតិប្រត្តសមុទេយ្យ ។ កតមេតិ ខន្ទទុក្ខិ
ន គីត្តំ ខន្ទត្ថា បរិស្ថកុក្ខិ ន គីត្តំ ខន្ទត្ថា បរិស្ថកុក្ខិ ន គីត្តំ
ខន្ទត្ថា បរិស្ថកុក្ខិ ន គីត្តំ គីត្តិ វិភេទេតិ បុព្វត្ថង់ វណ្ណំ រាស្ត្រិ
ធម្មត្ថង់ វណ្ណំ រាស្ត្រិ ឥន្ទត្ថង់ វណ្ណំ រាស្ត្រិ ធម្មិកល្យ គីតិប្រតិស្ថង់ វ
ឥន្ទនាបេតិ ។ ធិមេតិ ខៃ ភិក្ខុវេ ខន្ទទុក្ខិ ធម្មមេតិ ស្មន្ទនាគត្ថង់
ភិក្ខុខន្ទ ខាងធម្មានា ឥន្ទខៃ ប្រតិស្ថានីយកម្មំ ប្រតិប្រត្តសមុទេយ្យ ។

[៣៥៨] ៣៥៨ គត្ថង់ បាសិកា ចន្ទគុណត្រីកាយស្តង់ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុខន្ទ ខន្ទទុក្ខិ

๒๐๓] ปณฺณาสกาสังคหิโต สติวคฺโค จตุตฺโถ ๓๕๘

ธมฺเมสุ สมนฺวาคฺคิตพฺพํ น อุปสมฺปาเตตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ
น สํมณโร อุปฺภุจํเปตพฺโพ น ภิกฺขุโนวาทกสมฺมุติ สํทิตพฺพา
สมนฺเตนปฺปี ภิกฺขุณฺโง น โสวทิตพฺพา น กาจิ สงฺฆสมฺมุติ สํทิตพฺพา
น กิสมฺมิจฺฉิ ปจฺเจกฺขจํเน นียเมตพฺพา น จ เตน มฺเณน วุฏฺฐจํ-
เปตพฺพํ ๑ ศสฺสํปํปิยฺยสํกามมฺกเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา อิมेषํ อฏฺฐสฺส
ธมฺเมสุ สมนฺวาคฺคิตพฺพนฺติ ๑

สติวคฺโค สมนฺคฺโค ๑

ตตฺตฺรทฺธานํ

สติ ปุณฺณนิมฺมเตน

โจรสมนฺเตน ปญฺจนํ

ยโส ปตฺตาปสาเทน

ปฏิสารณฺชัยญฺจ วตฺตคฺคิตํ ๑

โพชฺฌมา สิริมา ปทุมมา สุธมฺมา^๑ มณฺธา อุตฺตรมา มุตฺตา เขมา
รุจฺจิ^๒ จุนฺทํ พิมฺพํ สุมฺนา มตฺติกา ติสฺสํมาตา^๓ โสณฺมาตา^๔ กาณฺมาตา^๕
อฺตุตฺตรมาตา^๖ วิสาขา มิคารมาตา ชุชฺชุตฺตรมา อุปาสิกา สํมาวตฺติ^๗
อฺปาติกา สุปฺปวาสา โกปฺยธิตา สุปฺปิยา อฺปาติกา นกฺขมาตา คห-
ปตานฺตี ๑

[๒๐๓] ๑๑๑ รากสฺสํ ภิกฺขเว อภินฺวายน อฏฺฐํ ธมฺมา ภาเวตพฺพา ๑

๑ บ. สุธมฺมา ๑ ๒ บ. รุจฺจิ ๑ ๓ บ. ติสฺสาธ มาตา ๑ ๔ บ. โสณธ
มาตา ๑ ๕ บ. กาณธ มาตา ๑ ๖ บ. อุตฺตรมา ๑ ๗ บ. สํมาวตฺติ ๑

[illegible]

[๒๐๒] ๑๑๒ ราคส์ส ภิกขเว อภินนยาย อจฺจ ชมฺมา ภเวตพฺพา ฯ
 กตเม อจฺจ อชฺฌตฺตํ รูปสํญญํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสํติ ปรีตฺตานิ
 สฺวณฺณตฺตพฺพณฺณานิ ตานิ อภิกฺขุยฺย ชานามิ ปสฺสํมํติ เอวํสํญญํ
 โหติ อชฺฌตฺตํ รูปสํญญํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสํติ อปฺปมาณานิ
 สฺวณฺณตฺตพฺพณฺณานิ ตานิ อภิกฺขุยฺย ชานามิ ปสฺสํมํติ เอวํสํญญํ
 โหติ อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสํติ ปรีตฺตานิ
 สฺวณฺณตฺตพฺพณฺณานิ ตานิ อภิกฺขุยฺย ชานามิ ปสฺสํมํติ เอวํสํญญํ
 โหติ อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสํติ อปฺปมาณานิ
 สฺวณฺณตฺตพฺพณฺณานิ ตานิ อภิกฺขุยฺย ชานามิ ปสฺสํมํติ เอวํสํญญํ
 โหติ อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ วา พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสํติ นีตานิ
 นีตวณฺณานิ นีตนิทสฺสํนานิ นีตนิภาสํนานิ ฯ เป ฯ ปีตานิ ปีตวณฺณานิ
 ปีตนิทสฺสํนานิ ปีตนิภาสํนานิ ฯ เป ฯ โสหิตกานิ โสหิตกวณฺณานิ
 โสหิตกนิทสฺสํนานิ โสหิตกนิภาสํนานิ ฯ เป ฯ โสทาตานิ โสทาตวณฺ-
 ณานิ โสทาตนิทสฺสํนานิ โสทาตนิภาสํนานิ ตานิ อภิกฺขุยฺย ชานามิ
 ปสฺสํมํติ เอวํสํญญํ โหติ ฯ ราคส์ส ภิกขเว อภินนยาย อิมํ อจฺจ
 ชมฺมา ภเวตพฺพา ฯ

[๒๐๓] ๑๑๓ รากศัพท์ วิกิซอร์ซ อภิธานศัพท์ อังกฤษ-ไทย ภาษาอังกฤษ

กตเม อฏฺฐํ รูปํ รูปานิ ปสฺสตี อชฺชตฺตํ อรูปสํญญํ พหิทฺธา รูปานิ
 ปสฺสตี สฺสํญฺเตว อธิมุคฺโค โหติ สํพุทฺโธ รูปสํญฺญานํ สํตติกุมมา
 ปฏิฆสํญฺญานํ อตฺตณฺคมา นานตฺตสํญฺญานํ อมลิการว อนนฺโต
 อากาโลติ อากาสานญฺจายตนํ อูปสํมุปฺปชฺช วิหริตี สํพุทฺโธ อากาสา-
 นญฺจายตนํ สํตติกุมมํ อนนฺตํ วิญฺญาณนฺติ วิญฺญาณญฺจายตนํ
 อูปสํมุปฺปชฺช วิหริตี สํพุทฺโธ วิญฺญาณญฺจายตนํ สํตติกุมมํ นตฺติ
 ทิณฺฐีติ อากิณฺญญฺจายตนํ อูปสํมุปฺปชฺช วิหริตี สํพุทฺโธ อากิณฺญญฺจาย-
 ยตนํ สํตติกุมมํ เหวสฺสญฺญานาสญฺจายตนํ อูปสํมุปฺปชฺช วิหริตี สํพุทฺโธ
 เหวสฺสญฺญานาสญฺจายตนํ สํตติกุมมํ สญฺญาเวทียกฺขิโรรํ อูปสํมุปฺปชฺช
 วิหริตี ฯ ราคสฺสํ ภิกฺขเว อภิญฺญา อิมํ อฏฺฐํ ฌมฺมา ภาเวตฺตพฺพา ฯ

[๒๐๕] ๑๑๔ ราคสฺสํ ภิกฺขเว ปริณฺญา ยปริกฺขาย ปหานาย ฌาย
 วยาย วิราคาย นิโรธาย จาคาย ปฏิณฺสิสฺสคฺคาย อิมํ อฏฺฐํ ฌมฺมา ภาเว-
 ตฺตพฺพาติ ฯ โทสฺสํ โมหฺสํ โภธฺสํ อูปาหฺสํ มกฺขสฺสํ ปถาสฺสํ
 อิสฺสํ มจฺจนฺตสฺสํ มายาย สํถะยฺสํ ฌมฺมกฺสํ สํวรมฺมกฺสํ มานสฺสํ
 อติมานสฺสํ มทฺสํ ปมาทฺสํ อภิญฺญา ปริณฺญา ยปริกฺขาย ปหานาย
 ฌาย วยาย วิราคาย นิโรธาย จาคาย ปฏิณฺสิสฺสคฺคาย อิมํ อฏฺฐํ
 ฌมฺมา ภาเวตฺตพฺพาติ ฯ

อฏฺฐกนิปาโต สํตฺโต

ศุทนต์ปิฎก ของศุทนต์นิกายศุทนต์
นวกนิปาโต

นโม ศุทนต์ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธสฺส ฯ

ปณฺณาสโก

สมุโพรทฺทโค ปจฺจิม

[๒๐๕] • เอมฺเม สฺสํ ฯ เอกํ สมนํ ภควา สํวตฺถิยํ จิหฺรติ
เชตฺวนเ อเนกปฺปณฺทิกสฺส อารามเ ฯ ตตฺร โห ภควา ภิกฺขุ อามนฺ-
เตสํ ภิกฺขโวจิ ฯ ภทฺทเตติ เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจุสฺสํ ฯ ภควา
เอตทโวจ สฺเจ ภิกฺขเว อเนกตฺติตฺติยา ปริพฺพาสกา เอวํ ปุจฺเจยฺยํ
สมุโพรทฺทิกานํ อารุสํ ชมฺมานํ กา อุนิสํสา ภาวนยาติ เอวํ
ปฺปุจฺจา ตุมฺहे ภิกฺขเว เตสํ อเนกตฺติตฺติยานํ ปริพฺพาสกานํ กิณฺติ
พฺยากรเยยฺยาถาติ ฯ ภควมฺมุตฺตา โน ภนฺเต ชมฺมา ฯ เป ฯ ภควโต
สฺสวหา ภิกฺขุ ชารสฺสํนํตฺติ ฯ เตนहि ภิกฺขเว สฺสเนถ สํรुทํ มนฺธิ กโรถ
ภาสิสฺสํสํมิตฺติ ฯ เอมฺมภนฺเตติ โห เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจุสฺสํ ฯ ภควา
เอตทโวจ สฺเจ ภิกฺขเว อเนกตฺติตฺติยา ปริพฺพาสกา เอวํ ปุจฺเจยฺยํ
สมุโพรทฺทิกานํ อารุสํ ชมฺมานํ กา อุนิสํสา ภาวนยาติ เอวํ
ปฺปุจฺจา ตุมฺहे ภิกฺขเว เตสํ อเนกตฺติตฺติยานํ ปริพฺพาสกานํ เอวํ

พญากเรขยาด อีชาดุส ภิฤช กฤษณมิตฺโต โหติ กฤษณสหาโย
กฤษณสฆปวงโก สัมโพธิปฏิทานิ อากุส รมุมานิ อัย ปจฺมา
อุนิสสา ภาวนาย ฯ

ปณ จปร อากุโธ ภิกขุ สัตถา โหติ ปาติโมกขสงวรสังฤโต
 วิหริติ อากาจรโคจรสมปณโน ชนฺมมคฺเตสุ วชฺเชสุ ภาทสุสาวิ สฺมาทาย
 สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ สมนฺโพชปฏิกิณฺณ อากุโธ ชมนานํ อยํ ทฺติยา
 อฺปนินฺตา ภควนฺน ๑

ปุณ จปร ชาวุโส ภิกขุ ยาย กตา อภิสตฺตเจตिका เจโตวิพรรณ-
 ตปฺปายา เสงฺฆเถทั อปฺปมัจจุณฺณา สันตุฏฺฐิจิกฺขา ปวิเวกกตา อส-
 ตศฺศกฺกา วิริยารมฺภกฺกา สัตถกฺกา สมาริกฺกา ปญฺญาภกฺกา วิมุตฺติกฺกา
 วิมุตฺติฌานทสฺสณฺณกฺกา เขวฺรฐียา กถาย นิทานตํภี โหติ อภิจฺจนตํภี
 อภิสฺสเรตํภี สมนุโพชปฏิกฺขิณํ ชาวุโส ฆมฺมานํ อयํ ทตฺติยา อุนฺนิสา
 ภาวนาย ๑

ปณ จปริ อากุโส ภิกขุ อารทชวโรโย วิหริติ อุกุสธานํ ชมฺมานํ
 ปหานาย อุกุสธานํ ชมฺมานํ อุกุสธมฺปทาย อามวา ทพฺพหปรกุกโม อนิก-
 ชิตฺตชฺชโร อุกุสธสฺส ชมฺเมสฺส สฺมโพรปฏิกฺขิกานํ อากุโส ชมฺมานํ อัย-
 จตฺตตุตา อุกุสินฺสา อากวนาย ฯ

ปุ่น จปร๋อ ขาวุโธ่ ภิกขุ ปญญา ไหติ ชุทธตถคามินิยา
 ปญญา ยถา สมนุภาโคติ อริยา ยถา นิเพธิกา ยถา สมนุภาตถชชคามินิยา
 สมนุโพชปฏิกิถาณ ขาวุโธ่ ชมนุภาณ ชย ปญจมี ชุปนิสา ภาวนา ๑

กถฺยฺยานมิตฺตฺตฺสฺเสตฺมํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปาฏิทฺทงฺขํ กถฺยฺยานสํหยาสุตฺตํ
 กถฺยฺยานสํมฺปວງກຸສົນ ສັຕຕາ ກວີສຸສັຕິ ປາຕິໂມກຊສໍວຣສໍວຸໂຕ ວິຫິສຸສັຕິ
 ຫາຈາວໂຈຣສມປນໂນ ອຣຸນມຕເຕສຸ ວຊເຊສຸ ກຸຍທສຸສາວີ ສມາທາຍ ສັກຊິສຸສັຕິ
 ສັກຊາປເຕສຸ ກຸຍຍານມິຕຸຕຸສຸເສຕັ ກິກຊເວ ກິກຊຸໂນ ປາງິກງຸຂໍ ກຸຍາ-
 ນສຸສາຍສຸສັ ກຸຍຍານສມປວງກຸສົນ ຍາຍໍ ກຄາ ອກິສຸລເຕືກາ ເຈໂຕວິວຣ-
 ນສປປາຍາ ເສຍຸຍຸຕິທໍ ອປນິຈຸນຄຕາ ສນຕຸງຊິຄຕາ ປວິເວກຄຕາ
 ອສັສຸກຄຕາ ວິຣິຍາຣມຸກຄຕາ ສັຄຄຕາ ສມາຊິຄຕາ ປຣຸເວກຄຕາ ວິມຸຕຸຕິຄຕາ
 ວິມຸຕຸຕິພານທສຸສນຄຕາ ເຂວຣຸປິຍາ ກຄາຍ ນິກາມຄາກໍ ກວີສຸສັຕິ ອກິຈຸນຄາກໍ
 ອຄສິຣຄາກໍ ກຸຍຍານມິຕຸຕຸສຸເສຕັ ກິກຊເວ ກິກຊຸໂນ ປາງິກງຸຂໍ ກຸຍາ-
 ນສຸສາຍສຸສັ ກຸຍຍານສມປວງກຸສົນ ອາຣທຸຂວິຣິໂຍ ວິຫິສຸສັຕິ ອກຸສຸຄານໍ
 ຮມຸມານໍ ປຸທານາຍໍ ກຸສຸຄານໍ ຮມຸມານໍ ອປສມປທາຍ ຄາມວາ ທຸທຸທປຣກຸໂມ
 ອນິກຊິສຸຕຸຣໂ ກຸສຸເຕສຸ ຮມຸເມສຸ ກຸຍຍານມິຕຸຕຸສຸເສຕັ ກິກຊເວ ກິກຊຸໂນ
 ປາງິກງຸຂໍ ກຸຍຍານສຸສາຍສຸສັ ກຸຍຍານສມປວງກຸສົນ ປຣຸເວກວາ ກວີສຸສັຕິ
 ອຸທຸຍກຸຄຄາມິນິຍາ ປຣຸເວກາຍ ສມນຸນາຄໂຕ ອວິຍາຍ ນິພຸເຣືກາຍ ສມມາທຸ-
 ຂກຸຍຄາມິນິຍາ ເຕນ ຈ ປນ ກິກຊເວ ກິກຊຸນາ ອິເມສຸ ປຣຸຈຸສຸ
 ຮມຸເມສຸ ປຕິງຊາຍ ຈຕຸຕາໂ ຮມຸມາ ອຸຕຸຕືຣີ ກາເວຕຸພຸພາ ອສຸກາ
 ກາເວຕຸພຸພາ ຣາຄສຸສັ ປຸທານາຍ ເມຕຸຕາ ກາເວຕຸພຸພາ ພຸຍາປາທສຸສັ ປຸທານາຍ
 ຫານາປານສຸສັຕິ ກາເວຕຸພຸພາ ວິຕຄຸນປຈຸເຕທາຍ ອນິຈຸຈສຸນຸວາ ກາເວຕຸພຸພາ
 ອສຸມິມານສມຸກຊາຕາຍ ອນິຈຸຈສຸນຸເວໂນ ກິກຊເວ ກິກຊຸໂນ ອນຕຸຕສຸນຸວາ
 ສຸນຸຈາຕິ ອນຕຸຕສຸນຸເວ ອສຸມິມານສມຸກຊາຕໍ ປາປຸຣາຕິ ທິງຊເວ ຮມຸເມ

มีนุททาย ปวิสิตฺตุนฺติ ฯ ยสฺส ทานิ ตฺวํ เมฆิโย กถํ มนฺเวสฺสตี ฯ

อถ โช อายสฺมา เมฆิโย ปุพฺพพณฺหสฺมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจว-
 มาทาย ชนฺตุคามํ มีนุททาย ปาวีสี ชนฺตุคาเม มีนุททาย จริตฺวา
 ปจฺจนาภตฺตํ มีนุทปาตปฏิกฺกนฺโต เยน กิมิกาพาย นทียา ตํเร เตนุปลสฺงกมิ
 อทฺทสฺสา โช อายสฺมา เมฆิโย กิมิกาพาย นทียา ตํเร ชงฺฆวิหาริ
 อนุจฺงกมมาโน อนุจิจฺจมาโน อมฺพวนํ ปาสาติกํ รณณียํ ทิสฺสุวานสฺส
 เขตฺทโหสี ปาสาติกํ วตฺติ อมฺพวนํ รณณียํ อถ วตฺติ กุตฺตปฺตฺตสฺส
 ปธานตฺถิกสฺส ปธานาย สฺเจ มํ ภควา อนุชาเนยฺย อากฺขณฺเญยาหิ
 อิมํ อมฺพวนํ ปธานายาติ อถ โช อายสฺมา เมฆิโย เยน ภควา
 เตนุปลสฺงกมิ อฺปลสฺงกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสทิ
 เอกมนฺตํ นิสฺสินฺโน โช อายสฺมา เมฆิโย ภควนฺตํ เขตฺทโวจ อิทาหิ
 ภนฺเต ปุพฺพพณฺหสฺมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจวมาทาย ชนฺตุคามํ มีนุททาย
 ปาวีสี ชนฺตุคาเม มีนุททาย จริตฺวา ปจฺจนาภตฺตํ มีนุทปาตปฏิกฺ-
 กนฺโต เยน กิมิกาพาย นทียา ตํเร เตนุปลสฺงกมิ อทฺทสฺส โช อหิ
 ภนฺเต กิมิกาพาย นทียา ตํเร ชงฺฆวิหาริ อนุจฺงกมมาโน อนุจิจฺจมาโน
 อมฺพวนํ ปาสาติกํ รณณียํ ทิสฺสุวาน เม เขตฺทโหสี ปาสาติกํ
 วตฺติ อมฺพวนํ รณณียํ อถ วตฺติ กุตฺตปฺตฺตสฺส ปธานตฺถิกสฺส ปธานาย
 สฺเจ มํ ภควา อนุชาเนยฺย อากฺขณฺเญยาหิ อิมํ อมฺพวนํ ปธานายาติ
 สฺเจ มํ ภควา อนุชาเนยฺย อากฺขณฺเญยาหิ อิมํ อมฺพวนํ ปธานายาติ ฯ
 เอวํ วุตฺเต ภควา อายสฺมนฺตํ เมฆิโย เขตฺทโวจ อากเมหิ ตาว

មេធិម មេកកម្មិ តាវ យាវ ចល្លប្បី កិច្ចិ ភិក្ខុ ភិក្ខុស្តុតិ ។

តុគ្គិម្មី ខៃ មាយសុមា មេធិម ភក្ខន្តំ មេត្តវិទុ ភក្ខតិ
 ភន្តេ នត្ថិ កិល្បិ ឥតុត្ថិករណ៍មំ នត្ថិ កត្តស្ត ប្បិទ្យៃ មម្ពុ
 ខៃ ប្រ ភន្តេ ចត្ថិ ឥតុត្ថិករណ៍មំ ចត្ថិ កត្តស្ត ប្បិទ្យៃ ស្កេ
 មំ ភក្ខា មនុស្សម កុម្មេយ្យា កំ មម្ពុវណំ ប្រាណយាតិ ។ មាគមេ
 តាវ មេធិម មេកកម្មិ តាវ យាវ ចល្លប្បី កិច្ចិ ភិក្ខុ ភិក្ខុស្តុតិ ។

តុគ្គិម្មី ខៃ មាយសុមា មេធិម ភក្ខន្តំ មេត្តវិទុ ភក្ខតិ
 ភន្តេ នត្ថិ កិល្បិ ឥតុត្ថិករណ៍មំ នត្ថិ កត្តស្ត ប្បិទ្យៃ មម្ពុ ខៃ ប្រ
 ភន្តេ ចត្ថិ ឥតុត្ថិករណ៍មំ ចត្ថិ កត្តស្ត ប្បិទ្យៃ ស្កេ មំ ភក្ខា
 មនុស្សម កុម្មេយ្យា កំ មម្ពុវណំ ប្រាណយាតិ ។ ប្រាណតិ ខៃ មេធិម
 វត្ថុវណំ កិល្បិ វត្ថុម្យាម មស្តី តាវ តុវ មេធិម កាតំ មល្លេស្តិ ។

ចត្ថខៃ មាយសុមា មេធិម ឡុយ្យាស្តា ភក្ខន្តំ មិវាតេត្ថា
 ប្រតិច្ចិ កត្ថា មេន កំ មម្ពុវណំ តេនុប្បង្គមិ ឡុប្បង្គមិ
 កំ មម្ពុវណំ មនុស្សម មល្លេស្តិ រុក្ខម្ពុតេ វិវាវិហារំ និស្សិ ។
 ចត្ថខៃ មាយសុមា មេធិមស្តី តស្តី មម្ពុវណំ វិវាវិហារំ មេធិម
 តិវ បាបកា មក្ខន្តា វិច្ចកា សុត្ថាវរណិ ស្កេយ្យិ កាវ កាវិច្ចកា
 មុយាបាវិច្ចកា វិវាវិច្ចកា ។ ចត្ថខៃ មាយសុមា មេធិមស្តី មេត្តវិទុ
 មក្ខន្តិ វត ភិ មក្ខន្តិ វត ភិ សុត្ថាម តម្ពុ មក្ខន្តិ
 មក្ខន្តិ ប្រតិច្ចិ ចត ។ ប្រតិច្ចិ កំ បាបកា មក្ខន្តិ វិច្ចកា
 មក្ខន្តិ កាវិច្ចកា មុយាបាវិច្ចកា វិវាវិច្ចកា ។

อถ ๒ ขายสุมา เมฆิโย เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อูปสง-
กมิตฺตา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสํติ เอกมนฺตํ นิสฺสนโน
๒ ขายสุมา เมฆิโย ภควนฺตํ เขตทโวจ อึช มยฺหํ ภนฺเต ตสฺมิ
อมฺพวเน วิหรนฺตสฺสํ เภยฺยเยน ตโย ปาปกา อกฺขสฺสา วิตฏฺกา สมฺ-
ทาจฺรณฺติ เสยฺยถิํ กามวิตฏฺโก พฺยาปาทวิตฏฺโก วิหิํสํวิตฏฺโก
ตสฺสํ มยฺหํ ภนฺเต เขตทโหสิ อจฺฉริยํ วต โภ อพฺภุคํ วต โภ
สํทฺธาย ตมฺหา อคารํสุมา อนคาริยํ ปพฺพชิตา อถ จ ปณฺเฬหิ คํหิ
ปาปเกหิ อกฺขสฺสเกหิ วิตฏฺเกหิ อนฺวาสฺสตฺตา กามวิตฏฺเกน พฺยาปาทวิ-
ตฏฺเกน วิหิํสํวิตฏฺเกนาติ ๑ อปฺริปกฺกาย เมฆิย เจโตวิมฺมุติยา ปณฺจ
ธมฺมา ปฺริปกฺกาย สํวตฺตติ กตเม ปณฺจ

อึช เมฆิย ภิกฺขุ กถฺยานมิตฺโต โหติ กถฺยานสํหาโย กถฺยา-
ณสํปวงฺโก อปฺริปกฺกาย เมฆิย เจโตวิมฺมุติยา อยํ ปจโม ธมฺโม
ปฺริปกฺกาย สํวตฺตติ ๑

ปุณ จปรํ เมฆิย ภิกฺขุ สํธวา โหติ ปาติโมกฺขสํวรํสํวุโต วิหรติ
ธาจฺรโคจฺรธมฺปนโน อณฺมตฺเตสฺส วชฺเชสฺส ภาทสฺสํสํวํ สํมาทาย สิกฺขติ
สิกฺขาปเทสฺส อปฺริปกฺกาย เมฆิย เจโตวิมฺมุติยา อยํ ทฺติโย ธมฺโม
ปฺริปกฺกาย สํวตฺตติ ๑

ปุณ จปรํ เมฆิย ภิกฺขุ ยายํ กถา อภิสํสฺสเสธิกา เจโตจิวรณ-
สํปฺปายา เสยฺยถิํ อปฺริปกฺกถา สํนุจฺจิกถา ปวิเวกถา อสํสฺส-

๓๗๐ สุตตฺถนตฺถิเก อํกุตฺตวณิกายสฺส นวกนิปาโต [๒๐๗

คกถา วิริยารมฺภกถา สํถกถา สํมาชกถา ปณฺณากถา วิมุตฺติกถา
วิมุตฺติญาณทสฺสํกถา เขวฺวบียา กถา นิแกมตาภํ โหติ อภิจฺจุตาภํ
อภิสฺสราภํ อปฺปิปฺปกาย เมฆิย เจโตวิมุตฺติยา อํ คติโย ชฺมุโม
ปฺปิปฺปกาย สํวตฺตติ ฯ

ปุณ จปฺรํ เมฆิย ภิกฺขุ ชารทฺทวิริโย วิหริติ อํกุตฺตํ ชฺมุมาณํ
ปหานาย กุตฺตํ ชฺมุมาณํ อํปสํปทาย ทาไม ทพฺพปรกฺกโม อภิเ
ชิตฺตทฺโร กุตฺเตสฺส ชฺมุเมสฺส อปฺปิปฺปกาย เมฆิย เจโตวิมุตฺติยา อํ
จตุตฺถิโก ชฺมุโม ปฺปิปฺปกาย สํวตฺตติ ฯ

ปุณ จปฺรํ เมฆิย ภิกฺขุ ปณฺณวา โหติ อํกุตฺตคามินิยา
ปณฺณาย สมนฺนาโคติ อริยาย นิพฺเพชิกาย สํมาทฺทกฺกชฺชคามินิยา
อปฺปิปฺปกาย เมฆิย เจโตวิมุตฺติยา อํ ปณฺจโม ชฺมุโม ปฺปิปฺปกาย
สํวตฺตติ ฯ

กถฺยานมิตฺตสฺสํคํ เมฆิย ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขํ กถฺยานสํหายสฺส
กถฺยานสํปวงฺกสฺส สํถวา ภวิสฺสติ ฯ เป ฯ สํมาทฺท สิกฺขิสฺสติ
สิกฺขาปเทสฺส กถฺยานมิตฺตสฺสํคํ เมฆิย ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขํ กถฺยาน
สํหายสฺส กถฺยานสํปวงฺกสฺส ยายํ กถา อภิสฺสเรชฺชิกา เจโตวิวรณ
สํปฺปายา เสยฺยถิํ อปฺปบีจฺจุตฺตา ฯ เป ฯ วิมุตฺติญาณทสฺสํกถา
เขวฺวบียา กถา นิแกมตาภํ ภวิสฺสติ อภิจฺจุตาภํ อภิสฺสราภํ กถฺยาน
มิตฺตสฺสํคํ เมฆิย ภิกฺขุโน ปาฏิกงฺขํ กถฺยานสํหายสฺส กถฺยานสํป
วงฺกสฺส ชารทฺทวิริโย วิหริสฺสติ ฯ เป ฯ อนิภฺชิตฺตทฺโร กุตฺเตสฺส ชฺมุเมสฺส

พหิทวารโกฏฐเก จิตตัสส กถาปริโยธานัง อากมมมานสุตํ ๑

 เอวํ วุตฺเต อายสฺมา นนฺทโก สํวชฺชมานรูป โอตฺตปฺปมาโน
 ภควนฺตํ เอตทโวจ น โช ปน มยํ ภนฺเต ชานาม ภควา พหิท-
 วารโกฏฐเก จิตฺติ สฺเส หิ มยํ ภนฺเต ชานนฺชาม ภควา
 พหิทวารโกฏฐเก จิตฺติ เอตฺตกัปปิโน นปฺปฏฺฐิภาเสยฺยาติ ๑ อถโช
 ภควา อายสฺมณฺตํ นนฺทกํ สํวชฺชมานรูปํ วิทิตฺวา อายสฺมณฺตํ นนฺทกํ
 เอตทโวจ สํชฺช สํชฺช นนฺทก เอตํ โช นนฺทก ตุมฺหากํ ปฏฺฐิรูปํ
 กุตฺตปฺปุตฺตานิ สํทชฺช อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตานํ ยํ ตุมฺहे ชมฺมียา
 กถาย สันนิสํเทยฺยาถ สันนิปิตฺตานํ โว นนฺทก ทวํ ภรณํ
 ชมฺมํ วา กถา อริโย วา ตุนฺทํภาโว สํทฺช นนฺทก ภิกฺขุ โหติ
 โน สํธวา เอวํ โส เตนฺจฺเคน อปริปฺปโร โหติ เตน ตํ องฺคํ
 ปริปฺเรตพฺพํ กิณฺนาหํ สํทฺช ๑ อสฺสํ สํธวา จาติ ยโต ๑
 โช นนฺทก ภิกฺขุ สํทฺช ๑ โหติ สํธวา ๑ เอวํ โส เตนฺจฺเคน
 ปริปฺปโร โหติ สํทฺช ๑ นนฺทก ภิกฺขุ โหติ สํธวา ๑ โน ๑
 ตาภี อชฺชตฺตํ เจโตสฺมาจิสฺสํ เอวํ โส เตนฺจฺเคน อปริปฺปโร โหติ
 เตน ตํ องฺคํ ปริปฺเรตพฺพํ กิณฺนาหํ สํทฺช ๑ อสฺสํ สํธวา ๑
 ตาภี ๑ อชฺชตฺตํ เจโตสฺมาจิสฺสํ ยโต ๑ โช นนฺทก ภิกฺขุ
 สํทฺช ๑ โหติ สํธวา ๑ ตาภี ๑ อชฺชตฺตํ เจโตสฺมาจิสฺสํ เอวํ โส
 เตนฺจฺเคน ปริปฺปโร โหติ สํทฺช ๑ นนฺทก ภิกฺขุ โหติ สํธวา ๑ ตาภี
 ๑ อชฺชตฺตํ เจโตสฺมาจิสฺสํ น ตาภี อธิปญฺณาชมฺมวปัสฺสณาย เอวํ โส

เตนฺงฺเคน อปริปฺปโร โหติ เถยฺยถาปํ นนฺทก ทฺวิปาทโก จตุป-
 ปาทโก ตสฺสํ ตสฺสํ เอโก ปาโท โสมโก ตามโก เอวํ โส
 เตนฺงฺเคน อปริปฺปโร อสฺสํ เหวเมว โส นนฺทก ภิกฺขุ สทฺโธ จ
 โหติ สํธวา จ ธาภํ จ อชฺชุตฺตํ เจโตสฺมาธิสฺสํ น ธาภํ อธิ-
 ปณฺณาทมฺมุวิปสฺสํนาย เอวํ โส เตนฺงฺเคน อปริปฺปโร โหติ เตน
 ตํ อํ กํ ปริปฺปเวตพฺพํ กิณฺณาทํ สทฺโธ จ อสฺสํ สํธวา จ ธาภํ
 จ อชฺชุตฺตํ เจโตสฺมาธิสฺสํ ธาภํ จ อธิปณฺณาทมฺมุวิปสฺสํนายาคิ
 ยโต จ โส นนฺทก ภิกฺขุ สทฺโธ จ โหติ สํธวา จ ธาภํ จ
 อชฺชุตฺตํ เจโตสฺมาธิสฺสํ ธาภํ จ อธิปณฺณาทมฺมุวิปสฺสํนาย เอวํ
 โส เตนฺงฺเคน อปริปฺปโร โหติ อธิมวโจ ภควา อิทํ วตฺวาน
 สุกโต อชฺชยาสาสนา วิหารํ ปาวีสี ฯ

อถ โส อายสฺมา นนฺทโก อจิรปฏฺกนตสฺสํ ภควโต ภิกฺขุ
 อามนฺเตสิ อิทานาตุสํ ภควา จตฺตํ ปเทหิ เกวลปรีปฺนณํ
 ปริสฺสทฺธํ พุทฺธมฺจวิธํ ปกาเสตฺวา อชฺชยาสาสนา วิหารํ ปวิชฺชิสฺว สทฺโธ
 นนฺทก ภิกฺขุ โหติ โน สํธวา เอวํ โส เตนฺงฺเคน อปริปฺปโร
 โหติ เตน ตํ อํ กํ ปริปฺปเวตพฺพํ กิณฺณาทํ สทฺโธ จ อสฺสํ สํธวา
 จาคิ ยโต จ โส นนฺทก ภิกฺขุ สทฺโธ จ โหติ สํธวา จ เอวํ
 โส เตนฺงฺเคน อปริปฺปโร โหติ สทฺโธ จ นนฺทก ภิกฺขุ โหติ สํธวา
 จ โน จ ธาภํ อชฺชุตฺตํ เจโตสฺมาธิสฺสํ ฯ เป ฯ ธาภํ จ อชฺชุตฺตํ
 เจโตสฺมาธิสฺสํ น ธาภํ อธิปณฺณาทมฺมุวิปสฺสํนาย เอวํ โส เตนฺงฺเคน

อปริบัญญัติ โหติ เสยฺยถาปี นนฺทก ทฺวิปาทโก จตุปปาทโก ตสฺส
 ตสฺส เอโก ปาโท โอมโก ตามโก เอวํ โส เตนฺจเคน อปริบัญญัติ
 อสฺส เอวเมว โช นนฺทก ภิกฺขุ สทฺโช ฯ โหติ สํวาทา ฯ
 ธาภี ฯ อชฺชตฺตํ เจโตสฺมาธิสฺส น ธาภี อธิปญฺญาธมฺมวชิรสฺสณาย
 เอวํ โส เตนฺจเคน อปริบัญญัติ โหติ เตนํ ทํ อชฺชตฺตํ ปริปริเวตพฺพํ
 กิณฺณหา สทฺโช ฯ อสฺส สํวาทา ฯ ธาภี ฯ อชฺชตฺตํ เจโตสฺมาธิสฺส
 ธาภี ฯ อธิปญฺญาธมฺมวชิรสฺสณายาติ ยโต ฯ โช นนฺทก ภิกฺขุ
 สทฺโช ฯ โหติ สํวาทา ฯ ธาภี ฯ อชฺชตฺตํ เจโตสฺมาธิสฺส ธาภี ฯ
 อธิปญฺญาธมฺมวชิรสฺสณาย เอวํ โส เตนฺจเคน ปริปริเวตพฺพํ โหติ ๑

ปญฺจิเม อชาดูโส อานิสฺสํสา กาเถน ธมฺมสฺสทฺวเน กาเถน ธมฺม-
 สํกจฺจาย ๑ กตเม ปญฺจ อชาดูโส ภิกฺขุ ภิกฺขุณฺโณ ธมฺมํ เทเสติ
 อาทิกถฺยยานํ มชฺชเมกถฺยยานํ ปริโยธานถฺยยานํ สํคตํ สทฺธยญฺชนํ
 เกวลปริปริญฺณํ ปริสฺสทฺธํ พุรหฺมจฺริยํ ปกาเสติ ยถา ยชาดูโส
 ภิกฺขุ ภิกฺขุณฺโณ ธมฺมํ เทเสติ อาทิกถฺยยานํ มชฺชเมกถฺยยานํ ปริโยธานถฺย-
 ยานํ สํคตํ สทฺธยญฺชนํ เกวลปริปริญฺณํ ปริสฺสทฺธํ พุรหฺมจฺริยํ ปกาเสติ
 ตถา ตถา ตสฺส ตสฺส สทฺธํ ปิโย โหติ มนาโป ฯ ฅรฺ ๑
 ภาวนํโย อยํ อชาดูโส ปจฺจิม อานิสฺสํโส กาเถน ธมฺมสฺสทฺวเน กาเถน
 ธมฺมสํกจฺจาย ๑

ปฺน จปรํ อชาดูโส ภิกฺขุ ภิกฺขุณฺโณ ธมฺมํ เทเสติ อาทิกถฺยยานํ
 มชฺชเมกถฺยยานํ ปริโยธานถฺยยานํ สํคตํ สทฺธยญฺชนํ เกวลปริปริญฺณํ

ยญฺชนํ เกวลปฺริปฺพณฺณํ ปฺริสุทฺธํ พุทฺทมจฺริยํ ปกาเสติ ตตฺถ เย
 เต ภิกฺขุ เสฏฺฐา อปฺปคฺคฺตมานธํ อนุตฺตริ โยคกฺกฺเขมํ ปตฺถยมานา
 วิหฺรณฺติ เต ทํ ฌมฺมํ สุทฺธวา วิริยํ อารณฺติ อปฺปคฺคฺตสุตฺตํ ปตฺติยา
 อนฺธิคคฺคฺตสุตฺตํ อธิคมา ย อสฺสจฺฉนิกคฺคฺตสุตฺตํ สฺสจฺฉนิกคฺคฺตสุตฺตํ
 ภิกฺขุ อรหณฺโต จัณฺดาสา วุสฺสิตวณฺโต กตกรณฺเฑยา โอหิตภารา อนุปฺ-
 ปคฺคฺตสทฺตฺตา ปริกฺขณฺทกอสฺสวโลชนา สมฺมทญฺเฑยวิมุคฺคา เต ทํ ฌมฺมํ
 สุทฺธวา ทิฏฺฐจฺฌมฺมสุทฺธวิหํ ยเว อนุยฺยคฺคา วิหฺรณฺติ อยํ อากุโส
 ปญฺจโม อานิสฺโส กาลเณ ฌมฺมสุทฺธวเน กาลเณ ฌมฺมธํกญฺจา ย ๑
 อิมे โห อากุโส ปญฺจ อานิสฺสา กาลเณ ฌมฺมสุทฺธวเน กาลเณ ฌมฺ-
 มธํกญฺจา ยติ ๑

[๒๐๘] ๕ จตฺตาวิมานิ ภิกฺขเว พถานิ ๑ กตมานิ จตฺตาวิ
 ปญฺญาพถํ วิริยพถํ อนวชฺชพถํ สงฺกหพถํ ๑

กตมญฺจ ภิกฺขเว ปญฺญาพถํ ย ฌมฺมา กุสฺสตา กุสฺสตสงฺฆาตา
 ย ฌมฺมา อกุสฺสตา อกุสฺสตสงฺฆาตา ย ฌมฺมา สํวชฺชา สํวชฺชสงฺฆาตา
 ย ฌมฺมา อนวชฺชา อนวชฺชสงฺฆาตา ย ฌมฺมา กณฺหา กณฺหสงฺฆาตา
 ย ฌมฺมา สุกฺกา สุกฺกสงฺฆาตา ย ฌมฺมา อเสวิตพฺพา อเสวิตพฺพ-
 สงฺฆาตา ย ฌมฺมา เสวิตพฺพา เสวิตพฺพสงฺฆาตา ย ฌมฺมา
 นาทมฺริยา นาทมฺริยสงฺฆาตา ย ฌมฺมา อตมฺริยา อตมฺริยสงฺฆาตา
 คุยฺยสุตฺตํ ฌมฺมา ปญฺเฑาย โวทิฏฺฐา โหนฺติ โวจริตา อิทํ วุจฺจติ
 ภิกฺขเว ปญฺญาพถํ ๑

กตมณฺญํ ภิกฺขเว วิริยพถํ เย ชมฺมา อภฺสตา อภฺสตสฺสชฺชาตา
 เย ชมฺมา สํวชฺชา สํวชฺชสฺสชฺชาตา เย ชมฺมา กณฺหา กณฺหสฺสชฺชาตา
 เย ชมฺมา อเสวิตพฺพา อเสวิตพฺพสฺสชฺชาตา เย ชมฺมา นาทมริยา
 นาทมริยสฺสชฺชาตา เตสํ ชมฺมานํ ปหานาย ฌนฺทํ ชเนติ วายมมิตี วิริยํ
 อารภตึ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาตึ ปทหตึ เย ชมฺมา กุสฺสตา กุสฺสตสฺสชฺชาตา
 เย ชมฺมา อนวชฺชา อนวชฺชสฺสชฺชาตา เย ชมฺมา สุกฺกา สุกฺกสฺสชฺชาตา
 เย ชมฺมา เสวิตพฺพา เสวิตพฺพสฺสชฺชาตา เย ชมฺมา อถมริยา อถม-
 ริยสฺสชฺชาตา เตสํ ชมฺมานํ ปฏฺฐาปาย ฌนฺทํ ชเนติ วายมมิตี วิริยํ
 อารภตึ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาตึ ปทหตึ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว วิริยพถํ ฯ

กตมณฺญํ ภิกฺขเว อนวชฺชพถํ อิทํ ภิกฺขเว อวิริยสํวโก อน-
 วชฺเชน กายกมฺเมเน สมนฺนาคโต โหติ อนวชฺเชน วจฺกกมฺเมเน สมน-
 นาคโต โหติ อนวชฺเชน มโนกมฺเมเน สมนฺนาคโต โหติ อิทํ
 วุจฺจติ ภิกฺขเว อนวชฺชพถํ ฯ

กตมณฺญํ ภิกฺขเว สํกคฺคพถํ จตุตตาริมาณิ ภิกฺขเว สํกคฺคหฺวตฺตุนิ
 ทานํ เปยฺยวชฺชํ อตฺตจฺริยา สํมานตฺตตา เอตทคฺคํ ภิกฺขเว ทานานํ
 ยทิตํ ชมฺมทานํ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว เปยฺยวชฺชานํ ยทิตํ อตฺตดิถสฺส
 โอหิตโสถสฺส ปุณฺณปุณฺณํ ชมฺมํ เทเสติ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อตฺตจฺริยานํ
 ยทิตํ อตฺสํทํ สทฺธสํปทาย สํมาทเปติ นิเวเสติ ปติฏฺฐาเปติ ทสฺสํสํ
 สํกคฺคพทาย มจฺจุวรี จาคสํปทาย ทฺวปฺปญฺญํ ปญฺญาสํปทาย
 สํมาทเปติ นิเวเสติ ปติฏฺฐาเปติ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว สํมานตฺตตานํ

ยทิตฺถํ โสตาปนฺนเนน โสตาปนฺนสฺสํ สฺमानตฺโต สกฺทาคามินา สกฺทา-
คามิสฺสํ สฺमानตฺโต อนาคามินา อนาคามิสฺสํ สฺमानตฺโต อรหตา
อรหโต สฺमानตฺโต อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สํกฺคหฬํ อิมานิ ไช
ภิกฺขเว จตุตฺตาริ พถานิ ฯ

อิมานิ ไช ภิกฺขเว จตุทฺติ พเลทฺธิ สมนฺนาคโต อริยสํวโก ปญฺจ
ภยานิ สํมตฺติกฺกนฺโต โหติ ฯ กตฺถมานิ ปญฺจ อาชวํวิตกฺกํ อสํโธ-
กภํ ปริสํ สํวชฺชภํ มรณภํ ทฺวคฺคตภํ ฯ โส ไช ภิกฺขเว อริย-
สํวโก อิติ ปญฺจสํญฺญิจฺจุตฺติ นาหํ อาชวํวิตกฺกสฺสํ ภายามิ กิสุสํหา
อาชวํวิตกฺกสฺสํ ภายิสฺสํหา อตฺถปิ เม จตุตฺตาริ พถานิ ปญฺญาพฬํ
วิริยพฬํ อนวชฺชพฬํ สํกฺคหฬํ ทฺวปฺปญฺโเบ ไช อาชวํวิตกฺกสฺสํ ภายเยยฺย
กฺลํสํโต อาชวํวิตกฺกสฺสํ ภายเยยฺย สํวชฺชกฺกภกฺกมฺมฺนฺตวจฺจํกฺกมฺมฺนฺตมฺโนกมฺมฺน-
ตอาชวํวิตกฺกสฺสํ ภายเยยฺย อสํโธกโก อาชวํวิตกฺกสฺสํ ภายเยยฺย นาหํ
อสํโธกภสฺสํ ภายามิ ฯ เป ฯ นาหํ ปริสํ สํวชฺชภสฺสํ ภายามิ
นาหํ มรณภสฺสํ ภายามิ นาหํ ทฺวคฺคตภสฺสํ ภายามิ กิสุสํหา
ทฺวคฺคตภสฺสํ ภายิสฺสํหา อตฺถปิ เม จตุตฺตาริ พถานิ ปญฺญาพฬํ
วิริยพฬํ อนวชฺชพฬํ สํกฺคหฬํ ทฺวปฺปญฺโเบ ไช ทฺวคฺคตภสฺสํ ภายเยยฺย
กฺลํสํโต ทฺวคฺคตภสฺสํ ภายเยยฺย สํวชฺชกฺกภกฺกมฺมฺนฺตวจฺจํกฺกมฺมฺนฺตมฺโนกมฺมฺน-
ตทฺวคฺคตภสฺสํ ภายเยยฺย อสํโธกโก ทฺวคฺคตภสฺสํ ภายเยยฺย อิมานิ
ไช ภิกฺขเว จตุทฺติ พเลทฺธิ สมนฺนาคโต อริยสํวโก อิมานิ ปญฺจ
ภยานิ สํมตฺติกฺกนฺโต โหตฺติติ ฯ

[๒๓๐] ๖ ตถ ๒ อายสฺมา สารีปฺคุโต ภิกฺขุ อามนฺเตติ
 ๑ เป ๑ อายสฺมา สารีปฺคุโต เขตทโวจ ปุคฺคโตมี อากุโส ทฺวิเรน
 เวทิตฺตํ เสดฺวิตฺตํ อเสฺวิตฺตํ จีวรํมี อากุโส ทฺวิเรน
 เวทิตฺตํ เสดฺวิตฺตํ อเสฺวิตฺตํ มีนุชปาโตมี อากุโส
 ทฺวิเรน เวทิตฺตํ เสดฺวิตฺตํ อเสฺวิตฺตํ เสนาสนํมี อากุโส
 ทฺวิเรน เวทิตฺตํ เสดฺวิตฺตํ อเสฺวิตฺตํ คามนิคมํมี
 อากุโส ทฺวิเรน เวทิตฺตํ เสดฺวิตฺตํ อเสฺวิตฺตํ ชนปทปเทโสมี
 อากุโส ทฺวิเรน เวทิตฺตํ เสดฺวิตฺตํ อเสฺวิตฺตํ ๑

ปุคฺคโตมี อากุโส ทฺวิเรน เวทิตฺตํ เสดฺวิตฺตํ อเสฺวิตฺตํ ปิตฺติ
 ยิตฺติ ๒ ปเนตํ วุตฺตํ ภิกฺขเวตํ ปญฺญํ วุตฺตํ ตถ ยํ ชนฺดา
 ปุคฺคตํ อิมํ ๒ เม ปุคฺคตํ เสดฺวโต อกฺขตา รมฺมา อภิวทฺตมนฺติ
 กฺขตา รมฺมา ปริหาณฺติ เย ๑ ๒ เม ปพฺพชิตฺเตน ชีวิตฺตปริกฺ-
 ขารว สัมมทาเนตฺตพฺพา จีวรํมีนุชปาตเสนาสนคิตฺตานํปจฺจุยฆาตชฺชปริกฺขารว
 เต ๑ กสิเรน สัมมทาหฺรณฺติ ยสฺส จมฺเห อตุถาย อคารสฺมา อน-
 คาริยํ ปพฺพชิตฺโต โส ๑ เม สามณฺญคฺโค น ภาวนาปวรีปฺวํ คจฺฉตฺติ
 เตนากุโส ปุคฺคเตน โส ปุคฺคโต สงฺขาปํ รมฺมคิภาคํ วา ทิวสฺภาคํ
 วา อนาปฺจุจฺฉา วา ปกฺกมิตฺตํ นานุพฺพชิตฺตํ ตถ ยํ ชนฺดา
 ปุคฺคตํ อิมํ ๒ เม ปุคฺคตํ เสดฺวโต อกฺขตา รมฺมา ปริหาณฺติ
 กฺขตา รมฺมา อภิวทฺตมนฺติ เย ๑ ๒ เม ปพฺพชิตฺเตน ชีวิตฺตปริกฺ-
 ขารว สัมมทาเนตฺตพฺพา จีวรํมีนุชปาตเสนาสนคิตฺตานํปจฺจุยฆาตชฺชปริกฺขารว

เต จ อปฺปกถิเรณ สมฺมาหฺรณฺติ ยลฺลํ จมฺหิ อตฺถาย อคารสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺพชิตฺโต โส จ เม สํมณฺณคฺโค ภาวนาปาริปุรี
 คจฺจนตฺติ เตนาวุโส ปุคฺคเตน โส ปุคฺคโต สงฺฆาปํ ยาวชฺฉิ
 อนฺุพฺพนฺธิตฺตํ น ปกฺกมิตฺตํ คตฺถ ยํ ชณฺเณ ปุคฺคํ อิมํ
 โห เม ปุคฺคํ เสวโต อกฺขตา ฆมฺมา ปริหาณฺติ กุสฺสตา
 ฆมฺมา อภิวทฺถมนฺติ เอ จ โห เม ปพฺพชิตฺเตน ชฺวีตปริกฺขารว
 สมฺมาเนตฺตพฺพา จีวรปฺปณฺทปาตเสนาถนฺนิกถานปจฺจยเกสฺสชฺชปริกฺขารว เต
 จ อปฺปกถิเรณ สมฺมาหฺรณฺติ ยลฺลํ จมฺหิ อตฺถาย อคารสฺมา อน-
 คาริยํ ปพฺพชิตฺโต โส จ เม สํมณฺณคฺโค ภาวนาปาริปุรี คจฺจนตฺติ
 เตนาวุโส ปุคฺคเตน โส ปุคฺคโต ยาวชฺฉิ อนฺุพฺพนฺธิตฺตํ น ปกฺกมิต-
 ตํ คตฺถ ยํ ชณฺเณ ปุคฺคํ อิมํ โห เม ปุคฺคํ เสวโต
 อกฺขตา ฆมฺมา ปริหาณฺติ กุสฺสตา ฆมฺมา อภิวทฺถมนฺติ เอ จ เม
 ปพฺพชิตฺเตน ชฺวีตปริกฺขารว สมฺมาเนตฺตพฺพา จีวรปฺปณฺทปาตเสนาถนฺนิกถาน-
 ปจฺจยเกสฺสชฺชปริกฺขารว เต จ อปฺปกถิเรณ สมฺมาหฺรณฺติ ยลฺลํ จมฺหิ
 อตฺถาย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺโต โส จ เม สํมณฺณคฺโค
 ภาวนาปาริปุรี คจฺจนตฺติ เตนาวุโส ปุคฺคเตน โส ปุคฺคโต ยาวชฺฉิ
 อนฺุพฺพนฺธิตฺตํ น ปกฺกมิตฺตํ อปฺปํ มนุสฺสสมาเนน ปุคฺคโตปฺปํ อากุโส
 ทฺวิเรน เวทิตฺตํ เสวิตฺตํ อเสวิตฺตํ อิตฺติ ยนฺตํ อุตฺตํ อิทฺตํ
 ปฏิจฺจํ อุตฺตํ ฯ

จีวรํปฺปํ อากุโส ทฺวิเรน เวทิตฺตํ เสวิตฺตํ อเสวิตฺตํ อิตฺติ

อิตฺติ โห ปเนตํ วุคฺคํ กิณฺเญตํ ปฏฺิจฺจุ วุคฺคํ ตตฺถ ยํ ชณฺณวา
 จัํวํ อิทํ โห เม จัํวํ เสวโต อกฺุสฺสา ธมฺมา อภิวทฺธมนฺนํ
 กุสฺสา ธมฺมา ปรีหาณตฺตํ เหวรูปํ จัํวํ น เสวิตพฺพํ ตตฺถ ยํ
 ชณฺณวา จัํวํ อิทํ โห เม จัํวํ เสวโต อกฺุสฺสา ธมฺมา ปรีหา
 ณนํ กุสฺสา ธมฺมา อภิวทฺธมนฺนํ เหวรูปํ จัํวํ เสวิตพฺพํ จัํวมนํ
 ชาติวสํ ทฺวเณ เวทิตพฺพํ เสวิตพฺพมนํ อเสวิตพฺพมนํปํติ อิตฺติ ยนฺตํ
 วุคฺคํ อิทเมตํ ปฏฺิจฺจุ วุคฺคํ ฯ

มีนฺทปาโตมี ชาติวสํ ทฺวเณ เวทิตพฺพํ เสวิตพฺพมนํ อเสว
 ิตพฺพมนํปํติ อิตฺติ โห ปเนตํ วุคฺคํ กิณฺเญตํ ปฏฺิจฺจุ วุคฺคํ ตตฺถ
 ยํ ชณฺณวา มีนฺทปาตํ อิมํ โห เม มีนฺทปาตํ เสวโต อกฺุสฺสา
 ธมฺมา อภิวทฺธมนฺนํ กุสฺสา ธมฺมา ปรีหาณตฺตํ เหวรูปํ มีนฺทปาโต
 น เสวิตพฺพํ ตตฺถ ยํ ชณฺณวา มีนฺทปาตํ อิมํ โห เม
 มีนฺทปาตํ เสวโต อกฺุสฺสา ธมฺมา ปรีหาณนํ กุสฺสา ธมฺมา อภิว
 ทฺธมนตฺตํ เหวรูปํ มีนฺทปาโต เสวิตพฺพํ มีนฺทปาโตมี ชาติว
 สํ ทฺวเณ เวทิตพฺพํ เสวิตพฺพมนํ อเสวิตพฺพมนํปํติ อิตฺติ ยนฺตํ
 วุคฺคํ อิทเมตํ ปฏฺิจฺจุ วุคฺคํ ฯ

เสนาสนมนํ ชาติวสํ ทฺวเณ เวทิตพฺพํ เสวิตพฺพมนํ อเสวิตพ
 พมนํปํติ อิตฺติ โห ปเนตํ วุคฺคํ กิณฺเญตํ ปฏฺิจฺจุ วุคฺคํ ตตฺถ
 ยํ ชณฺณวา สেনาสนํ อิทํ โห เม สেনาสนํ เสวโต อกฺุสฺสา
 ธมฺมา อภิวทฺธมนฺนํ กุสฺสา ธมฺมา ปรีหาณตฺตํ เหวรูปํ สেনาสนํ น

សេវិតបុព្វំ គគុត បំ ឧបុណ្ហា សេនាសនំ ធិតំ ខៃ មេ សេនាសនំ
 សេវិត ឧកុស្តា ធម្មា បរិហាយនុតិ កុស្តា ធម្មា ឧភិវត្តនុតិ
 ខេវរុប្បិ សេនាសនំ សេវិតបុព្វំ សេនាសនុប្បិ ឆាទុស្តំ ភុវិរេន វេតិតបុព្វំ
 សេវិតបុព្វំ ឧសេវិតបុព្វំ ធិតិ ឃុតំ ទុកុតំ ធិតមេតំ បរិទុកុតំ ។

កាមនិកម្មំ ឆាទុស្តំ ភុវិរេន វេតិតបុព្វំ សេវិតបុព្វំ ឧសេវិតបុព្វំ
 ធិតិ ខៃ ឃុតំ ទុកុតំ កិល្បទេតំ បរិទុកុតំ ទុកុតំ គគុត បំ
 ឧបុណ្ហា កាមនិកម្មំ ធិតំ ខៃ មេ កាមនិកម្មំ សេវិត ឧកុស្តា
 ធម្មា ឧភិវត្តនុតិ កុស្តា ធម្មា បរិហាយនុតិ ខេវរុប្បិ កាមនិកម្មំ
 ន សេវិតបុព្វំ គគុត បំ ឧបុណ្ហា កាមនិកម្មំ ធិតំ ខៃ មេ
 កាមនិកម្មំ សេវិត ឧកុស្តា ធម្មា បរិហាយនុតិ កុស្តា ធម្មា ឧភិវត្ត-
 នុតិ ខេវរុប្បិ កាមនិកម្មំ សេវិតបុព្វំ កាមនិកម្មំ ឆាទុស្តំ
 ភុវិរេន វេតិតបុព្វំ សេវិតបុព្វំ ឧសេវិតបុព្វំ ធិតិ ឃុតំ ទុកុតំ
 ធិតមេតំ បរិទុកុតំ ។

ឧបាសនា ឆាទុស្តំ ភុវិរេន វេតិតបុព្វំ សេវិតបុព្វំ ឧសេវិ-
 តបុព្វំ ធិតិ ខៃ ឃុតំ ទុកុតំ កិល្បទេតំ បរិទុកុតំ ទុកុតំ គគុត បំ
 ឧបុណ្ហា ឧបាសនា ធិតំ ខៃ មេ ឧបាសនា សេវិត ឧកុស្តា ធម្មា
 ឧភិវត្តនុតិ កុស្តា ធម្មា បរិហាយនុតិ ខេវរុប្បិ ឧបាសនា
 ន សេវិតបុព្វំ គគុត បំ ឧបុណ្ហា ឧបាសនា ធិតំ ខៃ មេ
 ឧបាសនា សេវិត ឧកុស្តា ធម្មា បរិហាយនុតិ កុស្តា ធម្មា ឧភិ-
 វត្តនុតិ ខេវរុប្បិ ឧបាសនា សេវិតបុព្វំ ឧបាសនា ឆាទុស្តំ

ทวิเรน เวทิตพโพ เสวิตพโพเป อเสวิตพโพเปติ อิติ ยนตํ วุตตํ
อิตเมตํ ปฏิจจ วุตตนติ ฯ

[๒๓๓] ๗. เอกํ สมนํ ภควา ราชคเห วิหริติ คิซฺฌณฺเฏ ปพ-
พเต ฯ อถ ๒ สุตวา ปรีพพาสโก เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ อป-
สงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิํ สมนมิตี สมนมทนํยํ กถํ สาราณํยํ วุตฺติสา-
เรตฺวา เอกมนตํ นิสฺสํติ เอกมนตํ นิสฺสนโน ๒ สุตวา ปรีพพาสโก
ภควนตํ เขตทวโจ เอกมิตาหํ ภนฺเต สมนํ ภควา อีเชว ราชคเห
วิहरามิ คิริพฺพเช ทตฺตว ๒ เม ภนฺเต ภควโต สมนฺนฺชา สุตํ
สมนฺนฺชา ปฏิกฺคหิตํ โย โส สุตว ภิกฺขุ อรหํ ชฺฌนาสวโจ วุตฺติวา
กตกรณํโย โอยิตถาโร อนุปฺปตฺตสทฺตโก ปรีกฺขณภวสญฺโฆชนํ สมน-
มทญฺฌาวิมุตฺโต อภพฺโพ โส ปณฺณจฺฌานานิ อชฺฌณฺณจริตฺตํ อภพฺโพ
ชฺฌนาสวโจ ภิกฺขุ สญฺญิจฺจุจ ปาณํ ชฺฌิตา โวโรเปตฺตํ อภพฺโพ ชฺฌนาสว
ภิกฺขุ อทินฺนํ เถยฺยสงฺฆาตํ อาทาตฺตํ อภพฺโพ ชฺฌนาสวโจ ภิกฺขุ เมถุนํ
รมฺมํ ปฏิสเวตฺตํ อภพฺโพ ชฺฌนาสวโจ ภิกฺขุ สมนฺปชานมฺมสา ภาสิตฺตํ อภพฺโพ
ชฺฌนาสวโจ ภิกฺขุ สมนฺนิเชการกํ กาเม ปรีกฺขณฺณจริตฺตํ สญฺญาเป ปพฺพเพ อคา-
รียภฺโต กจฺจุจ เมทํ ภนฺเต ภควโต สุตฺตํ สุตฺตํ สุตฺตํ สมนฺนํ สมนฺนํ
สฺฐปชาริตนติ ฯ ทคฺช เต เอกํ สุตฺตํ สุตฺตํ สุตฺตํ สมนฺนํ สมนฺนํ สฺฐปชาริตํ
ปพฺพเพ จาหํ สุตว เอกเรหิ จ เอวํ วทามิ โย โส ภิกฺขุ อรหํ
ชฺฌนาสวโจ วุตฺติวา กตกรณํโย โอยิตถาโร อนุปฺปตฺตสทฺตโก ปรีกฺขณ-
ภวสญฺโฆชนํ สมนฺมทญฺฌาวิมุตฺโต อภพฺโพ โส นวฺวจฺฌานานิ อชฺ-

ធារិកុំ ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត ឥណ្ឌិកុ ឆ័យិកា វិវិរេបេតុ
 ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត ឧតិណ្ឌំ ធម្មបទ្បាតំ ឧភាតុំ ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ
 វិកុត្ត មេត្តំ ឆម្ពំ បរិសេវិកុំ ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត ស្មបធានមុត្តា
 វាសិកុំ ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត ស្មនិវិការកំ កាមេ បរិវុត្តធិកុំ សេយ្យ
 ពាមី បុវុវេ ឧការិយភូតេ ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត ធនុភាគតិ កុតុ
 ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត តិច្ឆាគតិ កុតុ ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត
 មិច្ឆាគតិ កុតុ ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត វាមាគតិ កុតុ បុវុវេ
 កាអំ ឥត្ថវ ឧចរិក ក ឧវំ វាមិ ឃៃ ឥត្ថ វិកុត្ត ឧវំ ឌីណាស្វៃ
 វុត្តិកា កត្តករណីយ ឧតិកាវារ ឧប្បុត្តត្ថតុតុតេ បរិក្ខីធនភាវស្មបេ
 ឌីណេ ស្មបត្ថប្បវាទិកុតេ ឧភវុវេ ឥត្ថ ធិមាមិ នវុត្តជានាមិ ឧធិណា
 ធិកុតុ ។

[២១២] ៨ ឧកំ សម្មំ ភក្ខា រាគកេ វិហរិកិ កិធិណ្ឌេ បុវុវេ ។
 ឧតិ ឥត្ថ បរិវុត្តាឌិ យេន ភក្ខា តេនុបស្សុកមិ ឧបស្សុកមិកុ
 ភក្ខា ឥត្ថិ ស្មមិកិ ស្មមិកិនីយំ កតំ សារាណីយំ វិធិសារេតុវា ឧក
 មនុតំ និស្សិកិ ឧកមនុតំ និស្សិន ឆៃ ឥត្ថ បរិវុត្តាឌិ ភក្ខុកុ
 ឧត្ថវាឌិ ឧកមិកាអំ ភក្ខេ សម្មំ ភក្ខា ធិវេ រាគកេ វិហរាមិ
 កិវិវុវេ កត្ថ មេ ភក្ខេ ភក្ខុតេ ស្មមុត្តា ឥត្ថំ ស្មមុត្តា បរិក្ខុ
 កិកិ ឃៃ ឥត្ថ ស្មម វិកុត្ត ឧវំ ឌីណាស្វៃ វុត្តិកា កត្តករណីយ
 ឧតិកាវារ ឧប្បុត្តត្ថតុតុតេ បរិក្ខីធនភាវស្មបេឌីណេ ស្មបត្ថប្បវាទិកុតេ
 ឧភវុវេ ឥត្ថ បុវុវេជានាមិ ឧធិណាធិកុំ ឧភវុវេ ឌីណាស្វៃ វិកុត្ត

สัมมัจจุจ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตุํ อภพโพ ชีณาสโว ภิกขุ อทินนํ
 เกยฺยสงฺฆาตุํ อาทาตุํ อภพโพ ชีณาสโว ภิกขุ เมถุนํ ฆมฺมํ ปฏฺธิ-
 เสวิตุํ อภพโพ ชีณาสโว ภิกขุ สัมปชานมฺมสา ภาสึหํ อภพโพ
 ชีณาสโว ภิกขุ สันนิจการกํ กามะ ปริภุญชิตุํ เสยฺยถาปํ ปุพฺเพ
 อคาริยญฺโต กจฺจ เมตํ ภาณเต ภควโต สุตฺตํ สุกฺคหิตํ สุมณ-
 สิกตํ สุปฺบาริตฺตุนฺติ ฯ คคฺข เต เตตํ สชฺฉ สุตฺตํ สุกฺคหิตํ สุมณ-
 สิกตํ สุปฺบาริตํ ปุพฺเพ จาหิ สชฺฉ เวตรหิ จ เหว วทามิ
 โย โส ภิกขุ อรหํ ชีณาสโว วุสฺสิตวา กตกรรมโย โยหิตภาโร อนุป-
 ปตฺตสทฺตฺโต ปริกฺขันณวสฺสโยชฺโช สัมมทณฺณาวิมุตฺโต อภพโพ
 โส นวฺจฺฉานานิ อชฺฉมาจริตุํ อภพโพ ชีณาสโว ภิกขุ สัมมัจจุจ
 ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตุํ ฯ เป ฯ อภพโพ ชีณาสโว ภิกขุ สันนิจการกํ
 กามะ ปริภุญชิตุํ เสยฺยถาปํ ปุพฺเพ อคาริยญฺโต อภพโพ ชีณาสโว
 ภิกขุ พุทฺธํ ปจฺจุจฺจทาตุํ อภพโพ ชีณาสโว ภิกขุ ฆมฺมํ ปจฺจุจฺจทาตุํ
 อภพโพ ชีณาสโว ภิกขุ สงฺฆํ ปจฺจุจฺจทาตุํ อภพโพ ชีณาสโว ภิกขุ
 สิกฺขํ ปจฺจุจฺจทาตุํ ปุพฺเพ จาหิ สชฺฉ เวตรหิ จ เหว วทามิ
 โย โส ภิกขุ อรหํ ชีณาสโว วุสฺสิตวา กตกรรมโย โยหิตภาโร
 อนุปปตฺตสทฺตฺโต ปริกฺขันณวสฺสโยชฺโช สัมมทณฺณาวิมุตฺโต อภพโพ
 โส อิมานิ นวฺจฺฉานานิ อชฺฉมาจริตฺตุนฺติ ฯ

[๒๑๓] ๘ นว ยิเม ภิกขเว ปุคฺคตา สันโต สํวิชฺชमानา โลกสฺมึ ฯ

กตเม นว อรหา อรหคฺตยา ปฏิปนฺโน อนาคามี อนาคามีผล-
 สจฺฉนิกิริยา ปฏิปนฺโน สกทาคามี สกทาคามีผลสจฺฉนิกิริยา ปฏิปนฺโน
 โสตาปนฺโน โสตาปคฺตผลสจฺฉนิกิริยา ปฏิปนฺโน ปุคฺคชโน ฯ อิม
 ไช ภิกฺขเว นว ปุคฺคตา สมนฺโต สวิชฺชमानา โลกสุมินฺติ ฯ

[๒๑๔] ๑๐ นว ยิเม ภิกขเว ปุคฺคตา อาหุเนยฺยา ปาหุเนยฺยา
 ทฏฺฐิณเณยฺยา อณฺชติกรณียา ออนุคฺตรํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โถกสฺสํ ฯ กตเม
 นว อรหา อรหตฺตตาย ปฏิปนฺโน อนาคามิ อนาคามิผลสํจุติกริยาย
 ปฏิปนฺโน สกทาคามิ สกทาคามิผลสํจุติกริยาย ปฏิปนฺโน โสตาปนฺโน
 โสตาปคฺติผลสํจุติกริยาย ปฏิปนฺโน โคตุรภู ฯ อิเม โช ภิกขเว นว
 ปุคฺคตา อาหุเนยฺยา ฯ เป ฯ ออนุคฺตรํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โถกสฺสํ ฯ

สมุทโฆฏะโค ปจโม ฯ

ศตวรรษที่ ๑๖

สมโพธิ นิสสัย เจว

เมฆีย นนทกั พต

เสวณา สุตวา สชฺโณ

บุคคลใด ขาดบุญบารมี จาติ ฯ

สีหนาทวศุโค ทุติโย

[๒๕] .. เขกั สัมบั ภควา ส้าวตฺถิยั วิหริติ เขตฺตวเน อนา-
ถมีนุทิกัสสั อารามเ ๑ ธนโธ ขายสุมมา ส้าวิปฺตุโต เยน ภควา เทนุ-
ปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตัม อภิวาเทตฺวา เขกมนฺตัม นิสิตฺถิ
เขกมนฺตัม นิสินฺโน โธ ขายสุมมา ส้าวิปฺตุโต ภควนฺตัม เขตทโวจ

ดุษฎี เม ภนฺเต สํวตฺตึญํ วสฺสํวํโส อิจฺฉามหํ ภนฺเต ชนปทจํวํ
 ปกฺกมิตฺตํ ๑ ยสฺส ทานํ คหํ สํวปฺปท กถํ มนฺวสฺสํ ๑ ชลโฆ โส
 ธายสฺมา สํวปฺปทโต อุตฺตจํยํสนา ภคฺคํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณํ
 กตฺวา ปกฺกามิ ๑

[illegible]

อดิโธ อายสุมมา สาริปุตโต เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ อูป-
 ลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีถิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โห-
 อายสุมนฺตํ สาริปุตฺตํ ภควา เขตทโวจ อึชฺส เท สาริปุตฺต อญฺญตโร
 สพรหมจารී ขัณฺหมํ อาปนโน อายสุมมา มํ ภาณเต สาริปุตฺโต

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

เส่ยยถาปี้ ภาณุเต อาปถัมมิ สัจจิมบี โชนวติ อสัจจิมบี โชนวติ
 คุถกตมบี มุตตคตมบี เขพคตมบี ปุพพคตมบี โถหิตคตมบี โชนวติ
 น จ เตน อาโป อฏฐยิยติ वा हरायति वा शिकुञ्जलि वा खेवमेव
 ॐ ภาณุเต อาโปสเมน เจตสา विहरामि वृप्तेन महकुचेन
 उपप्लामेनेन अवरेनेन उपयापशुमेनेन यस्तुं नून ภาनुเต काये कायकता
 สติ अनुปฏิจิตา อสตุส โส อธิ อญฺเณตริ สพรหมจารี อาปชฺช
 อุปปฏินิสฺสชฺช จาริกํ ปกกเมยฺย ฯ

เสี่ยยถามี ภาณุเต เตโช สัจจิมบี ภาหติ อสัจจิมบี ภาหติ ฐกค-
 ตมบี มุคตคตมบี เขฬคตมบี ปุพพคตมบี โสหิตคตมบี ภาหติ น จ
 เทน เตโช อฏฐยติ วา หรยติ วา ชิคฺขุจฺณติ วา เขวเมว โข

อหํ ภาณเต เตโชธเมน เจตสา วิหรามิ วิปฺปเตน มหคฺคเตน อปฺปมา-
 เณน อเวเรน อพฺยาปชฺฌเณน ยสฺสํ นฺน ภาณเต กาเย กายคตา
 สติ อนุปฺปจฺจิตา อสฺสํ โส อธิ อญฺญตฺรํ สํพฺรหฺมจาริํ อาปชฺช
 อปฺปปฏินีสฺสชฺช จาริกํ ปกฺกเมยฺย ฯ

เสยฺยถาปี ภาณเต วาโย สํจิมี อฺปวายติ อสฺจิมี อฺปวายติ
 คฺฤคคตมฺปี มุตฺตคตมฺปี เขพคตมฺปี ปุพฺพคตมฺปี โถหิตคตมฺปี อฺปวายติ
 น ฯ เตน วาโย อฏฺฐยติ वा หรายติ वा ชิกฺขจฺจติ वा เอวเมว
 โส อหํ ภาณเต วาโยธเมน เจตสา วิหรามิ วิปฺปเตน มหคฺคเตน
 อปฺปมาเณน อเวเรน อพฺยาปชฺฌเณน ยสฺสํ นฺน ภาณเต กาเย
 กายคตา สติ อนุปฺปจฺจิตา อสฺสํ โส อธิ อญฺญตฺรํ สํพฺรหฺมจาริํ
 อาปชฺช อปฺปปฏินีสฺสชฺช จาริกํ ปกฺกเมยฺย ฯ

เสยฺยถาปี ภาณเต วัชฺหรณํ สํจิมี มฺญจติ อสฺจิมี มฺญจติ
 คฺฤคคตมฺปี มุตฺตคตมฺปี เขพคตมฺปี ปุพฺพคตมฺปี โถหิตคตมฺปี มฺญจติ
 น ฯ เตน วัชฺหรณํ อฏฺฐยติ वा หรายติ वा ชิกฺขจฺจติ वा
 เอวเมว โส อหํ ภาณเต วัชฺหรณธเมน เจตสา วิหรามิ วิปฺปเตน
 มหคฺคเตน อปฺปมาเณน อเวเรน อพฺยาปชฺฌเณน ยสฺสํ นฺน ภาณเต
 กาเย กายคตา สติ อนุปฺปจฺจิตา อสฺสํ โส อธิ อญฺญตฺรํ
 สํพฺรหฺมจาริํ อาปชฺช อปฺปปฏินีสฺสชฺช จาริกํ ปกฺกเมยฺย ฯ

เสยฺยถาปี ภาณเต จณฺหาตถกฺขมารโก वा จณฺหาตถกฺขมาริกา वा
 กโฬปีหฺกโธ นนฺตีกวาลํ คามํ वा นิคมํ वा ปวิสฺสนฺโต นิจฺจิตํ เขว

อุပ္ปฏฺฐเปตฺวา ปวิສຕິ ເວເມເວ ໂຫ ອຫໍ ການເຕ ຈຸນທາດກຸມາຣກ-
ສເມນ ເຈຕສຳ ວິຫຣາມິ ວິປຸເສນ ມຫຄຸເຕນ ອປປມາເນນ ອເວເຣນ
ອພຸຍາປສຸເອເນ ຍສຸສ ນູນ ການເຕ ກາຍ ຄຍຄຕາ ສຕິ ອນຸປຸງຈິຕາ
ອສຸສ ໄສ ອິຈ ອດູເວຕຣ໌ ສພຸຣຸຸມຈາຣ໌ ອາປສຸ ອປປຸນິນິສຸສຸ
ຈາຣິກໍ ປກກເມຍຍ ຯ

เสຍຍถာបី ภาณุเต ชุสโก ฉินฺนวิสาโน สฺวโรโต สฺวทาโต สฺวสิทฺธิโต
 วิทยา ย วิทยิ สงฺฆาฏเณ สงฺฆาฏกั อนุวาหิณฑโต น ภิณฺจิ หิสังคิ
 ปาเทน วา วิสาเนน วา เชนเมว ไช อหิ ภาณุเต ชุสภฉินฺนวิ-
 สฺวาณสฺสเมเน เจตสฺวา วิหฺรามิ วิปฺပเตเน มหคฺคเตเน อปฺปมาเนเน อเวเรน
 อพฺยาปฺสฺสเนเน ยสฺสํ นฺน ภาณุเต กาเย กายคฺคา สังคิ อนุပ္ပจฺจิกา
 อสฺสํ โส อิทฺธ อญฺจนตฺรํ สฺพหุํจาวี ฌาปฺชฺช อปฺปปฏินีสฺสชฺช
 จาวิกิ ปกกเมยฺย ๑

เส่ຍฺยถาบี ภานุเต อิตฺถิ วา ปริโส วา ททโร วา ยฺวา
 มณฺเฑนทกชาติโก อหิถฺนเปเน วา กุกฺกฺรฺกฺนเปเน วา กณฺเฐ อาทคฺเคน
 อฏฺฐิเยຍ္ຍ หရာเยຍ္ຍ ဒိန္ဒုဇ္ဈေຍ္ຍ ဧဝမေဝ ဩ ဝံ ภาနုတေ ဝိမိနာ
 ပုတိကာယေန အတ္ထဗျာမိ ဟရာယာမိ ဒိန္ဒုဇ္ဈာမိ ယန္တံ ဣန္ဒြ ภาနုတေ ကာယေ
 ကာယကဿ ဇတိ ဝနုပ္ပုဇ္ဈိဿ အန္တံ ဩ ဝိစ အပ္ပဉ္စေတဝံ နပုပ္ဖမ္မာဘိ
 ဝာပဗ္ဗစ အပ္ပပုဏ္ဏိန္တံဗ္ဗစ ဘာဝိကံ ပကကမေယျ ဟ

เส่ยยถามี ภาณุเต บุรีโส เมทกถาติกั ปริเวรุษย . นิททาวนิทท
 อุกุขรณต์ ปุคฺขรณต์ เฮวเมว โส อหํ ภาณุเต อิมํ กายํ ปริหรามิ

นิตฺทาวนิตฺทํ อุกฺขรณํ ปฺกฺขรณํ ยสฺส นฺน ภนฺเต กาเย กายคตา
 สติ อญฺญจिता อสฺส โส อิทฺธ อญฺญตฺรํ สํพฺรหฺมจาริ อปฺปชฺช
 อปฺปญฺนิสฺสชฺช จาริกํ ปกฺกเมยฺยาติ ฯ

อถ โส ภิกฺขุ อญฺญายาสนา เขกฺสํ อุตฺตราสงฺกํ กิริตฺวา
 ภควโต ปาเทสฺส สิริสา นิปฺปิตฺวา ภควนฺตํ เขตฺทวโจ อจฺจโย มํ
 ภนฺเต อจฺจมา ยถาพาลํ ยถามูหุํ ยถาอสุลฺลํ โย อหิ อายสฺมนฺตํ
 สํวริปฺตํ อสฺตา ตฺจุฉา มุสา อฏฺเฏน อพฺภาจิกฺขิ ตสฺส เม ภนฺเต
 ภควา อจฺจยํ อจฺจยโต ปฏิคฺคณฺหาตุ อายคิํ สํวรายาติ ฯ ตคฺช มํ
 ภิกฺขุ อจฺจโย อจฺจมา ยถาพาลํ ยถามูหุํ ยถาอสุลฺลํ โย ตวํ
 สํวริปฺตํ อสฺตา ตฺจุฉา มุสา อฏฺเฏน อพฺภาจิกฺขิ ยโต จ โส ตวํ
 ภิกฺขุ อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺสา ยถาธมฺมํ ปฏฺธิโรติ ตนฺตํ มยิ
 ปฏิคฺคณฺหาณํ อุกฺกมิ เหลสา ภิกฺขุ อวิยสฺสํ วินฺเข โย อจฺจยํ
 อจฺจยโต ทิสฺสา ยถาธมฺมํ ปฏฺธิโรติ อายคิํ สํวํ อปฺปชฺชตฺติ อถ โส
 ภควา อายสฺมนฺตํ สํวริปฺตํ อามนฺเตสิ อม สํวริปฺตฺตํ อิมสฺส
 โมฆปฺริสฺสํ ปุณฺณํ ตคฺคเถว สคฺคชา มุทฺธา ผตฺติสฺสตฺติ ฯ อมามํ
 ภนฺเต ตสฺส อายสฺมโต สเจ มมํ โส อายสฺมา เขวมาห อมตฺ
 จ เม โส อายสฺมาติ ฯ

[๒๖๖] ๑๒ เขกิ สมยํ ภควา สํวตฺถิยํ วิหริติ เขตฺตวเน อนาถ-
 ปิณฺฑิกสฺส อวามะ ฯ

อถ โส อายสฺมา สํวริปฺโต ปุพฺพณฺุสสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺ-

อวมาทาย สํวตฺถํ มีนุททาย ปาวิสี อถ ๒ อายสฺมาโต สํวปฺพุ-
 ตสฺสํ เอตทโหสี อติปฺปโค ๒ คาว สํวตฺถิยํ มีนุททาย จริตุํ
 ยนฺนุนาหิ เยน อณฺณตฺตติยานํ ปริพฺพาชกานํ อวราโม เตนฺอุปสงฺกเมยฺยนฺติ
 อถ ๒ อายสฺมา สํวปฺพุโต เยน อณฺณตฺตติยานํ ปริพฺพาชกานํ อวราโม
 เตนฺอุปสงฺกมิมิ อุปสงฺกमितฺวา เตหิ อณฺณตฺตติเยหิ ปริพฺพาชเทหิ สทฺธิ
 สมนฺโมทิมิ สมนฺโมทินํยํ กถํ สํวณฺณํยํ จิตฺตํวเรตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ
 เตน ๒ ปน สมนฺเยน เตสํ อณฺณตฺตติยานํ ปริพฺพาชกานํ สันนิ-
 สิตฺตุนานํ สันนิปตฺติตานํ อยมนฺตวากถา อุตฺตปาติ โย หิ โกจิ
 อวฺวโส สอฺตฺตปาติเสโส กถํ กโรติ สทฺธํ โส อปฺริมุคฺโต นิรยา
 อปฺริมุคฺโต ติรจฺจณโยนียา อปฺริมุคฺโต ปิฏฺติจิตฺตยา อปฺริมุคฺโต
 อปายทฺตคฺคิตฺตวินิปาตาคิ ฯ

อถ ๒ อายสฺมา สํวปฺพุโต เตสํ อณฺณตฺตติยานํ ปริพฺพาชกานํ
 ภาสีคํ เนว อภินนฺติ นปฺปฏิกโกสี อนภินนฺตฺตฺวา อปฺปฏิกโกสีตฺวา
 อญฺญํยาสาณนา ปกุกามิ ภควโต สันตฺติเก เอตสฺสํ ภาสีตสฺสํ อตฺถํ
 อชานิสฺสํสํมิตฺติ อถ ๒ อายสฺมา สํวปฺพุโต สํวตฺถิยํ มีนุททาย
 จริตฺวา ปจฺจุตฺตภาตํ มีนุททปาตปฏิกกนฺโต เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิมิ
 อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีทิ เอกมนฺตํ
 นิสฺสีนฺโน ๒ อายสฺมา สํวปฺพุโต ภควนฺตํ เอตทโวจ อิทาหิ
 ภนฺเต ปุพฺพพนฺทสฺมํยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจวราทาย สํวตฺถํ มีนุททาย
 ปาวิสี ตสฺสํ มยฺหิ ภนฺเต เอตทโหสี อติปฺปโค ๒ คาว

สํวตฺถิยํ ปิณฑาทาย จริตุํ ยนฺนุนาหํ เยน อณฺณตฺติคฺคิยานํ ปรีพฺพาทกานํ
 อารามํ เตนฺนุปลงฺกเมยฺยนฺติ อถโฆหํ ภาณฺเต เยน อณฺณตฺติคฺคิยานํ
 ปรีพฺพาทกานํ อารามํ เตนฺนุปลงฺกมํ อฺนุปลงฺกมิตฺวา เตหิ อณฺณ-
 ตฺติคฺคิเยหิ ปรีพฺพาทเกหิ สํทฺธํ สมนฺมอํ สมนฺมอํทณฺณํ กถํ สํวาทณฺณํ
 วตฺติสํวาทฺตา เอกมณฺธํ นิสฺสํ เตน โส ปน สมนฺเณ เตสํ อณฺณ-
 ตฺติคฺคิยานํ ปรีพฺพาทกานํ สนนฺนินฺนํ สนนฺนินฺนํ สนนฺนินฺนํ สนนฺนินฺนํ
 อฺนุปาทิ โย หิ โทจฺจ อวฺวสํ สอฺปาทิสํสํ กถํ กโรติ สํพุ-
 โส อปริมุตฺโต นิรยา อปริมุตฺโต ติรจฺจณนโยนียา อปริมุตฺโต ปิตฺติวีสยา
 อปริมุตฺโต อปายทฺตคฺคิวินิปาทาติ อถโฆหํ ภาณฺเต เตสํ อณฺณตฺติ-
 คฺคิยานํ ปรีพฺพาทกานํ ภาสํทํ นว อภินนํทํ นปฺปฏิกโกสํ อนภินน-
 ทิตฺวา อปฺปฏิกโกสิตฺวา อฺนุจายาสนา ปฏกามํ ภควโต สนนฺนินฺนํ
 เอตสฺส ภาสํทสฺส อคฺคํ อวฺวสํทสฺสํมิตฺติ ฯ

เกจิ สํวริปฺตฺต อณฺณตฺติคฺคิยา ปรีพฺพาทกา พาลา อพฺยตฺตา
 เกจิ สอฺปาทิสํสํ วา สอฺปาทิสํสํทิตฺติ ชานิสฺสํ สนนฺนินฺนํ
 อณฺณตฺติคฺคิยานํ ชานิสฺสํ สนนฺนินฺนํ นว ยิเม สํวริปฺตฺต ปุคฺคตา สอฺปาทิสํสํ
 กถํ กุรฺรมาเน ปริมุตฺตา นิรยา ปริมุตฺตา ติรจฺจณนโยนียา ปริมุตฺตา
 ปิตฺติวีสยา ปริมุตฺตา อปายทฺตคฺคิวินิปาทา ฯ กตเม นว ฯ

อิธ สํวริปฺตฺต เอกจฺจ ปุคฺคโต สํเสตฺตํ ปริปริการํ โหติ สมา-
 จิตฺตํ ปริปริการํ ปณฺณาย มคฺคโสการํ โส ปณฺณจฺจณํ โอวรมภา-
 คิยานํ สํโยชนานํ ปรีกฺขยา อเนตฺราปริวิพฺพายํ โหติ อภํ สํวริปฺตฺต

ปจโม ปุคฺคโต สอุปาทีเสโส กาทัง กุรฺรฺมานิ ปริมุฑฺโต นิรยา
 ปริมุฑฺโต ตีรจฺฉานโยนินยา ปริมุฑฺโต ปิตฺติวิสยา ปริมุฑฺโต อปาย-
 ทุกฺคตฺติวินิปาตา ฯ

ปุณ จปรํ สารีปุตฺต อีรฺเภจฺโจ ปุคฺคโต ส์เสถสุ ปริปรูรฺการี
 โหติ สฺมาธิสฺมํ ปริปรูรฺการี ปณฺณาย มตฺตโสการี โส ปณฺจณฺเ
 โธรมุภากิยานํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา อุปฺพจฺจปรินิพฺพายี โหติ อสงฺขาร-
 ปรินิพฺพายี โหติ สสงฺขารปรินิพฺพายี โหติ อุตฺถโสโต โหติ
 อภินฺนุสฺสามี อยํ สารีปุตฺต ปณฺจโม ปุคฺคโต สอุปาทีเสโส กาทัง
 กุรฺรฺมานิ ปริมุฑฺโต นิรยา ปริมุฑฺโต ตีรจฺฉานโยนินยา ปริมุฑฺโต ปิตฺติวิสยา
 ปริมุฑฺโต อปายทุกฺคตฺติวินิปาตา ฯ

ปุณ จปรํ สารีปุตฺต อีรฺเภจฺโจ ปุคฺคโต ส์เสถสุ ปริปรูรฺการี
 โหติ สฺมาธิสฺมํ มตฺตโสการี ปณฺณาย มตฺตโสการี โส ตินฺนุณํ สํโย-
 ชนานํ ปริกฺขยา ราคโทสโมหานํ ตณฺหุตา สกฺกาทาคามี โหติ สกฺกเทว
 อิมํ โลกํ อากฺขนฺตฺวา ทุกฺขสฺสํสํ กโรติ อยํ สารีปุตฺต ฉฺฉโจ
 ปุคฺคโต สอุปาทีเสโส กาทัง กุรฺรฺมานิ ปริมุฑฺโต นิรยา ฯ เป ฯ ปริมุฑฺโต
 อปายทุกฺคตฺติวินิปาตา ฯ

ปุณ จปรํ สารีปุตฺต อีรฺเภจฺโจ ปุคฺคโต ส์เสถสุ ปริปรูรฺการี
 โหติ สฺมาธิสฺมํ มตฺตโสการี ปณฺณาย มตฺตโสการี โส ตินฺนุณํ
 สํโยชนานํ ปริกฺขยา เขภิสฺสํ โหติ เขภํ เขว มานุสํ ภวํ
 นิพฺพตฺเตตฺวา ทุกฺขสฺสํสํ กโรติ อยํ สารีปุตฺต สคฺคโม ปุคฺคโต

โน หิทฺธํ อากุโส ๑ กิณฺณุ โช อากุโส สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ
 พหุเวทนิยํ ตํ เม กมฺมํ อปฺปเวทนิยํ โหตุติ เขตฺตสฺส อตฺตถาย ภคฺวติ
 พุทฺธมฺจริยํ วุสฺสัณฺตํ ๑ โน หิทฺธํ อากุโส ๑ กิ ปรินาโกโส สารีปุตฺตํ
 ยํ กมฺมํ อปฺปเวทนิยํ ตํ เม กมฺมํ พหุเวทนิยํ โหตุติ เขตฺตสฺส อตฺตถาย
 ภคฺวติ พุทฺธมฺจริยํ วุสฺสัณฺตํ ๑ โน หิทฺธํ อากุโส ๑ กิณฺณุ โช
 อากุโส สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ เวทนิยํ ตํ เม กมฺมํ อเวทนิยํ โหตุติ
 เขตฺตสฺส อตฺตถาย ภคฺวติ พุทฺธมฺจริยํ วุสฺสัณฺตํ ๑ โน หิทฺธํ อากุโส ๑
 กิ ปรินาโกโส สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ อเวทนิยํ ตํ เม กมฺมํ เวทนิยํ
 โหตุติ เขตฺตสฺส อตฺตถาย ภคฺวติ พุทฺธมฺจริยํ วุสฺสัณฺตํ ๑ โน หิทฺธํ
 อากุโส ๑

กิณฺณุ โช อากุโส สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ ทิฏฺฐชมฺมเวทนิยํ ตํ
 เม กมฺมํ สมนฺปรายเวทนิยํ โหตุติ เขตฺตสฺส อตฺตถาย ภคฺวติ พุทฺธมฺจริยํ
 วุสฺสัณฺตํ อิติ ปุญฺญโง สมนานํ โน หิทฺธํ อากุโสติ วเทสํ กิ ปรินาโกโส
 สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ สมนฺปรายเวทนิยํ ตํ เม กมฺมํ ทิฏฺฐชมฺมเวทนิยํ
 โหตุติ เขตฺตสฺส อตฺตถาย ภคฺวติ พุทฺธมฺจริยํ วุสฺสัณฺตํ อิติ ปุญฺญโง
 สมนานํ โน หิทฺธํ อากุโสติ วเทสํ กิณฺณุ โช อากุโส สารีปุตฺตํ
 ยํ กมฺมํ สุตฺตเวทนิยํ ตํ เม กมฺมํ ทุกฺขเวทนิยํ โหตุติ เขตฺตสฺส อตฺตถาย
 ภคฺวติ พุทฺธมฺจริยํ วุสฺสัณฺตํ อิติ ปุญฺญโง สมนานํ โน หิทฺธํ อากุโสติ
 วเทสํ กิ ปรินาโกโส สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ ทุกฺขเวทนิยํ ตํ เม
 กมฺมํ สุตฺตเวทนิยํ โหตุติ เขตฺตสฺส อตฺตถาย ภคฺวติ พุทฺธมฺจริยํ วุสฺสัณฺตํ

อิติ ปุฏฺโฐ สมันโน โน หิทํ ชาวุโสติ วเทสิ ภิณฺฺนุ ไซ ชาวุโส
 สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ ปริปฺปกฺกเวทนียํ ตํ เม กมฺมํ อปริปฺปกฺกเวทนียํ
 โหตุติ เอตฺถสฺส อตฺตถาย ภควติ พุทฺธมฺจริยํ อุตฺถสฺสตีติ อิติ ปุฏฺโฐ
 สมันโน โน หิทํ ชาวุโสติ วเทสิ ภิณฺฺนุ ไซ ชาวุโส สารีปุตฺตํ ย
 กมฺมํ อปริปฺปกฺกเวทนียํ ตํ เม กมฺมํ ปริปฺปกฺกเวทนียํ โหตุติ เอตฺถสฺส
 อตฺตถาย ภควติ พุทฺธมฺจริยํ อุตฺถสฺสตีติ อิติ ปุฏฺโฐ สมันโน โน หิทํ
 ชาวุโสติ วเทสิ ภิณฺฺนุ ไซ ชาวุโส สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ
 พหุเวทนียํ ตํ เม กมฺมํ อปริปฺปเวทนียํ โหตุติ เอตฺถสฺส อตฺตถาย ภควติ
 พุทฺธมฺจริยํ อุตฺถสฺสตีติ อิติ ปุฏฺโฐ สมันโน โน หิทํ ชาวุโสติ วเทสิ
 ภิณฺฺนุ ไซ ชาวุโส สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ อปริปฺปเวทนียํ ตํ เม กมฺมํ
 พหุเวทนียํ โหตุติ เอตฺถสฺส อตฺตถาย ภควติ พุทฺธมฺจริยํ อุตฺถสฺสตีติ อิติ
 ปุฏฺโฐ สมันโน โน หิทํ ชาวุโสติ วเทสิ ภิณฺฺนุ ไซ ชาวุโส
 สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ เวทนียํ ตํ เม กมฺมํ อเวทนียํ โหตุติ เอตฺถสฺส
 อตฺตถาย ภควติ พุทฺธมฺจริยํ อุตฺถสฺสตีติ อิติ ปุฏฺโฐ สมันโน โน
 หิทํ ชาวุโส วเทสิ ภิณฺฺนุ ไซ ชาวุโส สารีปุตฺตํ ยํ กมฺมํ อเวทนียํ
 ตํ เม กมฺมํ เวทนียํ โหตุติ เอตฺถสฺส อตฺตถาย ภควติ พุทฺธมฺจริยํ
 อุตฺถสฺสตีติ อิติ ปุฏฺโฐ สมันโน โน หิทํ ชาวุโสติ วเทสิ อถ
 ภิณฺฺนุ ไซ จรตฺวาวุโส ภควติ พุทฺธมฺจริยํ อุตฺถสฺสตีติ ๑

ຍໍ ໂຂ່ສັດ ອາກຸໄສ ອນຸພາດໍ ອກິງຈໍ ອປປຸຕໍ ອສຈຸນິຕໍ ອນ-
ກິດໍເມຕໍ ຕຣັດ ພານາຍ ທຣັດນາຍ ປຕຕິຍາ ສຈຸນິກິຣາຍ ອກິດໍມາຍາ

ภควติ พุรหมฺจริยํ วุสฺสํติ อิทํ ทฺกฺกฺชนฺติ ไชยฺสํ อวฺวํโส อหํ ทฺกฺกฺ-
 สฺมฺทโยติ ไชยฺสํ อวฺวํโส อหํ ทฺกฺกฺชนฺโรโรติ ไชยฺสํ อวฺวํโส อหํ
 ทฺกฺกฺชนฺโรรคามินํ ปฏิปทาติ ไชยฺสํ อวฺวํโส อณฺเฑวํคํ อทฺธิจฺจํ อปฺปคฺคํ
 อสฺสจฺฉนิกคํ อนภิสฺสเมตํ ตสฺสํ ฅาณนํ ทสฺสํนํ ปตฺติยา สฺสจฺฉนิกฺกิริยา
 อภิสฺสมายา ภควติ พุรหมฺจริยํ วุสฺสํติ อิทํ ไชยฺสํ อวฺวํโส อณฺเฑวํคํ
 อทฺธิจฺจํ อปฺปคฺคํ อสฺสจฺฉนิกคํ อนภิสฺสเมตํ ตสฺสํ ฅาณนํ ทสฺสํนํ
 ปตฺติยา สฺสจฺฉนิกฺกิริยา อภิสฺสมายา ภควติ พุรหมฺจริยํ วุสฺสํตฺตํติ ฯ

[๒๓๘] ๑๔ อถ โช อายสฺมา สฺมิตฺธิ เยนายสฺมา สํวริปฺปคฺโค เต-
 ปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิทฺวา อายสฺมนฺตํ สํวริปฺปคฺคํ อภิวาเตตฺวา เอกมนฺตํ
 นิสิทฺติ ฯ เอกมนฺตํ นิสิทฺตํ โช อายสฺมนฺตํ สฺมิตฺธิ อายสฺมา สํวริปฺปคฺโค
 เอตทโวจ กิมารมฺมณา สฺมิตฺธิ ปุริสสฺสํ สํกฺกปฺปวิตฺถกา อฺปฺปชฺช-
 ษณฺตฺตํ ฯ นามรฺูปารมฺมณา ภาณฺเตติ ฯ เต ปน สฺมิตฺธิ กฺว นานตฺตํ
 กฺจฺฉนฺตฺตํ ฯ ธาตุสฺสํ ภาณฺเตติ ฯ เต ปน สฺมิตฺธิ กิํสฺมฺทยาติ ฯ ฅสฺส-
 สฺมฺทยา ภาณฺเตติ ฯ เต ปน สฺมิตฺธิ กิํสฺโมสฺสรณาติ ฯ เวทนาสฺโมสฺสรณา
 ภาณฺเตติ ฯ เต ปน สฺมิตฺธิ กิํปฺมุขาทิ ฯ สํวริปฺปมุข ภาณฺเตติ ฯ เต
 ปน สฺมิตฺธิ กิํอาริปปเตยฺยาติ ฯ สํวริปฺปเตยฺยา ภาณฺเตติ ฯ เต ปน
 สฺมิตฺธิ กิํอฺคฺคฺตฺวาติ ฯ ปณฺณตฺตฺวา ภาณฺเตติ ฯ เต ปน สฺมิตฺธิ กิํสํวริปฺปคฺโค
 วิมฺมุคฺคิสาธา ภาณฺเตติ ฯ เต ปน สฺมิตฺธิ กิํโอคฺคาติ ฯ อมโธคฺคา
 ภาณฺเตติ ฯ กิมารมฺมณา สฺมิตฺธิ ปุริสสฺสํ สํกฺกปฺปวิตฺถกา อฺปฺปชฺชษณฺตฺตํ
 อิติ ปฺปฺปจฺจํ สฺมาโน นามรฺูปารมฺมณา ภาณฺเตติ วเทสิ เต ปน สฺมิตฺธิ

ปสฺวติ อสฺสุจิ เยว ปสฺวติ ทคฺคณฺฐํ เยว ปสฺวติ เซคฺคจฺญิยํ
 เยว ปสฺวติ ตสฺมา ติห ภิกฺขเว อิมสฺมึ กาเย นินฺพิณฺทกฺกตฺติ ฯ

[๒๒๐] ๑๖ นว ยิมา ภิกฺขเว สํญฺญา ภาวิตา พหุตฺถกฺคา มหปฺปตฺตา
 โทหนฺติ มหานิสฺสํสา อมโตคฺคา อมตปรีโยสํนา ฯ กตมา นว อสฺสุภ-
 สํญฺญา มรณสํญฺญา อาหาเร ปฏิกฺกตสํญฺญา สํพุทฺโธเก อนภิรตสํญฺญา
 อนิจฺจสํญฺญา อนิจฺเจ ทฺวขสํญฺญา ทฺวขเ อนตฺตสํญฺญา ปหานสํญฺญา
 วิวาคสํญฺญา ฯ ยิมา โส ภิกฺขเว นว สํญฺญา ภาวิตา พหุตฺถกฺคา
 มหปฺปตฺตา โทหนฺติ มหานิสฺสํสา อมโตคฺคา อมตปรีโยสํนาตฺติ ฯ

[๒๒๑] ๑๗ นวหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคตํ กุตฺตํ อนุปคฺคณฺตุวา
 วา นาทํ อุปคฺคณฺตุํ อุปคฺคณฺตุวา วา นาทํ นิสฺสํทิตฺตุํ ฯ กตเมหิ
 นวหิ น มนาเปณ ปจฺจุจฺจนฺติ น มนาเปณ อภิวาเทณฺติ น
 มนาเปณ อาสํนํ เทเณติ สํเตมสฺสํ ปรีคฺยหนฺติ พฺรหฺมณฺสี โถกํ
 เทณฺติ ปณฺตมฺบิ ฐํ เทณฺติ อสฺสํกจฺจํ เทณฺติ โน สํกจฺจํ
 น อุปนิสฺสํทณฺติ ฐมฺมสฺสํสวณาย ภาสิตมสฺสํ น รณิสฺสํสณฺติ ฯ อิมเอหิ
 โส ภิกฺขเว นวหฺงเคหิ สมนฺนาคตํ กุตฺตํ อนุปคฺคณฺตุวา วา นาทํ อุปคฺคณฺตุ
 อุปคฺคณฺตุวา วา นาทํ นิสฺสํทิตฺตุํ ฯ

นวหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคตํ กุตฺตํ อนุปคฺคณฺตุวา วา อตํ
 อุปคฺคณฺตุํ อุปคฺคณฺตุวา วา อตํ นิสฺสํทิตฺตุํ ฯ กตเมหิ นวหิ มนาเปณ
 ปจฺจุจฺจนฺติ มนาเปณ อภิวาเทณฺติ มนาเปณ อาสํนํ เทเณติ

๔๐๒ ลัทธิเต๋า ของ ลัทธิเต๋า นวกนิบาโต [๒๒๒]

สันตมุตฺตํ น ปริคฺขหนฺติ พหุมนฺนํ พหุกํ เทนฺติ ปณฺตมฺนํ
 ปณฺตํ เทนฺติ สกฺกจฺจํ เทนฺติ โน ชตฺถกฺกจฺจํ อฺปนฺนํ
 รมฺมุตฺตํ วณฺนํ ภาตฺตมุตฺตํ รมฺมุตฺตํ ๑ อเมหิ ๒ ภิกฺขเว นวหฺงเคหิ
 สมนฺนาคคํ กุตฺตํ อญฺปนฺนํ ตฺวํ วา ชตฺถ อฺปนฺนํ ตฺวํ อฺปนฺนํ ตฺวํ วา
 ชตฺถ นิสฺสํ ๑

[๒๒๒] ๑๑ นวหุเคหิ สมนุสาคโต ภิกขเว อุโปสถโก อุปวุตโต
 มหปฺผโต โหติ มหานิสฺสํโส มหาสุตฺติโก มหาวิปฺผาโร ฯ กถํ อุปวุตโต
 ๑ ภิกขเว นวหุเคหิ สมนุสาคโต อุโปสถโก มหปฺผโต โหติ มหา-
 นิสฺสํโส มหาสุตฺติโก มหาวิปฺผาโร อิทํ ภิกขเว อริยสํวโก อิติ
 ปฏิสตฺตจฺกัฏฺฐติ ยาวชฺฉิวั อรหณโต ปาณาติปาทํ ปหาย ปาณาติปาทา
 ปฏีวิริตา นิหิตทณฺหา นิหิตสตุกฺกา ตฺชฺชํ ทยาปณฺหา สํพุพฺพาณกฺกุทฺติ-
 ตานุกมฺปิโน วิหฺรณฺติ อหฺมปฺชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ ปาณา-
 ติปาทํ ปหาย ปาณาติปาทา ปฏีวิริโต นิหิตทณฺหา นิหิตสตุกฺโก ตฺชฺชํ
 ทยาปณฺโน สํพุพฺพาณกฺกุทฺติตานุกมฺปิ วิหฺรามี อิมินาปงฺเคน อรหํ
 อนุกโรมิ อุโปสถโก ๑ เม อุปวุตโต ภวิสฺสํตํตํติ อิมินา ปจฺเมน
 จงฺเคน สมนุสาคโต โหติ ฯ เป ฯ ยาวชฺฉิวั อรหณโต อจฺจุจาสฺยณมมหา-
 สฺยณํ ปหาย อจฺจุจาสฺยณมมหาสฺยนา ปฏีวิริตา นีจเสยฺยํ กปฺเปเนติ มญฺจเก
 วา ตินฺสํนุรเก วา อหฺมปฺชฺช อิมญฺจ รตฺติ อิมญฺจ ทิวสํ อจฺจุจาส-
 สฺยณมมหาสฺยณํ ปหาย อจฺจุจาสฺยณมมหาสฺยนา ปฏีวิริโต นีจเสยฺยํ กปฺเปมิ
 มญฺจเก วา ตินฺสํนุรเก วา อิมินาปงฺเคน อรหํ อนุกโรมิ

อุโปสฺสโถ จ เม อุปฺปวฺตุโถ ภวิสฺสํคตฺติ อิมินา อฏฺฐเมน จงฺเคน
 สมนฺนาคโถ โหติ เมตฺตาสหคเคน เจตสา เอกํ ทิสฺส ฌริตฺวา
 วิหริติ ตถา ทฺติยํ ตถา ตติยํ ตถา จตุตฺถํ อิติ อฏฺฐมโห ติริยํ
 สํพุทฺธิ สํพุทฺธคตฺยา สํพุทฺธาวนฺตํ โถกํ เมตฺตาสหคเคน เจตสา วิปฺปเนน
 มหคฺคเคน อปฺปมาเนน อเวเรน อพฺยาปชฺฌเนน ฌริตฺวา วิหริติ อิติ
 อิมินา นวเมน จงฺเคน สมนฺนาคโถ โหติ ฯ เอวญฺจ อุปฺปวฺตุโถ โห
 ภิกฺขเว นวคฺคสมนฺนาคโถ อุโปสฺสโถ มหปฺปโส โหติ มหานิสฺสโส มหา
 ชฺฐติโก มหาวิปฺภาโวติ ฯ

[๒๒๓] ๑๘ อิมญฺจ ภิกฺขเว รตฺติ สํพุทฺธา เทวตา อภิกฺกนฺตฺยา
 รตฺติยา อภิกฺกนฺตฺวณฺเณ เกวลกปฺปํ เขตฺตวํ โสภาสฺสฺวา เยนํ
 เตนฺนปฺสงฺกมฺิสฺสุ อุปฺสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ อฏฺฐจฺสิ
 เอกมฺนฺตํ จิตา โห ภิกฺขเว ตา มํ เขตฺตวโจจฺจุ อุปฺสงฺกมฺิสฺสุ โน
 ภาเนตฺ พุเพ มนฺุสฺสํกฺตํ ปพฺพชิตา อคารานิ เต มยฺ ภาเนตฺ
 ปจฺจุจฺฉิมฺห โน จ โห อภิวาติมฺห เต มยฺ ภาเนตฺ อปฺริปฺนฺณณกมฺ
 มฺนฺตา วิปฺปฏฺฐารินิโย ปจฺฉานฺตํนิโย หันํ กายํ อุปฺปเนนํติ ฯ อปฺราปํ
 มํ ภิกฺขเว สํพุทฺธา เทวตา อุปฺสงฺกมิตฺวา เขตฺตวโจจฺจุ อุปฺสงฺกมฺิสฺสุ
 โน ภาเนตฺ พุเพ มนฺุสฺสํกฺตํ ปพฺพชิตา อคารานิ เต มยฺ ภาเนตฺ
 ปจฺจุจฺฉิมฺห จ อภิวาติมฺห จ โน จ โห อาสํ อติมฺห เต
 มยฺ ภาเนตฺ อปฺริปฺนฺณณกมฺมฺนฺตา วิปฺปฏฺฐารินิโย ปจฺฉานฺตํนิโย หันํ
 กายํ อุปฺปเนนํติ ฯ อปฺราปํ มํ ภิกฺขเว สํพุทฺธา เทวตา อุปฺสงฺก-

มิตฺวา เอตทโวจํ อุปสงฺกมิตฺถํ โน ภาเต ปุพฺเพ มนุสฺสสฺสฏฺธานํ
 ปพฺพชิตา อคารานิ เต มยฺ ภาเต ปจฺจุจฺฉิมฺห จ อภิวาทิมฺห จ
 อาสนนฺจ อทิมฺห โน จ ๒ ยถาสฺส
 ยถาสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส โน จ ๒ อุปนิตฺถิมฺห ฌมฺมสฺสฺสฺสฺส
 อุปนิตฺถิมฺห ฌมฺมสฺสฺสฺสฺส โน จ ๒ โอหิตโสตา ฌมฺมํ สฺสฺสฺส
 โอหิตโสตา ฌมฺมํ สฺสฺส โน จ ๒ สฺสฺส ฌมฺมํ ชาริมฺห
 สฺสฺส จ ฌมฺมํ ชาริมฺห โน จ ๒ ชฺชานํ ฌมฺมานํ อคฺคํ อุป-
 ปริกฺขิมฺห ชฺชานนฺจ ฌมฺมานํ อคฺคํ อุปปริกฺขิมฺห โน จ ๒
 อคฺคมณฺวณาย ฌมฺมมณฺวณาย ฌมฺมานุฌมฺมปฏฺธิชฺชิมฺห เต มยฺ ภาเต
 อปริปฺปณฺณกมฺมมฺนฺตา วิปฺปฏฺธิสํวรินฺโ ย ปจฺฉานฺตานิโย ทัณฺเฏ กายํ อุป-
 ปนฺนาติ ๑ อปฺวาปํ มํ ภิกฺขเว สํพหุตา เทวตา อุปสงฺกมิตฺวา
 เอตทโวจํ อุปสงฺกมิตฺถํ โน ภาเต ปุพฺเพ มนุสฺสสฺสฏฺธานํ ปพฺพชิตา
 อคารานิ เต มยฺ ภาเต ปจฺจุจฺฉิมฺห จ อภิวาทิมฺห จ อาสนนฺจ
 อทิมฺห ยถาสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส อุปนิตฺถิมฺห จ ฌมฺมสฺสฺส
 โอหิตโสตา จ ฌมฺมํ สฺสฺส สฺสฺส ฌมฺมํ ชาริมฺห ชฺชานนฺจ
 ฌมฺมานํ อคฺคํ อุปปริกฺขิมฺห อคฺคมณฺวณาย ฌมฺมมณฺวณาย ฌมฺมานุฌม-
 มปฏฺธิชฺชิมฺห เต มยฺ ภาเต ปริปฺปณฺณกมฺมมฺนฺตา อวิปฺปฏฺธิสํวรินฺโ ย
 อปจฺฉานฺตานิโย ปณฺตํ กายํ อุปปนฺนาติ ๑ เอตานิ ภิกฺขเว รุกฺขมฺมูถานิ
 เอตานิ สฺสฺสฺสคารานิ ฉายถ ภิกฺขเว มา ปมาทถ มา ปจฺฉา
 วิปฺปฏฺธิสํวรินฺโ อหฺวตฺถ เสยฺยถาปิ ตา ปุริมิกา เทวตาติ ๑

[๒๒๕] ๒๐ เขกํ สมยํ ภควา สํวตฺถิยํ วิหริติ เขตฺวเน อนาถ-
 ปิณฺณกิสฺส อารามे ฯ อถ โข อนาถปิณฺณกโก คหปติ เยน ภควา
 เตนฺนุปลงฺกมิ อฺนุปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ
 เอกมนฺตํ นิสฺสินฺ โข อนาถปิณฺณกโก คหปติ ภควา เขตฺทโวจ อปี-
 นุ เต คหปติ กุเต ทานํ ทิพยคฺคิตฺติ ฯ ทิพยติ เม ภนฺเต กุเต ทานํ
 ตณฺเฑ โข อฺนุชํ กาณาสกํ พิลงฺกทฺตियนฺติ ฯ อฺนุชํ วาปี คหปติ ทานํ
 เทติ ปณฺณํ วา ตณฺเฑ อสงฺกจฺจํ เทติ ปจฺจิตฺติ กตฺวา เทติ
 อสงฺกจฺจํ เทติ อปวิจฺจํ เทติ อนาคมนทฺวิจฺจโก เทติ ยตฺถ ยตฺถ
 ตสฺสํ ตสฺสํ ทานสฺสํ วิปาโก นิพฺพตฺตติ น อฺนุพาราย ภคฺคตโภคาย
 จิตฺตํ นมตี น อฺนุพาราย วตฺตตโภคาย จิตฺตํ นมตี น อฺนุพาราย ยาน-
 โภคาย จิตฺตํ นมตี น อฺนุพารสฺสุ ปณฺจสฺสุ กามคฺคเณสฺสุ โภคาย จิตฺตํ
 นมตี เขมฺปิสฺส เต โหณฺติ ปฺตฺตฺตํ วา ทวารตี วา ทาสํตี วา
 เปสฺสํตี วา กมฺมกวารตี วา เตมฺปิ น สฺสํสฺสํนฺติ น สํสํ โอทหนฺติ
 อณฺเฎยจิตฺตํ อฺนุปจฺจเปณฺติ ตํ กิสฺสเหตุํ เอวณฺเจตํ คหปติ โหติ
 อสงฺกจฺจกตฺตานํ กมฺมานํ วิปาโก อฺนุชํ วาปี คหปติ ทานํ เทติ ปณฺณํ
 วา ตณฺเฑ อสงฺกจฺจํ เทติ ปจฺจิตฺติ กตฺวา เทติ อสงฺกจฺจํ เทติ
 อณฺปิวิจฺจํ เทติ อนาคมนทฺวิจฺจโก เทติ ยตฺถ ยตฺถ ตสฺสํ ตสฺสํ ทานสฺสํ
 วิปาโก นิพฺพตฺตติ อฺนุพาราย ภคฺคตโภคาย จิตฺตํ นมตี อฺนุพาราย
 วตฺตตโภคาย จิตฺตํ นมตี อฺนุพาราย ยานโภคาย จิตฺตํ นมตี อฺนุพารสฺสุ
 ปณฺจสฺสุ กามคฺคเณสฺสุ โภคาย จิตฺตํ นมตี เขมฺปิสฺส เต โหณฺติ

พฺราหฺมโณ อโหสิ อหํ ตํ ทานํ อทาสี มหาทานํ ตถุมิ โห ปน
 คหปติ ทาเน น โกจิ ทฏฺฐิณฺเญโย อโหสิ น ตํ โกจิ ทฏฺฐิณฺ
 วิโสธติ ยํ คหปติ เวตาโม พฺราหฺมโณ ทานํ อทาสี มหาทานํ
 โย เจกํ ทิฏฺฐิสีมฺปนฺนํ โภเชยฺย อิทํ ตโต มหปฺผลตฺรํ โย
 ๑ สํคํ ทิฏฺฐิสีมฺปนฺนํ โภเชยฺย โย เจกํ สกทาคามิํ โภเชยฺย ๑ เป ๑
 โย ๑ สํคํ สกทาคามิํ โภเชยฺย โย เจกํ อนาคามิํ โภเชยฺย
 โย ๑ สํคํ อนาคามิํ โภเชยฺย โย เจกํ อรหฺนํ โภเชยฺย โย
 ๑ สํคํ อรหฺนํ โภเชยฺย โย เจกํ ปจฺเจกพฺพุตฺตํ โภเชยฺย โย
 ๑ สํคํ ปจฺเจกพฺพุตฺตํ โภเชยฺย โย ๑ ตถาคํ อรหฺนํ สํมา-
 สมฺพฺพุตฺตํ โภเชยฺย โย ๑ พุทฺธปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ โภเชยฺย โย
 ๑ จาคฺคฺทิสํ สงฺฆํ อุตฺทิสํ วิหารํ ทาราเปยฺย โย ๑ ปสฺสณฺจิตฺโต
 พุทฺธญฺจ ฐมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ สฺวณฺ คจฺฉเยยฺย โย ๑ ปสฺสณฺจิตฺโต
 สิกฺขาปทานิ สํมาทิเยยฺย ปาณาติปาตา เวรมณิ อทินฺนาทานา
 เวรมณิ กาเมสุ มิฉฺฉาจฺจรา เวรมณิ มุสาอาพา เวรมณิ สุราเมรย-
 มชฺชปมาทญฺจานา เวรมณิ โย ๑ ปสฺสณฺจิตฺโต สิกฺขาปทานิ สํมา-
 ทิเยยฺย ปาณาติปาตา เวรมณิ ๑ เป ๑ สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา
 เวรมณิ โย ๑ อนุคฺมโส คทฺถุหนเมตฺตมฺปิ เมตฺตจิตฺตํ ภาเวยฺย อิทํ
 ตโต มหปฺผลตฺรํ ยญฺจ คหปติ เวตาโม พฺราหฺมโณ ทานํ อทาสี
 มหาทานํ โย เจกํ ทิฏฺฐิสีมฺปนฺนํ โภเชยฺย โย ๑ สํคํ ทิฏฺฐิ-
 สิมฺปนฺนํ โภเชยฺย โย เจกํ สกทาคามิํ โภเชยฺย โย ๑ สํคํ

๔๐๘ สุตตนะตปิฏเก ของคุตตวรรณิกายสูตร นวกนิปาโต [๒๒๕

สกทาคามีนํ โภเชยฺย โย เจกํ อนาคามิ โภเชยฺย โย ๑ สคํ
อนาคามีนํ โภเชยฺย โย เจกํ อรหนตํ โภเชยฺย โย ๑ สคํ
อรหนตานิ โภเชยฺย โย เจกํ ปจฺเจกพุทฺธํ โภเชยฺย โย ๑ สคํ
ปจฺเจกพุทฺธานิ โภเชยฺย โย ๑ ตถาคคํ อรหนตํ สมนฺมาสมพุทฺธํ
โภเชยฺย โย ๑ สคํ พุทฺธปรปฺมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ โภเชยฺย โย ๑ จาคุทฺธิสํ
สงฺฆํ อุตฺตมํ วิหารํ การวเปยฺย โย ๑ ปสฺนุนจิตฺโต พุทฺธญฺจ
ธมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ สรรณํ คจฺฉเยยฺย โย ๑ ปสฺนุนจิตฺโต สิกฺขาปทานิ
สมาทียเยยฺย ปาณาติปาตา เวรมณี ๑ เป ๑ สุราเมรยมชฺชปมาถฺธุ-
จํ จานา เวรมณี โย ๑ ฌเนตฺวา สกฺกตํ ฌเนตฺวา เมตฺตจิตฺตํ
ภาเวยฺย โย ๑ อจฺจุรราตํ ฌเนตฺวา ฌเนตฺวา ฌเนตฺวา ฌเนตฺวา
อิทํ ตโต มหปฺปตฺตวรรณิ ๑

สํหิตาพฺพทฺธโค ทฺติโย ๑

คตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

วคฺโค สคฺปาติสํ ๑ โยจฺจิเตน สมิทฺธินา

คณฺหาตฺตฺตฺตฺตฺต กุเต สคฺตา เทวตา เวธวเนน จาติ ๑

สคฺตาตฺตฺตฺตฺตฺตโค ทฺติโย

[๒๒๕] ๒๐ ตีหิ ภิกฺขเว จานะหิ อุตฺตตรกฺกฺกา มนุสฺสํ เทเว ๑
คาวตฺเต อธิคฺคณฺหนติ ชมฺพทฺปปเก ๑ มนุสฺสํ ๑ กตฺเมหิ ตีหิ อมมา
อปริคฺคหา นิยตฺตฺตฺตฺต วิสํสฺสโน ๑ อิมะหิ ๒๐ ภิกฺขเว ตีหิ จานะหิ

อุตุตถกรุกกา มนุสฺสํ เทเว จ ดาวคฺฉิธํ อธิคุคฺคณฺหฺนฺติ ชฺมพฺพุทฺธิปเก จ มนุสฺสํ ๑

ตฺถิ ภาวเว จานฺเห เทวา ดาวคฺฉิธํ อุตุตถกรุกเก จ มนุสฺสํ
 อธิคุคฺคณฺหฺนฺติ ชฺมพฺพุทฺธิปเก จ มนุสฺสํ ๑ กตเมหิ ตฺถิ ทิพฺเพน
 ฉายฺนา ทิพฺเพน วณฺณเณน ทิพฺเพน สฺสฺเชน ๑ อิมฺเห ๒ ภาวเว ตฺถิ
 จานฺเห เทวา ดาวคฺฉิธํ อุตุตถกรุกเก จ มนุสฺสํ อธิคุคฺคณฺหฺนฺติ ชฺมพฺพุทฺธิ-
 ปเก จ มนุสฺสํ ๑

ตฺถิ ภาวเว จานฺเห ชฺมพฺพุทฺธิปกา มนุสฺสํ อุตุตถกรุกเก จ มนุสฺสํ
 อธิคุคฺคณฺหฺนฺติ เทเว จ ดาวคฺฉิธํ ๑ กตเมหิ ตฺถิ สฺสุรา สติมนฺโต
 อธิพฺพรหมจฺริยวาโส ๑ อิมฺเห ๒ ภาวเว ตฺถิ จานฺเห ชฺมพฺพุทฺธิปกา
 มนุสฺสํ อุตุตถกรุกเก จ มนุสฺสํ อธิคุคฺคณฺหฺนฺติ เทเว จ ดาวคฺฉิธํ ๑

[๒๒๖] ๒๒ ตโย จ ภาวเว อสฺสํชฺชพฺพุคฺคา เทเสสฺสํตฺถามิ ตโย จ
 ปุริสํชฺชพฺพุคฺคา ตโย จ อสฺสํชฺชทสฺสํ ตโย จ ปุริสํชฺชทสฺสํ ตโย จ ภาวเว
 อสฺสํชฺชานฺนํ ตโย จ ภาวเว ปุริสํชฺชานฺนํ ทํ สฺสํชฺช ๑

กตเม จ ภาวเว ตโย อสฺสํชฺชพฺพุคฺคา อธิ ภาวเว เอกจฺจ
 อสฺสํชฺชพฺพุคฺคา ชวสฺสํปนฺโน โหติ นวณฺณสฺสํปนฺโน นธโรหปรีณา-
 หสฺสํปนฺโน อธิ ปน ภาวเว เอกจฺจ อสฺสํชฺชพฺพุคฺคา ชวสฺสํปนฺโน
 โหติ วณฺณสฺสํปนฺโน นธโรหปรีณาหสฺสํปนฺโน อธิ ปน ภาวเว
 เอกจฺจ อสฺสํชฺชพฺพุคฺคา ชวสฺสํปนฺโน จ โหติ วณฺณสฺสํปนฺโน จ ธโร-
 หปรีณาหสฺสํปนฺโน จ ๑ อิม ๒ ภาวเว ตโย อสฺสํชฺชพฺพุคฺคา ๑

กตเม จ ภิกขเว ตโย ปุริสขพุทฺธกา อธิ ภิกขเว เอกจุใจ
 ปุริสขพุทฺธโค ขวสุมฺปนฺโน โหติ นวณฺณสุมฺปนฺโน นธโรหปริณาสมฺ-
 ปนฺโน อธิ ปน ภิกขเว เอกจุใจ ปุริสขพุทฺธโค ขวสุมฺปนฺโน โหติ
 วณฺณสุมฺปนฺโน นธโรหปริณาสมฺปนฺโน อธิ ปน ภิกขเว
 เอกจุใจ ปุริสขพุทฺธโค ขวสุมฺปนฺโน จ โหติ วณฺณสุมฺปนฺโน จ
 ธโรหปริณาสมฺปนฺโน จ ฯ

กถญฺจ ภิกขเว ปุริสขพุทฺธโค ขวสุมฺปนฺโน โหติ นวณฺณสุมฺปนฺโน
 นธโรหปริณาสมฺปนฺโน อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ อิทํ ทุกฺขนฺติ
 ยถากฺกํ ปชานาติ อยํ ทุกฺขสํมุทโยติ ยถากฺกํ ปชานาติ อยํ ทุกฺขนิ-
 โรจติ ยถากฺกํ ปชานาติ อยํ ทุกฺขนิโรธคามินํ ปฏิปทาติ ยถากฺกํ
 ปชานาติ อิทมฺลสฺส ขวสุมํ วทามิ อภิมฺเม โช ปน อภิวินเย
 ปณฺหํ ปญฺโง วิสฺสํขเสติ โน สมฺปาเทติ อิทมฺลสฺส น วณฺณสุมํ
 วทามิ น โช ปน ธาถิ โหติ จํวเรณฺทปาทเสนาสนคิถานปฺจุย-
 เกสฺสขปริกฺขารานํ อิทมฺลสฺส น ธโรหปริณาสมฺมํ วทามิ เอวํ
 โช ภิกขเว ปุริสขพุทฺธโค ขวสุมฺปนฺโน โหติ นวณฺณสุมฺปนฺโน นธโร-
 หปริณาสมฺปนฺโน ฯ

กถญฺจ ภิกขเว ปุริสขพุทฺธโค ขวสุมฺปนฺโน โหติ วณฺณสุมฺปนฺโน
 จ นธโรหปริณาสมฺปนฺโน อธิ ภิกขเว ภิกขุ อิทํ ทุกฺขนฺติ
 ยถากฺกํ ปชานาติ ฯ เป ฯ อยํ ทุกฺขนิโรธคามินํ ปฏิปทาติ ยถากฺกํ
 ปชานาติ อิทมฺลสฺส ขวสุมํ วทามิ อภิมฺเม โช ปน อภิวินเย

ปณฺหํ ปุญฺโง วิสฺสชฺเชติ โน สมนฺปาเทติ อิทมสฺส วณฺณสฺมิมิ
 วทามิ น โช ปน ตถาภี โหติ จีวรปิ่นนุทปาดเสณาสันคิตาน-
 ปจฺจยภะสชฺชปฏิกขารานํ อิทมสฺส น อารโหปริณาสสฺมิมิ วทามิ
 เอวํ โช ภิกฺขเว ปริสฺสชฺชพฺกุโค ชวสฺมปฺนโน โหติ วณฺณสฺมปฺนโน จ
 นอารโหปริณาสสฺมปฺนโน ฯ

กถญจ ภิกฺขเว ปริสฺสชฺชพฺกุโค ชวสฺมปฺนโน จ โหติ วณฺณ-
 สมนฺปาโน จ อารโหปริณาสสฺมปฺนโน จ อิท ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิทํ ทุคฺคหนฺติ
 ยถาภูตํ ปชานาติ ฯ เป ฯ อยํ ทุคฺคหนิโรธคามินิํ ปฏิปทาติ ยถาภูตํ
 ปชานาติ อิทมสฺส ชวสฺมิมิ วทามิ อภิธมฺเม โช ปน อภิวินเย
 ปณฺหํ ปุญฺโง วิสฺสชฺเชติ โน สมนฺปาเทติ อิทมสฺส วณฺณสฺมิมิ
 วทามิ ตถาภี โช ปน โหติ จีวรปิ่นนุทปาดเสณาสันคิตานปจฺจยภะ-
 สชฺชปฏิกขารานํ อิทมสฺส อารโหปริณาสสฺมิมิ วทามิ เอวํ โช
 ภิกฺขเว ปริสฺสชฺชพฺกุโค ชวสฺมปฺนโน จ โหติ วณฺณสฺมปฺนโน จ
 อารโหปริณาสสฺมปฺนโน จ ฯ อิเม โช ภิกฺขเว ตโย ปริสฺสชฺชพฺกุคา ฯ

กตเม จ ภิกฺขเว ตโย อสฺสสฺสทสฺสา อิท ภิกฺขเว เขจฺจุจ
 อสฺสสฺสทสฺโส ฯ เป ฯ ชวสฺมปฺนโน จ โหติ วณฺณสฺมปฺนโน จ อารโห-
 ปริณาสสฺมปฺนโน จ ฯ อิเม โช ภิกฺขเว ตโย อสฺสสฺสทสฺสา ฯ

กตเม จ ภิกฺขเว ตโย ปริสฺสทสฺสา อิท ภิกฺขเว เขจฺจุจ
 ปริสฺสทสฺโส ฯ เป ฯ ชวสฺมปฺนโน จ โหติ วณฺณสฺมปฺนโน จ อารโห-
 ปริณาสสฺมปฺนโน จ ฯ

กถญฯ ภิกฺขเว ปุริสสทสฺสํ ชวสฺมปฺนโน จ โหติ วณฺณสฺม-
ปฺนโน จ อารโหปริณาสสฺมปฺนโน จ อิทฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺจนนํ
โอรุณภาคิยานํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา โอบปาติโก โหติ ตตฺถ ปรีนิพฺพายี
อนาวตฺติคมฺโม ตสฺมา โธกา อิทมสฺสํ ชวสฺมํ วทามิ อภิกฺขเม
โช ปน อภิวินเย ปญฺหิ ปุญฺโง วิสฺสชฺเชติ โน สมฺปาเทติ อิทมสฺสํ
วณฺณสฺมํ วทามิ ตถา โช ปน โหติ จีวรปฺนฺชปาตเสณาสํ-
กิตานปจฺจยเภสชฺชปริกฺขารานํ อิทมสฺสํ อารโหปริณาสสฺมํ วทามิ
เอวํ โช ภิกฺขเว ปุริสสทสฺสํ ชวสฺมปฺนโน จ โหติ วณฺณ-
สฺมปฺนโน จ อารโหปริณาสสฺมปฺนโน จ ฯ อิมเ ช ภิกฺขเว ตโย
ปุริสสทสฺสา ฯ

กตเม จ ภิกฺขเว ตโย ภทฺธา อสฺสาชานียา อิทฺ ภิกฺขเว
เอกจฺจุ ภทฺโท อสฺสาชานियो ฯ เป ฯ ชวสฺมปฺนโน จ โหติ วณฺณ-
สฺมปฺนโน จ อารโหปริณาสสฺมปฺนโน จ ฯ อิมเ ช ภิกฺขเว ตโย
ภทฺธา อสฺสาชานียา ฯ

กตเม จ ภิกฺขเว ตโย ภทฺธา ปุริสาชานียา อิทฺ ภิกฺขเว
เอกจฺจุ ภทฺโท ปุริสาชานियो ฯ เป ฯ ชวสฺมปฺนโน จ โหติ วณฺณ-
สฺมปฺนโน จ อารโหปริณาสสฺมปฺนโน จ ฯ

กถญฯ ภิกฺขเว ภทฺโท ปุริสาชานियो ฯ เป ฯ ชวสฺมปฺนโน จ
โหติ วณฺณสฺมปฺนโน จ อารโหปริณาสสฺมปฺนโน จ อิทฺ ภิกฺขเว
ภทฺโท ปุริสาชานियो อาสฺวานํ ขยา อนาสฺวณฺเจโตวิมฺบุตฺติ ปญฺญาวิมฺบุตฺติ

ทิจฺจุเชว ฐมฺเม สยํ อภิณฺเฎา สจฺฉนิกฺขวา อปฺสํมุปฺชฺช วิหฺรติ อิทมฺมํ
 ชวสฺมํ วทามิ อภิธมฺเม โช ปน อภิวินฺเย ปณฺหํ ปุญฺโง วิสฺสํชฺ-
 เชติ โน สํมุปาเทติ อิทมฺมํ วณฺณสฺมํ วทามิ ตาภํ โช ปน
 โหติ จํวบีณฺณปาตเสนาณคิตานปฺจฺจยภោสฺสชฺชปฏิกฺขารานํ อิทมฺมํ
 อาโรหปรีณาหสฺมํ วทามิ เอวํ โช ภิกฺขเว ภทฺโท ปຸริสาชานีโย
 ชวสฺมํปฺนโน จ โหติ วณฺณสํปฺนโน จ อาโรหปรีณาหสฺมํปฺนโน จ ។
 ยิเม โช ภิกฺขเว ตโย ภทฺทา ปຸริสาชานียาติ ។

[๒๒๘] ๒๓ นว ภิกฺขเว ตณฺหาฆฏเก ฐมฺเม เทเสสฺสํสามิ ตํ
 สฺสณาก ។ เป ។ กตเม ภิกฺขเว นว ตณฺหาฆฏกา ฐมา ตณฺหํ
 ปฏิจฺจุ ปริเยสฺสา ปริเยสํ ปฏิจฺจุ ตาโม ตาภํ ปฏิจฺจุ วิจิเญนโย
 วิจิเญนํ ปฏิจฺจุ ฉนฺทราโค ฉนฺทวาคํ ปฏิจฺจุ อชฺโณสํนํ อชฺโณสํนํ
 ปฏิจฺจุ ปรีคฺคโห ปรีคฺคหํ ปฏิจฺจุ มจฺฉนฺธิยํ มจฺฉนฺธิยํ ปฏิจฺจุ อารกฺขา-
 จิกรณํ ทณฺฐาทานสฺสคฺคทานกถวิคฺคหวิจฺจาทา คุวํคุวํเปสฺสณฺณมฺมํสํวาทา
 อเนก เปปกา อกฺุสฺสา ฐมา สํมุกฺขนฺติ ។ ยิเม โช ภิกฺขเว นว
 ตณฺหาฆฏกา ฐมาติ ។

[๒๒๘] ๒๔ นว ยิเม ภิกฺขเว สัตตาวาสา ។ กตเม นว สํมุติ
 ภิกฺขเว สัตตาวา นานตฺตคฺคทายา นานตฺตคฺคสฺสณฺณโน เสยฺยถาปํ มนุสฺสํ
 เอกจฺเจ จ เทวา เอกจฺเจ จ วิเนปาทิกา ยํ ปจฺจิมํ สัตตาวาสํ ។

สํมุติ ภิกฺขเว สัตตาวา นานตฺตคฺคทายา เอกคฺคคฺคสฺสณฺณโน เสยฺยถาปํ
 เทวา พุทฺทมณิกายา ปจฺจมาภินิพฺพุตฺตา ยํ ทฺติโย สัตตาวาสํ ។

กถณฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปณฺณาย จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ วัฏฺฐวํ
 เม จิตฺตุนฺติ ปณฺณาย จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ วัฏฺฐโทสํ เม จิตฺตุนฺติ
 ปณฺณาย จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ วัฏฺฐโมหํ เม จิตฺตุนฺติ ปณฺณาย
 จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ อสงฺวาทมมํ เม จิตฺตุนฺติ ปณฺณาย
 จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ อสงฺโทสมมํ เม จิตฺตุนฺติ ปณฺณาย จิตฺตํ
 สุปฺปิจิตฺตํ โหติ อสงฺโมหมมํ เม จิตฺตุนฺติ ปณฺณาย จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ
 โหติ อนาวตฺตมมํ เม จิตฺตํ กามวาทายาติ ปณฺณาย จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ
 โหติ อนาวตฺตมมํ เม จิตฺตํ รูปวาทายาติ ปณฺณาย จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ
 โหติ อนาวตฺตมมํ เม จิตฺตํ อรูปวาทายาติ ปณฺณาย จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ
 โหติ ฯ ยโต โช ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปณฺณาย จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ
 ตสฺสเสตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน กถุถ วจฺนายน ฐีณา ชาติ วุสฺสิตํ พุทฺธมฺหจริยํ
 กตํ กรณียํ นวปรี อิตฺถกตฺตวาทาติ ปชานาตฺติ ฯ

[๒๓๐] ๒๖ เขกํ สมยํ ชายสฺมา จ สํวริปฺพุโต ชายสฺมา จ
 จฺนุทิกปฺพุโต ราชคเห วิหฺรณฺติ เวพฺพเน กถนฺทกนิวาเป ฯ ตตฺร โช
 ชายสฺมา จฺนุทิกปฺพุโต ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ เทวทฺตฺโต อวฺสุโส ภิกฺขุโน
 เอวํ มมํ เทเสติ ยโต โช อวฺสุโส ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ
 สุปฺปิจิตฺตํ โหติ ตสฺสเสตํ ภิกฺขุโน กถุถ เวยฺยากรณายน ฐีณา ชาติ
 วุสฺสิตํ พุทฺธมฺหจริยํ กตํ กรณียํ นวปรี อิตฺถกตฺตวาทาติ ปชานาตฺติ ฯ

เอวํ วุตฺเต ชายสฺมา สํวริปฺพุโต ชายสฺมานํ จฺนุทิกปฺพุตํ เขตฺตวโจจ
 น โช อวฺสุโส จฺนุทิกปฺพุต เทวทฺตฺโต ภิกฺขุโน เอวํ มมํ เทเสติ

ยโต โส อากุโส ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ ตสฺสเสตํ
 ภิกฺขุโน กถุถ เวຍยากรณาย ชีณา ซาติ วุสิตํ พุทฺธมฺหจริยํ กตํ
 กรณียํ นาปรํ อิตฺตคฺคตฺตาชาติ ปชานาตฺติ เอยฺยจฺจ โส อากุโส
 จนฺตีกาปคฺคต เทวทคฺคโต ภิกฺขุโน รมฺมํ เทเสติ ยโต โส อากุโส
 ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ ตสฺสเสตํ ภิกฺขุโน กถุถ เวຍยา-
 กรณาย ชีณา ซาติ วุสิตํ พุทฺธมฺหจริยํ กตํ กรณียํ นาปรํ
 อิตฺตคฺคตฺตาชาติ ปชานาตฺติ ฯ

ทฺธิยมมฺปิ โส อายสฺมา จนฺตีกาปคฺคโต ภิกฺขุ อามนฺเตสิ เทว-
 ทคฺคโต อากุโส ภิกฺขุโน เอยฺย รมฺมํ เทเสติ ยโต โส อากุโส
 ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ ตสฺสเสตํ ภิกฺขุโน กถุถ เวຍยา-
 กรณาย ชีณา ซาติ วุสิตํ พุทฺธมฺหจริยํ กตํ กรณียํ นาปรํ อิตฺตคฺคตฺตาชาติ
 ปชานาตฺติ ทฺธิยมมฺปิ โส อายสฺมา สวรูปคฺคโต อายสฺมานํ จนฺตีกาปคฺคตํ
 เขตทโวจ น โส อากุโส จนฺตีกาปคฺคต เทวทคฺคโต ภิกฺขุโน เอยฺย
 รมฺมํ เทเสติ ยโต โส อากุโส ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ
 โหติ ตสฺสเสตํ ภิกฺขุโน กถุถ เวຍยากรณาย ชีณา ซาติ วุสิตํ
 พุทฺธมฺหจริยํ กตํ กรณียํ นาปรํ อิตฺตคฺคตฺตาชาติ ปชานาตฺติ เอยฺยจฺจ
 โส อากุโส จนฺตีกาปคฺคต เทวทคฺคโต ภิกฺขุโน รมฺมํ เทเสติ ยโต
 โส อากุโส ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ ตสฺสเสตํ ภิกฺขุโน
 กถุถ เวຍยากรณาย ชีณา ซาติ วุสิตํ พุทฺธมฺหจริยํ กตํ กรณียํ
 นาปรํ อิตฺตคฺคตฺตาชาติ ปชานาตฺติ ฯ

คตियมฺปิ โห อายสฺมา จนฺทิกปฺปตฺโต ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ เทว-
ทตฺโต อากุโส ภิกฺขุโน เอวํ ฌมฺมํ เทเสติ ยโต โห อากุโส
ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ ตสฺสเสตํ ภิกฺขุโน เวຍยากร-
ณาย ชีณา ชาติ วุสฺสิตํ พุทฺธมฺจริยํ กตํ กณฺณํ นاپวํ อิตฺถตฺต-
ตฺตยาติ ปชานาตฺติ คตियมฺปิ โห อายสฺมา สวริปฺปตฺโต อายสฺมนฺตํ
จนฺทิกปฺปตฺตํ เอตทโวจ น โห อากุโส จนฺทิกปฺปตฺตํ เทวทตฺโต
ภิกฺขุโน เอวํ ฌมฺมํ เทเสติ ยโต โห อากุโส ภิกฺขุโน เจตสา
จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ ตสฺสเสตํ ภิกฺขุโน กถฺถิ เวຍยากรณาย ชีณา
ชาติ วุสฺสิตํ พุทฺธมฺจริยํ กตํ กณฺณํ นاپวํ อิตฺถตฺตตฺตยาติ ปชานาตฺติ
เอวณฺจ โห อากุโส จนฺทิกปฺปตฺตํ เทวทตฺโต ภิกฺขุโน ฌมฺมํ เทเสติ
ยโต โห อากุโส ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ ตสฺสเสตํ
ภิกฺขุโน กถฺถิ เวຍยากรณาย ชีณา ชาติ วุสฺสิตํ พุทฺธมฺจริยํ กตํ
กณฺณํ นاپวํ อิตฺถตฺตตฺตยาติ ปชานาตฺติ ฯ

กถณฺจ อากุโส ภิกฺขุโน เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ วັตรวาคํ
เม จิตฺตฺตฺตติ เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ วັตโทสํ เม จิตฺตฺตฺตติ
เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ วັตโมหํ เม จิตฺตฺตฺตติ เจตสา จิตฺตํ
สุปฺปิจิตฺตํ โหติ อสฺสวาคฌมฺมํ เม จิตฺตฺตฺตติ เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ
โหติ อสฺสโทสฌมฺมํ เม จิตฺตฺตฺตติ เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ
อสฺสโมหฌมฺมํ เม จิตฺตฺตฺตติ เจตสา จิตฺตํ สุปฺปิจิตฺตํ โหติ อนาวคฺตติฌมฺมํ

ยโต โข คหปติ อริยสัจจสัจ จิมนิ ปญจ ภายานิ เวรานิ
 ฐปสฺสทานิ โทหนฺติ อิมํหิ จ จุฑฺหิ โสตาปตฺตฺยงฺเคหิ สมนฺนาคโต โหติ
 โส อากงฺขมาโน อตฺตทณฺว อตฺตทณฺ ทุยฺยากรเยยฺย ขันนโรมฺหิ ขัน-
 ติรจฺจนโยนโย ขันนปฺตฺตฺยงฺโย ขันนปายํทุกฺคตฺตฺยงฺโยนาโต โสตาปนฺโน-
 หนฺตฺมํ อวินิปาตคฺคโม นียโต สมนฺโรหิปรายโน ๑

[๒๓๒] ๒๘ ยโต โข ภิกฺขเว อริยสัจจสัจ ปญจ ภายานิ เวรานิ
 ฐปสฺสทานิ โทหนฺติ จุฑฺหิ จ โสตาปตฺตฺยงฺเคหิ สมนฺนาคโต โหติ
 โส อากงฺขมาโน อตฺตทณฺว อตฺตทณฺ ทุยฺยากรเยยฺย ขันนโรมฺหิ ขัน-
 ติรจฺจนโยนโย ขันนปฺตฺตฺยงฺโย ขันนปายํทุกฺคตฺตฺยงฺโยนาโต โสตาปนฺโน-
 หนฺตฺมํ อวินิปาตคฺคโม นียโต สมนฺโรหิปรายโน ๑

กตมานิ ปญจ ภายานิ เวรานิ ฐปสฺสทานิ โทหนฺติ ยํ ภิกฺขเว
 ปาณาปิปาตํ ปาณาติปาตปจฺจยา ทิฏฺฐจฺมมิกมฺมํ ภัย เวรํ ปสฺสวติ
 สมนฺปรายิกมฺมํ ภัย เวรํ ปสฺสวติ เจตสิกมฺมํ ทุกฺขํ โทมนสฺสํ ปญฺจสฺสเวทติ
 ปาณาปิปาตา ปญฺจวิโรธา ๑ เป ๑ เหวํ ตํ ภัย เวรํ ฐปสฺสวติ โหติ
 ยํ ภิกฺขเว อทินฺนาทายํ ๑ เป ๑ กาเมสุ มิฎฺฐาจาเร มุสาธาทิ สุรา-
 เมรยมชฺชปมาทญฺจาเย สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานปจฺจยา ทิฏฺฐจฺมมิกมฺมํ
 ภัย เวรํ ปสฺสวติ สมนฺปรายิกมฺมํ ภัย เวรํ ปสฺสวติ เจตสิกมฺมํ ทุกฺขํ
 โทมนสฺสํ ปญฺจสฺสเวทติ สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา ปญฺจวิโรธา เหว
 ทิฏฺฐจฺมมิกมฺมํ ภัย เวรํ ปสฺสวติ น สมนฺปรายิกมฺมํ ภัย เวรํ ปสฺสวติ
 น เจตสิกมฺมํ ทุกฺขํ โทมนสฺสํ ปญฺจสฺสเวทติ สุราเมรยมชฺชปมา-

[၆၈၈၈]

ปณฺจ ภยานิ เวรานิ รูปสํนฺตานิ โหนฺติ ฯ

นาคโต โหติ ฯ

ใต้ตาบนโน้มนาม สมิ อวินิปาตคมโม นียโต สมิโพธิปราชญ์โนติ ฯ

อปฺปิยสฺส เม อมฺนาปสฺส อตุํ อจฺริติ อาฆาตํ พนฺชติ อปฺปิยสฺส

เม อมฺนาปสฺสํ อตฺถํ จรฺตํติ อาฆาตํ พฺนุรติ อปฺเปยฺยสฺสํ เม อมฺนาปสฺสํ
 อตฺถํ จรฺตํติ อาฆาตํ พฺนุรติ ๑ อิมานิ โช ภิกฺขเว นว อาฆาตวตฺถุณฺตี ๑

[๒๓๔] ๓๐ นว ยิเม ภิกฺขเว อาฆาตปฏฺวิเนยา ๑ กตเม นว
 อนตฺถํ เม อจฺรฺตํ ตํ กุเตตฺถ ตพฺภาติ อาฆาตํ ปฏฺวิเนติ อนตฺถํ เม
 จรฺตํติ ตํ กุเตตฺถ ตพฺภาติ อาฆาตํ ปฏฺวิเนติ อนตฺถํ เม จรฺตํติ ตํ
 กุเตตฺถ ตพฺภาติ อาฆาตํ ปฏฺวิเนติ เปยฺยสฺสํ เม มนาปสฺสํ อนตฺถํ
 อจฺรฺตํ ตํ กุเตตฺถ ตพฺภาติ อาฆาตํ ปฏฺวิเนติ เปยฺยสฺสํ เม มนาปสฺสํ
 อนตฺถํ จรฺตํติ ตํ กุเตตฺถ ตพฺภาติ อาฆาตํ ปฏฺวิเนติ เปยฺยสฺสํ เม
 มนาปสฺสํ อนตฺถํ จรฺตํติ ตํ กุเตตฺถ ตพฺภาติ อาฆาตํ ปฏฺวิเนติ
 อปฺเปยฺยสฺสํ เม อมฺนาปสฺสํ อตฺถํ อจฺรฺตํ ตํ กุเตตฺถ ตพฺภาติ อาฆาตํ
 ปฏฺวิเนติ อปฺเปยฺยสฺสํ เม อมฺนาปสฺสํ อตฺถํ จรฺตํติ ตํ กุเตตฺถ ตพฺภาติ
 อาฆาตํ ปฏฺวิเนติ อปฺเปยฺยสฺสํ เม อมฺนาปสฺสํ อตฺถํ จรฺตํติ ตํ กุเตตฺถ
 ตพฺภาติ อาฆาตํ ปฏฺวิเนติ ๑ อิมานิ โช ภิกฺขเว นว อาฆาตปฏฺวิเนยา ๑

[๒๓๕] ๓๑ นว ยิเม ภิกฺขเว อนุปฺพุพฺพิโรธา ๑ กตเม นว
 ปจฺมชฺชฌานํ สํมาปณฺณสฺสํ อามิสฺสํสญฺญา นิรุตฺตา โหติ ทฺติยชฺชฌานํ
 สํมาปณฺณสฺสํ วิตกฺกวิจฺจาวา นิรุตฺตา โหติ ตฺติยชฺชฌานํ สํมาปณฺณสฺสํ
 ปิฏฺติ นิรุตฺตา โหติ จตุตฺถชฺชฌานํ สํมาปณฺณสฺสํ อตฺถํสํปสฺสํสา นิรุตฺตา
 โหติ อาภาสํณญฺยาตฺถํ สํมาปณฺณสฺสํ ฐปฺสญฺญา นิรุตฺตา โหติ
 วิญฺญาณญฺยาตฺถํ สํมาปณฺณสฺสํ อาภาสํณญฺยาตฺถํสญฺญา นิรุตฺตา โหติ
 อาภิญฺจญฺยาตฺถํ สํมาปณฺณสฺสํ วิญฺญาณญฺยาตฺถํสญฺญา นิรุตฺตา โหติ

๔๒๔ สัตตมนุสสีฏเฐ อังคุตตรนิกายสัสสะ นวกนิปาโต [๒๓๖]

แนวสณฺณนาถสณฺณายคณิ สฺมาปณฺณสฺส อากิณฺจณฺณายคณสณฺณนา นิรุทฺธา
โททิ สณฺณนาเวทยิตฺติโรธํ สฺมาปณฺณสฺส สณฺณนา จ เวทนา จ
นิรุทฺธา โหณฺติ ฯ อิมเ ๒ ภาทฺทเว นว อณฺุพฺพุทฺธิโรชาติ ฯ

สํคฺคาวาธวคฺโค ตติโย ฯ

ตตฺรทฺธานํ ภวติ

จํานชฺชวคฺโค ตณฺหา ววตฺถสณฺณนา สํถายโป
เทว เถวา เทว อามาตานิ อณฺุพฺพุทฺธิโรเชน จาติ ฯ

มหาวคฺโค จตฺตโก

[๒๓๖] ๓๒ นว อิมเ ภาทฺทเว อณฺุพฺพุทฺธิวิหารา ฯ กตเม นว
ปจฺจมชฺชณํ ทฺวคฺคชฺชณํ ตคฺคชฺชณํ จตฺตชฺชณํ อากาสาณญฺายคณิ
วิญฺญานญฺายคณิ อากิณฺจณฺณายคณิ แนวสณฺณนาถสณฺณายคณิ สณฺณ-
นาเวทยิตฺติโรธํ ฯ อิมเ ๒ ภาทฺทเว นว อณฺุพฺพุทฺธิวิหาราติ ฯ

[๒๓๗] ๓๓ นว อิมเ ภาทฺทเว อณฺุพฺพุทฺธิวิหารสฺมาปคฺติโย เทเสสฺสุ-
สํมิ คํ สฺสณฺณนํ ๑ เป ๑ กตมา จ ภาทฺทเว นว อณฺุพฺพุทฺธิวิหาร-
สฺมาปคฺติโย ยตฺถ กามา นิรุชฺชณฺติ เย จ กามเ นิโรเชตฺวา นิโร-
เชตฺวา วิหรณฺติ อทฺฐา เต อายสฺมณฺุโต นิจุณาตา นิพฺพุตา ตินฺนุณา
ปารคฺคา ตทฺทเคนาติ วทามิ กตฺถ กามา นิรุชฺชณฺติ เก จ
กามเ นิโรเชตฺวา นิโรเชตฺวา วิหรณฺติ อหเมตํ น ชานามิ อหเมตํ
น ปสฺสํมํติ อิติ โย เอวํ วเทยฺย สํส เหวมสฺส วจฺนีโย อิทา-

วุโส ภิกขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ วิวิจฺจ อภุสฺสเทหิ ฆมฺเมหิ สฺวิตกุกํ สฺวิจาวํ
 วิเวกํ ปิตฺตํ ปจฺจมชฺฌานํ อปฺปสมฺปชฺช วิหรติ เอตฺต กามา นิสฺส-
 ฌนฺติ เต จ กาเม นิสฺสโรชฺชา นิสฺสโรชฺชา วิหฺรณฺตีติ อทฺธา ภิกฺขเว
 อสฺสโง อมายาอํ สํวชฺฐิ ภาสิตํ อภินนฺทเยยฺย อนฺนโมทเยยฺย สํวชฺฐิ ภาสิตํ
 อภินนฺทิตฺวา อนฺนโมทิตฺวา นมสฺสํมาโน ปณฺชติโก ปยฺยปาสฺสเยยฺย ฯ ยตฺถ
 วิตถกฺกวิจฺจาวํ นิสฺสฌนฺติ เย จ วิตถกฺกวิจฺจาวํ นิสฺสโรชฺชา นิสฺสโรชฺชา วิ-
 หฺรณฺติ อทฺธา เต อายสฺมฺมนฺโต นิจุฉาตา นิพฺพุตา ตินฺนุณา ปารคตา ตทงฺ-
 เสนาติ วทามิ กตฺถ วิตถกฺกวิจฺจาวํ นิสฺสฌนฺติ เก จ วิตถกฺกวิจฺจาวํ
 นิสฺสโรชฺชา นิสฺสโรชฺชา วิหฺรณฺติ อหเมตํ น ชานามิ อหเมตํ น
 ปสฺสํสามิ อิติ โย เอวํ วทเยยฺย โส เอวมสฺสํ วจฺนีโย อิทาวุโส
 ภิกขุ วิตถกฺกวิจฺจาวํ อปฺปสมํ ๑ เป ๑ คติยชฺฌานํ อปฺปสมฺปชฺช วิหรติ
 เอตฺถ วิตถกฺกวิจฺจาวํ นิสฺสฌนฺติ เต จ วิตถกฺกวิจฺจาวํ นิสฺสโรชฺชา นิสฺส-
 โรชฺชา วิหฺรณฺตีติ อทฺธา ภิกฺขเว อสฺสโง อมายาอํ สํวชฺฐิ
 ภาสิตํ อภินนฺทเยยฺย อนฺนโมทเยยฺย สํวชฺฐิ ภาสิตํ อภินนฺทิตฺวา อนฺ-
 นโมทิตฺวา นมสฺสํมาโน ปณฺชติโก ปยฺยปาสฺสเยยฺย ฯ ยตฺถ ปิตฺตํ นิสฺสฌนฺติ
 เย จ ปิตฺตํ นิสฺสโรชฺชา นิสฺสโรชฺชา วิหฺรณฺติ อทฺธา เต อายสฺมฺมนฺโต นิ-
 จุฉาตา นิพฺพุตา ตินฺนุณา ปารคตา ตทงฺเสนาติ วทามิ กตฺถ ปิตฺตํ
 นิสฺสฌนฺติ เก จ ปิตฺตํ นิสฺสโรชฺชา นิสฺสโรชฺชา วิหฺรณฺติ อหเมตํ น
 ชานามิ อหเมตํ น ปสฺสํสามิ อิติ โย เอวํ วทเยยฺย โส เอวมสฺสํ
 วจฺนีโย อิทาวุโส ภิกขุ ปิตฺตยา จ วิรคตา ๑ เป ๑ คติยชฺฌานํ อปฺปสม-

ปชฺช วิหริติ เขตฺต ปิตี นิรุชฺฌติ เต ๑ นิโรธะวา นิโรธะวา
 วิหรณฺตํติ อทฺธา ภิกฺขเว อสฺสโง อมายาวํ สํวชิติ ภาสํติ อภินนุเทยฺย
 อนฺนโมเทยฺย สํวชิติ ภาสํติ อภินนุทิตฺวา อนฺนโมทิตฺวา
 นมสฺสํมาโน ปณฺชติโก ปยิริปาเสยฺย ๑ ยตฺต อูปะกฺขาสฺสํ นิรุชฺฌติ
 เย ๑ อูปะกฺขาสฺสํ นิโรธะวา นิโรธะวา วิหรณฺติ อทฺธา เต
 อายสฺมํนฺโต นิจุฉาตา นิพฺพุตา ตินฺนุณา ปารคตา ตทงฺเคนาติ วทามิ
 กตฺต อูปะกฺขาสฺสํ นิรุชฺฌติ เก ๑ อูปะกฺขาสฺสํ นิโรธะวา นิโรธะวา
 วิหรณฺติ อหเมตํ น ชานามิ อหเมตํ น ปสฺสํมํติ อิติ โย เอวํ
 วเทยฺย โส เอวํสฺสํ วจันนํโย อิทาธุโส ภิกฺขุ สฺสํสฺสํ ๑
 ปหานา ๑ เป ๑ จกฺขตฺตชฺฌานํ อูปสํมปชฺช วิหริติ เขตฺต อูปะกฺขาสฺสํ
 นิรุชฺฌติ เต ๑ อูปะกฺขาสฺสํ นิโรธะวา นิโรธะวา วิหรณฺตํติ อทฺธา
 ภิกฺขเว อสฺสโง อมายาวํ สํวชิติ ภาสํติ อภินนุเทยฺย อนฺนโมเทยฺย
 สํวชิติ ภาสํติ อภินนุทิตฺวา อนฺนโมทิตฺวา นมสฺสํมาโน ปณฺชติโก ปยิ-
 ธิปาเสยฺย ๑ ยตฺต รุปสํญญา นิรุชฺฌณฺติ เย ๑ รุปสํญญา นิโรธะวา
 นิโรธะวา วิหรณฺติ อทฺธา เต อายสฺมํนฺโต นิจุฉาตา นิพฺพุตา
 ตินฺนุณา ปารคตา ตทงฺเคนาติ วทามิ กตฺต รุปสํญญา นิรุชฺฌณฺติ
 เก ๑ รุปสํญญา นิโรธะวา นิโรธะวา วิหรณฺติ อหเมตํ น
 ชานามิ อหเมตํ น ปสฺสํมํติ อิติ โย เอวํ วเทยฺย โส เอวํสฺสํ
 วจันนํโย อิทาธุโส ภิกฺขุ สฺสํพโส รุปสํญญานํ สํมติกกมา ปฏฺธิ-
 สํญญานํ อตฺตงฺคมา นานคฺคสํญญานํ อมนสฺสการา อนนฺโต อากาโสติ

อากาสานัญจายตนํ อุลลัสมุปฺปชฺช วิหริติ เอตฺตํ รูปสํญญา นิรุชฺฌนฺติ
 เต ๑ รูปสํญญา นิโรชฺเฑวฺวา นิโรชฺเฑวฺวา วิหรนฺตํติ อทฺธชา ภิกฺขเว
 อสฺสโง อมายาวิ สํสฺฐติ ภาสํติ อภินนฺนุเทยฺย อนฺนโมเทยฺย สํสฺฐติ ภาสํติ
 อภินนฺนุทฺตวฺวา อนฺนโมทิตฺตวฺวา นมสฺสํมาโน ปณฺชติโก ปยิริปาเสยฺย ๑ ยตฺถ
 อากาสานัญจายตนสํญญา นิรุชฺฌนฺติ เย ๑ อากาสานัญจายตนสํญญํ
 นิโรชฺเฑวฺวา นิโรชฺเฑวฺวา วิหรนฺติ อทฺธชา เต อายสฺมมฺเโค นิจุจฺจตา
 นิพฺพุตา ตินฺนุณา ปารกฺตา ตทฺทฺเคนาติ วทามิ กตฺถ อากาสา-
 นัญจายตนสํญญา นิรุชฺฌนฺติ เก ๑ อากาสานัญจายตนสํญญํ นิโร-
 ชฺเฑวฺวา นิโรชฺเฑวฺวา วิหรนฺติ อหเมตํ น ชานามิ อหเมตํ น ปสฺสํมํติ
 อิติ โย เอวํ วเทยฺย โส เอวมสฺส วจฺนํโย อิทาวุโส ภิกฺขุ
 สํพุทฺโธ อากาสานัญจายตนํ สํมตฺติกมฺมํ อนนฺตํ วิญฺญาณนฺติ วิญฺญา-
 ณนฺนฺจายตนํ อุลลัสมุปฺปชฺช วิหริติ เอตฺตํ อากาสานัญจายตนสํญญา
 นิรุชฺฌนฺติ เต ๑ อากาสานัญจายตนสํญญํ นิโรชฺเฑวฺวา นิโรชฺเฑวฺวา วิห-
 รนฺตํติ อทฺธชา ภิกฺขเว อสฺสโง อมายาวิ สํสฺฐติ ภาสํติ อภิ-
 นนฺนุเทยฺย อนฺนโมเทยฺย สํสฺฐติ ภาสํติ อภินนฺนุทฺตวฺวา อนฺนโมทิตฺตวฺวา
 นมสฺสํมาโน ปณฺชติโก ปยิริปาเสยฺย ๑ ยตฺถ วิญฺญาณนฺนฺจายตนสํญญา
 นิรุชฺฌนฺติ เย ๑ วิญฺญาณนฺนฺจายตนสํญญํ นิโรชฺเฑวฺวา นิโรชฺเฑวฺวา
 วิหรนฺติ อทฺธชา เต อายสฺมมฺเโค นิจุจฺจตา นิพฺพุตา ตินฺนุณา
 ปารกฺตา ตทฺทฺเคนาติ วทามิ กตฺถ วิญฺญาณนฺนฺจายตนสํญญา นิรุชฺ-
 ฌนฺติ เก ๑ วิญฺญาณนฺนฺจายตนสํญญํ นิโรชฺเฑวฺวา นิโรชฺเฑวฺวา วิหรนฺติ

อหเมตํ น ชานามิ อหเมตํ น ปัสสํมัตติ อิติ โย เอวํ วเทยฺย โส
 เอวมตฺตํ วจันโย อิทาตุโส ภิกฺขุ สํพุพฺโส วิญญาณญายตนํ สํมตฺติ-
 กุมฺม นตฺติ กิณฺจติ อากิณฺจญฺญาตนํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ เอตฺถ
 วิญญาณญายตนสํญฺญา นิสฺสุตฺติ เต จ วิญญาณญายตนสํญฺญํ
 นิโรธะตา นิโรธะตา วิหรนฺตํติ อทฺธา ภิกฺขเว อสฺสโ จ อมายาวั
 สํชฺฐติ ภาสํติ อภินนฺเทยฺย อนฺโนมเทยฺย สํชฺฐติ ภาสํติ อภิ-
 นนฺทิตฺวา อนฺโนมิตฺวา นมสฺสํมาโน ปณฺชติโก ปยิริปาเสยฺย ๑ ขตฺถ
 อากิณฺจญฺญาตนสํญฺญา นิสฺสุตฺติ เย จ อากิณฺจญฺญาตนสํญฺญํ
 นิโรธะตา นิโรธะตา วิหรนฺติ อทฺธา เต อายสฺมนฺโต นิจุจฺจตา
 นิพฺพุตา ตินฺนุณา ปารคตา ตทฺทเคนาติ วทามิ กตฺถ อากิณฺจญ-
 ญาตนสํญฺญา นิสฺสุตฺติ เก จ อากิณฺจญฺญาตนสํญฺญํ นิโรธะตา
 นิโรธะตา วิหรนฺติ อหเมตํ น ชานามิ อหเมตํ น ปัสสํมัตติ
 อิติ โย เอวํ วเทยฺย โส เอวมตฺตํ วจันโย อิทาตุโส ภิกฺขุ
 สํพุพฺโส อากิณฺจญฺญาตนํ สํมตฺติกุมฺม เวนสํญฺญานาสํญฺญาตนํ อุป-
 สํมุปฺปชฺช วิหริติ เอตฺถ อากิณฺจญฺญาตนสํญฺญา นิสฺสุตฺติ เต
 จ อากิณฺจญฺญาตนสํญฺญํ นิโรธะตา นิโรธะตา วิหรนฺตํติ อทฺธา
 ภิกฺขเว อสฺสโ จ อมายาวั สํชฺฐติ ภาสํติ อภินนฺเทยฺย อนฺโนมเทยฺย
 สํชฺฐติ ภาสํติ อภินนฺทิตฺวา อนฺโนมิตฺวา นมสฺสํมาโน ปณฺชติโก ปยิ-
 รุปาเสยฺย ๑ ขตฺถ เวนสํญฺญานาสํญฺญาตนสํญฺญา นิสฺสุตฺติ เย จ
 เวนสํญฺญานาสํญฺญาตนสํญฺญํ นิโรธะตา นิโรธะตา วิหรนฺติ อทฺธา

เต อายสฺมนฺโต นิจุณาตา นิหุพฺพา ตินฺนนา ปารคตา ตทงฺเคนาติ
 วทามิ กตฺถ เวนสฺสญฺยานาสฺสญฺญาตยนสฺสญฺญา นิรุชฺฌติ เถ ๆ
 เวนสฺสญฺยานาสฺสญฺญาตยนสฺสญฺญํ นิโรชฺเคววา นิโรชฺเคววา วิหรนฺติ อห-
 เมตํ น ชานามิ อหเมตํ น ปสฺสํมํติ อิติ โย เขวํ วเทยฺย โส
 เขวมสฺสํ วจฺนีโย อิทาธุโส ภิกฺขุ สฺสพฺโโส เวนสฺสญฺยานาสฺสญฺญา-
 ตยนํ สํมตฺติกฺกมฺมํ สฺสญฺญาเวทยิตฺติโรจํ อปฺปสํปชฺช วิหริติ เขตฺถ
 เวนสฺสญฺยานาสฺสญฺญาตยนสฺสญฺญา นิรุชฺฌติ เถ ๆ เวนสฺสญฺยานาสฺสญฺญา-
 ตยนสฺสญฺญํ นิโรชฺเคววา นิโรชฺเคววา วิหรนฺตํติ อทฺธา ภิกฺขเว ชลฺลิจ
 อมายาวั สํชฺฐติ ภาสํติ อภินนฺเทยฺย อนฺนโมเทยฺย สํชฺฐติ ภาสํติ
 อภินนฺทิตฺวา อนฺนโมทิตฺวา นมสฺสํมาโน ปณฺชสฺสโก ปยิริปาเสยฺย ฯ อีมา
 โห ภิกฺขเว นว อนฺนปฺพุพฺพิหารสํมาปตฺติโยติ ฯ

[๒๓๘] ๓๔ เขกํ สํมยํ อายสฺมา สํวริปฺตฺโต ราชคฺเห วิหริติ
 เวพฺพเน กถนฺนทกฺกนิวาเป ตตฺถ โห อายสฺมา สํวริปฺตฺโต ภิกฺขุ
 อามนฺเตสฺสิ สฺสํมิทํ อาวุโส นิหุพฺพานํ สฺสํมิทํ อาวุโส นิหุพฺพานนฺติ ฯ
 เขวํ วุตฺเต อายสฺมา อุตฺถายิ อายสฺมนฺตํ สํวริปฺตํ เอตทฺโวจ กิ-
 ปเนตฺถ อาวุโส สํวริปฺตํ สฺสํ ยเทตฺถ นตฺถิ เวทยิตฺตํติ ฯ เอตเทว
 เชวตฺถ อาวุโส สฺสํ ยเทตฺถ นตฺถิ เวทยิตํ ปณฺจิเม อาวุโส
 กามคฺคณา กตฺเม ปณฺจ จกฺขวิญฺญเญยฺยา รูปา อิมฺหฺจ กนฺตา
 มนาปา มียรูปา กามฺมุปฺสเนหิตา รชฺนียา โสตฺวิญฺญเญยฺยา สฺสทฺธา ฯ เป ฯ
 ฆานวิญฺญเญยฺยา คนฺธา ชีวฺหาวิญฺญเญยฺยา รสา กายวิญฺญเญยฺยา โผฏฺ-

จพพา อัญจา กนฺตา มนาปา มียรฺรปา กามุปลนฺหิตา รณินยา อิมเ ไช
 ฅาธุโส ปณฺจ กามคฺคณา ๑ ยํ ไช ฅาธุโส อิมเ ปณฺจ กามคฺคเณ
 ปฏิจฺจ อฺปฺปชฺชติ สฺสํ โสสมสฺสํ อิทํ อุลลสฺสตาธุโส กามสฺสํ ๑

อิชฺชาธุโส ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมชฺชณานิ อฺปฺปสฺมมฺปชฺช
 วิหริติ ตสฺส เจ ฅาธุโส ภิกฺขุโน อิมินา วิหาเรณ วิหโรโต กามสฺสหคฺคา
 สณฺณวามนสฺสิกาวา สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาสฺสํ โหติ ฅาพาโฆ เสยฺยถาปํ
 ฅาธุโส สฺสฺชินโน ทฺถขํ อฺปฺปชฺชเสยฺย ยาว เทว ฅาพาชาย เหวเมวสฺส
 เต กามสฺสหคฺคา สณฺณวามนสฺสิกาวา สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาสฺสํ โหติ ฅาพาโฆ
 โย ไช ปนาธุโส ฅาพาโฆ ทฺถขเมตํ อุลลสฺสํ ภคฺคตา อิมินาปํ
 ไช ฅอํ ฅาธุโส ปรียาเยน เวทิตพฺพํ ยถาสฺสํ นิพฺพานํ ๑

ปฺน จปรํ ฅาธุโส ภิกฺขุ วิตถกฺกวิจฺจารานิ อฺปฺปสฺมา ๑ เป ๑
 ทฺถคฺคชฺชณานิ อฺปฺปสฺมมฺปชฺช วิหริติ ตสฺส เจ ฅาธุโส ภิกฺขุโน อิมินา
 วิหาเรณ วิหโรโต วิตถกฺกสฺสหคฺคา สณฺณวามนสฺสิกาวา สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาสฺสํ
 โหติ ฅาพาโฆ เสยฺยถาปํ ฅาธุโส สฺสฺชินโน ทฺถขํ อฺปฺปชฺชเสยฺย ยาว
 เทว ฅาพาชาย เหวเมวสฺส เต วิตถกฺกสฺสหคฺคา สณฺณวามนสฺสิกาวา
 สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาสฺสํ โหติ ฅาพาโฆ โย ไช ปนาธุโส ฅาพาโฆ
 ทฺถขเมตํ อุลลสฺสํ ภคฺคตา อิมินาปํ ไช ฅอํ ฅาธุโส ปรียาเยน
 เวทิตพฺพํ ยถาสฺสํ นิพฺพานํ ๑

ปฺน จปรํ ฅาธุโส ภิกฺขุ ปตฺติยา จ วิคาวา ๑ เป ๑ ตติยชฺชณานิ
 อฺปฺปสฺมมฺปชฺช วิหริติ ตสฺส เจ ฅาธุโส ภิกฺขุโน อิมินา วิหาเรณ

วิหโรติ ปิติสหคตา สณฺณามนสิการา สมฺมาจรวนฺติ สฺวาสุตฺตํ โหติ
 อาพาโห เสยฺยถาปํ อาวุโส สฺวโน ทฺวํ อปฺปชฺเชยฺย ยาว เทว
 อาพาธาย เอวเมวสุตฺตํ เค ปิติสหคตา สณฺณามนสิการา สมฺมาจรวนฺติ
 สฺวาสุตฺตํ โหติ อาพาโห โย โห ปนาวุโส อาพาโห ทฺวํเมตํ
 วุคฺคํ ภควตา อิมินาปิ โห เอตํ อาวุโส ปริยาเยน เวทิตพฺพํ
 ยถาสฺสํ นิพฺพานํ ฯ

ปุณ จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ สฺวสุตฺตํ จ ปหานา ฯ เป ฯ จตุตฺต-
 ธมฺมานํ อปฺปสมฺปชฺช วิหโรติ ตสฺส เจ อาวุโส ภิกฺขุโน อิมินา
 วิหารเณ วิหโรติ อูปฺเปกฺขาสหคตา สณฺณามนสิการา สมฺมาจรวนฺติ
 สฺวาสุตฺตํ โหติ อาพาโห เสยฺยถาปํ อาวุโส สฺวโน ทฺวํ อปฺปชฺเชยฺย
 ยาว เทว อาพาธาย เอวเมวสุตฺตํ เค อูปฺเปกฺขาสหคตา สณฺณา-
 มนสิการา สมฺมาจรวนฺติ สฺวาสุตฺตํ โหติ อาพาโห โย โห ปนาวุโส
 อาพาโห ทฺวํเมตํ วุคฺคํ ภควตา อิมินาปิ โห เอตํ อาวุโส ปริยาเยน
 เวทิตพฺพํ ยถาสฺสํ นิพฺพานํ ฯ

ปุณ จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ สหฺพโส รุปสณฺณานํ สมนฺติกถมา
 ปฏฺฐิสสณฺณานํ อตฺตถกฺมา นานตฺตสณฺณานํ อมนสิการา อานนฺโต
 อากาโสติ อากาสานนฺจายตนํ อปฺปสมฺปชฺช วิหโรติ ตสฺส เจ อาวุโส
 ภิกฺขุโน อิมินา วิหารเณ วิหโรติ รุปสหคตา สณฺณามนสิการา สมฺมาจรวนฺติ
 สฺวาสุตฺตํ โหติ อาพาโห เสยฺยถาปํ อาวุโส สฺวโน ทฺวํ อปฺปชฺเชยฺย
 ยาว เทว อาพาธาย เอวเมวสุตฺตํ เค รุปสหคตา สณฺณามนสิการา

สมุทาจรณติ สฺวาสุสฺส โหติ อาพาโห โย โห ปนาวุโส อาพาโห
 ทุกฺขเมตํ อุตฺตํ ภควตา อิมินาปิ โห เต เตตํ อาวุโส ปริยาเยน
 เวทิตพฺพํ ยถาสฺสํ นิพฺพานํ ฯ

ปุณ จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ สฺพพโส อากาสานญฺจายตนํ สํตทิฏฺกมฺม
 อนนฺตํ วิญฺญาณนฺติ วิญฺญาณญฺจายตนํ อปฺปสมุปฺปชฺช วิหริติ ตสฺส
 เจ อาวุโส ภิกฺขุโน อิมินา วิหาเรณ วิหโรติ อากาสานญฺจายตนสํหคตา
 สญฺญามนสิการา สมุทาจรณติ สฺวาสุสฺส โหติ อาพาโห เสงฺยธมฺมํ
 อาวุโส สฺสฺสโน ทุกฺขํ อปฺปชฺชเชยฺย ยาว เทว อาพาธาย เหวเมวสฺส
 เต อากาสานญฺจายตนสํหคตา สญฺญามนสิการา สมุทาจรณติ สฺวาสุสฺส
 โหติ อาพาโห โย โห ปนาวุโส อาพาโห ทุกฺขเมตํ อุตฺตํ ภควตา
 อิมินาปิ โห เตตํ อาวุโส ปริยาเยน เวทิตพฺพํ ยถาสฺสํ นิพฺพานํ ฯ

ปุณ จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ สฺพพโส วิญฺญาณญฺจายตนํ สํตทิ-
 ฏกมฺม นคฺติ กิณฺจติ อากิณฺจญฺจายตนํ อปฺปสมุปฺปชฺช วิหริติ ตสฺส
 เจ อาวุโส ภิกฺขุโน อิมินา วิหาเรณ วิหโรติ วิญฺญาณญฺจายตนสํหคตา
 สญฺญามนสิการา สมุทาจรณติ สฺวาสุสฺส โหติ อาพาโห เสงฺยธมฺมํ
 อาวุโส สฺสฺสโน ทุกฺขํ อปฺปชฺชเชยฺย ยาว เทว อาพาธาย เหวเมวสฺส
 เต วิญฺญาณญฺจายตนสํหคตา สญฺญามนสิการา สมุทาจรณติ สฺวาสุสฺส
 โหติ อาพาโห โย โห ปนาวุโส อาพาโห ทุกฺขเมตํ อุตฺตํ ภควตา
 อิมินาปิ โห เตตํ อาวุโส ปริยาเยน เวทิตพฺพํ ยถาสฺสํ นิพฺพานํ ฯ

ปุณ จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ สฺพพโส อากิณฺจญฺจายตนํ สํตทิฏฺกมฺม

แนวสณฺณานาสณฺณายคณิ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ ตสฺส เจ อวฺวโส
 ภิกฺขุโน อิมินา วิหารเณ วิหโรโต อากิณฺญจณฺณายคณสํหคตา สณฺณาม-
 นสิการา สํมฺมาจรนฺติ สฺวาสุสฺส โหติ อาพาโช เสยฺยถาปึ อวฺวโส
 สฺวธิโน ทฺวชฺช อุปฺปชฺชเสยฺย ยาว เทว อาพาธาย เขวมฺลสฺส เต
 อากิณฺญจณฺณายคณสํหคตา สณฺณามนสิการา สํมฺมาจรนฺติ สฺวาสุสฺส โหติ
 อาพาโช โย โช ปนาวฺวโส อาพาโช ทฺวชฺชเมคํ วุตฺตํ ภควตา
 อิมิเณมี โช เขตํ อวฺวโส ปริยาเยน เวทิตพฺพํ ยถาสฺสํ นิพฺพานํ ฯ

ปฺน จปฺริ อวฺวโส ภิกฺขุ สํพฺพุโส แนวสณฺณานาสณฺณายคณิ
 สํมกิกฺกมฺม สณฺณาวะทียคณิโรชํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ ปณฺณายปสฺส
 ทิสฺวา อาสฺวา ปริกฺขณา โหนฺติ อิมินาปึ โช เขตํ อวฺวโส
 ปริยาเยน เวทิตพฺพํ ยถาสฺสํ นิพฺพานนฺติ ฯ

[๒๓๘] ๓๕ เสยฺยถาปึ ภิกฺขเว คาวี ปพฺพเตยฺยา พาสา อพฺยตฺตวา
 อกฺขเขตฺตคณฺณ อกฺขสฺสา วิสฺสเม ปพฺพเต จริตุํ ตสฺสํ เขวมฺลสฺส ยนฺน-
 นาหิ อคตปฺพพฺพเจว ทิสฺ คจฺฉเยยฺย อชาทิตปฺพพฺพานิ จ ตินานิ ชาเทยฺย
 อปฺปิตปฺพพฺพานิ จ ปานียานิ มีเวยฺย นฺติ สํ ปฺริมํ ปาทํ น สํปฺปติฏฺฐิจิตํ
 ปติฏฺฐจาเปตฺวา ปจฺฉิมํ ปาทํ อุตฺตเรยฺย สํ น เจว อคตปฺพพฺพํ ทิสฺ
 คจฺฉเยยฺย น จ อชาทิตปฺพพฺพานิ จ ตินานิ ชาเทยฺย น จ อปฺปิตปฺพพฺพานิ
 จ ปานียานิ มีเวยฺย ยสฺมึปสฺสํ เทเส จิตาย เขวมฺลสฺส ยนฺนนาหิ
 อคตปฺพพฺพเจว ทิสฺ คจฺฉเยยฺย อชาทิตปฺพพฺพานิ จ ตินานิ ชาเทยฺย

วิจารณ์ ๑ เป ๑ ตติยชฺฌานํ อุปสมฺมุขํ วิหริติ โส ตํ นิमितฺตํ
 อาเสวติ ภาเวติ พหุสํกโรติ สฺวาวชิฏฺฐิจิตฺตํ อชิฏฺฐจํ ตสฺสํ เอวํ โหติ
 ยนฺนุนาหํ สฺขสฺสํ ๑ ปหานา ทฺวสฺสํ ๑ ปหานา ปุพฺพเว โสมนสฺส-
 โทมนสฺสํ อตฺตณฺคมา อตฺตณฺคสฺสํ อตฺตณฺคสฺสํ อตฺตณฺคสฺสํ อตฺตณฺคสฺสํ
 อุปสมฺมุขํ วิหเรยฺยนฺติ โส จตฺตณฺคชฺฌานํ อนภิสฺสํมาโน สฺขสฺสํ
 ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตฺตณฺคชฺฌานํ อุปสมฺมุขํ วิหริติ โส ตํ
 นิमितฺตํ อาเสวติ ภาเวติ พหุสํกโรติ สฺวาวชิฏฺฐิจิตฺตํ อชิฏฺฐจํ ตสฺสํ เอวํ
 โหติ ยนฺนุนาหํ สฺพฺพโส รุปสํญญานํ สํมตฺติกฺกมา ปฏฺยสํญญานํ
 อตฺตณฺคมา นานตฺตณฺคญฺญานํ อมณสิการา อนนฺโต อากาโสติ อากาสา-
 นนฺจายตนํ อุปสมฺมุขํ วิหเรยฺยนฺติ โส อากาसानนฺจายตนํ อน-
 ภิสฺสํมาโน สฺพฺพโส รุปสํญญานํ สํมตฺติกฺกมํ ๑เป ๑ อากาसानนฺจายตนํ
 อุปสมฺมุขํ วิหริติ โส ตํ นิमितฺตํ อาเสวติ ภาเวติ พหุสํกโรติ
 สฺวาวชิฏฺฐิจิตฺตํ อชิฏฺฐจํ ตสฺสํ เอวํ โหติ ยนฺนุนาหํ สฺพฺพโส อากา-
 สานนฺจายตนํ สํมตฺติกฺกมํ อนนฺโต วิญฺญาณนฺติ วิญฺญาณนฺจายตนํ
 อุปสมฺมุขํ วิหเรยฺยนฺติ โส วิญฺญาณนฺจายตนํ อนภิสฺสํมาโน
 สฺพฺพโส อากาसानนฺจายตนํ สํมตฺติกฺกมํ อนนฺโต วิญฺญาณนฺติ
 วิญฺญาณนฺจายตนํ อุปสมฺมุขํ วิหริติ โส ตํ นิमितฺตํ อาเสวติ
 ภาเวติ พหุสํกโรติ สฺวาวชิฏฺฐิจิตฺตํ อชิฏฺฐจํ ตสฺสํ เอวํ โหติ ยนฺนุนาหํ
 สฺพฺพโส วิญฺญาณนฺจายตนํ สํมตฺติกฺกมํ นตฺติ กิณฺจํติ อากิณฺจญฺญา-
 ยตนํ อุปสมฺมุขํ วิหเรยฺยนฺติ โส อากิณฺจญฺญายตนํ อนภิสฺสํมาโน

สพฺพโส วิญญานญายคณํ สํสทิฏฺฐมฺม นตฺถิ กิณฺจติ อากิณฺ-
 ญญายคณํ อุปลํมฺปชฺช วิหริติ โส คํ นิมิคฺคํ อาเสวติ ภาเวติ
 พหุสํกโรติ สํวาทิฏฺฐิจิตํ อธิฏฺฐาติ คสฺสํ เอวํ โหติ ยนฺนุณฺหาํ สพฺพโส
 อากิณฺญญายคณํ สํสทิฏฺฐมฺม เวนฺสญฺเฌนํสญฺญายคณํ อุปลํมฺปชฺช
 วิหเรยฺยนฺติ โส เวนฺสญฺเฌนํสญฺญายคณํ อนภิสํมาโน สพฺพโส
 อากิณฺญญายคณํ สํสทิฏฺฐมฺม เวนฺสญฺเฌนํสญฺญายคณํ อุปลํมฺปชฺช
 วิหริติ โส คํ นิมิคฺคํ อาเสวติ ภาเวติ พหุสํกโรติ สํวาทิฏฺฐิจิตํ
 อธิฏฺฐาติ คสฺสํ เอวํ โหติ ยนฺนุณฺหาํ สพฺพโส เวนฺสญฺเฌนํ-
 สญฺญายคณํ สํสทิฏฺฐมฺม สญฺเฌนเวทียคินิโรธํ อุปลํมฺปชฺช วิหเรยฺยนฺติ
 โส สญฺเฌนเวทียคินิโรธํ อนภิสํมาโน สพฺพโส เวนฺสญฺเฌนํสญฺญายคณํ
 สํสทิฏฺฐมฺม สญฺเฌนเวทียคินิโรธํ อุปลํมฺปชฺช วิหริติ ฯ

ยโต โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ คํ คเทว สํมาปคฺคํ สํมาปชฺชคิณฺ
 วุฏฺฐาติมี คสฺสํ มุทฺธุ จิตฺตํ โหติ กมฺมณฺณํ มุทฺธนา จิตฺเตน กมฺมณฺ-
 ณเณ ขปฺปมาโน สํมาชิ โหติ สํภาวโต โส ขปฺปมาเนน สํมาชิมา
 สํภาวเตน ยํยสฺสํสว อภินฺญา สํจฺฉิกรณํยสฺสํ ฐมฺมสฺสํ จิตฺตํ อภินิ-
 นาเมติ อภินฺญา สํจฺฉิกริยาย คตฺถ คเตว สํกฺขิภพฺพคํ ปาปฺพนาติ
 สติ สติธายคเน โส สเจ อากงฺขติ ขเนกวิหิตํ อิทฺธิวธิ
 ปจฺจุทฺถเวยฺยํ เอโกปี ทุคฺคา พุทฺธา อสฺสํ พุทฺธามิ ทุคฺคา เอโก
 อสฺสํ ฯ เป ฯ ยาว พุทฺธมฺโถกานี ภาเยน วสํ วตฺเตยฺยนฺติ คตฺถ
 คเตว สํกฺขิภพฺพคํ ปาปฺพนาติ สติ สติธายคเน โส สเจ อากงฺขติ

ทิพพาย ไส่ตธาคุยา ๑ เป ๑ สติ สติยายตเน ไส่ สเจ อากงฺขติ
 ปรสฺสคฺคานํ ปรปฺปคฺคานํ เจตสา เจโต ปริจฺจ ปชานนฺยํ สฺวาคํ
 วา จิตฺตํ สฺวาคํ จิตฺตุนฺติ ปชานนฺยํ วัตถวํ วา จิตฺตํ วัตถวํ จิตฺตุนฺติ
 ปชานนฺยํ สโตสํ วา จิตฺตํ สโตสํ จิตฺตุนฺติ ปชานนฺยํ วัตถโตสํ
 วา จิตฺตํ วัตถโตสํ จิตฺตุนฺติ ปชานนฺยํ สโมหํ วา จิตฺตํ สโมหํ
 จิตฺตุนฺติ ปชานนฺยํ วัตถโมหํ วา จิตฺตํ วัตถโมหํ จิตฺตุนฺติ ปชานนฺยํ
 สจฺจคฺคํ วา จิตฺตํ วิจฺจิจฺจคฺคํ วา จิตฺตํ มหคฺคคํ วา จิตฺตํ อมหคฺคคํ
 วา จิตฺตํ สจฺจคฺคํ วา จิตฺตํ อนจฺจคฺคํ วา จิตฺตํ อสฺมาหิตํ วา
 จิตฺตํ สฺมาหิตํ วา จิตฺตํ วิมฺมคฺคํ วา จิตฺตํ อวิมฺมคฺคํ วา จิตฺตํ
 อวิมฺมคฺคํ จิตฺตุนฺติ ปชานนฺยนฺติ ตตฺถ ตเตว สกฺกขิภพฺพํ ปาปฺปณาคิ
 สติ สติยายตเน ไส่ สเจ อากงฺขติ อเนกวิหิตํ ปุพฺพเพณิวาสํ
 อนุสฺสํเรยฺยํ เสยฺยถิตํ เขมมฺปิ ชาติํ เทวมฺปิ ชาติโย ๑ เป ๑ อิติ
 สากาวันํ สจฺจทฺถสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺพเพณิวาสํ อนุสฺสํเรยฺยนฺติ ตตฺถ
 ตเตว สกฺกขิภพฺพํ ปาปฺปณาคิ สติ สติยายตเน ไส่ สเจ อากงฺขติ
 ทิพฺพเพณ จกฺขณา วิสฺสุทฺถเชน ขตฺติภฺกนฺตมานุสฺสเกน ๑ เป ๑ ยถากมฺมุปฺเพ
 สจฺจเต ปชานนฺยนฺติ ตตฺถ ตเตว สกฺกขิภพฺพํ ปาปฺปณาคิ สติ
 สติยายตเน ไส่ สเจ อากงฺขติ ฆาสวณํ ขยา ๑ เป ๑ สจฺจนิคฺควา
 อฺปสํมปฺปชฺช วิหเรยฺยนฺติ ตตฺถ ตเตว สกฺกขิภพฺพํ ปาปฺปณาคิ สติ
 สติยายตเนติ ๑

วทามิ ทุคฺติยมุปาหิ ภิกฺขเว ฌานํ นิสฺสํสา ยถาสวณํ ฌยํ วทามิ
 คติยมุปาหิ ภิกฺขเว ฌานํ นิสฺสํสา ยถาสวณํ ฌยํ วทามิ จตุตฺถมุปาหิ
 ภิกฺขเว ฌานํ นิสฺสํสา ยถาสวณํ ฌยํ วทามิ อากาสาณญฺจาตณฺมุปาหิ
 ภิกฺขเว นิสฺสํสา ยถาสวณํ ฌยํ วทามิ ๑ เป ๑ แวดลฺมณฺณาสลฺมณฺณาย-
 ตณฺมุปาหิ ภิกฺขเว นิสฺสํสา ยถาสวณํ ฌยํ วทามิ ๑

ปจฺมมุปาหิ ภิกฺขเว ฌานํ นิสฺสํสา ยถาสวณํ ฌยํ วทามิ อิติ อิติ โห
 ปเนกํ วุคฺคํ กิณฺณเจตํ ปฏิจฺจุ วุคฺคํ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิวิจฺจุเจว
 กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมชฺชฌานํ อุปลสฺสมุชฺช วิหริติ โส ยเทว ตตฺถ โหติ
 รูปกตํ เวทนากตํ สลฺมณฺณกตํ สงฺฆารกตํ วิญฺญาณกตํ เต ชมฺเม ชนฺ-
 จโต ทฺวชฺชโต โรคฺโค คณฺหาโต สลฺลโต อฆโต ยาวาโต ปฺรโต ปโลโกโต
 สลฺมณฺณโต อนตฺตโต สมนุปลสฺสติ โส เตหิ ชมฺเมหิ จิตฺตํ ปติฏฺฐาเปติ
 โส เตหิ ชมฺเมหิ จิตฺตํ ปติฏฺฐาเปตฺวา อมตฺตา ชาคฺคยา จิตฺตํ อุปลสฺสหริ-
 เตตํ สมนฺตํ เตตํ ปณฺณตํ ยทิทํ สํพฺพุตฺตฺวสสํโส สํพฺพุตฺตฺวสสํโส
 ตณฺหุทฺทโย วิราโค นิโรโธ นิพฺพานนฺติ โส ตตฺถ จโต ยถาสวณํ
 ฌยํ ปาปฺปณฺณาคิ โน เจ ยถาสวณํ ฌยํ ปาปฺปณฺณาคิ เตเนว ชมฺมวราเคน
 ตาย ชมฺมมณฺณทฺธิยา ปญฺจนนํ โอรมภาคิยานํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา
 โอบปาทิโก โหติ ตตฺถปรีนิพฺพายี ธนาวคฺคิสมฺโม ตสฺมา โธกา
 เสยฺยถามิ ภิกฺขเว อีสฺสํสา วา อีสฺสํสาณฺเตวาสี วา ตินฺนปฺริสฺสรูปเก
 วา มคฺคิตฺถาปฺปณฺณเช วา โยคฺคํ กริตฺวา โส อปเรณ สมนฺเยน ทูเรปาทิ
 ๑ โหติ อภฺยวณฺเณ ๑ มหโต ๑ กายสฺส ปทาลิตา เหวเมว

ໂຂ ກິກຸຂເວ ກິກຸຊຸ ວິວິຈຸເຈວ ກາເມຫີ ໑ ເປ ໑ ປຸຈັມສຸຜູນາມີ ອຸປສັມຸປຊຸ
 ວິຫຣຕີ ໄສ່ ຍເທວ ຕຕຸດ ໂຫຕີ ຮູປກັ ເວທນາຄຕໍ ສັງເນາຄຕໍ
 ສັງຂາຣຄຕໍ ວິນຸເນາຄຕໍ ຕໍ່ ສມຸເມ ອນິຈຸໂຕ ທຸກຸໂຕ ໂຣຄໂຕ ຄນຸກໂຕ
 ສັດຕຸໂຕ ອມໂຕ ອາພາຣໂຕ ປຣໂຕ ປໂລກໂຕ ສຸ່ນຸເນໂຕ ອນຕຸຕໂຕ ສັມນຸປສັຕຕິ
 ໄສ່ ເຕຫີ ສມຸເມຫີ ຈິຕຸຕໍ ປຕິງຈຳເປຕີ ໄສ່ ເຕຫີ ສມຸເມຫີ ຈິຕຸຕໍ
 ປຕິງຈຳເປຕຸວາ ອມຕາຍ ອາຊຸຍາ ຈິຕຸຕໍ ອຸປສັ່ຫຣຕີ ເຂຕໍ ສັນຕໍ ເຂຕໍ
 ປຣັຕຕໍ ຍຫີກໍ ສັພຸສັຂາຣສັມໂກ ສັພຸສັປຣິປຸນິສັສັກໂຕ ຕຕນຸກຸໂຍ ວິຣາໂຕ
 ນິໂຣໂອ ນິພຸພານເນຕີ ໄສ່ ຕຕຸດ ຈິໂຕ ອາສັງວານີ ຂຍໍ ປາປຸຜູນາຕີ
 ໂນ ເຈ ອາສັງວານີ ຂຍໍ ປາປຸຜູນາຕີ ເຕເນວ ສມຸມຣາເຄນ ຕາຍ ສມຸມ-
 ນນຸທິຍາ ປຸຈຸນຸນໍ ໂອຣມຸກາຕິຍານີ ສັໂຍຂນານີ ປຣິກຸຂຍາ ໂອປປາຕິໂກ
 ໂຫຕີ ຕຕຸດປຣິນິພຸພາຍໍ ອນາວຕຸຕິສມໂມ ຕສັມວາ ໂລກາ ປຸຈັມມຸປາຫໍ
 ກິກຸຂເວ ຜູນາມີ ນິສັສາຍ ອາສັງວານີ ຂຍໍ ວຖາມັຕິ ຍິຕິ ຍນຸຕໍ ວຸຕຸຕໍ ຍິຫເມຕໍ
 ປຸງິຈຸຈ ວຸຕຸຕໍ ໑

ທຸຕິຍມຸປາຫໍ ກິກຸຂເວ ຜູນາມີ ນິສັສາຍ ໑ ເປ ໑ ຕຕິຍມຸປາຫໍ ກິກຸຂເວ
 ຜູນາມີ ນິສັສາຍ ໑ ເປ ໑ ຈຸຕຸຕຸດມຸປາຫໍ ກິກຸຂເວ ຜູນາມີ ນິສັສາຍ ອາສັງວານີ
 ຂຍໍ ວຖາມັຕິ ຍິຕິ ໂຂ ປເນຕໍ ວຸຕຸຕໍ ກິນຸເຈຕໍ ປຸງິຈຸຈ ວຸຕຸຕໍ ຍິຫ
 ກິກຸຂເວ ກິກຸຊຸ ສຸ່ສຸສັ ຈ ປຸຖານາ ທຸກຸສຸສັ ຈ ປຸຖານາ ປຸຸພຸເວ ໄສ່ມ-
 ນສຸສັໂທມນສຸສານີ ອຕຸດຈຸຄມາ ອຕຸກຸຂມສຸສັ ອຸເປກຸຂາສັຕິປາວິສຸທຸຈິ ຈຸຕຸຕຸ-
 ດສຸຜູນາມີ ອຸປສັມຸປຊຸ ວິຫຣຕີ ໄສ່ ຍເທວ ຕຕຸດ ໂຫຕີ ຮູປກັ
 ເວທນາຄຕໍ ສັງເນາຄຕໍ ສັງຂາຣຄຕໍ ວິນຸເນາຄຕໍ ເຕ ສມຸເມ ອນິຈຸໂຕ

ทุกุชโต โรคโต คณฺหโต สฺถถโต อฆโต อาพาชโต ปรโต ปโตกโต
 สฺสญฺญโต อนนฺตโต สมนุสฺสํสํติ โส เตหิ ฆมฺเมหิ จิตฺตํ ปติฏฺฐาเปติ
 โส เตหิ ฆมฺเมหิ จิตฺตํ ปติฏฺฐาเปตฺวา อมตํ ชาติยา จิตฺตํ
 อปฺสํหริติ เอตํ สํมํ เอตํ ปณฺณํ ยถิทํ สํพุทฺธํ ฆารสํโม สํพุทฺธ-
 ปริปฺปวีนํ สํสํคฺโค คณฺหกุชโย วิราโต นิโรโธ นิพฺพานนฺติ โส ตตฺถ
 จีโต อาสวํ ฆยํ ปาปฺณาติ โน เจ อาสวํ ฆยํ ปาปฺณาติ
 เตเนว ฆมฺมราเคน ตาย ฆมฺมนนฺตียา ปญฺจนํ โขรัมภาคิยานํ
 สํโยชนานํ ปริกฺขยา โยปปติโก โหติ ตตฺถปรีนิพฺพายํ อนาวตฺติฆโม
 ตสฺมา โถกา เสยฺยถามี ภิက္ขเว อีสํสาโส วา อีสํสาสนฺเตวาลํ วา
 ตินฺนปรีสรูปเก วา มตฺติการปฺนฺเช วา โยคํ กิริตฺวา โส อปเรณ สมนฺเณ
 ทูเรปติ จ โหติ อภฺชณเวริ จ มหโต จ กายสฺส ปทาธิตา เอวเมว
 โส ภิက္ขเว ภิက္ขุ สฺสํสํสํ จ ปหานา ฯ เป ฯ จตุตฺถกฺขณํ อป-
 สํมฺปชฺช วิหริติ โส ยเทว ตตฺถ โหติ รูปคํ เวทนาคคํ ฯ เป ฯ
 อนาวตฺติฆโม ตสฺมา โถกา จตุตฺถกฺขณํ ภิက္ขเว ฌานํ นิสฺสําย
 อาสวํ ฆยํ วทามํติ อิติ ฆนฺตํ อุตฺตํ อิทเมตํ ปฏฺิจฺจ อุตฺตํ ฯ

อาภาสํ ฌายตนมฺปาหํ ภิက္ขเว ฌานํ นิสฺสําย อาสวํ ฆยํ
 วทามํติ อิติ โส ปเนตํ อุตฺตํ กิณฺเณตํ ปฏฺิจฺจ อุตฺตํ อิท
 ภิက္ขเว ภิက္ขุ สํพุทฺธํ รูปสํญฺญานํ สมนฺติกกมา ปฏฺิจฺจสํญฺญานํ อถกฺขมา
 นานนฺตสํญฺญานํ อมนสิการา อนนฺโต อาภาสํติ อาภาสํ ฌายตนํ
 อปฺสํมฺปชฺช วิหริติ โส ยเทว ตตฺถ โหติ เวทนาคคํ สํญฺญาคคํ

วุฑฺฒํ กิณฺเฑกํ ปฏิจฺจุ วุฑฺฒํ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพุโส
 วนฺณยานนฺนํ สํมตฺติกมฺม นตฺติ กิณฺเฑกํ อากิณฺเฑกนฺนํ
 อุปสํมุชฺช วิหริติ โส ยเทว ตตฺถ โหติ เวทนาคํ สํนฺวาคํ
 สงฺขาราคํ วิณฺณยานคํ เต ชมฺเม อนิจฺจุโต ทฺวชฺชโต โรคฺโค
 คณฺหโต สลฺลโต อฆโต อาพารโต พรโต ปโลกโต สุนฺนโต อนตฺ-
 ตโต สมนฺนปฺสฺสติ โส เตหิ ชมฺเมหิ จิตฺตํ ปติฏฺฐาเปติ โส
 เตหิ ชมฺเมหิ จิตฺตํ ปติฏฺฐาเปตฺวา อมตํ ชาติยา จิตฺตํ อุปสํหริติ
 เขตํ สํคํ เขตํ ปณฺณํ ยทฺธิ สํพุทฺสงฺขารสํโม สํพุทฺธิปฏฺฐินสฺสคฺโค
 ตณฺหทฺวชฺช วิราโค นิโรธ นพฺพานนฺติ โส ตตฺถ จิโต อสงฺวณํ
 ชยํ ปาปุณนํ โน เจ อสงฺวณํ ชยํ ปาปุณนํ เตเนว ชมฺม-
 ราเคน ตาย ชมฺมมณฺเฑยา ปญฺจเนน โอรสภิกฺขานํ สมนฺนชานํ
 ปริทฺตยา โอบปาติโก โหติ ตตฺถปรีทิตฺวา อนาวตฺติชฺชโม ตสฺมา
 โสกํ เสยฺยกาเม ภิกฺขเว อีสฺสาโส วา อีสฺสาสนฺนเวตฺส วา
 ตินฺนปรีตฺรูปเก วา มตฺติกาปฺนุเช วา โยคํ กริตฺวา โส อปฺเร-
 สมนฺนํ ทฺวเรปติ จ โหติ อภฺชณเวชฺช จ มหโต จ กายสฺส ปทาติตา
 เอวเมว ไซ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพุโส วิณฺณยานนฺนํ สํมตฺติกมฺม
 นตฺติ กิณฺเฑกํ อากิณฺเฑกนฺนํ อุปสํมุชฺช วิหริติ โส ยเทว
 ตตฺถ โหติ เวทนาคํ สํนฺวาคํ สงฺขาราคํ วิณฺณยานคํ เต
 ชมฺเม อนิจฺจุโต ทฺวชฺชโต โรคฺโค คณฺหโต สลฺลโต อฆโต อาพารโต
 พรโต ปโลกโต สุนฺนโต อนตฺตโต สมนฺนปฺสฺสติ โส เตหิ

รมเมหิ จิตฺตํ ปติฏฺฐาเปติ โส เตหิ รมเมหิ จิตฺตํ ปติฏฺฐา-
 เปตฺวา อมตํ ชาติยา จิตฺตํ อุตฺตํหริติ เอตํ สํมุตํ เอตํ ปณฺตี-
 ยทิตํ สํพุทฺธสงฺฆารสํโถ สํพุทฺธปรีชฺฌินิสฺสํสํโค คณฺหกุชโย วิราโค
 นโรโร นิพฺพานนฺติ โส ตตฺถ จีโต อาสวํ ฌยํ ปาปฺปณาติ
 โน เจ อาสวํ ฌยํ ปาปฺปณาติ เตเนว รมฺมราเคน ตาย รมฺม-
 นนฺทียา ปญฺจนฺนํ โอรฺมภาคิยานํ สํโยชนํ ปรีกฺขยา โอบปาทิโก-
 โหติ ตตฺถปรีนึพฺเพยํ อนาวตฺตฺติชมฺโม ตสฺมา โถกา อากิณฺจณ-
 ฌายตนมฺปาหํ ภิกฺขเว นิสฺสํสาย อาสวํ ฌยํ วทามํติ อิติ ยนฺตํ
 อุตฺตํ อหเมตํ ปฏิจฺจุ อุตฺตํ อติ โช ภิกฺขเว ยาวตฺตา สํญญา-
 สฺมาปตฺติ ตาวตฺตา สํญญาปฏิเวโร ยานิ จ โช อิมานิ ภิกฺขเว
 นิสฺสํสาย เทว อายตนาณิ เนวสํญญานาสํญญาตนสํมาปตฺติ จ
 สํญญาเวทียคฺคิโรโร จ ฉายํโสเต^๑ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ สฺมาปตฺติกุ-
 สฺสเทหิ สฺมาปตฺติวฺจุจํนํกุสฺสเทหิ สฺมาปชฺชิตฺวา วฺจุจฺหิตฺวา สํมมฺหกฺขา-
 ตพฺพานํติ วทามํติ ฯ

[๒๔๑] ๓๗ เขกั สมนัยั ยายตุมา อานนุโท โกธมฺพิยั วิหริติ
 โฆสฺสิตารามะ ๑ ตตฺตว โห ยายตุมา อานนุโท ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสึ อากุโส
 ภิกฺขเวติ ๑ อากุโสติ โห เต ภิกฺขุ ยายตุมโห อานนุทสฺสึ ปจฺจุสฺสึสํ ๑
 ยายตุมา อานนุโท เขตทโวจ อจฺฉริยั อากุโส อพฺภุคํ อากุโส
 ยาวณฺจิทํ เทน ภควตา ชานตา ปสฺสึตตา อรหตา สมนฺมาสมนุพฺพุเรน

โธกาสาธคโม อณฺพุทฺโธ สํตฺตานิ วิสํวริยา โสภปริเทวานํ สํมตฺตกฺกมฺยา
 ทฺวทฺธโทมนสํสํนิ อตฺตณฺคมา ยายสํสํ อธิคมา นิพฺพานสํสํ สจฺฉิ-
 กิริยาย ตเทว นาม จกฺขุ ภวิสํสํติ เต รุปา ตณฺญาตนํ โน
 ปฺยิสํเวทิสํสํติ ตเทว นาม โสคํ ภวิสํสํติ เต สทฺธา ตณฺญาตนํ
 โน ปฺยิสํเวทิสํสํติ ตเทว นาม ฆานํ ภวิสํสํติ เต คณฺฐา ตณฺญาตนํ
 โน ปฺยิสํเวทิสํสํติ สํ จ นาม ฐิฏฺหา ภวิสํสํติ เต วสํ ตณฺญาตนํ
 โน ปฺยิสํเวทิสํสํติ โส จ นาม กายํ ภวิสํสํติ เต ฌเฏฐพฺพา
 ตณฺญาตนํ โน ปฺยิสํเวทิสํสํติ ๑ เอวํ วุคฺคเต อายสํมา อุกฺกมฺยา อายสํมุตฺติ
 อานนฺทํ เอตทฺโวจ สํญี เมว นุ โห อากุโส อานนฺท ตทฺยาตนํ โน
 ปฺยิสํเวทิติ อุกฺกมฺยา อสํญีตติ ๑ สํญี เมว โห อากุโส ตทฺยาตนํ
 ปฺยิสํเวทิติ โน อสํญีตติ ๑ กิํสํญี ปนากุโส ตทฺยาตนํ โน
 ปฺยิสํเวทิตติ ๑

อิทฺทากุโส ภิกฺขุ สํพฺพโส รุปลนฺณานิ สํมตฺตกฺกมา ปฺยิสํญีตณฺณานิ
 อตฺตณฺคมา นานตฺตสํญีตณฺณานิ อมเนสิการา อมฺโหโต อากาโสติ อากาสา-
 นนฺญาตนํ อปฺสํมปฺชฺช วิหริ เอวํสํญีตปิ โห อากุโส ตทฺยาตนํ
 โน ปฺยิสํเวทิติ ปุณ จปฺริ อากุโส ภิกฺขุ สํพฺพโส อากาธานนฺ-
 ญาตนํ สํมตฺตกฺกมฺม อเนกํ วิญฺญาณนฺเต วิญฺญาณนฺญาตนํ อปฺสํม-
 ปฺชฺช วิหริ เอวํสํญีตปิ โห อากุโส ตทฺยาตนํ โน ปฺยิสํเวทิติ
 ปุณ จปฺริ อากุโส ภิกฺขุ สํพฺพโส วิญฺญาณนฺญาตนํ สํมตฺตกฺกมฺม
 นตฺติ กิณฺจติ อากิณฺจณฺญาตนํ อปฺสํมปฺชฺช วิหริ เอวํสํญีตปิ

ໂຂ ອາວຸໂສ ດທາຍຕນ໌ ໂນ ປຼິງສ໌ເວເທຕີ ។

ເອກມິທາຫ໌ ອາວຸໂສ ສ໌ມຍ໌ ສຳເກເຕ ວິຫຼາມີ ອນຸສນວເນ ມິຕທາເຍ
 ອຄໂຂ ອາວຸໂສ ສຸວິດຖາຕິກາ ັ ກິກຸຊ໌ນ໌ ເຍເນາຫ໌ ເຕນຸປສ໌ງກມີ ອຸປສ໌ງ-
 ກມິຕຸວາ ມ໌ ອກິວາເຕທຸວາ ເອກມນຸຕ໌ ອນຸຈຳສ໌ ເອກມນຸຕ໌ ຈິຕາ ໂຂ
 ອາວຸໂສ ສຸວິດຖາຕິກາ ກິກຸຊ໌ນ໌ ມ໌ ເອຕທ໌ໂວຈ ຍາຍ໌ ການຸເຕ ອານຸເທ
 ສ໌ມາຈີ ນ ຈາກິນໂຕ ນ ຈາປນໂຕ ນ ສ໌ສ໌ງຂາວນິຄຸຍຸຮວາວິຕ໌ໂຕ ວິມຸຕຸຕຸຕາ
 ຈິໂຕ ຈິຕຕຸຕາ ສ໌ນຸຕຸສ໌ຕຸຕາ ສ໌ນຸຕຸສ໌ຕຸຕາ ໂນ ປຼິຕສ໌ສ໌ຕິ ອຍ໌ ການຸເຕ
 ອານຸເທ ສ໌ມາຈີ ກິຜໂລ ວຸຕຸໂຕ ກວຕາຕິ ເວວ໌ ວຸຕຸເຕ ຕາຫ໌ ອາວຸໂສ
 ສຸວິດຖາຕິກາ ກິກຸຊ໌ນ໌ ເອຕທ໌ໂວຈ໌ ຍາຍ໌ ກາຕິນີ ສ໌ມາຈີ ນ ຈາກິນໂຕ ນ
 ຈາປນໂຕ ນ ສ໌ສ໌ງຂາວນິຄຸຍຸຮວາວິຕ໌ໂຕ ວິມຸຕຸຕຸຕາ ຈິໂຕ ຈິຕຕຸຕາ ສ໌ນຸ-
 ຕຸສ໌ໂຕ ສ໌ນຸຕຸສ໌ຕຸຕາ ໂນ ປຼິຕສ໌ສ໌ຕິ ອຍ໌ ກາຕິນີ ສ໌ມາຈີ ອນຸໂບ ຜໂລ
 ວຸຕຸໂຕ ກວຕາຕິ ເວວ໌ສ໌ນຸຍ໌ພີ ໂຂ ອາວຸໂສ ດທາຍຕນ໌ ໂນ
 ປຼິງສ໌ເວເທຕີຕິ ។

[๒๔๒] ๓๘ ອຄໂຂ ເທວ ໂຕກາຍຕິກາ ພຸຣາຮຸມຸນາ ເຍນ ກວາ
 ເຕນຸປສ໌ງກມິສຸ ອຸປສ໌ງກມິຕຸວາ ກວຕາ ສ໌ທຸຈີ ສ໌ມ໌ໂມທິສຸ ສ໌ມ໌ໂມທນ໌ຍ໌
 ກຄ໌ ສຳຣາຣ໌ນ໌ຍ໌ ວິຕິສຳເວຕຸວາ ເອກມນຸຕ໌ ນິສ໌ທິສຸ ເອກມນຸຕ໌ ນິສ໌ນາ
 ໂຂ ເຕ ພຸຣາຮຸມຸນາ ກວນຸຕ໌ ເອຕທ໌ໂວຈ໌ ປຸຣ໌ໂນ ໂກ ໂຕຕມ
 ກສ໌ໂປ ສ໌ພຸພຸນຸ ສ໌ພຸພຸສ໌ຊຳວີ ອປຼິເສສ໌ວາຣ໌ນຸສ໌ສ໌ນ໌ ປຼິຊາເວຕິ
 ຈາໂຕ ຈ ເມ ຕິຊຸຈໂຕ ຈ ເມ ສຸຕຸສ໌ສ໌ ຈ ຂາຄຣສ໌ສ໌ ຈ ສ໌ຕຕ໌ ສ໌ມິຕ໌

ฅาณทสฺสํ ปจฺจุปฺปจฺจิตฺตํ โส เอวมาห อหิ อนนฺเตน
 ฅาณน อนนฺตํ โถกํ ฅานํ ปสฺสํ วิหรามํติ อยมฺปี หิ โภ
 โคตม นิคณฺโง นาวฺพุโต สํพฺพณฺณํ สํพฺพทสฺสํวํ อปฺริเสสํฅาณ-
 ทสฺสํ ปฏฺฐาณาติ จรโต จ เม ติฏฺฐโต จ เม สฺสํทสฺสํ จ
 ฅาครสฺสํ จ สตคํ สมิคํ ฅาณทสฺสํ ปจฺจุปฺปจฺจิตฺตํ โส เอวมาห
 อหิ อนนฺเตน ฅาณน อนนฺตํ โถกํ ฅานํ ปสฺสํ วิหรามํติ อิมสฺ
 โภ โคตม อฺภินฺนํ ฅาณวาทานํ อฺภินฺนํ อณฺณมณฺณํ วิปฺจุจฺเฅวาทานํ
 โภ สจฺจํ โภ มุสํสาติ ฯ

อถ พฺราหฺมณา ติฏฺฐเคตํ อิมสฺ อฺภินฺนํ ฅาณวาทานํ อฺภินฺนํ
 อณฺณมณฺณํ วิปฺจุจฺเฅวาทานํ โภ สจฺจํ โภ มุสํสา ฅมฺมํ โว
 พฺราหฺมณา เทสฺสํสํมิ คํ สฺสํนาถ สํสาธุํ มนสิ กโรถ ภาสิสฺสํสํมิคํ ฯ
 เอวํ โภติ โช เต พฺราหฺมณา ภควโต ปจฺจุสฺสํสํสํ ฯ ภควา เอตทโวจ
 เสยฺยถามี พฺราหฺมณา จตฺตาโร ปุริสา จตฺตทิสฺสา จิตฺตา ปุริสคตฺติยา จ
 ฅเวณ สมนฺนํสาคตา ปรมเณ จ ปทวํติหาเรณ เอวรฺูเปณ ฅเวณ สมนฺนํสาคตา
 อสฺสํ เสยฺยถามี นาม ทพฺพหฺมโม ฅนฺนุคฺโคโห สิกฺขิตฺโต กตฺทคฺโค
 กตฺตปาสโน ทพฺเพณ อสฺสเนน อปฺปกสฺสเณ ติริยํ คาทจฺจุคฺคาติ อติปาเตยฺย
 เอวรฺูเปณ จ ปทวํติหาเรณ เสยฺยถามี นาม ปุริคฺคิมา สมนฺนํสา ปจฺจุคฺโค
 สมนฺนํสา อถ ปุริคฺคิมา ย ทิสฺสา ย จิตฺโต ปุริโส เอวํ วเทยฺย อหิ
 คมเนน โลกสฺสํ อนนฺตํ ปาปฺพนิสฺสํสํมิคํ โส อณฺณมณฺณํ อสฺสิตฺตา-
 ยิตฺตํสายิตา อณฺณมณฺณํ อจฺจุจฺจารปสฺสํสํสํมมา อณฺณมณฺณํ นิตฺตํทาทิตมณฺณ-

วิโนทนา วสุธสฺสตาโยโก วสุธสฺสคฺชีวํ วสุธสฺสคํ คณฺหฺวา อปฺปคฺวา
 โลกสฺส อนฺตมนฺหฺวา กาลํ กเรยฺย อถ ปจฺฉินฺนํ ทิสฺสํ ฯ ๑ ๒
 อถ ททฺชณฺนํ ทิสฺสํ จิโต ปุริโส เสวํ วเทยฺย อหํ คมเนน
 โลกสฺส อนฺตํ ปาปฺนิสฺสํมํติ โส อญฺเญวเรว อธิคฺชายิตสฺยิตา
 อญฺเญวเรว อจฺจุจารปสฺสํวคฺคมา อญฺเญวเรว นิพฺพาทิตมณฺณวิวิโนทนา วสุธ-
 สฺสตาโยโก วสุธสฺสคฺชีวํ วสุธสฺสคํ คณฺหฺวา อปฺปคฺวา โลกสฺส อนฺตมนฺหฺวา
 กาลํ กเรยฺย คํ กิสฺสํเหตฺว นํหํ พุทฺธาหฺมณา เสวรูปาย สํชาวนิกาย
 โลกสฺส อนฺตํ ฌาเตยฺยํ ทิฏฺฐเจยฺยํ ปคฺคเตยฺยนฺติ วทามิ น จาหํ
 พุทฺธาหฺมณา อปฺปคฺวา โลกสฺส อนฺตํ ทฺทฺชสฺส อนฺตคิริยํ วทามิ ฯ

ปณฺจิเม พฺรหฺมณํ กามคฺคณา อริยสฺส วิเนย โถโกติ อฺจุจติ ฯ
 กตเม ปณฺจ จกฺขวิณฺญเญยฺยา รูปา อิมฺหํ กนฺตา มนาปํ มียรูปํ
 กามุปฺปสฺสญฺหิตา รชฺนียา โสตฺตวิณฺญเญยฺยา สทฺททา ฯ เป ฯ ๑ ขานวิณฺญเญยฺยา
 คนฺธา ชิวฺหาวิณฺญเญยฺยา รสํ กายวิณฺญเญยฺยา โผฏฺฐพฺพา อิมฺหํ
 กนฺตา มนาปํ มียรูปํ กามุปฺปสฺสญฺหิตา รชฺนียา ฯ อิมํ ไช พฺรหฺมณา
 ปณฺจ กามคฺคณา อริยสฺส วิเนย โถโกติ อฺจุจติ ฯ

อธิ พุราหมณา ภิกขุ วิวิจุเจว กาเมหิ วิวิจุจ ชกุตเตหิ
 ชมเมหิ สวิตถกัม สวิจาร์ วิเวกัม ปัสสัชัม ปจัมชฌานัม ออุปสมบชช
 วิหริติ อัมม วุจฺจติ พุราหมณา ภิกขุ โลกุตฺตัม อนุตมคมา โลกุตฺตัม
 อนนเต วิหริติ ตมच्चเบ เหวมาหังส อมมปี โลกปริยาปนโน
 ชยมมปี อนิสฺสโร โลกมฺหาติ อมมมปี หิ พุราหมณา เหว วทามิ

อหฺมบี โลกปริยาปนโน อหฺมบี อนิสฺสํโฆ โลกมฺหาติ ฯ

ปุณ จปรํ พฺราหฺมณา ภิกฺขุ วิตถกฺกวิจารณ์ํ รูปสฺมา ฯ เป ฯ
 ทุติยชฺฌานํ ตติยชฺฌานํ จตุตถชฺฌานํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ อหํ อจฺจุจติ
 พฺราหฺมณา ภิกฺขุ โลกสฺสํ อนุตมคฺมา โลกสฺสํ อนฺเต วิหริติ ตมณฺเฑ
 เหวมาหํสุ อหฺมบี โลกปริยาปนโน อหฺมบี อนิสฺสํโฆ โลกมฺหาติ
 อหฺมบี หิ พฺราหฺมณา เอวํ วทามิ อหฺมบี โลกปริยาปนโน อหฺมบี
 อนิสฺสํโฆ โลกมฺหาติ ฯ

ปุณ จปรํ พฺราหฺมณา ภิกฺขุ สํพุทฺธํ รูปสฺสณฺณานํ สํตติกกฺมา
 ปฏฺฐิสฺสณฺณานํ อตฺถงฺคฺมา นานตฺถสฺสณฺณานํ อมนสิการว อนนฺโต อากา-
 สฺสํติ อากาสานณฺจายตนํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ อหํ อจฺจุจติ พฺราหฺมณา
 ภิกฺขุ โลกสฺสํ อนุตมคฺมา โลกสฺสํ อนฺเต วิหริติ ตมณฺเฑ
 เหวมาหํสุ อหฺมบี โลกปริยาปนโน อหฺมบี อนิสฺสํโฆ โลกมฺหาติ
 อหฺมบี หิ พฺราหฺมณา เอวํ วทามิ อหฺมบี โลกปริยาปนโน
 อหฺมบี อนิสฺสํโฆ โลกมฺหาติ ฯ

ปุณ จปรํ พฺราหฺมณา ภิกฺขุ สํพุทฺธํ อากาสานณฺจายตนํ สํ-
 ตติกกฺมมฺ อเนตํ วิณฺณวณฺณนฺติ วิณฺณวณฺณจายตนํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ
 ฯ เป ฯ สํพุทฺธํ วิณฺณวณฺณจายตนํ สํตติกกฺมมฺ นคฺคิ กิณฺจจติ อากิณฺ-
 จณฺจายตนํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ สํพุทฺธํ อากิณฺจณฺจายตนํ สํ-
 ตติกกฺมมฺ เนวสฺสณฺณานาสฺสณฺจายตนํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ อหํ อจฺจุจติ

๔๕๐ สุตฺตุนตปฏิกเก อังคุตฺตวาทีกายสฺส นวกนิปาโต [๒๔๓

พฺรหฺมณา ภิกฺขุ โถกสฺส อนตฺตมคฺคา โถกสฺส อนตฺเต วิหริ
ตมญฺเฒ เขวมาหิสฺส อยมฺมึ โถกปริยาปนฺโน อยมฺมึ อนิสฺสโต
โถกมฺหาติ อหฺมมึ หิ พฺรหฺมณา เขว วทามิ อยมฺมึ โถกปริ
ยาปนฺโน อยมฺมึ อนิสฺสโต โถกมฺหาติ ฯ

ปฺน จปรํ พฺรหฺมณา ภิกฺขุ สพุทฺโธ เนวสญฺญานาสญฺญายคณํ
สํมตฺติกญฺม สญฺญาเวทียคฺคิโรธํ อปฺสํปชฺช วิหริ ปญฺญาปสฺส
ทิสฺวา อาสฺวา ปริกฺขณา โหนฺติ อยมํ วุจฺจติ พฺรหฺมณา ภิกฺขุ
โถกสฺส อนตฺตมคฺคา โถกสฺส อนตฺเต วิหริ คินฺนุโน โถเก
วิสฺสคฺคิกนฺติ ฯ

[๒๔๓] ๓๔ ภูตบุพฺพิ ภิกฺขเว เทวาสฺสํสงฺคาโม สํมุပ္พยุพฺโห
อโหสิ ตสฺมึ ไช ปน ภิกฺขเว สงฺคามํ อสฺรา ชินฺนํ เทว
ปราชิยิสฺส ปราชิตา จ ภิกฺขเว เทวา อปฺสํสํเสวํ อุตฺตวาทิมฺหา
อภิกฺขิสฺส อสฺรา อถ ไช ภิกฺขเว เทวานํ เอตทโหสิ อภิกฺขณฺเตว
ไช อสฺรา ยนฺนุน มยํ ทฺติยมฺมึ อสฺเรหิ สงฺคามํยยามาติ ฯ

ทฺติยมฺมึ ไช ภิกฺขเว เทวา อสฺเรหิ สงฺคามํสฺส ทฺติยมฺมึ ไช
ภิกฺขเว อสฺรา ชินฺนํ เทวา ปราชิยิสฺส ปราชิตา จ ภิกฺขเว เทวา
อปฺสํสํเสวํ อุตฺตวาทิมฺหา อภิกฺขิสฺส อสฺรา อถ ไช ภิกฺขเว เทวานํ
เอตทโหสิ อภิกฺขณฺเตว ไช อสฺรา ยนฺนุน มยํ ทฺติยมฺมึ อสฺเรหิ
สงฺคามํยยามาติ ฯ

ทฺติยมฺมึ ไช ภิกฺขเว เทวา อสฺเรหิ สงฺคามํสฺส ทฺติยมฺมึ

โฆ ภิกฺขเว อสุรา ชินฺนํสุ เทวา ปราชียํสุ ปราชิตา จ ภิกฺขเว
 เทวา ภิกฺขา เทวปุเร เขว ปวิสํสุ เทวปรคฺคตานุจ ปน ภิกฺขเว
 เทวานํ เอตทโหสิ ภํรุตฺตาคณคเตน โฆ ทานิ มยฺ เอตฺรหิ อคฺคตนา
 วิหราม อกรณฺเฌยา อสุเรหํติ อสุรานมฺปิ ภิกฺขเว เอตทโหสิ
 ภํรุตฺตาคณคเตน โฆ ทานิ เทวา เอตฺรหิ อคฺคตนา วิหฺรณฺติ อกรณฺเฌยา
 อมฺเหหํติ ฯ

ภุคฺคปฺพุภํ ภิกฺขเว เทวาสุรํสงฺคาโม สมนุพฺพุทฺโห อโหสิ คฺคฺคํ
 โฆ จ ภิกฺขเว สงฺคามเม เทวา ชินฺนํสุ อสุรา ปราชียํสุ ปราชิตา จ
 ภิกฺขเว อสุรา อปสฺสํเสวว ทกฺขิณฺน มฺชา อภิภยํสุ เทวา อถโฆ
 ภิกฺขเว อสุรานํ เอตทโหสิ อภิภยณฺเฑว โฆ เทวา ยนฺนุน มยฺ
 ทฺติยมฺปิ เทเวหิ สงฺคามเมยฺยามาติ ฯ

ทฺติยมฺปิ โฆ ภิกฺขเว อสุรา เทเวหิ สงฺคามเมสุํ ทฺติยมฺปิ โฆ
 ภิกฺขเว เทวา ชินฺนํสุ อสุรา ปราชียํสุ ปราชิตา จ ภิกฺขเว อสุรา
 อปสฺสํเสวว ทกฺขิณฺน มฺชา อภิภยํสุ เทวา อถโฆ ภิกฺขเว อสุรานํ
 เอตทโหสิ อภิภยณฺเฑว โฆ เทวา ยนฺนุน มยฺ ทฺติยมฺปิ เทเวหิ
 สงฺคามเมยฺยามาติ ฯ

ทฺติยมฺปิ โฆ ภิกฺขเว อสุรา เทเวหิ สงฺคามเมสุํ ทฺติยมฺปิ โฆ
 ภิกฺขเว เทวา ชินฺนํสุ อสุรา ปราชียํสุ ปราชิตา จ ภิกฺขเว อสุรา
 ภิกฺขา อสุรปุเร เขว ปวิสํสุ อสุรปรคฺคตานุจ ปน ภิกฺขเว อสุรานํ
 เอตทโหสิ ภํรุตฺตาคณคเตน โฆ ทานิ มยฺ เอตฺรหิ อคฺคตนา วิหราม

๕๕๒ สุตตุนตบิฏเฐ องคุตตุนิกายสุต นวกนิปาโต [๒๕๓

อภรณียา เทเวหิทธิ เทวานมปิ ภิกขเว เขตทโหสิ ภีรุตตาคคเตน
โฆ ทานิ อสุรา เอตริหิ อตตนา วิหรนติ อภรณียา อมเหหิทธิ ฯ

เขวเมว โฆ ภิกขเว ยสุมิ สัมเย ภิกขุ วิวิจุเจว กาเมหิ
วิวิจุจ อกุลเถหิ ฐมเมหิ สวิตถกัม สวิจาร์ วิเวกส ปิติดุขัม ปจฺมชฺเฌน
อุปสมฺปชฺช วิหรติ ตสุมิ ภิกขเว สัมเย ภิกขุสฺส เอว โหติ
ภีรุตตาคคเตน โฆ ทานาหิ เอตริหิ อตตนา วิหรามิ อภรณียो มารส-
สาติ มารสสาปี ภิกขเว ปาปมโต เอว โหติ ภีรุตตาคคเตน
โฆ ทานิ ภิกขุ เอตริหิ อตตนา วิหรติ อภรณียो มยฺหนติ ยสุมิ
ภิกขเว สัมเย ภิกขุ วิตถกวิจารานํ ออุปมา ฯ เป ฯ ทุติยชฺเฌนํ ตติ-
ยชฺเฌนํ จตฺตชฺเฌนํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ ตสุมิ ภิกขเว สัมเย
ภิกขุสฺส เอว โหติ ภีรุตตาคคเตน โฆ ทานาหิ เอตริหิ อตตนา
วิหรามิ อภรณียो มารสสาติ มารสสาปี ภิกขเว ปาปมโต เอว
โหติ ภีรุตตาคคเตน โฆ ทานิ ภิกขุ เอตริหิ อตตนา วิหรติ
อภรณียो มยฺหนติ ยสุมิ ภิกขเว สัมเย ภิกขุ สฬฺพโส รุป-
สญฺเฌนํ สมติกกมา ปฏฺฐสญฺเฌนํ อตฺถกมา นานตฺตสญฺเฌนํ อม-
ลิกการา อนนโต อากาโสติ อากาสานญฺายตนํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ
อัยฺ วุจฺจติ ภิกขเว ภิกขุ อนุตมกาสิ มารํ อปทํ พนฺธิตุวา มารจกฺขุ
อทสฺสนํ คโต ปาปมโต ยสุมิ ภิกขเว สัมเย ภิกขุ สฬฺพโส อากา-
सानญฺายตนํ สมติกกมฺม อนนตํ วิญฺเฌนณฺติ วิญฺเฌนณฺญายตนํ
อุปสมฺปชฺช วิหรติ ฯ เป ฯ สฬฺพโส วิญฺเฌนณฺญายตนํ สมติกกมฺม

นตฺถิ ทิณฺณจฺจํ อากิณฺณจฺจนายคณํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ ฯ เป ฯ สพุพโส
 อากิณฺณจฺจนายคณํ สํมตฺติกุกมฺม เนวสณฺณานาสณฺณายคณํ อุปสํมุปฺปชฺช
 วิหริติ ฯ เป ฯ สพุพโส เนวสณฺณานาสณฺณายคณํ สํมตฺติกุกมฺม สณฺญา-
 เวทยิตฺถิโรชํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ ปณฺณายปสฺสํ ทิสฺสุวา อาสฺสุวา ปริกฺขัณฺหา
 โหนฺติ อหํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ชนตมกาสี มารํ อปทํ พนฺธิตฺวา
 มารจกฺขุ อทสฺสํ คโต ปาปมโต ติณฺโณ โธเก วิสคฺคิตฺถนฺติ ฯ

[๒๔๔] ๔๐ ยสฺมี ภิกฺขเว สมนฺเย อารณฺณกสฺสํ นาคสฺสํ โคจร-
 ปสฺสํสฺสํ หตฺถํ หตฺถินิโยมํ หตฺถิกุพฺภามํ หตฺถิจฺฉาปาณํ ปุรโต ปุรโต
 คนฺตุวา ติณฺณคฺคาณิ ฉินฺทนฺติ เตน ภิกฺขเว อารณฺณโก นาโค อฏฺฐยิตฺติ
 หรายติ ชิกฺขุณฺติ ยสฺมี ภิกฺขเว สมนฺเย อารณฺณกสฺสํ นาคสฺสํ โคจร-
 ปสฺสํสฺสํ หตฺถํ หตฺถินิโยมํ หตฺถิกุพฺภามํ หตฺถิจฺฉาปาณํ โยคฺคโคภคฺคํ
 สํชาวณฺทํ ชาทนฺติ เตน ภิกฺขเว อารณฺณโก นาโค อฏฺฐยิตฺติ หรายติ
 ชิกฺขุณฺติ ยสฺมี ภิกฺขเว สมนฺเย อารณฺณกสฺสํ นาคสฺสํ โยคฺคํ
 โยคฺคินฺณสฺสํ หตฺถํ หตฺถินิโยมํ หตฺถิกุพฺภามํ หตฺถิจฺฉาปาณํ ปุรโต
 ปุรโต คนฺตุวา สันฺนํทาย อุกทํ อาโตเพนฺติ เตน ภิกฺขเว อารณฺณโก
 นาโค อฏฺฐยิตฺติ หรายติ ชิกฺขุณฺติ ยสฺมี ภิกฺขเว สมนฺเย อารณฺณ-
 กสฺสํ นาคสฺสํ โยคฺคํ โยคฺคินฺณสฺสํ หตฺถินิโย กายํ อุปฆนฺตฺถนฺติโย
 คจฺจนฺติ เตน ภิกฺขเว อารณฺณโก นาโค อฏฺฐยิตฺติ หรายติ ชิกฺขุณฺติ
 ตสฺมี ภิกฺขเว สมนฺเย อารณฺณกสฺสํ นาคสฺสํ เอวํ โหติ อหํ ไช
 เอตฺรหิ อากิณฺโณ วิหรามิ หตฺถํ หตฺถินํ หตฺถิกุพฺภามํ หตฺถิจฺฉา-

อุปาสเถหิ อุปาสิกาหิ รณฺณา ราชมหามคฺเตหิ ศิคุติเยหิ ศิคุติยสํว-
 เกหิ ยนฺนุนาหํ เอโก คณฺสํมา วูปกฏฺโง วิหเรยฺยนฺติ โส วิจิตฺตํ
 เสนาสนํ ภาวติ อรณฺญํ รุกฺขมฺรุตํ ปพฺพตํ กณฺฑวํ คิริคูหํ สํถํ
 วณฺสปตฺตํ อพฺโลกาถํ ปตฺตปฺปณฺชํ โส อรณฺญคโค วา รุกฺขมฺรุตโค
 วา สํญญาการคโค วา นิสํหติ ปตฺตงฺกํ อารุชิตฺวา อชฺฐํ กายํ ปณฺธิราช
 ปริมุขํ สํคํ อุปฏฺฐเปตฺวา โส อภิชฺฌนํ โถเก ปหาย วิคตภิชฺฌเนน
 เจตสา วิหริติ อภิชฺฌนํ จิตฺตํ ปริโสเชติ พฺยาปาทปโทสํ ปหาย
 อพฺยาปนฺนจิตฺโต วิหริติ สํพฺพปาณภูตทิตานุกมฺปิ พฺยาปาทปโทสํ จิตฺตํ
 ปริโสเชติ ถันมิทฺฐํ ปหาย วิคตถันมิทฺฐโร วิหริติ อโลกสํญญํ
 สโต สํมุปฺชาโน ถันมิทฺฐา จิตฺตํ ปริโสเชติ อุตฺตจฺจุกฺกจฺจุจํ ปหาย
 อนฺนทฺธโค วิหริติ อชฺฌมคฺตํ วูปสํนฺตจิตฺโต อุตฺตจฺจุกฺกจฺจุจํ จิตฺตํ ปริ-
 โสเชติ วิจิกิจฺจนํ ปหาย คิณฺณวิจิกิจฺจโน วิหริติ อกถํกถํ กุสฺสเสฏฺ
 วิจิกิจฺจนํ จิตฺตํ ปริโสเชติ โส อิมํ ปณฺจ นํวเรณ ปหาย
 เจตสา อุปกฺกิตฺเตสํ ปณฺณาย ทพฺพถํกรณํ วิวิจฺเจว กามเหติ วิวิจฺจ
 อกฺุสเถหิ ฌมฺเมหิ สํวิตกฺกํ สํวิจารํ วิเวกฺขํ ปิตีสุขํ ปจฺมชฺฌนํ อุป-
 สํมุปฺชฺช วิหริติ โส อตฺตมโน กณฺฑํ สํหนติ วิตกฺกวิจารานํ
 วูปสํมา ๑ เป ๑ ทุคฺคชฺฌนํ คคฺคชฺฌนํ จตุคฺคชฺฌนํ อุปสํมุปฺชฺช วิหริติ
 โส อตฺตมโน กณฺฑํ สํหนติ สํพฺพโส รุปสํญญานํ สมนฺติกฺกมา
 ปฏฺฐิสสํญญานํ อตฺตงฺคมา เกณคฺคสํญญานํ อมนสิการา อนฺนโค อากา-
 โสติ อากาสานญฺจายตนํ อุปสํมุปฺชฺช วิหริติ โส อตฺตมโน กณฺฑํ

๔๕๖ สุกฺตฺนตบิฏฺเฏ อังคุตฺตฺรนิกายสฺส นวกนิปาโต [๒๔๕

สํหนติ สัพฺพโส อากาสาณญายตนํ สํมติกกมฺม อเนนํ วิญญา-
ณนํ วิญญาณญายตนํ อุปสํปชฺช วิหริติ ฯ เป ฯ สัพฺพโส วิญญา-
ณญายตนํ สํมติกกมฺม นตฺถิ กิณฺจติ อากิณฺจญายตนํ อุปสํปชฺช
วิหริติ สัพฺพโส อากิณฺจญายตนํ สํมติกกมฺม เวนสญฺเณนา
สญฺเณยตนํ อุปสํปชฺช วิหริติ สัพฺพโส เวนสญฺเณนาสญฺเณยตนํ
สํมติกกมฺม สญฺเณเวทียคฺคิโร ํ อุปสํปชฺช วิหริติ ปญฺเณยปสฺส
ทิสฺวา อาสฺวา ปริกฺขณา โหณฺติ โส อตฺตมโน กณฺหํ สํหนตฺติ ฯ

[๒๔๕] ๔๐. เอกํ สมนํ ภควา มตฺตเกสฺส วิหริติ ชฺรเวตกปฺเป นาม
มตฺตนา นิคโม ฯ อถ โข ภควา ปุพฺพพฺนฺหสฺมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจว-
รมาทาย ชฺรเวตกปฺเป ปิณฺฑาทาย ปาวิสี ชฺรเวตกปฺเป ปิณฺฑาทาย จริตฺวา
ปจฺจกฺกํ ปิณฺฑปาทปฏิกฺกนฺโต อายสฺมนํ อานนฺทํ อามนฺเตสี อีเชว
ตาว ตวํ อานนฺท โหหิ ยาวาหํ มหาวนํ อชฺโฌคฺคาหามิ ทิวาวิหารา-
ยาติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ โข อายสฺมา อานนฺโท ภควโต ปจฺจสฺสโถสี ฯ
อถ โข ภควา มหาวนํ อชฺโฌคฺคาเหตุวา อณฺเฏตฺรสมํ รุกฺขมฺเฏ ทิวาวิหารํ
นิสีติ ฯ

อถ โข ตปฺสฺโส คหปติ เขนยสฺมา อานนฺโท เตนฺอุปสํกมิ อุป-
สํกมิตฺวา อายสฺมนํ อานนฺทํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนํ นิสีติ เอก-
มฺนํ นิสีนฺโน โข ตปฺสฺโส คหปติ อายสฺมนํ อานนฺทํ เอตทโวจ
มยํ ภนฺเต อานนฺท คีหิ กามโภคิโน กามารามว กามรตา กามสํนุทิตา
เคสํ โน ภนฺเต อมฺหากํ คีหิ กามโภคิโน กามารามานํ กามรตานํ กามส-

มฺหิตานํ ปปาโต วีย ขายติ ยทิทํ เนกขมฺมํ สุตเมตํ ภาณเต อิมสฺมํ
 ขมฺมวินยเย ทหรานํ ทหรานํ ภิกฺขุณฺโณ เนกขมฺมเม จิตฺตํ ปกฺขนฺนทติ ปสฺสํทติ
 สํนภิฏฺฐจฺจิ วิมฺมจฺจุจติ เอตํ สํนตฺตุนฺติ ปสฺสํโต คยิทํ ภาณเต อิมสฺมํ
 ขมฺมวินยเย ภิกฺขุณฺโณ พุทฺธา ชเนเน วิสํภาโค ยทิทํ เนกขมฺมมุนฺติ ฯ อตฺถติ
 โห เอตํ คหปติ กถาปารกํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย ขายาม คหปติ เยเน
 ภควา เตนุปสํกมฺมิสฺสํสาม อุปสํกมฺมิสฺสวา ภควาโต เขตมคฺคํ อารโ-
 เจสฺสํสาม ยถา โน ภควา พุยากริสฺสํติ ตถา กริสฺสํสามาติ ฯ เอวํ
 ภาณฺเตทติ โห ตปฺสฺสํโส คหปติ ขายสฺมโต อานนฺเตสฺส ปจฺจุสฺสํโสสี ฯ
 อตฺถโห ขายสฺมา อานนฺโต ตปฺสฺสํเสน คหปตินา สํทฺธิํ เยเน ภควา
 เตนุปสํกมฺมิ อุปสํกมฺมิสฺสวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺมมฺตํ นิสฺสํติ
 เอกมฺมมฺตํ นิสฺสํโน โห ขายสฺมา อานนฺโต ภควนฺตํ เอตทโวจ อยํ
 ภาณเต ตปฺสฺสํโส คหปติ เอวมาห มยํ ภาณเต ขานนฺท คีทํ กาม-
 โภกิโน กามารามา กามรตา กามสํมูทิตา เตสํ โน ภาณเต อมฺมหากํ
 คีทํ กามโภกีนํ กามารามานํ กามรตานํ กามสํมูทิตานํ ปปาโต วีย
 ขายติ ยทิทํ เนกขมฺมํ สุตเมตํ ภาณเต อิมสฺมํ ขมฺมวินยเย
 ทหรานํ ทหรานํ ภิกฺขุณฺโณ เนกขมฺมเม จิตฺตํ ปกฺขนฺนทติ ปสฺสํทติ สํนภิฏฺฐจฺจิ
 วิมฺมจฺจุจติ เอตํ สํนตฺตุนฺติ ปสฺสํโต คยิทํ ภาณเต อิมสฺมํ ขมฺมวินยเย
 ภิกฺขุณฺโณ พุทฺธา ชเนเน วิสํภาโค ยทิทํ เนกขมฺมมุนฺติ ฯ

เอวเมตํ อานนฺท เอวเมตํ อานนฺท มยฺหมฺมํ โห อานนฺท ปุพฺพเว
 สํมูโพธา อนภิธมฺมพุทฺธสฺส โพธิสํคฺคตฺสสฺสํ สโต เอตทโหสิ สํว

นกขม่ม สำรุ ปวิเวกิตี คตฺถ มยฺหิ อานนฺท เนกขมฺเม จิตฺตํ
 น ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น สํนฺตฺยจฺจติ น วิมฺบุจฺจติ เอตํ สํนฺตฺย
 ปสฺสโต คตฺถ มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ โโก นุ ไช เหตุ
 โโก ปจฺจโย เยน เม เนกขมฺเม จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ
 น สํนฺตฺยจฺจติ น วิมฺบุจฺจติ เอตํ สํนฺตฺยจฺจติ ปสฺสโต คตฺถ มยฺหิ
 อานนฺท เอตทโหสิ กาเมสฺสุ ไช เม อาทันโน อทฺธิจฺจ ไส จ
 เม อพฺพตฺถโกโต เนกขมฺเม จ อานิสฺสโต อธิคโคโต ไส จ เม อานา-
 เสวโคโต คตฺถมา เม เนกขมฺเม จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น
 สํนฺตฺยจฺจติ น วิมฺบุจฺจติ เอตํ สํนฺตฺยจฺจติ ปสฺสโต คตฺถ มยฺหิ อานนฺท
 เอตทโหสิ สฺเจ ไช อหิ กาเมสฺสุ อาทันโน ทิสฺวา ตํ พหุสฺสเกวเยน
 เนกขมฺเม อานิสฺสํ อธิคมฺม ตมาเสวเยน จานํ ไช ปเนตํ วิชฺชติ
 ยํ เม เนกขมฺเม จิตฺตํ ปกฺขนฺทเทยฺย ปสฺสเทยฺย สํนฺตฺยจฺจเยน วิมฺบุจฺจเยน
 เอตํ สํนฺตฺยจฺจติ ปสฺสโต ไส ไช อหิ อานนฺท อปเรณ สฺมเยน
 กาเมสฺสุ อาทันโน ทิสฺวา ตํ พหุสฺสกาสิ เนกขมฺเม อานิสฺสํ อธิคมฺม
 ตมาเสว คตฺถ มยฺหิ อานนฺท เนกขมฺเม จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปสฺสติ
 สํนฺตฺยจฺจติ วิมฺบุจฺจติ เอตํ สํนฺตฺยจฺจติ ปสฺสโต ไส ไช อหิ อานนฺท
 วิวิจฺเจว กาเมหิ วิวิจฺจ อกฺกุสฺเสหิ รมฺเมหิ สฺวิตกฺกํ สฺวิจารํ วิเวกํ
 ปตฺติสฺสํ ปจฺมชฺฌานํ อปฺปสํปชฺช วิหฺรามิ คตฺถ มยฺหิ อานนฺท
 อิมินา วิหาเรณ วิหฺโรโต กามสฺสทคฺคา สํญญามนสฺสการา สํมฺพทาจรนฺติ
 สฺวาตฺถสฺส เม โหติ อาพาโฆ เสยฺยถาปํ อานนฺท สฺวฺสินโน ทฺถุชฺช อป-

ปฐฺเชยฺย ยาว เทว อาพาธาย เอวมสฺส เม กามสฺสทคฺค สณฺ-
ณามนสิการา สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาสฺส เม โหติ อาพาโธ ฯ

ตสฺส มยฺหิ อานนฺทฺ เอตทโหสิ ยนฺนุนาหิ วิตถกฺกวจารานํ
วูปสฺมา ฯ เป ฯ พุทฺธิยชฺฌานํ อุปสํมปฺปชฺช วิหเรยฺยนฺติ ตสฺส มยฺหิ
อานนฺทฺ อวิตถกฺเก จิตฺตํ น ปกฺขนฺนทฺติ นปฺปสฺสํทฺติ น สํนฺตฺติฏฺฐจฺติ น
วิมุจฺจจฺติ เอตํ สํนฺตฺตฺนฺติ ปสฺสํโส ตสฺส มยฺหิ อานนฺทฺ เอตทโหสิ
โก นฺ ไซฺ เหตุ โก ปจฺจโย เยน เม อวิตถกฺเก จิตฺตํ น
ปกฺขนฺนทฺติ นปฺปสฺสํทฺติ น สํนฺตฺติฏฺฐจฺติ น วิมุจฺจจฺติ อตํ สํนฺตฺตฺนฺติ ปสฺสํโส
ตสฺส มยฺหิ อานนฺทฺ เอตทโหสิ วิตถกฺเก ไซฺ เม อาทั้นโว อธิฏฺฐโส
โส ฯ เม อพฺพหุตฺถโก อวิตถกฺเก ฯ อานิสฺโส อนนฺทโก โส ฯ เม
อนาเสวโธ ตสฺมา เม อวิตถกฺเก จิตฺตํ น ปกฺขนฺนทฺติ นปฺปสฺสํทฺติ
น สํนฺตฺติฏฺฐจฺติ น วิมุจฺจจฺติ เอตํ สํนฺตฺตฺนฺติ ปสฺสํโส ตสฺส มยฺหิ
อานนฺทฺ เอตทโหสิ สฺเจ ไซฺ อหิ วิตถกฺเก อาทั้นวํ ทิสฺวา ตํ
พฺพหุตฺถกฺกเวยฺยํ อวิตถกฺเก อานิสฺสํ อธิคฺคมฺม ตมาเสวเวยฺยํ จานํ ไซฺ
ปเนตฺ วิชฺชจฺติ ยํ เม อวิตถกฺเก จิตฺตํ ปกฺขนฺนทฺเตยฺย ปสฺสํทฺเตยฺย สํนฺตฺติ-
เจยฺย วิมุจฺเจยฺย เอตํ สํนฺตฺตฺนฺติ ปสฺสํโส โส ไซฺ อหิ อานนฺท
อปเรณ สมฺเยน วิตถกฺเก อาทั้นวํ ทิสฺวา ตํ พฺพหุตฺถกฺกาสํ อวิตถกฺเก
อานิสฺสํ อธิคฺคมฺม ตมาเสวํ ตสฺส มยฺหิ อานนฺทฺ อวิตถกฺเก จิตฺตํ
ปกฺขนฺนทฺติ ปสฺสํทฺติ สํนฺตฺติฏฺฐจฺติ วิมุจฺจจฺติ เอตํ สํนฺตฺตฺนฺติ ปสฺสํโส โส
ไซฺ อหิ อานนฺทฺ วิตถกฺกวจารานํ วูปสฺมา ฯ เป ฯ พุทฺธิยชฺฌานํ อุปสํม-

๔๖๐ สุตฺตฺนคัมภีรเก อังคุตฺตรนิกายสุตฺต นวกนิปาโต [๒๔๕

ปฐฺช วิหฺรามี ตสฺส มยฺหิ อานนฺท อิมินา วิหฺรเณ วิหฺรโต
วิตกฺกสฺส หคฺคา สญฺญามนสํการา สํมฺทาจรนฺติ สฺวาสุสฺส เม โหติ
อาพาโธ เสยฺยถาปํ อานนฺท สฺวีนํ ทฺวํ อปฺปปฐฺเชยฺย ยาว เทว
อาพาธาย เอวเมวสฺส เม วิตกฺกสฺส หคฺคา สญฺญามนสํการา สํมฺทาจรนฺติ
สฺวาสุสฺส เม โหติ อาพาโธ ฯ

ตสฺส มยฺหิ อานนฺท เอตทโหติ ยนฺนฺนาหํ ปิทยํ ฯ วิราคา
อฺเปกฺขโก วิหเรยฺยํ สโต ฯ สํมฺปชาโน สฺวญฺจ กาเยน ปฏฺฐิเวทฺเยยฺม
ยนฺคํ อริยา อาจิกฺขนฺติ อฺเปกฺขโก สติมา สฺววิหฺรติ ตติยชฺฌานํ
อฺปสํมฺปฐฺช วิหเรยฺยนฺติ ตสฺส มยฺหิ อานนฺท นิปฺปิตฺติเก จิตฺตํ น
ปฏฺชนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น สํนติฏฺฐจฺจิ น วิมฺมจฺจติ เอตํ สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต
ตสฺส มยฺหิ อานนฺท เอตทโหติ โก นฺ ไซฺ เหตุโก ปจฺจโย
เยน เม นิปฺปิตฺติเก จิตฺตํ น ปฏฺชนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น สํนติฏฺฐจฺจิ น
วิมฺมจฺจติ เอตํ สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต ตสฺส มยฺหิ อานนฺท เอตทโหติ
ปิทยํ ไซฺ เม อาทํโนว อทฺธิจฺจ โส ฯ เม อพฺพสฺสโกโต นิปฺปิตฺติเก
จฺ อาณิสฺโส อนนฺทโกโต โส ฯ เม อนาเสวิตโต ตสฺมา เม นิปฺ-
ปิตฺติเก จิตฺตํ น ปฏฺชนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น สํนติฏฺฐจฺจิ น วิมฺมจฺจติ เอตํ
สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต ตสฺส มยฺหิ อานนฺท เอตทโหติ สเจ ไซ
อหํ ปิทยํ อาทํโนว ทิสฺวา ตํ พหุสฺสเกยฺยํ นิปฺปิตฺติเก อาณิสฺสํ อธิคฺคม
ตมาเสวเยยฺม จานํ ไซ ปเนตํ วิชฺชติ ยํ เม นิปฺปิตฺติเก จิตฺตํ
ปฏฺชนฺทเทยฺย ปสฺสเทยฺย สํนติฏฺฐเจยฺย วิมฺมจฺเจยฺย เอตํ สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต

โส ไซ อหิ อานนฺท อปเรน สมนฺเณ ปิตฺติยา อาทันนํ ทิสฺสุวํ ตํ
 พหุตมกาสํ นิปปิตฺติเก อานิสฺสํ อธิคมฺม ตมาเสวํ คสฺสํ มยฺหิ
 อานนฺท นิปปิตฺติเก จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปสฺสํทติ สํนฺติฏฺฐติ วิมฺมจฺจติ เอตํ
 สํนฺตนฺติ ปสฺสํโต โส ไซ อหิ อานนฺท ปิตฺติยา จ วิวาคา ๑ เป ๑
 ตติยชฺฌานํ อุปสํมปฺชฺช วิหฺรามี คสฺสํ มยฺหิ อานนฺท อิมินา
 วิหาเรน วิหฺรโต ปิตฺติสํหคตา สญฺญามนฺตีกาวา สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาสฺสํ
 เม โหติ อาพาโธ เสงฺยธมฺมํ อานนฺท สฺวีนํ ทฺวณฺณํ อุปปชฺชเวยฺย
 ยาว เทว อาพาธาย เหวเมวสฺสํ เม ปิตฺติสํหคตา สญฺญามนฺตีกาวา
 สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาสฺสํ เม โหติ อาพาโธ ๑

คสฺสํ มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ ยนฺนุนาหํ สฺวสฺสํ จ ปหานา
 ทฺวณฺณํ จ ปหานา ปุพฺพเพว โสมนสฺสํโทมนสฺสํ อตฺตญฺจมา อตฺตญฺจ
 มสฺสํ อูปฺเปกฺขาสติปาริสฺสํทํ จตฺตญฺจชฺฌานํ อุปสํมปฺชฺช วิหเรยฺยนฺติ
 คสฺสํ มยฺหิ อานนฺท อตฺตญฺจมสฺสํเจ จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปสฺสํทติ น
 สํนฺติฏฺฐติ น วิมฺมจฺจติ เอตํ สํนฺตนฺติ ปสฺสํโต คสฺสํ มยฺหิ อานนฺท
 เอตทโหสิ โก นฺ ไซ เหตุ โก ปจฺจโย เยน เม อตฺตญฺจมสฺสํเจ
 จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปสฺสํทติ น สํนฺติฏฺฐติ น วิมฺมจฺจติ เอตํ
 สํนฺตนฺติ ปสฺสํโต คสฺสํ มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ อูปฺเปกฺขาสฺสํ
 ไซ เม อาทันนํว อทฺธิจฺจํ โส จ เม อพฺพหุตฺตโกโต อตฺตญฺจมสฺสํเจ จ
 อานิสฺสํ อนนฺทโกโต โส จ เม อนาเสวํวโต คสฺมา เม อตฺตญฺจ
 มสฺสํเจ จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปสฺสํทติ น สํนฺติฏฺฐติ น วิมฺมจฺจติ

เอตํ สันตุนฺติ ปสฺสโต ตสฺส มยุหํ อานนฺท เอตทโหสิ สเจ
 โห อหํ อูปฺเปกฺขาสฺสฺส อาทันนํ ทิสฺสวา ตํ พหุสํกเรยฺยํ อทุกฺขมสฺสฺส
 อานิสฺสํ อธิคมฺม ตมาเสเวยฺยํ จานํ โห ปเนตํ วิชฺฐติ ยํ เม
 อทุกฺขมสฺสฺส จิตฺตํ ปกฺขนฺทเทยฺย ปสฺสเทยฺย สันติฏฺฐเจยฺย วิมฺจุเจยฺย เอตํ
 สันตุนฺติ ปสฺสโต โส โห อหํ อานนฺท อปเรน สมฺเยน อูปฺเปก-
 ขาสฺสฺส อาทันนํ ทิสฺสวา ตํ พหุสํกาสํ อทุกฺขมสฺสฺส อานิสฺสํ อธิคมฺม
 ตมาเสวํ ตสฺส มยุหํ อานนฺท อทุกฺขมสฺสฺส จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปสฺสติ
 สันติฏฺฐติ วิมฺจุติ เอตํ สันตุนฺติ ปสฺสโต โส โห อหํ อานนฺท
 อปเรน สมฺเยน สฺสสฺส จ ปหาภา ๑ เป ๑ จตุตฺตฺตฺตฺตํ อูปสํมปฺชช
 วิหฺวมิ ตสฺส มยุหํ อานนฺท อิมินา วิหาเรน วิหฺโรติ อูปฺเปกฺข-
 สหฺกตา สณฺณวามนสํการา สมฺมทาจฺรณฺติ สฺสวาสฺส เม โหติ อาพาโห
 เสยฺยถาปํ อานนฺท สฺสวโน ทฺถชํ อูปปฺชเชยฺย ยาว เทว อาพาธาย
 เอวเมวสฺส เม อูปฺเปกฺขาสหฺกตา สณฺณวามนสํการา สมฺมทาจฺรณฺติ
 สฺสวาสฺส เม โหติ อาพาโห ๑

ตสฺส มยุหํ อานนฺท เอตทโหสิ ยนฺนนาหํ สพฺพโส รุป-
 สณฺณวานํ สมฺติกฺกมา ปฏฺฐิสสณฺณวานํ อตฺตณฺทมา นานตฺตสณฺณวานํ
 อมณสํการา อนนฺโต อากาโสติ อากาสํอณฺจายตฺนํ อูปสํมปฺชช วิห-
 เรยฺยนฺติ ตสฺส มยุหํ อานนฺท อากาสํอณฺจายตฺนํ จิตฺตํ น ปกฺ-
 ขนฺทติ นปสฺสติ น สันติฏฺฐติ น วิมฺจุติ เอตํ สันตุนฺติ ปสฺสโต
 ตสฺส มยุหํ อานนฺท เอตทโหสิ โก นฺ โห เหตุ โก ปจฺจุโย

เยน เม อากาสานัญจายตเน จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น สัน-
 ตินฺนุจฺติ น วิมฺบุจฺติ เอตํ สันตฺตุนฺทิ ปสฺสโต ตสฺส มยฺหิ อานนฺท
 เอตทโหสิ ฐูปสฺสุ โช เม อาทันโหว อทินฺนุโ จ ใส จ เม อหุตฺถโกโต
 อากาสานัญจายตเน จ อานิสฺสํ อธิคฺโคโต ใส จ เม อนาเสวโกโต
 ตสฺมา เม อากาสานัญจายตเน จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น
 สันตฺตินฺนุจฺติ น วิมฺบุจฺติ เอตํ สันตฺตุนฺทิ ปสฺสโต ตสฺส มยฺหิ อานนฺท
 เอตทโหสิ สเจ โช อหิ ฐูปสฺสุ อาทันวํ ทิสฺสุวา ตํ พหุตฺถกเรยฺยํ
 อากาสานัญจายตเน อานิสฺสํ อธิคมฺม ตมาเสวเรยฺยํ จานํ โช
 ปเนตํ วิชฺชติ ยํ เม อากาสานัญจายตเน จิตฺตํ ปกฺขนฺทเทยฺย ปลัฏฺเทยฺย
 สันตฺตินฺนุจฺติ วิมฺบุเจยฺย เอตํ สันตฺตุนฺทิ ปสฺสโต ใส โช อหิ
 อานนฺท อปฺเพเน สมฺเยเน ฐูปสฺสุ อาทันวํ ทิสฺสุวา ตํ พหุตฺถกาสํ อากา-
 สานัญจายตเน อานิสฺสํ อธิคมฺม ตมาเสวํ ตสฺส มยฺหิ อานนฺท
 อากาสานัญจายตเน จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปลัฏฺทติ สันตฺตินฺนุจฺติ วิมฺบุจฺติ เอตํ
 สันตฺตุนฺทิ ปสฺสโต ใส โช อหิ อานนฺท สพฺพโส ฐูปสฺสญฺญานํ
 สมฺติกฺกมา ปฏฺธิสฺสญฺญานํ อตฺตญฺญมา นานตฺตสฺสญฺญานํ อมนสิการา
 อนนฺโต อากาโลติ อากาสานัญจายตณํ อุปลมฺบสฺส วิหรามิ ตสฺส
 มยฺหิ อานนฺท อิมินา วิหารเณ วิหโรโต ฐูปสฺสทคฺคา สญฺญามนสิการา
 สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาตฺส เม โหติ อาพาโช เสยฺยถาปํ อานนฺท สฺชินโน
 ทุกฺขํ อุปลสฺสเรยฺย ยาว เทว อาพาธาย เอวเมวตฺส เม ฐูปสฺสทคฺคา
 สญฺญามนสิการา สมฺมทาจฺรณฺติ สฺวาตฺส เม โหติ อาพาโช ฯ

ศัสตร มยห์ อานนท เขตทโหสี ยนฺนุนาห์ สัพพโส อากา-
 สำนญายคณิ สัมตักกมม อนนต วิญญานนติ วิญญานญายคณิ
 อุปสัมปชช วิหเรยฺยนติ ศัสตร มยห์ อานนท วิญญานญายคเน
 จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น สันตฺติจฺจติ น วิมฺจุจฺจติ เขตํ สันตฺตฺนติ
 ปสฺสโต ศัสตร มยห์ อานนท เขตทโหสี โก นุ โห เหตุ โก
 ปจฺจุโย เยน เม วิญญานญายคเน จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ
 น สันตฺติจฺจติ น วิมฺจุจฺจติ เขตํ สันตฺตฺนติ ปสฺสโต ศัสตร มยห์
 อานนท เขตทโหสี อากาสำนญายคเน โห เม อาทันโหว อทฺธิจฺจ
 โส จ เม อพฺพุตฺถโก วิญญานญายคเน จ อานิสฺโส อนฺธิโก
 โส จ เม อนาเสวโก ศัสตร เม วิญญานญายคเน จิตฺตํ น
 ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺทติ น สันตฺติจฺจติ น วิมฺจุจฺจติ เขตํ สันตฺตฺนติ ปสฺสโต
 ศัสตร มยห์ อานนท เขตทโหสี สเจ โห อหิ อากาสำนญายคเน
 อาทันโว ทิสฺวา ตํ พฺพุตฺถเรยฺยํ วิญญานญายคเน อานิสฺสํ อธิคมฺม
 ตมาเสวเรยฺยํ จานํ โห ปเนตฺติ วิชฺชติ ยํ เม วิญญานญายคเน
 จิตฺตํ ปกฺขนฺทเทยฺย ปสฺสเทยฺย สันตฺติจฺจเรยฺย วิมฺจุเจยฺย เขตํ สันตฺตฺนติ
 ปสฺสโต โส โห อหิ อานนท อปเวเน สมฺเยเน อากาสำนญายคเน
 อาทันโว ทิสฺวา ตํ พฺพุตฺถมกาสึ วิญญานญายคเน อานิสฺสํ อธิคมฺม
 ตมาเสว ศัสตร มยห์ อานนท วิญญานญายคเน จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ
 ปสฺสติ สันตฺติจฺจติ วิมฺจุจฺจติ เขตํ สันตฺตฺนติ ปสฺสโต โส โห อหิ
 อานนท สัพพโส อากาสำนญายคณิ สัมตักกมม อนนต วิญญานนติ

วิญญาณญายตนํ อุปสมฺปชฺช วิหรามิ ตสฺส มยฺหิ อานนฺท
 อิมินา วิหารเณ วิหโรโต อากาสาณญายตนสํหคตา สญฺญามนสิการา
 สมฺมทาจฺรุตฺติ สฺวาสุสฺส เม โหติ อาพาโห เสยฺยถาปီ อานนฺท สฺมิโน
 ทฺวชฺช อุปฺปชฺชเชยฺย ยาว เทว อาพาธาย เอวเมวสุสฺส เม อากาสา-
 นญายตนสํหคตา สญฺญามนสิการา สมฺมทาจฺรุตฺติ สฺวาสุสฺส เม โหติ
 อาพาโห ฯ

ตสฺส มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ ยนฺนุนาหํ สัพฺพโส วิญญา-
 ณญายตนํ สมตฺติกุมฺม นตฺติ ทิณฺณจฺจติ อากิณฺจณฺญาตคณํ อุปสมฺปชฺช
 วิหเรยฺยนฺตฺติ ตสฺส มยฺหิ อานนฺท อากิณฺจณฺญาตคเน จิตฺตํ น
 ปกฺขนฺตฺติ นปฺปลีทตฺติ น สฺนฺตฺติจฺจติ น วิมฺมจฺจติ เอตํ สฺนฺตฺตนฺตฺติ ปสฺสโต
 ตสฺส มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ โก นฺ ไซ เหตุ โก ปจฺจโย
 เยน เม อากิณฺจณฺญาตคเน จิตฺตํ น ปกฺขนฺตฺติ นปฺปลีทตฺติ น สฺนฺตฺติจฺจติ
 น วิมฺมจฺจติ เอตํ สฺนฺตฺตนฺตฺติ ปสฺสโต ตสฺส มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ
 วิญญาณญายตเน ไซ เม อาทันโวล อทฺธิจฺจ โส จ เม อพฺพหุตฺถโต
 อากิณฺจณฺญาตคเน จ อานิสฺโส อนนฺทโค โส จ เม อนาเสวโต
 ตสฺมา เม อากิณฺจณฺญาตคเน จิตฺตํ น ปกฺขนฺตฺติ นปฺปลีทตฺติ น สฺน-
 ตฺติจฺจติ น วิมฺมจฺจติ เอตํ สฺนฺตฺตนฺตฺติ ปสฺสโต ตสฺส มยฺหิ อานนฺท
 เอตทโหสิ สฺเจ ไซ อหิ วิญญาณญายตเน อาทันวํ ทิสฺวา ตํ พหุตฺถ-
 กเรยฺย อากิณฺจณฺญาตคเน อานิสฺส อธิคมฺม ตมาเสวเรยฺย จานํ

ฌายตเน จ ฌานิสโส ฌนนิคโค โส จ เม ฌนาเสวโต ตสฺมา
 เม เนวสญฺญานาสญฺญายตเน จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปลัฏฺฐติ น
 สํนฺตฺติจฺจติ น วิมฺบุจฺจติ เอตํ สํนฺตฺตนิ ปสฺสโต ตสฺส มยฺหิ ฌานนฺท
 เอตทโหสิ สจฺจ โส อหิ ฌาภิญฺจญฺญายตเน ฌาถึนํวํ ทิสฺวา ตํ
 พหุตฺถกเรยฺยํ เนวสญฺญานาสญฺญายตเน ฌานิสฺสํ อธิคมฺม ตมาเสวเรยฺยํ
 จํณํ โส ปเนตํ วิชฺชติ ยํ เม เนวสญฺญานาสญฺญายตเน จิตฺตํ
 ปกฺขนฺทเทยฺย ปสฺสเทยฺย สํนฺตฺติจฺเจยฺย วิมฺบุจฺเจยฺย เอตํ สํนฺตฺตนิ ปสฺสโต
 โส โส อหิ ฌานนฺท อปเรน สมฺเยน ฌาภิญฺจญฺญายตเน ฌาถึนํวํ
 ทิสฺวา ตํ พหุตฺถกมาลี เนวสญฺญานาสญฺญายตเน ฌานิสฺสํ อธิคมฺม
 ตมาเสวํ ตสฺส มยฺหิ ฌานนฺท เนวสญฺญานาสญฺญายตเน จิตฺตํ
 ปกฺขนฺทติ ปสฺสติ สํนฺตฺติจฺจติ วิมฺบุจฺจติ เอตํ สํนฺตฺตนิ ปสฺสโต โส
 โส อหิ ฌานนฺท สพฺพโส ฌาภิญฺจญฺญายตณํ สมฺติกกมฺม เนวสญฺญา-
 นาสญฺญายตณํ อฺปฺปลมฺปชฺช วิหฺรามิ ตสฺส มยฺหิ ฌานนฺท อิมินา
 วิหาเรน วิหฺรโต ฌาภิญฺจญฺญายตณสํหคตา สญฺญามนสิการา สมฺมทาจ-
 รนฺติ สฺวาตฺส เม โหติ อาพาโห เสยฺยถาปํ ฌานนฺท สฺวฺวิน
 ทฺวชฺชํ อฺปฺปชฺชเรยฺย ยาว เทว อาพาธาย เอวเมวตฺส เม ฌาภิญฺจญ-
 ฌายตณสํหคตา สญฺญามนสิการา สมฺมทาจรณฺติ สฺวาตฺส เม โหติ
 อาพาโห ฯ

ตสฺส มยฺหิ ฌานนฺท เอตทโหสิ ยนฺนุณาหิ เนวสญฺญานา-
 สญฺญายตณํ สมฺติกกมฺม สญฺญาเวทียคินโรธํ อฺปฺปลมฺปชฺช วิหเรยฺยนฺติ

ศสฺส มยฺหิ อานนฺท สญฺญาเวทยิตฺติโรเช จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺป-
 ลฺลํทติ น สํนฺติฏฺฐจฺติ น วิมฺบุจฺติ เอตํ สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต ศสฺส
 มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ โโก นุ ไช เหตุ โโก ปจฺจุโย เยน
 เม สญฺญาเวทยิตฺติโรเช จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ นปฺปสฺลํทติ น สํนฺติฏฺฐจฺติ
 น วิมฺบุจฺติ เอตํ สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต ศสฺส มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ
 แนวสญฺญานาสญฺญาตเน ไช เม อาทันนํว อทฺธิจฺจ โส จ เม
 อพฺพุตฺถโก สญฺญาเวทยิตฺติโรเช จ อานิสฺโส อนนฺนิโก โส จ เม
 อนาเสวโก ศสฺมา เม สญฺญาเวทยิตฺติโรเช จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ
 นปฺปสฺลํทติ น สํนฺติฏฺฐจฺติ น วิมฺบุจฺติ เอตํ สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต ศสฺส
 มยฺหิ อานนฺท เอตทโหสิ สจ ไช อหิ แนวสญฺญานาสญฺญา-
 ตเน อาทันนํว ทิสฺวา ตํ พฺพุตฺถเวยฺยํ สญฺญาเวทยิตฺติโรเช อานิสฺสํ
 อธิคมฺม ตมาเสวเวยฺยํ จานํ ไช ปเนตํ วิชฺชติ ยํ เม สญฺญาเว-
 ยิตฺติโรเช จิตฺตํ ปกฺขนฺทเทยฺย ปสฺสํเทยฺย สํนฺติฏฺฐเจยฺย วิมฺบุเจยฺย เอตํ
 สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต โส ไช อหิ อานนฺท อปฺเปเน สมฺเยเน เว-
 สญฺญานาสญฺญาตเน อาทันนํว ทิสฺวา ตํ พฺพุตฺถกาถิ สญฺญเวทยิ-
 ตฺติโรเช อานิสฺสํ อธิคมฺม ตมาเสว ศสฺส มยฺหิ อานนฺท สญฺญา-
 เวทยิตฺติโรเช จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปสฺลํทติ สํนฺติฏฺฐจฺติ วิมฺบุจฺติ เอตํ
 สํนฺตฺนฺติ ปสฺสโต โส ไช อหิ อานนฺท สพฺพโส แนวสญฺญานา-
 สญฺญาตนิ สมฺติกกุมฺม สญฺญาเวทยิตฺติโรหิ อูปสํมุปฺปชฺช วิหฺรามิ
 ปญฺญา จ เม ทิสฺวา อาสฺวา ปวิฏฺฐยํ อคฺคํสุ ฯ

ยวถึวญฺหาหํ อานนฺท อีมา นว อนฺุพุพฺพวิหารสํปาตติโย น
 เหวํ อนฺุโตมปฺปฏิโตมํ สํมาปชฺชิมุเป อฏฺฐหิมุเป เนว ตาวาหํ อานนฺท
 สํเทวเถ โถเถ สํมารเถ สํพฺรหฺมเถ สํสํสมณพฺรหฺมณฺเญยา ปชฺชาย
 สํเทวมนุสฺสํสา ยอนฺุคฺคฺวํ สํมฺมาสํโพชฺชํ อภิสํมุพฺพุโธ ปจฺจุณฺณาสํ ยโต
 จ โช อหํ อานนฺท อีมา นว อนฺุพุพฺพวิหารสํปาตติโย เหวํ
 อนฺุโตมปฺปฏิโตมํ สํมาปชฺชิมุเป อฏฺฐหิมุเป อถาหํ อานนฺท สํเทวเถ
 โถเถ สํมารเถ สํพฺรหฺมเถ สํสํสมณพฺรหฺมณฺเญยา ปชฺชาย สํเทวมนุสฺสํสา
 ยอนฺุคฺคฺวํ สํมฺมาสํโพชฺชํ อภิสํมุพฺพุโธ ปจฺจุณฺณาสํ ฌานญฺจ ปน
 เม ทสฺสํ อุตฺตปาที อฏฺฐปฺปา เม เจโตวิมฺบุตติ อยมนุตฺติมา ชาติ
 นตฺถิทานิ ปุณฺณพฺภโวติ ฯ

มหาวคฺโค จตุตฺโท ฯ

ตตฺตฺรทฺธานํ ภวติ

เทว วิหารเ จ นิพฺพานํ ภาวี ฌาเนน ปญฺจมํ

อานนฺโต พฺรหฺมณฺเญ เทว นาเคน ตปฺสฺสํเสน จาติ ฯ

ปญฺจาลวคฺโค ปญฺจโม

[๒๔๖] ๔๖ เอกํ สํมยํ อายสฺมา อานนฺโต โกสํมุขิยํ วิหริติ
 โฆสิตารามเ ฯ อถโช อายสฺมา อุตฺตายี เยนายสฺมา อานนฺโต
 เตนฺุปลสฺงกฺมิ อฺุปลสฺงกฺมิตฺวา อายสฺมตา อานนฺเตน สํทฺธิํ สํโมท
 สํโมทนียํ กถํ สํวราณียํ วิตฺติสํเวตฺวา เขกมนฺุตํ นิสิตฺติ เขกมนฺุตํ

๔๗๐ สุตตฺตฺนํปฐเก อํกุคฺคฺตฺรํนิกายสฺส นวกนิပါတ [๒๔๖

นิตฺติโน ไช อายสฺมา อุกฺทายิ อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ เอตทโวจ อุกฺคฺตมิตํ
อาวุโส ปญฺจาตจฺจนฺเทน เทวปคฺคฺเตน

 สํพฺพาเช คตํ โยกาสํ อวิทฺทา ภูริเมธโส

 โย ฌานมฺนุพฺพชฺฌิ พุทฺโธ ปฏฺฐิตํนิตฺโถ มุนีเต ๑

 กตโม อาวุโส สํพฺพาโห กตโม สํพฺพาเช โยกาสํคิโม
 อุกฺคฺโต ภควตํ ๑ ปญฺจิเม อาวุโส กามคฺคฺนา สํพฺพาโห อุกฺคฺโต ภควตํ
 กตเม ปญฺจ จกฺขฺวิญญฺเอยฺยา รูปา อិฏฺฐจํ กนฺตา มนํปา
 มียํรูปา กามุปฺสณฺหิตา รชฺฌิยา โสตฺตวิญญฺเอยฺยา สทฺททา ๑ เป ๑ ฆาน-
 วญฺญฺเอยฺยา คนฺธา ชิวฺหาวิญญฺเอยฺยา รสา กายวิญญฺเอยฺยา โสฏฺฐจํพฺพา
 อิฏฺฐจํ กนฺตา มนํปา มียํรูปา กามุปฺสณฺหิตา รชฺฌิยา อิม ไช
 อาวุโส ปญฺจ กามคฺคฺนา สํพฺพาโห อุกฺคฺโต ภควตํ ๑

 อิธาวุโส ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กามเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺจํชฺฌณํ อฺปสํ-
 ปชฺช วิหฺรติ เอตฺตาวตํปิ ไช อาวุโส สํพฺพาเช โยกาสํคิโม
 อุกฺคฺโต ภควตํ ปริยาเยน ตคฺคฺรปคฺคฺติ สํพฺพาโห กิณฺจ ตคฺคฺ
 สํพฺพาโห ยเทว ตคฺคฺ วิตคฺคฺกวิจฺจาวา อนิรฺรทฺธา โหนฺติ อยเมตฺถ
 สํพฺพาโห ๑

 ปฺน จปวํ อาวุโส ภิกฺขุ วิตคฺคฺกวิจฺจาวนํ อฺปสํมา ๑ เป ๑
 ทฺติยชฺฌณํ อฺปสํปชฺช วิหฺรติ เอตฺตาวตํปิ ไช อาวุโส
 สํพฺพาเช โยกาสํคิโม อุกฺคฺโต ภควตํ ปริยาเยน ตคฺคฺรปคฺคฺติ
 สํพฺพาโห กิณฺจ ตคฺคฺ สํพฺพาโห ยเทว ตคฺคฺ ปิตฺติ อนิรฺรทฺธา

โหติ อยเมตฺถ สฺมฺพาโห ๑

ปุณ จปรํ อวฺโส ภิက္ขุ ปิตฺติยา จ วิราคา ๑ เป ๑ คติยชฺฌานํ
อุปสํปชฺช วิหริติ เอตฺตาวตฺตํ โห อวฺโส สฺมฺพาเช โธกาธํ
ริคโม วุตฺโต ภควตา ปริยาเยน ตตฺตฺรปคฺติ สฺมฺพาโห ภิณฺจ
ตตฺถ สฺมฺพาโห ยเทว ตตฺถ อุเปกฺขาสฺสํ อนิรุตฺตํ โหติ อยเมตฺถ
สฺมฺพาโห ๑

ปุณ จปรํ อวฺโส ภิက္ขุ สฺสํสํ จ ปหานา ๑ เป ๑ จตฺต-
ชฺฌานํ อุปสํปชฺช วิหริติ เอตฺตาวตฺตํ โห อวฺโส สฺมฺพาเช
โธกาธํริคโม วุตฺโต ภควตา ปริยาเยน ตตฺตฺรปคฺติ สฺมฺพาโห
ภิณฺจ ตตฺถ สฺมฺพาโห ยเทว ตตฺถ รูปสํญฺญา อนิรุตฺตา โหติ
อยเมตฺถ สฺมฺพาโห ๑

ปุณ จปรํ อวฺโส ภิက္ขุ สฺพฺโส รูปสํญฺญานํ สํตฺติกฺกมา ปฏฺธิ-
ชฺสํญฺญานํ อตฺตงฺกมา นานตฺตฺรสํญฺญานํ อมนสิการา อนนฺโต อากาโสติ
อากาธํญฺจาเยตนํ อุปสํปชฺช วิหริติ เอตฺตาวตฺตํ โห อวฺโส
สฺมฺพาเช โธกาธํริคโม วุตฺโต ภควตา ปริยาเยน ตตฺตฺรปคฺติ
สฺมฺพาโห ภิณฺจ ตตฺถ สฺมฺพาโห ยเทว ตตฺถ อากาธํญฺจา
เยตนํสํญฺญา อนิรุตฺตา โหติ อยเมตฺถ สฺมฺพาโห ๑

ปุณ จปรํ อวฺโส ภิက္ขุ สฺพฺโส อากาธํญฺจาเยตนํ สํตฺติก-
กมฺม อนนฺตํ วิญฺญาณนฺติ วิญฺญาณญฺจาเยตนํ อุปสํปชฺช วิหริติ
เอตฺตาวตฺตํ โห อวฺโส สฺมฺพาเช โธกาธํริคโม วุตฺโต ภควตา

เชตฺตาวตปปี โห อากุโส กายสํกฺขิ วุตฺโต ภควตา ปริยาเยน ฯ

ปฺน จปฺริ อากุโส ภิกฺขุ วิตกฺกวิจารานํ อฺปสฺมา ฯ เป ฯ ทุติ-
ยชฺฌมานํ ตติยชฺฌมานํ จตุตฺถชฺฌมานํ อฺปสฺมปฺชฺช วิหริติ ยถา ยถา จ
ตทายคฺนํ ตถา ตถา นํ กายเณ ผุสฺสิตฺวา วิหริติ เชตฺตาวตปปี โห
อากุโส กายสํกฺขิ วุตฺโต ภควตา ปริยาเยน ฯ

ปฺน จปฺริ อากุโส ภิกฺขุ สํพุพฺโธ รุปรสญฺญานํ สํมตฺติกฺกมา
ปฏฺฐิสสญฺญานํ อตฺตงฺคมา นานคฺตสญฺญานํ อมณสฺสิกาธา อนนฺโด
อาภาโสติ อาภาสํนญฺจายคฺนํ อฺปสฺมปฺชฺช วิหริติ ยถา ยถา จ
ตทายคฺนํ ตถา ตถา นํ กายเณ ผุสฺสิตฺวา วิหริติ เชตฺตาวตปปี โห
อากุโส กายสํกฺขิ วุตฺโต ภควตา ปริยาเยน ฯ เป ฯ

ปฺน จปฺริ อากุโส ภิกฺขุ สํพุพฺโธ เณวสญฺญานาสญฺญายคฺนํ
สํมตฺติกฺกมฺม สญฺญาเวทยิตนิโรธํ อฺปสฺมปฺชฺช วิหริติ ปณฺณายปฺสฺส
ทิสฺสา อาสฺสา ปริกฺขัณฺหา โหนฺติ ยถา ยถา จ ตทายคฺนํ ตถา
ตถา นํ กายเณ ผุสฺสิตฺวา วิหริติ เชตฺตาวตปปี โห อากุโส กายสํกฺขิ
วุตฺโต ภควตา นิปฺปริยาเยนาติ ฯ

[๒๔๘] ๔๔ ปณฺณาวิมุคฺโค ปณฺณาวิมุคฺโคติ อากุโส วุจฺจติ ภิกฺ-
ทาวตา นุ โห อากุโส ปณฺณาวิมุคฺโค วุตฺโต ภควาติ ฯ

อิทฺทากุโส ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมชฺฌมานํ อฺปสฺมปฺชฺช
วิหริติ ปณฺณาย ปน ปชานาติ เชตฺตาวตปปี โห อากุโส ปณฺณา-
วิมุคฺโค วุตฺโต ภควตา ปริยาเยน ฯ เป ฯ

ปุน จปรํ ชาวุโส ภิกฺขุ สหฺพโส เนวสณฺณนาสณฺณายตนํ
 สํมตฺติกมฺมํ สณฺณเวทียตฺติโรหํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ ปณฺณายปสฺส
 ทิสฺสุวา ชาสฺสุวา ปริกฺขณฺนา โหหนฺติ ปณฺณาย ปน ปชานาติ เอตฺตา-
 วตานิ โข ชาวุโส ปณฺณาวิมุคฺโต วุคฺโต ภควตา นิปฺปริยาเยนาติ ฯ

[๒๔๘] ๔๕ อุกฺโกตฺถภาควิมุคฺโต อุกฺโกตฺถภาควิมุคฺโตติ ชาวุโส อจฺจุติ
 กิตฺตาตฺตา นุ โข ชาวุโส อุกฺโกตฺถภาควิมุคฺโต วุคฺโต ภควตาติ ฯ

อิชาวุโส ภิกฺขุ วิวิจุเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมชฺฌานํ อุปสํ-
 มุปฺปชฺช วิหริติ ยถา ยถา จ ตทายตนํ ตถา ตถา นํ กาเยน ณฺณิสฺสุวา
 วิหริติ ปณฺณาย ปน ปชานาติ เอตฺตาตฺตาตานิ โข ชาวุโส อุกฺโก-
 ตฺถภาควิมุคฺโต วุคฺโต ภควตา ปริยาเยน ฯ เป ฯ

ปุน จปรํ ชาวุโส ภิกฺขุ สหฺพโส เนวสณฺณนาสณฺณายตนํ
 สํมตฺติกมฺมํ สณฺณเวทียตฺติโรหํ อุปสํมุปฺปชฺช วิหริติ ปณฺณายปสฺส
 ทิสฺสุวา ชาสฺสุวา ปริกฺขณฺนา โหหนฺติ ยถา ยถา จ ตทายตนํ ตถา ตถา
 นํ กาเยน ณฺณิสฺสุวา วิหริติ ปณฺณาย ปน ปชานาติ เอตฺตาตฺตาตานิ
 โข ชาวุโส อุกฺโกตฺถภาควิมุคฺโต วุคฺโต ภควตา นิปฺปริยาเยนาติ ฯ

[๒๕๐] ๔๖ สันทิฏฺฐิจิโก รมฺโหม สันทิฏฺฐิจิโก รมฺโหมติ ชาวุโส อจฺจุติ
 กิตฺตาตฺตา นุ โข ชาวุโส สันทิฏฺฐิจิโก รมฺโหม วุคฺโต ภควตาติ ฯ

อิชาวุโส ภิกฺขุ วิวิจุเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมชฺฌานํ อุปสํมุปฺปชฺช
 วิหริติ เอตฺตาตฺตาตานิ โข ชาวุโส สันทิฏฺฐิจิโก รมฺโหม วุคฺโต ภควตา
 ปริยาเยน ฯ เป ฯ

ปฺน จปฺริ อากุโส ภิกฺขุ สํพุโส เนวสํญญานาสํญญายตนํ
 สํมตฺติกกมฺมํ สํญญาเวทยิตฺถิโรจํ อุปสํมปฺชฺช วิหฺรติ ปญฺญาปสฺสํ
 ทิสฺวา อาสฺวา ปริกฺขณา โหนฺติ เอตฺตาวตฺตํ โห อากุโส สํทฺธิฏฺฐ-
 จิโก ฐมฺโม วุคฺโค ภควตา นิปฺปฺริยาเยนาติ ฯ

[๒๕๑] ๔๗ สํทฺธิฏฺฐจิกํ นิพฺพานํ สํทฺธิฏฺฐจิกํ นิพฺพานนฺติ อากุโส วุจฺจติ
 กิตฺตาวตฺตา นุ โห อากุโส สํทฺธิฏฺฐจิกํ นิพฺพานํ วุตฺตํ ภควตฺตาติ ฯ

อิทฺทากุโส ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมชฺฌมานํ อุปสํมปฺชฺช
 วิหฺรติ เอตฺตาวตฺตํ โห อากุโส สํทฺธิฏฺฐจิกํ นิพฺพานํ วุตฺตํ ภควตา
 ปฺริยาเยน ฯ เป ฯ

ปฺน จปฺริ อากุโส ภิกฺขุ สํพุโส เนวสํญญานาสํญญายตนํ
 สํมตฺติกกมฺมํ สํญญาเวทยิตฺถิโรจํ อุปสํมปฺชฺช วิหฺรติ ปญฺญาปสฺสํ
 ทิสฺวา อาสฺวา ปริกฺขณา โหนฺติ เอตฺตาวตฺตํ โห อากุโส สํทฺธิฏฺฐจิกํ
 นิพฺพานํ วุตฺตํ ภควตา นิปฺปฺริยาเยนาติ ฯ

[๒๕๒] ๔๘ นิพฺพานํ นิพฺพานนฺติ อากุโส วุจฺจติ ฯ เป ฯ

[๒๕๓] ๔๙ ปฺรินิพฺพานํ ปฺรินิพฺพานนฺติ ฯ เป ฯ

[๒๕๔] ๕๐ ตทฺทกฺกนิพฺพานํ ตทฺทกฺกนิพฺพานนฺติ อากุโส วุจฺจติ ฯ เป ฯ

[๒๕๕] ๕๑ ทิฏฺฐจมฺมนิพฺพานํ ทิฏฺฐจมฺมนิพฺพานนฺติ อากุโส วุจฺจติ
 กิตฺตาวตฺตา นุ โห อากุโส ทิฏฺฐจมฺมนิพฺพานํ วุตฺตํ ภควตฺตาติ ฯ

อิทฺทากุโส ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมชฺฌมานํ อุปสํมปฺชฺช
 วิหฺรติ เอตฺตาวตฺตํ โห อากุโส ทิฏฺฐจมฺมนิพฺพานํ วุตฺตํ ภควตา

ปณฺณาสกาตฺสงฺคหิตา วคฺคา

เชมวคฺโค ปจโม

[๒๕๖] ๕๒ เชมํ เชมนนฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ กิตฺตาวตฺตา นุ ไช
อากุโส เชมํ อุกฺกตํ ภควตฺตาติ ฯ

อิทฺทากุโส ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กามเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมชฺฌนํ อุตฺตมฺปชฺช
วิหฺรติ เอตฺตาวตฺตาปิ ไช อากุโส เชมํ อุกฺกตํ ภควตฺตา ปริยาเยน ฯ เป ฯ

ปุณฺ จปรํ อากุโส ภิกฺขุ สํพุโส เนวตฺตณฺณานาสตฺตณฺณายคฺคํ สม-
ตฺติกฺกมฺมํ สตฺตณฺณาวะชิตฺตนิโรธํ อุตฺตมฺปชฺช วิหฺรติ ปณฺณายปฺปสฺสํ ทิสฺสวา
ธาสฺวา ปริกฺกัณฺหา โหณฺติ เอตฺตาวตฺตาปิ ไช อากุโส เชมํ อุกฺกตํ
ภควตฺตา นิปฺปปริยาเยนาคิ ฯ

[๒๕๗] ๕๓ เชมปฺปคฺโคติ เชมปฺปคฺโคตฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ ฯ เป ฯ

[๒๕๘] ๕๔ อมตํ อมตฺตนฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ ฯ

[๒๕๙] ๕๕ อมตปฺปคฺโคติ อมตปฺปคฺโคตฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ ฯ

[๒๖๐] ๕๖ อภยํ อภยฺนฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ ฯ

[๒๖๑] ๕๗ อภยปฺปคฺโคติ อภยปฺปคฺโคตฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ ฯ

[๒๖๒] ๕๘ ปสฺสํทฺธิ ปสฺสํทฺธิตฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ ฯ

[๒๖๓] ๕๙ อนุปฺพุทฺธปสฺสํทฺธิ อนุปฺพุทฺธปสฺสํทฺธิตฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ ฯ

[๒๖๔] ๖๐ นิโรโช นิโรชิตฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ ฯ

[๒๖๕] ๖๑ อนุปฺพุทฺธนิโรโช อนุปฺพุทฺธนิโรชิตฺติ อากุโส อุกฺกจฺติ

ภิกษุสาวกตา นุ ไช ฉาวโส อานุพุพพนิโรโร วุฑโโต ภควตาติ ๑

อิตาทุโส ภิกขุ วิวิจิตฺเตว กามเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมชฺฌาเน อุลลสมฺปชฺช
วิหริติ เขตฺตดาวตานิ โห อิตาทุโส อนุปฺพุณฺนิโรโห วุฑฺฒิตอ ภควตา
ปริยาเยน ๑ เป ๑

ปุ่น จปร อดุโส ภิกขุ สัพพะโส เณรสนมณาสณมณายคณ สมน
 ติกกมม สณมณเวทยคณโรธ อนุสุมปชช วิหริติ ปณณายปัสส ทิสวา
 ธาสวา ปริกขณา โหนติ เขตตาวตานิ โส อดุโส อนุปพพนิโรโธ
 วุตโต ภควตา นิปปริยาเยนาติ ฯ

[๒๖๖] ๒๒ นว ภิกขเว ชมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อรหตุํ
 สจฺจนิกาตุํ ฯ กตเม นว ราชํ โทสํ โมหํ โกรธํ อฺปนฺนาหํ มกฺขํ
 ปถาสํ อีสํสํ มจฺจนริยํ ฯ อิมे โข ภิกขเว นว ชมฺเม อปฺปฬาย
 อภพฺโพ อรหตุํ สจฺจนิกาตุํ ฯ

นว ภิกขเว ชมฺเม ปหาย ภพฺโพ อหตุคฺคํ สจฺจนิกาทุํ ๑ กตเม
 นว รากํ โทสํ โมหํ โภขํ อุปนาหํ มกฺขํ ปตาสํ อิตฺถํ มจฺจนียํ ๑
 อิมํ โข ภิกขเว นว ชมฺเม ปหาย ภพฺโพ อหตุคฺคํ สจฺจนิกานุติ ๑

เขมวคฺโค ปจโม ฯ

๑๙๕

ตตรุทธานิ

ເໂມ ໑ ອມຕໍ່ ເຈວ ອກຍປຸ່ງສຸກິເຍນ ໑

นิโรธ อนุพุโพ เจว ธมมุปายภาพุเพน จาติ ฯ

สติปฏิจานวคฺโค ทฺติโย

[๒๖๗] ๖๓ ปณฺณิมานิ ภิกฺขเว สิกฺขาทุพฺพุตฺตานิ ฯ กตฺมานิ ปณฺณ
ปาณาติปาโต อทินฺนาทานํ กามเมสุ มิจฺฉาจาโร มุสาธาโต สุราเมรย-
มชฺชปมาทฏฺฐานํ ฯ อิมานิ โช ภิกฺขเว ปณฺณ สิกฺขาทุพฺพุตฺตานิ ฯ

อิมํ โช ภิกฺขเว ปณฺณนํ สิกฺขาทุพฺพุตฺตานํ ปหานาย จตุตาโร
สติปฏฺจํหา ภาเวตฺตพฺพา ฯ กตฺเม จตุตาโร อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
กาเย กายานุปัสฺสํ วิหริติ อาตาปี สํปฺชาโน สติมา วิเนยฺย โทเก
อภิชฺฌาโทมนสฺสํ เวทนาสุ ฯ เป ฯ จิตฺเต ธมฺเมสุ ธมฺมานุปัสฺสํ
วิหริติ อาตาปี สํปฺชาโน สติมา วิเนยฺย โทเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ ฯ
อิมํ โช ภิกฺขเว ปณฺณนํ สิกฺขาทุพฺพุตฺตานํ ปหานาย อิมํ จตุตาโร
สติปฏฺจํหา ภาเวตฺตพฺพาติ ฯ

[๒๖๘] ๖๔ ปณฺณิมานิ ภิกฺขเว นีวรณานิ ฯ กตฺมานิ ปณฺณ
กามจุณฺทนํวรณํ พฺยาปาทนํวรณํ ถันมิตฺถนํวรณํ อทุทฺทจฺจุกฺกจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุ
วิจิจฺจุ
อิมานิ โช ภิกฺขเว ปณฺณ นีวรณานิ ฯ

อิมํ โช ภิกฺขเว ปณฺณนํ นีวรณานํ ปหานาย จตุตาโร
สติปฏฺจํหา ภาเวตฺตพฺพา ฯ กตฺเม จตุตาโร อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
กาเย กายานุปัสฺสํ วิหริติ อาตาปี สํปฺชาโน สติมา วิเนยฺย โทเก
อภิชฺฌาโทมนสฺสํ เวทนาสุ ฯ เป ฯ จิตฺเต ธมฺเมสุ ธมฺมานุปัสฺสํ
วิหริติ อาตาปี สํปฺชาโน สติมา วิเนยฺย โทเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ ฯ

๔๘๐ สัตตมยัตถิเย อังคุตตรนิกายสัสต นวกนิปาโต [๒๖๘

อิมេสฺส โข ภิกขเว ปญฺจนํ นัวรณํ ปหานาย อิมे จตฺตาริ
สตีปฏฺจํนา ภาเวตพฺพาติ ฯ

[๒๖๘] ๖๕ ปญฺจิเม ภิกขเว กามคฺคณา ฯ กตเม ปญฺจ จกฺขุ-
วิญฺญेषฺยุยา รูปา อิมฺมจฺจา กนฺตา มนาปา มียรูปา กามุปฺสณฺหิตา รชฺนียา
โสฬสฺวิญฺญेषฺยุยา สทฺททา ฯ เป ฯ ขานวิญฺญेषฺยุยา คณฺธา ชีวฺหาวิญ-
ญेषฺยุยา รสา กายวิญฺญेषฺยุยา โสฬสฺจพฺพา อิมฺมจฺจา กนฺตา มนาปา
มียรูปา กามุปฺสณฺหิตา รชฺนียา ฯ อิมे โข ภิกขเว ปญฺจ กามคฺคณา ฯ

อิมេสฺส โข ภิกขเว ปญฺจนํ กามคฺคณานํ ปหานาย อิมे จตฺตาริ
สตีปฏฺจํนา ภาเวตพฺพาติ ฯ

[๒๗๐] ๖๖ ปญฺจิเม ภิกขเว อูปาทานกฺขนฺธา ฯ กตเม ปญฺจ
รูปูปาทานกฺขนฺโธ เวทณูปาทานกฺขนฺโธ สณฺณูปาทานกฺขนฺโธ สงฺขารูปาทา-
นกฺขนฺโธ วิญฺญาณูปาทานกฺขนฺโธ ฯ อิมे โข ภิกขเว ปญฺจูปาทานกฺขนฺธา ฯ

อิมេสฺส โข ภิกขเว ปญฺจนํ อูปาทานกฺขนฺธานํ ปหานาย อิมे
จตฺตาริ สตีปฏฺจํนา ภาเวตพฺพาติ ฯ

[๒๗๑] ๖๗ ปญฺจิมานิ ภิกขเว โอรมภาตียานิ สํโยชนานิ ฯ
กตมานิ ปญฺจ สกฺกทายทิกฺขุจิจิ จิจิกิจฺฉา สีสพฺพตปรามาโส กามจฺจนฺโท
พฺยาปาโท ฯ อิมานิ โข ภิกขเว ปญฺจ โอรมภาตียานิ สํโยชนานิ ฯ

อิมេสฺส โข ภิกขเว ปญฺจนํ โอรมภาตียานํ สํโยชนานํ ปหานาย
อิมे จตฺตาริ สตีปฏฺจํนา ภาเวตพฺพาติ ฯ

[๒๗๒] ๖๘ ปญฺจิมานิ ภิกขเว คตฺติโย ฯ กตมา ปญฺจ นิรโย

๒๗๕] ปรณณาสกาสังคหิโต สติปฏิจานวคฺโค ทฺติโย ๔๘๓

ตฺริจฺจนนโยน ปฏฺธิกฺกิตฺติโย มนุสฺสํ เทวา ฯ อีมา โช ภิกฺขเว ปญฺจ
คตฺติโย ฯ

อีมาสํ โช ภิกฺขเว ปญฺจนฺนํ คตฺถํ ปหานาย อีเม จตุตาโร สติ-
ปฏฺจํชานา ภาเวตพฺพตฺติ ฯ

[๒๗๓] ๖๘ ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว มจฺจนฺตฺริยานิ ฯ กตมานิ ปญฺจ
อวาสมจฺจนฺตฺริยํ กุตมจฺจนฺตฺริยํ ตาภมจฺจนฺตฺริยํ วนฺณมจฺจนฺตฺริยํ ฆมฺมมจฺจนฺตฺริยํ ฯ
อิมานิ โช ภิกฺขเว ปญฺจ มจฺจนฺตฺริยานิ ฯ

อีเมสํ โช ภิกฺขเว ปญฺจนฺนํ มจฺจนฺตฺริยานํ ปหานาย อีเม จตุตาโร
สติปฏฺจํชานา ภาเวตพฺพตฺติ ฯ

[๒๗๔] ๗๐ ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว อุกฺกมฺภากิยานิ สํโยชนานิ ฯ
กตมานิ ปญฺจ ฐูปราโค อรุปรโค มาโน อุกฺกจฺจํ อวิชฺชา ฯ
อิมานิ โช ภิกฺขเว ปญฺจุกฺกมฺภากิยานิ สํโยชนานิ ฯ

อีเมสํ โช ภิกฺขเว ปญฺจนฺนํ อุกฺกมฺภากิยานํ สํโยชนานํ ปหานาย
อีเม จตุตาโร สติปฏฺจํชานา ภาเวตพฺพตฺติ ฯ

[๒๗๕] ๗๑ ปญฺจิเม ภิกฺขเว เจโตชิตฺตา ฯ กตเม ปญฺจ อธิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํตฺถริ กงฺขติ วิจิจฺจติ นามฺมจฺจติ น สํมุปลํสํทติ
โย โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํตฺถริ กงฺขติ วิจิจฺจติ นามฺมจฺจติ น สํมุ-
ปลํสํทติ คตฺถํ จิตฺตํ น นมฺติ อาตปฺปาย อนฺนุโยคาย ตํตฺถจฺจนาย
ปธานาย ยตฺถ จิตฺตํ น นมฺติ อาตปฺปาย อนฺนุโยคาย ตํตฺถจฺจนาย

ปธานาย ยมฺ ปจโม เจโตธีโต ฯ ปุณฺ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฐมฺเม
 กงฺขติ ฯ เป ฯ สงฺฆे กงฺขติ สิกฺขาย กงฺขติ สํพฺรหฺมจารึสฺส กุปฺปีโต
 โหติ อนตฺตมโน อาหตจิตฺโต ชีตฺธาโต โย โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 สํพฺรหฺมจารึสฺส กุปฺปีโต โหติ อนตฺตมโน อาหตจิตฺโต ชีตฺธาโต ตสฺส
 จิตฺตํ น นมฺติ อตฺตปฺปาย อญฺโฆคาย สํตจฺจนาย ปธานาย ยสฺส จิตฺตํ
 น นมฺติ อตฺตปฺปาย อญฺโฆคาย สํตจฺจนาย ปธานาย ยมฺ ปญฺจโม
 เจโตธีโต ฯ

อิมํ โข ภิกฺขเว ปญฺจนํ เจโตชิตานํ ปธานาย อิมํ จตฺตาวโร
 ตติปฏฺจํนา ภาเวตฺตพฺพาติ ฯ

[๒๗๖] ๗๒ ปญฺจิเม ภิกฺขเว เจตโธวินิพฺพชา ฯ กตฺเม ปญฺจ
 อึชฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเมสฺส อวิตรํโค โหติ อวิตฺตจฺจนฺโท อวิตฺตเปโม
 อวิตฺตปฺปาสํ อวิตฺตปริพาโห อวิตฺตคณฺโห โย โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 กาเมสฺส อวิตรํโค โหติ อวิตฺตจฺจนฺโท อวิตฺตเปโม อวิตฺตปฺปาสํ อวิตฺต-
 ปริพาโห อวิตฺตคณฺโห ตสฺส จิตฺตํ น นมฺติ อตฺตปฺปาย อญฺโฆคาย
 สํตจฺจนาย ปธานาย ยสฺส จิตฺตํ น นมฺติ อตฺตปฺปาย อญฺโฆคาย
 สํตจฺจนาย ปธานาย ยมฺ ปจโม เจตโธวินิพฺพชา ฯ ปุณฺ จปรํ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย อวิตรํโค โหติ รูเป อวิตรํโค โหติ ยาว-
 ทคฺคํ อุตฺตวาทะหํ ภูตฺตจิตฺตวา เสยฺยสฺสํ ปสฺสสฺสํ มิตฺทสฺสํ อญฺญตฺโต
 วิหริติ อญฺญตฺตโร เทวณิกายํ ปณฺธาย พฺรหฺมจริยํ จรติ อิมินาหํ
 สํเตน วา วเตน วา ตเปน วา พฺรหฺมจริเยน วา เทโว วา ภวิสฺสํ

๒๗๗] ปณณาสกาสังคหิโต สติปฏจันวคฺโค ทฺติโย ๔๘๓

เทวณฺณตโร วาติ โย โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อณฺณตโร เทวนิกายํ
ปณฺธิชาย พุรฺหมจฺริยํ จรติ อิมินาหํ สํเตน วา วเตน วา คเปน
วา พุรฺหมจฺริเยน วา เทโว วา ภวิสฺสุสํมิ เทวณฺณตโร วาติ ตสฺส
จิตฺตํ น นมฺมิ ชาคปฺปาย อนฺนโยคาย สํตจฺจนาย ปธานาย อयํ
ปณฺจโม เจตโธวีนฺพนฺโธ ๑ อิมํ โช ภิกฺขเว ปณฺจ เจตโธวีนฺพนฺธํ ๑

อิมํ โช ภิกฺขเว ปณฺจณฺนํ เจตโธวีนฺพนฺธานํ ปธานาย จตฺตารो
สติปฏจันนา ภเวตฺตพฺพา ๑ กตเม จตฺตารอ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
กาเย กายานุปัสสํ วิหฺรติ ชาคปฺปํ สํมุปฺชาโน สติมา วิเนยฺย โถเก
อภิชฺฌมาโทมนสฺสํ เวทนาสุ ๑ เป ๑ จิตฺเตสุ ๑ มฺเมสุ ๑ มฺมานุปัสสํ
วิหฺรติ ชาคปฺปํ สํมุปฺชาโน สติมา วิเนยฺย โถเก อภิชฺฌมาโทมนสฺสํ ๑
อิมํ โช ภิกฺขเว ปณฺจณฺนํ เจตโธวีนฺพนฺธานํ ปธานาย อิมํ จตฺตารอ
สติปฏจันนา ภเวตฺตพฺพาติ ๑

สติปฏจันวคฺโค ทฺติโย ๑

ตตฺรทฺธานํ ภวติ

สํกฺขา นํวารณา กามา	ชนฺธา จ โอรฺมภากิยา
คฺคิ มจฺจวิยญฺเจว	อฺนุทฺตมภากิยานํ อฏฺฐมํ
เจตโธวีนฺพนฺโธติ ๑	

สุมฺมปธานวคฺโค ทฺติโย

[๒๗๗] ๗๓ ปณฺจิมานิ ภิกฺขเว สํกฺขาทฺตพฺพญฺยานิ ๑ กตมานิ ปณฺจ

๒๗๘] ปณฺณาสกาสังคหิโต สัมมุปฺปชานวคฺโค ตติโย ๔๘๕

วายมตฺติ วิริยํ อารมฺภตฺติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาตฺติ ปทฺทตฺติ อฺปฺปํปฺปนํ
ปฺปาปกาณํ อกฺกุสฺสกาณํ ฐมฺมานํ ปหานาย ๑ เป ๑ อฺปฺปํปฺปนํ กุสฺสกาณํ
ฐมฺมานํ อฺปฺปาทาย อฺปฺปํปฺปนํ กุสฺสกาณํ ฐมฺมานํ จิตฺติยา อสฺสโมธาย
ภยฺโยภวาย เวปฺปฺปตฺตาย ภาวนาย ปาริปุริยา ฌนํ ชเนติ วายมตฺติ
วิริยํ อารมฺภตฺติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาตฺติ ปทฺทตฺติ ๑ อิมํ ๒ ฆ ฆิกฺขเว
ปณฺจณฺณํ เจตโสวินิพฺพชานํ ปหานาย อิมํ จตฺตารํ สัมมุปฺปชานา
ภาเวตฺตพฺพาตฺติ ๑

สัมมุปฺปชานวคฺโค ตติโย ๑

อิทฺธิปาทวคฺโค จตฺตุโถ

[๒๗๘] ๑๕ ปณฺจิมานิ ฆิกฺขเว สิกฺขาทุพฺพุตฺตานิ ๑ กตฺมานิ ปณฺจ
ปาณาติปาโต ๑ เป ๑ สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานํ ๑ อิมานิ ๒ ฆ ฆิกฺขเว
ปณฺจ สิกฺขาทุพฺพุตฺตานิ ๑

อิมํ ๒ ฆ ฆิกฺขเว ปณฺจณฺณํ สิกฺขาทุพฺพุตฺตานํ ปหานาย จตฺตารํ
อิทฺธิปาทา ภาเวตฺตพฺพา ๑ กตฺเม จตฺตารํ อิทฺธิ ฆิกฺขเว ฆิกฺขุ ฌนฺตสฺมาธิ-
ปชานสงฺฆารสฺมนฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ วิริยสฺมาธิปชานสงฺฆารสฺมน-
นาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ จิตฺตสฺมาธิปชานสงฺฆารสฺมนฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ
ภาเวติ วมฺถาสฺมาธิปชานสงฺฆารสฺมนฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ ๑ อิมํ
๒ ฆ ฆิกฺขเว ปณฺจณฺณํ สิกฺขาทุพฺพุตฺตานํ ปหานาย อิมํ จตฺตารํ
อิทฺธิปาทา ภาเวตฺตพฺพาตฺติ ๑ (ทฺวิปทฺเสสา อิทฺธิปาทวเสน วิตฺตาราตฺตพฺพา)

๔๗๒ ต่อกุณฑลปฐเก ของกุณฑลกรณิกายต่ง นวณิปาโค [๒๘๐]

[๒๘๐] ๗๖ ปณฺจิเม ภิกฺขเว เจตโสวีนฺพนฺธา ฯ กตเม ปณฺจ
อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเมสฺสุ อวตฺตวาคี โหติ ฯ เป-ฯ อิเม โส ภิกฺขเว
ปณฺจ เจตโสวีนฺพนฺธา ฯ

อิเมสฺ โส ภิกฺขเว ปณฺจณฺํ เจตโสวีนฺพนฺธานํ ปหานาย อิเม
จตุตฺตาริ อิทฺธิปาทา ภาเวตฺตพฺพา ฯ กตเม จตุตฺตาริ อิธ ภิกฺขเว
ภิกฺขุ นนฺทสฺมาธิปชานตฺงฆารตฺมณฺฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ วิริยสฺมาธิ-
จิตฺตสฺมาธิ-อิมฺสํสฺมาธิ-ปชานตฺงฆารตฺมณฺฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ ฯ อิเมสฺ
โส ภิกฺขเว ปณฺจณฺํ เจตโสวีนฺพนฺธานํ ปหานาย อิเม จตุตฺตาริ อิทฺ-
ธิปาทา ภาเวตฺตพฺพาติ ฯ

อิทฺธิปาทวคฺโค จตุตฺโต ฯ

จตุตฺตาริ ตติยฏฺฐานา

ปชานา จตุโร ปเท

จตุตฺตาริ อิทฺธิปาทาปี

ปฺริเมเหเตหิ โยชเยติ ฯ

วคฺโค ปณฺจโม

[๒๘๑] ๗๗ ราคตฺสํ ภิกฺขเว อภินฺญา ย นว ธมฺมา ภาเวตฺตพฺพา ฯ
กตเม นว อสฺสํสณฺฺณว มรณสฺสณฺฺณว อํหาเร ปฏฺิถกฺกตฺสณฺฺณว สฺพ-
พฺโถเก อนภิรตฺสณฺฺณว อนิจุตฺสณฺฺณว อนิจุเจ ทฺกฺขตฺสณฺฺณว ทฺกฺเข
อนคฺคตฺสณฺฺณว ปหานสฺสณฺฺณว วิราคตฺสณฺฺณว ฯ ราคตฺสํ ภิกฺขเว อภินฺญา
อิเม นว ธมฺมา ภาเวตฺตพฺพาติ ฯ

[๒๘๒] ๗๘ ราคตฺสํ ภิกฺขเว อภินฺญา ย นว ธมฺมา ภาเวตฺตพฺพา ฯ

กตเม นว ปจฺมชฺฌานํ ทุติยชฺฌานํ ตติยชฺฌานํ จตุตฺถชฺฌานํ
 อากาธานญฺจายตนํ วิญฺญาณญฺจายตนํ อากญฺจญฺจายตนํ เนวสฺสญฺญา-
 นาสฺสญฺจายตนํ สฺสญฺญาเวทยิตฺติโรโห ๑ รากสฺสํ ภิกฺขเว อภิญฺญา
 อิเม นว ชมฺมา ภาเวตฺตพฺพา ๑

[๒๘๓] ๓๕ รากสฺสํ ภิกฺขเว ปริญฺญา ย ปริกฺขยา ย ปหานาย
 ขยา ย วยาย วิราคยา นิโรธาย จาคาย ปฏินิสฺสํคฺคา ย อิเม นว
 ชมฺมา ภาเวตฺตพฺพา ๑ โทสฺสํ โมหสฺสํ โกรธสฺสํ อูปาทสฺสํ มกฺขสฺสํ
 ปถาสฺสํ อิชฺสําย มจฺจนียสฺสํ มายาย ตํเกยฺยสฺสํ ฌมฺภสฺสํ ตํรวมภสฺสํ
 มานสฺสํ อติมานสฺสํ มทสฺสํ ปมาทสฺสํ อภิญฺญา ย ปริญฺญา ย ปริกฺขยา ย
 ปหานาย ขยา ย วยาย วิราคยา นิโรธาย จาคาย ปฏินิสฺสํคฺคา ย อิเม
 นว ชมฺมา ภาเวตฺตพฺพาติ ๑ อิทมโวจ ภักวา ๑ อตฺตมนา เต ภิกฺขุ
 ภคฺวโต ภาสิตํ อภินนฺทฺหติ ๑

นวกนิปาโต สฺมตฺโต ๑

ปทานุกรกโม

	ปพเพ/องเก		ปพเพ/องเก
อภคปาศวโส	๕๐/๖๕	อภุชณา	๓๑๘/๒๒๘
อภคกัถ	๒๔๔/๔๕๕	อภุชชุตโต	๓๔๔/๒๘๓. ๓๔๕/๒๘๖
อภนิฏฐคาม	๓๖/๓๓.	อภุชชี	๕๘/๘๘
	๓๗/๓๔. ๑ เป ๑	อภุชเชตตญญ	๒๓๘/๔๓๓
อภมมกามา	๖๐/๘๔	อภุชช (พุมจวิย)	๔๗/๕๕
อภมมาล (พุมจวิย)	๔๗/๕๕	อภุ	๓/๓๐. ๒/๒๐.
อภสัรธา	๖๔/๓๓๐.		๘๓/๓๕๗. ๘๔/๓๕๗
	๗๒/๓๔๒. ๑ เป ๑	อภารโว	๖๗/๓๒๓
อภากตญญ	๘๔/๓๕๗	อภารานิ	๒๒๓/๔๐๓
อภิจนธาก	๖๔/๓๓๐.	อภุคตทวารคา	๒๖/๒๕
	๗๒/๓๔๒. ๑ เป ๑	อภุคตญญานิ	๓๒๘/๒๕๐
อภิริยวาโท (โคตโม)	๓๐๓/๓๗๕.	อภุคัพ	๒๐๘/๓๗๓
	๓๐๒/๓๘๒	อภุคิ	๘๓/๓๕๓
อภุสัถ	๖๗/๓๒๓	อภุคิกุชช	๖๘/๓๒๘
อภุททชธนา	๖๐/๘๕	อภุคิสัถ ภาชาน	๔๔/๔๓
อภุโสภปริภาสโก	๘๔/๓๕๗	อภุค	๔๓/๔๒. ๔๔/๔๕
อภุชณเวชิ	๒๔๐/๔๓๘	อภุชการการฐปมา กามา	๓๑๘/๒๒๗

ខេត្តកំពង់ចាម	២៨/១២៨	ខេត្តកំពង់ចាម	២២៧/៤១៣
ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង	៣៨៣/៣៥៥	ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង	២៨/៣៣៣
ខេត្តកំពង់ស្ពឺ	២៨/១២៨	ខេត្តកំពង់ស្ពឺ	៣៨/៣០
ខេត្តកំពង់	៨៥/៣៨៨	ខេត្តកំពង់	៣៦/៣៣ ។ ប្រ ។
ខេត្តកំពង់	២៨/៣០៧	ខេត្តកំពង់	៨៨/៣២២
ខេត្តកំពង់	៥៨/៨០	ខេត្តកំពង់	៣៨៨/៣៥០
ខេត្តកំពង់	៥៨/៨០	ខេត្តកំពង់	២០៥/៣២៣ ។ ប្រ ។
ខេត្តកំពង់	៥៨/៨០	ខេត្តកំពង់	៥៨/៨៣ ២៣/៣០២
ខេត្តកំពង់	៥៨/៨០	ខេត្តកំពង់	ខេត្តកំពង់
ខេត្តកំពង់	២៣៥/៣៨៣	(កំពង់)	២៣/៨៧
ខេត្តកំពង់	២៣/៣០៤	ខេត្តកំពង់	៣០៨/២០៣
ខេត្តកំពង់	៣៥៣/៣០៤		៣៣០/២៣០
	៣៧៤/៣៣៨	ខេត្តកំពង់	៣០៨/២០២
ខេត្តកំពង់			៣៣៨/២២៨
ខេត្តកំពង់	២២៤/៤០៨	ខេត្តកំពង់	៧៣/៣៤៣
ខេត្តកំពង់	៣៣២/២៧០	ខេត្តកំពង់	២៨/៣៣០ ៣០៣/៣៨៣
ខេត្តកំពង់	៥០/២២ ៣០៨/២០០ ។ ប្រ ។	ខេត្តកំពង់	២៨/៣៣០
ខេត្តកំពង់ (កំពង់)	៤៧/៥៥	ខេត្តកំពង់	៧៣/៣៤៣
ខេត្តកំពង់	៤៤/៤២	ខេត្តកំពង់	៧៣/៣៤៣
ខេត្តកំពង់	៧/៧	ខេត្តកំពង់	៧/២

ปทานุกรกโม

๔๘๓

อณุมตฺเตสฺ	๗๒/๓๔๒.	อตุตวิปคฺคิ	๘๗/๓๖๒. ๘๘/๓๖๔
	๘๒/๓๕๓ ๑ เป ๑	อตุตถมฺปคฺคิ	๘๗/๓๖๒. ๘๘/๓๖๔
อณฺทโกถิ	๖๘/๓๒๗. ๓๐๓/๓๗๘	อตุตา	๖๓/๘๘
อณฺททานิ	๖๘/๓๒๖. ๓๐๓/๓๗๘	อตุตฺตฺปมา (ตฺตฺตา)	๖๓/๘๘
อติฏกนฺตมานุสฺสเกน	๗๕/๓๔๔.	อตุตถกามานุกมฺปโก	๓๔/๓๓
	๗๘/๓๔๕ ๑ เป ๑	อตุตถคตา	๘๕/๓๕๘. ๘๖/๓๖๒
อติปฺปโก	๓๘/๓๖.	อตุตถจริยา	๓๓๔/๒๒๒. ๒๐๘/๓๗๗
	๔๐/๓๘. ๒๓๖/๓๘๒	อตุตถญฺ	๖๕/๓๓๔
อติมานุสฺ	๘๐/๓๕๐.	อตุตถปฺปวิธํ	๒๐๘/๓๗๕
	๒๐๔/๓๖๓. ๒๘๓/๔๘๗	อตุตถถิ	๘๗/๓๖๓. ๘๘/๓๖๗
อติจรฺณานกฺโก	๘๒/๓๕๔	อตุตถมฺหิโต	๘๘/๓๖๘
อติเรกํสฺสทิวสฺ	๓๔๒/๒๘๘	อตุตถตฺติ ปทํ	๕๒/๗๓
อติเกจิ	๘๗/๓๖๒. ๘๘/๓๖๖	อตุตถปฺปวิธํ	๓๓๕/๒๕๔.
อตุตถญฺ	๖๕/๓๓๔		๓๓๖/๒๒๖ ๑ เป ๑
อตุตถภาว	๒๐๘/๒๐๒. ๓๓๐/๒๓๐	อตุโก	๖๓/๘๗. ๖๕/๓๓๔ ๑ เป ๑
อตุตถมนตาโสมนสฺ	๔๘/๖๓	อทิทฺโท	๕/๔. ๖/๖
อตุตถมน	๖๖/๓๓๘.	อทินฺนํ	๒๓๓/๓๘๓.
	๓๐๒/๓๘๘ ๑ เป ๑		๒๓๒/๓๘๕
อตุตถมารณิยานิ		อทินฺนนาทานํ	๓๓๐/๒๕๒
(กมฺมานิ)	๖๓/๓๐๐	อทินฺนนาทํ	๒๓๓/๔๓๘. ๒๓๒/๔๒๓

อทุกฺขมุตฺตํ	๕๘/๘๐	อนตฺตตฺตญฺณ	๒๕/๒๔. ๔๕/๔๘.
อทุกฺขมารกั	๓๔๔/๒๘๓.		๔๖/๔๘ ๑ เป ๑
	๓๔๕/๒๘๖ ๑ เป ๑	อนตฺตคานุปตฺตํ	๓๗/๓๔. ๘๖/๓๔๘
อติภรณตมถา ชุมมา	๘๓/๓๔๖	อนตฺตชนโน (โกโธ)	๖๓/๘๘
อติคคเปโม	๓๘/๓๕	อนตฺตโก	๖๓/๘๗
อติเทวณานทสฺสํ	๓๖๓/๓๓๔	อนนตํ วิญญานํ	๔๓/๔๓
อติปฺปญฺณาชุม-		อนนโต อากาโส	๔๓/๔๓
วิปสฺสํนาย	๒๐๘/๓๗๒	อนพฺพกฺขชฏกามา	๓๐๒/๓๘๔
อติปฺปายโส	๘๖/๓๕๘	อนภิกฺขุโต	๕๘/๘๓
อติพฺรหฺมจฺริยวาโส	๒๒๕/๔๐๘	อนภิกฺขุสฺสญฺญา	๔๕/๔๘. ๔๖/๔๘.
อติมฺคฺตคกมาตํ	๓๔๓/๒๘๖		๘๘/๓๕๐ ๑ เป ๑
อติมฺคฺตโต	๓๖๓/๓๓๕. ๒๐๓/๓๖๓	อนนยพฺยสฺสนํ	๒๐/๓๗
อติวจํ	๕๘/๘๐	อนนฺนวิเวการา	๓๖๔/๓๓๖
อติวสํ	๓๐๒/๓๘๐	อนนวชฺชตา	๘๘/๓๖๘
อติสํสํ	๒๗/๒๖. ๒๘/๒๗	อนนวชฺชพตฺติ	๒๐๘/๓๗๖
อชฺฐา (ตฺถชฺฐา)	๖๓/๓๐๒	อนนวชฺชา (ชุมมา)	๒๐๘/๓๗๖
อโรภาคา	๖๘/๓๓๓	อนนวญฺญตฺตคิกกโม	๓/๓. ๒/๒.
อโรหิตํ	๖๘/๓๓๕		๘๔/๓๕๗
อนกฺกโกสฺสกปฺริภาตโก	๘๔/๓๕๘	อนนฺตสํสํสิกา (ตฺถชฺฐา)	๖๓/๓๐๒
อนนฺทคณ	๓๐๓/๓๗๘	อนนาคนฺตคา	๔๘/๖๔

ປາທານຸກຸໂມ

໔໒໓

ອນາຄາມິສຕຣ໌ຈຸນິກິຣິຍາຍ ປຼື-	ອນິຈຸຈານຸປັດຊີ	໓໒/໓໓.	
ປຸນໂນ ໓໐໔/໒໐໗. ໓໒໔/໓໐໓		໕໔/໔໐. ໔໕/໓໔໗	
ອນາຄາມີ	໔໔/໒໔.	ອນິຈຸຈຸຊາທນປຣິມທຸທນເກທນວິທຸຣິ-	
໓໐໔/໒໐໗ ັ ເປ ັ	ດັນຮມຸມຊັດ	໒໓໔/໔໐໐	
ອນາທໂຣ	໓໐໐/໓໗໓	ອນິມິຕຸຕິ	໕໓/໗໔
ອນາເທຍຸຍວາຈາດັ-		ອນິມິຕຸຕາວິຫາຣີ	໕໓/໗໔
ວຸຕຸຕນິໂກ	໓໓໐/໒໕໒	ອນິດັດໂງ	໒໔໒/໔໔໔
ອນານາຄິໂກ	໔໒/໓໕໔	ອນິດັດຊີ	໒/໒. ໒໓/໓໐໐
ອນາປັຕຸຕິ	໗໒/໓໔໒.	ອນຸກມຸປີ	໗໓/໓໔໒
໗໗/໓໔໓. ັ ເປ ັ		ອນຸຊຸຈຳນມຕາ ພຣາ	໓໐໕/໓໔໔
ອນາຍາຊາ	໒໓/໓໐໐	ອນຸຕຸຕຣ໌ ໂຍຄຸເໝີ	໒໐໔/໓໗໒
ອນາວຸຕຸຕຣ໌ມຸມິ ເມ ຈິຕຸຕິ ໒໒໔/໔໓໕		ອນຸຕຸຕານິກຕິ	໔໒/໓໕໓
ອນາວຸຕຸຕຣ໌ມຸໂມ	໓໕/໓໒	ອນຸຕິຊາ	໔໔/໓໒໔
ອນິກຸຊິຕຸຕຸໂຣ ໔/໓. ໒໔/໓໓໓ ັ ເປ ັ		ອນຸຍະດ໌ໂຍໝີ	໔/໗.
ອນິຈຸຈຸປຸງິດ໌ເວຕິ ໓໒/໓໓. ໔໕/໓໔໗			໔/໔. ໓໐/໔
ອນິຈຸຈຸດ໌ໂຍ	໒໕/໒໔. ໔໕/໔໔.	ອນຸປຣິຍາຍປໂຕ	໒໔/໓໐໔
໔໒/໔໔ ັ ເປ ັ		ອນຸປາຊ໌ໂຍ	໕໕/໔໔
ອນິຈຸຈຸດ໌ໂຍ	໓໒/໓໓. ໔໕/໓໔໗	ອນຸປາຕິເສດາ	໕໓/໗໕.
ອນິຈຸຈາ	໒໓/໓໐໒.		໓໐໔/໒໐໕ ັ ເປ ັ
໔໕/໓໕໔. ໔໒/໓໒໓		ອນຸປາຣມຸກຈິຕຸໂຕ	໒໗/໒໒. ໒໔/໒໗

อนุปุพฺพกิริยา	๓๐๘/๒๐๓. ๓๓๐/๒๓๐	อนุปุพฺพชนโส	๗๓/๓๔๓. ๗๗/๓๔๔
อนุปุพฺพนิมน	๓๐๘/๒๐๐. ๓๓๐/๒๐๘	อนุโรทวิโรธมาปนโน	๘๖/๓๖๐
อนุปุพฺพนิโรธา	๒๓๕/๔๒๓. ๒๖๕/๔๗๗	อนุโรธา	๘๕/๓๕๘. ๘๖/๓๖๒
อนุปุพฺพปฐิภา	๓๐๘/๒๐๓. ๓๓๐/๒๓๐	อนุนิจจกาโร	๓๐๒/๓๘๘
อนุปุพฺพปฐภาโร	๓๐๘/๒๐๓. ๓๓๐/๒๐๘	อนุสยา	๓๓/๘
อนุปุพฺพปฐสัทธา	๒๖๓/๔๗๗	อนุส้าน	๗๓/๓๔๒
อนุปุพฺพโปณ	๓๐๘/๒๐๐. ๓๓๐/๒๐๘	อนเนกรตโน	๓๐๘/๒๐๒
อนุปุพฺพพิหารสมาปค-		อนเนกวิหิต	๗๕/๓๔๓.
ติโย	๒๓๗/๔๒๔. ๒๔๕/๔๖๘		๗๘/๓๔๕ ๑ เป ๑
อนุปุพฺพพิหารา	๒๓๖/๔๒๔	อนนคตบป	๓/๓๓. ๒/๒.
อนุปุพฺพพิทฐา	๓๐๘/๒๐๓. ๓๓๐/๒๓๐		๘๔/๓๔๗ ๑ เป ๑
อนุปุพฺพพิทถิ	๓๐๒/๓๘๐. ๓๓๓/๒๓๒	อนนค	๖๘/๓๓๓
อนุปุพฺพพิทฐก	๒๐๘/๓๗๖. ๒๓๓/๓๘๓ ๑ เป ๑	อนนคคณ	๖๘/๓๓๓
อนุปุพฺพปทานโร	๕๔/๘๐	อนนคคมา	๒๔๒/๔๔๘
		อนนคคราปวินิพพาย	๓๖/๓๓.
			๓๗/๓๔ ๑ เป ๑
		อนนคคทิกฐกา	๓๓๒/๒๖๐.
			๓๓๓/๒๖๓. ๓๓๕/๒๖๘
		อนนคคทิกฐา ขาวา	๓๐๘/๒๐๒

ปทานุกรกโม

๔๘๕

อนโศชนา	๑๓๖/๒๗๒.	อเนปโกโก (โคตโม)	๑๐๓/๑๗๗.
	๑๓๘/๒๗๖ ๑ เป ๑		๑๐๒/๑๘๕
อนโศปฏิ	๖๘/๑๓๐.	อเนปจฺย	๑๐๐/๑๗๐. ๑๐๔/๑๘๖
	๑๐๐/๑๗๒. ๑๐๘/๒๐๔	อเนปญฺตฺ	๑๘/๑๖.
อนุ	๔๘/๖๓. ๑๒๕/๒๔๓		๒๐/๑๘. ๒๑/๒๒
อปกตกาฬ	๑๐๒/๑๘๐.	อเนปฏิกฺ	๑๒๘/๒๕๐
	๑๑๑/๒๑๓ ๑ เป ๑	อเนปฏิน	๑๗๑/๓๓๑
อปราย	๑๔๓/๒๘๘	อเนปตฺ	๕๖/๘๖
อเนยโย (ปุคฺโค)	๑๐๐/๑๗๐	อเนปมฺ	๘๐/๑๔๕. ๑๔๓/๒๘๘
อเนปจฺโย	๑๐๒/๑๘๐.	อเนปมณ	๘๑/๑๕๒
	๑๑๑/๒๑๓ ๑ เป ๑	อเนปมาทฺ	๒๘/๓๐
อเนปคฺ	๒๒๕/๔๐๘	อเนปมาทว	๒๘/๒๘
อเนปหานิยา (ชฺมุมา)	๑๘/๑๖.	อเนปสทพฺ	๒๗/๒๖
	๒๐/๒๓ ๑ เป ๑	อเนปสฺ	๘๔/๑๔๗
อเนปจฺ	๒๑๕/๓๘๗	อเนปฏิกฺ	๔๖/๔๘
อเนป ๖๓/๘๘. ๖๘/๑๓๐. ๗๐/๑๓๗		อเนปทจฺ	๒๐/๑๗
อเนปมฺ	๑๔๔/๒๘๓. ๑๔๕/๒๘๖	อเนปพา	๒๐/๑๗
อเนปมฺ	๑๒๔/๒๔๓	อเนปยูกสฺ	๑๓๐/๒๕๒
อเนป	๘๕/๑๔๘	อเนปจฺ	๒๐๕/๓๖๔.
อเนป (ชฺวติ)	๗๑/๑๓๘		๒๐๗/๓๖๘

อบัญญัติตาย	๓๕๓/๒๘๘	อภาวนีโย	๑/๓๐. ๒/๒๐.
อบัญญัติโน	๑/๒๐. ๘๓/๓๕๗ ๑ เป ๑		๘๓/๓๕๗. ๘๔/๓๕๗
อบัญญัติปลั่ง	๘๓/๓๕๗	อภิกกนุติ	๓๐๒/๓๘๘
อบัญญัติโย	๑/๓๐. ๒/๒๐.	อภิกกนุตวณณา	๒๘/๒๘๘.
	๘๓/๓๕๗ ๑ เป ๑		๓๐/๓๐. ๕๓/๗๕ ๑ เป ๑
อพุทโธกนิญ	๑๖/๓๓.	อภินญา	๕๓/๗๘. ๕๕/๘๔ ๑ เป ๑
	๓๗/๓๔. ๘๕/๓๔๗	อภินุหตฺตนิปาตา	๓๘/๑๖.
อพุททาคมนิ	๕๐/๖๕		๒๐/๓๘. ๒๑/๒๒
อพุทฺทธรรม	๖๕/๓๑๔.	อภินิพพิธา	๑๐๓/๓๗๘
	๓๐๘/๒๐๐ ๑ เป ๑	อภินิหารกุตโต	๓๗/๓๕. ๓๘/๓๕
อพุทฺโท	๕๐/๖๖	อภินิปฺปวฺจฺจํ	๖๘/๑๒๘
อพุทฺโธกา	๒๔๔/๔๕๕	อภินิยาตนา	๑๖๒/๓๑๔
อพุทฺธกตฺต	๕๑/๖๘	อภินิ	๕๘/๘๑
อพุทฺธปณฺณิโก	๒๔๔/๔๕๕	อภินิยาตนาโม	๒๐/๓๗
อพุทฺธมจฺฉริ	๖๘/๓๓๐.	อภินิโย	๓๐๒/๓๘๘
ปฏินิ	๖๘/๓๓๐.	อภินิ	๖๘/๓๓๐
	๓๐๘/๒๐๔	อภินิพฺพุติ	๔๗/๕๘. ๓๐๓/๓๗๘.
อภินิ	๒๘/๓๐. ๓๐/๓๐. ๓๑/๓๑		๑๖๑/๓๑๔ ๑ เป ๑
อภินิ	๒๖๐/๔๗๗	อภินิ	๒๐๕/๓๖๔.
อภินิ	๕๕/๘๔. ๒๖๑/๔๗๗		๒๐๗/๓๖๘

ปทานุกรโม

๕๘๗

อภุคพภุชานสวตฺตนิโก	๓๓๐/๒๕๒	อโมฆี	๕/๕. ๖/๖
อภทนมุขานี	๒๓๘/๕๐๐	อมุพพณั	๒๐๗/๓๖๗
อมงฺกุฏโต	๕๕/๘๒	อโยสั ๘๕/๓๕๘. ๘๖/๓๕๘ ๑ เป ๑	
อมจฺจรี	๒/๒	อโยกฏาเท	๗๓/๓๕๐
อมคั	๒๕๘/๕๗๗	อโยกปาเต	๕๒/๗๓
อมคปวิโยสํานา	๕๕/๕๗.	อโยปฏฺฐเณ	๖๘/๓๓๒
	๕๖/๕๘ ๑ เป ๑	อโยปฺปิจิ	๖๘/๓๓๔
อมคปฺปคฺโคโต	๒๕๘/๕๗๗	อโยมณฺจ	๖๘/๓๓๔
อมตาย ฐาตุยา	๒๕๐/๕๓๘	อโยสํกฺกนา	๖๘/๓๓๓
อมโตคธา	๕๕/๕๗.	อโยยธมา (ภริยา)	๖๐/๘๓
	๕๖/๕๘ ๑ เป ๑	อโรกฺเขยฺยานิ	๕๕/๘๕
อมตฺตคณฺณตา	๒๖/๒๕. ๘๕/๓๕๗	อโรกฺกคฺโคโต	๒๕๕/๕๕๕
อมนาปสํกฺกตํวตฺตนิโก	๓๓๐/๒๕๒	อโรทวิคฺคิโห	๓๕๘/๓๐๐
อมนาโป	๓/๓. ๒/๒.	อโรธฺฐโป (โคตโม)	๓๐๓/๓๗๕
	๘๓/๓๕๗. ๘๕/๓๕๗	อโรหิ (สุมมาตํมฺพฺพุโธ)	๕/๓.
อมนุสฺสํานํ ปิโย	๘๓/๓๕๓		๖/๕ ๑ เป ๑
อมมา	๒๒๕/๕๐๘	อโรหิ (ชีณาสโฆ)	๒๓๓/๓๘๓
อมายาวิ	๒๓๗/๕๒๕	อโรหิตฺตตาย ปฏฺธิปนฺโน	๓๐๘/๒๐๗.
อมฺพฺพหฺวินโย	๘๓/๓๕๖		๓๓๐/๒๓๓ ๑ เป ๑

อวหนุโต	๓๘/๓๗.	อวปัสสนุณ	๓๖๒/๓๓๕.
	๒๐/๒๐. ๕๕/๘๐ ๗ เป ๗		๓๖๓/๓๓๕. ๒๐๒/๓๖๐ ๗ เป ๗
อวหา	๘๓/๓๕๗.	อวปา	๓๖๘/๓๒๖
	๓๐๘/๒๐๗ ๗ เป ๗	อติปเตยยา (กุมาริกา)	๗๓/๓๕๐
อวิย สัตถ์	๖๓/๓๐๗	อติมรียา (รุมมา)	๒๐๘/๓๗๖
อวิยกนุเตหิ สัตถ์	๒๓๓/๔๒๐.	อติสา	๖๐/๘๔
	๒๓๒/๔๒๓	อติโก ๘๕/๓๕๘. ๘๖/๓๕๘ ๗ เป ๗	
อวิยโฆหารา	๓๖๕/๓๓๖	อติถ (โภชน)	๓๐๓/๓๘๒
อวิยสาวกิ	๔/๓. ๖/๕ ๗ เป ๗	อติณณา	๖๘/๓๓๗
อวิยา	๕๐/๖๘	อติณณกามา	๓๐๒/๓๘๓
อวิยา ปณณ	๖๓/๓๐๗	อติสสุโต	๖๘/๓๓๐.
อวิยา วิมุตติ	๖๓/๓๐๗		๓๐๐/๓๗๒. ๓๐๘/๒๐๔
อวิยานิ อปวาทกา	๓๐๓/๓๘๐	อวิชฺชณุกโกถ	๓๐๓/๓๗๘
อวิยานิ อปวาทกา	๓๐๓/๓๘๐	อวิชฺชา	๓๐๓/๓๗๘. ๒๗๔/๔๘๓
อวิยานิ ทสฺสนกามิ	๖๕/๓๓๖	อวิชฺชานุสโย	๓๓/๘. ๓๒/๘. ๕๒/๗๓
อวิโย วา ศุณฺหิภาโว	๒๐๘/๓๗๒	อวิชฺชาปรมมํ มถิ	๓๐๕/๓๘๘
อวิโย สมาริ	๔๒/๔๒. ๖๓/๓๐๗	อวิชฺชาสณฺโณชนิ	๘/๗. ๘/๘
อวิณ	๓๓๐/๒๐๘	อวิชฺชาสวา	๓๐๓/๓๘๓
อวิทฺธิจิตฺตา	๖๐/๘๕	อวินิปาตคฺคโม	๓๕/๓๒.
อวิปภาโค	๒๗๔/๔๘๓		๒๓๓/๔๓๘ ๗ เป ๗

ปทานุกรโม

๔๘๘

อวิวัฏฏ์	๘๒/๓๕๓	อสังกมเมหิ	
อวิสวาทโก	๓๓๑/๒๕๔	อภิกุโธ	๘๗/๑๖๒, ๘๘/๑๖๖
อเวจฺจุปฐาเทน	๒๓๑/๔๒๐	อสังเนน	๒๔๒/๔๔๗
	๒๓๒/๔๒๒	อสังกมุจฺจียา	๓๔๓/๒๘๘
อสังโว	๕๘/๘๘	อสังพลํ (พฺรหฺมจฺริยํ)	๔๗/๕๕
อสังกุกกกา	๒๐๕/๓๖๔	อสังมยา	๓๓๘/๒๒๘
	๒๐๗/๓๖๘	อสังโหมรฺหมํ เม จิคุตํ	๒๒๘/๔๓๕
อสังหิโร	๗๔/๓๔๓, ๗๘/๓๔๕	อสังมฺปเวชิ	๖๔/๓๐๗
อสังกุกาเรน (อภิกุโธ)	๘๗/๑๖๒	อสังมฺภาว	๒๘/๒๗
	๘๘/๑๖๖	อสังวากมฺมํ เม จิคุตํ	๒๒๘/๔๓๕
อสังกิกฺกณฺณปฺพุพฺพานิ	๓๒๘/๒๕๐	อสังกฺกณฺ	๓๐๓/๓๗๘
อสังกิกฺกณฺณานิ	๓๒๘/๒๕๐	อสังกฺกตา	๘๕/๓๕๘, ๘๖/๑๖๓
อสังขารวรินฺนิพฺพายี	๑๖/๓๓	อสังวาทฺโฆ	๓๐๓/๓๗๘
	๓๗/๓๔ ๑ เป ๑	อสังนา	๖๑/๑๐๐
อสังขณฺณายมตา มนฺตา	๓๐๕/๓๘๘	อสังโถกภยํ	๒๐๘/๓๗๘
อสังโฆ	๒๓๗/๔๒๕	อสังกฺ	๘๔/๓๕๗
อสังคา	๓๐๒/๓๘๓	อสังกฺกิตฺตํ	
อสังโถกมฺมํ เม		จาโร	๖๘/๓๓๐, ๓๐๘/๒๐๔
จิคุตํ	๒๒๘/๔๓๕	อสังกฺกณฺ	๒๕/๒๔, ๔๕/๔๗
อสังกมฺมา	๘๔/๓๔๗		๔๖/๔๘ ๑ เป ๑

อตุรภา	๒๐๕/๓๖๕, ๒๐๗/๓๗๓	อตุรตุวโค	๘๖/๓๕๘
อตุรปุเร	๒๔๓/๔๕๓	อตุรตุว	๕๑/๖๘
อตุรรา ๓๐๘/๒๐๐, ๓๓๐/๒๓๐ ๗ เป ๗		อหิการมมการมานาปคต	๔๖/๕๔
อตุรินโท	๓๐๘/๒๐๐	อหิ	๓๗๓/๓๓๓
อโลถ ๘๕/๓๕๘, ๘๖/๓๖๒ ๗ เป ๗		อหิตานุกมฺยีน	๖๐/๘๓
อตุรตฺตพฺพคา ๓๐๔/๓๘๔, ๒๒๖/๔๐๘		อหิริโก	๓/๓, ๒/๒, ๘๔/๓๔๗
อตุรตฺตโก สมนโน		อหิริโย	๘๓/๓๕๗
โคคโม	๓๐๒/๓๘๕	อากปฺเปน	๓๐๗/๓๘๘, ๓๐๘/๒๐๐
อตุรตฺตโทธา	๓๐๔/๓๘๔	อากาสฏฺโฐ	๓๖๗/๓๒๒
อตุรตฺตโธ	๕๔/๘๐, ๘๔/๓๔๗	อากาสานญฺจายคณ	๓๖๓/๓๑๖,
อตุรตฺตโน สมนปฏฺญโน			๒๐๓/๓๖๓ ๗ เป ๗
	๖๘/๓๓๐, ๓๐๘/๒๐๔	อากาสานญฺจายคณตฺตโน	
อตุรตฺตคณ	๕๘/๘๓		๒๓๕/๔๒๓, ๒๓๗/๔๒๗,
อตุรตฺตทตฺต	๒๒๖/๔๓๓		๒๔๖/๔๗๓
อตุรตฺตชานินโย	๓๐๓/๓๘๒,	อากาสานญฺจายคณปคา	
	๒๒๖/๔๓๒		๔๓/๔๓, ๒๒๘/๔๓๔
อตุรตฺตโรหา	๖๔/๓๐๘	อากาโล	๔๓/๔๓,
อตุรตฺตปตฺต			๓๖๓/๓๑๖ ๗ เป ๗
นินฺรุชชา	๒๓๕/๔๒๓	อากินฺจณฺจายคณ	๓๖๔/๓๑๖,
อตุรตฺตถาย	๓๐๒/๓๘๕		๒๐๓/๓๖๓ ๗ เป ๗

ปทานุกรกโม

๕๐๓

ชากิณฺณญณายตน-		ชาทิตุคฺ	๖๘/๓๒๘
ถฺณณา ๒๓๕/๔๒๔.	๒๓๗/๔๒๘.	ชาทิตุคฺเจโต	๓๗๓/๓๓๓
	๒๔๖/๔๗๒	ชาทิตุคฺถิโถ	๓๗๓/๓๓๓
ชากิณฺณญณายตนุปคา	๔๓/๔๒.	ชาทิพฺรหฺมจฺริยโก	๘๘/๓๖๘
	๒๒๘/๔๓๔	ชาทิพฺรหฺมจฺริยกาย	
ชากิณฺณโน	๒๔๔/๔๕๓	ปญฺญา	๘๒/๓๕๒
ชากนฺตา	๔๘/๖๒	ชาทินฺนถฺณณํ	๒๕/๒๔.
ชากมนฺทิจฺจโก	๒๒๔/๔๐๕		๘๘/๓๕๐ ๑ เป ๑
ชากามํ	๔๘/๖๒	ชาทินฺนโ	๒๔๕/๔๕๘
ชากาตณฺ	๗๓/๓๔๐	ชานาปานถฺตติ	๒๐๕/๓๖๕.
ชากาตปฏฺวิณฺยา	๒๓๔/๔๒๓		๒๐๗/๓๗๓
ชากาตวคฺคฺณิ	๒๓๓/๔๒๒	ชานินฺถํ	๘๓/๓๕๓
ชากาย	๓๔๓/๒๘๘	ชานิตุคฺ	๗๒/๓๔๒.
ชากาโรจจธมฺปนฺโน	๗๒/๓๔๒.		๗๓/๓๔๓ ๑ เป ๑
	๘๒/๓๕๓ ๑ เป ๑	ชานิทาสุ	๓๓/๓๒
ชากัณฺธิก	๒๐๘/๓๗๘	ชานาทิก	๓๔๓/๒๘๔
ชากาปํ	๒๘/๒๘. ๓๐/๓๐ ๑ เป ๑	ชานายิก	๘๗/๓๖๒.
ชากิณฺณ	๕๐/๖๔		๘๘/๓๖๖
ชากิณฺณาย	๖/๕.	ชานโป	๒๓๕/๓๘๘
	๘๒/๓๕๓ ๑ เป ๑	ชานโปถฺณณา	๓๖๗/๓๒๓

อาพาโธ	๑๘๕/๓๔๕,	อาวทุชวิริโย ๔/๓. ๒๓/๒๓ ๑ เป ๑	
	๑๘๖/๓๔๗ ๑ เป ๑	อาวพุทฺถกฏฐิ	๑๘๖/๓๔๕
อาภิเจตสิกานํ	๖๔/๓๐๘.	อาวจาวั	๑๓๓/๒๕๔
	๗๒/๓๔๒ ๑ เป ๑	อาวโม ๓๘/๓๖. ๔๐/๓๘ ๑ เป ๑	
อามิสฺสํสญฺญา นิรุทฺธา	๒๓๕/๔๒๓	อาโรหปรีณาหสฺม-	
อามุคฺคตมณิกุณฺฑตโย	๒๒๔/๔๐๖	ปนฺโน	๒๒๖/๔๐๘
อายนนานิ	๒๔๐/๔๔๔	อาโถกสฺสญฺธี	๒๔๔/๔๕๕
อายมฺขานิ	๑๔๔/๒๘๒. ๑๔๕/๒๘๖	อาโถโก	๓๐๓/๓๗๘
อายสํกฺขํ	๖๓/๘๘	อาวณิเยหิ ชมฺเมหิ	๘๘/๓๖๘
อายสํมุปนฺนํ	๑๒๔/๒๔๓	อาวสํมจฺจนียํ	๒๗๓/๔๘๓
อายุ	๗๓/๓๔๓	อาวิกิตฺตา	๓๐๓/๓๘๓
อายุปุพฺผาณํ	๗๓/๓๔๐.	อาวิทฺยานิ ปาณียานิ	๒๔๔/๔๕๔
	๓๓๒/๒๕๗ ๑ เป ๑	อาวุชฺ	๖๔/๓๐๘
อายุสฺสงฺขารํ	๑๖๗/๓๒๓	อาวุชฺพลลา โจรา	๓๓๗/๒๒๗
อาโย	๑๔๔/๒๘๓.	อาสํวณิโรชคามินิ	
	๑๔๕/๒๘๕ ๑ เป ๑	ปฏิปทา	๓๐๓/๓๘๓
อาวภูทกฺสํปทา	๑๔๔/๒๘๘.	อาสํวณิโรช	๓๐๓/๓๘๓
	๑๔๕/๒๘๔ ๑ เป ๑	อาสํวปรียาทานํ	๓๖/๓๓. ๓๗/๓๔.
อาวภูทกฺขาริกรณํ	๒๒๗/๔๓๓.		๘๕/๓๔๘
อาวณฺณโก	๑๔๘/๓๐๐	อาสํวสํมฺทโย	๓๐๓/๓๘๓

ปทานุกรโม

๕๐๓

ชาตวา	๘๗/๑๖๓.	ชิตฺถิธัมม	๔๘/๕๘
	๘๘/๑๖๗ ๑ เป ๑	ชิตฺถ	๔๘/๕๘.
ชาตวานิ ขยณณาย	๓๐๓/๓๘๓		๓๐๗/๓๘๘ ๑ เป ๑
อาหารานํ อภิสราตํ	๖๔/๓๐๗	ชิตฺถิธัมมโต	๓๔๔/๒๘๓, ๓๔๕/๒๘๖
อาหารานํ อภิจฺจนตํ	๖๔/๓๐๗	ชิตฺถิธัมม	๕๘/๘๓
อาหารานํ นิคามตํ	๖๔/๓๐๗	ชิตฺถิ (พฺรหฺมจฺริย)	๓๖๗/๓๒๓
อาหุเนยฺยคฺคิ	๔๓/๔๒, ๔๔/๔๖	ชิตฺถิปาทา	๓๐๘/๒๐๖.
อาหุเนยฺยา	๓๔/๓๐.		๓๓๘/๒๒๘ ๑ เป ๑
	๓๖/๓๓ ๑ เป ๑	ชิตฺถิมา	๕๘/๘๒, ๓๖๗/๓๒๓
อิจฺฉา	๖๘/๑๒๖, ๓๕๓/๓๐๒.	ชิตฺถิวิจิ	๒๓๘/๔๓๗
	๓๗๔/๓๓๗	ชิตฺถิโลกวิชฺชา ย ปฏิ-	
อิจฺฉานนฺตฺตวณฺตฺตเน	๓๘๓/๓๕๓	ปนฺโน	๓๓๘/๒๘๕, ๓๔๐/๒๘๘
อิจฺฉาวินย	๓๘/๓๕, ๓๘/๓๘	ชินฺทฺริยสํวโร	๖๒/๓๐๐.
อิตฺตฺตคฺคิ	๖๕/๓๓๔		๓๘๗/๓๔๘
อิตฺตภาทปฏี	๔๘/๕๘	ชินฺทฺริยเยสุ อคฺคฺตฺตทฺวา-	
อิตฺตภาทฏาร	๔๘/๕๘	รทา	๒๖/๒๕, ๓๘๓/๓๔๓
อิตฺตภาทฏี	๔๘/๕๘	ชินฺทฺริยเยสุ คฺคฺตฺตทฺวาโร	๘๘/๓๖๘
อิตฺตภาทฏี	๔๘/๕๘	อิตฺตํ	๔๘/๖๒
อิตฺตภาทฏี	๔๘/๕๘	อิตฺตํคฺคฺค	๓๔๔/๒๘๐.
อิตฺตภาทฏี	๔๘/๕๘		๓๔๕/๒๘๔ ๑ เป ๑

อิฐัถัรียพลา	ราชาโน	๓๓๗/๒๒๗	อุฏฐานัถมุปทา	๓๔๔/๒๘๘.
อิฐัถาย		๘๐/๓๕๐. ๒๐๔/๓๖๓.		๓๔๕/๒๘๔ ๗ เป ๗
		๒๖๖/๔๗๘	อุณห์	๗๓/๓๔๐
อิฐัถาถัณณิ		๓๐/๘	อุตุถัทานิ	๗๓/๓๔๓
อิฐัถาถัณณเภาถั		๒๔๐/๔๓๘	อุตุ	๗๓/๓๔๓
อิฐัถาถั		๒๔๐/๔๓๘	อุตุถัรามีนา	๒๔๓/๔๕๐
อิฐัถัถั		๒/๒. ๓๐๐/๓๗๓	อุตุถัรามีนา	๕๐/๖๔. ๘๘/๓๖๔
อุคคัเทธา		๓๐๖/๓๘๘	อุตุถัรามีนา	๓๓๐/๒๐๗. ๒๓๕/๓๘๓
อุคคา	ราชปุตตา	๖๔/๓๐๘	อุตุถัถั นัถัถัถั	๕๓/๗๗
อุจุจุเกหิ		๘๘/๓๖๕	อุตุถัถั	๕๒/๗๔
อุจุจาโร		๗๓/๓๔๐	อุตุถัพพุถั	๗๓/๓๓๘
อุจุจาถัถั		๕๘/๘๘	อุตุถัพพุถัถั ถัถัถั	๗๓/๓๓๘
อุจุเจถวาโท (โคถโม)		๓๐๓/๓๗๖.	อุตุถัถั	๖๓/๓๐๓
		๓๐๒/๓๘๕	อุตุถัถั (ปุกุถา)	๓๕/๓๐
อุฐัปฏัปณโน		๒๓๓/๔๒๐	อุตุถัถัถัถั ๓๐๒/๓๘๐. ๓๓๓/๒๓๓.	
อุฐัมคโค		๓๐๓/๓๘๓		๓๓๒/๒๓๖
อุฐัณณคัถา	พลา	๓๓๗/๒๒๗	อุตุถัถัถั	๓๐๐/๓๗๒
อุฏฐานัถัถัถัถั		๖๓/๘๗.	อุตุถัถัถัถัถัถั	๓๐๐/๓๗๒
		๓๔๔/๒๘๐	อุตุถัถัถัถัถั	๔/๔.
อุฏฐานัถัถัถั		๘๘/๓๗๐		๖๔/๓๓๒ ๗ เป ๗

ປາທານຸກຸໂມ

໕໐໕

ອຸທຍພຸພານຸປຸຊິ	໒໓/໓໕໔	ອຸປັນິສັສມຸບຸໂນ	໒໔/໓໐໓.
ອຸທຽວເທທັກ	໓໒໓/໓໕໕.		໓໒໗/໓໔໒
	໒໗໒/໔໒໒	ອຸປັນິສັສາ	໒໐໕/໓໒໓
ອຸທານີ	໒໕/໓໑໔. ໓໒໗/໓໒໒	ອຸປັນິສັສຢາ	໒໐໒/໓໒໒
ອຸທິສັສ ກຕິ ມຕິ	໓໐໒/໓໒໓	ອຸປັສມສຸສຸສັ	໓໒໓/໓໕໓
ອຸທຸມພຽກທັກ	໓໔໔/໒໒໑.	ອຸປັສມິໂກ	໓໒໒/໒໒໒
	໓໔໕/໒໒໒ ໑ ເປ ໑	ອຸປັສມຸປາ	໓໒໓/໒໒໒
ອຸທຸຣິປາທິ	໒໒/໓໓໕	ອຸປາຈຸຈປຽນິພຸພາຍີ	໓໒/໓໓.
ອຸທຸຣິໄສໂຕ	໓໒/໓໓.		໓໒/໓໔ ໑ ເປ ໑
	໓໒/໓໔ ໑ ເປ ໑	ອຸປາທານກຸຊນຸຣາ	໒໗໐/໔໒໐
ອຸທຸຣຸຈຸ	໕໒/໒໒. ໒໗໒/໔໒໑	ອຸປາຍາເຕທິ	໒໒/໓໒໐
ອຸທຸຣມຸກາດິຍານີ ຕັໂຍ-		ອຸປາຣມຸກິຈຸໂຕ	໒໗/໒໒
ຮານານີ	໒໗໒/໔໒໑	ອຸປາສິໂກ	໒໗/໒໒.
ອຸນຸນຕຸຕິ	໓໐໒/໒໐໒		໒໒/໒໗ ໑ ເປ ໑
ອຸນຸນມິນິນຸນາມິ	໓໒໒/໒໒໑	ອຸປາສິກາ	໕໐/໒໒. ໕໒/໒໒.
ອຸປຽຈິຕສຸສັຕິ	໓໒໐/໒໓໒		໒໒/໓໒໒ ໑ ເປ ໑
ອຸປຽເສຕາ	໓໐໓/໓໒໒	ອຸປຽກຸໂກ	໕໐/໒໒ ໑ ເປ ໑
ອຸປຽກຸຊຍິ	໒໑/໓໕໒	ອຸປຽກຸຊາ ເມ ເຈໂຕວິມຸຕຸຕິ	໒໒໐/໓໐໒
ອຸປຽນາທສຸສັ	໒໐/໓໕໐. ໒໐໒/໓໒໑.	ອຸປຽກຸຊາສັມໂພຊຸຊງຸຕິ	໒໒/໒໒.
	໒໒໒/໔໒໒		໒໗/໓໒໒

โอสถการ	๒๐๘/๓๗๖.	กภาพาทุตต์	๕๘/๘๘
	๒๓๑/๓๘๓ ๑ เป ๑	กาสัตตโป	๕๓/๗๘
โอสถโสโต	๖๕/๓๓๖. ๑๘๘/๓๕๐	กทวิโย	๕๔/๘๐
กกขฬ	๓๐๐/๓๗๒	กทิมิคปวรปจจุตฺตโร	๖๑/๘๖.
กกขฬ	๘๒/๓๕๓		๑๒๐/๒๓๕. ๒๒๔/๔๐๖
กกขฬ	๔๓/๔๒. ๔๔/๔๗	กนิฐโจ	๓๐๑/๓๗๘
กกขฬ	๕๒/๗๓	กนุทเร	๖๑/๓๐๐
กณ	๖๘/๓๓๓	กปณิ มานุสสํ ราช	๓๓๒/๒๕๗.
กณ	๒๔๔/๔๕๕		๓๓๓/๒๖๒. ๓๓๕/๒๖๗
กณ	๒๔๔/๔๕๔	กปฺปญโจ	๘๗/๓๖๒. ๘๘/๓๖๖
กณณโสตานิ	๕๘/๘๘	กปฺปิตเกสฺมตฺต	๖๑/๘๖
กณหา (ชมฺมา)	๒๐๘/๓๗๖	กมนิโย	๓๓๖/๒๗๐
กณหาภิชาติโย	๕๘/๘๒	กมฺมณฺโณ	๑๘๖/๓๔๗. ๒๓๘/๔๓๗
กกรณียา	๒๐๘/๓๗๖.	กมฺมารานิ	๖๗/๓๒๓
	๒๓๑/๓๘๓ ๑ เป ๑	กมฺมารามตา	๒๖/๒๕. ๑๘๓/๓๔๓
กตทฺโถ	๒๔๒/๔๔๗	กมฺมารามา	๒๒/๒๓
กตฺปาสโน	๒๔๒/๔๔๗	กณณีย	๕๘/๘๐. ๗๑/๓๔๒
กตฺตพฺพ กุสฺส	๗๑/๓๓๘	กรณฺนา เม เจโตวิมฺตฺติ	๓๖๐/๓๐๘
กถา	๔๘/๖๐	กถํ ๘๑/๓๕๒. ๓๓๒/๒๕๗ ๑ เป ๑	
กถาปาภต	๒๔๕/๔๕๗	กถทวารโก	๓๐๖/๓๘๘

ปทานุกรกโม

๕๐๘

กถยานมิตฺตทา	๓๑/๓๐.	กาวจฺญํ	๓๓๒/๒๖๐, ๓๓๓/๒๖๔.
	๓๒/๓๑ ๑ เป ๑		๓๓๕/๒๖๘
กถยานมิตฺโต	๓๔๔/๒๘๒.	กาวจฺญํ	๒๒๔/๔๐๕
	๓๔๕/๒๘๗ ๑ เป ๑	กามคฺคณา	๒๓๘/๔๒๘, ๒๔๒/๔๔๘.
กถยานวาทกฺกรโณ	๓๔๒/๒๘๘.		๒๔๖/๔๗๐ ๑ เป ๑
	๓๕๒/๓๐๕	กามคฺคโณ	๒๗๑/๔๘๐
กถยานวาโจ	๓๔๒/๒๘๘.	กามราคานฺตโย	๓๑/๘, ๓๒/๘
	๓๕๒/๓๐๕	กามวิตกฺโก	๒๐๗/๓๖๘
กถยานตมฺปวงฺโก	๓๔๔/๒๘๒.	กามตมฺภิตฺตา	๒๔๕/๔๕๖
	๓๔๕/๒๘๗ ๑ เป ๑	กามตฺตํ	๒๓๘/๔๓๐
กถยานสาหาโย	๓๔๔/๒๘๒.	กามานํ	๓๐๒/๔๘๐.
	๓๔๕/๒๘๗ ๑ เป ๑		๓๓๑/๒๓๓ ๑ เป ๑
กถยาโน	๕๔/๘๒	กามานเมตฺติ	๓๔๖/๒๘๘
กถุตฺตจิตฺติ	๓๐๒/๓๘๐, ๓๓๓/๒๓๓.	กามาตฺวา	๓๐๓/๓๘๓
	๓๓๒/๒๓๖	กามปตฺตญฺหิตา	๒๓๘/๔๒๘.
กถุตฺตกฺกุสฺโส	๓๗/๓๕, ๓๘/๓๕		๒๔๒/๔๔๘, ๒๔๖/๔๗๐
กตมฺพุ	๓๐๐/๓๗๓	กามเมตฺตํ	มิชฺฌา-
กตมฺพุชาโต	๖๘/๓๓๐, ๓๐๐/๓๗๒.	จาวโร	๓๓๐/๒๕๒ ๑ เป ๑
	๓๐๘/๒๐๔	กายคฺคา	ตฺติ
กโพนฺโท	๒๓๕/๓๘๘	กายคฺคา	๒๓๕/๓๘๘
		กายคฺคจฺจิ	๕๕/๘๔

កាយវិណ្ឌឈេម្មា	ឈេម្មា	ពិតុគិតតុត	៥៤/៨២. ១៨៣/៣៥៣
២៣០/៤១៨. ២៣៨/៤២៩ ។ បេ ។		ពិរិយាត	៣០២/៣៨២
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៨២/៣៥៣	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៣០៣/៣៨៨
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៣៤/៣០. ៥៣/៧៨.	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៤៦/៤៨
៣៣២/២៣៨. ២៤៧/៤៧២		កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៦៨/៣២៧
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៤៤/៤៤	កុកុកុ	២៣០/៤១៨
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៣៦០/៣៣០.	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៦៦/៣៣៨
២៦៧/៤៧៨ ។ បេ ។		កុកុកុ	៦១/៨៨
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៥៤/៨២	កុកុកុ	៣០០/៣៧២
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៣០០/៣៧២	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៣០០/៣៧២
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៦៨/៣៣៦	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៦៣/៣០២
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៣៧៣/៣៣៣	កុកុកុកុ	៣០៤/៣៨៤
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៦៥/៣៣៤. ៨៤/៣៥៨	កុកុកុកុកុ	៧៣/៣៤០
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៦៥/៣៣៥	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៦៣/៣០៤
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៦៦/៣៣៨. ៣៤៣/២៨២	កុកុកុ	៣៣/៨. ២២៣/៤០៣
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៣៤៤/២៨៨	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៣៨/៣៦. ២០/៣៨
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៣៣៦/២៧២.	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៨៨/៣៦៨. ៣៤៤/២៨៨
៣៣៧/២៧២. ៣៣៨/២៧៥		កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	២៧៣/៤៨៣
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៨៦/៣៥៨	កុកុកុ	៥៨/៨៨
កាយវិណ្ឌឈេម្មា	៥៨/៨៨	កុកុកុកុកុកុកុកុកុកុ	៣៨/៣៦. ២០/៣៨

ปทานุกรโม

๕๓๓

กุดถิ	๖๗/๓๒๓. ๗๓/๓๓๘ ๑ เป ๑	โกปปี	๓๐๐/๓๗๐. ๓๐๔/๓๘๖
กุดตาทิสนุทา	๓๒๘/๒๔๘	โกมารโ	๓๓๓/๒๓๓.
กุดโต	๓๐๖/๓๘๘		๓๓๒/๒๓๗
กุดีศวตฤณี	๓๘๕/๓๔๓	โกตโกโต	๒๓๖/๓๘๕
กุดีโต	๘๔/๓๔๗	โกเตยยกา	๖๐/๘๕
กุดโสฬภา	๖๓/๓๐๒	โกตชชาย	๓๔๓/๒๘๘
กฐาคาริ	๓๒๐/๒๓๕	ชณกิจโจ โทโก	๓๓๘/๒๒๘
กฐานิ	๖๓/๓๐๔	ชโน	๗๓/๓๓๘. ๓๓๘/๒๓๐
กฐุญยานิ	๓๐๓/๓๘๒	ชตุตยภณณิ	๖๘/๓๒๘
เกวฏฐ	๖๐/๘๓. ๓๘๓/๓๕๓	ชตุตยปรส	๕๔/๘๒. ๖๕/๓๓๕.
เกวลปริบุญณ	๖/๕.		๓๖๖/๓๓๖
	๘๒/๓๕๔ ๑ เป ๑	ชตุตยมหาธถานิ	๖๓/๓๐๖.
โกถาสกชาโต	๖๖/๓๓๘		๖๘/๓๓๐ ๑ เป ๑
โกชโน	๖๓/๘๖. ๓๖๐/๓๗๓	ชตุตยา	๓๐๘/๒๐๕. ๓๓๔/๒๖๔
โกชปเวโต	๖๓/๘๖	ชนุติพถา สมน-	
โกธพถา มาตุคาม	๓๓๗/๒๒๗	พฐาหมณา	๓๓๗/๒๒๗
โกธสมุมพถสมุมตโต	๖๓/๘๘	ชยานูปถุส	๘๖/๓๔๘
โกธามิฏโต	๖๓/๘๖	ชาทนีย	๕๐/๖๕.
โกโ	๖๓/๘๘. ๘๐/๓๕๐.		๓๐๒/๓๘๐ ๑ เป ๑
	๒๐๔/๓๖๓ ๑ เป ๑	ชารกชาโต	๖๖/๓๓๘

ชิปฺปนินฺตฺติ	๓๕๒/๓๐๕.	คณโฑ	๓๔๖/๒๘๘. ๒๓๘/๔๐๐
	๓๗๕/๓๔๐ ๖ เป ๖	คติโย	๒๗๒/๔๘๐
ชัณฺติรจฺจนโยนิโย	๒๓๓/๔๓๘.	คตฺตานิ	๕๘/๘๘. ๓๔๓/๒๘๒
	๒๓๒/๔๒๓	คทฺทหนมคฺตมฺปิ เมตฺต-	
ชัณฺนิรโย	๒๓๓/๔๓๘. ๒๓๒/๔๒๓	จิตฺติ	๒๒๔/๔๐๗
ชัณฺนํคฺตวิตโย	๒๓๓/๔๓๘.	คณฺชพฺพา	๓๐๘/๒๐๒. ๓๓๐/๒๓๐
	๒๓๒/๔๒๓	คณฺชโรคา	๓๐๓/๓๗๕
ชัณฺนาปายคฺตคฺตวินิ-		คณฺชรสฺ	๓๐๓/๓๗๕
ปาโต	๒๓๓/๔๓๘. ๒๓๒/๔๒๓	คณฺชโร	๖๖/๓๓๘
ชัณฺนาตฺตสฺส ภิกฺขุโน		คพฺภเสยฺยา	๓๐๓/๓๗๗.
พทานิ	๓๓๘/๒๒๗		๓๐๒/๓๘๘
ชัณฺนาตฺโต	๓๓๘/๒๒๗. ๒๐๘/๓๗๖	คพฺภโร	๓๔๖/๒๘๘
ชัณฺเนน	๓๓/๓๒	คมิยาภิสฺสจฺจโร	๓๐๒/๓๘๓
ชัณฺนมนํ	๒๓๕/๓๘๗	คมฺภโร อตฺตปทํ	๒๐๘/๓๗๕
ชัณฺนุจายฺยจฺจิโต	๓๐๕/๓๘๕	คมฺภโรเนมา	๖๔/๓๐๗
เชมํ	๒๕๖/๔๗๗	คมฺภโรตฺติ	๓๒๔/๒๔๓
เชมปฺปคฺโต	๕๕/๘๔. ๒๕๗/๔๗๗	คณฺ ๓/๒. ๒/๒. ๓๔/๓๓ ๖ เป ๖	
เชพฺปิณฺทํ	๗๓/๓๔๐	คณฺทํ ขาปคฺติ	๗๒/๓๔๒.
เชพฺปิณฺทคฺคปมํ ชัณฺติ	๗๓/๓๔๐		๗๓/๓๔๓ ๖ เป ๖
คจฺฉํ	๕๒/๗๔	คณฺจฺฉานํ	๘๒/๓๕๒

ปทานุกรกโม

๕๓๓

กรรมมชฌาปนูปพุโพ	๓๔๒/๒๘๘	คิหิณี	อนตุถาย	๓๘๖/๓๕๗.
กรรมเม	๓๔๓/๒๘๘			๓๘๗/๓๕๘ ๑ เป ๑
คหปคคฤ	๔๓/๔๒, ๔๔/๔๖	คิหิณี	อตาภาย	๓๘๖/๓๕๗.
คหปคคณณ	๖๘/๓๒๘			๓๘๗/๓๕๗ ๑ เป ๑
คหปคปรีดี	๕๔/๔๒, ๖๕/๓๓๕.	คิเตน		๓๐๗/๓๘๘, ๓๐๘/๒๐๐
	๓๖๖/๓๓๗	คยู่หิ		๓๓/๓๒
คหปคิมหาสาถาน	๖๓/๓๐๖.	คหุสโย		๖๓/๓๐๐
	๖๘/๓๓๐ ๑ เป ๑	เคยู่ย		๖๕/๓๓๔
คหปคิรตน	๕๘/๘๓	เคตณญา	๓๘๕/๓๔๕, ๓๘๖/๓๔๗	
คาก	๖๕/๓๓๔	โคจรกุดโต	๓๗/๓๕, ๓๘/๓๕	
การยโ	๖๕/๓๓๖	โคตุฏฐ		๒๒๔/๓๘๖
การว	๖๓/๘๘, ๘๒/๓๕๒	โคณกตุถเต	๖๓/๘๖, ๓๒๐/๒๓๕.	
คาว	๗๓/๓๔๐, ๒๓๘/๔๓๓			๒๒๔/๔๐๖
คาววชฌนูปม ชีวติ	๗๓/๓๔๐	ชรสุณหา		๖๐/๘๓
คิมุหาน	๗๓/๓๔๓	ชานวิญญะยยา	คณฐา	๒๓๐/๔๓๘.
คิริคหิ	๒๔๔/๔๕๕			๒๓๘/๔๒๘ ๑ เป ๑
คิตานา	๓๘๕/๓๔๕, ๓๘๖/๓๔๗	จกฏกรตน		๕๘/๘๓
คิหิปฏิสัถ	๓๘๘/๓๕๘	จกฏวคฺติ		๕๘/๘๓, ๖๓/๓๐๖
คิหิ	๓๓๓/๒๒๐, ๒๔๕/๔๕๖	จกฏฐมา		๖๓/๓๐๗

จกฺขวิญญะเยยฺยา ฐาปา	๒๓๐/๔๑๘.	จิตฺตํ	๓๓/๓๓, ๓๕/๓๔.
	๒๓๘/๔๒๘ ๑ เป ๑		๒๒๘/๔๑๔ ๑ เป ๑
จกฺกเมณ	๘๘/๑๖๘	จิตฺตปริกฺขารํ (ทานํ)	๔๘/๖๓
จกฺกาทกฺกมารโก	๒๑๕/๓๘๘	จิตฺตวูปกาเสณ	๘๒/๑๕๓
จกฺกาทกฺกมาริกา	๒๑๕/๓๘๘	จิตฺตสํมาธิปฺพานตฺถวาท-	
จกฺกํ	๖๐/๘๔	สํมณฺณาคํ	๒๗๘/๔๘๕
จกฺกปฺปภา	๘๑/๑๕๒.	จิตฺตปฺปโกปโน	๖๑/๘๘
	๑๓๒/๒๖๐ ๑ เป ๑	จิตฺตาทกฺการํ (ทานํ)	๔๘/๖๓
จกฺกโ	๑๓๒/๒๕๘. ๑๓๓/๒๖๓.	จิรวุจฺจิตํ (พุทฺธมฺมจริยํ)	๑๔๓/๒๘๖
	๑๓๕/๒๖๘	จิรวุจฺจิตโก (มหาโจโร)	๑๘๑/๓๕๓
จกฺกมํ	๖๘/๑๓๐	จิรวปฺพุชฺชิตา	๒๑/๒๒, ๒๖/๒๕
จกฺกมโยธิโน	๖๔/๑๐๘	จํวํ	๖๘/๑๓๒, ๒๓๐/๓๗๘
จกฺกา	๖๔/๑๐๘	จกฺกปฺปาคณานาย	๓๐๑/๓๘๐
จกฺกชนํ	๕/๔, ๖/๕, ๗/๗	จกฺก จ สทฺธมฺมา	๓๕๑/๓๐๓.
จกฺกาวตํ	๓๓๖/๒๗๒. ๓๓๗/๒๗๓.		๓๗๔/๓๓๗
	๓๓๘/๒๗๕	เจตโถวินิพฺพุตฺตา	๒๗๖/๔๘๒.
จกฺกาว	๓๑๓/๒๒๐		๒๗๘/๔๘๔, ๒๘๐/๔๘๖
จกฺกสํมุปทา	๓๔๔/๒๘๓.	เจตโถวตฺตา	๒๗๕/๔๘๓
	๓๔๕/๒๘๗ ๑ เป ๑	เจตโถปณฺธิ	๓๒๕/๒๔๓
จกฺกนฺโต	๕๘/๘๑, ๖๓/๓๐๖	เจตโถวตฺตปฺปคฺคโต	๓๖๗/๓๒๓

ปทานุกรกโม

๕๑๕

เจโตวิมุตติ	๑๕/๑๒.	ฉินนวิสาณ (ชุตโก)	๒๑๕/๓๘๐
	๕๕/๘๔ ๑ เป ๑	ชงฺฆา	๖๘/๑๓๐
เจโตวิจฺจวณตปฺปายา	๒๐๕/๓๖๔.	ชนปทศฺสวาวริยปฺปตฺโต	๕๘/๘๓.
	๒๐๗/๓๖๘		๖๓/๓๖๖
เจโตธมฺมาธิ	๕๓/๗๘, ๒๐๘/๓๗๒	ชนปทปเทโส	๒๓๐/๓๗๘
เจตกา	๖๔/๑๐๘	ชนวติ	๓๐๐/๑๗๓
โจรสฺมา (ภรรยา)	๖๐/๘๓	ชวตฺมมฺพนฺโน	๒๒๖/๔๐๘
ฉนฺทมฺมตฺตา สพฺเพ		ชโฬ	๓๑๘/๒๓๐
ชมฺมา	๓๘๘/๓๕๓	ชาคฺริยมณฺญตฺโต	๘๘/๑๖๘
ฉนฺทราศฺวินิพฺพุโธ	๓๔๖/๒๘๘	ชาตกํ	๖๕/๓๓๔
ฉนฺทราโค	๒๒๗/๔๓๓	ชาตฺวปฺปี	๓๐๘/๒๐๒.
ฉนฺทวลํกานฺคา	๓๓๖/๒๗๓.		๓๓๒/๒๖๐ ๑ เป ๑
	๓๓๗/๒๗๔, ๓๓๘/๒๗๕	ชาติ	๔๗/๕๘, ๕๘/๘๐ ๑ เป ๑
ฉนฺทธมฺมาธิปฺชานตฺถวาท-		ชาตกชาโต	๖๖/๑๓๘
ธมฺมนฺนาคคํ	๒๗๘/๔๘๕	ชิกฺขุณา	๗๑/๑๔๐
ฉนฺทาคคํ	๒๑๑/๓๘๔	ชิมฺเหยฺยานิ	๓๐๓/๓๘๒
ฉนฺโท	๑๗๑/๓๓๓	ชีวหํ	๖๘/๑๓๓
ฉนฺเดวพาชา	๗๑/๑๔๐	ชีวหาวิญญฺเญยฺยา วธํ	๒๓๐/๔๓๘.
ฉนฺวี	๖๘/๑๓๐		๒๓๘/๔๒๘ ๑ เป ๑
ฉนฺวิธา	๖๓/๑๐๕	ชีวตี	๕/๔, ๖/๖, ๗๑/๓๓๘

ชีวิตนิกนคยา	๔๖/๔๘	จัน	๖๗/๑๒๓
ชีวิตปริกขาร	๒๑๐/๓๗๘	จิตมโม	๓๐๘/๒๐๓
ชีวิตปริยาทานิ	๑๖/๑๓, ๓๗/๑๔,	จิตกุสโต	๓๗/๓๕, ๓๘/๓๕
	๘๕/๑๔๘	เจโต	๓๓๑/๒๕๔
ชีวิตมรณปริยาทานา	๓๐๓/๑๘๒	โคโจ	๖๒/๓๐๓, ๓๐๓/๑๘๓,
ชีวิตเหตุ	๓๐๘/๒๐๔		๑๘๗/๓๔๘
เชกฺขุณี (อสฺสธำชานิโย)	๓๐๓/๑๘๒	คณหุทฺธโย	๒๔๐/๔๓๘
เชกฺขุณี (โคตโม)	๓๐๓/๑๗๖,	คณาสังขยวิมุตฺโต	๕๘/๘๐
	๓๐๒/๑๘๕	คตฺยา วิชฺชา	๓๐๓/๑๘๓
เชฏฺโง	๓๐๓/๑๗๘	คตฺเตน	๖๘/๑๓๒
เชวณิกิ	๖๔/๓๐๘	คถาคโค (สํคฺโค)	๕๓/๖๘
ฉานํ	๔/๔, ๕๐/๖๗ ๑ เป ๑	คถาคโค (สํมา-	
ฉานํ	๔๗/๕๘, ๕๓/๗๖ ๑ เป ๑	สํมุตฺตโร)	๕๕/๘๔ ๑ เป ๑
ฉานทสฺสนิ	๑๖๑/๓๑๒,	คทงฺคณิพฺพานิ	๒๕๔/๔๗๕
	๒๔๒/๔๔๗	คณ	๘๓/๑๕๒
ฉานวาทานิ	๒๔๒/๔๔๗	คปฺนียานิ	๖๑/๘๘, ๓๐๓/๑๗๗,
ฉานํ	๓๘๒/๓๕๒		๓๐๒/๑๘๗
ฉาคิลโลทฺธิตา	๖๑/๘๘,	คปฺสฺสึ (โคตโม)	๓๐๓/๑๗๗,
	๓๓๔/๒๖๔		๓๐๒/๑๘๕
ฉายปฺปฺปโน	๒๓๓/๔๒๐	คโม วิทฺโต	๓๐๓/๑๗๘

ปทานุฤกโม

๕๓๗

ตลฺลํปามียสํกขา	๘๑/๑๔๖	ติตฺตฤกโร	๖๓/๓๐๕.
ตลฺลํปามียสํกขากมฺ-			๗๐/๓๓๗. ๗๑/๓๓๘
มกเคน	๒๐๐/๓๕๘	ติรฺกณํ	๑๐๔/๑๘๔
ตพากตฺล	๓๔๑/๒๘๗.	ติพฺพคารโว	๒๘/๒๘.
	๓๔๔/๒๘๙. ๓๔๕/๒๘๖		๓๐/๓๐. ๓๑/๓๑
ตารกฺรฺพานิ	๕๘/๘๘	ติพฺพจฺจนฺโท	๓๘/๑๕
ตารคณา	๘๓/๑๕๒.	ติพฺพราโค	๘๘/๓๖๘
	๓๓๒/๒๖๐ ๑ เป ๑	ติพฺพภยสฺสณฺนา	๔๖/๕๓
ตาทจฺจํ	๒๔๒/๔๔๗	ติมิติมิจฺจกตา	๓๐๘/๒๐๒. ๓๑๐/๒๑๐
ติณณฺฏโงทกํ	๖๔/๓๐๘	ติมิวิมิจฺจกตา	๓๐๘/๒๐๒. ๓๑๐/๒๑๐
ติณฺณปฺปฺเช	๕๒/๗๓	ติรฺจฺจน โยนิ	๒๗๒/๔๘๓
ติณฺณปฺริสฺสรูปเก	๒๔๐/๔๓๘	ติรฺจฺจน โยนิ สํวตฺตนิโก	๓๓๐/๒๕๒
ติณฺณวตฺตกรโก	๘๑/๑๔๖	ติณฺณคฺคมาตฺสาปฺรณฺณํ	๖๔/๓๐๘
ติณฺณสฺสณฺนกรสฺสยนาถํ	๓๒๐/๒๓๕	ตฺจฺจนา	๓๐๒/๑๘๓
ติณฺณนิ	๔๔/๔๗. ๒๓๘/๔๓๓.	ตฺริยสฺส	๓๓๖/๒๗๐
	๒๔๔/๔๕๔	ตฺตฺถาธารนฺเตวาสํ	๓๔๔/๒๘๑.
ติณฺณวิจฺจิกฺโข	๓๐๒/๑๘๐.		๓๔๕/๒๘๕ ๑ เป ๑
	๓๓๑/๒๓๓. ๓๓๒/๒๓๗	ตฺตฺถาธาโร	๓๔๔/๒๘๑.
ติณฺณโน	๓๕/๓๓		๓๔๕/๒๘๕ ๑ เป ๑
ติณฺณหยา	๖๘/๓๓๓. ๓๐๐/๓๗๒	เตโธ	๒๓๕/๓๘๘

เตถ	๖๔/๓๐๘. ๓๒๐/๒๓๕	ทณฺหาราชูปมํ ชีวิตํ	๗๓/๓๓๘
เตถโรตยา	๖๘/๓๓๓	ทททรี	๓๐๐/๓๗๒
ถณฺณ	๓๔๓/๒๘๔	ทนฺตา	๖๓/๓๐๐
ถมฺภสฺส	๘๐/๓๕๐. ๓๐๐/๓๗๓.	ทวาย	๘๘/๓๖๘
	๒๐๔/๓๖๓ ๑ เป ๑	ทวยนฺทวยสฺมาปคฺติ	๔๗/๕๖
ถถ	๓๐๘/๒๐๓	ทสฺสํ	๔๗/๕๘
ถามวา	๔/๓. ๖๔/๓๓๓ ๑ เป ๑	ทหฺรา	๕๐/๖๗
ถุถุสฺสํ (เทเว)	๖๓/๓๐๓.	ทพฺพปรกฺกโม	๔/๓.
	๗๓/๓๓๘ ๑ เป ๑		๖๔/๓๓๓ ๑ เป ๑
ถุณฺณปฺนฺตานิ (ถุสฺสํ)	๔๔/๔๒	ทานิ (มหปฺนฺตํ น	
ถุถ	๓๐๒/๓๘๓	มหานิสฺสํ)	๔๘/๖๓ ๑ เป ๑
ทกฺขิณ (ทานํ)	๕๐/๖๕. ๒๒๔/๔๐๗	ทานิ (มหปฺนฺตํ	
ทกฺขิณํ ทิสํ	๕๐/๖๔. ๘๘/๓๖๔.	มหานิสฺสํ)	๔๘/๖๓ ๑ เป ๑
	๘๘/๓๖๘	ทานกถิ	๓๐๒/๓๘๐. ๓๓๓/๒๓๓.
ทกฺขิณฺเนน มุชา	๒๔๓/๔๕๓		๓๓๒/๒๓๖
ทกฺขิณฺณํ	๒๗/๒๖. ๒๘/๒๗.	ทานปติ	๕๔/๘๐
	๒๒๔/๔๐๗	ทานสฺส	๕๔/๘๐
ทกฺขิณฺณํ	๔๓/๔๒. ๔๔/๔๖	ทานมย	๓๒๖/๒๔๕
ทกฺขิณฺณํ	๓๔/๓๐.	ทานวคฺคฺก	๓๒๓/๒๔๐
	๓๖/๓๓ ๑ เป ๑	ทานวิภาครโต	๖/๖.
ทณฺหาราช	๗๓/๓๓๘		๓๓๖/๒๗๓ ๑ เป ๑

ປະທານຖຸກໂມ

໕໑໒

ທານສິວິກາໂຕ	໔໒/໐໒	ທິງຊີປະປຸໂຕ	໑໔/໑໐.
ທານານີ	໑໒໑/໒໔໐		໕໓/໒໔. ໑໓໒/໒໑໔
ທານຸປະປຸໂຕ	໑໒໕/໒໔໑	ທິງຊີຍາ ສຸປະປຸໂຕ	໐/໐.
ທາຍີ	໕໒/໒໔		໔໒/໑໕໔
ທາຍໂກ	໕໔/໒໑	ທິງຊີສະໂພນີ	໔/໒. ໔/໒. ໑໐/໒
ທາຍາທາ	໑໔໔/໒໑໐.	ທິງຊີສະມຸທຍ໌	໕໑/໐໔
	໑໔໕/໒໑໕ າ ເປ າ	ທິງຊີສະມຸທນີ	໒໐/໑໑໔. ໒໒໔/໒໐໒
ທາວາ	໔໔/໔໐. ໒໒໔/໔໐໕	ທິນຸປະປຸໂຕ	໑໑໑/໒໕໔
ທາດກະປຸໂຕ	໐໔/໑໐໒	ທິນຸປະປຸໂຕ	໑໑໑/໒໕໔
ທາດາ	໔໔/໔໐	ທິນຸປະປຸໂຕ	໒໒໔/໔໐໐
ທາດສິວິກາ (ກິຍາ)	໐໐/໒໑	ທິພຸພາຍ ໂສຕະຊາຕຸຍາ	໒໑໒/໔໑໔
ທິງຊີສະມຸທນີ	໒໕໕/໔໑໕	ທິພຸພາຍ ອາຍຸນາ	໒໒໕/໔໐໒
ທິງຊີສະມຸທນີ	໒໑໒/໑໑໐	ທິພຸພາຍ ຈຸດຊາ	໒໕/໑໔໔.
ທິງຊີສະມຸທນີ	໐໔/໑໐໒.		໒໒/໑໔໕ າ ເປ າ
	໒໒/໑໔໒ າ ເປ າ	ທິພຸພາຍ ວຸນເນນ	໒໒໕/໔໐໒
ທິງຊີສະມຸທນີ	໑໑/໒. ໑໒/໒	ທິພຸພາຍ ສຸເນນ	໒໒໕/໔໐໒
ທິງຊີ	໕໑/໐໒	ທິວຊີ	໒໒/໑໐໒. ໑໑໐/໑໑໒
ທິງຊີນິໂຣ	໕໑/໐໒	ທິວາ	໕໒/໒໒. ໒໑/໑໔໑
ທິງຊີນິໂຣກາມີນີ ປະປຸໂຕ	໕໑/໐໒	ທິປີ	໐໑/໒໒
ທິງຊີປະປຸໂຕ	໑໒/໑໕. ໑໒/໑໒	ທິງຊີສະມຸທນີ	໒໒໔/໔໐໐

ທຸກຸກຳ	໓໓/໓໒	ທຸກຸກຳຕາຍ	໑໔໓/໒໔໔
ທຸກຸຂີ້	໕໔/໒໐, ໒໒/໑໓໐ ຯ ເປ ຯ	ທຸກຸມຸງກຸຍິ	໒໑/໒໒
ທຸກຸຂຸນໂຮກາມີນີ ປຸກຸປາ	໑໐໑/໑໔໑.	ທຸກຸຕຸວາທິນີ	໒໐/໒໔
	໒໑໗/໓໒໒ ຯ ເປ ຯ	ທຸກຸຕຸທານີ	໓໓/໓໓
ທຸກຸຂຸນໂຮ	໑໐໑/໑໔໑.	ທຸກຸສຸດກຸນທ໌ໂກ	໑໒໐/໒໓໔
	໒໑໗/໓໒໒ ຯ ເປ ຯ	ທຸກຸສຸດຣຸປາ	໒໐/໒໕
ທຸກຸຂຸນທຸກໂຮ	໒໓/໑໐໗	ທຸກຸສຸດໂຕ	໒໒/໑໓໐.
ທຸກຸຂຸນມີ	໓໓/໓໒		໑໐໒/໒໐໔, ໑໑໒/໒໑໔
ທຸກຸຂຸດຸນຸວາ	໔໕/໔໔, ໔໒/໔໔.	ທຸກຸເຍຍິ	໑໐໒/໑໒໒
	໔໒/໑໕໐ ຯ ເປ ຯ	ທຸກຸຈຸກມາ	໒໑/໑໓໒
ທຸກຸຂຸດຸນຸໂຍ	໑໐໑/໑໔໑.	ທຸກຸເປາຕີ	໒໔໐/໔໓໒
	໒໑໗/໓໒໒ ຯ ເປ ຯ	ທຸກຸເປາຕີໂຮ	໔໗/໕໗, ໒໒໒/໔໔໓
ທຸກຸຂຸນຸປຸດຸດຸ	໑໗/໑໔, ໔໒/໑໔໔	ທຸກຸເປາຕີ	໒໒/໒໔, ໓໐/໓໐ ຯ ເປ ຯ
ທຸກຸຂຸນຸກຸຍິ	໔໔/໔໔	ທຸກຸເປາຕີໂຍ	໑໒໗/໓໒໒
ທຸກຸກຸຕິ	໒໑/໒໒, ໒໒/໑໓໐ ຯ ເປ ຯ	ທຸກຸເປາຕີໂຕ	໑໒໒/໒໔໒
ທຸກຸກຸຕິກຸຍິ	໒໐໒/໓໗໔	ທຸກຸເປາຕີ	໒໔໓/໔໕໑
ທຸກຸກຸຕິກຸຍິ	໑໐໑/໑໔໐	ທຸກຸ	໔໑/໔໑, ໕໓/໗໗ ຯ ເປ ຯ
ທຸກຸກຸຕິ	໓໓/໓໒	ທຸກຸວານມີນຸໂຕ	໕໒/໒໑, ໒໓/໑໐໒.
ທຸກຸປຸປຸໂຍ	໔໔/໑໔໗		໒໒/໑໒໔ ຯ ເປ ຯ
ທຸກຸປຸປຸໂຍ	໒໑/໒໒	ທຸກຸວາສຸດສຸດກຸໂມ	໒໔໓/໔໕໐

ປາຫຸນຸກໄມ

໕໒໑

ເທວິນໂທ	໕໔/໔໑	ໝູ່ມຈຸຖູ້	໑໐໒/໑໔໐.
ເທໂວ (ເທວຕາ)	໔໗/໕໗.		໑໑໑/໒໑໓. ໑໑໒/໒໑໗
	໕໕/໔໔ ໑ ເປ ໑	ໝູ່ມເບຼຼ	໖໕/໑໑໔
ເທໂວ (ວູຊີ)	໖໓/໑໐໒.	ໝູ່ມທຣູ້ສຸ່ນີ	໕/໕. ໖/໖. ໗/໗
	໗໑/໑໓໔ ໑ ເປ ໑	ໝູ່ມທານີ	໒໐໔/໓໗໗
ໂທມນຊູເສທິ	໔໖/໑໖໐	ໝູ່ມເທສຸ່ນາ	໑໔໔/໓໔໔
ໂທວາກິໂກ	໖໔/໑໐໔	ໝູ່ມນິຕຸນຸດິຍາ	໑໔/໑໕. ໓໔/໓໗
ໂທຣຸ່ກຸຕິ	໔໓/໔໒. ໔໔/໔໕	ໝູ່ມປຣູຊິເວທິ	໒໐໔/໓໗໕
ໂທຣາກຸຕິ	໒໑໑/໓໔໔	ໝູ່ມປຣິຍາໂຍ	໔໔/໕໔. ໕໐/໖໓.
ໂທໂຣ	໔໒/໑໔໖. ໔໓/໑໔໗.		໔໔/໑໖໔ ໑ ເປ ໑
	໔໐/໑໕໐ ໑ ເປ ໑	ໝູ່ມມຈຸຖູ້ນິຍົມ	໒໗໗/໔໔໑
ໝູ່ມບານີ	໑໐໐/໑໗໒	ໝູ່ມວາຣາ	໕໔/໔໑.
ໝູ່ມຕາ	໖/໕. ໖໒/໑໕໔		໖໓/໑໐໖
ໝູ່ມຊານີ	໖໑/໔໔	ໝູ່ມວິຈຸຍສຸ່ມໂພຊຸຣຸກຸ່	໒໔/໒໔
ໝູ່ມານີ	໕/໕. ໖/໕. ໗/໗ ໑ ເປ ໑	ໝູ່ມວິນເຍ ວິຈຸຖູ້ນິຍາ	໑໐໔/໒໐໓.
ໝູ່ມກຸກຸກ	໖໔/໑໐໔. ໒໔໒/໔໔໗		໑໑໐/໒໑໐
ໝູ່ມກຸກິໂກ	໑໖໔/໓໒໔. ໑໖໕/໓໒໖	ໝູ່ມຊຸ່ສຸ່ ວິຈຸຖູ້ນິຍາ	໑໔໔/໓໕໗.
ໝູ່ມກຸກຸກ	໒໔/໒໔. ໓໐/໓໐. ໓໑/໓໑		໑໔໖/໓໕໗. ໑໔໔/໓໕໔
ໝູ່ມກຸກຸກ	໒໔/໒໔.	ໝູ່ມຊຸ່ສຸ່ ວິຈຸຖູ້ນິຍາ	໑໔໕/໓໕໗.
	໓໐/໓໐ ໑ ເປ ໑		໑໔໗/໓໕໔. ໑໔໕/໓໕໔

ขมฺมานํ ฆารกชาติโก	๓๓๕/๒๒๕.	นฐโฆ	๒๒๕/๕๐๖
	๓๓๖/๒๒๖	นที	๗๓/๓๓๕
ขมฺมานุขมฺมปฏิปนฺโน	๓๕๒/๓๐๕.	นทีปพฺพเตยฺยุปมํ ชีวติ	๗๓/๓๓๕
	๓๕๓/๓๐๕ ๗ เป ๗	นนฺตีกวาลี	๒๓๕/๓๘๕
ขมฺมานุสฺสํ	๓๖๐/๓๓๐.	นนฺตีมุขี	๓๓๐/๒๐๘
	๒๖๗/๔๗๕ ๗ เป ๗	นปฺยครทึ	๕๓/๓๕๗
ขมฺมานุสํวรี	๓๕/๓๐. ๕๓/๗๘.	นพฺพภาณํ	๕๕/๓๕๘
	๓๓๒/๒๓๘	นโร	๓๓๒/๒๖๐.
ขมฺมิกการุฆารวณฺคฺคฺติ	๓๕/๓๗.		๓๓๓/๒๖๕. ๓๓๕/๒๖๘
	๒๐/๒๐	นถาภกาโม	๓/๒. ๒/๒.
ขมฺมิโก	๕๕/๕๓. ๖๓/๓๐๖		๕๓/๓๕๗. ๕๕/๓๕๘
ขมฺมี (กถา)	๕๕/๖๐	นวกฺคธมฺนฺนาคโค	
ฆาเรตา	๓๐๖/๓๕๕	อุโปสถโก	๒๒๒/๕๐๓
ฐมฺ	๕๒/๗๓	นวกฺขจํหานํ	๒๓๓/๓๘๕. ๒๓๒/๓๘๕
นชนวนฺณคฺคฺติกาโม	๓/๒. ๒/๒.	นวกฺ คณฺหาฏก	๒๒๗/๕๓๓
	๕๕/๓๕๘	นวกฺนํ	๖๕/๓๐๕. ๓๒๐/๒๓๕
นชนปฺปยปถํ	๕๓/๓๕๗	นวกฺ ปุคฺคตา	๒๓๓/๓๘๖. ๒๓๕/๓๘๖
นคฺคฺคฺตานิ (ตารกฺรปานิ)	๕๘/๘๘	นวกฺ ปุคฺคตา สคฺคฺปา-	
น จิรฺกฺจโค		ทิสฺสํ	๒๓๖/๓๕๕
(มหาโจโร)	๓๕๐/๓๕๓	นวกฺสณฺญา	๒๒๐/๕๐๓

ปทานุกรกโม

๕๒๓

นตฺถการกโม	๑/๒. ๒/๒.	นิตฺถารามตา	๒๖/๖๕. ๓๘๓/๓๔๓
	๘๓/๑๕๗. ๘๔/๑๕๘	นิตฺถารามา	๒๒๒/๒๓
นาคโก	๘๓/๑๔๗	นิตฺถานกฺขโต	๓๘๐/๓๕๓.
นาคา	๑๐๘/๒๐๒. ๓๓๐/๒๓๐		๓๘๑/๓๕๒
นาโค	๒๔๔/๔๕๓	นินฺนทา	๘๕/๑๕๘. ๘๖/๑๕๘
นาจฺโจคาพฺหิ	๓๔๔/๒๘๓.	นินฺนทา	๓๐๐/๑๗๓
	๓๔๕/๒๘๕ ๑ เป ๑	นินฺนปฺปญฺจารโม	๓๒๐/๒๓๗
นาคตฺตคฺคยา	๔๑/๔๓. ๒๒๘/๔๓๓	นินฺนพฺพานํ	๓/๓. ๔/๔.
นาคตฺตคฺคณฺณิน	๔๑/๔๓.		๒๓๘/๔๒๘ ๑ เป ๑
	๒๒๘/๔๓๓	นินฺนพฺพานคามินิ ปฏฺธิปทา	๕๕/๘๔
นามรฺฐปารมฺมณา	๒๓๘/๓๘๘	นินฺนพฺพานชาตฺตยา	๓๐๘/๒๐๕.
นาคตฺตคฺคณฺณ	๓๐๘/๒๐๓		๓๖๗/๓๒๔
นาคี ๑๓๒/๒๖๐. ๑๓๓/๒๖๔ ๑ เป ๑		นินฺนพฺพิทาวีราโค	๖๒/๓๐๓.
นิกามถาถิ	๖๔/๓๐๘.		๓๘๗/๓๔๘
	๗๕/๑๔๒ ๑ เป ๑	นินฺนพฺเพธิกาย	๔/๔. ๖๔/๓๓๒ ๑ เป ๑
นินฺนจฺจตา	๒๓๗/๔๒๔	นินฺนโกโค (โคตโม)	๓๐๓/๓๗๕
นินฺนจฺจตฺติพฺพา ปณฺนิตฺตา	๓๓๗/๒๒๗	นินฺนิตฺตํ	๓๕/๓๔
นินฺนทตฺถคฺคณฺณ	๓๘/๑๕. ๓๘/๓๗.	นินฺนคฺคโค	๓๕/๓๐
	๔๐/๔๐	นินฺนคฺคโม	๓๘๒/๓๕๒
นินฺนทตฺถ (ภิกฺขุ)	๓๘/๓๖. ๔๐/๓๘	นินฺนคฺคยา	๒๒๕/๔๐๘

นียโต	๑๕/๑๒	นิตินิภาธานี	๑๖๒/๓๑๕.
นिरคฺคหิ	๘๑/๑๕๒		๒๐๒/๓๖๐
นिरยํ ๖๓/๘๘. ๖๘/๑๓๐. ๗๐/๑๓๗		นีตา	๑๓๖/๒๖๘. ๑๖๒/๓๑๕
นिरยํวคฺคตนิโก	๑๓๐/๒๕๒	นีวณานิ	๑๖๘/๔๗๘
นิริโย	๒๗๒/๔๘๐	เนกขมมํ	๒๔๕/๔๕๗
นิริวํ	๑๐๒/๑๘๐.	เนกขมมุตฺตมุตฺตํ	๑๘๓/๓๕๓
	๑๑๑/๒๑๓ ๑ เป ๑	เนกขมฺมามิรติ	๑๑๘/๒๒๘
นิโรธณฺณํ	๒๕/๒๔.	เนกขมฺเม อานิสํสํ	๑๐๒/๑๘๐.
	๘๘/๑๕๐ ๑ เป ๑		๑๑๑/๒๑๓. ๑๑๒/๒๑๖
นิโรธานุปฺปตฺตี	๕๘/๘๐. ๘๖/๑๔๘	เนวียโก	๘๗/๑๖๒. ๘๘/๑๖๖
นิเวธํ	๖๐/๘๒	เนวธณฺณานาสฺสณฺณายตนํ	
นิสฺสยสฺสมฺปนฺโน	๒๐๖/๓๖๖		๑๖๓/๓๓๖. ๒๐๓/๓๖๓ ๑ เป ๑
นิสฺสยโย	๒๐๐/๓๕๘	เนวธณฺณานาสฺสณฺณายตน-	
นิสฺสยรณํ	๕๓/๗๗	ธณฺเฑ ๒๓๗/๔๒๘. ๒๔๖/๔๗๒	
นิหิตทณฺโฑ	๑๓๑/๒๕๓.	เนวธณฺณานาสฺสณฺณายตน-	
	๑๓๒/๒๕๖ ๑ เป ๑	ธมาปคฺคิ	๒๔๐/๔๔๔
นิหิตสฺสคฺโค	๑๓๑/๒๕๓.	เนวธณฺณานาสฺสณฺณา-	
	๑๓๒/๒๕๖ ๑ เป ๑	ยคฺคณฺปคฺคา	๒๒๘/๔๓๔
นิตินิภุตฺตานานิ	๑๖๒/๓๑๕.	นุหารุํ	๖๘/๑๓๐. ๑๐๓/๑๘๓
	๒๐๒/๓๖๐	นุหารุทททฺธํ	๔๖/๔๘

ปทานุกรกโม

๕๒๕

ปัสสฏฐจิวรี	๑๒๐/๒๓๔	ปณฐติโก	๒๓๗/๔๒๕
ปฏฐนทีโน มหานาคา	๖๔/๑๐๘	ปณฐนคฺคํ ๑๘/๑๖, ๒๐/๑๘, ๒๓/๒๒	
ปงฺโก	๑๖๔/๒๘๘	ปณฐนนฺโต	๒๓/๒๓
ปจฺรตุโก	๖๑/๘๖	ปณฐนวา	๔/๔, ๖/๖ ๑ เป ๑
ปจฺรณฺนุฏฺฐํ	๕๕/๘๐	ปณฐนา	๑๕/๑๓
ปจฺรณฺนุฏฺฐํ นกริ	๖๔/๑๐๗	ปณฐนากถา	๒๐๕/๓๖๔, ๒๐๗/๓๗๐
ปจฺรยฺโยโก	๑๓๓/๒๕๔	ปณฐนากถํ	๕/๔, ๖/๕, ๗/๗
ปจฺรยฺโย ๔๘/๖๑, ๕๑/๖๘ ๑ เป ๑		ปณฐนากถํ ๓/๒, ๔/๓, ๒๐๘/๓๗๖	
ปจฺรเจกพฺพุตฺติ	๒๒๔/๔๐๗	ปณฐนากถํนเถปน-	
ปจฺรโจรสุมิ	๖๘/๑๓๓	สมฺมปฺนโน	๖๔/๑๑๒
ปจฺรณานิปาติโน	๑๓๖/๒๗๒, ๑๓๗/๒๗๓, ๑๓๘/๒๗๔	ปณฐนาวิมฺุตฺติ	๑๕/๑๒, ๕๕/๘๔ ๑ เป ๑
ปจฺรณิมา ทิสสา	๘๘/๑๖๘	ปณฐนาวิมฺุตฺโต	๑๔/๑๐, ๕๓/๗๘ ๑ เป ๑
ปจฺรปติโย ๑๑๑/๒๑๓, ๑๑๒/๒๑๗		ปณฐนาสมฺมปทา	๑๔๔/๒๘๓, ๑๔๕/๒๘๗ ๑ เป ๑
ปณฺจจฺานานิ	๒๑๑/๓๘๓, ๒๑๒/๓๘๔	ปณฺญตฺตฺตรา สํพฺเพ	
ปณฺจจฺินทฺรยานิ	๑๐๘/๒๐๖, ๑๑๘/๒๒๘	ทฺมมา ๑๘๘/๓๕๑, ๒๑๘/๓๘๘	
ปณฺจโจรสุมฺภาคิยานิ (สํญฺโณชนานิ)	๕๐/๖๘, ๑๑๑/๒๑๔	ปณฺญตฺตฺตฺเต ๖๑/๘๖, ๑๒๐/๒๓๕, ๒๒๔/๔๐๖	

ប្រាក	៣០២/៣៨៩	ប្រធានការការពារ	២៩/២៩
ប្រឹក្សាគណៈ	២៣/៩៦, ៣២០/២៣៥,	ប្រធានការការពារ	២៩/៣០
	២២៤/៤០៦	ប្រធានការការពារ	៣៥/៣៩, ៣៦/៣៩
ប្រឹក្សាគណៈ	៤៥/៤៨, ៤៦/៤៨,	ប្រធានការការពារ	៥៨/៨៨
	៨៩/៣៥០ ។ បេ ។	ប្រធានការការពារ	៣៨/៣៩, ៣៩/៣៨
ប្រធានការការពារ	៨/៧, ៩/៨, ៣០/៨	ប្រធានការការពារ	៥៧/៨៧
ប្រធានការការពារ	៣១/៩, ៣២/៩	ប្រធានការការពារ	៣៨៨/៣៥៨,
ប្រធានការការពារ	២០៧/៣៦៨	ប្រធានការការពារ	៣៨៩/៣៥៨
ប្រធានការការពារ	៣០២/៣៩៣	ប្រធានការការពារ	៣០៩/៣៩៥
ប្រធានការការពារ	២៩/៣៣០,	ប្រធានការការពារ	៤៣/៤៣,
	៣០៩/២០៤	ប្រធានការការពារ	២២៨/៤៣៣
ប្រធានការការពារ	៨៣/៣៤៦	ប្រធានការការពារ	៣០៣/៣៧៩
ប្រធានការការពារ	៥៨/៩០,	ប្រធានការការពារ	៨៣/៣៥២, ២៣៥/៣៨៨
	៨៦/៣៤៨	ប្រធានការការពារ	៣៦៧/៣២៣
ប្រធានការការពារ	៤៩/៦៣	ប្រធានការការពារ	៣/៣, ៤/៤ ។ បេ ។
ប្រធានការការពារ	៣៣៩/២៣០, ៣៤២/២៨៨	ប្រធានការការពារ	២២៤/៤០៦
ប្រធានការការពារ	៩៨/៣៦៥	ប្រធានការការពារ	៦៦/៣៣៨
ប្រធានការការពារ	២៤៦/៤៧០	ប្រធានការការពារ	៥៩/៩២
ប្រធានការការពារ		ប្រធានការការពារ	៣៥/៣០
ប្រធានការការពារ	៣៣៧/២២៧	ប្រធានការការពារ	៦០/៩៥

ปทานุกรโม

๕๒๗

ปทุติ	๓๘๔/๓๕๖. ๓๘๕/๓๕๗	ปมาโท รกฺขโต มถิ	๓๐๕/๓๘๘
ปตฺตโยคกฺเขมา	๓๖๗/๓๒๐	ปยคปาณิ ๖/๖. ๓๓๖/๒๗๓ ฯ เป ฯ	
ปตฺติโก	๓๐๒/๓๘๔	ปรปฺตฺโต	๓๐๐/๓๗๐
ปทํ	๕๒/๗๓	ปรโลกวิชยา ย ปฏฺิปนฺโน	
ปทกฺขิณํ	๓๐๒/๓๘๐		๓๓๘/๒๗๗. ๓๔๐/๒๗๘
ปทวํติหาเรน	๒๔๕/๔๔๗	ปรวิปตฺติ	๘๗/๓๖๒. ๘๘/๓๖๔
ปทํเปยฺยํ	๓๒๕/๒๔๓	ปรสฺมปตฺติ	๘๗/๓๖๒. ๘๘/๓๖๔
ปนฺนุชฺชมาเนน	๓๔/๓๓	ปรเสณปฺปมทฺทนา	
ปนฺตเสณาสโน	๓๔๘/๓๐๐	(ปฺตฺตา)	๕๘/๘๓
ปปฺนฺเจนิโรเช	๓๒๐/๒๓๘	ปรากโว	๖๓/๓๐๐
ปปฺนฺจารามตา	๓๘๓/๓๔๓	ปรักขา	๖๔/๓๐๘
ปปาโต	๓๓๐/๒๐๘. ๒๔๕/๔๕๗	ปรักขัณภวสฺสโยชนา	๒๐๘/๓๗๖
ปปฺปฏิกา	๕๒/๗๓. ๖๒/๓๐๓.		๒๓๓/๓๘๓ ฯ เป ฯ
	๓๘๗/๓๔๘	ปรักคฺโท	๒๒๗/๔๓๓
ปปฺผาลิกา	๖๔/๓๐๘	ปริตฺตํ (ชีวิตํ)	๗๓/๓๓๘
ปพฺพชฺชา	๖๘/๓๓๗. ๓๔๓/๒๘๓	ปริเทเวหิ	๘๖/๓๖๐
ปพฺพตฺราชา	๖๓/๓๐๒	ปรินายกฺรตํ	๕๘/๘๓
ปพฺพเตยฺยา	๗๓/๓๓๘. ๒๓๘/๔๓๓	ปรินิพฺพานํ	๕๒/๗๓. ๓๖๗/๓๒๓.
ปฺมาทสฺส	๘๐/๓๕๐. ๒๐๔/๓๖๓.		๒๕๓/๔๗๕
	๒๘๓/๔๘๗	ปรินิพฺพานิโก	๓๓๘/๒๒๘

ปรีนิพพายี	๓๕/๓๒	ปรีตุมุจจมาจาโร	๕๕/๘๔
ปรีนิพพุโต	๖๓/๓๐๗	ปรีตุมุจจตตวรา	๖๗/๓๒๓
ปรีนุฏการี	๒๓๖/๓๘๓	ปรีตุมุจจชโว	๕๕/๘๔
ปรีพพชาลา	๓๘๘/๓๕๐.	ปรีทานิ	๓๘/๓๖. ๒๐/๓๘ ๑ เป ๑
	๒๐๕/๓๖๓ ๑ เป ๑	ปตปานิ	๓๐๐/๓๗๒
ปรีภาสโก	๕๔/๘๐	ปตตปญฺช	๒๔๔/๔๕๕
ปรีเขตนา	๒๒๗/๔๓๓	ปตตสฺส	๘๐/๓๕๐.
ปรีโยคาพุทฺทมโม	๓๐๒/๓๘๐.		๓๐๐/๓๗๓ ๑ เป ๑
	๓๓๓/๒๓๓. ๓๓๒/๒๓๗	ปตฺตงโก	๓๒๐/๒๓๕
ปรีโยทาทา	๖๗/๓๒๓.	ปวตฺตมัส	๓๐๒/๓๘๐
	๓๐๓/๓๗๘ ๑ เป ๑	ปวาล์ คนฺตุกามา	๓๔๕/๒๘๔
ปรีโยธานกถยานนา	๖/๕.	ปวฬ	๓๐๘/๒๐๒
	๘๒/๓๕๓ ๑ เป ๑	ปวิวิทฺโต	๓๒๐/๒๓๖
ปรีวิทฺตโก	๖๗/๓๒๓	ปวิเวกกถา	๒๐๕/๓๖๔. ๒๐๗/๓๖๘
ปรีธํ สารชฺชภยํ	๒๐๘/๓๗๘	ปวิเวกสฺสสฺส	๓๘๓/๓๕๓
ปรีธญฺญ	๖๕/๓๓๔	ปวิเวกาย	๓๔๓/๒๘๘. ๒๔๕/๔๕๘
ปรีธ	๓๖๖/๓๓๖	ปธํ	๘๕/๓๕๘. ๘๖/๓๕๘
ปรีธาวาโร	๓๖๘/๓๒๔. ๓๖๘/๓๒๕	ปธาทพฺพุโต	๒๗/๒๖. ๒๘/๒๗
ปรีตุมุจจมาจาโร	๕๕/๘๔	ปธาวีธํ (พาฬ)	๕๓/๗๖ ๑ เป ๑
ปรีตุมุจจมนินฺตมาจาโร	๕๕/๘๔	ปธ	๓๐๒/๓๘๓

ປາທານຸກຸໂມ

໕໒໑

ປສຸສຸທຸຈີ	໒໐໒/໔໗໗	ປາຕິໂມກຸຂສຳວຽສຸໂຕ	໗໒/໑໔໒.
ປສຸສຸທຸຈີສຸມັພະຊຸລະຈຸຕິ	໒໔/໒໔		໕໑/໑໕໓ ຯ ເປ ຯ
ປສຸສຸທຸໂອ ກາໂຍ	໑໐໑/໑໗໒	ປາຕິໂມກຸຂານີ	໗໒/໑໔໓. ໗໗/໑໔໔.
ປສຸສຸສຸຈຸ	໕໒/໒໒. ໑໕໓/໓໕໕.		໑໔໒/໒໒໗
	໒໗໒/໔໒໒	ປາທນສຸສິຂາຍ	໒໒/໑໒໗. ໑໐໑/໑໗໒
ປສຸສຸໂວ	໗໑/໑໔໐	ປານີ	໔໒/໒໑. ໑໒໕/໒໔໓
ປາທນສຸລຸນີ	໒໕/໒໔.	ປານີຍານີ	໔໒/໔໗.
	໒໒/໑໕໐ ຯ ເປ ຯ		໒໗໒/໔໓໓ ຯ ເປ ຯ
ປາທິສຸໂຕ	໒໐/໑໔໕ ຯ ເປ ຯ	ປາປາທິສຸຈີ	໑໐໐/໑໗໓
ປາທິວິທຸທຸປະກຸໂນ	໕໒/໒໒	ປາປາທິມຸໂມ	໒໒/໑໓໐. ໑໐໒/໒໐໔
ປາທິມຸໂຍ	໒໑/໑໕໒	ປາປາທິຕຸຕາ	໒໒/໒໓໓.
ປາກາໂຣ	໒໒/໑໐໒		໒໗/໑໒໒ ຯ ເປ ຯ
ປາທິກຸກຸຍຕາ	໔໒/໔໒	ປາປາທິມຸປະກຸກ	໒໒/໒໓໓.
ປານີ	໒໑໑/໓໗໓. ໒໑໒/໓໗໕		໑໔໒/໒໒໑ ຯ ເປ ຯ
ປາທິທິ	໒໑/໒໒	ປາປາທິຍາ	໒໒/໒໓໓.
ປາທິຕິປາໂຕ	໑໓໐/໒໕໑.		໑໔໒/໒໒໑ ຯ ເປ ຯ
	໒໑໑/໔໑໒ ຯ ເປ ຯ	ປາປາທິຈຸໂນ	໑/໑. ໒໒/໒໓໓.
ປາທິເປຕິ ສຳຣາມະຈຸຕິ	໑໐໑/໑໗໒.		໒໗/໑໕໗ ຯ ເປ ຯ
	໑໐໒/໑໗໒	ປາປາທິ	໑໕/໑໑

ปารุ	๘๕/๑๕๘, ๘๖/๑๖๒	มียวาทิน	๑๓๖/๒๗๒, ๑๓๗/๒๗๓.
ปารายน	๕๐/๖๔		๑๓๘/๒๗๕
ปาวโก	๖๑/๘๘	มีโย	๑/๑, ๒/๒, ๓๔/๓๓ ๗ เป ๗
ปาวสุตฺตเกน เมฆน	๖๘/๑๒๘	มีสุตฺตา (วจา)	๑๓๐/๒๕๒
ปาสังโส	๖๕/๑๑๖	มีตนิทสุตฺตานิ	๑๖๒/๓๑๕.
ปาสานตฺกฺขติสุตฺ	๑๒๔/๒๔๑		๒๐๒/๓๖๐
ปาสาทิก	๘๘/๑๖๘	มีตนิภาตฺตานิ	๑๖๒/๓๑๕, ๒๐๒/๓๖๐
ปาเสน	๑๐๗/๒๐๐, ๑๐๘/๒๐๐	มีตนา	๑๓๖/๒๖๘, ๑๖๒/๓๑๕
ปาหุเนยฺยา	๑๔/๑๐.	มีตนิมโหชฺฌนุค	๒๔/๒๔
	๑๖/๑๓ ๗ เป ๗	มีตนิสํ	๕๐/๖๗ ๗ เป ๗
ปาหิ	๑๔๑/๒๘๗	ปุกฺคตปโรปรณฺณ	๖๕/๑๑๔
มีฏฺฐิ	๒๐๘/๓๗๑	ปุกฺก	๑๐๐/๑๗๒
มีนุททายกา	๖๔/๑๐๘	ปุกฺก	๕๐/๖๖, ๘๑/๑๕๒
มีนุทฺติยาโถปโกชน	๑๒๐/๒๓๔	ปุกฺกณิกริยาวตฺตฺตฺ	๑๒๖/๒๔๕
มีตนา	๔๔/๔๖, ๑๑๘/๒๓๐	ปุกฺกณฺทฺตฺ	๑๔/๑๐.
มีตฺต	๑๗๑/๓๓๑		๑๖/๑๓ ๗ เป ๗
มีตฺตวิธยํวตฺตฺตนิโก	๑๓๐/๒๕๒	ปุกฺกณฺมทิต	๕๐/๖๖
มีตฺตวิธโย	๒๗๒/๔๘๑	ปุกฺกณฺมทิตฺ	๑๒๘/๒๔๘
มีปาส	๗๑/๑๔๐	ปุกฺก	๔๔/๔๖
มียครหิ	๘๓/๑๕๗	ปุกฺก	๕๘/๘๒

ប្រតិបត្តិ	៣០៨/២០២	ឈ្មោះបុព្វហោរា	៣០៣/៣៧៥
បេរី	៨២/៣៥២	ឈ្មោះបុព្វវត្ត	៣០៣/៣៧៥
បេរីនិយម	៣៣៦/២៧០	បុព្វហោរា	៦៤/៣០៨
បេរីយុវជន	២០៨/៣៧៧	បុព្វហោរាបុព្វហោរា	៦៨/៣២៨
បេរីយុវជន	៣៣៤/២២២	បុព្វហោរា	៦៨/៣២៨
បេរីតា	២៣/២២	បុព្វហោរា ប្រតិបត្តិ	៥៣/៧៦
បេរីតា	៤៤/៤៦, ២២៤/៤០៥		៦៨/៣៣០ ។ បេ ។
បេរីបុព្វហោរា	៤៨/៦០, ៣០០/៣៧០	បុព្វហោរា ប្រតិបត្តិ	៣/៣, ៤/៤
បេរីតា	៦៣/៨៨, ៣៣៨/២៣៣	បុព្វហោរា	៣/២, ៤/៣៦
បេរីតា	៦០/៨៤, ៣៣០/២៥២		២០/៣៧ ។ បេ ។
បេរីតា បុព្វហោរា		បុព្វហោរា (ប្រតិបត្តិ)	៧៣/៣៣៨
បេរីតា បុព្វហោរា	៣៨៨/៣៥៣, ២៣៨/៣៨៨	បុព្វហោរា	៨៤/៣៥៧
បេរីតា	៣០៧/៣៨៨, ៣០៨/២០០	បុព្វហោរា	៣០៨/២០២
បេរីតា	៦៤/៣០៨, ៣២០/២៣៥	បុព្វហោរា បុព្វហោរា	៦/៥, ២៣/២៣ ។ បេ ។
បេរីតា	៣២៤/២៤២	បុព្វហោរា (ប្រតិបត្តិ)	៧៣/៣៣៨
បេរីតា	២០/៣៧, ៨៨/៣៦៨	បុព្វហោរាប្រតិបត្តិ	៦៣/៨៧
បេរីតា (បុព្វហោរា)	៣៦៧/៣២៣		៣៤៤/២៨០
បេរីតា	៦៦/៣៣៨	បុព្វហោរា (បុព្វហោរា)	
បេរីតា	៦២/៣០៣, ៣៨៧/៣៤៨		៣៦៧/៣២៣
បេរីតា	៦៨/៣៣៥	បុព្វហោរាប្រតិបត្តិ	២២៤/៤០៥

ปทานุกรโม

๕๓๓

พีฬ	๑๒๔/๒๔๑	พฺรหฺมจริยสูตร	กมฺมาล	๔๗/๕๖
พุทฺธสูตร	๑๑๔/๓๕๗.	พฺรหฺมจริยสูตร	ขณฺฑ	๔๗/๕๖
	๑๑๖/๓๕๗. ๑๑๘/๓๕๘	พฺรหฺมจริยสูตร	นิทฺท	๔๗/๕๖
พุทฺธสูตร	๑๑๕/๓๕๗.	พฺรหฺมจริยสูตร	สพฺท	๔๗/๕๖
	๑๑๗/๓๕๘. ๑๑๘/๓๕๘	พฺรหฺมจริยานุคฺคหยา		๑๑๘/๑๖๘
พุทฺโธ	๔/๓. ๖/๕ ๑ เป ๑	พฺรหฺมจาร	๔๗/๕๕. ๑๓๑/๒๕๔	
โพชฌนฺตา	๑๐๘/๒๐๖. ๑๓๑/๒๒๘	พฺรหฺมปริสา		๑๖๖/๓๓๗
โพธิสทฺโธ	๑๖๑/๓๑๓. ๑๖๗/๓๒๓	พฺรหฺมณณณ		๖๘/๑๒๘
พยุคฺชจุมฺปนฺนปริวารานิ	๒๒๔/๔๐๖	พฺรหฺมณณปริส	๕๔/๘๒. ๖๕/๑๓๕.	
พยุคฺโธ	๖๔/๑๐๘			๑๖๖/๓๓๗
พยุคฺคิฏฺฐ	๑๓๘/๒๒๘	พฺรหฺมณณมหาสาถาน		๖๓/๑๐๖.
พฺยากรณธมฺโม	๕๑/๗๐		๖๘/๑๓๐	๑ เป ๑
พฺยาปาทปโทส	๒๔๔/๔๕๕	พฺรหฺมณา	๑๐๘/๒๐๕	๑ เป ๑
พฺยาปาทวิคฺคโก	๒๐๗/๓๖๘	ภคฺคิณฺทิกกา	๘๖/๑๕๘. ๑๘๘/๓๕๐	
พฺยาปาโท	๒๗๑/๔๘๐	ภคฺคิณฺทิสฺสวณ		๘๖/๑๕๘.
พฺยวฏฺฐา	๑๐๔/๑๘๘			๑๘๘/๓๕๐
พฺรหฺมจริย	๖/๕. ๘/๗ ๑ เป ๑	ภคฺคิณฺทิกา	๘๖/๑๕๘. ๑๘๘/๓๕๐.	
พฺรหฺมจริยปญฺจมานิ	สิกฺขาปทานิ			๒๐๕/๓๖๓
	๑๓๑/๒๓๓. ๑๓๒/๒๓๗	ภคฺคา	๔/๓. ๖/๕ ๑ เป ๑	
พฺรหฺมจริยปริโยสาน	๕๓/๗๘	ภคฺคินิสฺสา (ภวียา)		๖๐/๘๓

ภฏโจ	๒๓๘/๔๓๔	ภวสุต ปารุ	๘๕/๑๕๘.
ภณินเตน	๓๐๗/๑๘๘. ๓๐๘/๒๐๐		๘๖/๑๖๒
ภคฺคํ	๗๑/๑๔๓. ๓๐๒/๑๘๓ ๑ เป ๑	ภวาสวา	๓๐๓/๑๘๓
ภคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺต	๗๑/๑๔๓	ภคฺคตฺตฺตฺตฺต	๒๒/๒๓. ๒๖/๒๕.
ภคฺคตฺตฺตฺตฺตฺต	๗๑/๑๔๓		๓๘๓/๓๔๓
ภคฺคต	๓๓๖/๒๗๒. ๓๓๘/๒๗๖.	ภคฺค	๕๐/๖๔
	๓๔๐/๒๗๘	ภคฺคตฺตฺต	๒๖/๒๕
ภคฺคตฺตฺตฺตฺตฺต	๖๐/๘๔	ภคฺคตฺต	๔๖/๔๘
ภคฺคต	๕๐/๖๔	ภคฺคต	๓๒๖/๒๔๕
ภคฺค ๓๔๖/๒๘๘. ๒๐๘/๓๗๘ ๑ เป ๑		ภคฺคต	๓/๒. ๒/๒.
ภคฺคตฺต	๗๒/๑๔๒.		๓๔/๓๓ ๑ เป ๑
	๘๒/๑๕๓ ๑ เป ๑	ภคฺคตฺต	๒๗/๒๖. ๒๘/๒๗
ภคฺคต	๓๔๘/๓๐๐	ภคฺคต	๕๓/๗๕. ๕๖/๘๖.
ภคฺคต	๒๓๑/๓๘๔		๘๘/๓๖๘ ๑ เป ๑
ภคฺค	๖๐/๘๓	ภคฺคต	๓๔๒/๒๘๘
ภคฺคต	๖๓/๓๐๗	ภคฺคต	๒๐๐/๓๕๘
ภคฺคต	๖๓/๓๐๗	ภคฺคต	๓๔๒/๒๘๗
ภคฺคต	๘/๗. ๘/๘	ภคฺค	๕๖/๘๖. ๘๒/๓๔๖
ภคฺคต	๑๓/๘. ๑๒/๘.	ภคฺค	๓๘๔/๓๕๖.
	๕๒/๗๓		๓๘๕/๓๕๗

มชฺเชกถยาณา	๖/๕.	มนสิการสุมภวา	ตพเพ
	๘๒/๓๕๓ ๑ เป ๑	ชมฺมา	๓๘๘/๓๕๓
มณฺจปจฺ	๖๘/๓๓๔	มณาปกาณิกา	เทวดา ๓๓๖/๒๖๘.
มณฺเชฏฺฐิกา	นาม		๓๓๗/๒๗๓. ๓๓๘/๒๗๔
โรคชาติ	๓๔๓/๒๘๗	มณาปจารินี	๓๓๖/๒๗๒.
มณิ	๓๐๘/๒๐๒.		๓๓๗/๒๗๓. ๓๓๘/๒๗๔
	๓๓๒/๒๖๐ ๑ เป ๑	มณาโป	๓/๓. ๒/๒.
มณิรตนํ	๕๘/๘๓		๓๔/๓๓ ๑ เป ๑
มณฺฑนทกชาติโก	๓๔๓/๒๘๖.	มณฺฑุเชตฺถุ	ชมฺมา ๘๕/๓๕๘.
	๒๓๕/๓๘๐		๘๖/๓๖๓
มณฺฑนทนาย	๘๘/๓๖๘	มณฺฑุชฺชมาเนน	๒๓๐/๓๘๐
มเตน	กฺุณเปเน ๓๐๘/๒๐๓	มณฺฑุสฺสโถภกฺขิ	๓๒๖/๒๔๕
มตฺตมณฺฑ	๖๕/๓๓๔. ๘๔/๓๕๘	มณฺฑุสฺสวาทเตยฺยกาณิ	๕๘/๘๘
มตฺตโสการี	๒๓๖/๓๘๓	มณฺฑุสฺสโถภกฺขิ	๓๒๖/๒๔๕
มตฺตติกาปฺปญฺเช	๒๔๐/๔๓๘	มณฺฑุสฺสตา	๔๓/๔๓. ๓๖๖/๓๓๗.
มทสฺส	๘๐/๓๕๐. ๘๘/๓๖๘.		๒๗๒/๔๘๓
	๒๐๔/๓๖๓ ๑ เป ๑	มณฺฑุสฺสทริปตี	๕๘/๘๒
มชฺ	๖๔/๓๐๘. ๓๒๐/๒๓๕	มณฺฑุสฺสทํ นีโย	๘๓/๓๕๓
มนตํนุกมฺปิ	๘๓/๓๕๒	มโนทฺตจฺจริติ	๕๕/๘๔
มนตํนุเปกฺขิตา	๖/๕. ๘๒/๓๕๔	มโนวิณฺญฺญเยชฺชา	ชมฺมา ๒๓๐/๔๓๘

ปทานุกรกโม

๕๓๗

มนัสศกั	๔๔/๔๔	มหัสธำท	๑๒๔/๒๔๒
มนุตา	๖๓/๓๐๕	มหาโจโร	๑๘๐/๓๕๓, ๑๘๗/๓๕๓
มนุทาย โผฏฐพัพ		มหาชนถาโย	๘๘/๑๖๕
(ชีวิติ)	๗๑/๑๓๘	มหาชนปทานิ	๓๓๒/๒๕๖,
มรณ	๖๘/๓๓๐, ๘๖/๓๖๐		๓๓๓/๒๖๓, ๓๓๕/๒๖๖
มรณภย	๒๐๘/๓๗๘	มหาฐิติ	๑๒๔/๒๔๒,
มรณมุตติ	๖๘/๓๓๐		๓๓๓/๒๕๓ ๑ เป ๑
มรณสญญา	๔๕/๔๘,	มหาทานานิ	๑๒๘/๒๕๐, ๒๒๔/๔๐๖
	๔๖/๔๘ ๑ เป ๑	มหานทิโย	๖๓/๓๐๓, ๓๐๘/๒๐๓
มรณสัจฉิ	๓๗๐/๓๒๗, ๓๗๑/๓๓๓	มหาปจวิ	๖๓/๓๐๔, ๓๖๗/๓๒๒
มรียาทสมนุญ	๓๒๔/๒๔๓	มหาปฐิตกุก	๓๒๐/๒๓๓
มถ วนณสัจฉิโกสข	๓๐๕/๓๘๘	มหาโกโค	๗/๖
มตา ปาปกา ฐมมา	๓๐๕/๓๘๘	มหาเมฆ	๓๒๘/๒๔๘
มตติถยา ทุจจิ	๓๐๕/๓๘๘	มหายญโย	๔๔/๔๒
มถารคต	๓๐๘/๒๐๒	มหาธาธา (เวสธวณ)	๕๐/๖๔,
มถิ	๖๓/๓๐๕		๘๘/๑๖๔
มหคคต วา จิตติ	๒๓๘/๔๓๘	มหาวิปวารี	๓๒๔/๒๔๒,
มหคฆธ	๖๐/๘๔		๓๓๓/๒๕๓ ๑ เป ๑
มหคตมกิกขตา	๕๘/๘๒	มหาสมุทโท	๓๐๘/๒๐๐, ๓๓๐/๒๐๘
มหคธโน	๗/๖	มหาธว	๖๓/๓๐๓

มหิฏฐตาย	๓๕๓/๒๘๘	มายาย	๘๐/๓๕๐. ๒๐๔/๓๖๓.
มาณวา	๖๓/๘๘		๒๘๓/๔๘๗
มาตา	๔๔/๔๖. ๓๓๘/๒๓๐	มารจกฐิ	๒๔๓/๔๕๒
มาตาเปตติกถมภูวตถ	๒๓๘/๕๐๐	มารเชยยถวานุเค	๓๓๘/๒๓๒
มาติกาสมฺปนฺน	๓๒๔/๒๔๓	มาริถ	๕๓/๗๖. ๘๘/๑๖๕
มาตุคามตถ	๔๗/๕๖	มาถาคณฺหิเวปน	๔๘/๖๓.
มาตุคามตถ นุหาปน	๔๗/๕๖		๓๒๕/๒๔๓
มาตุคามตถ ปริมทท	๔๗/๕๖	มาถสฺตาน	๗๑/๑๔๓
มาตุคามตถ สัมพาท	๔๗/๕๖	มาถา ๗๑/๑๔๓. ๓๒๒/๒๕๗ ๑ ๒ ๑	
มาตุคามโม	๓๓๖/๒๗๓.	มาถาจิ	๓๘๕/๓๔๕
	๓๓๗/๒๗๓ ๑ ๒ ๑	มิฏฐาชาธิว	๕๕/๘๔. ๓๒๔/๒๔๓
มาตุจฺญา	๓๔๓/๒๘๔	มิฏฐากมฺมุตตา	๓๒๔/๒๔๓
มาตุกณฺณาย	๗๑/๑๔๓	มิฏฐาทิฏฺฐิ	๓/๓. ๘๓/๑๕๗
มาตุสฺมา (ภริยา)	๖๐/๘๓	มิฏฐาทิฏฺฐิ-	
มานถ	๔๖/๕๔	กมฺมสฺมาทานา	๓๐๓/๓๘๐
มานถณฺโณชน	๘/๗. ๘/๘. ๓๐/๘	มิฏฐาทิฏฺฐิกา	๓๐๓/๓๘๐.
มานานฺตโย	๓๓/๘. ๓๒/๘.		๓๓๘/๒๓๐ ๑ ๒ ๑
	๕๒/๗๑	มิฏฐาวาจา	๓๒๔/๒๔๓
มาโน	๘๒/๓๔๖. ๘๓/๓๔๗.	มิฏฐาวายามา	๓๒๔/๒๔๓
	๘๐/๓๕๐ ๑ ๒ ๑	มิฏฐาสงฺกปฺปา	๓๒๔/๒๔๓

ปทานุกรโม

๕๓๘

มิจุณาสติโน	๓๒๔/๒๔๓	มุกดา	๓๐๘/๒๐๒.
มิจุณาสมาธิโน	๓๒๔/๒๔๓		๓๓๒/๒๖๐ ๑ เป ๑
มิตุควา	๖๓/๘๘	มุกตา เม เจโตวิมุกติ	๓๖๐/๓๐๘
มิตุตามจุจ	๖๓/๘๘	มุกจิกุติ	๓๐๒/๓๘๐. ๓๓๓/๒๓๓.
มิตุเทหิ เกทน-			๓๓๒/๒๓๖
ถ้วมุตนิโก	๓๓๐/๒๕๒	มุกตถนหตุตปา	๖๘/๓๒๘
มิตุโต	๓๓/๓๒. ๓๔/๓๓	มุกธา	๒๓๕/๓๘๓
มิกุ	๕๘/๘๗	มุกธาภิธิโต ขตุติโย	๕๘/๘๒
มิกุสั	๕๘/๘๘. ๓๘๓/๓๕๕.	มุณี	๓๖๗/๓๒๒. ๒๔๖/๔๗๐
	๒๗๖/๔๘๒	มุถา	๓๐๒/๓๘๓.
มิตกฐุ	๓๓๘/๒๒๘		๓๓๒/๒๕๘ ๑ เป ๑
มิทุสั	๓๘๓/๓๕๕	มุถาวา	๓๐๐/๓๗๓.
มุ	๖๘/๓๓๓		๒๓๓/๔๓๘ ๑ เป ๑
มุขตุนุเกน	๖๘/๓๒๗.	มุทุโต	๗๓/๓๓๘
	๓๐๓/๓๗๘	เมเม	๖๘/๓๒๘
มุขาน	๓๐๔/๓๘๕	เมตตจิกุติ	๕๘/๘๐
มุณินโต	๖๓/๓๐๐	เมตตา	๒๐๕/๓๖๕. ๒๐๗/๓๗๓
มุขสั	๘๔/๓๘๗	เมตตาย เจโตวิมุกติยา	๘๓/๓๕๓.
มุคตจาโค	๖/๖.		๓๖๐/๓๐๘
	๓๓๖/๒๗๒ ๑ เป ๑	เมณ	๒๓๓/๓๘๓. ๒๓๒/๓๘๕

เมถุนธมฺมสํมาปคฺติยา	๔๖/๔๘	ยวทุตฺถ	๓๐๐/๓๗๓
เมถุนสํญฺญโยคานํ	๔๗/๔๗	ยวปถาโป	๓๐๐/๓๗๓
เมถุนา คามธมฺมา	๓๓๓/๒๕๔	ยโส ๘๕/๓๕๘, ๘๖/๓๕๘ ๑ เป ๑	
เมทกถาถิกํ	๒๓๕/๓๘๐	ยาจโยโค ๖/๖, ๓๓๖/๒๗๓ ๑ เป ๑	
เมธาวิ	๕/๕, ๖/๖, ๗/๗,	ยาตุวา	๘๘/๓๖๘
	๖๔/๓๐๘ ๑ เป ๑	ยานํ	๔๘/๖๓,
โมฆปุริโส	๓๓๐/๒๐๘, ๓๖๐/๓๐๘,		๓๐๒/๓๘๔, ๓๒๕/๒๔๓
	๒๓๕/๓๘๓	ยาปนาย	๘๘/๓๖๘
โมหคฺคิ	๔๓/๔๒, ๔๔/๔๕	ยฺยสฺสํ อุตฺตํ	๔๔/๔๓
โมหาคคิ	๒๓๓/๓๘๔	เยภฺยฺยสฺสิกา	๘๓/๓๔๖
โมโห ๘๒/๓๔๖, ๘๓/๓๔๗ ๑ เป ๑		รชตํ	๓๐๘/๒๐๒, ๓๓๖/๒๗๒,
ยกุชโยนํ	๕๐/๖๗		๓๓๘/๒๗๖
ยฆมานานุจฺริยคา	๘๓/๓๕๒	รชนํ	๓๐๒/๓๘๐,
ยถากมฺมูปเค ตฺตฺเต	๗๕/๓๔๔		๓๓๓/๒๓๓, ๓๓๒/๒๓๗
	๗๘/๓๔๕ ๑ เป ๑	โรหิหรณํ	๒๓๕/๓๘๘
ยถาภูตญาณทสฺสํ	๖๒/๓๐๓,	รชชฺยา	๖๓/๓๐๐
	๓๘๗/๓๔๘	รตนานิ	๕๘/๘๓, ๓๐๘/๒๐๒
ยถาสฺสํ	๒๒๓/๔๐๔	รโค	๓๐๓/๓๘๒
ยวกรณ	๓๐๐/๓๗๓	รคฺคณฺณานิ	๓๒๘/๒๕๐
ยวกรณฺทโว	๓๐๐/๓๗๓	รคฺคณฺณ	๒๓/๒๒, ๒๖/๒๕

ปทานุกรกโม

๕๕๓

รตุติ	๕๘/๘๘. ๘๘/๑๖๘	ราชวิโ	๓๐๓/๑๘๒
รตุตินุทโ	๑๓๒/๒๕๗.	ราชา	๒๐/๑๗
	๑๓๓/๒๖๒ ๑ เป ๑	ราชิสฺสโย	๘๑/๑๕๒
รตุติ	๗๑/๑๔๓	รุกขมุตโค	๒๔๔/๔๕๕
รตุตฺพรโต	๑๓๑/๒๕๕	รุกขมุตเตนาคัน	๑๒๐/๒๓๕
รติ	๓๐๔/๑๘๔	รุกขมุตตานี	๗๑/๑๔๒. ๒๒๓/๔๐๔
รติกา	๖๔/๓๐๘	รูกุโ	๖๒/๑๐๓. ๓๐๐/๑๗๒
รติย์	๓๐๒/๑๘๓. ๒๑๕/๓๘๐	รฐี	๘๒/๑๕๔. ๑๖๑/๓๑๓ ๑ เป ๑
รติส	๓๐๔/๑๘๔	รฐโกคา	๓๐๓/๑๗๕
รณฺชเวถ	๒๗/๒๖. ๒๘/๒๗	รฐรธา	๓๐๓/๑๗๕
รมณีย	๕๒/๗๔. ๓๓๖/๒๗๐	รฐรโก	๒๗๔/๔๘๓
รตคณฺหยา	๔๖/๕๐	รฐตณฺณ	๑๖๒/๓๑๔. ๒๐๒/๓๖๐
รตโกคา	๓๐๓/๑๗๕	รฐตส อตุณฺคโม	๘๒/๑๕๔
รตฺรธา	๓๐๓/๑๗๕	รฐตส สมฺพุโย	๘๒/๑๕๔
รโ	๓๐๐/๑๗๓	รฐียสฺส	๗/๖
รคฺคฺติ	๔๓/๔๒. ๔๔/๔๕	รฐเน	๓๐๗/๑๘๘. ๓๐๘/๒๐๐
รโค	๘๒/๑๔๖. ๘๓/๑๔๗.	โรโค	๑๔๖/๒๘๘
	๘๗/๑๔๘ ๑ เป ๑	โรณฺณพลา ทารกา	๑๑๗/๒๒๗
ราชโกถ	๖๑/๘๗	โรณฺณเน	๓๐๗/๑๘๘. ๓๐๘/๒๐๐
ราชโกคฺโค	๓๐๓/๑๘๒	รฐี	๑๓๑/๒๕๓. ๑๓๒/๒๕๖ ๑ เป ๑

ถโย	๗๑/๑๓๘	โตเก วิสตุติ	๒๔๒/๔๕๐.
ถหุ่ อปทุติ	๗๒/๑๔๒.		๒๔๓/๔๕๓
	๗๓/๑๔๓ ๑ เป ๑	โตโก ๘๕/๑๕๘. ๘๖/๑๕๘ ๑ เป ๑	
ถหุ่ (ชีวิติ)	๗๓/๑๓๘	โตณ	๖๔/๑๐๘
ถหุ่จัน	๒๐/๑๗	โตณโร	๑๐๘/๒๐๒
ถากาโม	๑/๓. ๒/๒.	โตหกุภยา	๖๘/๑๓๕
	๘๓/๑๕๗. ๘๔/๑๕๗	โตหกุ	๖๘/๑๓๓
ถากมจุนิ	๒๗๓/๔๘๓	โตหิกกนิทสุตฺตานิ	๑๖๒/๓๑๕.
ถากสกุการติโลกสุ	๑๘๓/๓๕๔		๒๐๒/๓๖๐
ถากสกุการติโตเก	๔๖/๕๒	โตหิตกนิภาสานิ	๑๖๒/๓๑๕.
ถาโก ๘๕/๑๕๘. ๘๖/๑๕๘ ๑ เป ๑			๒๐๒/๓๖๐
ถากโก (ปาโท)	๒๐๘/๓๗๓	โตหิตกา	๑๓๖/๒๖๘. ๑๖๒/๓๑๕
ถันตุ	๓๕/๓๔. ๓๖/๓๔	โตหิตกุโค	๑๐๘/๒๐๒
ถุ (ทาน)	๒๒๔/๔๐๕	วัสณวนิ	๑๒๘/๒๕๐
โตกจิเตตุ	๔๖/๕๓	วคฺค	๑๓๖/๒๗๐
โตกขมา	๘๕/๑๕๘. ๘๖/๑๕๘	วญฺเญยานิ	๑๐๓/๑๘๒
โตกปริยาปนโน	๒๔๒/๔๔๘	วจนกฺขโม	๓๔/๓๓
โตกวิฑู	๑๑๘/๒๒๘. ๑๓๘/๒๗๗	วจุสา ปริจิตา	๖/๕. ๘๒/๑๕๔
โตกายติกา		วจุทฺตฺตฺต	๕๕/๘๔
(พุราหุมน)	๒๔๒/๔๔๖	วจุสฺสตุ	๔๔/๔๔

ປາກນຸກໂມ

໕໕໓

ວຽດຕຣັດຕານີ	໔໔/໔໒	ວຽ	໒໔/໑໒໔
ວຽດຕຣັດຕານີ	໔໔/໔໒	ວຽດຳນີ	໒໑/໑໔໑
ວຽເຊຣຸ້ ໒໒/໑໔໒. ໒໒/໑໕໓ ຯ ເປ ຯ		ວຽດຳວາໂຕ	໒໑໕/໒໒໒
ວຽຊຸມ	໒໑/໑໔໐	ວຽດຶກມາຕິ	໑໔໑/໒໒໒
ວຽນຸຊານີ	໒໑໒/໔໐໐	ວາຊເປຍຸຍິ	໒໑/໑໕໒
ວຽນຸຊຸນີ	໒໐/໒໔	ວາຊນີໂຮ	໑໑໒/໒໒໑
ວຽນຸຊຸນີ	໑໐໒/໑໒໒	ວາດວຽຊີ	໒໑໐/໔໑໒
ວຽນຸຊມຽນຸຊິຍິ	໒໒໒/໑໒໑	ວາໂຕ ໔໔/໔໒. ໑໐໐/໑໒໒ ຯ ເປ ຯ	
ວຽນຸຊມຽນຸຊິນີ	໒໒໒/໔໐໒	ວາທານຸປາໂຕ	໑໐໒/໑໒໒
ວຽນຸຊວາຕິ	໑໒/໑໑	ວາໂທ	໒/໒
ວຽນຸຊາ ໑໐໒/໒໐໕. ໑໒໒/໑໑໒		ວາຍາໂມ	໑໒໑/໑໑໑
ວຽດຸດາ	໑໒/໑໑	ວາຍ	໒໑໕/໑໒໒
ວຽດຸດິ ໔໒/໑໑. ໒໒/໑໑໒. ໑໒໕/໒໒໑		ວາຣຸຊຸຊາ	໒໒/໑໑໐
ວຽທຸດຸດຸດຸດຸດຸດຸດ	໒໐/໒໕	ວາຣຸນເປນຸຊມຽນຸຊິນີ	
ວຽຣມາ (ກຽຍາ)	໒໐/໒໑	(ປາກາໂກ)	໒໒/໑໐໒
ວຽ	໑໐໐/໑໒໒	ວາຊີໂຮ	໒໒/໑໒໒
ວຽປຸດິ	໒໒໒/໔໕໕	ວາຕິ	໑໐໑/໑໒໒
ວຽກຽເກນ ໑໐໒/໑໒໒. ໑໐໒/໒໐໐		ວິກຽດຸດິ (ຈິຕຸດິ) ໑໕/໑໒. ໑໒/໑໒	
ວຽນຸປຸດິ	໒໒/໑໒໒	ວິກຸດຸດິໂກ	໑໐໒/໑໒໐.
ວຽ ໑໒໒/໒໒໑. ໑໒໕/໒໒໕ ຯ ເປ ຯ			໑໑໑/໑໑໑. ໑໑໒/໑໑໑

วิคตมตมจุณเรณ	๖/๖. ๑๓๖/๒๗๒	วิญญาณญายตนุปคา	๔๓/๔๓.
วิคคาหิกกถ	๕๘/๘๘		๒๒๘/๔๓๔
วิฆาตปริพาหา	๘๗/๑๖๓. ๘๘/๑๖๗	วิญญาณฐิติ	๔๓/๔๓
วิจิทิจูณา	๕๓/๖๘. ๘๒/๑๔๖ ๑ เป ๑	วิญญาณสูตร	๘๒/๑๕๔
วิจิทิจูณานุสโย	๓๑/๘. ๑๒/๘	วิญญาณสูตร	๘๒/๑๕๔
วิจิทิจูณาสัญญ	๘/๗. ๘/๘.	วิญญาตา	๓๐๖/๑๘๘
	๓๐/๘	วิญญาเปตา	๓๐๖/๑๘๘
วิจิตกาฬโก	๑๒๐/๒๓๔	วิญญู	๘๘/๑๖๕. ๓๐๓/๑๘๓
วิจฺจิกา	๑๗๑/๓๓๑	วิตฏกา	๓๕/๓๔. ๓๖/๓๕ ๑ เป ๑
วิชนวาทานิ (เสนาถนานิ)	๕๘/๘๘	วิตุติ	๔๗/๕๖
วิชิตถังคาโม	๑๘๒/๓๕๒	วิตุถาโร	๑๓๐/๒๓๐
วิชิตาถ	๕๘/๘๑. ๖๓/๑๐๖	วิฐุปีตา	๘๕/๑๕๘. ๘๖/๑๖๒
วิฐฐา	๓๐๑/๑๗๘	วินยชิโร	๗๒/๑๔๒. ๗๓/๑๔๒ ๑ เป ๑
วิฐฐาจรณสมฺปนฺโน	๑๓๘/๒๒๘.	วินยเย	๗๔/๑๔๓. ๗๘/๑๔๕ ๑ เป ๑
	๓๒๔/๒๔๓ ๑ เป ๑	วินิจฺฉโย	๒๒๗/๔๓๓
วิญญาณ	๔๓/๔๓. ๘๒/๑๕๔	วินิปาต	๖๓/๘๘.
วิญญาณญายตน	๑๖๔/๓๑๖.		๖๘/๑๓๐. ๗๐/๑๓๗
	๒๐๓/๓๖๓ ๑ เป ๑	วินิปาติกา	๔๓/๔๓. ๒๒๘/๔๓๓
วิญญาณญายตน-		วินิวรรณจิตฺต	๓๐๒/๑๘๐.
สัญญา	๒๓๕/๔๒๓.		๓๑๑/๒๓๓. ๓๑๒/๒๓๖
	๒๓๗/๔๒๗. ๒๔๖/๔๗๒	วิปจฺจนิกวาทาน	๒๔๒/๔๔๗

ปทานุกรโม

๕๔๕

วิปคฺติโย	๒๘/๒๗	วิมุตฺติสํวรา สหุเพ	
วิปริณามชมฺมา	๘๕/๑๕๘.	ชมฺมา	๑๘๘/๓๕๑. ๒๑๘/๓๘๘
	๘๖/๓๖๑	วิมุตฺติโร	๑๐๘/๒๐๕
วิปริตทตฺถโน	๑๓๘/๒๓๐	วิมุตฺโต	๑๘๒/๓๕๒
วิปาโก	๑๑๘/๒๓๐	วิโมกฺโข	๓/๓. ๔/๔.
วปฺปฐิสารนิโรธํ	๕๓/๗๐		๑๖๓/๓๑๕ ๑ เป ๑
วปฺปฐิสารนิโรธคามินี		วียตฺตา	๑๖๗/๓๒๐
ปฐิปทํ	๕๓/๗๐	วิริขํ	๘๕/๓๕๘. ๘๖/๓๖๒ ๑ เป ๑
วปฺปฐิสารสํหํ	๕๓/๗๐	วิริตฺตฺรฺปา	๕๘/๘๘
วปฺปฐิสํวโร	๕๓/๗๐	วिरากสํญฺญํ	๒๕/๒๔.
วิภูสํนาย	๘๘/๑๖๘		๘๘/๓๕๐ ๑ เป ๑
วิมโต	๑๘๒/๓๕๒	วिरากานุปสฺสํ	๕๘/๘๐. ๘๖/๓๔๘
วิมุตฺตา	๕๓/๗๕	วिरาโค	๒๔๐/๔๓๘
วิมุตฺติ	๔๗/๕๘	วิริยํ	๑๕/๑๓. ๑๐๓/๑๗๘
วิมุตฺติกถา	๒๐๕/๓๖๔. ๒๐๗/๓๗๐	วิริยพทํ	๓/๓. ๔/๓. ๒๐๘/๓๗๖
วิมุตฺติญาณทตฺถสํ	๖๒/๑๐๓.	วิริยพทกาโย	๖๔/๓๑๓
	๑๘๗/๓๔๘	วิริยสํมาชิปฺชานตฺถฺวารสํม-	
วิมุตฺติญาณทตฺถสํนกกถา	๒๐๕/๓๖๔.	นาคทํ	๒๗๘/๔๘๕
	๒๐๗/๓๗๐	วิริยสํมุโพชฺฌนุทํ	๒๔/๒๔

วิริยารมฤกถา	๒๐๕/๓๖๔.	วิหิษฐ์ปรัทยา	๘๘/๓๖๘
	๒๐๗/๓๗๐	วิชคามภคคามโธสถติณณป-	
วิริยารมฤเก	๓๘/๓๕.	ปตโย	๖๓/๓๐๒
	๓๘/๓๘ ๑ เป ๑	วิตโกธา	๖๓/๓๐๐
วิโรธา	๘๕/๓๕๘. ๘๖/๓๖๒	วิตโทส เม จิตฺตํ	๒๒๘/๔๓๕
วิธฏฏกปฺเป	๓๐๓/๓๗๘	วิตมถิ	๓๐๒/๓๘๐. ๓๑๓/๒๓๓
วิเวกฏฺจ	๓๑๘/๒๒๘	วิตโมหิ เม จิตฺตํ	๒๒๘/๔๓๕
วิเวกนิมนิ	๓๑๘/๒๒๘	วิตวาคํ เม จิตฺตํ	๒๒๘/๔๓๕
วิเวกปพฺภาริ	๓๑๘/๒๒๘	วิตวาคิ	๖๓/๓๐๕.
วิเวกโปณิ	๓๑๘/๒๒๘		๗๐/๓๓๗ ๑ เป ๑
วิสี	๖๓/๓๐๐. ๘๑/๓๕๓	วิตโธภา	๖๓/๓๐๐
วิสีโยคาย	๓๕๓/๒๘๘	วิมัสสาสมัชชปธานสงฺฆาร-	
วิสณฺโณโค	๔๘/๕๘	สมณฺณาคติ	๒๗๘/๔๘๕
วิสภาโค	๒๔๕/๔๕๗	วิรงฺคุรฐา	๕๘/๘๓. ๖๓/๓๐๖
วิสาร์โท	๕๔/๘๒.	วิสฺสทิวสฺส	๓๔๒/๒๘๘
	๓๖๘/๓๒๔ ๑ เป ๑	วิฐฺจํณกฺขสฺส	๓๗/๓๕. ๓๘/๓๕
วิเสสฺสกุโน	๒๒๕/๔๐๘	วิฐฺจมิ	๓๘/๓๖. ๒๔/๓๘ ๑ เป ๑
วิเสส	๔๖/๔๘. ๘๖/๓๕๘	วิฐฺสคณฺโณ	๒๐๘/๓๗๖.
วิหาริ	๖๘/๓๓๖		๒๓๓/๓๘๓ ๑ เป ๑
วิหิสาวิคตฺตโก	๒๐๗/๓๖๘	วิฐฺปกฏฺโฐ	๘๐/๓๔๕ ๑ เป ๑

ปทานุกรกโม

๕๔๗

วูปกาเสน	๘๒/๑๕๓	สํโยคาย	๑๔๓/๒๘๘
เวทุริโย	๓๐๘/๒๐๒	สํโยชนา	๘๖/๑๕๒
เวทกุ	๘๓/๑๔๗. ๓๕๒/๓๕๒	สํวจุณรา	๗๓/๑๔๑.
เวทนาสโมสธรรมา	สพฺพ		๓๓๒/๒๕๗ ๑ เป ๑
วิมฺมา	๑๘๘/๓๕๑. ๒๑๘/๓๘๘	สํวฏฏกปฺเป	๑๐๓/๑๗๘
เวทตฺติ	๖๕/๑๑๔	สํวฏฏกวิฏฏกปฺเป	๕๘/๘๑.
เวนยโก (โคตโม)	๓๐๑/๑๗๖.		๖๓/๑๖๖. ๓๐๑/๑๗๘
	๑๐๒/๑๘๕	สํวาโส	๑๑๐/๒๐๘
เวຍຍာကກณ	๖๕/๑๑๔	สํสํคฺคํ	๕๘/๘๘
เวรมณ	๒๒๔/๔๐๗	สํสํคฺคการามตา	๓๘๓/๓๔๓
เวรานิ	๒๓๑/๔๑๘. ๒๓๒/๔๒๑	สํสํปฺป	๓๐๐/๑๗๓
เวถ	๓๐๘/๒๐๓	สํยฺยตฺตวจฺจนเท	๖๓/๘๖. ๑๒๐/๒๓๕.
เวถารชชปฺปคฺโค	๕๕/๘๔.		๒๒๔/๔๐๖
	๑๐๒/๑๘๐ ๑ เป ๑	สํยฺยตฺต	๗๕/๑๔๔.
เวถุสํ	๓๐๘/๒๐๕. ๑๓๔/๒๖๕		๗๘/๑๔๕ ๑ เป ๑
เวฐุฬิ	๓๓๒/๒๖๐.	สํยฺยทฺธา	๖๘/๑๓๗
	๓๓๓/๒๖๔. ๑๓๕/๒๖๘	สํยฺยนิโส (สํมาธิ)	๔๒/๔๒
โวธํ	๒๒/๒๓	สํยฺยปาทิโส	๕๓/๗๖. ๒๓๖/๓๘๒
โวถุสํคฺคฺโค	๖/๖.	สํกทาคามิผลสํยฺยนิกริยา	ปฏฺ-
	๓๓๖/๒๗๓ ๑ เป ๑	ปนฺโน	๓๐๘/๒๐๗. ๓๔๘/๓๐๓

ตักทาคามิ	๓๕/๓๒.	ตังฆารวา	๖๓/๑๐๒. ๘๒/๑๕๔
	๓๐๘/๒๐๖ ๑ เป ๑	ตังฆิตุคฺคํ (จิตฺคํ)	๓๕/๓๔.
ตักกายทิฏฐิ	๘๒/๑๔๖.		๓๖/๓๔
	๘๓/๑๔๗ ๑ เป ๑	ตังฆิตุคฺเคน ขมฺมํ	๑๔๓/๒๘๘.
ตักการกาโม	๑/๓. ๒/๒.		๑๖๐/๓๐๘
	๘๓/๑๕๗. ๘๔/๑๕๗	ตังโฆ	๑๐๘/๒๐๒
ตักกาเรน (อภิภูโต)	๘๗/๑๖๒.	ตังคุคฺคิกาย	๑๔๓/๒๘๘
	๘๘/๑๖๖	ตังคุคฺคิการามา	๒๒/๒๓. ๒๖/๒๕.
ตักกัปปพตํ	๒๓๘/๔๓๗		๑๘๓/๓๔๓
ตังขาริ	๖๐/๘๕	ตังคุคฺคหฬํ	๒๐๘/๓๗๖
ตังขี	๖๐/๘๕	ตังคุคฺคหฬญฺญิ	๑๑๔/๒๒๒.
ตังขีตมา (ภริยา)	๖๐/๘๓		๒๐๘/๓๗๗
ตังคารโว	๖๗/๑๒๓	ตังคุคฺคิตปรัชฺชนิ	๑๓๘/๒๗๕.
ตังคฺคํ	๕๔/๘๒. ๗๐/๑๓๗ ๑ เป ๑		๑๔๐/๒๗๘ ๑ เป ๑
ตังคฺคกณิ	๑๐๒/๑๘๐. ๑๑๓/๒๑๓.	ตังโก	๑๔๖/๒๘๘
	๑๑๒/๒๑๖	ตังฆกรณียานิ	๒๑/๒๒. ๒๖/๒๕
ตังคุคฺคํวตฺตนิกา	๑๒๘/๒๕๐	ตังฆคโค	๘๒/๑๕๔
ตังคุคฺคปวิตฺตกกา	๒๑๘/๓๘๘	ตังฆคารวตา	๒๘/๒๘.
ตังกิตเตตํ	๑๐๒/๑๘๐.		๓๐/๓๐ ๑ เป ๑
	๑๑๑/๒๑๓. ๑๑๒/๒๑๖	ตังฆปรีนายนกา	๒๑/๒๒

ปทานุกรกโม

๕๕๘

ต่งขมบีตโร	๒๓/๒๒	ต่งขมโชนานิ	๘/๗. ๓๐/๘ ๑ เป ๑
ต่งขมตมมต	๒๐๐/๓๕๘	ต่งโซ	๓๐๐/๑๗๓
ต่งขมต่ง ขวณณ	๓๘๔/๓๕๗.	ต่งขมหวาโจ	๓๐๐/๓๗๓
	๓๘๖/๓๕๗. ๓๘๘/๓๕๘	ต่งตู่	๓๖/๑๓. ๓๗/๑๔ ๑ เป ๑
ต่งขมต่ง วณณ	๓๘๕/๓๕๗.	ต่งตปที่	๓๗๓/๓๓๓
	๓๘๗/๓๕๘. ๓๘๘/๓๕๘	ต่งตาริปเตยยา	ต่งเพ
ต่งขมปฏจาโก	๕๔/๘๓	ต่มุมมา	๓๘๘/๓๕๓. ๒๓๘/๓๘๘
ต่งขโม	๓๐๘/๒๐๔.	ต่งติ	๓๐๓/๑๗๘. ๓๗๓/๓๓๓
	๓๘๔/๓๕๖ ๑ เป ๑	ต่งติยายตเน	๒๓๘/๔๓๗
ต่งจจ	๘๘/๑๖๕	ต่งติโทวาริ โก	๖๔/๑๑๒
ต่งจจวาท	๓๓๓/๒๕๔	ต่งติเนปุกเก	๓๘/๑๕.
ต่งจจต่งโร	๓๓๓/๒๕๔		๓๘/๓๘ ๑ เป ๑
ต่งขมชิติฏค	๖๘/๑๒๘	ต่งติปฏจนา	๓๐๘/๒๐๖.
ต่งขมณา	๓๕/๓๔. ๓๖/๓๕ ๑ เป ๑		๓๓๘/๒๒๘ ๑ เป ๑
ต่งขมณาปฏิโก	๒๔๐/๔๔๔	ต่งติพถ	๓/๕. ๔/๓
ต่งขมณาเวทิตินิโร	๓๖๓/๓๑๖.	ต่งติมนุโต	๒๓/๒๓. ๒๒๕/๔๐๘
	๒๐๓/๓๖๓ ๑ เป ๑	ต่งติมา	๔/๔. ๔๐/๔๐ ๑ เป ๑
ต่งขมณาตมาปตติ	๒๔๐/๔๔๔	ต่งติวินโย	๘๓/๓๔๖
ต่งขมโณควิตัญญโณโค	๔๘/๕๘	ต่งติตมุปชณณ	
ต่งขมโณโค	๔๘/๕๘	ต่งมนนาคโต	๘๘/๑๖๘

ศัพท์สมโพธิคุณ	๒๔/๒๔. ๘๗/๓๔๘	ศัพท์โภคา	๓๐๓/๓๗๕
ศัพท์กฏกฐปุรโม	๒๓๖/๓๘๕	ศัพท์ทรา	๓๐๓/๓๗๕
ศัพท์ปถาโส	๖๖/๓๓๘	ศัพท์มุนิ โสตุกาโม	๖๕/๓๓๖
ศัพท์คตัญญา	๔๕/๔๘. ๔๖/๔๘	ศัพท์มุนิสถา	๒๗/๒๖. ๒๘/๒๗
ศัพท์คตัญญา	๘๓/๓๕๒	ศัพท์มุนิ	๕๖/๘๖. ๘๘/๓๔๗
ศัพท์คทา	๔๓/๔๓. ๖๓/๘๘ ๑ เป ๑	ศัพท์ชา	๓๕/๓๓. ๒๓/๒๓
ศัพท์คทาว่า	๒๒๘/๔๓๓	ศัพท์ชาตา	๖๓/๓๐๕
ศัพท์คยา	๖๘/๓๓๓	ศัพท์ชาเทย	๖๘/๓๓๒
ศัพท์ค	๘๓/๓๕๓	ศัพท์ชาธิ	๕/๔. ๖/๕. ๗/๗
ศัพท์คทา	๓๗๓/๓๓๓	ศัพท์ชานฐาร	๓๔/๓๐. ๓๓๒/๒๓๘
ศัพท์คทา (สมนามมพุทโธ)	๔/๓. ๒๘/๒๘ ๑ เป ๑	ศัพท์ชาพ	๓/๒. ๔/๓
ศัพท์คทา (คิคุถกโร)	๖๓/๓๐๕.	ศัพท์ชาวิมุตโต	๓๔/๓๐. ๕๓/๗๘.
	๗๐/๓๓๗. ๗๓/๓๓๘	ศัพท์ชาธมุปทา	๓๔๕/๒๘๒.
ศัพท์คทานิ	๔๔/๔๔		๓๔๕/๒๘๗ ๑ เป ๑
ศัพท์ค	๓๐๔/๓๘๔	ศัพท์ชาธิโก	๖๔/๓๓๐
ศัพท์คกุ	๒๘/๒๘. ๓๐/๓๐. ๓๓/๓๓	ศัพท์ชวิหาริโก	๖๖/๓๒๐
ศัพท์คกุการวทา	๒๘/๒๘.	ศัพท์ช	๔/๓. ๖/๕ ๑ เป ๑
	๓๐/๓๐ ๑ เป ๑	ศัพท์ค	๕๒/๗๓
ศัพท์คคาน	๘๐/๓๔๖	ศัพท์คจิกกา	๒๐๕/๓๖๔. ๒๐๗/๓๖๘

ปทานุกรโม

๕๕๓

ต้นทุฏฐิจิยา	๑๔๓/๒๘๘	ต้นปุริโส	๑๒๘/๒๔๘
ต้นทุฏฐิโ	๑๒๐/๒๓๖	ต้นพญญ	๒๔๕/๔๔๖
ต้นถาการ	๑๐๒/๑๘๒	ต้นพทสส์ถาว	๒๔๒/๔๔๖
ต้นทสส์โลก	๑๕๒/๓๐๕.	ต้นพพาณฏทหิตา-	
	๑๗๕/๓๔๐ ๑ เป ๑	นุกมบ ^๕	๑๓๓/๒๕๔.
ต้นทวิจิก	๕๔/๘๐. ๒๕๑/๔๗๕		๑๓๒/๒๕๖ ๑ เป ๑
ต้นทวิจิกโก ชโม	๒๕๐/๔๗๔	ต้นพพชาติมุตโต	๖๖/๑๑๘
ต้นนิธิเปกุก	๔๘/๖๑	ต้นพพสงฆารสมโ	๒๔๐/๔๓๘
ต้นนิปาตพหุตา	๑๘/๑๖. ๒๐/๑๘.	ต้นพพสส์ถำน	๑๒๘/๒๔๘
	๒๑/๒๒	ต้นพพการปรินิโร	๑๖๘/๓๒๕.
ต้นคตทกนุตา	๖๑/๘๖		๑๖๘/๓๒๗
ต้นคตทการณา	๖๑/๘๖	ต้นพพปริปณินิสส์กโค	๒๔๐/๔๓๘
ต้นคตทเวรลัฏทนิโก	๑๓๐/๒๕๒	ต้นพพชน ๖/๕. ๘๒/๑๕๓ ๑ เป ๑	
ต้นคโค	๖๑/๘๖	ต้นพพหุมจาร	๒๑/๒๒.
ต้นปริกฐาโร (สมาธิ)	๔๒/๔๒		๘๒/๑๕๒ ๑ เป ๑
ต้นปติสส์โส	๓๐/๓๐. ๓๑/๓๑.	ต้นคคคา	๑๘/๑๖. ๒๐/๑๘. ๒๑/๒๒
	๕๖/๘๖	ต้นชวิตา	๑๔๔/๒๘๘.
ต้นปี	๖๔/๑๐๘. ๑๒๐/๒๓๕		๑๔๕/๒๘๔ ๑ เป ๑
ต้นปุริสทานานิ	๑๒๗/๒๔๘	ต้นณกรณทโก	๑๐๐/๑๗๑
ต้นปุริสทานายา	๑๒๒/๒๔๐	ต้นณทสส์	๑๐๐/๑๗๑

สมณปริศ	๕๔/๘๒. ๖๕/๑๑๕.	สมาธิปริกขาร	๔๒/๔๒
	๑๖๖/๓๓๗	สมาธิปมฺพสา สัพพะ	
สมณปตาโป	๑๐๐/๑๗๑	ธมฺมา ๑๘๘/๓๕๓. ๒๓๘/๓๘๘	
สมณุตเทโส	๑๘๓/๓๕๖	สมาธิพถ	๓/๒. ๔/๓
สม โณ	๔๗/๕๖.	สมาธิสมุโพชฌมฺภุ	๒๔/๒๔
	๕๕/๘๔ ๑ เป ๑	สมานตฺตตาย	๑๑๔/๒๒๒.
สมณญโย	๒๘/๒๘. ๕๓/๗๕		๒๐๘/๓๗๗
สมนฺตปาสาทิก	๑๖๘/๓๒๕.	สมาปตฺติกฺุสโต	๓๗/๓๕. ๓๘/๓๕
	๑๖๘/๓๒๗	สมิทธิ	๑๖/๑๓. ๑๗/๑๔ ๑ เป ๑
สมโย	๖๓/๑๐๒. ๑๑๘/๒๓๐	สมุทฺเตชโก	๑๕๒/๓๐๕.
สมสมคตโย	๖๓/๑๐๖		๑๗๕/๓๔๐ ๑ เป ๑
สมาทปโก	๑๕๒/๓๐๕.	สมุทฺถิ	๑๐๒/๑๘๐. ๑๑๓/๒๑๓.
	๑๗๕/๓๔๐ ๑ เป ๑		๑๑๒/๒๑๗
สมาธิกถา	๒๐๕/๓๖๔. ๒๐๗/๓๗๖	สมุปฺพยุพฺโห	๒๔๓/๔๕๐
สมาธิกฺุสโต	๓๗/๓๕. ๓๘/๓๕	สมุปฺชฌณฺ	๑๗๑/๓๓๓
สมาธิกร	๒๘/๒๘. ๓๐/๓๐.	สมุปฺชานมฺถา	๒๑๑/๓๗๓.
	๓๑/๓๓		๒๑๒/๓๘๕
สมาธิการวตา	๒๘/๒๘.	สมุปฺชาโน	๔๖/๔๘.
	๓๐/๓๐ ๑ เป ๑		๘๘/๑๖๘ ๑ เป ๑
สมาธิข (ปิตฺธิข)	๕๐/๖๗ ๑ เป ๑	สมุปฺชชฺธิ	๖๘/๑๒๘

ปทานุกรโม

๕๕๓

สัมปทา	๒๘/๒๗. ๓๗๒/๓๓๓.	สัมมาอธิสยิตานิ (อณู- ทานิ)	๖๘/๑๒๖. ๓๐๓/๓๗๘
สัมปรายเวทนีย	๒๓๗/๓๘๖	สัมมาอาชีโว	๔๒/๔๒. ๓๒๔/๒๔๒.
สัมปสาทน์	๕๐/๖๗ ๑ เป ๑		๒๐๓/๓๖๐
สัมปหังโก	๓๕๒/๓๐๕.	สัมมากมมุนโต	๔๒/๔๒.
	๓๗๕/๓๔๐ ๑ เป ๑		๓๒๔/๒๔๒. ๒๐๓/๓๖๐
สัมมปฏตาโป	๓๓๐/๒๕๒	สัมมาทิฏฐิ	๓/๒. ๔๒/๔๒.
สัมพาโธ	๒๔๖/๔๗๐		๘๓/๓๕๗ ๑ เป ๑
สัมโพธคามิ	๓๓๘/๒๒๘	สัมมาทิฏฐิกมมสัมมา-	
สัมโพธสุตฺต	๓๘๓/๓๕๓	ทานา	๓๐๓/๓๘๐
สัมโพธิปรายโน	๓๕/๓๒.	สัมมาทิฏฐิกกา	๓๐๓/๓๘๐.
	๒๓๓/๔๓๘ ๑ เป ๑		๓๒๔/๒๔๒ ๑ เป ๑
สัมภวา	๒๘/๒๗	สัมมาทกฺขกฺขคามินิยา	๔/๔.
สัมมชฺชนิ	๓๐๐/๓๗๒		๖/๖ ๑ เป ๑
สัมมทณฺเฑาวิมุตฺตา	๒๐๘/๓๗๖.	สัมมาปริภาวิตานิ (อณู- ทานิ)	๖๘/๑๒๖. ๓๐๓/๓๗๘
	๒๓๓/๓๘๓ ๑ เป ๑		
สัมมปฺปธานา	๓๐๘/๒๐๖.	สัมมาปริเสทิตานิ (อณู- ทานิ)	๖๘/๑๒๖. ๓๐๓/๓๗๘
	๒๗๗/๔๘๔		

ปทานุกรกโม

๕๕๕

ตำมุกุฏิกิถา	ขมมเทศนา	๓๐๒/๓๖๐.	ติฏฐาตมาทาเน	๓๘/๓๕. ๓๘/๓๗
	๓๓๓/๒๓๓. ๓๓๒/๒๓๖		ถึงุคิ	๓๓๒/๒๖๐. ๓๓๓/๒๖๔.
ตำรชชมานรูป		๒๐๘/๓๗๒		๓๓๕/๒๖๘
ตำรวิ		๓๐๓/๓๘๒	ถึงุฆาฏก	๓๐๒/๓๘๓. ๒๓๕/๓๘๐
ตำรมกษุส		๘๐/๓๕๐. ๒๐๔/๓๖๓.	ตีปฏ	๖๐/๘๔.
		๒๘๓/๔๘๗	ติรธา	๒๐/๓๗
ตำรวนุทานิ		๓๐๐/๓๗๒	ติถา	๓๐๘/๒๐๒
ตำโร		๖๒/๓๐๓. ๓๘๗/๓๔๘	ติถายโป	๒๓๐/๔๓๘
ตำตียวก		๖๔/๓๐๘	ตีว	๓๒๘/๒๔๘
ตำวภปริธา		๕๕/๘๕	ตีฆโธธา	๗๓/๓๓๘
ตำวณสงโฆ		๒๓๓/๔๒๐	ตีท	๗๓/๓๔๐
ตำวภา	๕๕/๘๔. ๓๐๘/๒๐๔	๑ เป ๑	ตีถ	๖๒/๓๐๓. ๓๘๗/๓๔๘
ตำวชชา		๒๐๘/๓๗๖	ตีถกถ	๓๐๒/๓๖๐.
ตำวิกา		๓๖๗/๓๒๐		๓๓๓/๒๓๓ ๑ เป ๑
ตำเวตา		๓๐๖/๓๘๘	ตีถชน	๕/๔. ๖/๕. ๗/๗
ติฏฐาการวตา		๒๘/๒๘.	ตีถพทปรามาส	๘๒/๓๔๖.
		๓๐/๓๐ ๑ เป ๑		๘๓/๓๔๗ ๑ เป ๑
ติฏฐาพพุตยานิ		๒๖๗/๔๗๘.	ตีถมย	๓๒๖/๒๔๕
		๒๗๗/๔๘๓. ๒๗๘/๔๘๕	ตีถวที	๖๐/๘๕. ๓๓๖/๒๗๒
ติฏฐาปที		๓๐๘/๒๐๓. ๒๒๔/๔๐๗	ตีถวา	๕๗/๘๗. ๗๒/๓๔๒ ๑ เป ๑

ตั้งตมฺพทา	๓๔๔/๒๘๒.	ตั้งจิ	๘๔/๓๕๘
	๓๔๕/๒๘๗ ๑ เป ๑	ตั้งญณาการคโต	๒๔๔/๔๕๕
ตั้งถ	๓๐๐/๓๗๓	ตั้งญณาการวานิ	๗๑/๓๔๒.
ตั้งเทหิ	๘๘/๓๖๕		๒๒๓/๔๐๔
ตั้งนฺหาโต	๓๔๓/๒๘๖	ตั้งชน	๕/๔. ๖/๕. ๗/๗
ตั้งหจฺมปวิวารานิ	๒๒๔/๔๐๖	ตั้งชรโร	๖/๕. ๘๒/๓๕๓
ตั้งหนาท	๒๓๕/๓๘๗	ตั้งทวโต	๘๖/๓๕๘
ตั้งหเสยฺย	๕๘/๘๘. ๘๘/๓๗๐	ตั้งทวา	๕๓/๖๘
ตั้งกุกิ	๓๐๓/๓๘๒. ๒๐๘/๓๗๖	ตั้งตถฺนนิจโย	๖/๕. ๘๒/๓๕๓
ตั้งฐิ	๔๘/๕๘. ๕๘/๘๐ ๑ เป ๑	ตั้งตาวุโร	๖๔/๓๓๓
ตั้งฐปฏิธเวท	๓๗/๓๔	ตั้งตฺก	๖๕/๓๓๔
ตั้งฐวิหาร	๕๐/๖๘	ตั้งตฺโส	๗๓/๓๔๓. ๗๗/๓๔๔
ตั้งฐวโส	๓๐๓/๓๘๒	ตั้งททา	๓๐๘/๒๐๕. ๓๓๔/๒๖๕
ตั้งฐสฺย	๓๗/๓๔	ตั้งฐาตา	๖๔/๓๐๗
ตั้งฐสฺสาหารา	๓๒๘/๒๔๘	ตั้งฐเนหิ ปาเทหิ	๓๔๓/๒๘๒
ตั้งฐานุปสฺส	๓๗/๓๔	ตั้งฐนฺหาโต	๖๓/๘๖
ตั้งฐกฺกิ	๕๔/๘๒. ๗๐/๓๓๗ ๑ เป ๑	ตั้งฐปฏิปนโน	๒๓๓/๔๒๐
ตั้งฐคปฺปเวทิต	๓๓๘/๒๒๘	ตั้งฐินิ	๘๓/๓๕๓
ตั้งฐคโต	๓๓๓/๒๓๒.	ตั้งฐปฺปชฺชิตฺยานิ	๓๔๓/๒๘๖
	๓๓๒/๒๓๕ ๑ เป ๑	ตั้งฐรทาย	๓๔๓/๒๘๘

ปทานุกรกโม

๕๕๗

ตุเมโธ	๘๕/๑๕๘. ๘๖/๑๖๑	ตุฐา	๖๔/๑๐๘
ตุรโต (ตุสโร)	๒๑๕/๓๘๐	ตุฐิ	๑๓๒/๒๕๘. ๑๓๓/๒๖๓.
ตุฐา	๒๒๕/๔๐๘		๑๓๕/๒๖๘
ตุฐาตุโต	๑๔๔/๒๘๑. ๑๔๕/๒๘๖	เตกฐา	๒๐๘/๓๗๖
ตุฐามโท	๑๓๒/๒๑๖	เตกฐิ	๕๘/๘๐. ๑๐๑/๑๗๘
ตุฐาเมรยพานิ	๑๓๐/๒๕๒	เตกฐิจิกา นาม	
ตุฐาเมรยมชฺชปมา-		โรคชาติ	๑๔๑/๒๘๗
ทฏฐายิ	๒๓๓/๔๓๘. ๒๓๔/๔๒๑	เตทาวกฐิตุตา	๖๑/๘๗. ๑๔๔/๒๘๐
ตุริโย	๖๓/๑๐๒	เตนาปติ	๕๔/๘๐. ๑๐๒/๑๘๒
ตุริโจ	๓๑/๓๑. ๓๒/๓๑	เตนาถานานิ	๕๘/๘๘. ๒๑๐/๓๗๘
ตุณฺณิ	๑๓๒/๒๖๐. ๑๓๓/๒๖๔.	เตมฺหิ	๑๗๑/๓๓๑
	๑๓๕/๒๖๘	เตยฺยตุํ	๕๘/๘๘. ๑๘๙/๓๕๕.
ตุณฺณนิกฺโข	๖๗/๑๒๑		๒๗๖/๔๘๒
ตุณฺณตุตา	๕๓/๗๕	เตยฺยวสถิ	๑๒๕/๒๔๓
ตุณฺณิตฺโต	๖๑/๘๖	เตยฺยวสถปทเปยฺย	๔๘/๖๑
ตุณฺณิหิตกมฺมนฺโต	๑๓๘/๒๗๕.	เตณฺทํ	๕๒/๗๔
	๑๔๐/๒๗๘	เตวคฺคไฟ มิติโต	๓๓/๓๒.
ตุณฺณํ	๒๔๔/๔๕๕		๓๔/๓๕
ตุหฺชฺชา	๖๑/๘๘	โตคฺคินฺนุณฺนุยา ตฺททา	๒๓๐/๔๑๘.
ตุจฺฉิกฺกํ	๑๓๐/๒๐๘		๒๓๘/๔๒๘ ๗ เป ๗

โศคาปตฺติผลตฺถุณิกริยาย		หตุณินโย	๒๔๔/๔๕๓
ปฏิปนโน	๓๐๘/๒๐๖.	หตุณิรตนั	๕๘/๘๓
	๑๑๐/๒๑๑ ๑ เป ๑	หตุณั	๒๔๔/๔๕๓
โศคาปตฺติยงฺเคหิ ตมฺนนา-		หริตฺตณั	๕๒/๗๔
คโต	๒๓๑/๔๑๘. ๒๓๒/๔๒๑	หริเตน	๓๐๗/๓๘๘. ๓๐๘/๒๐๐
โศคาปนโน	๑๕/๑๒.	หารหารินั	๗๑/๑๓๘
	๓๐๘/๒๐๖ ๑ เป ๑	หิตานุกมฺบิณั	๖๐/๘๔
โศคฺติโก	๘๓/๑๔๖	หิรณฺณสฺสั	๗/๖
โศคฺติ	๑๓๖/๒๗๓. ๑๓๗/๒๗๔.	หิรั	๑๕/๑๑. ๖๑/๘๘
	๑๓๘/๒๗๕	หิรั โยคฺตฺตปฺปสฺมฺปนโน	๓๐/๓๐
โสมนสฺสั	๔๘/๕๘	หิรฺคารวตา	๓๐/๓๐
โศวคฺติกา	๑๒๘/๒๕๐	หิรฺชนั	๕/๔. ๖/๕. ๗/๗
โศวจฺสัตฺตา	๓๑/๓๐. ๓๒/๓๓	หิรฺปริกฺโข	๖๔/๑๑๐
โศฬั	๘๑/๑๕๒.	หิรฺพถั	๓/๒. ๔/๓
	๑๓๒/๒๕๗ ๑ เป ๑	หิรฺมฺนา	๖๐/๘๔
สฺวากุชฺชาตฺตมฺโม	๕๕/๘๔.	หิรฺมฺนโต	๒๓/๒๓
	๒๓๓/๔๕๐	หิรฺมา	๑/๒. ๒/๒ ๑ เป ๑
สฺวาคนาย	๓๐๒/๑๘๐	หิโรคฺตฺตปฺปั	๘๒/๑๕๒. ๑๘๗/๓๔๘
หตุปฺนิโส	๖๒/๑๐๐. ๑๘๗/๓๔๘	เหฏฺฐาเนมฺภฺคมา	๒๓๐/๔๑๘
หตุฏาโรหา	๖๔/๑๐๘	เหตุ	๔๘/๖๓. ๕๑/๖๘ ๑ เป ๑
หตุฏิกุพฺพา	๒๔๔/๔๕๓	เหมชฺชาตฺตปฏิจฺจนฺนานิ	๒๕๔/๔๐๖
หตุฏิกุณฺปา	๒๔๔/๔๕๓	เหมชฺชานั	๗๑/๑๔๓

อสังหารณนามานี

	ปพเพ/องเก		ปพเพ/องเก
อศุคัพพ เจติย	๑๑๓/๒๒๐.	อวก (คิตฺตกร)	๗๐/๑๓๘. ๗๑/๑๓๘
	๑๑๔/๒๒๒	อวเนมิ (คิตฺตกร)	๗๐/๑๓๗
อชฺศ (มหาชนเปท)	๑๒๒/๒๕๗.	อชฺศ	๑๒๒/๔๕๗. ๑๒๓/๒๖๒.
	๑๒๓/๒๖๑. ๑๒๕/๒๖๖		๑๒๕/๒๖๖
อชฺศวรั (อิตฺติ)	๔๘/๖๒	อชฺศวณฺณคฺคฺคา (เทว)	๒๒๘/๔๑๔
อชฺศวรั	๖๓/๑๐๓. ๑๐๘/๒๐๓	อชฺศวณฺ	๑๒๒/๒๕๗. ๑๒๓/๒๖๒.
อชฺศวณฺณคฺคฺ	๒๐/๑๗		๑๒๕/๒๖๖
อชฺศวณฺ	๒๔๑/๔๔๖	อชฺศวณฺ	๒๐/๑๘. ๔๐/๓๘. ๔๔/๔๓.
อชฺศวณฺ (อิตฺติ)	๔๘/๖๒		๑๑๐/๒๐๗. ๑๔๑/๒๘๒.
อชฺศวณฺณคฺคฺ	๑/๑. ๔๔/๔๒.		๑๔๒/๒๘๗. ๑๖๗/๓๑๘.
	๖๐/๘๒. ๘๑/๑๕๓. ๑๒๑/๒๕๓.		๒๑๕/๓๘๗. ๒๔๑/๔๔๔.
	๑๒๕/๒๖๕. ๒๐๕/๓๖๓.		๒๔๕/๔๕๖. ๒๔๖/๔๖๘.
	๒๐๘/๓๗๓. ๒๑๕/๓๘๖.	อชฺศวณฺ (เทว)	๔๑/๔๓.
	๒๑๖/๓๘๓. ๒๒๔/๔๐๕.		๕๘/๘๑. ๖๓/๑๐๖. ๒๒๘/๔๑๔
	๒๓๓/๔๑๘	อชฺศวณฺ	๑๑๓/๒๒๐. ๑๑๔/๒๒๒
อชฺศวณฺ	๑๒๐/๒๓๒. ๑๒๖/๒๖๘	อชฺศวณฺ	๑๑๓/๒๒๐. ๑๑๔/๒๒๒
อชฺศวณฺณคฺคฺ	๖๓/๑๐๒	อชฺศวณฺณคฺคฺ	๑๘๘/๓๕๓

อิฐฉานงูคต	๓๘๓/๓๕๓	กถนุทกนิวาป	๒๓๐/๔๓๕.
อุคฺค (คหปติ เวสาลี)	๑๑๑/๒๓๒		๒๓๘/๔๒๘
อุคฺค (คหปติ หตุติกาม)		กถุทวาทมุตฺตคาม	๕๘/๘๗
	๑๑๒/๒๓๕	กถุสฺส (อิสิ)	๔๘/๖๒
อุคฺค (ราชมหายคฺค)	๗/๖	กถณมาตา	.../๓๕๘
อุคฺคตสฺส	๔๔/๔๒	กาถี	๑๓๒/๒๕๗. ๑๓๓/๒๖๑.
อุชฺชย	๑๔๕/๒๘๔		๑๓๕/๒๖๖
อุตุตฺร	๘๘/๑๖๔	กิมิกาพา	๒๐๗/๓๖๗
อุตุตฺรกรู	๒๒๕/๔๐๘	กิมิต	๕๖/๘๕
อุตุตฺรมาตา	.../๓๕๘	กิมิตา	๕๖/๘๕
อุตุตฺรา	.../๓๕๘	กุกุทาท (ตฺติคฺคกร)	๗๐/๑๓๗
อุทายี	๒๓๘/๔๒๘. ๒๔๑/๔๔๕.	กูฏ (มหาชนปท)	๑๓๒/๒๕๗.
	๒๔๖/๔๖๘		๑๓๓/๒๖๑.
อุเทนเจตฺย	๑๖๗/๓๑๘		๑๓๕/๒๖๖
อุปาทิ	๘๐/๑๔๕	กฐาการธาดา	๕๔/๘๐. ๑๐๒/๑๘๒.
อุรุเวศกปฺป (นิคม)	๒๔๕/๔๕๖		๑๑๑/๒๑๑. ๑๓๔/๒๖๔.
กกุฏกปฺป (นิคม)	๑๔๔/๒๘๘		๑๔๑/๒๘๒. ๑๔๒/๒๘๗.
กบิณฑวตฺถ	๑๑๕/๒๒๓. ๑๔๑/๒๘๑		๑๔๓/๒๘๘. ๑๖๗/๓๑๘
กมุโพช (มหาชนปท)	๑๓๒/๒๕๗.	โกमारภุจ	๑๑๖/๒๒๕
	๑๓๓/๒๖๒. ๑๓๕/๒๖๖	โกวิทาร	๖๖/๑๑๘

อัฐาธารณนามานี

๕๖๑

โนตมูพี	๔๐/๓๘, ๑๓๖/๒๖๘, ๑๘๓/๓๕๒, ๒๔๑/๔๔๔, ๒๔๖/๔๖๘	คิณชกาจถถ	๑๗๐/๓๒๗, ๑๗๑/๓๓๐
โกตถ	๖๘/๑๒๘, ๑๓๒/๒๕๗, ๑๓๓/๒๖๑, ๑๓๕/๒๖๖, ๑๘๓/๓๕๓	คิวิพพช	๒๑๑/๓๘๓, ๒๑๒/๓๘๔
โกพิย	๑๔๔/๒๘๘	โคตม	๒๐/๑๘, ๔๔/๔๓, ๔๗/๕๕, ๖๓/๑๐๗, ๑๐๑/๑๗๔, ๑๐๒/๑๘๒, ๑๔๕/๒๘๔,
โกพิยชิตา	.../๓๕๘	โคตมกเจติย	๑๖๗/๓๑๘
โกพิยปุตต	๑๔๔/๒๘๘	โคตม	๑๔๑/๒๘๑, ๑๔๓/๒๘๘
ขุขุขุคฺควร (อุปาติกา)	.../๓๕๘	โฆสิคคาราม	๔๐/๓๘, ๑๓๖/๒๖๘, ๒๔๑/๔๔๔, ๒๔๖/๔๖๘
เขมา	.../๓๕๘	จนทิกกาปุตต	๒๓๐/๔๓๕
คคฺควร (โปกฺขรณ)	๔๘/๖๐, ๑๐๐/๑๗๐	จมฺปา	๔๘/๖๐, ๑๐๐/๑๗๐
คจฺจกา	๖๓/๑๐๓, ๑๐๘/๒๐๑	จมฺเปยฺยก (อุปาติกา)	๔๘/๖๐
คณฺฐาร	๑๓๒/๒๕๗, ๑๓๓/๒๖๒, ๑๓๕/๒๖๖	จาคุมฺมหาราชิกา (เทวา)	๔๘/๖๒, ๖๓/๑๐๖, ๖๖/๑๒๐,
คยา	๑๖๑/๓๑๑		๑๒๕/๒๔๔, ๑๒๖/๒๔๖,
คยาถึถ	๑๖๑/๓๑๑		๑๓๒/๒๕๗, ๑๓๓/๖๖๒,
คิณฺณกฺก	๒๐/๑๗, ๒๑/๒๑, ๕๓/๗๕, ๘๗/๑๖๒, ๘๘/๑๖๖, ๒๑๑/๓๘๓, ๒๑๒/๓๘๔	จาทิกกา	๒๐๗/๓๖๖
		จุนฺท	.../๓๕๘

ເຈດີ	໑໒໐/໒໓໒, ໑໓໒/໒໕໗.	ຕິດຸ່ດ (ພຸກຸມາ)	໕໓/໗໒
	໑໓໓/໒໒໑, ໑໓໕/໒໒໒	ຕິດຸ່ດມາດາ	... ໓໕໔
ໜີດຸດາດິດາ (ກິດຸຊຸນີ)	໒໔໑/໔໔໒	ຕຸດິດາ (ເທວາ)	໒໓/໑໐໕, ໒໒/໑໒໐.
ໜຸດຸດາມ	໒໐໗/໓໒໒		໑໒໕/໒໔໔, ໑໒໒/໒໔໗.
ໜຸດຸດຸດິດ	໒໒໕/໔໐໔		໑໓໒/໒໕໔
ໜຸດຸດຸດຸດ	໕໔/໔໑	ທຸດຸດິດາດິວີ	໕໐/໒໔
ໜຸດຸດຸດິດ	໔໗/໕໕	ທິດຸດາດຸດ (ໂກພິຍປຸດຸດ)	໑໔໔/໒໔໔
ໜຸດ (ໂກມາຣາດຸດ)	໑໑໒/໒໒໕	ເທວທຸດຸດ	໔໗/໑໒໒, ໔໔/໑໒໒.
ໜຸດມຸດຸດ	໑໑໒/໒໒໕		໒໓໐/໔໑໕
ໜຸດວນ	໑/໑, ໒໔/໒໔, ໓໐/໓໐.	ນຸດມາດາ (ຄຸດຸດາດິດ)	໑໓໔/໔໗໔.
	໔໔/໔໒, ໔໑/໑໕໑.		... /໓໕໔
	໑໑໑/໒໕໓, ໑໓໕/໒໒໕.	ນຸດ	໔໔/໑໒໔
	໒໐໕/໓໒໓, ໒໐໔/໓໗໑.	ນຸດ (ເວທຸດຸດຸດິດຸດ)	໕໐/໒໒
	໒໑໕/໓໔໒, ໒໑໒/໓໔໑.	ນຸດທຸດ	໒໐໔/໓໗໑
	໒໒໓/໔໐໓, ໒໒໔/໔໐໕	ນຸດມາດາ (ຄຸດຸດິດາ)	໕໐/໒໔
ໜີດິດາດ (ຕິດຸດກ)	໗໐/໑໓໔	ນຸດຸດິດມຸດຸດ	໑໐໑/໑໗໔.
ຕຸດຸດຸດ (ຄຸດຸດິດ)	໒໔໕/໔໕໒		໑໐໔/໒໐໐
ຕາວຕິດາ (ເທວາ)	໒໓/໑໐໒, ໒໒/໑໑໔.	ນາດວນ	໑໑໒/໒໑໒
	໑໒໕/໒໔໔, ໑໒໒/໒໔໒.	ນາດິດ (ພຸກຸດຸດຸດຸດ)	໑໔໓/໓໕໓
	໑໑໒/໒໕໗, ໑໑໓/໒໒໒.	ນາດຸດຸດ	໑໐໒/໑໔໒, ໒໒໒/໔໔໗
	໑໒໒/໓໑໗, ໒໒໕/໔໐໔	ນາດິດ	໑໗໐/໓໒໗, ໑໗໑/໓໓໐

อสังขารณนามานี

๕๖๓

นิคณฐ	๓๐๒/๑๗๒, ๒๔๒/๔๔๗	ปัพพพาราม	๓๓๐/๒๐๗, ๓๓๓/๒๖๐.
นิโคธรราม	๓๓๕/๒๒๓, ๓๔๓/๒๗๓		๓๓๗/๒๗๓, ๓๓๘/๒๗๕
นิมมานรดี (เทวา)	๖๓/๓๐๕,	ปฐมน กัสสป	๒๔๒/๔๔๖
	๖๖/๓๒๐, ๓๒๕/๒๔๔,	พหุปัญตคกเจติย	๓๖๗/๓๓๗
	๓๒๖/๒๔๗, ๓๓๒/๒๕๗	พิมพิ	.../๓๕๘
ปณฺจาท (มหาชนปท)	๓๓๒/๒๕๗,	โพชฌมา (อุปาสิกา)	๓๓๕/๒๖๕,
	๓๓๓/๒๖๓, ๓๓๕/๒๖๖		.../๓๕๘
ปณฺจาทจณฺท (เทวปุตฺต)		พยุคฺชปชฺช	๓๔๔/๒๗๘
	๒๔๖/๔๗๐	พฺรหฺมกายิกา (เทวา)	๔๓/๔๓,
ปทุมมา	.../๓๕๘		๔๘/๖๓, ๕๓/๗๗,
ปรนิมิตฺตวสฺสวดี (เทวา)			๖๖/๓๒๐, ๓๒๕/๒๔๕,
	๖๓/๓๐๕, ๖๖/๓๒๐,		๒๒๗/๔๓๓
	๓๒๕/๒๔๔, ๓๒๖/๒๔๗,	พฺรหฺมโลก	๕๓/๗๖, ๖๓/๓๐๔,
	๓๓๒/๒๕๘, ๓๓๓/๒๖๒,		๖๖/๓๒๐, ๗๐/๓๓๗,
	๓๓๕/๒๖๗		๘๓/๓๕๓, ๒๓๘/๔๓๗
ปทรรท (อสุรินท)	๓๐๘/๒๐๐	พฺรหฺมวิมาน	๕๘/๘๓,
ปาจิณวิสฺสทาย	๓๒๐/๒๓๒		๖๓/๓๐๖
ปาริจุตฺตก	๖๖/๓๓๗	พฺรหฺมา	๕๓/๗๖, ๕๕/๗๔, ๕๘/๘๓,
ปาวถเจติย	๓๖๗/๓๓๗		๖๓/๓๐๖, ๓๖๖/๓๓๗
ปฏฺณณิย	๓๗๗/๓๔๘	ภคฺ (อิตฺติ)	๔๘/๖๒

อสังหารณนามานี

๕๖๗

สัห (เสนาปติ)	๕๔/๘๐.	สัฏกนิห (เทว)	๔๑/๔๓.
	๑๐๒/๑๘๒		๒๒๘/๔๑๔
สัสมารศิริ	๕๘/๘๗. ๑๒๐/๒๓๒.	สัมนา	.../๓๕๘
	๑๓๘/๒๗๔	สัยาม (เทวปุต)	๑๒๖/๒๔๖
สัชาตา	๖๐/๘๓	สัฐเณ (มหาชนปท)	๑๓๒/๒๕๗.
สัตวา (ปริพุพชก)	๒๑๑/๓๘๓		๑๓๓/๒๖๒. ๑๓๕/๒๖๖
สัชมมา	.../๓๕๘	สัณมาตา	.../๓๕๘
สันิมิต (เทวปุต)	๑๒๖/๒๔๗	สัตุถก ฉาพวก	๑๑๓/๒๒๐.
สัเนต (ติตุถกร)	๖๓/๑๐๕.		๑๑๔/๒๒๒
	๗๐/๑๓๗	สัตุถิกาม	๑๑๒/๒๑๕
สัปุปวสา	.../๓๕๘	สัตุถิกามก	๑๑๒/๒๑๕
สัปปิยา (อุปาสิกา)	.../๓๕๘	สัตุถิปาต (ติตุถกร)	๗๐/๑๓๗

คาถา ปจิมปาทา

ปพเพ/องเก	ปพเพ/องเก
อัสชฌาย มถา มนุตา ๑๐๕/๑๘๘	มีโย จ คุรภาวนโย ๓๔/๓๓
อฏฐาตา กมุมเขยเยสุ ๑๔๔/๒๘๓.	พหุณี วต อตุถาย ๑๒๘/๒๔๘
๑๔๕/๒๘๔. ๑๗๒/๓๓๓.	ภยํ พุกุชฌจ โวโค จ ๑๔๖/๒๘๘
๑๗๓/๓๓๖	มนุสฺสโตกํ ตทฺชาน ๑๑๘/๒๓๓
โกธโน พุพฺพณฺโณ โหติ ๖๓/๘๘	มม สํกปฺปมณฺเวย ๑๒๐/๒๓๘
จตุตาโร จ ปฏฺิปนฺนา	ยํ สมนฺเนน กตฺตพฺพิ ๑๘๒/๓๕๒
๑๔๘/๓๐๓. ๑๕๐/๓๐๓	ยถามี เวตฺเต สมนฺเน ๑๒๔/๒๔๒
ตุตฺตมตฺตญฺจ สํภวํ ๑๖๗/๓๒๒	โย จ เมตฺติ ภาวติ ๘๓/๑๕๒
ทสฺสํ ภาวิตฺตฺตานํ ๒๗/๒๖.	โย น ภารติ สํพฺพทา ๑๓๖/๒๗๓
๒๘/๒๗	๑๓๗/๒๗๔. ๑๓๘/๒๗๕
ทฺททํ ททติ จิตฺตํ ๓๓/๓๓	โย เว น พฺยาจติ วตฺวา
ปทฺฐจฺจิตฺตา อหิตานุกมฺบิณํ	๑๐๖/๑๘๘
๖๐/๘๓	ตาโม อตาโม จ ยสฺยาโส จ
ปสฺสํ ปุณฺณานิ วิปากํ ๕๘/๘๓	๘๕/๑๕๘. ๘๖/๑๖๑
ปาณํ น หณฺเว น จาทินฺนมาทึเย	สํวาสาย วิชานเณ ๑๐๐/๑๗๓
๑๓๒/๒๕๘. ๑๓๓/๒๖๓.	สํตฺตฺกฺกํ รมฺมกฺกํ ๒๘/๒๘๐
๑๓๕/๒๖๘	๓๐/๓๐. ๓๑/๓๑

๕๖๘

ตารางนํ้า ประชุมปาฐา

ศุภราชนํ้า สัตถนํ้า	๕/๕. ๖/๖. ๗/๗	สํัดํ สํมาชิ ปญญา จ	๖๓/๓๐๗
ศุภราชนํ้า วิริยพถํ	๓/๓. ๔/๔	สํัจํ ปณํคํ กาเถน	๓๒๗/๒๔๘
ศุภรา หิริยํ กุสํตญจ ทานํ		สํัจํวิหิตกมฺมนุโต	๓๓๘/๒๗๗.
	๓๒๒/๒๔๐		๓๔๐/๒๗๐
สํมุพาเช คคํ โยกาถํ	๒๔๖/๔๗๐		

ชุมนุมปเกโท

ปพเพ/องเก		ปพเพ/องเก	
ติกั		ปญจกั	
ปริหาตพพคัค	๔๔/๔๖	มหานทีโย	๖๓/๓๐๓. ๓๐๘/๒๐๓
ปหาตพพคัค	๔๔/๔๕	ฉกั	
มหาสาถาน	๖๓/๓๐๖	เกตฐั	๖๔/๓๐๘
ตตฺถกั	๔๔/๔๔	ตตฺถกั	
จตุกั		รัตนาน	๕๘/๘๓
อาหาราน	๖๔/๓๐๘	อฏฺฐกั	
ปริสั ๕๔/๘๒. ๖๕/๓๑๕. ๘๘/๓๖๘		อฐุมคฺโค	๓๐๓/๓๘๓
วณฺณนา	๓๐๘/๒๐๕	นวกั	
ตฺถกฺหวตฺถกั ๓๑๔/๒๒๒. ๒๐๘/๓๗๗		ธมฺม	๖๕/๓๖๔
ปญจกั		ทตฺถกั	
อนุปฺพพิกั ๓๐๒/๓๘๐. ๓๓๓/๒๓๒		รัตนาน	๓๐๘/๒๐๒
กามคฺคณา ๒๓๘/๔๒๘. ๒๔๒/๔๔๘.		เทรตฺถกั	
	๒๔๖/๔๗๐	พลกาโย	๖๔/๓๐๘
ภตฺตุนฺนรายน	๗๓/๓๔๓	โสฬสั	
ภยาน	๒๐๘/๓๗๘	มหาชนปทาน	๓๓๒/๒๕๖.
ภุต	๓๐๘/๒๐๒. ๓๓๐/๒๓๐		๓๓๓/๒๖๓. ๓๓๕/๒๖๖
เกตฺฐาน	๓๒๐/๒๓๕		

ไธชนปศุท

อังก/ปนติ	อสุทฐปาฬ	สุทฐปาฬ
๒๑/๑๑	เวเท_	เวเท_
๓๒/๓	๓๓ [๓๒	๓๒ [๓๓
๓๘/๓๕	อณฺณตติคฺคิเยหิ	อณฺณตติคฺคิเยหิ
๗๘/๓๕	มนสิกโรห	มนสิกโรหิ
๘๐/๓๖	กาทถิ_	กาทถิ_
๘๖/๑๖	อตุตฺตรจฺจนฺเต	อตุตฺตรจฺจนฺเต
๘๘/๓	ภิกฺขเวปฺริส ปุคฺคโต	ภิกฺขเว ปฺริสปุคฺคโต
๑๒๑/๑๓	สํวริปศุ_	สํวริปศุ-
๑๒๘/๑๐	คฺคฺเมห	คฺคฺเมห
๑๓๕/๑๒	ทฺคฺคฺคฺคิ	ทฺคฺคฺคฺคิ
๑๓๖/๑๒	คฺคิรีย	คฺคิรีย
๑๖๑/๑๔	ปฺกฺกฺชเน นาทิ	ปฺกฺกฺชเนนาคิ
๑๖๓/๑๐	อฺปฺปนฺน	อฺปฺปนฺน
๑๖๕/๘	อายสฺสํมโต	อายสฺมโต
๑๖๕/๑๓	อายสฺสํมณฺค	อายสฺมณฺค
๑๗๘/๑๓	ปฺริโยนทฺธาย	ปฺริโยนทฺธาย
๑๘๒/๑๘	สํวณ	สํวณ

ของก/ปนิติ	อตุรปาซ	ตุรปาซ
๑๘๓/๓๐	พทุธตุส	พทุธตุส
๑๘๖/๒	ปรยาโย	ปรยาโย
๑๘๖/๓๓	อฺเนท-	อฺจุเนท-
๑๘๙/๑๐	ปริกฺขชต	ปริกฺขชติ
๑๘๙/๓๓	ปฺคฺคฺยห	ปฺคฺคฺยห
๑๘๙/๑๐	กฺพพร	กฺพพร
๑๘๙/๑๒	สฺหฺรตฺวา	สฺหฺรตฺวา
๑๘๙/๒๑	ปฺริสฺโทส	ปฺริสฺโทส
๒๐๐/๑๗	เกนฺเต	เกนฺเต
๒๐๒/๒๐	อตุตฺภาวา	อตุตฺภาวา
๒๑๕/๔	สฺมนฺนา	สฺมนฺนา-
๒๓๘/๑๔	อภาส	อภาส
๒๕๐/๖	สฺวคฺคิต	สฺวคฺคิต
๒๕๐/๑๔	สฺงฺกฺยิสฺ-	สฺงฺกฺยิสฺ-
๒๘๐/๔	มาตุโม	มาตุคาโม
๒๘๕/๖	วฺจฺจต	วฺจฺจติ
๓๑๐/๑	อฺจฺจฺจตฺว-	อฺจฺจฺจตฺว-
๓๑๑/๓๓	อฺจฺจฺจ	อฺจฺจฺจ-
๓๒๓/๑๕	ยวทวมนฺตุสฺสํ	ยว ทวมนฺตุสฺสํ
๓๒๓/๘	สฺปมฺกมฺปติ	สฺมฺปมฺกมฺปติ

ขงก/ปนฺติ	ขสฺทฺทปาส	สฺทฺทปาส
๓๒๘/๘	ตว	ตว
๓๓๘/๖	ขจฺณา	ขจฺณา
๓๓๘/๕	นินายตฺตวตฺตโน	นินายตฺตวตฺตโน
๓๔๕/๒๓	พทฺธาน	พทฺธาน
๓๕๔/๖	ตฺนินนา	ตฺนินนา
๓๕๖/๓๕	ยสฺมาหิ-	ยสฺมาหิ
๓๖๔/๘	ภวนาย	ภวนาย
๓๘๒/๔	เขวฺวปี	เขวฺวปี
๓๘๓/๒๐	โอรฺมภา	โอรฺมภา-
๓๘๘/๑๘	สฺมทฺธิ	สฺมทฺธิ
๔๐๑/๒	ทคฺคณฺธิ	ทคฺคณฺธิ
๔๐๘/๑๕	วตฺโต สอปาติ-	วตฺโต สอปาติ-
๔๐๘/๒	มนสฺสา	มนสฺสา
๔๑๑/๕	ปฺริสทฺพฺโศ	ปฺริสทฺพฺโศ
๔๓๐/๒๐	วิคารา	วิคารา
๔๔๓/๓	วณฺณานณ-	วณฺณานณ-
๔๔๔/๗	โอบปาติโก-	โอบปาติโก
๔๔๔/๑๐	อทเมตฺ	อทเมตฺ
๔๔๔/๑๐	อติ	อติ
๔๕๘/๕	จิตฺตํ	จิตฺตํ

อังก/ปนฺติ	อตุฏฐปาฬ	ตุฏฐปาฬ
๔๖๘/๑๖	สณฺณเวทียิต-	สณฺณเวทียิต-
๔๖๙/๒๐	สโมท	สโมท
๔๗๔/๑๕	เขตฺตาวตป ^๘	เขตฺตาวตป ^๘
๔๗๓/๒	ติรจฺจนโยน	ติรจฺจนโยน
๔๗๕/๕	ภยฺโย-	ภยฺโย-
๔๗๕/๖	วริย	วริย
๔๗๕/๒๐	จตุตาโร	จตุตาโร
๔๗๖/๘	ชฺชติปาทา	ชฺชติปาทา
๔๗๖/๓๘	ภกฺขเว	ภกฺขเว
๔๗๗/๓	ชากณฺจณฺณา-	ชากณฺจณฺณา-

